A Unā de perſonis alius de rebus poſſeſſis: et inter res iſtas cōputanť ſerui ⁊ ancille: quia ſunt quedā res dñi ſui: licet ſint rōnales creature. Quantū ad primū votū fit diſtinctio perſonarū ſm ſexū ⁊ ſm etatē ⁊ ſm preciū quo vendi poſſent: et ſic maior eſt redemptio viri per votū deo obligati ꝙ̄ mulieris: ⁊ ſimiliter maior eſt redemptio viri in etate fortiori. ſ. a. xx. anno ⁊ ſupra vſq; ad ſexaginta ꝙ̄ añ. xx. annū et poſt ſexaginta. Igiť p etates ſexus ⁊ fortitudines myſtice deſignanť diuerſi ſtatus in quibus hoīes ad plura vel pauciora deo ſūt obligati. Nā laici obliganť ad obſeruātiā pceptoꝝ. Clerici ṽo in ſacris ordinib᷒ cōſtituti cū hoc obliganť ad obſeruātiam caſtitatis: pſone ṽo religioſe cū hoc obligate ſūt ad viuendū in obedientia ⁊ ſine ꝓprio. Inter religioſos autē aliq̄ plus alijs ſm artiorē regulā ⁊ ſtatuta ſunt obligati. Prelati vero ad ponēdum aīam ſuā ꝓ ſubditis qđ eſt maximū obliganť. Scđm igitur qđ in diuerſis ſtatibus pſone deo in maiorib᷒ ſunt obligate: ſm h̄ pro votis ſuis dant deo mai᷒ p̄ciū ſi bñ obſeruēt ſuū ſtatū: ceterꝭ tñ parib᷒. ſ. ꝙ equali charitate opeꝛenť ⁊ hmōi: ⁊ h̄ ꝓportionabiliter intelligēdo: et ſm hoc expectāt a deo maius p̄miū. Res aūt q̄ deo p votū obliganť ſūt ſerui/ancille/dom᷒ ⁊ agri vt patꝫ in textu: ⁊ ꝙ̄to ſunt maioris valoris tanto maior eſt voti redemptio in illis duntaxat q̄ poterant redimi: nā aīalia īmolaticia deo redimi nō poterant/ſed optebat ea īmolari. Per redēptiōes igiť iſtas myſtice ſignificatur ꝙ illi qui de rebus poſſeſſis plus expendūt in obſequijs diuinis/mai᷒ premiū expectāt a deo. ceteris tñ paribus. ſ. facultate/charitate ⁊ huiuſmodi que ad meritum operanť: nam pauper vidua que duo minuta miſit in gaçophylatiū plus obtulit deo ꝙ̄ diuites qui magna miſerant munera ſm teſtimonium ſaluatoris Mar. xij. et Luc. xxj. C

Poſtilla Nicolai de lyra et moralitas eiuſdē ſuper Leuiticum finiunt.

Prefatio in librum Numeri.

B L Iber iſte et ordine hiſtorie/ et myſterio quarto loco ponitur in lege. Ordine hiſtorie: quia in leuitico qui tertius eſt agitur de vtenſibilibus tabernaculi/ ⁊ de ordine leuitarū ⁊ ſacrificij. Hic aūt de dedicatione tabernaculi agitur/ qui ſcilꝫ de leuitis: quid de vtenſibilib᷒ tabernaculi portare debeant. Myſterio hoc oſtenditur. Excubare circa tabernaculum depoſitū vt dicitur ternis tribubus in ſingulis quartis: per quod ſignantur. xij. apoſtoli per quadripartitum orbem fidem ſancte trinitatis docuiſſe. Sed etiā inter figuras quadratura nihil firmius eſt: quaternarij quoq; operis perfectio cōmendať. Quarto die facta ſunt luminaria: quarta etas ſub dauid fuit robuſtiſſima: quarta etiā etas hoīs fortiſſima: quattuor aūt recepti ſūt q̄ ſcripſerūt euāgelia. Inter dona ſpirituſſctī fortitudo/ ⁊ inter penitentiales pſalmos: Miſerere mei deus quartus eſt: in quo de humilitate (p quā ſumus fortes) agiť: Inter noīa dñi quartū eſt fortis: precedunt admirabilis/ꝯſiliarius deus. Sequiť pater futuri ſeculi/p̄nceps pacis ⁊ ſimilia. In hoc quoq; libro eoꝝ qui numeranť fortitudo oſtendiť: dū hi qui etate ⁊ ṽtute bello ſunt apti numerari iubētur. Liber numeri qꝛ in eo numeranť iſraelite: Tum inde: Tū quia māſiones a rameſſe vſq; ad iordanē. Sed quia in figura oīa contingebant illis/ ⁊ lex erat vmbra futuroꝝ: ita legenda eſt hiſtoria/vt nō amittatur allegoria. Numerati ſūt iſraelite ſoli: nō proſelyte ⁊ alienigene qui erant inter illos:
B nō tamē oēs: qꝛ nec pueri nec femine/ſed tantū viri qui apti bello erant. Etenī alieni a deo gentiliū ſpurcitia: vel crudelitate iudaica/ vel etiā chriſtiani puerilē leuitatē: vel molliciem femineā habentes/inter filios dei nō numeranť. Nō ſunt numerati in egypto: ſed poſtq; tranſierunt mare rubꝛū/poſt columnā ignis: in māſione iuxta ſina: qꝛ manentes in tenebris peccatoꝝ nō ſunt dei: ſed mūdati baptiſmo ⁊ armati manus impoſitione. Manſiones merito. xlij. cōputanť a prima que fuit in rameſſe vſq; ad iordanē: vt p hoc ſigneť nos p tot gradus virtutū aſcendere in celū: quot generationibus chriſtus
Intētio ab abraā deſcendit ad mariā. Intentio moyſi in hoc opere eſt chriſtianū pplm ⁊ eius ꝓfectū: ⁊ aſcenſum a terra in celū: per iſrl̄ꝫ per. xlij. manſiones deſignare. Per iſrl̄ enī chriſti ppl̄s:
Ordo per ꝓgreſſus manſionū ꝓfectus virtutū ſignificať. Ordo libri talis eſt: primo duces populi ⁊ pplm circa tabernaculum numeratos per quadrū collocat. Leuitas a numero exceptos ad miniſteriū tabernaculi deſtinat. deinde tabernaculū dedicatur/ ⁊ modus oblationū/ et cathalogus manſionū cōputať. Deinde ꝓphetia balaā a rege balach ad maledicendū pplm dei induciť. In fine ſex ciuitates ordinantur: tres vltra tres citra iordanē: ad quas cōfugere qui nolens ſanguinēꝫ ꝓximi effunderet. Leuite inter tabernaculū ⁊ ceteros filios iſrl̄ excubantes/ diuiſi per amramitas ab oriente per caathitas ab auſtro/ ⁊ gerſonitas ab occidente: meraritas ab aquilone/ ſignificant prelatos eccl̄ie qui ſunt medij inter miniſtros tabernaculi: quibus in tꝑalibus ꝓuident/ ⁊ inter laicos: quibus in ſpūalibus preſunt. Amramite. i. moyſes ⁊ aaron ⁊ horū filij: inſpiciūt ⁊ inuoluunt tabernaculi ſecretiora: ⁊ introducentes caathitas dant eis ꝓprijs humeris portanda inuoluta: vt vidētes nō morianť. Nō ſunt enī ꝓpalanda eccl̄ie myſteria niſi ſummatib᷒ viris. i. moyſi ⁊ aarō: qꝛ īfirmi īde ſcandaliçanť. Un̄ ⁊ liber euangelij p̄ſbytero ⁊ diacono portať apert᷒: alijs vero clauſus. Gerſonite aūt ⁊ meraritē q̄ ſunt indigniores caathitis: nō ꝓprijs humeris/ ſed bobus ⁊ plauſtris ſua portāt onera. Quia q̄ vult venire poſt me/ me ſequať. q. per mortē. Et quanto magis q̄s vult tāto maior pſecutio. Bñdicetis filijs iſrael/ ⁊ dicetis ⁊c̄. Ab h̄ loco ſumpta eſt benedictio quā facit epūs. Duo digiti q̄ eleuanť iuncti legē ſignificant ⁊ ſacerdotiū que p moyſen ⁊ aaron intelliguntť. Tres verſus q̄ ſequūtur continent illā trinā petitionē q̄ fit in verbis epī. Petitur gr̄a ſpūſſancti: vera ſalus: pax eterna. Deinde ſequiť diſtinctio pſonarū/ſemper his verbis: Qđ ipe p̄ſtare digneť/ qui cū prē ⁊ ſpūſctō viuit ⁊c̄. In tabernaculi dedicatione oblata ſūt munera a p̄matibus in vſum eiuſdē/ ⁊ ſuſtentationē leuitarū: qđ hodie fit cū dedicať eccleſia aliqua. Sicut ⁊ laicoꝝ conſuetudine mulieri cū deſpōſať viro multa dona offerunť. Et dominus filijs iſrael in egypto in die quo educeret: ꝯceſſit argētea vaſa. Et poſt mare rubꝛum nō duxit eos ſtatim recta via contra hoſtes/ne territi retro abirent/ſed p circūitū: deinde p̄cepit ne temporis re. p. t. Caute oīa ꝓuiſa. Introeūtibus enim in eccleſiam p̄mo decor eius oſtendendus eſt/ vt appetať: nō miſeria/vt timeať. Similiter ⁊ merarite. ¶ Orige. diuinis numeris nō oēs digni ſunt/ ſed certis p̄rogatiuis deſignati. Unde in hoc libro neq; mulieres educunť ad numerum: pro feminea. ſ. īfirmitate/neq; ſui tāq; vita moribuſq; degenereſ: nec egypti iſraelitis admixti/ vt alienigene et barbari. Soli iſraelite numeranť/ ⁊ nō oēs: ſed a. xx. annis ⁊ ſupra. Nec tñ etatis habeť obſeruatio/ ſed ⁊ bellici roboris. Deſignať enī p verbū dei vt numereť omīs q̄ ꝓcedit in ṽtutem iſrael. Puerilis etas non numeratur/niſi p̄mogeniti: aut de ſacerdotali vel leuitica ſtirpe. Feminaruꝫ vero nulla numerať. Poſſunt hec vacua eſſe myſterijs? Procurauit hoc ſolū ſpūſſanctus q̄ hec dictauit/ vt ſciremus qui numerati ſunt/et q̄ non. Quis dabiť ex hoc ꝓfectus his qui ſacris voluminibus geſtiūt erudiri? Sed (qꝛ ſm Paulū lex ſpiritalis eſt) ſi tranſcēdero puerilis etatis inſipientiam: vir factus depoſuero que ſunt paruuli/ ⁊ factus fuero iuuenis qui vincam malignum: aptus videbor his qui ꝓcedunt in virtute iſrael: et diuinis numeris dignus. Cui aūt ineſt puerilis ⁊ lubricus ſenſus/vel feminea ⁊ reſoluta ſegnicies vel egyptij vel barbari mores: apud deū in ſancto numero nō habeť. Innumeri aūt apud ſalomonem dicuntur eſſe qui pereunt. Numerati autem omnes qui ſaluandi ſunt. Et de ſtellis diciť Pſ̄. cxlvj. a. Qui numerat multitudinē ſtellarum ⁊c̄. Et dominus etiam capillos capitis diſcipuloꝝ dicit eſſe numeratos: non qui tondenť/ vel proijciūtur/vel etate pereūt: ſed qui in naçareis erant/quibus inerat ṽtus ſpirituſſancti ad proſternendos alienigenas. Uirtutes ergo animi et multitudinē ſenſuum de mente tanq; de capite apoſtoloꝝ prodeūtes/capillos capitis appellauit. ¶ Idem illud quoq; conſideremus ꝙ nō ſtatim vt egreſſus eſt de egypto populus numeratur: adhuc eniꝫ perſequebatur pharao. Sed nec cum mare rubꝛum tranſient venit in deſertū. Nondum enim temptatus: nondum ab hoſte fuerat impugnatus confligit contra amalech ⁊ vincit. Nec numeratur adhuc: nō enī ſufficit ad perfectionem tendēti vna victoria/ nec accepto manne cibo/ ⁊ aque de ſequenti petra poculo: nondum enim ea que numeris ſunt apta adoleuerant. Tabernaculum teſtimonij conſtruitur/nec adhuc numerandi tempus: lex per moyſen datur: mos ſacrificioꝛum traditur/ purificationum ritus docetur: ſanctificationū leges ⁊ ſacramenta condūtur/ ⁊ tunc ad numerum iuſſu dei populus adducitur. Uide ergo quanta tibi tranſeunda: quanta toleranda: quot ꝓfectibus: quot temptationibus: quot prelijs: ſcilicet pugnandum: quot vincendum/vt pertineas ad diuinum numerum: ⁊ inter ſanctas tribus numereris/ ⁊ poſſis viſitari ⁊ p dei ſacerdotes aaron

Q ⁊ moyſen

Marginal notes (right column): Bñdictio ꝙ̄ facit epūs · Qui nō fuerit nūerati · D · Ro. 7. c. · 1. Co. 13. d. · 1. Ioh. 2. b · Eccs. 1. d · Mat. 10. d · Iudic. 15. c · Quō ppl̄s numeratus · Exo. 17. c · Iti. 16. c

E G et moyſen numerorũ cenſibus aſcribi. Suſcipiẽda eſt tibi pri
mo lex dei: lex ſpũs eius: offerẽda ſacrificia: explende purifi/
cationes: peragenda oĩa que lex ſpiritus docet. ¶ Orige.
Ratio quoqꝫ tribuũ/diſtinctio ordinũ/ſocietas familiarũ: et
cuncta ordinatio caſtrorũ: ingentiũ ſacramentoꝝ ꝓdunt indi
cia. Certa enĩ expectatio nobis eſt reſurrectionis mortuorũ/
cum hi qui viuunt qui reliqui ſunt: in aduentu chriſti nõ pre/
1. Teſ. 4. b uenient eos qui dormierũt: ſed ſimul rapiẽtur cum illis in nu
bibus obuiam chriſto in aera: terreni ſcꝫ huius loci corrupte/
lam: ⁊ mortis habitacula deſerentes/ſiue oẽs in aere (ſicut
Paulus ꝓnunciat) permanſuri: ſiue etiã ad paradiſum vl' ad
alia ex multis manſionibus loca que apud patrem ſunt tranſ/
ferendi. Diuerſitas autẽ tranſlationis et glorie preſtabiť ſm
merita cuiuſqꝫ. vnde. j. Cor. xv. c. Quiſqꝫ autem in ſuo ordi/
ne. In reſurrectione autẽ vnuſquiſqꝫ aut in tribu ruben ſpiri
talibus iudicijs aſcribiť: quia ſcꝫ aliquid in actibus: vl' in mo/
ribus ſimile ⁊ conſanguineũ habuit. Alius in tribu ſymeon/
fortaſſis pro obedientia. Alius in tribu leui/credo qui prefu
1. Ti. 2. c it bene ſacerdotio vel qui bene miniſtrans: graduꝫ ſibi bonũ
acquiſiuit. Alius in tribu iuda: qui ſcꝫ regios ſpiritus geſſit:
⁊ populũ qui intra ſe eſt bene rexit/ſenſum ſcꝫ mentis: ⁊ cogi
tationes cordis. Singulis quoqꝫ tribubus vnuſquiſqꝫ ſocia/
bitur pro his que in actibus vel in moribus ipſis cognata ha
buit. Et erunt huiuſmodi ordines in reſurrectione mortuorũ
qui in hoc libro figuranť. ¶ Illud quoqꝫ ꝙ quadam cõnexio
Stat⁹ in re ne tribuum caſtrorũ poſitio: ⁊ metationis ordo deſcribitur: ſi
ſurrectione gnificat aliquem ſtatum in reſurrectione mortuorũ. Vt tres
mortuorũ ad orientem collocanť/tres ad occidentẽ/tres ad meridiẽ: et
Ecci. 43. c tres vltime ad aquilonẽ/qui durus diciť ventus: ꝙ etiam tri
bus iuda que regalis eſt ad orientem ſtatuitur: ex qua dñs or
tus eſt: nõ puto ocioſum: ⁊ ꝙ iſachar huic iungiť: ⁊ ꝣabulon:
⁊ ꝙ in quattuor partes trinus iſte numerus ordinatur. Que
ꝗuis poſitionũ ſuarum diuerſas habeant qualitates: omnes
tamen intra trinitatis numerũ continenť: ⁊ ꝙ per totas has
quattuor partes in vnum numerũ colligitur eadem trinitas
ſemper: quia ſcꝫ ſub vno nomine patris: ⁊ filij: ⁊ ſpiritusſan/
cti cenſenť omnes qui ex quattuor partibus orbis venientes
Mat. 8. b. inuocant nomẽ domini: recumbẽtes cum abraam/iſaac/⁊ ia/
cob in regno dei. Hec generaliter diximus volẽtes huius li/
bri continentiam myſticam breuiter comprehendere: vt ſuſce
pta occaſione vnuſquiſqꝫ in reliquis ſimilem: aut ſicui plus de
us reuelat: ſuperiorẽ ꝓſequatur imaginem. Ego enĩ vere me
imparem iudico ad enarranda myſteria libri numerorũ: mul/
to autẽ inferiorẽ ad illa que cõcludit Deuteronomij volumẽ.
¶ Raba. Numerorũ librum multiplici myſteriorum obſcu/
ritate inuolutum partes oſtendũt. Ibi enim numerus filiorũ
iſrael myſtice deſcribitur: ⁊ ſingularũ tribuum caſtra circa ta/
bernaculum teſtimonij ad formaꝫ eccleſie locantur: ibi leuita/
rum in miniſteriũ diſtributio: ⁊ oblatio principũ ſm conueni
entiam ſacramentorũ. Tandem omniũ manſionũ ab egypto
vſqꝫ ad terrã promiſſionis cathalogus numerať: vt monſtre
tur qualiter de egypto ſpiritali egreſſi: per mare rubrum ⁊ he
remũ preſentis ſeculi ꝓperemus ad ꝓmiſſam patriã in celis.
¶ Raba. Iuxta finem Exodi ſcriptũ eſt: Igitur menſe pmo
anni ſecũdi: in prima die menſis collocatum eſt tabernaculũ
⁊c. Exo. xl. b. ⁊ nunc in capite numerorũ. Locutuſqꝫ eſt domi
Quo anno nus ad moyſen in deſerto ſinai in tabernaculo federis: pma
numerus fi die menſis ſecũdi: anno altero ⁊c. Ubi notandũ qđ. xij. man
liorũ iſrael ſione. i. in ſolitudine ſinai vbi moyſes aſcendit: ⁊ dñs deſcen
deſcriptus dit in montem vt daret legem: ibi fabricatur tabernaculũ: ibi
precipitur diuerſitas hoſtiarũ ⁊ vaſorũ: indumẽta pontificis
leuitarum cerimonie: numerus populorũ ⁊ leuitarũ: ⁊ obla/
tiones principũ. Eodem quoqꝫ anno licet non eodem menſe
quo erectum eſt tabernaculũ: numerus filiorũ iſrael deſcript⁹
eſt. Annus ꝯo vel menſis ſecũdus tempus noui teſta. ſignifi
cat/quod poſt chriſti aduentũ/paſſionem ⁊ reſurrectionẽ vſqꝫ
ad finem mũdi pertingit. Poſt baptiſmũ enim in quo de ſpi/
ritali egypto: ſubmerſo ꝯo pharaone egredimur: in nouitate
vite ambulamus ⁊ ad terrã promiſſionis tendentes: in deſer
to ſinai. i. in conflictu temptationũ carnis incentiua ſuperare
nitimur. Sinai enim interpretať rubus: quo ſignificať eccle/
ſia: in qua apoſtoli predicãt: ⁊ ſpiritale preliũ geritur: ibi loq̃/
tur dñs ad moyſen: quia legem dat ad inſtructionẽ credentiũ
Liber nu/ id eſt ſpiritualiũ iſraelitarũ. ¶ Iſido. Liber numeri appellať
meri q̃re q̃uia multitudinis iſraelitice pfectorũ viroꝝ computationẽ te
net ⁊ numerũ: ꝓfectiones quoqꝫ manſioneſqꝫ a finibus egy/
pti vſqꝫ ad mortẽ moyſi. In quo dies dedicationis tabernacu
li: ⁊ oblationũ modus: nõ ſine numeri ſacramẽto numeratus
eſt. Cathalogus

eſt. Cathalogus autẽ manſionũ filiorũ iſrael: que a pma vſqꝫ
ad vltimã numerate ſimul. xlij. De q̃bus mattheus ab abraã
vſqꝫ ad dauid generationes. xiiij. ⁊ a dauid vſqꝫ ad tranſmi/
grationẽ babylonis generationes. xiiij. ⁊ a tranſmigratione
babylonis vſqꝫ ad chriſtũ generationes. xiiij. Per has currit
hebreus qui de terra feſtinat tranſire ad celum: ⁊ egypto hu/
ius ſeculi derelicta: terrã ꝓmiſſionis ingrediť. ¶ Nec mirũ
ſi illo numeri ſacramento peruenit ad celum quo chriſt⁹ a pri
mo patriarcha venit ad virginẽ quaſi ad iordanẽ/que pleno
gurgite fluens ſpũſſancti gratia redundauit. ¶ Iſiđ. Prima
manſio eſt rameſſe vrbs in extremis finibus egypti. In qua
populus cõgregat⁹ exijt in deſertũ egypti: ſcꝫ altera die poſt
paſcha in cõſpectu egyptiorũ. Quã quidam cõmotionẽ vel to
nitruũ interpretanť: quia cõmoti ſumus ad euãgelicã tubam
⁊ excitati tonitrui gaudio eximus in menſe primo: pterita hie
me: veris exordio cum oĩa renouanť: eximus. xv. die men/
ſis primi in craſtino paſche: pleno menſis lumine: poſt eſum
agni ĩmaculati: calciati pedes de apľo: ⁊ accincti lumbos de
pudicitia: ⁊ baculos in manibus tenẽtes. ¶ Iſido. Secũda
manſio eſt ſocoth: in qua coquunt panes azymos: ⁊ primum
tendũt tabernacula: vnde ⁊ locus nomẽ accepit: quia ſoccoth
interpretať tabernacula/vel tentoria. Cum ergo exigerimus
de egypto. i. de ſeculo primũ tabernacula figimus: ſciẽtes no
bis ad interiora vel vlteriora pergendũ: ⁊ ad ſanctã terrã vi/
uentiũ accelerandũ. ¶ Iſido. Tertia mãſio eſt ethan: que eſt
in extremo ſolitudinis: in qua primũ videtur domin⁹ precede
re populum in colũna ignis. Ethan ſana fortitudo vel profeſ/
ſio. Preparemus nobis ergo fortitudinẽ: aſſumentes nobis
perfectũ robur: vt inter errorũ tenebras ⁊ confuſionũ noctes
ſciẽtie chriſti lumen appareat. Dies quoqꝫ noſter nubẽ habe
at protegentẽ vt his ducibus ad terraꝫ ꝓmiſſionis peruenia
mus. ¶ Iſido. Quarta manſio eſt phiairoth que eſt cõtra be
elçephon: ⁊ interpretať os nobiliũ: vt aſſumpta fortitudine
nobilitemur in dño: contẽnentes beelçephon qui interpreta/
tur dñs aquilonis: ⁊ eius ſuperbiã declinantes. Ab hac mã/
ſione profecti filij iſrael tranſierũt per medium mare in deſer
tum: viderũt pharaonẽ cum exercitu pereuntẽ: mariã precin/
nentẽ in tympanis. ¶ Iſiđ. Quinta eſt mara: ad quã perue/
nerunt tranſito mari poſt triduum: ⁊ interpretať amaritudo.
Poſt predicationẽ enim euãgelij ⁊ tabernacula migrantium
poſt fidem aſſumptã: poſt baptiſmi victoriã rurſus veniť ad
amaritudinẽ: vt voluptas ⁊ luxuria vite amaritudine termi/
netur: ⁊ per crucis ſignũ quaſi per cruciatũ iterum ſuauitas
compenſeť. ¶ Iſiđ. Sexta eſt manſio helim: vbi erãt. xij. fon
tes aquarũ. ⁊. lxx. palme in figura. xij. apoſtolorũ. ⁊. lxx. diſci/
pulorũ ſecũdi ordinis: de quorũ fontibus doctrine potũ hau/
rimus: ⁊ dulces fructus victorie capimus. Unde bene helim
in arietes fortes vertiť. Ipſi enim ſunt robuſti pncipes gre/
gis: duces ouiũ: doctores gentiũ. ¶ Iſido. Septima mãſio
eſt iterũ ad mare rubrum iaſur. Sed queriť quomõ poſt tran
ſituꝫ maris rubri ⁊ fontes mara: ⁊ helim: rurſus ad mare ru/
brum venerint: niſi forte in itinere pgẽtibus quidã ſinus ma
ris occurrerit: iuxta quẽ caſtrametati ſunt. Aliud eſt enĩ trãſi
re mare: aliud in ꝓximo figere tabernacula: ex quibus mone
mur etiã poſt euangelicã doctrinã: ⁊ cibos dulces triũphorũ
apparere nobis interdũ mare: ⁊ pterita diſcrimina poni ante
oculos. ¶ Iſiđ. Octaua eſt in ſolitudine ſin: in qua tenditur
vſqꝫ ad montẽ ſinai. Sin autẽ rubus vel odium interpretať:
quia cũ venerimus in locum eccleſie: de quo nobis dñs locu
turus: grande odiũ meremur inimici. ¶ Iſiđ. Nona manſio
eſt indefecha: que diciť pullatio: q̃ſi pulſate ⁊ aperieť vobis.
Matth. vij. a. Senſus quoqꝫ eſt manifeſtus: qꝛ poſtq̃ꝫ vene/
rimus in locũ eccleſie: incipim⁹ in ſacramẽta pulſare. ¶ Iſiđ.
Decima in halus qđ interpretať fermentũ: qđ tollens mulier
miſcuit farine ſatis tribus donec fermentareť totũ: Matth.
xiij. e. Ibi murmurans populus accepit veſpere coturnices:
⁊ mane alterius diei manna tribuiť. Et bene in decima man/
ſione manna tribuiť: quia poſt decalogi perfectionem ange/
lorũ panis manducať. ¶ Undecima mãſio eſt in raphydim:
que interpretať diſſolutio fortiũ vel remiſſio manuũ. In hac
ſitienti pplo fons de petra oreb in ſimilitudine chriſti erupit.
Ibi ieſus in typo ſaluatoris ꝯtra amalech militat: ⁊ in ſigno
crucis demonũ aduerſum nos temptamẽta ſurgẽtia deuincũ
tur. Illuc venit ietro ad moyſen dans ei ꝯſiliũ. lxx. ſeniorũ in
typo eccľie ex gentib⁹ cõgregate: qꝛ legis ĩminutio euangelio
ſuccedẽte compleť. Pulchre diſſolutio vel ſanitas raphidim
diciť: vel ꝓpter diſſipatũ amalech: vel ꝓpter ſanatũ iſrl'. Ce/
tere in ſuis locis cõuenientius exponent.

A B Allego. Locutuſq; eſt dñs. a ¶ Om̄ viroꝝ ⁊c. Ca. I Orige. All. Lxx. Omīs q̄ ꝓcedit in virtute iſrl̄ ⁊c. Qui ergo ꝓcedit in ꝟtute numerat̄/ ⁊ in virtute tm̄ iſrl̄. Eſt enī virtus animi quā grecoꝝ philoſophi docēt: q̄ non ꝓ deo/ ſed ꝓ glīa exercetur humana. Et eſt aſſyrioꝝ ꝟtus/ vel chaldeorū in aſtrologie ſtudijs/ ſed nō iſraelitica/ nec ad deū pertinēs. Sola vero apud deum virtus iſraelitica numerat̄: que a deo docet̄: ꝑ ſcripturas diuinas diſcit̄: ꝑ fidē euāgelicā ⁊ apl̄icā traditur. b ¶ Principes. Aug⁹. Quid eſt ꝙ ſinglos de ſingulis tribubus eligi iubet ⁊ ꝑncipes: eoſq; vocat chiliarchos/ q̄s quidā latini tribunos vocāt vel appellauerūt? Chiliarchi autē a mille vident̄ dici. Sed cū ꝯſilium daret ietro moyſi/ qđ etiā deus approbauit: de pplo ſub ꝑncipibus ordinando/ ne oēs cauſe moyſen onerarēt: chiliarchos dicit conſtituēdos ſuꝑ millienos homīes: hecacōtarchos ſuꝑ centenos: pentacōtarchos ſuꝑ quinquagenos/ ⁊ decarchos ſuꝑ denos: ab ipſis numeris q̄bus p̄eſſent cognomīatos. Nūquid ⁊ hic ſi accipiēdi ſunt chiliarchi ꝙ ſingl̄i eſſent ſuꝑ millenos? Nō: neq; enī oīs ppl̄s iſrl̄. xij. milia tūc fuerūt. Singulos eniꝫ elegit de ſingulis tribubus: q̄ nō millenos ſed multa milia cōtinebāt. Nomē ꝗ cōmune eſt cuꝫ illis q̄ in Exodo appellabāt̄ chiliarchi ꝙ vnuſq̄ſq; illorū eſſet mille hoīm ꝑnceps: iſtorū aūt ꝙ vnuſquiſq; miliū ꝑnceps qꝫ ſiue a mille ſiue a milibus: eadē cōpoſitio noīs reſonat vt vocentur chiliarchi. c ¶ De tribu rubē. Ra. Mora. Ruben ꝑmogenitus iſraelis B qui interꝑtat̄ vidēs filios/ vel videns in medio: ꝑmitiuā eccl̄iam ſignificare poteſt/ q̄ fuit in hierl̄m: quā ipſe dñs in apl̄is primū fundauit quē ſignificat eliſur. i. pater meus fortis. Ipē enī eſt de quo dicit̄ Ps. xxiij. b. Dñs fortis: dñs potēs in prelio. Hic ꝗ ruben ſub tali ꝑncipe videt filios. i. fideles ad ſe ꝯfluētes. vn̄ Act⁹. ij. g. Predicāte petro baptiſati ſunt vna die tria milia: ⁊ multitudinis credentiū erat coꝛ vnū/ ⁊ animavna. Act⁹. iiij. f. Ra. Mora. Princeps tribus ruben eos generaliter ſignificat: qui bn̄ ꝯuerſantes in medio fratrū ſubditorum curā gerūt/ ſermone ⁊ exemplo inſtruūt: quos tāq; filios ad dei militiā nutriūt. In hac tribu ꝑnceps eſt eliſur: id eſt pater me⁹ fortis/ vel pater me⁹ coanguſtās: fili⁹ ſedeur: ☞ id eſt ab/

Incipit liber Vaiddaber: id eſt liber Numeri. Ca. I

¶ quaſi que dicūt̄ vt verba domini penſentur.

Locutuſq; eſt dñs a
a ¶ ſapiētiſſimū hebreoꝝ
ad moyſen in de- b
ſerto ſinai/ in taber c
naculo federis pri d
ma die menſis ſe-
cūdi: anno altero egreſſiōis eoꝝ
¶ Mundo.
ex egypto dicēs† Tollite ſummā e
vniuerſe ꝯgregationis filioꝝ iſrl̄
per cognationes⁊ domos ſuas: f g
⁊ nomina ſingulorū/ quicquid h
d ¶ Non feminini cui obſtat infirmitas.
b ¶ Quia hec etas apta bello.
ſexus eſt maſculini a. xx. anno et i
a ¶ Nō ſola etas: ſed ꝟtus req̄rit̄ iſraelite.
a ſupra: oīum viroꝝ fortium ex k
iſrael: ⁊ numerabitis eos per tur
a ¶ lex ⁊ ſacerdotiū: ſpiritali ſenſu annumerant primatū eccleſie ⁊ officia ſingulorum: qꝫ ſꝫm tenorē legis ꝑ veros ſacerdotes oīs eccl̄ie ordo diſponi debet.
mas ſuas/ tū ⁊ aarō: erūtq; vobi l
b ſcum principes tribuum ac do-
morum in cognationibus ſuis:
c quorum iſta ſunt nomia. De tri
a ¶ pater meus fortis. b ¶ All. qui interpretatur abſconditus.
bu ruben eliſur filius ſedeur.

Nico.de lyra

¶ Poſtilla Nicolai de lyra ſuper libro Numeroꝝ incipit. Ca. I

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen. Ex predictis in precedētibus libris ꝑꝫ ꝙ ſicut in libro Geñ. agitur de fidelis poplui electione cui lex erat danda. ſic in Exodo agit̄ de legis datione pplo iā electo: ⁊ a ſeruitute egyptiaca liberato: verūtamē q̄uis in Exodo ſit data lex q̄tū ad p̄cepta moralia: iudicialia ⁊ cerimonialia: hoc tm̄ eſt breuiter ⁊ ſuccincte: ⁊ ideo in alijs libris ſubſequētibus addite ſūt aliq̄ leges ordinatiōeꝫ ppl̄i dñi magis ſpecificantes/ ⁊ ad tria p̄dicta reducunt̄. In leuitico ꝟo ſūt addite leges vel precepta que ſpecificāt ordinationē ppl̄i reſpectu cultus diuini vt viſuꝫ eſt ibidē. Cōſequēter aūt in hoc libro Numeroꝝ addūtur illa q̄ ſpecificāt ordinationē ppl̄i reſpectu cōuict⁹ mutui: īminebat autē tūc pplo ꝓficiſci ad terrā ſibi ꝓmiſſam: ⁊ iō ꝑmo ponunt̄ illa que ꝑtinēt ad ordinationē ppl̄i ꝓficiſci debētis. ſecūdo q̄ pertinēt ad ordinatiōeꝫ ipſius actu ꝓficiſcētis. x. ca. tertio que ſpectāt ad ordinationē ipſius ad terminū accedētis. xxxiij. ca. Circa primū cōſiderādum ꝙ in pplo debenti ꝓficiſci neceſſario requirit̄ ꝙ aliqui ſint ſubditi ⁊ obediētes/ ⁊ alij ſint regētes: quia vbi nō eſt gubernatoꝛ ppl̄us coꝛruet. Prouerb. xi. b. Et ideo primo ponit̄ ordinatio ſubditorū: ⁊ ſecūdo rectorū vij. ca.

vij. ca. Circa primū ꝑmo ponit̄ ordinatio ppl̄i ſꝫm legē cōmunē. ſcđo q̄tū ad ſpecialē obligationē. vi. ca. Circa ꝑmū adhuc primo p̄mittit̄ ordinatio ppl̄i ſubditi. ſcđo remotio īpedimēti v. ca. Circa ꝑmū ꝯſiderādū ꝙ in pplo ſubdito cōiter ſunt tres ſtat⁹ vl̄ ordines. ſ. agricole/ milites/ ⁊ deo ſeruiētes. Primus nō habet hic locū: qꝛ ppl̄s tūc habebat panē de celo collatū ſine laboꝛe: vt dictū eſt Exo. xvi. Et ideo primo agit̄ de ordinatōe bellantiū. ſcđo de ordinatione deo miniſtrātiū. iij. ca. Circa primū adhuc ꝑmo p̄mittit̄ numeruſ bellatoꝝ. ſcđo eoꝝ ſitus circa tabernaculū. ca. ij. Circa p̄dictā numerationē ꝑmo ponit̄ p̄ceptū dñi. ſcđo executio mādati/ ibi: Hi nobiliſſimi ꝑncipes. Circa ꝑmū dicit̄ ſic: Locutuſq; eſt dñs. Iſta dictio copulatiua q; copulat hūc librū ad p̄cedētē. ⁊ eſt ſenſus: ſicut in p̄cedēti libro locutus eſt dñs ad moyſen de ordinatione ppl̄i in cultu diuino: ſic in iſto de cōuictu ppl̄i ordinato. b ¶ In deſerto ſinai. Anteq; inde recederēt verſus terrā ꝓmiſſionis. c ¶ In tabernaculo federis. Quia ex q̄ fuit erectū/ ibi: Loquebat̄ dñs ad eū: tabernaculū aūt fuit erectū mēſe primo: prima die mēſis anni ſcđi exitus filioꝝ iſrael de egypto. dñs autē iſta dixit moyſi ꝑ menſem poſt. ſicut ſtatim ſubditur: d ¶ Prima die mēſis ſcđi. Et ꝑꝫ. e ¶ Tollite ſummā ⁊c. Dicit Ra. Sa. ꝙ ſimile eſt homi habēti peculiū valde dilectū: ꝓpter qđ numerat ipm̄ freq̄nter: ppl̄s iſrl̄ erat quaſi peculiuꝫ dei: vt habet̄ Exod. xix. ⁊ iō numerus ei⁹ exꝑmit̄ ī exitu de egypto: vt habet̄ Exo. xij. Itē numeratus fuit poſt caſū de adoratiōe vituli: vt habet̄. xxx. et. xxxi. Hic ꝟo ſimiliter p̄cipit̄ numerari. ⁊ ꝙ hec numeratio ſit alia ab illa ꝑꝫ: qꝛ de argēto illi⁹ numeratōis facte ſūt baſes tabernaculi: vt h̄r Exo. xxx. ⁊ iō illa numeratio p̄ceſſit fabricationem ⁊ erectionē tabernaculi: iſta aūt q̄ hic p̄cipit̄ ſecuta eſt erectionē tabernaculi ꝑ mēſem: vt iam dictū eſt: f ¶ Per cognationes. i. trib⁹. voluit enī dñs q; nō ſolū ſciret̄ numerus multitudinis in generali: ſed etiam cuiuſlibet tribus per ſe ⁊ in ſpeciali. g ¶ Et domos ſuas. Quia in vna tribu erāt mlt̄e familie: ſicut in tribu leui erāt caathite/ merarite/ gerſonite/ ⁊ faciebāt diuerſas domos. h ¶ Quicq̄d ſex⁹ eſt maſculini. Et ſic mulieres excludebantur ab iſta numeratione. i ¶ A viceſimo anno ⁊ ſupra. Quia iuniores nō mittebāt̄ ad preliū. k ¶ Viroꝝ fortiū. Ad excludēdū ſenes q̄ iam erāt emerite militie. l ¶ Erūtq; vo. ⁊c. Fuerūt enī adiūcti in hoc negocio moyſi ⁊ aaron: qꝛ q̄libet eorū magis cognoſcebat illos de ☞ tribu ſua

Moralit. Moralr. a ¶ Locutuſq; eſt dñs. In hoc caplo deſcribitur ppl̄i nūeratio ꝑ moyſen ⁊ aarō ⁊ duodecim ꝑncipes ppl̄i. ¶ Myſtice ꝑ moyſen ducē⁊ aarō pōtificē ītelligit̄ ipē chriſt⁹ q̄ ſimul dux eſt ppl̄i chriſtiani ⁊ ſacerdos ſumm⁹. Per duodecim ꝑncipes intelligunt̄ apl̄i ⁊ eoꝝ ſucceſſores: ꝑ ppl̄m numeratū ppl̄s credētiū ad p̄dicationē apl̄oꝝ chriſto tm̄ ꝑncipaliter operāte: ꝓpter qđ ipē dicit Joh. xv. a. Sine me nihil poteſtis facere. Numerant̄ aūt hic potentes ad bella ꝓcedere: ꝑ qđ ſignificant̄ fideles q̄diu ſūt de corꝑe militātis eccl̄ie. Dicūtur aūt ſexcēta tria milia q̄ngēti q̄nq̄gīta: ꝑ ſexcēta tria milia q̄ eſt maior numer⁹ ſignificat̄ multitudo credētiū obligatoꝝ ad precepta decalogi adimplēda in fide trinitatis/ eo ꝙ iſti numeri reſultāt ex multiplicatōe ⁊ replicatōe denarij ⁊ ternario. Per q̄ngētos ꝟo quinquaginta q̄ eſt minor numer⁹ intelligūt̄ illi q̄ nō ſolū tenēt̄ ad decalogi p̄cepta: ſꝫ cū h̄ ad ꝯſilia: eo ꝙ q̄nq̄ginta numer⁹ eſt ſpūiſctō approꝑatus: qꝛ ſpūſſctūs dat⁹ fuit apl̄is ī ſigno viſibili q̄nq̄geſima die a feſto paſchali: ꝓfitētib⁹ aūt in religiōe q̄ ſe obligāt ad obſeruatōeꝫ ꝯſilioꝝ ſaltē aliq̄bꝫ tāta dat̄ grā q̄nta dat̄ in baptiſmo: vt refert Hiero. in vitaſ patrū: q̄ngēti ꝟo reſultāt ex replicatōe q̄nq̄ginta: vt de ſe ꝑꝫ.

a ¶ Exauditio interpꝛetať: ⁊ ſignificat de/
notionē eccleſie gentilis: de qua in auditu
auris obediuit mihi. b ¶ In hac dn̄atur
ſalamihel.i.pax mea deus ieſus.ſ. pax nr̄a
qui fecit vtraq̧ vnū cū ſigna potentie ſue ꝑ
fideliū verba ⁊ opa demonſtrauit.

a De tribu ſymeō: ſalāmihel fili⁹
b ſuriſaddai. De tribu iuda:naa/
c ſon filius aminadab. De tribu
d iſachar: nathanael filius ſuar.
e f De tribu çabulon:heliab filius
¶ robuſti. ¶ Augmentū.
g helon. Filioꝝ aūt ioſeph de tri/
¶ frugifer vel creſcēs.a ¶ deus meus au/
diens. b ¶ populus meus inclytus.
h i bu ephꝛaim:ēliſama fili⁹ āmiūd
a ¶ reddit mihi deus.
k De tribu manaſſe:gāmaliel fili⁹
a ¶ redemptionis valide.
l phādaſſur. De tribu beniamin:
a ¶ pater meus iudex. b ¶ qui temptatio
iniq̄tatis vel humilitatis mee interpꝛetať.
m ābidā fili⁹ gēdeonis. De tribu
n dan/ahieçer fili⁹ amiſaddai. De
tibu aſer:phegiel filius ochꝛan.
o De tribu gad : heliaſaph filius
p duel. de tribu neptali:ahira fili⁹
a ¶ virtutibus p̄clari:doctrina eximij:me
rito in eccleſia pꝛincipanť.
henan. Hi nobiliſſimi ꝑncipēs a

E ☞ id eſt abſcōditi. Qui enī auctoꝛitate magiſterij: ⁊ paterna di/
ſciplina ſubditos bn̄ regit ⁊ coꝛrigit:nec foꝛis ad laudē huma
nā: ſʒ ī abſcōdito coꝛdis ad dei gloꝛiā: iure ꝑnceps eſt tribuū
⁊ domoꝝ.i.ꝯiugatoꝝ/ꝯtinētiū/ꝟginū: ⁊ vtriuſq̧ ſexus curā
Moralit. gerēs. a ¶ De tribu ſyme. Ra. Symeō generaliter oēs
obediētes ſignificat/quoꝛū ꝑnceps eſt
ſalamiel.i.retribuēs mihi de⁹:vel pax
mea deus. Filius ſuriſaddai.i.cōtinē/
tis abꝛe/cum ille qui iuſtā dei retribu/
tionē cogitat: coꝛde pacifico trāquill⁹
⁊ humilis in cetu filioꝝ fidelium vene
randus apparet. Qui enī ſe humiliat
exaltabiť. Luc.xiiij.c. Tales eniʒ om/
nem intentionē ſuā ad dei placitū con
uertunt: ⁊ ſm q̄d in ſcripturis contine
tur:fiducialiter ſe obedire ꝓmittūt di/
centes Ps.cxxij.a. Ad te leuaui ocu/
los meos q̄ habitas in celis. b ¶ De
Moralit. trubu iuda. Moralr. Idem. Poſ/
ſunt ſignificari in iuda oēs qui recte
inuocant nomē dn̄i:nec ſenſu nec ꝟbo
diſſentiētes a noꝛma fidei quoꝛū meri/
to naaſon ꝑnceps fuit qui.ſ. nō ſolum
alios p̄dicando inſtruit:ſed etiā virulē
ta vitioꝝ iacula coꝛpus ſuū caſtigando
in ſemetipſo īterficit: ſm illud.j. Coꝛ.
ix.d. Caſtigo coꝛpus meū: ⁊ in ſeruitu
Allegori. tē redigo ⁊c̄. ¶ Allego. Iuda:de quo
reges/qui interp̄tať cōfeſſio vel lauda
tio.hic pplm̄ ſignificat eccleſie:cui⁹ ca/
put eſt leo de tribu iuda.i.chꝛiſt⁹. Ue/
re enim fidei laudatio vel cōfeſſio.i.re
cta p̄dicatio tm̄ in eccleſia eſt. Naaſon
ergo.i.ſerpētinus/vel auguriū: filius
aminadab ſcʒ ſpontanei ppl̄i/ ſaluatoꝛ
intelligiť:de patriarchis deo deuotis
famulis genit⁹/qui ꝑ moꝛtē ſuā deſtru
xit diabolū. In ſerpente enī vn̄ pꝛimū
☞ moꝛtis cauſa.i.pctm̄ pꝛoceſſit:moꝛs fi
gurať:vnde Ioh.iij.b. Sicut exalta/
uit moyſes ſerpentē in deſerto : ſic ex/
altari opoꝛtet filiuʒ hoīs ⁊c̄. c ¶ De
tribu iſachar. Rab. Iſachar mona/
chos nō incōgrue exp̄mit / qui oībus mūdi negocijs ſpꝛetis:
dono dei.i.ſpūſancto ꝓtegēte:p̄miū eternū diſtricta vita vo/
luptate moꝛtificata q̄runt: ⁊ pompā mūdi calcātes:hūilia am
Allego. plectētes:ſoli deo placere cupiūt. d ¶ Nathanael. Alleg.
Qui pie exercēt ſe vt mercedē in celis accipiāt/eoꝝ pꝛinceps
eſt nathanael.i. deus meus vel donū dei filius ſuar.i.puſilli
chꝛiſti:ſcʒ qui inter hoīes puſill⁹ apparuit:ip̄e enī dux: ⁊ ipſe
merces. e ¶ De tribu zabulon. Idē. Zabulon patiētes
figurat/qui cōtra oīa aduerſa munimine ꝟtutū inuicti pſeue
rant:quoꝝ ꝑnceps ſolus deus eſt:ſine quo nihil poſſunt age
re/dicētes cuʒ aplo: Quis nos ſeparabit a charitate chꝛiſti:
Allego. tribulatio an anguſtia ⁊c̄. Rom.viij.g. f ¶ Heliab. Alle.
Habitaculū foꝛtitudinis habʒ pꝛincipē heliab:qui interp̄tať
deus me⁹ pater:deū.ſ.qui eſt pater fideliū: quos diſponit et
regit. Et ſi fili⁹ helon.i.quercus. Eccleſia enī recte diciť habi
taculū foꝛtitudinis ꝯtra hereticos.ſ. ⁊ ſciſmaticos. g ¶ Io
ſeph. Idē. Ioſeph pať duarū tribuū chꝛiſtū ſignificat patrē
pploꝝ duoꝛū: ⁊ lapidem angularē. Ephꝛaim minoꝛ manaſſe
ꝑmogenito p̄latus:gentilē pplm̄ iudaico p̄latū : vn̄ Matth.
viij.b. Amē dico vobis:nō inueni tantā fidē in iſrl̄. h ¶ Eli
ſama. Eliſama chꝛiſtū ſignificat:de quo diciť Phil.ij.b. Fa
ctus eſt obediēs patri vſq̧ ad moꝛtem ⁊c̄. qui de ſe ait Ioh.
viij.d. Que audiui ab eo hec loquoꝛ in mūdo.hic eſt fili⁹ am/
miud.i.populi mei inclyti:de ſtirpe.ſ.regū patriarcharū ⁊ ꝓ/
Luc.8.b. phetarū. ¶ Ra. Eliſama ꝑnceps in tribu ephꝛaim:ſignificat
eos q̄ attente ꝟbū dei audiūt coꝛde bono ⁊ optimo : ⁊ fructū
afferūt in patiētia. i ¶ Ammiud. Populus meus inclyt⁹
vel obliuioſus:ea ſcʒ que retro ſunt obliuiſcens:in anterioꝛa
ſe extendēs vt accipiat coꝛonā vite quā retribuet deus diligē
tibus ſe. k ¶ Gamaliel. Gamaliel reddidit mihi deus:fili
us phadaſſur.i.redēptionis valide/pꝛinceps eſt in tribu ma
naſſe/qui interp̄tať oblitus vel obliuioſus/ cuʒ chꝛiſtus (quē
aduocandū populū iudaicū pater in mundū miſit) in regno
ſuo gentē obliuioſaʒ inuenit. Oblitus eſt enī iſrael creatoꝛis
Ro.11.d. ſui. Nō tamē oēs perierūt:ſed cū plenitudo gentiū intraue/
rit omnis

rit oīs iſrael ſaluus fiet. l ¶ De tribu beniamin. Be/ ☞
niamin hieruſalē ſignificat/que eſt in tribu ſua:cui⁹ ppl̄s ſm
ꝓphetiā rachel bennoni.i.filius doloꝛis fuit: q̄ꝛ graui dolo/ Gen.35.
re matrē affecit. Sanguinē enī ꝓphetaꝝ fudit: ⁊ in chꝛiſti ne
cem cōſpirās ait: Sanguis ei⁹ ſuꝑ nos: ⁊ ſuꝑ filios noſtros. Mat.27.
In credētibus ꝟo iuxta patris ꝓphe/
tiā filius dextre. Beniamin q̄ʒ gentilē
pplm̄ pōt ſignificare: q̄ fili⁹ doloꝛis fu
it xp̄ianos ꝑſequēdo. Fili⁹ etiā dextre
pōt dici:quia in iudicio ad dexterā dei
erit/vel q̄ꝛ dextera.i. bona opera facit
Hui⁹ ppl̄i abidan.i.pater me⁹ iudex/
fili⁹ gedeonis:q̄ interp̄tať tēptatio ini
q̄tatis vel hūilitat⁹: ꝑnceps eſt. Quia
chꝛiſt⁹ (quē humilē iude⁹ ſpꝛeuit ⁊ dia
bolus iniq̄ tēptauit) caput ē credētiū:
⁊ iudex venturus viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝛū.
¶ Moralr. Fili⁹ dextre ſignificat eos Moralit.
q̄ foꝛtiter pugnāt ꝯtra inimicos: ⁊ foꝛ/
titer p̄munt tēptatiōis ſtimuloſ: nec fe
mineū aliq̄d vel molle in ſe dn̄ari ꝑmit
tunt. m ¶ De tribu dan. Dan iudi
ciū vel iudicās. Hi ſunt q̄ oīa diſcrēte
agunt: q̄ ahieçer.i.fratrē adiutoꝛē ſibi
ꝑncipem cōſtituūt: et ſm patrū regulā
oīa faciūt:vel oīa bona ſua deo tribu/
unt. ¶ Rab. Dan iudiciū vl̄ iudicās.
Ahieçer frater me⁹ adiutoꝛ. Amiſad/
dai:ppl̄s meus ſufficiēs. In dan ergo
accipimus gentiles qui de frigoꝛe infi
delitatis ad gr̄am xp̄i confugerūt. Un̄
in ſequētib⁹ ad aq̄lonē iuxta taberna/
cula dan ꝑm⁹ caſtrametať. Ahieçer q̄
filius amiſaddai ī hac tribu ꝑnceps eſt
cū eccleſie de gentibus apoſtoli chꝛiſti
q̄ſi fratres verbo ⁊ ope ſufficiētes ꝑn/
cipanť: ⁊ fraterna dilectione ad ſocie/
tatē ſpiritalis gr̄e hoꝛtanť. n ¶ De ☞
tribu aſer. Aſer beatus : vl̄ diuitias
habēs:fideles ꝟtutibus locupletes ſi/
gnificat:q̄b⁹ ꝑncipať phegiel.i.occur/
ſio dei. Filius ochꝛā qui interp̄tať tur
bauit eos:chꝛiſt⁹.ſ.mediatoꝛ dei ⁊ ho/
minū qui humano generi periclitāti occurrit:malignos ſpiri/
tus repellendo turbauit: vn̄ Luc.x.f. Appꝛopians alligauit
vulnera eius:infundēs oleum ⁊ vinum ⁊c̄. ¶ Moralit. In Moralit.
aſer figuranť qui cuncta conſilia agunt : nec caducis rebus:
ſed virtutibus diuites eſſe volunt:ſubſtantiā ſuam pauperi/
bus tribuunt:theſauros in celo ꝯdunt vnde beati erunt. Re Luc.
tribuetur enim eis in reſurrectione iuſtoꝛū. o ¶ De tribu
gad. Allego. vl̄ Moralr. Gad accinct⁹. Heliaſaph dei mei Allego.
pꝛotectio vel accenſio. Duel agnoſcēs deum. Gad ergo fide vel mo.
lium populū ſignificat: qui ſemꝑ lumbos mentis accingit iu/
ſticia : et armis ſpiritualib⁹ inſtruct⁹/ſpiritales nequitias de
bellat:cui pꝛeſidet chꝛiſt⁹ de ſtirpe patrū ꝓgenitus : vere deū
agnoſcens ⁊ ei obediens:ſuas dirigens ⁊ ꝓtegens. Poteſt
etiam gad doctoꝛes expꝛimere:qui in ꝓcinctu conſtituti hoſti
bus reſiſtere parati ſunt:inter quos excellit heliaſaph:qui ſcʒ
coꝛ leuat ad deum vn̄ petijt auxiliū: vn̄ Pꝛouerb.xxx.a. Gal
lus accinctus:vel ſuccinctus lumbos ⁊ aries:nec rex qui reſi/
ſtat ei. p ¶ De tribu neptalim. Neptalim cōuerſus:vel
dilatatus.hic eſt fidelis populus qui ab erroꝛe cōuerſus per
mūdi terminos fidei abundātia dilatatus eſt. Cui dicit Eſai/
as: Dilata locum tentoꝛij tui ⁊c̄. Eſa.liiij.a. Ahira.i.fratris
mei amicus. Filius hennon.i.fontis triſticie:huic p̄latus eſt:
quia dei filius qui fratribus.i.iudeis amicus fuit:quādo per
legē ſui noticiā tribuit:ipſi modo gentilitati ꝑ penitētie triſti/
ciam conſulens/ad fidē conuertit:vt in exercitu ſuo adnume/
rati ip̄l⁹ ducatu ⁊ regimīe fruerenť in ꝓlio ſpiritali. Moralr. Moralit.
In neptalim intelligunť ſcti qui charitatē fraternitat⁹ etiā ad
inimicos dilatāt : hoꝛū ꝑnceps eſt ahira.i. ipſe dn̄s q̄ eos ſui
amoꝛis ducatu regit quos nō inter ſeruos:ſʒ inter amicos cō
ſcribit: vn̄ Ioh.xv.b. Iaʒ nō dicā vos ſeruos ſed amicos ⁊c̄.

Nico. de lyra

☞ Per cognationes
✻ tribu ſua q̄s moyſes ⁊ aaron. a ¶ Hi nobiliſſimi ꝑn
cipes multitudi. Hic conſequenter ponitur executio di/
cti mandati per perſonas pꝛedictas: ⁊ patet littera vſq̧ ibi:
✻ Leuite

a ¶ Per cognatiões. Aug. De rito q̃rit̃ q̃re ꝑ oẽs tribus dicit̃ ſm ꝓpinq̃tates eoꝝ: ſm pplm eoꝝ: ſm domos familiaꝝ eoꝝ: ſm capita: ſm numeꝝ nominũ eoꝛũ: ⁊ hec q̃nq; ſilr oĩno repetunt̃ donec oẽs tribꝰ cõpleã tur: q̃ſi aliud ſit ſm ꝓpinq̃tates eoꝛũ: aliud ſm pplos: aliud ſm domos familiaꝝ: alid ſm numeꝝ nominũ: alid ſm capita: cũ potiꝰ videant̃ alijs verbis idẽ ſignificare hec oĩa. Nimiꝝ q̃ ip̃e numerꝰ aliq̃d ſignificat: vt hic idẽ q̃nq̃es varie repetat̃. Nã iſte numerus. i. q̃narius: ſic in q̃nq; libꝛis moyſi in vete. teſta. maxie cõmendat̃. Illa ṽo q̃ttuoꝛ q̃ deinceps ꝯnectunt̃. i. maſculina a. xx. annis ⁊. s. Oĩs q̃ ꝓcedit in ṽtute: ex recognitiõe eoꝝ q̃uis ⁊ ip̃a ꝑ oẽs tribꝰ eodẽ mõ repetã tur / habẽt neceſſariã differẽtiã. Cum enĩ ageret̃ de numero vniuerſe multitudĩs ad vnã tribũ ꝑtinẽtis: diſcernẽdus erat ſexus. Idõ poſitũ eſt / oĩa maſculina. Et ne paruli etiã cõputarent̃ / adiũctũ eſt a. xx. annis ⁊ ſupꝛa. Et ne imbellis ſenectus numeraret̃ / additũ eſt: oĩs q̃ ꝓcedit in virtute. Et omĩa cõcludunt̃ verbo eius operis quod fiebat / vt dicat̃ recognitio eoꝝ. Recognitio enĩ fiebat cũ hec hoĩum vel nominũ milia cõputarent̃. Quinq; igitur illa ꝓpinquitates ppl'i: domus familiarũ / et numerus hominũ et caput: et iſta quattuoꝛ ſexus / etas / ṽtus / recognitio: foꝛtaſſis in ip̃o numero aliquid ſignificãt. Si enĩ hoꝛũ numeroꝛũ alter multiplicet̃ ex altero vt q̃nquies quaterni / aut quater / quini ducant̃ viginti fiũt. Quoꝛũ numero etiã adoleſcentiuꝫ etas illa ſignat̃ qui numerus memoꝛat̃ qñ intrat̃ ad terrã ꝓmiſſionis: ⁊ dicit̃ illa etas. xx. annoꝛũ que nõ declinauerit in dexterã / aut in ſiniſtrã: vbi vident̃ mihi ſignificari fideles ex vtroq; teſtamẽto fidẽ verã tenentes. Nã vetus teſtamentuꝫ quinq; libꝛis moyſi maxime excellit / ⁊ nouũ quattuoꝛ euangelijs.

b ¶ A viceſimo. Iſid. A viceſimo anno numerant̃ qui ad bellũ eligũt̃: qꝛ ab hac etate ꝯtra vnũquẽq; vitioꝛũ bella naſcunt̃. Ideoq; ad pugnaꝫ eligunt̃: vt pugnẽt cõtra libidinẽ / ne luxuria ſupent̃. c ¶ Trigintaq̃nq;. Boni ꝯiugati: qꝛ ad ſignificandũ tricenariũ index ⁊ pollex blãdo oſculo ꝯiungunt̃. Vñ aliud triceſimũ: aliud ſexageſimũ: aliud ṽo centeſimũ.

d ¶ Sexagintaduo ⁊c. Gilber. Nõ puto ſilentiũ pꝛetereundũ q mo do minoꝛes ſumme numeroꝝ ⁊ minoris ſacramẽti p̃cedũt. Maioꝛes ṽo ⁊ maioꝛis dignitatis ſuccedũt / vel ecõuerſo. Honoꝛe enĩ ſeinuiceꝫ milites xp̃i ꝑueniũt / ⁊ ſupioꝛes ĩuicẽ arbitrãtur: Audacius q̃ꝫ cõgrediunt̃ coniugati q̃ ꝯtinentes: ꝯtinẽtes q̃ virgines / ⁊ maioꝛis ſunt meriti. Aliq̃n vero intermiſcent̃ ſumme / ne cãdoꝛ ṽginitatis abhoꝛreat amplexũ cõiugij: ⁊ in neceſſitatibꝰ carnis ṽginitati ⁊ cõtinẽtie miniſtrãt coniugati: vt diuini exercitus ſit coꝛ vnum ⁊ anima vna.

e ¶ Septigẽti. Spiritalibꝰ donis pꝛouecti / ⁊ ad dexteram dei locandi. Cẽtenariꝰ enĩ numerꝰ p̃mꝰ in dextera cõputat̃ / pollice ⁊ indice in coꝛonã flexis. vñ iã dextera cõputat annos.

Tribum

Questio 197.

B

C

D

a ¶ fideliũ: Multitudinis credentiũ erat coꝛ vnũ ⁊ aĩa vna. Act. iiij. f.

multitudis ꝑ tribꝰ ⁊ cognatões ſuas ⁊ capita exercitꝰ iſrl' / q̃s tule

a ¶ lex p̃cedit: q̃ ſacerdotẽ docet ⁊ iſtruit. b ¶ ſacerdotiũ. c ¶ p̃ncipio. ſ. noui teſtamẽti.

rũt moyſes ⁊ aaron cũ oĩ vulgi multitudĩe: ⁊ cõgregauerũt p̃mõ

a dĩe mẽſis ſcd̃i / recẽſentes ꝑ cognatões ⁊ domos ac familias ⁊ ca

a ¶ duplici perfectione: hiſtoꝛiali ſenſu legis ⁊ ſpiritali.

b pita ⁊ noĩa ſinguloꝝ a vigẽſimo anno ⁊ ſupꝛa / ſicut p̃ceꝑat dñs moyſi. Numeratiq; ſũt ĩ deſerto ſinai / de ruben p̃mogenito iſraelis ꝑ gñatões ⁊ familias ac domos ſuas / ⁊ noĩa capitũ ſinguloꝝ

a ¶ ad differẽtiã feminarũ. b ¶ ad differẽtiã ꝑuuloꝛũ. c ¶ hoc addidit ne in bellis ſenectꝰ cõputaret̃. d ¶ nouũ teſtamentũ. ſ. ⁊ vetus tenentes in veritate.

oẽ qd̃ ſexꝰ eſt maſculi a. xx. anno ⁊ ſupꝛa ꝓcẽdẽtũ ad bellũ / q̃dra

a ¶ ꝑfecti in opibus. ¶ ſumme ꝑfectionis. b ¶ ſctĩſpũs. ꝯfidẽtes auxilio q̃ in q̃nq̃ge ma die ſuper diſcipulos venit.

draginta ſex milia q̃uingẽti. De filijs ſymeon ꝑ generatões ⁊ fa

¶ numerati.

milias ac domos cognationũ ſuarũ recẽſiti ſunt ꝑ noĩa ⁊ capita ſinguloꝝ oĩe qd̃ ſexꝰ eſt maſculini a. xx. anno ⁊ ſupꝛa ꝓcedẽtiũ

a ¶ ſpiritale. b ¶ gl'ia ꝑfectoꝛũ eſt pꝛincipiũ ⁊ in ꝑfectione ſanctoꝛũ imꝑfectio eſt.

ad bellũ. lix. milia trecẽti. De filijs gad / ꝑ generatões ⁊ familias ac domos cognationũ ſuaꝝ recẽſiti ſũt ꝑ noĩa ſinguloꝝ a vigiti

¶ bene vtentes ſenſibus coꝛpoꝛis.

annis ⁊ ſupꝛa oĩes qui ad bella ꝓcederẽt. xlv. milia ſexcenti. l. De filijs iuda ꝑ generatiões et familias ac domos cognationũ

a ¶ alij indigni numero.

ſuaꝝ ꝑ noĩa ſinguloꝛũ a. xx. ãno / ⁊ ſupꝛa: oẽs q̃ põterãt ad bella

a ¶ ſpiritalẽ intelligẽtiã legis hñtes. in ſeptenario enĩ ſpũs: in denario lex ſignificat̃.

ꝓcedere: recẽſiti ſũt. lxxiiij. miliã ſexcenti. De filijs iſachar ꝑ ge

a ¶ numerat deus multitudinẽ ſtellarũ: ⁊ oĩbus eis noĩa vocat Pſ. cxlvj. a.

neratiões ⁊ familias ac domos cognationũ ſuarũ pẽr noĩa ſinguloꝛũ a. xx. anno ⁊ ſupꝛa / oẽs qui ad bella ꝓcederẽt: recẽſiti ſũt

a ¶ nouo inſtructi teſtamento. ¶ vel. xxx.

quinquaginta q̃uattuoꝛ milia quadringenti. De filijs ꝫabulon ꝑ generationes et familias ac domos cognationũ ſuarũ recẽſiti ſũt ꝑ noĩa ſinguloꝛũ a viceſimo anno ⁊ ſupꝛa: oĩes q̃ poterant

a ¶ ſpiritusſctĩ gratia ꝑfecti. b ¶ quattuoꝛ pꝛincipalibus virtutibus perfecti.

ad bella ꝓcedere: q̃uinquaginta ſeptẽ milia q̃uadringẽti. De filijs ioſeph filioꝝ ephꝛaim ꝑ generationes ⁊ familias ac domos

¶ .i. numerati.

cognationũ ſuarũ recẽſiti ſũt per nomia ſinguloꝛũ a. xx. anno te

a ¶ .i. in modeſtia coꝛpoꝛalium ſenſuum perfecti.

ſupꝛa: oẽs q̃ poterãt ad bella ꝓcedere. xl. miliã q̃ngẽti. Poꝛro filioꝛũ manaſſe ꝑ generationes ⁊ familias ac domos cognationũ ſuarũ: recẽſiti ſũt ꝑ noĩa ſinguloꝛũ a. xx. ãnis ⁊ ſupꝛa: oẽs q̃ pote

¶ dilectionem dei ⁊ pꝛoximi amplectentes.

rãt ad bella ꝓcedere. xxx. duo milia ducẽti. De filijs beniamin

¶ numerati.

ꝑ generatões ⁊ familias ac domos cognationũ ſuaꝝ recẽſiti ſũt noĩbꝰ ſinguloꝛũ a. xx. ãno ⁊ ſupꝛa: oẽs q̃ poterãt ad bella ꝓcede

c re triginta q̃nq; milia quadringẽti. De filijs dan ꝑ generatiões ⁊ familias ac domos cognationũ ſuaꝝ recẽſenti ſũt noĩbꝰ ſingl'o

¶ continentes.

d rũ a. xx. anno ⁊ ſupꝛa: oẽs q̃ poterãt ad bella ꝓcedere / ſexaginta

a ¶ ꝯiugati. b ¶ ṽgines coꝛpe ⁊ ſpũ: centenariꝰ enĩ ṽginitatẽ: denarius ꝑfectioneꝫ. c ¶ ſpiritalibus donis ꝓuecti: ⁊ ad dexterã dei locandi.

e dũo miliã ſeptingenti. De filijs aſer ꝑ generatões ⁊ familias ac domos cognationũ ſuaꝝ: recẽſiti ſũt ꝑ noĩa ſingl'oꝛũ a. xx. anno ⁊ ſupꝛa: oẽs q̃ poterãt ad bella ꝓcedere. xl. milia ⁊ mille q̃ngẽti. De filijs neptalim: ꝑ generatões ⁊ familias ac domoſ cognationũ ſuarũ recẽſiti ſũt noĩbꝰ ſinguloꝝ a. xx. ãno ⁊ ſupꝛa / oẽs q̃ pote

a ¶ fide trinitatis armati. b ¶ ſcuto fidei q̃ in q̃ttuoꝛ euãgelijs ꝯtinet̃ ꝑfecti muniti. c ¶ nouit iuſtus animas iumentoꝛum ſuoꝛum: Pꝛouer. xij. a.

rãt ad bella ꝓcedere q̃nq̃gita triã milia q̃drigẽnti. Hi ſũt q̃s nũerauerũt moyſes ⁊ aarõ ⁊ dũodeci p̃ncipẽs iſrl': ſingl'os ꝑ domos

E F Moralit. a ¶ Tribū leui. Raba. In tribu leui ſacerdotalis ordo ſi/gnatur: qui ſup tabernaculū teſtimonij cōſtituit / vt ecclie. ſ. in qua cōdita ſunt dei teſtamēta curā gerāt: ⁊ oīa vaſa. i. fide les ad ſpiritale miniſteriū electi ſine errore ⁊ vitiorū ſorde ꝑ/maneant. Hic enī ordo quicq̄d ad cerimonias legis ꝑtinet/ ꝓcurare debꝫ. Ipius eſt enī pplm do/cere: quō ſm legeꝫ honeſte ⁊ ordinate in eccīia viuāt. Ipi tabernaculū portāt ⁊ vtēſilia ei⁹. Quia ſacerdotes cōpatiendo: infirmoꝝ mores tolerādo ⁊ ꝯſolando: q̄ſi humeris laboris ⁊ patiētie eccleſiā portāt. b ¶ Deponet. i. ſer/mone ⁊ exēplo diſponēt quō q̄ſq; hu/miliatus in profectu virtutū gradiat. c ¶ Quiſq̄s exter. Aug⁹. Alienigena q̄ accesſerit moriat. Hic alienigena intelligendus eſt etiā de illis filijs iſrl' q̄ nō fuerāt de illa tribu: quā taberna/culo deſeruire p̄cepit. i. q̄ nō fuerint de tribu leui. Mirū eſt aūt quō abuſiue alienigena dr̄ qḋ magis alteri⁹ generꝭ hoīes ſignificat: ⁊ allogeneſ: ⁊ nō magis allophilos: qḋ ſignificat alteri⁹ tribus hoīes: quo noīe magis vtit̄ ſcꝑtura in aliaꝝ gētiū hoīb⁹ vt allophili ap/pellēt: q̄ſi aliaꝝ tribuū hoīes. ¶ Alt. Qui ad ſacrū miniſteriū indign⁹ acce/dit: penam p̄ſumptiōis nō euadit. Nemo enī debꝫ ſibi ſumere honorē niſi q̄ vocat a deo tanq̄ aarō: vn̄. ij. Paral. xxvj. d. Ozias q̄ ſacerdotiū vſurpauit lepra ꝑcuſſus eſt. d ¶ Unuſq̄ſq; ꝑ tur. Alt. Orig. Unuſq̄ſq; ſm ſigna incedat in caſtris ħ p̄cepit moyſes / īmo de⁹ ꝑ moyſen. Pōt aūt fieri vt emulatiōe bonoꝝ operū ab īferiorib⁹ ſignis ad meliora ⁊ magnificētiora ꝑueniam⁹ Si enī ī ꝓmptu habuerim⁹ ſtudiū melioꝝ ⁊ poſteriora obliuiſcētes ad anteriora extēdamur ī reſurrectōe mortuorū (vbi ſic̄ ſtella differt a ſtella: cuiuſq; merita refulgebūt) ab inferioribus ad meliora ſigna ⁊ fulgētiora trāfferemur ⁊ ſplēdētiorib⁹ ſtellis eq̄bimur. Et etiā intantū pōt in hac vita hūana natura ꝓficere: vt in reſurrectiōe mortuoꝝ nō ſolū ſtellaꝝ ſꝫ etiā ſolis ſplēdori valeat eq̄ri: q: fulgebūt iuſti ſicut ſol ī regno dei Mat. xiij. f. Hinc ḡ eſt ꝙ ſupponit ſm ſigna ſua ꝑ domos familiaꝝ ſuaꝝ. Qḋ dicit ꝑ domos familiaꝝ: in greco idē eſt ſermo quē ponit ibi Apl's: ex q̄/bus oīs paternitas in celo et in terra noīat. Quas ḡ paternitates paul⁹: familias dicit latin⁹ interpres. Iſte ſunt ergo paternitates vl' familie q̄s paul⁹ iā oñdit in celis: moyſes ſub figuris legalib⁹ deſcribit in t'ris: ſm q̄s īcedere nos monet: vt poſſim⁹ paternitatib⁹ celeſtib⁹ ſociari. Sūt enī familie ⁊ p̄rnitateſ ī celo: ex q̄b⁹ forte ē illa quā paul⁹ eccleſiā p̄mitiuoꝝ aſcriptāꝝ ī celis noīat Cui ſociabimur: ſi oīa ſm ordinē gerimus: ſi nihil inq̄etū / nihil inordinatū / nihil inhoneſtū inueniat̄ in nob.

Aug⁹. alienigena q̄s dicatur

Allego.

Heb. 5. a

Allego.

cognationū ſuaꝝ. Fuerūtq; oēs filioꝝ iſrl' ꝑ domoſ ⁊ familias / ſuas a viceſimo āno ⁊ ſup: q̄ poterāt ad bella ꝓcedere ſexcēta tria milia viroꝝ / q̄ngēti / q̄nquagita.

a ¶ ꝓ ꝑfectione operū. ¶ ꝓ fide trinitat'. ¶ fortium.

¶ q: ſacerdotalis dignitas a plebeia multitudie remota eſt vt ī exēplū boni emineat.

Leuite autē in tribub⁹ familiarū a ſuarū nō ſunt numerati cuꝫ eis. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen di b ¶ ſacerdotalē ordinē ⁊ miniſtros ecclie. a cēs: Tribū leui noli numerare: c ¶ cum plebeia multitu neq; pones ſummā eorum cum d dine cui debet preeſſe. filijs iſrael: ſed conſtitues eos e a ¶ eccleſiā in q̄ vtrūq; teſtamentū ſeruat. ſuper tabernaculū teſtimonij: et ¶ fideles qui ſunt vaſa electionis. cūcta vaſa eius: ⁊ quicq̄d ad ce a ¶ compatiēdo: tolerādo: conſolando. rimonias ꝑtinet. Ipſi portabūt ¶ eccleſiam. ¶ diuerſos ordines. tabernaculū et omnia vtenſilia eius: ⁊ erūt in miniſterio / ac per ¶ ne alicubi pateat aditus hoſti paſtorali cura vigilantes. gyrum tabernaculi metabūtur. a ¶ humiliari docebūt. b Cū ꝓficiſcēdū fuerit / deponent leuite tabernaculū: cū caſtra me a ¶ docentes q̄liter ſpe erecti: ſtatu fidei: ⁊ conſtātia operū firmiter conſiſtant. c tāda / ērigēt. Quiſquis externo f g rū acceſſerit / occidet. Metabū/ h i d tur autem caſtra filij iſrael: vnuſquiſq; ꝑ turmas et cuneos atq; k exercitū ſuū. Porro leuite ꝑ gy m rum tabernaculi figēt tentoria: ne fiat indignatio ſupra multitu n dinē filiorū iſrl': ⁊ excubabunt in cuſtodijs tabernacli teſtimonij. Fecerūt ergo filij iſrl' iuxta oia q̄ p̄cepat dñs moyſi.

e Locutuſq; Ca. II † eſt domin⁹ ad moy/ſen et aaron: dicens: Singuli per turmas o

cōſtitues eos ſupra taber. teſtimo. ⁊c̄. quia erāt depu/tati ad aliq̄d maius. ſ. ad diuinū cultū: ideo nō ſunt numerati cum bellatorib⁹: q: nō tenebant̄ ire ad preliū ad hoc vt bella/rent. Attamē aliq̄ ſacerdotes tenebant̄ ire ad exhortandum bellatores vt habet̄ Deut. xx. a. vbi dicit̄ ſic: Appropinquāte iam p̄lio ſtabit ſacerdos ante aciē et ſic loquet̄ ad ppl'ꝫ ⁊c̄. Nō tñ erat illis illicitū bellare maxime ī caſu neceſſitatis: vñ ⁊ Ionathas ⁊ ſimon frater ei⁹ q̄ fuerūt ſummi ſacerdotes fuerūt ſtrenui p̄liatores ſiue bellatores: vt habetur lib. Macha. officia aūt leuitarū q̄/bus debebāt eſſe intenti: ⁊ q̄ tangunt̄ hic in generali plenius exprimenṫ ca. ſequē. f ¶ Quiſq̄s externoꝝ. i. alterius trib⁹. g ¶ Acceſſerit / volens exercere officia leuitarū. h ¶ Occidetur. ſ. a dño tanq̄ īdebite vſurpās officiū ſibi interdictū. Aliā etiā cauſam q̄re leuite nō fuerūt cū alijs numerati: inducit Ra. Sa. dicens ꝙ hoc fuit: q: ſentētia mort' erat p̄uiſa a deo ſup oēs bellatores q̄ ſerūt hic numerati: vt habet̄. ī. xxvj. ca. dñs aūt nolebat ꝙ leuite huic ſentētie ſubiacerēt eo ꝙ nō peccauerūt in adoratiōe vituli ſaltē ꝓ maiori parte: vt dictum fuit Exo. xxxij. f. i ¶ Metabunt̄ aūt. Hic cōſeq̄nter deſcribit̄ diſpoſitio caſtroꝝ circa tabernaculū: ⁊ p̄mo in generali. ſcd̄o in ſpeciali / ibi: Ad orientē. Circa p̄mū dicit̄: Metabunt̄ aūt caſtra. i. diſponēt tentoria. k ¶ Per turmas. eſt aūt turma multitudo. xxx. bellatorū: ⁊ dicit̄ a turbo bas: q: diſpoſita eſt ad turbādū aduerſarios ſi tñ ſit equitū dicit̄ ꝓprie ala. ſi peditū turma. l ¶ Et cuneos eſt aūt cune⁹ multitudo bellatoꝝ ſimul debite cōiunctoꝝ: ⁊ dicit̄ a coeo is. q̄ſi coeuntes in vnū: ſm aliquos aūt dicit̄ multitudo diſpoſita ad modū cunei: q̄ eſt inſtrumentū ad ſcindendū ligna: et ex hoc habꝫ nomē / q: ad modū talis inſtrumenti diſpoſita eſt talis multitudo ad penetrādū ⁊ ſcindendū aciē aduer/ſarioꝝ. m ¶ Porro leuite ⁊c̄. inter tabernaculū ⁊ reliquū ppl'm ꝑ moduꝫ in ca. ſe. diſpoſitū. n ¶ Ne fiat indigna. ⁊c̄. ſi aliqui de alijs vellēt accedere nimis ꝓpe tabernaculū.

✱ a ¶ Leuite aūt in tribub⁹ ⁊c̄. Per qḋ ſignificant̄ clerici generaliter ſumpti: q: ſunt ad miniſteriū ecclie de/putati: ſicut leuite ad miniſteriū tabernaculi: vt plenius dicet̄ in ſequētib⁹: ꝓpter ħ clerici ꝑ tonſurā ⁊ ordines ab alijs fidelibus ſunt diſtincti.

Glo.ordi.

Locutuſq; ⁊c̄. Alt. C. II Orig. Lxx. e ¶ Locutuſq; eſt dñs ad moyſen et aaron di. Nō ſm ordinē ſuū īcedat: ⁊ ſm ſigna ſua: ſm domos familiarū ſuarū caſtra

Nico.de lyra

✱ a ¶ Leuite autē ⁊c̄. cuius cauſa ſubdit̄ in p̄ncipio ca. ſcd̄i. b ¶ Locutuſq; eſt do. Deſcripto numero bel/latoꝝ. hic cōſequēter deſcribit̄ eoꝝ diſpoſitio circa tabernaculum: p̄mittit̄ tñ rō q̄re leuite nō ſunt numerati. ſcd̄o ſubdit̄ diſpoſitio ppl'i / ibi: Metabūt̄ aūt caſtra. Ratio aūt p̄mi fuit inhibitio dei que tangit̄ / cū dicit̄: c ¶ Tribū leui noli numerare. ſcꝫ cū alijs filijs iſrl'. fuit tñ per ſe nūerata: vt habet̄ ca. ſeq̄n. ideo ſubdit̄: d ¶ Neq; pones ſum. eoꝝ cū fi. iſrl'. i. q̄n eos numeraueris nō aggregabis ſummā eorū cū ſumma aliorū: ſed erit ꝑ ſe diſtincta: cui⁹ ratio ſubdit̄ cum dicit̄: e ¶ Sꝫ conſtitues

Nico.de lyra

Locutuſq; eſt do. Ca. II Sequit̄: o ¶ Singuli ꝑ tur. ⁊c̄. Signa ꝓprie ſūt in veſtib⁹ ⁊ ſcutis: q̄b⁹ bellatores mutuo ſe cognoſcūt: ⁊ ſuos ab ✱ aduerſarijs

Moralit. † ¶ Locutuſq; eſt do. ⁊c̄. In hoc caplo agit̄ p̄mo de leuitarū officijs in generali: ſed. ī. iij. ca. de ipſis agi/tur magis in ſpeciali: propter qḋ ſenſus eorū myſticus ibidē magis proprie locum habet. Secūdo deſcribitur ſitus caſtrorum per duodecim tribus circa tabernaculum / cum dicitur: o ¶ Singuli per turmas ſuas: ſigna atq; vexilla et do/✱ mus cognationū

A ſuarū caſtra collocent filij iſrl' ex aduerſo ⁊c̃. Docuit ꝙ exerci/
tus dei de terra egypti exiēs: et ꝑ deſertū tranſiens viſitatus
eſt.i.numeratus ꝑ moyſen ⁊ aarō: ⁊ ꝑ ſingulas tribus ſeque
ſtrat⁹: ſub certo numero cēſitus. quod nos exponētes formā
diximus eſſe preſcriptā: quomodo ppl's dei egrediens de egy
pto huius mūdi: ⁊ feſtinans ad terraȝ
ꝓmiſſiōis.i.ad locū ꝟtutū/ vel ad glo/
riā regni celoꝝ: quibus oꝛdinibus et
meritoꝝ gradibus deducat̃. Et ꝑ hec
oſtēdimus futuroꝝ bonoꝝ magnificē/
tiam in lege adumbꝛatam. Hec vero
lectio docet qualiter ab his q̄ deo ſunt
mancipati/ nec implicant ſe ſecularib⁹
negocijs/ cōponat oꝛdo caſtroꝛum di/
cens: Homo ſm̃ oꝛdinē ſuum/ ⁊ ſm̃ ſi
gna ſua ⁊c̃. Paulus q̄ȝ dicit.j.Coꝛ.x/
iiij.g. Omnia oꝛdinate fiant/ ⁊ ſm̃ oꝛdi
nē. Unus ergo eſt dei ſpiritus qui in
paulo et in moyſe loquit̃: ſm̃ oꝛdinem
moyſes incedi iubet in caſtris: paulus
in eccl'ia ſm̃ oꝛdinē oīa fieri. Et moy/
ſes qui legi miniſtrabat/ ī caſtris cuſto
dire oꝛdinē iubet. Paulus ꝟo euāge/
lij miniſter: nō ſolū in actibus/ ſed etiā
in habitu oꝛdinatū vult eſſe chꝛiſtianū
dicens: Mulieres ſimiliter in habitu
oꝛdinato. Unde arbitroꝛ ꝙ nō ſolū in
officijs ⁊ habitu ſeruari oꝛdinē voluit/
ſed ſignificat etiā aliquē oꝛdinē ī aīa.
de quo dicit̃/ ꝙ vnuſq̄ſq; incedere de/
beat ſm̃ oꝛdinē qui precipue ex operū
fructibus indicat̃: nec min⁹ ex magni/
ficētia ſenſuū. Sepe enī accidit vt qui
humilē ſenſum gerit/ et terrena ſapit:
excelſum ſacerdotij gradum vel cathe/
drā doctoꝛis obſideat. Et q̄ ſpiritalis
eſt/ ⁊ a terrenis tā liber vt oīa examina
re poſſit ⁊ a nemine iudicari: īferioꝛis
oꝛdinē miniſterij teneat/ vel in plebis
multitudine relinquat̃. Sed hoc eſt le
gis ⁊ euāgelij ſtatuta contēnere/ ⁊ ni/
hil ſm̃ oꝛdinē gerere. ¶ Oꝛig. Unuſ
quiſq; noſtrū etiā de cibo ⁊ potu ſollici
tus/ ⁊ oēm curā gerēs in ſecularibus:
vnam aut duas hoꝛas deo deputans: ⁊ ad orationē in eccl'iaȝ
veniens/ vel in tranſitu verbum dei audiens/ non incedit ſm̃
B oꝛdinē: nec audit preceptū quod dicit vt omīa ſm̃ oꝛdinē fiāt.
Oꝛdo enī eſt primū querere regnum dei ⁊ iuſticiam eius: et
credere ꝙ ſecūdo loco hec nobis a dn̄o apponant̃. Omis er/
go homo debet incedere ſm̃ oꝛdinē ſuū/ ſacerdos/ diaconus/
virgo/ ⁊ quicūq; in ꝓfeſſione religionis vident̃. Si enī petu/
lans quid ⁊ ꝓteruū geſſerit: continuo arguet eos moyſes di
cens: Homo ſm̃ oꝛdinē ſuū incedat ⁊c̃. Agnoſcat ergo q̄ſq;
oꝛdinē ſuū: et quid ſit dignū ſuo oꝛdini intelligat: et ita libꝛet
actus ⁊ ſermones/ inceſſum q̄q; ⁊ habitū: vt cū oꝛdinis ſui ꝓ/
feſſiōe ꝯueniat/ ne ꝓpter eū nomē dei blaſphemet̃. ¶ Oꝛig.
Scd̃m ſigna ſua ⁊c̃. Quibus.ſ.cuiuſq; ꝓpꝛietas deſignat̃:
verbi gr̃a: Oēs ſum⁹ ſimiles/ ſed eſt ꝓpꝛia cuiuſq; diſtinctio:
vel in cultu/ vel in ſtatura/ vel in habitu/ vel in poſitiōe ꝑ que
Paulus: qꝛ paulus eſt deſignat̃: ⁊ petrus qꝛ petrus eſt et nō
Paulus. Ex voce etiā vniuſcuiuſq; ſigni diuerſitas dat̃: vt ex
voce ⁊ loq̄la agnoſcas illū qui loquit̃. Sic arbitroꝛ eſſe in ani
mis etiā ſigna diuerſa et alterius q̄dē animi motus lenioꝛ eſt
mitis/ placidus/ trāquillus/ eq̄lis. Alteriuſ turbidus/ elatus/
aſperioꝛ/ incitatioꝛ/ petulātioꝛ. Alius circūſpect⁹/ cautus/ ꝓui
dus/ ſollicitus/ īpiger. Ali⁹ deſidioſus/ remiſſus/ negligens/
incautus. In his ali⁹ plus/ alius minus. Et foꝛtaſſis quanta
in ſpecie vult⁹ diuerſitas/ tāta ⁊ in animis. Un̄ ſalomon: Si/
cut diuerſi ſūt vultus a vultibus/ ita ⁊ diuerſa ſūt coꝛda hoīm
Eccs.viij.a. Sed q̄ſq; ſm̃ ſua ſigna īcedat: ne is cuius humi/
lia ⁊ deſpecta ſūt ſigna incedat elatioꝛ q̄ȝ animi ſui depoſcūt ſi
gna. Omes q̄ lr̄as noꝛūt/ ſciunt eſſe vigintiquattuoꝛ: ſi greca
viginti tria: ſi latina lr̄arū elementa didicerint: et ex his omīa
ſcribunt. Aliud tn̄ ſignū alpha quod paulus ſcripſerit habet:
aliud quod petrus: vnde et chirographa ſinguloꝛū manibus
ſcripta: ꝓpꝛijs ſignis ⁊ indicijs agnoſcunt̃: ⁊ cum ſint eadem
elemēta: eſt tamē in ſimilitudine lr̄arū diſſimilitudo ſignoꝛū.
Ueni ergo ad motus mentis ⁊ animoꝝ quibus concitant̃ ad
aliquid ge/

C aliquide gerēdū. Intuere chirographa ⁊ vide quomodo ani/
mus pauli ꝓpoſuit caſtitatē: ⁊ anim⁹ petri. Sed eſt ꝓpꝛia q̄/
dam caſtitas petri ⁊ alia caſtitas pauli/ etſi eadē videat̃. Pau 1.Coꝛ.9.d
li enī caſtitas eſt q̄ requirit macerari coꝛpus ⁊ ſubijci ſeruitu/
ti/ ⁊ adhuc dicat: Ne foꝛte cū alijs p̄dicauero: repꝛobus fiā: al
terius caſtitas iſtud nō timet. Iuſticia
q̄q; habet aliq̄d ꝓpꝛietatis in paulo/
habet ⁊ in petro et ſic cetere virtutes.
Si ergo in his noībus q̄ exēpli cauſa
poſuim⁹: poteſt fieri vt cū vnū ſint ſpū
ꝑ ſpiritū dei: ſit tn̄ aliqua diuerſitas in
ip̄arū ꝓpꝛietate virtutū: quātomagis
reliq̄ hoīes ꝓpꝛia ſigna in motib⁹ ani/
moꝝ/ ⁊ aīe ꝟtutibus gerūt. a ¶ Per
gyrū tabernaculi. Ra. Circa taber Caſtrametatio circa tabnaculū
naculū omēs filij iſrl' caſtrametati ſunt
terni ꝑ ſingulas plagas/ vt non ſupſit
vel deſit aliq̄d ex illis. Iudas/ iſachar/
çabulon ad oꝛientē. Ruben/ ſymeon/
gad ad meridiē. Ephꝛaim/ beniamin ⁊
manaſſe/ ad occidentē. Dan aſer/ ⁊ ne
ptalim ad aquilonē. Tabernaculum
ꝟo eccl'iam tā veteris q̄ȝ noui teſtamē/
ti ſignificat. Pꝛincipes auteȝ iuxta ta
bernaculū caſtrametātes: patriarchas
vel apoſtolos ſignificant quoꝛum pꝛe/
cibus et doctrina munitur eccleſia.

a ¶ animi ⁊ coꝛpoꝛis. ¶ quibus cuiuſq; ꝓ
pꝛietates ſignantur. b ¶ ne aliter incedat
q̄ȝ ſigna ſua depoſcunt.
ſigna atq; vexilla et domos co/
a ¶ alij familiarū. ſm̃ grecū paternitatum.
b ¶ nemo militans deo implicat ſe ſeculari
bus negocijs.ij.Tim.ij.a.
gnationū ſuarū caſtrametabun/
tur filij iſrael per gyruȝ taberna
a ¶ qui ait: Ego ſum lux mundi de quo ça/
charias: Uiſitauit nos oꝛiens ex alto ⁊c̃.
b ¶ confitens.
culi federis. Ad oꝛienteȝ iudas
a ¶ coniugatos continentes virgines.
b ¶ chꝛiſtiane militie.
figet tētoꝛia ꝑ turmas exercitus
¶ doctoꝛ ⁊ rectoꝛ.
ſui: eritq; pꝛinceps filioꝛuȝ eius
naaſon fili⁹ aminadab: ⁊ omnes
de ſtirpe eius ſumma pugnātiuȝ
¶ vt ſupꝛa.
ſeptuagitaquattuoꝛ milia ſexcē/
ti. Iuxta eum caſtrametati ſunt
a ¶ qui ꝓ eterna mercede laboꝛant.
de tribu iſachar: quoꝝ pꝛinceps
fuit nathanael filius ſuar: et oīs
a ¶ contra omnes ſpūales nequitias.
numerus pugnatoꝛū eius quin/
quagintaquattuoꝛ milia q̄drin/
¶ q̄ ī chꝛiſto habēt habitaculū foꝛtitudīs.
gēti. In tribu çabulon pꝛinceps

Ni.de ly.

¶ Uniuerſi
* aduerſarijs diſtinguūt: vexilla ele
uant̃ in haſtis vel particis: vt ad eoꝝ
aſpectū bellatoꝛes dirigant̃ ⁊ vniant̃:
qualia ꝟo fuerint iſta vexilla: in textu
nō habet̃. Sed dicūt aliqui hebꝛei ꝙ
vexillū cuiuſlibet trib⁹ erat ſil'e in colo/
re lapidi poſito in ratiōali in quo erat
ſculptū nomē ſui patriarche/ ita ꝙ vexil
lū tribus rubē erat rubei coloꝛis ſicut
⁊ lapis ſardius in q̄ erat ſculptū nomē
ipſius ruben: ⁊ ſic de alijs. a ¶ Ad
oꝛientē iudas ⁊c̃. Hic deſcribit̃ di/ Diſpoſitio caſtroꝝ circa tabernaculū
ſpoſitio caſtroꝛum circa tabernaculum
* in ſpeciali
* dom⁹ cognationū ſuarū caſtrame/
bunt̃ filioꝝ iſrl' ꝑ gyrū tabernaculi federis. ¶ Moꝛaliter aūt Moꝛalit̃
tabernaculū dn̄i eſt aīa iuſti: ſm̃ illō Eccl'.xxiiij.a. Qui creauit
me req̄euit in tabernaculo meo. Habet autē iſtud tabernacu D
lū aſpectū ad oꝛientē: per quē intelligitur expiatio ſoꝛdis in oꝛ
tu lucis gratie: ad meridiē per quē intelligit̃ inflammatio coꝛ
dis: quia inde ꝓuenit virtus caloꝛis/ Ad occidētē per quē in
telligit̃ meditatio moꝛtis in qua occidit lux vite p̄ſentis/ Ad
aquilonē per quem intelligit̃ colluctatio foꝛtis contra inſultū
demonis: ſm̃ quod dicit̃ Hiere.j.c. Ab aq̄lone pandet̃ omē
malū. Igitur ad oꝛientē ſunt iudas iſachar ⁊ çabulon: ꝑ iudā
qui interpꝛetat̃ confitens intelligit̃ confeſſionis veritas. per
iſachar qui interpꝛetat̃ memoꝛans dn̄m: oꝛonis aſſiduitas: ꝑ
çabulon q̄ interpꝛetat̃ pulchꝛitudinis habitaculū/ ꝯuerſatio/
nis puritas. Per hec enī tria ſoꝛdes coꝛdiū expiant̃. Ad me
ridiē aūt ſunt ruben ſymeon ⁊ gad: Per ruben ꝟo qui interp̄
tatur viſionis filius: intelligit̃ ſplendoꝛ veritatis intellectū ꝑ
ficiens: Per ſymeon q̄ interp̄tat̃ audiēs: amoꝛ charitatis bo
nis ꝯſentiēs: Per gad q̄ interp̄tat̃ felicitaſ: dulcoꝛ ſuauitatis
reficiens. Hec enī tria inflāmationē coꝛdis cōcomitant̃. Ad
occidentē ꝟo ſūt ephꝛaim manaſſes ⁊ beniamin: ꝑ ephꝛaim q̄
interp̄tat̃ creſcēs: intelligit̃ ꝓfectus ſpūaliū: ad quē mouet vi
te bꝛeuitas: ꝑ manaſſen q̄ intep̄tat̃ obliuio: ꝯtemptus tp̄aliū/
ad quē mouet eoꝝ defectibilitas: ꝑ beniamin q̄ interp̄tat̃ fili⁹
dextre: appetit⁹ celeſtiū ad quē mouet eoꝝ eternitas. Hec aūt
tria meditationi moꝛtis aſſociant̃. Ad aq̄lonē ꝟo ſūt dan ne/
ptalim ⁊ aſer: ꝑ dan q̄ interp̄tat̃ iudiciū/ intelligit̃ timoꝛ iudi/
cij: ꝑ neptalim q̄ intep̄tat̃ multiplicatio: pudoꝛ oppꝛobꝛij: ſiq̄s
īplicet̃ vilitati pcti: ꝑ aſer q̄ interp̄tat̃ beatitudo/ amoꝛ p̄mij: ⁊
hec tria faciūt ꝯtra inſultū demonū foꝛtiter colluctari. de q̄ col
luctatōe dicit Apl's ad Eph̄.vi.b. Nō eſt nobiſ colluctatio ad
uerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus pꝛincipes ⁊ ptātes: ⁊
aduerſus mūdi rectoꝛes tenebꝛaꝝ haꝝ: ꝯtra ſpūalia nequitie:
de quibus cōcedat nos triūphare leo de tribu iuda qui eſt vi/
ctoꝛ ⁊ benedictus deus in ſecula ſeculoꝛū amen.

E G a ¶ Uniuerſi qui in ca/ ſtris iude annume. ſũt fuerũt. Bis multis tribu/ bus iudas pꝛeſidet. ſ. rega/ lis tribus de qua oꝛtus eſt chꝛiſt⁹ humani generis rex ⁊ ſaluatoꝛ. b ¶ Meridia nam plagã erit pnceps eliſur filius ſedeur. Hec ſignificat antiquã dei plebẽ que lucẽ euãgelij ſuſcipiẽs/ amoꝛe cõditoꝛis feruebat. c ¶ Leuabit autẽ taber
Myſtice nacu. Myſtice. Taberna
Tabnaculi culi erectio vel poſitio eccle
erectio vel ſie ſitũ ſignificat: que in cre/
poſitio dentibus erigitur: in negã/ tibus deponitur: in quibuſ/ dam oꝛdinibus ſacris ſubli matur: in aliis iudicio ſacer dotum excõmunicatione hu miliatur. d ¶ Ad occidẽ
Nota talem. Raba. Quattuoꝛ plage mundi p quas caſtra filioꝛum iſrael diſponuntur circa tabernaculum: conuo cationem ⁊ diſpoſitionẽ ec/ cleſie ſignificant. Oꝛiens enim vbi eſt introitus taber naculi initium bone conuer ſationis et confeſſionis: et perceptionẽ baptiſmi ⁊ pꝛi/ mitiuam eccleſiam expꝛimit que in hieruſalem pꝛimum ab apoſtoliſ fundata eſt: hu ic plage tribuſ iuda iſachar et zabulon deputãtur: quia confeſſoꝛes chꝛiſti in habi/
F tacuľũ foꝛtitudinis vbi pꝛo eterna mercede laboꝛent: p illum habent introitum qui ait Joh. x. b. Ego ſum oſti/ um: per me ſiquis introie/
Joh. 8. b rit ſaluabitur. Ego ſum lux mundi: de quo et Zachari/ as Luce. i. g. Uiſitauit nos oꝛiẽs ex alto ⁊c. Plaga ve ro auſtralis quã reſpicit me ridianum latus tabernacu/ li: antiquam dei plebem ſi/ gnificat: que lucem legis ac cipiẽs amoꝛe creatoꝛis fer/ uebat. Ibi ruben: ſymeon: et gad caſtrametati ſunt: qꝛ ſancti patres intuitum men tis ad videndam dei volun tatem acuebant: ⁊ obedien tie ſtudebãt accincti armis iuſticie: vt demonio meridi ano poſſint reſiſtere. Pla/ ga vero aquilonis quam re ſpicit alterum latus taber/ naculi: tenebꝛis et frigoꝛe infidelitatis vſq; ad aduen/ tum chꝛiſti toꝛpentem gen/ tium multitudinem figurat vbi dan: aſer ⁊ neptalim ca
Act. 13. g ſtrametantur: quia cum iu/ dei repuliſſent verbum dei iuſto iudicio de gentib⁹ mul tiplicata eccleſia ⁊ dilatata: veram beatitudinez ſperat et optat. Occidentalis ve/ ro que vtrũq; parietem ta/ bernaculi in ſe recipiens cõ ſummat: impletionem toti/ us eccleſie que in fine mun di perficitur deſignat: quã/ do pſecutiõe

fuit heliab filius helon: oĩs de ſtirpe eius ex/ ercitus pugnatoꝛũ quinq̃ginta ſeptẽ milia qua
a dringẽti. Uniuerſi qui in caſtris iude annume/ rati ſunt: fuerũt centũ octuaginta ſex milia qua/ dringenti: ⁊ per turmas ſuas pmi egredientur.
a ¶ qui mentis intuitũ ad videndũ dei voluntatem exacuunt.
b ¶ quã reſpicit meridianũ latus tabernaculi.
b In caſtris filioꝛũ ruben ad meridianã plagam erit pꝛinceps eliſur filius ſedeur: et cunctus ex ercitus pugnatoꝛũ eius qui numerati ſunt qua draginta ſex milia quingẽti. Juxta eum caſtra/
¶ qui ſtudium obedientie deo impẽdunt.
metati ſunt de tribu ſymeon: quoꝛum pꝛinceps fuit ſalamihel filius ſuriſaddai: ⁊ cunctus exer/ citus pugnatoꝛũ eius qui numerati ſunt q̃nqua
a ¶ qui accingunt armis iuſticie vt diabolo poſſint reſiſtere.
gintanouẽ milia trecenti. In tribũ gad pnceps
¶ vel heliaſaph.
fuit heliſaphan filius duel/ ⁊ cunctus exercitus pugnatoꝛuz eius qui numerati ſunt quadragin taquinq; milia/ ſexcenti/ quinquaginta. Omes qui recẽſiti ſunt in caſtris ruben centũ quinqua ginta milia ⁊ mille quadringẽti quinq̃ginta: per
c turmas ſuas in ſecũdo loco pꝛoficiſcent. Leua bitur autẽ tabernaculũ teſtimonij per officia le/ uitarũ ⁊ turmas eoꝛũ. Quomodo eriget/ ita et deponetur. Singuli per loca ⁊ oꝛdines ſuos p
d ficiſcent. Ad occidentalẽ plagam erunt caſtra filioꝛũ ephꝛaim: quoꝛũ pꝛinceps fuit eliſama fi/ lius ammiud: Cunctus exercitus pugnatoꝛuz eius qui numerati ſunt/ quadragita milia quin/ genti. Et cum eis tribus filioꝛũ manaſſe: quoꝛũ pꝛinceps fuit gamaliel filius phadaſſur: Cun/ ctus exercit⁹ pugnatoꝝ eius qui numerati ſunt/ trigintaduo milia ducenti. In tribu filioꝛũ be/ niamin pnceps fuit abidan filius gedeonis: et cũctus exercitus pugnatoꝛũ eius qui recenſiti ſunt: trigintaq̃nq; milia quadringẽti. Oẽs qui numerati ſunt in caſtris ephꝛaim/ centũ octo mi lia/ centũ/ per turmas ſuas tertij pꝛoficiſcentur.
e Ad aquilonis partẽ caſtrametati ſũt filij dan: quoꝛũ pꝛinceps fuit abiezer filius amiſaddai: Cunct⁹ exercit⁹ pugnatoꝛũ eius q̃ nũerati ſunt ſexagintaduo milia ſeptingẽti. Juxta eũ fixere tẽtoꝛia de tribu aſer: quoꝝ pnceps fuit phegiel filius ochꝛan: Cunct⁹ exercit⁹ pugnatoꝛũ eius qui numerati ſunt q̃draginta milia ⁊ mille quin genti. De tribu filioꝝ neptalim pnceps fuit abi ra filius henan: Cunct⁹ exercitus pugnatoꝝ ei⁹ quinq̃ginta tria milia q̃dringẽti. Oẽs q̃ nume/ rati ſunt in caſtris dan fuerũt centũ quinq̃ginta ſeptẽ milia/ ſexcẽti: et nouiſſimi pficiſcent. Hic numer⁹ filioꝛũ iſrł p domos cognationũ ſuarũ ⁊ turmas diuiſi exercit⁹/ ſexcẽta tria milia q̃ngẽ ti q̃nq̃ginta. Leuite aũt nõ ſũt nũerari iter filios iſrael. Sic eni pceperat dñs moyſi. Fecerũtq; filij iſrael iuxta oĩa que mãdauerat dñs. Ca ſtrametati ſunt per turmas ſuas et pfecti per fa a

do perſecutiõe antichꝛiſti qui bene fructificauerunt pꝛobã/ G tur electi: et traditis impijs in obliuionem perpetue moꝛ tis: iuſti locantur ad dexterã dei in eternuz regnaturi: vn de bene ephꝛaim / beniamin et manaſſes in hac plaga con ſiſtũt. Leuite quoq; ideo pꝛo pe tabernaculum ſunt quos cetere tribus quattuoꝛ plagiſ circumeunt: vt qui taberna/ culi curam gerunt: ſecure di/ uinis vacent obſequijs a fra tribus ſuis extrinſecus con/ tra hoſtes muniti. Nũc quo/ q; miniſtri altaris ſic vndiq; muniendi ⁊ pꝛocurandi ſunt vt ſecure poſſint diuinum im plere officium. ¶ Occiden/ talem. Hec plaga vtrũq; pa/ rietem tabernaculi in ſe reci/ piens: in ſe iungendo cõſum mat: ⁊ conſummationẽ eccle ſie in fine mundi ſignificat/ quãdo in fructu bonoꝛũ ope/ rum pꝛobabunt electi: in ob/ liuionem moꝛtis tradent im/ pij: ad dexteram dei locabun tur iuſti. e ¶ Ad aquilo/ nis partem caſtrameta/ ti ſunt filij dan. Hec pla/ ga ſignificat multitudinẽ gẽ/ tium vſq; ad chꝛiſtum frigoꝛe infidelitatis toꝛpentem: ſed repulſis iudeis iudicio dei ec G cleſia dila.

Nico. de lyra

✱ in ſpeciali: ſm quattuoꝛ b pꝛtes oꝛbis ⁊ in qualibet par/ te erant tres tribus: vna pn/ cipalis: ⁊ alie due ſibi adiun/ cte. Ad orientẽ vero erat tri/ bus iuda pꝛincipalis: ⁊ trib⁹ iſachar ⁊ zabulon ſibi adiun/ cte. Ad meridiem tribus ru/ ben pꝛincipalis: tribus ſyme on ⁊ gad ſibi adiũcte. Ad oc/ cidentem tribus ephꝛaim pn cipalis: trib⁹ manaſſen ⁊ be/ niamin ſibi adiũcte. Ad aqui lonem vero tribus dan pꝛin/ cipalis: tribus aſer et nepta/ lim ſibi adiuncte: ⁊ ſicut erãt diſpoſite in ſitu caſtroꝛuz: ita ⁊ in motu ſuo modo: quia tri bus iuda cum ſibi adiunctis pꝛimo mouebat caſtra: trib⁹ ruben cum ſuis ſecũdo: trib⁹ ephꝛaim cum ſuis tertio: tri/ bus dan cum ſuis vltimo: et ſm hoc poteſt diuidi in quat/ tuoꝛ partes: ⁊ patẽt. In qua libet autem tribu hic nomina tur pꝛinceps ⁊ numerus bel/ latoꝛum ſuoꝛum: ⁊ poſtea nu merus ſimul aggregatus de tribus tribubus ad vnaz pla gam oꝛdinatis. et ſm hoc pa/ tet littera vſq; ad finem capi/ tuli vbi dicit: a ¶ Et pꝛo/ fecti / ſunt nõ nũc ſed poſtea ſcilicz viceſima die menſis ſe cundi: vt habetur infra capi. x. Sed hic dicitur modus illi us pꝛofectionis et ſic patet ex poſitio lŕalis hui⁹ capľi.

A ¶Item Numeri.ij.ca.vbi dicit̃ in poſtilla: Aliã etiã cau
ſam q̃re leuite nõ fuerint cũ alijs numerati inducit Ra. Sa.

Additio.j. Cauſa quã inducit Ra. Sa.nõ videtur
valere:ſentẽtia enim lata.ĩ.xiiij.ca. con
tra murmurantes tempore exploratorũ fuit preciſe contra il/
los qui fuerunt numerati a.xx.annis ⁊ vltra. In quo manife
ſte excludebant̃ leuite qui a.xxx.anno fuerũt ⁊ vltra numera
ti:vt in.iiij.ca.⁊ ideo ſtandũ eſt rationi poſtilla.
¶In eo.ca.ij.vbi dr̃ ĩ poſtil.Singuli ꝑ turmas ſigna ⁊ vex.

Additio.ij. Sciendũ ẜm antiquos expoſitores he/
breorum ſigna vexillorum: ſcilicet quat
tuor tribuum que preſidebãt quattuor partibus ſunt hec: In
vexillo Ruben erat figura hominis. Fuit eniꝫ vocatus a pa/
tre ſuo
tre ſuo primogenitus:vnde Geñ.xlix.a. Ruben primogeni/ C
tus meus. In vexillo iude erat figura leonis cui aſſimilauit
eũ pater ſuus dicẽs: Catulus leonis iuda. In vexillo. Ephra
im erat figura tauri: cui aſſimilauit euꝫ moyſes: Deutro.pe/
nul.c. Quaſi primogeniti tauri pulchritudo eius. In vexillo
autem Dan erat figura aquile:eo ꝙ aſſimilauerat eum pater
ſuus iacob colubro quod non eſt animal pulchrum vt ponere
tur in vexillo. Moyſes autem aſſimilauit eum catulo leonis
vbi ſupra qđ ſignum ꝑtinebat ad iudam:vt dictum eſt:⁊ ideo
dicunt ꝙ fuit ſibi data aliqua in ſignum cõformiter ad quar/
tum animal:de quo Ezechiel.j.vt in iſtis vexillis figuraren
tur iſta quattuor animalia Ezech.in quoruꝫ medio reſidebat
deus ſcꝫ in tabernaculo.

Glo. ordi.

☞ cleſia dilatata eternam beatitudinem
expectat.

Caplm III

Hec ſunt generationes aa
ron ⁊c. a ¶ Sacerdotũ
qui vncti ſunt ⁊c. Rab.
Quattuor filij aaron cũ eo in ſacerdo
tiuꝫ electi ſunt: ſed duob⁹ in ſtatu ſuo
manentib⁹:alij igne diuino exuſti ſũt:
quia ignem alienuꝫ obtulerunt. Licet
eniꝫ multi ex quattuor partibus orbis
in eccleſia ſublimati ſacerdotium gere
re videantur: illi tñ in miniſterio per
ſiſtunt qui vtriuſqꝫ teſtamenti ſanam
doctrinam ſpiritusſancti igne exami/
natam predicant:et pro dilectione dei
et proximi quicquid poſſunt elaborant
Qui vero alienam doctrinam ſecula/
ris ſcientie magiſterio confectaꝫ indu
cunt:⁊ ſeculari cupiditate accenſi diui
num officium faciunt:igne diuine vlti
onis conſumũtur. g ¶ Applica tri
Aug. bum leui. Aug⁹. Accipe tribum leui
B ⁊ ſtatues eam in cõſpectu aaron ſacer/
dotis:⁊ miniſtrabũt ei:⁊ cuſtodiãt cu/
ſtodias ei⁹:⁊ cuſtodias filiorum iſrl̃ añ ta
bernaculũ teſtimonij. Quas philacas
grecus dixit:noſtri cuſtodias ⁊ excubi
as interpretati ſunt. Sed nimirũ vigi
lie melius dicuntur: que ſolent in ca/
ſtris ternarum horarum obſeruatio/
nem habere. Unde Matth.xxiiij.c.
Quarta vigilia noctis venit ad eos
ambulans ſupra mare: id eſt poſt no/
nam horam noctis:poſt tres ſcilicet vi
gilias. Et in multis locis ſcripturarũ
noſtri vigilias interpretati ſunt:quas
greci philacas dicunt:vbi nulla dubi/
tatio eſt ſpacia nocturni temporis ſi/
gnificari. Qđ puto et hic accipiendũ.
Quomõ enĩ leuite iubent̃ obſeruare
cuſtodias aaron:⁊ cuſtodias filiorum
iſrl̃.i.philacas. Niſi forte dictũ eſt:ne
putarent ab obſeruandis vigilijs:que
proprie obſeruari in caſtris ſolent:propter honorem quo ſer
uiebant tabernaculo immunes eſſe debere:cuꝫ et ipſos opor/
teret propter opera tabernaculi non minus viciſſim obſerua
re vigilias que obſeruarentur in alijs circunquaqꝫ caſtris fi/
liorum iſrael. c ¶ Externus. Aug⁹. Alienigena qui tetige
rit morietur. Querendũ quomodo dixerit in leuitico: Qui te
tigerit tabernaculũ ſanctificabit̃/cuꝫ hic dicat alienigena qui
tetigerit moriet̃:volens ĩtelligi eos qui nõ eſſent de tribu le/
ui. An forte hic tetigerit ad obſequiũ duxerit ſeruitutis: qđ a
ſolis leuitis deberi tabernaculo precepit:hinc enĩ loquebat̃:
☞ Ego tuli leuitas

milias ad domos patrũ ſuoꝝ.

Hec ſunt gene Ca.III a
rationes aarõ et moy b
ſi/in die qua locut⁹
eſt domin⁹ ad moy/
ſen in monte ſinai: Et hec nomi
na filioꝝ aaron. Primogenitus
eius nadab:deinde abiu et elea
zar ⁊ ithamar. Hec nomia filio c
a rum aaron ſacerdotũ/qui vncti
ſunt:⁊ quorũ replete ⁊ cõſecrate
manus:vt ſacerdotio fungeren/ d
tur.† Mortui ſunt nadab et ab/ e
iu cum offerrent ignem alienum
in ꝯſpectu domini in deſerto ſi/
nai abſqꝫ liberi: functiqꝫ ſunt ſa
cerdotio eleazar ⁊ ithamar corã
aaron patre ſuo. Locutuſqꝫ eſt f
b dñs ad moyſen dicẽs† Applica g
tribum leui ⁊ fac ſtare in conſpe h
ctu aarõ ſacerdotis vt miniſtrẽt i
ei:⁊ excubent ⁊ obſeruẽt quicq̃d k l
ad cultuꝫ pertinet multitudinis m
coram tabernaculo teſtimonij/⁊
cuſtodiãt vaſa tabernaculi:ſerui
entes in miniſterio ei⁹. Dabiſqꝫ n
dono leuitas aaron ⁊ filijs eius/
quibus traditi ſunt a filijs iſrael: o
Aarõ aũt ⁊ filios eius cõſtitues p
c ſup cultum ſacerdotij †externus q

Nico.de lyra

Hec ſunt generationes. Hic Caplm III
conſequẽter deſcribitur ordinatio leuitaruꝫ deo mi/
niſtrantium. Et primo tempore ſtatus. ſecũdo tem/
pore mot⁹.iiij.ca. Circa primũ leuite ꝑmo ſeparant̃.ſcđo nu/
merant̃/ibi: Locutuſqꝫ eſt dñs.tertio commutant̃/ibi: Et ait
dñs. Circa primũ primo ponit̃ ratio ſeparationis ſacerdotũ.
ſecũdo leuitarum/ibi: Applica tribum leui.tertio vtrorũqꝫ ſi/
mul/ibi:

Nico.de lyra

mul/ibi: Locutuſqꝫ eſt dñs. Ratio au
tem ſeparationis ſacerdotũ fuit:vt di/
ligentius et liberius vacarent ſacrifi/
cijs offerendis. dicit igitur: a ¶ He
ſunt generatiões.ſ.ab alijs ſegre/
gate. b ¶ Aaron ⁊ moyſi. Cum fi/
liorum moyſi nõ recordetur hic nec fu
erint ſacerdotes: quare dicit̃ hic: He
ſunt generatiões aaron et moyſi. Ad
quod reſpõdet Ra. Sa. dicẽs ꝙ moy
ſes docuit aaron ⁊ filios eius legem:
et ſic reputatur pater eorum: quia qui
inſtruit aliquem in lege reuerẽdus eſt
ab eo ac ſi eũ genuiſſet. c ¶ Hec no/
mina filiorũ aaron ſacerdotum
qui vncti ſunt:de iſta vnctione ⁊ re
pletione ⁊ conſecratione manuum di/
ctum fuit Exo.xxix. d ¶ Ut ſacer/ † Le.10.a
dotio fungerent̃. Ad hoc enim fue et.16.a
runt ab alijs ſegregati per vnctionem ĩ.26.g
⁊ conſecrationem vt ſacerdotale offici 1.pa.24.a
um debite exequerent̃.aliter eorũ mi/ D
niſteriuꝫ non eſſet deo gratum:ſed ma
gis pollutum: vt dictuꝫ fuit Exo.xxix.
e ¶ Mortui ſunt nadab ⁊ abiu
cum offerrẽt ignem alienũ in cõ †21.diſ.1.
ſpectu dei: vt habitũ eſt Leuic.x.a. ꝟ.leuite
ſed hic replicatur:vt oſtendatur cauſa
quare hic non deſcribitur aliqua gene
ratio ex eis deſcendens. f ¶ Locu/
tuſqꝫ eſt domin⁹ ad moyſen di/
cens.hic conſequenter exprimit̃ ratio
ſeparationis leuitarum: ſcꝫ vt diligen
ter et libere miniſtrent in officijs ſuis
coram ſacerdotibus:⁊ hoc eſt quod di
citur: g ¶ Applica tribum leui:
Id eſt ſepara ab alijs in miniſterio ta
bernaculi. h ¶ Et fac ſtare in con
ſpectu aaron ſacerdotis:vt ſint ſe
parati ad miniſteria ſua. i ¶ Ut mi
niſtrent ei/humiliter. k ¶ Et excu
bent/vigilanter. l ¶ Et obſeruẽt/ †31.diſ.c.
diligenter. m ¶ Quicquid ad cul tenere
tum ꝑtinet multi. q: pro tota multitudine ppl̃i que tenet̃
deum colere:deputati ſunt ſpecialiter ad cultũ dei. n ¶ Da
biſqꝫ dono leui.aaron ⁊ fi.ei⁹.i.gratis ipĩ aaron ⁊ filijs
eius. o ¶ Quib⁹ tradi.ſunt a fi.iſrl̃.⁊ ideo ab eis recipi
ent decimas tanqꝫ mercedẽ ſui laboris:non ab aaron ⁊ filijs
eius. p ¶ Aaron aũt ⁊ fili.eius conſti.ſup cul.ſa.⁊c.
qui conſiſtit in ſacrificiorum oblatione ⁊ thurificatione: et ce/
teris ad officium ſacerdotale pertinẽtibus. q ¶ Externus
☞ qui ad miniſtrandũ

Moraliter. a ¶ Hec ſunt generationes aaron ⁊c. In Moralit̃
hoc caplo agitur de officio ſacerdotũ et leuitarum cum dicit̃:
g ¶ Applica tribum leui ⁊c. officium vero ſacerdotũ ve/
teris legis erat offerre ſacrificia ⁊ officium leuitarũ miniſtra/
re ſacerdotibus in ſacrificijs offerendis: per quod ſignificat̃
ꝙ officium ſacerdotum noue legis eſt eucharistiam offerre in
miſſarum celebratione. Nam eucharistia eſt ſacrificiuꝫ noue
legis figuratum per plura veteris legis ſacrificia:ſicut vnum
perſectum per multa imperfecta. q ¶ Extern⁹ qui ad mi
ni. Per hoc ſignificat̃ ꝙ offerẽs eucharistiã nõ ordinatus in
ſacerdotẽ morit̃ morte culpe ⁊ incurrit penã mortis gehẽne.

E ꝟ a ¶ Ego tuli leuitas. Augꝰ. Quid eſt ꝙ leuitas ꝓ p̄moge
Queſtio nitis filioꝝ iſrl' ſibi deputat deus: ita vt p̄mogenitis ppl'i nu/
cur Leui meratis q̄ plures inuēti ſunt ꝙ̄ erat numerus leuitarū argēto
te ꝓ p̄mo redimerent̄ q̄nqꝫ ſiclis ꝓ vno datis / qđ ꝓ pecoribus nō eſt fa
genitꝭ fi/ ctū. Et cū pecora leuitarū ꝓ primogenitis pecorū iſrl' ſibi eſſe
liorū iſrl' voluerit: quomodo deinceps p̄moge/
deputāt nita eoꝝ vel pecorū eoꝝ ꝑtinebant ad
deū: vbi iuſſit īmunda p̄mogenita vel
hūana mutari ouibꝰ? Quomodo non
⁊ ꝓ iſtis deinceps primogenitis cōpu
tabant̄ filij leuitaꝝ? Manebat enī in
poſteris eadē tribꝰ q̄ poſſet ꝓ p̄moge/
nitis poſterioribꝰ cōputari. Niſi q: il/
lud iuſtū fuit: vt q̄ naſcerent̄ de illis q̄
iā ad portionē dn̄i ꝑtinebāt datā ꝓ pri
mogenitis q̄ de egypto exierūt: iā deꝰ
ꝓprios haberet tāq̄ ſuos de ſuis / nec
poſſent iuſte ꝓ illis cōputari: qui dein
†15.q.1.c. ceps p̄mogeniti deo debebant̄: de vni
nec is. uerſo q̄ppe ppl'o / ⁊ de vniuerſis peco/
Exo.13.a ribus ppl'i data eſt portio primogeni/
tū. Leuite. ſ. ⁊ pecora eoꝝ iā ſiq̄d genu
iſſent dei erat: nō poterat h̄ a ppl'o da/
ri qđ iā alienū erat. Ac ꝑ h̄ debita dei
ceps p̄mogenita deo reddi oportebat:
nec ꝓ his cōputari poſteros leuitaruꝫ
vel pecoꝝ eoꝝ. ¶ Orige. Ego aſſum/
pſi leuitas de medio filioꝝ iſrl' ꝓ oī pri
mogenito ⁊c̄. Leuite aſſumunt̄ ꝓ pri/
mogenitis / cū nō ſint primogeniti. Le
Primoge/ ui enī tertiꝰ naſcit̄ de lia. Primꝰ nāqꝫ ruben: ſecūdus ſymeō:
niti apud tertius leui. Sed apud deū nō habent̄ p̄mogeniti q̄ corꝑe et
deum natiuitate p̄cedūt: ſed q̄s ꝓpoſito mētis ipe in ordinē primiti
uoꝝ iudicat aſſumēdos. Jacob natu poſterior p̄mogenitus iu
dicatus / ⁊ bn̄dictionē p̄matꝰ ꝓcurata diuinitus parētis cecita
te ſuſcepit. Ex ꝓpoſito enī cordis qđ deo patuit: p̄uſqꝫ in hoc
mūdo naſcerentur / aut aliquid egerēt boni vel mali dictū eſt.
Mala.j.a. Jacob dilexi: eſau aūt odio habui. Filij ḡ leui pri/
mogeniti nō ſūt ſ̄m carnē / ſed ꝓ p̄mogenitis aſſumunt̄: vt ſit
plꝰ ꝓ p̄mogēito aſſumi ꝙ̄ p̄mogenitū naſci. ¶ Lxx. Ex medio
filioꝝ iſrl' ⁊c̄. Tertius eſt leui inter filios iſrl': de q̄ ḡ medio ſu
munt̄ leuite. Jnuenio ſunamitē fiducialiter regi iſrl' rn̄dentē.
Jn medio ppl'i mei ego habito. iiij. Reg. iiij. c. Et de chriſto
Medꝰ ſta/ Johā. dicentē: Medius vr̄m ſtat quē vos neſcitis Joh.j.d.
re q̄s dicat̄ Puto ḡ eū qui nūq̄ꝫ declinauit ad dexterā vel ad ſiniſtrā dici
ꝟ poſſe mediū ſtare: q̄ pctm̄ nō fecit / nec inuētus eſt dolus ī ore
eiꝰ. j. Pet. ij. d. Et q: ſꝑ ſtat / mediꝰ ſtare dicit̄. Qui v̄o imita/
tor eius eſt: ſicut ſunamitis / ſtare q̄dē nō dicit̄: q: aliq̄n aut ad
Job.15.b. dexterā inclinat̄ / aut ad ſiniſtraꝫ (Nemo enī mūdus a ſorde:
ſ̄m aliā lr̄aꝫ nec ſi vniꝰ diei fuerit vita eiꝰ) habitare tn̄ d̄r in medio ppl'i. Le
uite ḡ aſſumūt̄ de medio filioꝝ iſrl'. Leuite enī ſūt q̄ nō cogno
uerūt dexterā ⁊ ſiniſtrā ſuā: ſꝫ ſeq̄ntes moyſen. i. legē dei / nō
pepcerūt p̄ri vel m̄ri. Et tu ḡ ſi veniēte tētatione / ⁊ ira pcti nō
inclinaueris ad dexterā vl' ad ſiniſtrā: nec p̄uaricеris legē dei
ſed ſtes mediꝰ fixus ⁊ ſtabilis: nec curues genua tua pctō: nec
pecudis caput. i. ſtulticie ſeq̄ris imaginē: aſſumeris de medio
filioꝝ iſrl' ⁊ in p̄mitiuoꝝ numero collocaberis. b ¶ Aperit
Aperire vuluā. Nō q̄cūqꝫ aꝑit vuluā p̄matu dignꝰ eſt. vn̄ Ps̄. lvij. a.
vuluam Alienati ſūt pctōres a vulua er. a. v. lo. ſunt fal. Quō enī q̄s
errare potuit a via dei ſtatim vt de vētre m̄ris exiuit? Aut q̄/
modo potuit falſa loq̄ nuꝑ editus puer? Neceſſariū eſt ḡ ven
trē ⁊ vuluā talē req̄rere cui poſſit ꝯuenire. Alienati ſunt pctō
res a vulua ⁊c̄. Et illa erit vulua quā aperit oīs p̄mitiuus qui
ſctificat̄ dn̄o. Aperuit dn̄s vuluā Lie q̄ erat clauſa / ⁊ peperit
p̄riarchas. Sil'r et Rachel vt ꝑeret etiā ip̄a: cuiꝰ viſus erat ꝑ
ſpicax / ⁊ decorus aſpectꝰ. Jn multis v̄o ſcripture locis inue/
nies aꝑire vuluas / q̄rū ſi ſingulas ꝓ locis ꝯſideres: inuenies
quō errant pctōres a vulua: et alij aperiētes vuluā ſctificant̄
in ordine primitiuoꝝ. c ¶ Ex quo ꝑcuſſi. Orige. Quia nō
Sctificatio p̄us ſctificati ſūt p̄mogeniti iſrl': ꝙ̄ ꝑcuterent̄ p̄mogeniti egy/
primitialis ptioꝝ: ⁊ q̄ſi cām ſctificatiōis hoꝝ interitū ponit eorū. vn̄ ⁊ hic
q̄n facta intelligēdū eſt ec̄ q̄ſdā etiā p̄mogenitos ī egyptijs. i. ꝯtrarijs
poteſtatibꝰ q̄ſi electos in malicia / ⁊ p̄mos inter demōes: q̄ niſi
ꝑcuſſi fuerint ⁊ extincti: iſraelitaꝝ p̄mogeniti ſctificari nō p̄nt.
Hos aūt ꝑcuſſit dn̄s meꝰ chriſtꝰ ieſus / q̄ eſt p̄mogenitꝰ oīs cre
ature: q̄ p̄ncipatꝰ et poteſtates traduxit triūphās eos in cruce
Colos.2.c Aliter enī ſctificatio p̄mitiualis ad nos venire nō poſſet. Ut
aūt nobis p̄mogenitoꝝ ſctificatiōes daret: effectus eſt primo
genitus

qui ad miniſtrādū acceſſerit / mo
rietur. Locutuſqꝫ eſt dominus a
a ¶ Lxx. ex medio filiorū iſrael.
a ad moyſen / dicēs: Egoͣ tuli leui b
a ¶ Quis non ſint primogeniti: ſed apud
deū non priuilegio natiuitatis: ſed ꝓpoſito
mentis iudicantur primitiui.
tas a filijs iſrael proͣ oī primoge c
b nito q̄ aperit vuluā in filijs iſrl':
erūtqꝫ leuitē mei. †Meū eſt eniꝫ
c omne primogenitum. Ex quo ꝑ
cuſſi p̄mogenita in terra egypti /
ſanctificaui mihi quicquid p̄mū
naſcit̄ in iſrael: Ab homine vſqꝫ
ad pecus mei ſūt: Ego dominꝰ.
Locutus eſt dominꝰ ad moyſen d
d in deſerto ſinai / dicēs: Numera e

genitꝰ ex mortuis: vt ſit p̄matū tenens in oībꝰ / ⁊ nos credētes G
reſurrectiōi ſue ꝓ p̄mitiuis aſſumeret / ⁊ in primitiuoꝝ ordine
collocaret. d ¶ Numera filios leui ⁊c̄. Orige. Recēſea/
mus attētius quomo diſtribuunt̄ duodecim tribus ꝑ turmas
ternas in quattuor partes: ⁊ ꝑ ſingulas celi plagas certa ſta/
tione cōſiſtunt / ⁊ inueniemus iudā ab
oriente cū iſachar / ⁊ ꝫabulon. Ruben
ad occidentē / cum ſymeone ⁊ gad. Jn
meridie ephrem cū beniamin ⁊ manaſ
ſe. Jn aquilone v̄o dan cū neptalim ⁊
aſer. Quibꝰ quaſi per quattuor cardi/
nes terre in circūitu locatis: in medio
eorū (vt deo ꝓximi) circa tabernaculū
dei conſtituunt̄ leuite. Jn caſtris qui/
dem iuda / que ſunt ab oriente moyſes
et aaron. Jn caſtris vero ruben / ger/
ſon. Jn caſtris vero beniamin caath.
ꝟ Ubi dan

Nico. de lyra

✱ qui ad miniſtrandum acceſſe
rit morief̄. Hic accipitur externꝰ qui Exte
cunqꝫ nō eſt de tribu leuitica: ſi ſe inge
rat miniſterio leuitarū: ⁊ oīs qui nō
eſt de filijs aaron ſi ſe ingerat officio
ſacerdotū: ſicut dicit̄ infra. xvj. cap̄. de
ip̄o chore qui fuit leuita: nō tamē de fi
lijs aaron qui mortuus eſt / eo ꝙ volu/
it ſibi arripere officium ſacerdotis.
a ¶ Locutuſqꝫ eſt dn̄s ad moy/
ſen dicens. Hic cōſequenter ponit̄ ratio ſeparatiōis leuita/
rū et ſacerdotū ſimul: erant enī vtriqꝫ de tribu leui: ⁊ ſic dicit̄:
b ¶ Ego tuli leuitas a filijs iſrl'. i. accepi mihi: cuius ra/
tio ſubdit̄ cū dicit̄: c ¶ Pro oī p̄mogenito. Quia oēs Pri
primogeniti filiorū iſrael fuerūt deo obligati: ex quo percuſ/ niti o
ſit primogenitos egyptiorū: et loco illorū voluit deputari ſibi deo o
oēs maſculos de tribu leui: ad h̄ enī fuerūt magis apti ꝙ̄ de tur
alia tribu: q: non fuerunt ſic polluti in pctō vituli: vt predictū
eſt. Ante enī legē datā ad primogenitos ꝑtinebat offerre ſa/
crificia: ſed q: primogeniti aliarū tribuū polluti fuerūt in pec/
cato vituli: ⁊ inepti redditi ad p̄dictū officiuꝫ leuite ſucceſſerūt
loco eoꝝ. d ¶ Locutus eſt dn̄s ad mo. ⁊c̄. Deſcripta le/
uitarū ſepatione: hic cōſequenter agit̄ de eorū numeratione.
Circa quod premittitur preceptum domini cum dicitur:
e ¶ Numera filios leui per domos patrū ⁊c̄. Jn tri/
bu enī leui erant tres domus. ſcilicet gerſon / caath et merari
✱ ⁊ quelibet do/
✱ e ¶ Numera filios le. ⁊c̄. Hic agit̄ de officijs leuitaꝝ Mo
⁊ eoꝝ ſituatiōe circa tabernaculū ꝑ q̄ttuor ꝑtes orbis. Gerſo/ b
nite ſituati fuerūt ad occidētalē ꝑtē ⁊ eoꝝ officiū fuit cuſtodire
⁊ portare mollia. ſ. cortinas tabernaculi ⁊ atrij ⁊ funes ⁊ opi
mēta pelliū. Caathite v̄o ad partē meridionalē ⁊ eorū officiū
fuit portare vaſa ſancta. ſ. arcā teſtamēti: ꝓpitiatoriū / mēſam
cādelabrū ⁊ altare incēſi. Merarite v̄o ad aquilonē / ⁊ eoꝝ of
ficiū fuit portare dura. ſ. tab'las tabernac'li: colūnas eiꝰ et atrij
⁊ baſes ⁊ h̄moi. Moyſes aūt ⁊ aarō cū filijs ſuis ad oriētalē
ꝑtē tabernac'li h̄ntes curā totiꝰ ppl'i. Scđꝫ ſenſū allegoricū tri Alle
bus leui ſignificat miſtros eccl'ie q̄ diuidūt̄ in q̄ttuor ꝑtes. ſ. p̄
latos / ſacerdotes / religioſos et clericos ſimplices. Jgit̄ moy/
ſes et aarō q: fuerūt duces ppl'i. Ps̄. lxxvi. d. Deduxiſti ſicut
oues po. tu. in manu moyſi ⁊ aarō: Jđ ſignificāt p̄latos eccl'ie
q̄ ſūt duces ppl'i xp̄iani. Per h̄ aūt ꝙ moyſes ⁊ aarō fuerꝫ ad
orientē vbi erat ingreſſus tabernaculi: ſignificat̄ ꝙ ꝑ ordina/
tionē p̄latoꝝ ad eccl'iaſtica officia ceteri īgredi debēt. Mera/
rite v̄o qui interpretant̄ amari: ſignificant religioſos habitā
tes in amaritudine penitētie ⁊ luctu ꝓ pctīs ꝓprijs ⁊ alienis
Hiero. ad ripariū Monachuſ plāgētis habet officiū. Per h̄
aūt ꝙ merarite portabāt dura ſignificatur ꝙ religioſi debent
viuere in auſteritate ⁊ nō in mollicie delitiarū. ꝑ h̄ aūt ꝙ erāt
ad partē aquilonarē vnde venit frigus: ſignificat̄ ꝙ religio/
ſi debēt vti cibis frigidis ⁊ veſtibus. Gerſonite v̄o qui por/
tabant mollia ſignificant clericos qui minus pondus habent
ceteris in eccl'ia: ⁊ quia multi eoꝝ viuūt in mollitie delitiarū.
ꝑ quas frequēter cadūt in alia vitia qđ ſignificat̄ ꝑ hoc ꝙ ger
ſonite erant ad occidentē. Caathite v̄o qui portabāt ſacra va/
ſa ſignificāt ſacerdotes q̄ ſanctum ſctōꝝ offerūt in altari. Per
hoc aūt ꝙ caathite erant ad meridiem vn̄ ꝓuenit feruor calo/
ris / ſignificat̄ ꝙ ſacerdotes feruere debēt ardore charitatis.
✱ Scđm moralē

B ꝛ Ubi dan caſtra conſtituit: locatus eſt merari. Et ita in medio filiozum iſrael ex om̄i parte per circũitum quaſi inſerti ceteris ⁊ inniti vident̃ eſſe filij leui. Obliuiſcere ergo pauliſper ter/rena: ⁊ ſupꝛa ipſum celum greſſu mentis incede. Ibi require tabernaculũ dei vbi pꝛecurſoꝛ pꝛo nobis introiuit ieſus ⁊ aſ/ſiſtit nunc vultui dei interpellans pꝛo/nobis. Ibi require quaternos oꝛdĩes ⁊ ſtationes caſtroꝛum. Ibi iſraelitica agmina ⁊ excubias cerne ſanctoꝝ. Ibi pꝛimitiuoꝛũ ſacramenta rimare. Sed ego nõ audeo illuc ſolus aſcẽdere: pꝛecedat paulus cum ⁊ mihi viam oſten/dat. Ipſe vero apoſtoloꝝ maximus ſciens multas eſſe nõ ſoluʒ in terris: ſed ⁊ in celis eccleſias (ex quibus ſeptem quaſdam iohãnes enumerat) volens oſtẽdere quandã pꝛeterea eccleſiã pꝛi/mitiuoꝝ: dicit ad Heb. xij. c. Non enĩ acceſſiſtis ad ardentẽ ⁊ tractabilẽ ignẽ ſed acceſſiſtis ad montem ſion: et ciui/tatem dei viuentis hieruſalem celeſtẽ ⁊ multitudinem angeloꝛũ laudantium ⁊ eccleſiam pꝛimitiuoꝛũ aſcriptã in ce/lis. Moyſes ergo per quattuoꝛ caſtra populum dei diuiſum ſcribit in terris. Apoſtolus quattuoꝛ oꝛdines ſanctoꝛũ in celis: ad quoꝛũ ſingulos vnumquẽ/ꝙ noſtrũ dicit accedere. Non enĩ om/nes ad om̄es accedũt: ſed alij ad mon/tem ſion: ⁊ paulo melioꝛes ad ciuitatẽ dei viuentis hieruſalẽ celeſtẽ. His er/go eminẽtioꝛes accedunt ad multitudi/nem angeloꝛũ laudantiũ. Qui autẽ ſu/pꝛa om̄es iſtos ſunt: accedunt ad eccle/ſiam pꝛimitiuoꝛũ. Pꝛepara ergo te et enitere quantũ vales: ſi foꝛte actibus vita moꝛibus fide ⁊ inſtitutis pꝛofici/as vbi poſſis accedere ad eccleſiaʒ pꝛi/mitiuoꝛũ. Si paulo inferioꝛ es accede ad multitudinẽ angeloꝝ laudantium: vel ad ciuitatẽ dei viuentis celeſtẽ hie/ruſalẽ: vel ſaltem ad montẽ ſion: vt in monte ſalueris. Tantũ eſt: ne in terra reſideas/ne in vallibus maneas/ne in demerſis ⁊ humilib⁹ perſeueres. Ita aſſumunt̃ pꝛimogeniti leui qui miniſtrãt deo: ⁊ altari eius ⁊ tabernaculo excu/bijs perpetuis diuina miniſteria cele/

B bꝛant. a ¶ Leui. Leui additus: vel

Oꝛdo doctoꝝ aſſumptus. Hic eſt oꝛdo doctoꝛũ/qui per gratiã dei de mũdo electus ad ſer/uitium diuinuʒ cetibus angeloꝛũ vni/tur. vnde Joh. xv. c. Ego vos elegi de mundo: ⁊ alibi. Sed ſunt ſicut angeli dei in celo Matth. xxij. c. b ¶ Gerſon ⁊ caath. Tres filij

Moꝛalit leui ſignificant pꝛedicatoꝛes ſancte trinitatis: confeſſione in/ſignes: fide ſpe ⁊ charitate mirabiles. Interpꝛetat̃ enim gerſon aduena. Caath patientia: vel molares dentes. Merari: amara: vł amaritudo. Miniſter eniʒ dei aduenã ſe ⁊ peregrinum in mundo cognoſcit: ⁊ patiens eſt. Uerbũ dei dente di/ſcretionis molit: ſm auditoꝛũ capacitates: ⁊ ſeculũ ſibi ama/rum oſtendit: alios a voluptatibus reuocat. Hi ab vno men/ſe numerant̃: quia initiũ vite deo debent conſecrare: ne poſt multa ſcelera pꝛomoti faciant blaſphemari nomẽ dei: Unde j. Timoth. iij. a. Opoꝛtet epiſcopũ irrepꝛehenſibilem eſſe ⁊c. c ¶ Ubi poſt tabernaculũ ⁊c. Filioꝛũ leui oꝛdo conueniẽs oſtendit: vbi ſcʒ q̃ pꝛimi ſunt in oꝛdine: oꝛientis plagã obſer/

Moꝛalit uent. Moyſes ⁊ aaron cum filijs habẽtes cuſtodiaʒ ſanctua/rij in medio filioꝛum iſrael. Caathite: vnde moyſes et aaron oꝛti ſunt: meridianam plagam obtineant: ſub cura eleaçari ſa/cerdotis qui maioꝛ eſt in filijs aaron. Poſt hos gerſonite ad occidentalem plagam ſub cura eleaçari. Nouiſſimi merarite ad ſeptemtrionalem plagam ſub cuſtodia ithamar filij aaron minoꝛis. In his vero moꝛaliter expꝛimitur ꝙ miniſtri eccleſie debent diligent̃ oꝛdinem ſuum ſeruare: nec maioꝛa appetere ꝙ̃ pꝛopꝛius locus expoſcit. d ¶ Ad occidentẽ ſub pꝛin/cipe heliaſaphat filio iahel. Ubi dies clauditur aſtra occidunt.

occidunt. In his ſignificat̃ ꝙ miniſtri tabernaculi debent cõcupiſcentiã fugere: carnalia deſideria dei adiutoꝛio moꝛtificare: diem vltimum ⁊ finem laboꝛis expectare: vt moꝛtui mun/do viuentes deo dicere poſſint: ad Gal. vj. c. Mihi autem abſit gloꝛiari niſi in cruce domini noſtri ieſu chꝛiſti. C

ꝛ Ad meridiem

filios leui per domos patrũ ſuorum ⁊ familias: omnẽ maſculuʒ a ab vno menſe ⁊ ſupꝛa. Numera b c uit moyſes vt pꝛęceperat domi/

a nus: et inuenti ſunt filij leui per

b nomĩa ſua/ gerſon ⁊ caath et me/

¶ Als lebni.

rari. Filij gerſon/ lobni ⁊ ſemei. Filij caath/ amrã et ieſſaar: he/bꝛõ ⁊ ocihel. Filij merari/ mooli ⁊ muſi. De gerſon fuere duę fa/milię: lobnitica ⁊ ſemeitica: quarum numeratus eſt populus ſe/xus maſculini ab vno mẽſe ⁊ ſu/

c pꝛa/ ſepteʒ milia quingenti. Hi poſt tabernaculum metabuntur

¶ Als heliaſaph.

d ad occidentẽ/ ſub pꝛincipe heliaſaphat filio iahel: ⁊ habebũt ex/ d cubias in tabernaculo fęderis/ ipſum tabernaculũ et operimen/ e f tum eius/ tentoꝛium quod trahitur ante foꝛes tecti fęderis ⁊ coꝛtinas atrij: tentoꝛium quoq̧ qđ g appenditur in introitu atrij ta/bernaculi: et quicquid ad ritum altaris pertinet/ funes taberna/ h culi: et om̄ia vtenſilia eius. Co/gnatio caath habebit populos i amramitas/ et ieſſaaritas: et he/bꝛonitas et ocielitas. Hę ſunt familię caathitarũ recenſitę per nomina ſua: omnes generis maſculini ab vno menſe et ſupꝛa/

Nico. de lyra

⁂ ⁊ quelibet domus habebat plures familias. In domo enim gerſon erant familie lobni ⁊ ſemei: ⁊ eodẽ modo dicendum eſt de alijs. a ¶ Omnẽ maſculum: ad excludendum feminas. b ¶ Ab vno menſe ⁊ ſupꝛa: quia iſta numeratio fiebat ad cõmutanduʒ filios leui pꝛo pꝛimogenitis aliarũ tribuum: vt habet̃ infra iſto capi. pꝛimo/geniti autem debebant offerri dño ta/lis etatis. Conſequẽter ponitur execu/tio dicti mandati/ cum dicit̃: c ¶ Numerauit moyſes vt pꝛeceperat ⁊c. ſcʒ per tres domos pꝛedictas ⁊ famili/as earum: ⁊ in qualibet domo deſcri/buntur quattuoꝛ numerus hominum. locus eis aſſignatus circa tabernacu/lum: pꝛinceps eoꝛũ: et officium: vt pa/tet litterã diſcurrendo. Incipit̃ autem a domo gerſon/ cũ dicitur: De gerſon ⁊c. et ptʒ littera vſq̧ ibi: d ¶ Et ha/bebũt excubias. i. diligentes cuſto/dias. e ¶ Ipſum tabernaculũ. i. coꝛtinas de diuerſis coloꝛibus q̃ erãt ĩmediate ſup tabulas. f ¶ Et ope/rimentũ eius: quod erat triplex: ſcʒ de ſagis: de pellibus arietũ rubꝛicatis ⁊ de hiacynthinis. g ¶ Tentoꝛiũ quoq̧ qđ appen. in introi. atrij D taber. ⁊ q̃cq̃d ad ritũ alta. pti. In hebꝛeo habet̃ ſic: Uelum oſtij atrij qđ eſt ſup tabernaculũ ⁊ altare per circũi/tum: ⁊ hec videt̃ littera verioꝛ. illa enĩ que ptinebant ad altare cũ ipſo altari erant ſub cuſtodia et cura caathitarũ: vt habet̃. ĩ. iſto ca. ⁊ ſequẽti: ſed veluʒ pendẽs in oſtio atrij erat ſub cura gerſonitarũ. Et qđ dicit̃ in hebꝛeo ꝙ erat ſuper tabernaculũ et altare per circũi/tum: hoc eſt qꝛ pꝛohibebat impetũ venti a tabernaculo ⁊ altari quod erat infra atriũ: vt exponit Ra. Sa. ⁊ hoc patet per hoc qđ habet̃ ca. ſequẽ. vbi hoc repetit̃: qꝛ ibi ponit̃ ante tabernaculũ. h ¶ Funes taberna. et oĩa vten. eius. Inter vtenſilia tabernaculi erat candelabꝛũ ⁊ mẽſa pꝛopoſitionis: ⁊ vaſa eoꝛũ: de q̃bus nõ põt dici ꝙ eẽnt ſub cura gerſonitarũ: vñ in hebꝛeo habet̃: Funes tabernaculi ad om̄e miniſteriũ eius. ad gerſonitas enĩ perti/nebat poꝛtare ⁊ ſeruare mollia/ ĩter que ſunt funes. i ¶ Cognatio caath habebit. Hic conſequenter pꝛoſequitur de ſecunda domo: et patet littera ex pꝛedictis vſq̧ ibi:

De velo tabernaculi

⁂ Et velum.

Moꝛalit ✳ Scđm moꝛalẽ ſenſum dñi tabernaculũ eſt anĩa fidelis vt dictũ eſt caplo p̃cedenti: ad eius q̃ttuoꝛ latera debẽt eſſe act⁹ q̃ttuoꝛ virtutũ cardinaliũ. ſ. pꝛudẽtia que eſt auriga virtutũ: pꝛopter qđ ſignificat̃ p moyſen ⁊ aaron duces populi qui erãt in parte oꝛientali: ⁊ ſic eſt actus pꝛudentie qui p̃cedit oꝛigine actus aliarũ virtutũ. Actus ꝟo foꝛtitudinis qui habet ſuſtinere dura: ſignificat̃ per meraritas qui dura poꝛtabant: ⁊ dicit̃ eſſe ad occidentẽ: nã difficile eſt ſuſtinere dura ſine caſu. Act⁹ vero iuſticie eſt ad meridiẽ vnde venit maius lumẽ: ⁊ de iu/ſticia dicit̃ libꝛo Eth. ꝙ videt̃ p̃clariſſima ꝟtutũ ⁊ neq̧ heſperus neq̧ lucifer eſt ita admirabilis: et ſignificat̃ p caathitas poꝛtãtes candelabꝛũ luminis. Actus ꝟo tꝑantie qui rep̃mit ardoꝛẽ carnalis cõcupiſcẽtie eſt ad aquilonẽ vñ pꝛouenit frig⁹ caloꝛis repꝛeſſiuus: ſignificat̃ per gerſonitas qui aduene in/terpꝛetant̃: nam tẽperati qui pauci ſunt reſpectu alioꝛũ quaſi aduene ab eis reputant̃. Ad maioꝛẽ autẽ intellectũ p̃dictoꝛũ ponitur hic ſitus caſtroꝝ circa tabernaculũ.

a ¶ Ad meridianā plagā. Hec ſignificat poſt lucē ſciētie perceptā p̄dicatores verbū patiētie ⁊ ſolatij debere cū diſcre/tione ꝑximis impendere. Sub eleaçaro.i. dei adiutorio: ſm illd: Ps.cxxvi.a. Niſi dn̄s edificauerit domū in vanū labora/uerūt qui edi.eā. b ¶ In plaga ſeptentrionali caſtra. ⁊c. Extremi merarite ſub ithamar (q̄/ interpretatꝰ amarus: vel vbi palma) plagā aq̄lonis ſortiti ſūt/vbi glacialis horror ꝑdurat. In q̄ monent̄ eccl'ie mi/niſtri/ ne ſecuritate torpeāt: quia licet per ianuā fidei iam in eccl'iam intraue/rint/lumen ſciētie perceperint: deſide/ria carnis mortificauerint: ⁊ nōdū ta/men ad perfectā ſuauitatem.i.ad eter/nam beatitudinem peruenerunt. Re/ſtat aliquid amarū: cum illo certandū eſt qui ad aquilonem dirigit ſoliū ſuū: cuius duritiam molliri impoſſibile eſt vnde Iob.xlj.c. Cor eius indurabitur quaſi lapis ⁊c. Cum autē ſuperabitur adepta palma exultandū eſt ⁊ letandū.

Allego.

Allego: de orictali plaga

c ¶ Ad orientalem plagam. Ori/entalis plaga ortuz fidei ſignificat vbi moyſes qui interpretatur aſſumptus de aqua et aaron mons fortitudinis: cum filijs ſuis caſtrametabūtur. Qui enī in eccleſia preſunt: quibꝰ claues re/gni celeſtis cōmiſſe ſunt: debent intro/itus ordinē cognoſcere/ et alijs predi/care. Quia oportet quēq; in lucem fi/dei per portā cōfeſſionis ad aquam ba/ptiſmi intrare: vt de aqua aſſumptus ſit filius adoptionis/⁊ robore conſtan/tie gignēs filios boni operis. Introi/tū fidei per quem in eccl'iam ingreſſus eſt diligēter cuſtodiat/ne ocioſus ⁊ in/utilis abijciatur. d ¶ Vigintiduo milia. Apte numero.xxij. leuite inti/tulantur. Hoc enim numero compre/henduntur hebrea elementa: et ſm quoſdam libri veteris teſtamēti. Mi/niſtri dei hac preſcriptione monentur ſm legem dei viuere ⁊ docere/nec vl/lo modo excedere. e ¶ Numera pri/mogenitos ſexus maſculini de filijs iſrael ⁊c. Orige. Multe ſunt numeroruz differentie que ſcribuntur de filijs iſrael/ q̄ poſt numeꝝ filioꝝ iſrl' numerant̄ ſeorſum leuite. Nō enī fue/rāt recēſiti cū eis: ⁊ habet̄ eoꝝ ſegrega/tus ⁊ p̄cipuꝰ numerus q̄ referunt̄ oēs ſimul vigintiduo milia repti/nec plus nec minꝰ. Poſt hoc p̄cepit dn̄s nume/rari etima primogenitos filiorum iſrl' eodem ordine/ quo fuerant leuite nu/merati: id eſt ab vno menſe ⁊ ſupra/et inueniunt̄ vigītiduo milia ⁊ ducēti ſe/ptuagītatres. Putas ne per hec ſolā numeri hiſtoriā docere voluit moyſes et nullū his diuerſitatibus numerorū concluſit myſteriū? Vigintiduo quidē numerus in ſcripturis diuinis prin/cipalibus cauſis aſcriptus ſepe reperi/tur. Nā vigintiduo prima quidē apud hebreos elementa traduntur eſſe litte/rarū. Ab adam vſq; ad iacob: ex cuius ſemine initium duodecim tribus aſſu/munt.xxij.patres fuiſſe memorantur. Tradunt etiā omniū creaturarum dei ſpecies intra vigintiduo numerum col/ligi. Propter hoc ergo leuite: id eſt q̄ deſeruiunt deo ⁊ primogeniti filioruz iſrael hoc ſacrato numero intitulātur. Quod autē in filijs iſrael addūtur.cc/lxxiij.nō ocioſum videtur: humani enī generis in carne generatio (ſicut aſ/ſerunt periti talium) nouem mēſibus in vulua continetur. Sed non prius ad partum moueri fertur/ q̄ decimi menſis triduum tranſeat. Et ita ducenti ſeptuaginta tres dies illos indicant/qui ex no/uem menſibus: ⁊ triduo decimi menſis colliguntur: et ſimul ducenti ſeptuaginta tres dies iſti quibus humano generi in hūc mūdū prebetur ingreſſus. Et ita in.xxij.oīm ſimul creatu/rarū ratōibꝰ myſticis ſumma colligit̄. In his vero

Tropolo.

† De votō. c.magne

octo milia ſexcenti: Habebunt excubias ſanctuarij/ ⁊ caſtra me/
a tabūtur ad meridianā plagam:
Princepſq; eorū erit eliſaphan
filius oçiel: ⁊ cuſtodient arcam:
mēſamq; et cādelabrum/ altaria
et vaſa ſanctuarij in quibꝰ mini/
ſtratur/ et velum: cunctamq; hu/ a
iuſcemodi ſupellectilem. Prin/ b
ceps aūt principū leuitarū / elea/
çar filius aarō ſacerdotis/ erit ſu/
per excubitores cuſtodię ſanctu/
arij. At vero de merari erūt po/ c
puli moolite et muſite recenſiti ꝑ
noīa ſua: omnes generis maſcu/
lini ab vno menſe et ſupra / ſex
milia ducenti. Princeps eorum
¶ Al's abiaiel.
b ſuriel filius abihel: in plaga ſe/
ptentrionali caſtrametabuntur.
Erūt ſub cuſtodia eorum tabu/
lę tabernaculi ⁊ vectes ⁊ colum/
nę ac baſes eaꝝ: ⁊ oīa quę ad cul/
tū huiuſcemodi pertinēt: colūnę
q; atrij per circūitum cum baſi/
bus ſuis/ et paxilli cuz funibus. d
Caſtrametabunt̄ añ tabernacu/ e
c lum fęderis: id eſt ad orietalem
plagā moyſes ⁊ aarō cum filijs
ſuis: habētes cuſtodiā ſctūarij i f
medio filioꝝ iſrl'. Quiſq̄s alienꝰ g
acceſſerit morietur. Oēs leuite q̄s
numerauerūt moyſes ⁊ aaron iu/
xta p̄ceptuz dn̄i ꝑ familias ſuas
in genere maſculino a mēſe vno
d ⁊ ſupra fuerūt vigintiduo milia.
e Et ait dn̄s ad moyſen: Nume/ h
ra p̄mogenitos ſexus maſculini
de filijs iſrl' a mēſe vno et ſupra:
⁊ habebis ſummā eoꝝ. Tolleſq; i
leuitas mihi ꝓ oī p̄mogenito fili/
orū iſrael ego ſum dn̄s: et peco/ k
ra eorū ꝓ vniuerſis p̄mogenitis
pecorū filiorū iſrael. Recenſuit
moyſes ſicut p̄cepat dn̄s p̄mo/
genitos filiorū iſrl'/ et fuerūt ma/
ſculi per nomia ſua a menſe vno
et ſupra vigintiduo milia ducen/
ti ſeptuaginta tres. Locutuſq;
eſt dn̄s ad moyſen dicens† Tol/
le leuitas ꝓ primogenitis filiorū
iſraei/⁊ pecora leuitarū ꝓ peco/

Nico.de lyra

a ¶ Et velum cunctāq; huiuſ/cemodi ſupellectilē. Quod diuide/bat ſanctū et ſanctūſanctorū: quia illa que erāt intra tabernaculū pertinebāt ad caathitas: inter que eſt illud velum licet eſſet de mollibus. b ¶ Prin/ceps aūt principū leuitarū elea/zar. Quia ei reddebant rationē nō ſo/lum caathite: ſed etiā illi qui erāt prin/cipes in alijs duabus domibus. c ¶ At vero de merari erāt ppl'i. Hic proſequitur de tertia domo: ⁊ pa/tet littera vſq; ibi: d ¶ Et paxilli cū funibus. Iſtud videtur contrariari predictis.ſcz q̄ funes pertinebant ad gerſonitas. Dicenduz q̄ aliqui funes erāt inherentes immobiliter duris: ⁊ iſti pertinebant ad meraritas: quia ad ip̄os ꝑtinebāt dura q̄ erāt extra taber/naculū ſicut ad caathitas ꝑtinebāt du/ra q̄ erāt ītra tabernaculū cū altari ho/locauſtoruz qd̄ erat extra: et hoc eſt qd̄ dicit Ra. Sa.ſcilz q̄ aliqui funes in/herebant columnis quibus appende/bātur cortine: ⁊ illi pertinebant ad me/raritas aliqui inherebant cortinis qui/bus immittebātur paxilli in terra fixi: vt cortine nō mouerentur a vento infe/rius/ ⁊ illi pertinebant ad gerſonitas. e ¶ Caſtrametabuntur ante ta/bernaculum federis. Hic agitur vltimo de ſitu moyſi et aaron qui erāt ad orientalem partē cum filijs ſuis: et in hoc erant diuiſi ab alijs caathitis/ qui erāt ad meridiē: cuiꝰ cauſa ſubdit̄: cū dr̄: f ¶ Habentes cuſtodiam ſanctuarij in medio filioruz iſrl'. Cuius introitꝰ erat in parte orientali. g ¶ Quiſquis alienus acceſſerit morietur.ſ.ſine licentia. Conſequēter ponit numerū omniū leuitarum ſimul dicens: Omnes leuite ⁊c. Sequitur: h ¶ Fuerunt vigintiduo milia. Si autē conſiderantur numeri partia/les leuitarum predicti faciunt viginti/duo milia.et.ccc. Ad quod dicendum q̄ illi trecenti qui hic tacentur fuerunt primogeniti: et ideo nō debebant hoc numero includi: quia iſta numeratio vltima erat illorum qui poterant acci/pi pro primogenitis aliaruz tribuum: quod non poterat fieri de primogeni/tis leuitarum: quia ex ſeip̄is erant ob/ligati domino ratiōe primogeniture. i ¶ Et ait dominꝰ moyſi. Hic con/ſequēter agitur de cōmutatione leuita/rum ꝓ primogenitis aliarum tribuū: quorū premittitur numeratio/cū dici/tur: Numera primogenitos ⁊c. ⁊ ſub/ditur cōmutatio/cū dicit̄: k ¶ Tol/leſq; leuitas mihi pro primoge/nitis ⁊c. Id eſt ad obſequium meum. l ¶ Et pecora eorum ⁊c. Dicit aūt Ra. Sa. q̄ pecora munda aliarum tri/buum nō intelliguntur hic cōputata: quia īmolanda erāt dn̄o: ſed īmunda q̄ redimebant̄ pecunia: vt hr̄.ſ.xviij. ca.excepto aſino q̄ cōmutabat̄ oue vt ibidē dr̄. cetera patēt ex dictis vſq; ibi: In precio

De ſctūa

fune

C

Jn his ſ͠ɔo que ex a/bundāti in ꝑmogeni/tis iſrael inueniunt: etiā myſterium hūane generatiōis exponit. a ¶ Quiqȝ ſiclos. Myſtice. Quilibet inicium cōuerſatiōis volū tatis vel opatiōis vult deo conſecrare: q̇nqȝ ſenſus coꝛpis debȝ di ligēter cuſtodire ne p laſciuiā in erroꝛē aut imunda deſideria de/fluat. Sed iuxta ſiclū ſctūarij q̇ eſt oboli.xx .i. ſm̄ decalogi doctri nā: q̇ in duob⁹ p̄cept⁹ charitat⁹ cōſiſtit: oīa opa ſua referat in do mū ſummi ſacerdot⁹ ⁊ filioꝝ eius.

30.b 27.c 45.d

rib⁹ eoꝝ: Eruntqȝ leuite mei. Ego ſum dn̄s. In p̄cio aūt ducētoꝝ a lxx.triū/q̇ excedūt numeꝝ leuita rū/d̄ ꝑmogenit⁹ filioꝝ iſrl̄ accipi b a es q̇nqȝ ſiclos p ſingula capita ad menſurā ſctūarij. Siclus hȝ obolos viginti.† Dabiſqȝ pecu/niā aaron ⁊ filijs ei⁹ preciū eoꝝ q̇ ſupra ſunt. Tulit igit pecuniā eoꝝ moyſes q̇ fuerāt amplius/⁊ ¶ eoꝝum.ſ. quos redemerat a leuitis ꝓ pri/mogenitis filioꝝ iſrael mille tre c centoꝝ ſexagita q̇nqȝ ſicloꝝ/iu xta pond⁹ ſanctuarij: et dedit eā aaron ⁊ filijs eius iuxta verbum qd̄ p̄ceperat ſibi dn̄s.

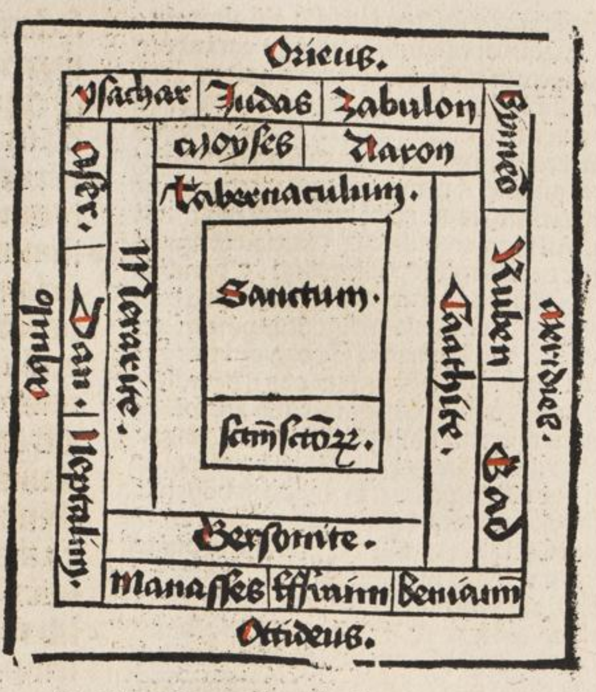

Ni.de ly.

a ¶ In p̄cio au tē.cclxxiij.ſ.ꝑmogenitoꝝ aliaꝝ tribuū. b ¶ Accipies q̇n qȝ ſi.a quolibet: q2 nō poterāt redimi p pſonas leuitaꝝ: iō re dimunt p̄cio. de q̄ntitate aūt ſicli dictū eſt Exo.xxx. c ¶ Mil le.ccclxv.ſicloꝝ. tm̄ eni aſcēdit ſummā ſi ꝓ q̇libet h̄ mō re/demptoꝝ accipiant .v. ſicli: vt ptȝ ſiqs velit numerare. Ad eui/dentiā maioꝛē p̄dictoꝝ hic deſcripta eſt figura ſituatōis caſtro rū circa tabernaculū. Notādū q Vegeti⁹ libro de re militari dicit/q optim⁹ ſit⁹ caſtroꝝ eſt ī figura q̄drata: ⁊ iō ſic debēt ſi/tuari niſi diſpoſitio loci impediat: proter qd̄ caſtra iſrael hic poſui in figura quadrata.

Vegeti⁹

¶ In ca.iij. vbi dicit in poſtilla. Aaron et moyſi: cum filij moyſi ⁊c.

Additio Hec ratio Ra.Sa. nō videt valere: eo q moyſes nō ſolum docuit aarō et filios eius legem: ſed etiaȝ totum populū: vnde eadem ratione pater to/tius populi vel ſaltem doctoꝛum legis debet reputari: nec eſt dicendū q filij moyſi nō recoꝛdant hic: quia licet nō recoꝛdē/tur nominaliter ſicut filij aaron qui fuerunt ſacerdotes vncti: recoꝛdant tamē generaliter in ſumma cognationis amrami/tarum de qua erat ⁊ moyſes.

Glo.oꝛdi.

Locutuſqȝ eſt Ca. IIII dn̄s. a ¶ Tolle ſum. ⁊c. Orige. Cuȝ in tres oꝛdines diuiduntur filij leui: ex tribus nomini/bus principū ſinguli oꝛdines cenſent: etiā in ipis diuerſitates quedā nō ſine myſterijs aſcribunt. Nā filioꝝ caath ꝑm⁹ oꝛdo ponit: q2 ex ipo d̄ſcēdit moy ſes ⁊ aaron q̇b⁹ ſūma ſacerdotij cōmit tit. Ex ipo eni naſcit amrā ex q̇ naſcit moyſes ⁊ aarō. Scd̄s oꝛdo eſt gerſon q̇ ꝑmus q̇dē eſt natiuitate. Ait eni ſcri ptura: Filij aūt leui gerſon caath ⁊ me rari. Sȝ ex filijs caath duo rurſus oꝛ/dines dirigunt: ⁊ hi q̇ ex aaron deſcē/dūt ſacerdotio mancipant: pars ſ͠ɔo re liq̇ miniſtrat ſacerdotib⁹: ⁊ iō ī q̄ttuoꝛ ꝑtes leuitarū diuidunt officia: vt ſacer dotio fungant aarō ⁊ filij ei⁹: ſctāſctoꝝ poꝛtēt in humer⁹ ſuis reliq̇ ex pplo caath. Que aūt ꝑtinent ad tabernaculū teſtimo nij: vel ad atria ei⁹ ⁊ pelles ei⁹ vel etiā velamēta: ⁊ queqȝ mi nus dura: ⁊ ad onus leuia ꝓcurāt filij gerſon. Colūnas vero tabernaculi ⁊ baſes eius ⁊ ſeras poꝛtēt filij merari. Ideo ſi gnāter ſcriptura ait: Ut recenſeat ſ͠ɔtus merari. Uirtute eni opus eſt ad hmōi poꝛtādas ſarcinas. Paulus ſ͠ɔo libero iaȝ ⁊ reuelato oculo mētis hec oīa aſpiciens ⁊ veteris teſtamēti velamē abijciens/ait: ad Heb.viij.a. Quia prioꝛ ppl̄s in hu iuſmodi cōſtructiōibus exemplarijs ⁊ vmbꝛe celeſtiū deſerui uit. Conſidera ergo ne foꝛte iſti q̄ttuoꝛ oꝛdines caſtroꝝ exem/plum ſint et vmbꝛa illoꝝ quattuoꝛ oꝛdinū quos ad hebꝛeos ſcribēs Paulus enumerauit in celis. Et rurſum iſraeliticis quattuoꝛ caſtroꝝ oꝛdinib⁹ q̄ternos adijce leuitarū q̇ nos non tam explanam⁹ q̄ȝ cōtingimus purioꝛib⁹ ſenſibus ⁊ liberis a ſecularib⁹ indicem⁹. ¶ Orige. Alia lr̄a. Accipe numerū filio rū caath ⁊c. Ecce alius oꝛdo numeroꝝ introducit. Numera/ti ſunt iam filie leui ab vno mēſe ⁊ ſupꝛa. Nūc aūt numerant filij leui.a.xxv. anno: ſed nō vt in ceteris ⁊ ſupꝛa: ſed vſqȝ ad quinq̄geſimū annū: ⁊ fit iſte p̄cipuus numer⁹ ⁊ electus. Ad/dit aūt his p̄dictis oīs qui ꝓcedit ad miniſtrandū ad opa ta/bernaculi teſtimonij iſti ſunt qui numerant melioꝛe ⁊ p̄cipuo numero. Sicut eni in filijs iſrl̄ dicebat: Oīs q̇ ꝓcedit ad bel lum de filijs

Moralit̄

B

.23.a

Locutuſqȝ Ca. IIII a eſt dn̄s ad moyſen ⁊ aaron/ dicēs: Tolle b ſummā filioꝝ caath de medio leuitarū p domos ⁊ fa ¶ .lxx.a.xx.quinto. milias ſuas a trigeſimo āno ⁊ ſu c pꝛa/vſqȝ ad q̇nq̄geſimū ānū: oīȝ q̇ ingrediunt vt ſtent ⁊ miniſtrēt b in tabernacl̄o fęderis. Hic ē cul d ¶ exponit opa filioꝝ caath: ī medio filioꝝ leui ſm̄ plebeſ ſuas ī tabernacl̄o teſtimonij tus filioꝝ caath. Tabernaculū

a

Glo.oꝛdi.

lum de filijs iſrl̄: ita hic oīs qui ꝓcedit ad miniſteriū vt faciat opa in taberna/culo teſtimonij. b ¶ In tabernacu lo. Orige. Tabernaculum teſtimonij ſunt oēs ſcti qui ſub teſtimonio dei cē/ſent. In hoc tabernaculo ſunt q̇dā me ritis ⁊ gr̄a celſioꝛes: ⁊ ex his aliq̇ can/delabꝛū dicunt: foꝛte apl̄i qui illumi/nant accedentes ad deum: ⁊ alij qui in hoc tabernaculū dei ingredientib⁹ lu men ſcientie ⁊ doctrine oſtendunt: alij ſunt mēſa: qui pane dei paſcunt aīas eſurientes

D

Nico.de lyra

Locutuſqȝ eſt Ca. IIII dn̄s ad moyſen et aarō. Hic conſequēter deſcribitur oꝛdinatio leuitarū tēpoꝛe motus. Et circa hoc ꝑmo ponit offi cioꝝ diſtinctio. ſecūdo numeroꝝ collectio/ibi: Recenſuerūt igitur. Circa primū pꝛimo diſtinguunt officia caathitarū. ſe/cundo gerſonitarū/ibi: Tolle ſummā etiā filioꝝ gerſon. ter/tio merarītarū/ibi: Filios quoqȝ merari. Circa pꝛimū ſcien/dum q ſacerdotes ⁊ leuite qui dicunt caathite fuerunt de tri/bu caath: ſed ſacerdotes qui deſcenderūt de caath per aaron ex hoc habuerūt ſpeciale nomē: ⁊ dicunt aaronite: ⁊ cum hoc etiā caathite: alij autē caathite tm̄. Pꝛimo ergo deſcribit offi cia aaronitarū. ſecūdo caathitaꝝ/ibi: Cunqȝ inuoluerint. Cir ca pꝛimū dicit ſic: b ¶ Tolle ſummā filioꝝum caath: ſe paratim ab alijs. c ¶ A triceſimo an. ⁊ ſupꝛa. Infra. viij ca. dicit. a.xxv. annis ⁊ ſupꝛa. Dicendū q a.xxv. anno pone/bant ad diſcendū miniſteriū leuitarū: ſed in.xxx. anno inſtitue bantur miniſtri qui per experientiā videbant apti: et repelle/bant inepti. Ratio aūt q̄re nō inſtituebant an.xxx. annū eſt: q2 vſqȝ tūc nō ꝑficit robur hoīs coꝛpoꝛe ⁊ mēte vſqȝ ad quin/quageſimū annū: ⁊ tūc incipit foꝛtitudo coꝛpoꝛis debilitari. d ¶ Hic eſt cultus filioꝝ ca. i. illā partē que dicit ſancta. Et ſanctūſctoꝝ

Diuiſio

Moralit̄. a ¶ Locutuſqȝ eſt dn̄s ⁊c. In h̄ capl̄o deſcri bunt officia leuitarū in motu caſtroꝝ ⁊ ꝑmo caathitaꝝ/cū dr̄: d ¶ Hic eſt cul. ⁊c. p qd̄ ſignificāt ſacerdotes noue leg⁹: vt predictū eſt:

Moralit̄

E esurientes ⁊ sitiētes iusticiā: alij altare in/
censi/qui oratiōibus ⁊ ieiunijs vacant die
ac nocte in tēplo dei. Hi vero quibus arca
na mysteria deus credidit/arcana dicūt te
stamenti dei. Qui autē cū omi fiducia per
preces ⁊ supplicationes deū hoībus re/
propitiant/ ⁊ ꝓ delictis ppli interueniunt
ꝓpitiatoriū sunt. Qui meruerūt multitudi
nē sciētie: ⁊ abundantes diuitias in agniti
one dei cherubin pñt intelligi. Cherubin
enī plenitudo sciētie interp̄tatꝛ. Sed hos
oēs q̄ p hec singula designātur portari ne/
cesse est ⁊ in humeris. Ut ego opinor: an/
geli qui ordinati sūt ꝓpter eos q̄ heredita/
tē capiūt salutis eos portāt. Cū aūt solutū
fuerit tabernaculū hoc ⁊ ceperimus ingre
di ad illa scā ⁊ pgere ad locū ꝓmissionis:
hi qui vere sunt scī ⁊ in scīs scōrū habentꝛ:
angelis portātibus incedūt/ ⁊ vsq₃ quo re/
quiescat tabernaculū dei portantꝛ in hume
ris/ ⁊ extollūtꝛ in manibus. vñ Ps. xc. a.
Qm̄ angelis suis mādauit de te/ vt in ma
nibus tollāt te ⁊c. Qd̄ diabolus de salua/ c
tore intelligēdū putauit/ sed excecatus ma
licia eloq̄a mystica nō intellexit. Neq₃ enī
saluator angelis indigebat vt nō offende/
ret. Angelis aūt suis mādat deus ꝓ pplo
suo vt nō offendat pedem suū ad lapidem.
Hinc Paulus ait. j. Tes. iiij. d. Sed nos
qui viuim⁹ q̄ reliq̄ sum⁹ simul rapiemur cū
illis in nubib⁹ obuiā christo in aera. Ra/
pientꝛ ergo ab angelis q̄ penitus purgati
et leues a delictis effecti sunt. Portantꝛ ḡ
⁊ colūne tabernaculi a q̄busdā ⁊ atria ⁊c.
q̄ refert scriptura nō ab israelitis/ sed a le/
uitis. a ¶ Inuoluentq₃. Ne forte aliq̄
F videāt nudā ⁊ moriantꝛ. Exterminatꝛ enim
q̄ ineffabilia sacramēta cōtingit nisi meri/
tis ⁊ sciētia in sacerdotij gradū ꝓmotus fu
erit. ¶ Orige. Septē q̄dā species nume/
rātur que operiri p̄cipiuntꝛ. Primo aūt vt
oīm p̄ciosior arca testamēti operiatꝛ velo:
sed ⁊ pelle desup hiacynthina tegatꝛ: additꝛ
etiā aliud velamē desup hiacynthinū. Se
cūdo mēsa opitꝛ. Tertio cādelabrū. Quar
to altare aureū. Quinto vasa ministerij.
Sexto opimētū altaris cū q̄busdā velamē/
tis opponitꝛ. Septio operitꝛ ⁊ labrū: ⁊ ni/
hil horū nudū relinquitꝛ. Deinde additur:
Nolite exterminare de tribu sua plebē ca/
ath: vt scilicꝫ exterminādos se scirēt: si for/
te ad hec mouēda manus suas mitterent/
nisi vnūquodq₃ eorꝫ prius fuisset a sacerdo
tibus tectū. Redeamus ḡ ad tabernaculū
eccl'ie dei viuētis: ⁊ videamus quō oportꝫ
obseruari hec singula a sacerdotib⁹ christi.
Siq̄s vere sacerdos est cui sacra vasa. i.
mysteriorꝫ secreta sapiētie cōmissa sunt: di/
scat quō hec oporteat intra velamē ꝯscien/
tie custodire/ nec facile in publicū ꝓferre:
aut si res poscit ꝓferre/ ⁊ imperitiorib⁹ tra
dere/ ne nuda ꝓferat/ ⁊ ne aperta oñdat ⁊
penitus patiētia: alioquin homicidiū facit
⁊ exterminat plebē. Exterminatꝛ enī oīs q̄
secreta ⁊ ineffabilia sacramēta ꝯtigerit nō
dum meritis et sciētia in sacerdotij gradū
trāslatus. Solis enim filijs aaron. i. sacer
dotibus arcā/ ⁊ mēsam/ ⁊ cādelabrum: ⁊ q̄
supradicta sunt/ nuda videre cōcessum est.
Alij autē hec operta videāt: imo velata in
humeris portēt. b ¶ Et operiēt. Filij
aaron sacerdotes/ q̄bus oīa nuda ⁊ aperta
videre cōcessa sunt. c ¶ Panes semp.
Aug⁹. Et panes qui semp sup eā erūt: nō
vtiq₃ idē semp/ sed similes eorꝫ: q₂ illi aufe
rebantꝛ/ et recētes quotidie ponebantꝛ: dū
tñ sine panib⁹ mēsa nō relinqueretꝛ. Ideo
dixit qui semp sup eam erūt. i. qui semp pa
nes nō

federis et sanctū sanctorꝫ a
ingredientur aaron et fi/ b
lij eius quando mouen/
da sunt castra: et depo/
a nētvelū qd̄ pendet añ fo
res inuoluētq₃ eo arcā te
b stimonij/ ⁊ operiēt rursuꝫ
velamine hiacynthinarꝫ
pelliū: extēdentq₃ desup
pallium totuꝫ hiacynthi
num ⁊ inducent vectes. c
Mensaꝫ quoq₃ proposi
tionis inuoluent hiacyn
thino pallio: et ponēt cū
ea thuribula et mortario
la/ cyathos ⁊ crateras ad
c liba fundenda. Panes d
semper in ea erunt/ exten
dentq₃ desuper pallium
coccineum/ quod rursuꝫ
operient velamento hia/
cynthinarum pellium/ et
inducēt vectes. Sumēt
⁊ pallium hiacynthinuꝫ
quo operient cādelabrū
cum lucernis ⁊ forcipib⁹
suis ⁊ emunctorijs/ ⁊ cū/
ctis vasis olei que ad cō
cinnandas lucernas ne/
cessaria sunt: ⁊ super oīa
ponent operimentū hia/
cynthinarum pelliū: ⁊ in e
d ducent vectes. Necnō ⁊
altare aureuꝫ inuoluent
hiacynthino vestimēto:
⁊ extendent desuper ope
rimentum hiacynthina/
rum pelliuꝫ/ inducentq₃
vectes. Omnia vasa qui
bus ministratꝛ in sanctua
rio inuoluent hiacynthi
no pallio: ⁊ extēdēt desu
p operimētū hiacynthia
rū pelliū/ iducētq₃ vectes
Sed et altare mūdabūt f g
cinere: ⁊ inuolueut illud h
purpureo vestimēto: po/ i
nentq₃ cū eo omnia vasa
quibus in ministerio ei⁹
vtuntur: id est igniū rece
ptacula: fuscinulas ac tri
dentes/ vncinos ⁊ batil/
la. Cuncta vasa altaris
opient simlꝛ velamīe hia/
cynthinarū pelliū: ⁊ idu
cēt vectes. Cūq₃ iuolue/
rint aaron ⁊ filij ei⁹ scūa/

a nes nō q₂ illi semp. d ¶ Necnon ⁊ alta/ G
b re ⁊c. Alia lr̄a: Et sup altare aureū adoperi
ent vestimētum hiacynthinū: ⁊ adoperiēt il/
lud operimēto pelliceo hiacynthino. Posset
ista locutio videri: quā velut absurdā ⁊ nō in
tegrā latini interpretes trāsferre voluerūt. i.
sup altare aureū adoperiēt vestimētū hiacyn
thinū tāq₃ debuerit dici/ ⁊ altare aureum ad/
operiēt vestimēto hiacynthino/ nō adoperi/
ent vestimētū hiacynthinū: hoc videtur signi
ficare ꝙ ip̄m vestimētum hiacynthinum ali/
unde adoperiretꝛ. Sed mihi videtur nō tam
genus locutiōis esse q₃ sub obscuriūs sensus:
hoc enī intelligi potest. Sup altare aureum
c adoperient vestimentuꝫ hiacynthinū vt ip̄m
vestimentum hiacynthinum alia re operien/
dū preceperit: quod vestimentū iā sup altare
esset: ac si

Ni. de ly.

a ¶ Et scīm scōrꝫ. i. scdaꝫ ptē. b ¶ In
gredientꝛ ⁊c. Ad inuoluēdū ea q̄ erāt intra
tabernaculū: q̄rꝫ materia ⁊ forma exposite sūt
d Exo. xxv. c ¶ Et inducent vectes. Exo.
xxv. b. dr ꝙ vectes arce sp erāt in ea: et nūq₃
extrahebantꝛ: quō ḡ dicuntꝛ hic īduci in moti
one castrorꝫ: Dicēdū ꝙ īducebantꝛ sup scapu/
las portātiū. d ¶ Panes sp ⁊c. Etiam qñ
portabatꝛ de loco ad locū erāt panes inuoluti
cū mēsa/ sicut ⁊ ignis ī altari holocausti: vt di
cetur. ¶ Operiēt cādelabrū ⁊c. Sequitꝛ:
e ¶ Inducent vectes. Exod. xxv. vbi agi/
tur de factura candelabri nulla fit mentio de
vectib⁹ ei⁹. Dicendū ꝙ lꝫ nō haberēt vectes
trāseūtes p anulos: sicut habebat mēsa: tñ qñ
cādelabrū erat inuolutū ponebantꝛ vectes in
superficie operimēti/ vt melius posset porta
ri: q₂ portabatꝛ in hūeris: vt habetꝛ. j. vij. ca.
f ¶ Sꝫ ⁊ altare. s. holocaustorꝫ. g ¶ Mū H
dabūt cinere. Ip̄m eijciēdo. h ¶ Et iuo/
luēt ⁊c. Cū alia sint inuoluta pallijs hiacyn/
thinis: q̄re istō altare īuoluebatꝛ purpureo:
Dicit Ra. Sa. ꝙ h̄ erat ad designādū ignē
desubt⁹ latentē. Dicit enī ꝙ ignis q̄ descēdit
de celo: vt hr̄ Leui. ix. in altari illo sēp erat:
sed qñ mouebantꝛ castra ponebatꝛ desup ope/
rimētū eneū ⁊ palliū desup nec cōburebatꝛ: si
cut nec ad ventū vel pluuiā extinguebatꝛ tpe
quietis castrorū ille ignis discoopertus sub
diuo: ⁊ hoc diuino miraculo: erant enī in po
pulo isrl' aliqua miracula transeūtia: sicut di/
uisio maris rubri ⁊ ꝯsimilia: aliqua vo pma/
nētia sicut descēsus māne ⁊ cōtinuatio ignis
in altari absq₃ etiam extinctione et cōsimilia.
i ¶ Ponētq₃ cū eo ⁊c. De q̄bus dictū est
Exo. xxvij. k ¶ Cūq₃ in. ⁊c. Hic describitꝛ
officium ca
predictū est: ip̄i vero portabant arcam te N
stamenti/ mēsam/ candelabrū/ altare incēsi et
altare holocausti: p q̄ q̄nq₃ significantꝛ q̄ de/
bēt eē ī sacerdotib⁹ noue legis. Primū est sa
cre scp̄ture noticia p arcā testamēti significa/
ta. Malach. ij. a. Labia sacerdot̄ custodiūt
sciētiā ⁊ legē ex ei⁹ ore reqrēt: qm̄ angel⁹ dñi
exercituū est. Scdm est v̄buꝫ doctrine quod
per mensam significatꝛ: nam in hac mensa pa
nis spiritualis ꝓponitꝛ. Deutro. viij. a. Nō
in solo pane viuit homo/ sed in omi verbo qd̄
ꝓcedit de ore dei. Tertium est lumen exem/
plaris vite quod significatꝛ per candelabrū.
Matth. v. b. Nemo accendit lucernā et po/
nit sub modio/ sed sup candelabrum vt luceat
oībus qui in domo sunt. Quartum est odor
orōnis deuote ⁊ significatꝛ per altare incēsi.
Ps. cxl. a. Dirigatꝛ orō mea sic̄ incēsuꝫ in cō
spectu tuo. Quītū est rigor discipline ⁊ signi
ficatꝛ p altare holocausti. Rom. xij. a. Obse/
cro vos p misericordiā dei vt exhibeatis cor/
pora vestra hostiā sanctaꝫ: deo placentē ⁊c.
Hoc est officium

E A eſſet: ac ſi breuiter vtrũq3 cõplecteret: vt veſtimẽto hiacynthino altare operiendũ: ⁊ veſtimentũ hiacynthinũ alio tegmine operiendũ. Subiunxit deniq3 vñ operiri vellet veſtimẽtũ hiacynthinũ/cum adiecit: ⁊ adoperiẽt illud operimento pellicio hiacynthino. a ¶ Tunc intrabũt fi. ⁊c. Orige. Qui licet nõ ſint ſacerdotes: quia eis tamẽ ꝓximi ſunt in humeris ſuis iſta portare poſſũt: alij ꝟo ſarcinas ſuas ⁊ miniſteria ĩ plauſtris ponunt. Cum enĩ offerent̃ a ſingulis tribubus plauſtra: q̃ttuor ex his accepert̃ filij merari: duo vero filij gerſon. Illi ꝟo qui meliores ſunt plauſtra non Moralit. accipiunt. Intuere ergo cuiuſmodi diuiſio ſit in officijs diuinis et miniſterijs: ⁊ quõ que ſanctificata ſunt nõ portant̃ ab aĩalibꝰ mutis: ſed rõnales debẽt eſſe homines qui in humeris ſuis portant vaſa q̃bus miniſtrant̃ ſanctoꝝ ſctã. Grauiora vero et duriora nõ tam rõnalibus q̃3 mutis aĩalibus imponunt̃: ⁊ in ipis aliqua eſt differẽtia. Qui enim duriora et grauiora obſeruãt miniſteria: plura habent aĩalia. Quattuor plauſtra dant̃ filijs merari. Filijs autẽ gerſon qui erant propinqui filijs caath: duo tãtũ. Unde oſtendit̃ ꝙ operibus durioribus ⁊ groſſioribus plures ſunt qui velut aĩalia inſeruiũt. Ad ea ꝟo que rationalibus procurant̃: pauci de minus inſtructis accedunt. Nam ad illa que myſtica ſunt ⁊ ſecreta (ſolis ſacerdotibus patent) non ſolum nullus animalis homo accedit: ſed nec ipſi qui habent aliq̃d exercitij ⁊ eruditionis: nondũ tamẽ meritis ⁊ vita ad ſacerdotalẽ gratiã cõdeſcenderũt. Nec ſolum per ſpeculũ ea et in enigmate vident/ſed ⁊ operta ⁊ velata ſuſcipiunt: et humeris portant vt ea magis actu q̃3 ſcientie reuelatiõe cognoſcãt. Tales ergo nos exhibeamꝰ/qui digni efficiamur ordine ſacerdotij: ne velut irrationalibus onera grauia imponãt̃: ſed tanq̃3 ratio- B nales ⁊ ſãcti ſacerdotalibꝰ officijs deputemur. c.2.b Gens enĩ ſancta ⁊ regale ſacerdotium ſumus: tantũ vt acceptã gratiã vite meritis equãtes/digni habeamur ſancto miniſterio: vt cum diſceſſerimus de hac vita/mereamur aſſumi ĩter ſacerdotes dei: et miniſtrãtes arce teſt. in arcanis. ſ. miniſterijs reuelata facie gloriã dei ſpeculemur ⁊ ingrediamur terrã ſanctam: cuius hereditatẽ preſtabit nobis dominꝰ noſter ieſus chriſtus. b ¶ Nolite pdere. Orig. Nolite exterminare plebem caath ⁊c. Intellige prius collocationẽ tabernaculi: ⁊ ſanctaſactoꝝ que interiecto a ſanctis velamine dirimunt̃: que videre non licet niſi ſolis ſacerdotibus. Poſtea vero quomõ mouentibus caſtra filijs iſrael ſoluitur tabernaculũ: aarõ ⁊ filij eius ſacerdotes intra ſanctaſanctorũ operiunt ſingula operimentis ſuis: ⁊ operta ibidem relinquẽtes introducunt filios caath huic officio deputatos: ⁊ faciunt eos eleuare humeris ſuis que operuit manus ſacerdotalis. Ideo dicit̃ a domino. Ne exterminetis de tribu ſua plebez caath: quaſi in eo exterminandi eſſent: ſi ſanctaſctõꝝ nuda ⁊ patẽtia cõtigiſſent / que nec intueri fas erat. Si quis dignus eſt ex his qui deo miniſtrant diuina capere et videre myſteria: que videre ceteri nõ valent: hic aaron et filij eius ĩtelligunt̃ eſſe qui ingredi poſſunt ad ea q̃ alijs adire fas nõ eſt. Huic ſoli reuelata patet arca teſtamẽti: ⁊ vrna habẽs manna. Hic conſiderat propitiatoriũ: cherubin: menſam ſanctã: candelabrum luminis: ⁊ altare incenſi: qui ſc3 verbo dei ⁊ ſapientie myſterijs myſterijs operam dat: ⁊ deo ſoli in ſanctis vacat. Sciat ſane C nõ ſibi eſſe licitũ aperire ea quibꝰ nõ licet: ſed operta ceteris minus capacibus tradere portanda humeris. Cum enim ex verbis myſticis perfecti doctores opera iniungunt populis: ⁊ plebs implet que mandant̃/ſed nõ ĩtelligit rationẽ: operta ſanctaſanctoꝝ ſuper humeros portãtur. Moyſes intelligebat que eſſet vera circũciſio/quod verũ paſcha/que vere neomenie: vera ſabbata: ⁊ tamẽ ea per rerũ corporaliũ ſpecies adumbrabat. Et cum ſciret veruz paſcha immolandũ eſſe chriſtum: ouem corporalẽ immolari mandabat in paſcha. Et de farine açymis diez feſtum agi/cum ſciret diem feſtum agendum eſſe in açymis ſinceritatis ⁊ veritatis. Hec ⁊ huiuſmõi erãt ſanctaſanctoꝝ q̃ cũ moyſes portãda ceteris traderet. ſ. rebus ⁊ operibꝰ implẽda: velata tamẽ cõmuni ſermone tradebat. Humeri aũt opera ſignificant. c ¶ Alij nulla curioſitate ⁊c. In eccleſiaſticis quoq3 obſeruationibus ſunt que omnibus facere neceſſe eſt: nõ tamẽ ratio omĩbus patet. Tropolo. Quod enim genua flectimus orantes: ⁊ ex omĩbus celi plagis ad ſolam orientis plagam vel partem cõuerſi oramus: nõ facile patet cuiq̃3. Euchariſtie quoq3 ꝑcipiende

riũ ⁊ oĩa vaſa eiꝰ in cõmotio-
a ne caſtroꝝ: tunc intrabũt filij caath: vt portent inuoluta et nõ tangãt vaſa ſanctuarij ne moriant̃. Iſta ſũt onera filiorũ caath in tabernaculo fęderis: ſup q̃s erat eleaçar filius a
aaron ſacerdotis: ad cuiꝰ ꝑtinet curã oleũ ad ꝯcinnãdas b
lucernas/⁊ cõpoſitiõis incenſũ/⁊ ſacrificiũ qđ ſemꝑ offert̃ c d
et oleũ vnctionis: et q̃cq̃d ad cultũ tabernaculi ꝑtinet omniũq3 vaſoꝝ q̃ in ſcũario ſũt. Locutuſq3 ẽ dñs ad moyſen
b ⁊ aaron dicẽs: Nolite pdere pplm caath de medio leuitarũ: ſed hoc facite eis vt viuãt ⁊ nõ moriant̃ ſi tetigerint ſctã ſctõꝝ. Aaron ⁊ filij eiꝰ intrabũt/ipiq3 diſponẽt opa ſingulоꝝ: ⁊ diuidẽt q̃d portare q̃s
c debeat. Alij nulla curioſitate e
videãt q̃ ſunt in ſctũario ꝑus q̃3 ĩuoluant̃: alioq̃n morientur. f Locutuſq3 eſt dñs ad g
moyſen dicẽs: Tolle ſummã etiã filioꝝ gerſon ꝑ domoſ ac familias ⁊ cognationes ſuas ¶ Lxx. a viceſimo q̃nto anno ⁊ ſupra. a triginta annis ⁊ ſupra vſq3 ad annos q̃nq̃ginta. Numera oẽs qui ingrediunt̃ ⁊ miniſtrãt in tabernaculo fęderis.
Hoc eſt officiũ familię gerſo †
nitarũ vt portẽt cortinas ta- h
bernacl'i ⁊ tectũ fęderis / ope i k
rimentũ aliud: ⁊ ſuꝑ oĩa velamen hiacynthinũ: tentoriũq3 qđ pendet in ĩtroitu tabernaculi fęderis/cortinas atrij et
velũ in ĩtroitu qđ eſt añ tabernaculũ. l
Oĩa quę ad altare ꝑtinent funiculos ⁊ vaſa mini- m
ſterij iubẽte aaron ⁊ filijs eiꝰ portabũt filij gerſon: ⁊ ſcient ſinguli cui debeãt oneri mancipari. Hic eſt cultus familię gerſonitaꝝ in tabernaculo fę

Nico. de lyra

* officium caathitarũ quod erat portare illa que erant inuoluta ꝑ ſacerdotes. a ¶ Suꝑ quos erat eleazar. Dictuz eſt ca. precedẽti ꝙ erat ſuper omẽs leuitas: dicendũ ꝙ erat ſuper caathitas immediate: ſed ſuper gerſonitas ⁊ meraritas erat mediate. b ¶ Ad cuius pertinet curã oleũ ⁊c. Dicit Ra. Sa. ꝙ portabat illud ĩ manu dextera. c ¶ Et cõpoſitionis incenſum: in ſiniſtra. d ¶ Et ſacrificiũ quod ſemꝑ offertur. i. omni die quo dictũ fuit Exo. xxix. D portabat in brachio q̃3tum requirebat̃ pro ipſa die ad offerendum in hora quietis caſtroꝝ. Sequitur: e ¶ Alij nulla curioſitate videãt que ſunt in ſanctua. priuſq3 inuol. Et ideo erat eis inhibitum ne intrarẽt tabernaculum donec omĩa eſſent inuoluta: nec operimenta aliquo modo retraherent ad videndũ ea que eſſent interius. f ¶ Alioquin morientur. ſicut. j. Regũ. xvj. Bethſamite mortui fuerunt eo ꝙ viderunt arcam dñi nudam. g ¶ Locutuſq3 eſt dominꝰ. hic deſcribunt̃ onera gerſonitarum/cum dicitur: Tolle ſummã etiaz filioruz gerſon. Sequit̃: h ¶ Ut portent cortinas tabernaculi/que ſunt de quattuor coloribus. i ¶ Et tectuz federis: Id eſt operimentum de ſagis. k ¶ Operimentũ aliud: ſc3 de pellibus: iſta autem expoſita ſunt Exo. xxvj. l ¶ Et velum in introitu ⁊c. In hebreo habetur ſic: Uelum oſtij atrij quod eſt ante tabernaculuz ⁊ altare per circũitum: ⁊ hec videtur verior littera: vt dictum eſt caplo precedẽti. m ¶ Funiculos ⁊ vaſa miniſterij. In hebreo habetur: Funiculos et vaſa miniſterij ſui. Vaſa Et accipitur hic vaſa. i. inſtrumenta ꝟm modum loquendi hebraicum. vnde ⁊. j. Regum. xx. g. vbi dicitur de ionatha ꝙ tradidit puero arma ſua. In hebreo habetur: vaſa ſua. Uaſa enim quibus miniſtrabatur

* † ¶ Hoc eſt officiũ familie gerſonitarũ. Per quos Moralit. clerici ſignificant̃ vt ſupra dictũ eſt: ipſi portabant cortinas ⁊ vela tabernaculi operimenta ⁊ funes: per que tria ſignificantur que debẽt

E G percipiende/ vel eo ritu quo geriť ex/
plicande: vel eoꝝ que geruntur in ba/
ptiſmo verboꝝ geſtoꝝ/ oꝛdinũ/ īterro/
gationũ ⁊ reſpõſionũ: quis facile expli
cet rõnẽ: Hec tñ (licet velata) hume/
ris poꝛtamꝰ: cũ ita implemus vt a ma
gno põtifice ⁊ filijs eius tradita: ⁊ cõ/
mẽdata ſuſcepimus/ niſi quis ſit inter
nos aaron: aut filius aaron/ quibꝰ con
cediť hec nuda perſpicere: ita tñ vt ſci/
ant ſibi velanda eſſe/ niſi ceteris dari
et in opus pꝛoferri ratio popoſcerit.
a ¶ A triginta. Tricenarius qui de
nario ter multiplicato componiť: inte/
gritatem fidei ⁊ ꝑfectionẽ opis ſignifi
cat/ ſine quibus nemo accedere debet
ad diuina miniſteria. Joſeph tricena/
rius egypti ſuſcepit gubernacula. Et
Dauid regnum/ quod ſeptuaginta. i.
ꝑpetua quiete dignꝰ cõpleuit. Et Eze/
chiel ꝓphetie dona ꝓmeruit. Et quia
per fidẽ aduerſa debent longanimiter
ferri/ et pꝛemia ſublimiter ſperari: ar/
ce vel templi altitudo/ et tabernaculi
longitudo. xxx. cubitis menſuratur.
b ¶ Quinquaginta ⁊c̃. In hoc q̃z
libꝛo de hoſtium ſpolijs quidam offe/
runt dona dei quinquageſimam poꝛ/
tionem/ qui non ꝓceſſerunt ad bellum
Quidam vero quingenteſimam. In
Geñ. 18. c geneſi quoqꝫ vbi deus tractabat de in
dulgẽtia ſodomoꝛũ: ſi foꝛte poſſent ad
veniã peruenire: huiuſmodi myſterio
rũ cõſcius abꝛaã a quinquageſimo nu/
mero cepit ꝓ indulgentia dño ſuppli/
Geñ. 19. c care dicens: Si inuenti fuerint quin/
quaginta in ciuitate non ſaluabis pꝛo
pter quinquaginta ciuitatẽ: ⁊c̃. Opoꝛ
tet ergo operari leuitas in ſanctis vſ/
qꝫ ad quinquaginta annos. Inferio/
res quidẽ opera melioꝛes vero opera
operũ. Hoꝛũ autẽ ſuperioꝛes ſpiritali
bus officijs deſeruire/ ⁊ ītroire in ſctã
ſanctoꝛum ⁊ ibi operire que operiẽda
ſunt: ⁊ tradere filijs caath poꝛtãda hu
meris ⁊ manibꝰ euehẽda. c ¶ Oẽs
qui ingrediunť ⁊c̃. Oꝛige. Dicitur
Opa opeꝝ de leuitis ꝙ operentur a. xxv. anno et
ſupꝛa/ vſqꝫ ad quinquageſimũ annũ.
Oĩs inquit q̃ ꝓcedit ad opus opeꝝ: ⁊
ad opera que poꝛtantur tabernaculi te
ſtimonij ⁊c̃. Nota diſtinctionem ſer/
monũ. Ubi de operibus filioꝛũ iſrael
loquitur: non dixit opera operũ/ ſed ſo
la opera: vbi vero de officijs leuitaruꝫ
dixit opera operum. Sicut enim ſunt
ſancta ⁊ ſanctaſanctoꝝ: ſic ſunt opera/
⁊ opera operũ. Unde mihi videtur ꝙ
moyſes vbi ſenſit eſſe quedam opera
viſibilia quibus ineſſet myſtica intelli/
gentia: hec nõ ſolum opera/ ſed opera
operũ dixit. Que ṽo cõmunia ⁊ pñtis
tpis intellexit/ hec tm̃ opa nominauit.
Sũt ergo opera operũ (ſicut in pñti le
ctõe vel in exodo ⁊ in ceteris locis ſub
occultꝭ pꝛecipiť myſterijs: ⁊ partim in
pꝛeſenti/ ⁊ partim in futuro explẽdis)
que nõ cuilibet/ ſed ſolis leuitis tradẽ/
da mandanť. ſcilꝫ a. xxv. anno/ vſqꝫ ad
quinquageſimũ: quia in. xxv. ſenſuum
quinqꝫ perfectio declaratur: vt quin/
quies quina numerentur. Quod indi
cat eum vocari ad opera operũ in mi/
niſterio peragẽda: qui omĩ parte mul/
tiplicatis purificatis ſenſibus inueni/
tur perfectus. d ¶ Ad annũ quin
Quinq̃ge/ quageſimũ. Quinquageſimus aũt
ſimꝰ annus annus remiſſionẽ ⁊ indulgentiã ſigni/
ficat.

deris. Erũtqꝫ ſub manu ithamar a
filij aaron ſacerdotis. Filios quo b
qꝫ merari per familias et domos
a patrum ſuoꝛũ recenſebis a trigin/
ta annis et ſupꝛa vſqꝫ ad annos
quinquaginta: omes qui ingredi
untur ad officium miniſterij ſui et
cultũ federis teſtimonij. Hec ſũt
onera eoꝛum. Poꝛtabunt taber/ c
naculi tabulas ⁊ vectes eius: colũ
nas ac baſes earũ: colũnas quoqꝫ d
atrij per circũitum cum baſibus ⁊
paxillis ⁊ funibꝰ ſuis. Om̃ia vaſa
⁊ ſupellectilem ad numerũ accipi
ent/ ſicqꝫ poꝛtabunt. Hoc eſt offi/ †
ciũ familie meraritarum ⁊ miniſte
riũ in tabernaculo federis: erũtqꝫ
ſub manu ithamar filij aarõ ſacer
dotis. Recẽſuerũt igiť moyſes et e
aaron et ꝑncipes ſynagoge filios
caath ꝑ cognationes ⁊ domos pa
trũ ſuoꝝ: a triginta annis et ſupꝛa
vſqꝫ ad annũ quiquageſimũ: oẽs
qui igrediunť ad miniſteriũ taber/
naculi federis: ⁊ inuẽti ſũt duo mi
b lia ſeptingẽti q̇nquaginta. Hic eſt
numerꝰ ppl̃i caath q̇ intrat taber/
naculũ federis. Hos numerauit
moyſes et aarõ iuxta ſermonẽ dñi
ꝑ manũ moyſi. Numerati ſũt et fi/
lij gerſon ꝑ cognatiões et domos
patꝝ ſuoꝝ a triginta ãnis ⁊ ſupꝛa:
c vſqꝫ ad annũ q̇nq̃geſimũ: oẽs q̇ in
grediunť vt miniſtrẽt in tabernacu
lo federꝭ: ⁊ inuẽti ſũt duo milia ſex
cẽti triginta. Hic eſt ppl̃s gerſoni
taꝝ q̊s nũerauerũt moyſes ⁊ aarõ
iuxta ṽbũ dñi. Numerati ſũt ⁊ filij
merari ꝑ cognatões ⁊ domos pa/
trũ ſuoꝝ a triginta ãnis ⁊ ſupꝛa vſ
d qꝫ ad annũ q̇nq̃geſimũ/ oẽs q̇ igre
diunť ad explẽdos ritꝰ tabernacu
li federis: ⁊ inuẽti ſũt tria milia du
cẽti. Hic eſt numerꝰ filioꝝ merari
q̊s recẽſuerũt moyſes ⁊ aarõ iuxta
Als imperium.
ꝓceptũ dñi ꝑ manũ moyſi Oẽs q̇
recẽſiti ſũt ð leuitꝭ: ⁊ q̊s fecit ad no
mẽ moyſes ⁊ aarõ ⁊ ꝑncipes iſrl̃ ꝑ
cognatões ⁊ domos patrũ ſuoꝝ a
trigita ãnis ⁊ ſupꝛa vſqꝫ ad annũ
q̇nq̃geſimũ ingrediẽtes ad miniſte
riũ tabernaculi/ et onera poꝛtãda:
fuerũt ſil̃ octo milia q̇ngenti octo/
ginta. Juxta ṽbũ dñi recẽſuit eos
moyſes vnũquẽqꝫ iuxta officiũ ſuũ f
⁊ onera ſua: ſicut ꝓcepat ei dñs.

ficat. Nã quinquageſimꝰ annus eſt G
qui iubileus apud hebꝛeos diciť in q̊ Leui.
poſſeſſionũ ſeruitutis ⁊ debiti fit re/
miſſio. Et quinquageſimꝰ dies poſt
paſcha feſtus tradiť in lege. Et dñs Luc.
in euãgelio inducẽs debitoꝛes cũ pa
rabolã remiſſiõis ⁊ indulgẽtie doce/
ret: vnũ in q̇nq̃ginta ⁊ aliũ in q̇ngen
tis denarijs fuiſſe dicit obnoxios.
Quinquaginta autẽ ⁊ quingenti: co/
gnatus eſt numerus. Decades enim
quinginta faciũt quingentos. Aliter
quoqꝫ hic numerus ſacratus eſt. Se
ptẽ enĩ ſeptimanis ſi addať vniꝰ nu/
meri ꝑfectio quinq̃ginta faciũt dies.
Septuagĩta q̊z ſeptimanis/ ſi addať
vniꝰ decade ꝯſũmatio fiũt q̇ngẽti.

Nico. de lyra

✱ niſtrabatur in altari incenſi et in
altari holocauſtoꝛum poꝛtabant ca/
athite vt pꝛedictum eſt: ſed gerſonite
poꝛtabant inſtrumenta que pertine/
bant ad officia ſua ſicut martellos et
cauillas quibus funes coꝛtinarum ⁊
alioꝛum operimentoꝝ tabernaculi fi
gebanť ⁊ ſilia. a ¶ Eruntqꝫ ſub
manu ithamar filij aaron ſacer
dotꝭ. Jmmediate/ ſꝫ ſub eleaçar me
diate. b ¶ Filios quoqꝫ merari.
Hic deſcribunť onera meraritarum
vñ ſubdiť. c ¶ Poꝛtabũt tabu/
las tabernaculi. Hec expoſita ſũt
Exo. xxvi. d ¶ Colũnas quoqꝫ
atrij. Hec expoſita ſunt Exo. xxvij.
e ¶ Recẽſuerũt igiť. Hic colligiť
numerꝰ leuitaꝝ: et ꝑmo ꝑ partes ſm
tres familias ꝓdictas. ſ. caathitarũ:
gerſonitarũ et meraritarũ. ſcd̃o iſtas b
ꝑtes aggregãdo/ ibi: Oẽs q̇ recẽſiti
ſũt de leuitis ⁊c̃. ⁊ patꝫ lr̃a vſqꝫ ad fi
nẽ ca. vbi diciť: f ¶ Unũquemqꝫ
iuxta officium ſuum ⁊c̃. Quia
aliqui fuerunt cantoꝛes/ ⁊ aliqui me/
lodiam facientes in cymbalis ⁊ alijs
inſtrumentis muſicis de quibus nõ
fecerat mẽtionem.

✱ tur q̃ debẽt in clericꝭ eẽ. Pꝛimũ
eſt oꝛnamentum ſpirituale quattuoꝛ
virtutũ cardinaliũ quod ſignificatur
per coꝛtinas et vela que texebanť ex
quattuoꝛ coloꝛibus. Secũdũ eſt cha/
ritatis cõnexio/ que ſignificatur per
funes. Tertiũ eſt exterioꝛ honeſtatis
cõuerſatio/ que per operimẽta taber/
naculi ſignificať. † ¶ Hoc eſt offi/
cium familie meraritaruꝫ. Per
quos ſignificãtur religioſi: ipĩ enim
poꝛtabãt dura. ſcilꝫ tabulas/ vectes
columnas ⁊ baſes. Tabule vero ſi/
mul cõiuncte per vectes ⁊ baſes faci
ebant parietes tabernaculi ſicut ha/
betur Exo. xxvj. per quod datur intel
ligi ꝙ religioſi docendo ꝓpulũ ver/
bo ⁊ exemplo ⁊ pꝛo bono ſtatu popu
li depꝛecãdo dati ſũt a deo quaſi mu/
rus defenſionis poſt ꝓlatos eccleſie
ppl̃o chꝛiſtiano: pꝛopter qđ de malis
religioſis dꝛ Ezech. xiij. a. Nõ aſcẽdi
ſtis ex aduerſo neqꝫ oppoſuiſtis vos
muꝝ ꝓ domo iſrael ⁊c̃. Per colũnas
ṽo ſignificať ꝙ ipĩ ſunt vocati in par
tẽ ſollicitudinis ad ſuppoꝛtandũ onꝰ
eccl̃ie/ ⁊ hoc ex fraterna charitate: ꝓla
tis aũt hoc conuenit ex officij auctoꝛi
tate. Per hoc autẽ ꝙ onera leuitarũ
diſponebanť per filios aaron mitra/
✱ tos vt

A ✳ tos: vt habet Exo. xxviij. ſub pr̃e ſuo: dat̃ intelligi ꝙ oĩa eccl̃ie officia ꝑ ſummũ põtificẽ ⁊ p̃latos eccl̃ie ſũt diſponẽda. Itẽ ꝑ ħ ꝙ oĩa p̃dicta portabant̃ velata: ſignificat̃ ꝙ opa bona ſacerdotũ clericoꝝ ⁊ religioſoꝝ agẽda nõ ſunt ad oſtẽtationẽ ſuã: ſed ad dei laudẽ ⁊ ꝓximi edificationẽ: ita ꝙ opa ſint in apto tñ hec intẽtio maneat in ſecreto cordis. Greg⁹. Homel. xxxvj. Sic aũt ſit opus in publico quatenus intẽtio maneat in occulto: vt de bono opere ꝓximis p̃beamus exemplũ: ⁊ tñ in intentione qua ſoli deo placere q̃rimus ſemꝑ optemus ſecretum.

Glo. ordi.

Locutuſq; ẽ dñs. Ca. V

a ¶ Omnem leproſum. Allego. Rab. Leproſi ſunt heretici varijs pctõꝝ maculis polluti: nõ habẽtes vniformẽ colorẽ doctrine vel fidei: nec abſcondũt imperitiã/ ſed oſtendũt. Nulla ṽo falſa doctrina eſt que nõ aliq̃ vera aliqñ admiſceat. Vera ergo falſis ꝑmixta in aliq̃ diſputatione vel narratione cuiuſlibet: tanq; in vnius corꝑis colore apparẽtia: ſignificant leprã tanq; veris falſiſq; coloꝝ locis hũana corꝑa variantẽ. b ¶ Locutuſq; eſt dñs ⁊c. Vir ſiue ⁊c. Rab. Myſtice. Hoc capl̃o ammonemur vt ſi q̇d ꝑ negligentiã delinq̃muſ: ꝑ ꝯfeſſionẽ ⁊ penitentiã diluamus: et damnũ reſtituam⁹. Si aũt ꝓximo dãnũ intulimus: corã illo peniteamus et damnũ reſtituamus. Si ṽo nõ ſupeſt ꝯfitẽdo/ penitẽdo/ elemoſynas largiẽdo: dño ſatiſfaciamus. ¶ Aug⁹. Alia lr̃a. Vir ſiue mulier quicũq; fecerit ab oĩbus pctĩs humanis: ⁊ deſpiciẽs deſpexerit ⁊ deliquerit: aĩa illa annunciabit pctm̃ ſuũ q̇ peccauit ⁊ reſtituet delictũ: caput ⁊ q̇ntas eius adijciet ſuꝑ illud ⁊ reddet cui deliq̇t. Si aũt nõ fuerit homini ꝓximus ita vt reddat illi delictũ ad ip̃m: delictũ q̇ reddit̃ dño ſacerdotis erit: excepto ariete ꝓpitiationis: ꝑ quẽ exorabit in illo ꝓ eo. Hic ea pctã intelligẽda ſunt: quoꝝ in his reb⁹ ꝑpetratio ẽ: q̃ pecũia reſtitui poſſent.

Locutuſq; eſt Ca. V dominuſ ad moyſen/ dicens: Precipe filijs iſrael vt eijciant

a ¶ Eccleſie ne vitã polluant innocentum.
b ¶ Hereticum.

a de caſtris omnem leproſum: et

a ¶ ſuꝑfluis cogitatiõibus abũdat. ¶ q.ſ. luxu carnaliũ deſiderioꝝ eſtuat. b ¶ ope.

qui ſeminẽ fluit: pollutuſq; ẽ ſuper mortuo: tam maſculum q; feminam eijcite de caſtris: ne cõtaminent eã cum habitauerint vobiſcũ.

a ¶ q.ſ. mortuoꝝ in pctĩs impietatẽ ⁊ exẽpla ſequit̃: ⁊ eoꝝ ſordibus inquinat̃.
a ¶ eccl̃ie. b ¶ ꝯtagione moꝝ.
a ¶ nocẽtes cũ innocẽtibus.

Fecerũtq; ita filij iſrael: ⁊ eiecerũt eos extra caſtra: ſicut locutus erat dñs moyſi. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen/ dicens: Loquere ad filios iſrael: Vir ſiue mulier cum fecerint ex omnibus peccatis quę ſolent hoĩbus accidere: ⁊ ꝑ negligentiam tranſgreſſi fuerint mandatũ domini atq; deliquerint: ꝯfitebunt̃ peccatum ſuum/ ⁊ reddent ipſum caput/ quintãq; partem deſuper ei in quem peccauerint. Sin autẽ

a ¶ id eſt eo ſenſu corꝑis quo malũ intulimus: bona reddere ſtudeamus.

Nõ em̃ aliter diceret quomõ reſtituẽda ſunt: niſi dãni pecuniaris fuiſſent. Iubet em̃ reſtitui caput ⁊ quintas. i. totũ illd̃ quicq̇d eſt: ⁊ quintã eius partẽ. Excepto ariete qui fuerit offerendus in ſacrificiũ ad expiandũ delictũ. Iubet aũt q̇ reſtituit̃ ſacerdotis eſſe. i. ip̃m caput ⁊ quintã: ſi nõ eſt ꝓximus ei in quẽ cõmiſſum eſt. Vbi intelligit̃ tũc dño reddendũ ꝙ ſit ſacerdotis ſi nõ ſuꝑeſt q̃ damnũ paſſus eſt: nec ꝓximus ei. i. heres: ſed de ip̃o hoĩe nihil dixit. Sʒ cũ dicit: Si ñ fuerit ei ꝓximus: breuiter ĩſinuat tũc q̃ri ꝓximũ eius ſi ip̃e nõ fuerit. Si aũt nec ꝓximuſ erit: dño reſtituet̃: ne impunitũ remaneat admiſſum. Qr̃ tñ nõ cedat in ſacrificium ſʒ ſit ſacerdotis: ſic ſane ṽba ſcripture diſtinguẽda ſunt. Si aũt nõ fuerit homini ꝓximus: ita vt reddat illi delictum ad ip̃m. Locutiõis em̃ eſt q̇ addidit ad ip̃m. Aut forte ad ip̃m dixit ꝙ ad ip̃m ꝑtineat. i. ip̃e poſſideat. Deinde ſequit̃: Delictũ q̇ reddit̃ dño ſacerdotis erit. Delictũ aũt dicit: cum reddit̃ ea res que ꝑ delictũ ablata eſt. c ¶ Reddet ip̃m caput ⁊c. Aug⁹. Querit̃ quõ in Exodo. xxij. b. legit̃: Si q̇s furatus fuerit vitulũ aut ouẽ reſtituere debere quinq; vitulos: vl̃ q̃ttuor oues: ſi occiderit vel vendiderit. Si aũt q̇ abſtulerit ſaluũ apud eũ inuenietur: duplũ eſſe reſtituendũ: cũ hic reſtitui iubeat caput ⁊ quintã: Q̇ lõge eſt etiã a duplo/ q̃to magis a q̃druplo: vl̃ quinq̇eſtãto. Niſi forte q; hic ait: Vir aut mulier q̇cũq; fecerit ab oĩbus pctĩs hũanis. Pctã ignorãtie voluit intelligi pctã hũana. Fieri em̃ põt vt ꝑ negligentiã traijciat hõ rẽ alienã in rez ſuã: q̇ idõ pctm̃ eſt: q; ſi diligẽter attẽderet̃/ nõ admitteret̃. Et hec voluit capite ⁊ q̇nta reſtitui nõ ſic̃ furta mulctari. Nã ſi furta ⁊ fraudes ħ intellexerimus q̃ nõ ꝑ ignorãtiã: ſʒ furãdi ⁊ fraudandi aĩo cõmittunt̃. ⁊ ideo dicta hũana q̃ in hoĩes fiũt: tũc ille (ni fallor) erit exitus q̃ſtionis huius: vt ideo q̇ fecit nõ reddat quadruplũ: q; nõ reꝑhendit̃ vel ꝯuincit̃: ſʒ ignorãtibus a quo factũ ſit: vel vtrũ factũ ſit: ip̃e annũciet delictum ſuũ. Cũ em̃ dixiſſet: Vir aut mulier q̇cũq; fecerit ab oĩbus peccat⁹ hũanis: ⁊ deſpiciẽs deliq̃rit. i. ꝯtempnẽdo cõmiſerit iſta/ adiũxit: Aĩa illa annũciabit pctm̃ ſuum q̇ peccauit: ⁊ reſtituet delictũ: caput ⁊ q̇ntas eiuſ. Forte ergo tm̃: q; annũciauit. ⁊ ideo nõ eo damno plectẽdus fuit quo furem comprehenſum vel conuictum plecti oportet.

✳ Excepto ariete

Nico. de lyra

Locutuſq; ẽ dñs. Ca. V

Deſcripta diſpoſitione ppl̃i: hic ꝯſequẽter deſcribit̃ remotio impedimẽti. impedit̃ aũt ꝑ corruptionẽ immũdicie corꝑalis: iniuſticie ⁊ ſuſpitionis. Et ideo primo tollit̃ corꝑalis immũdicia. ſecũdo corrigit̃ iniuſticia/ ibi: Locutuſq; eſt dñs. tertio examinat̃ diffidẽtia/ ibi: Locutuſq; eſt. Circa primũ tangit̃ triplex immũdicia ď caſtris tollẽda. ſ. leproſoꝝ: ſeminifluoꝝ: ⁊ ſuꝑ mortuos pollutoꝝ/ cũ dicit̃: b ¶ Precipe filijs iſrl̃ vt eijciãt de caſtris ⁊c. Dicit Ra. Sa. ꝙ lʒ totus exercituſ iſrael diceret̃ caſtra generaliter: tamen in ſpeciali erant ibi tria caſtra. Prima erãt tabernaculũ ⁊ atriũ circa ipſum: et dicebant̃ caſtra deitatis. Tũ q; ibi colebat̃ deus. Tũ q; ibi cũ moyſe loquebat̃. Secũda erãt habitatiões leuitaꝝ circa atriũ ꝓut deſcripte ſunt ſupra. iij. ca. Tertia erant reliqui populi habitationes. Dicit igit̃ ꝙ leproſi eijciebant̃ extra tria caſtra p̃dicta ne inficerent alios: q; lepra eſt morbus infectiuus aliorũ. Seminiflui eijciebant̃ de duob⁹ primis: quia ibi requirebat̃ maior mundicia: ſed ꝑmittebant̃ habitare in caſtris populi: quia nõ eſt morbus infectiuus alioꝝ. Polluti autem ex tactu mortui eijciebant̃ ex primis caſtris: quia non erat eis licitũ ingredi atrium vbi vigebat cultus diuinus donec eſſent mũdati ꝓpter dei reuerentiã: ꝑmittebant̃ tñ eſſe in caſtris ppl̃i ⁊ leuitaꝝ. c ¶ Locutuſq; eſt dñs. Hic ꝯſeq̃nter remouet̃ impedimentũ q̇ eſt iniuſticia: que turbat pacẽ cõmunitatis. ⁊ maxime in retentione rei aliene. Et primo agit̃ de retentione rei nõ ſacre/ cũ dicit̃: d ¶ Vir ſiue mulier cũ fecerit ex oĩbus pctĩs q̃ ſolent hoĩbus accidere. Illa q̃ cõmunius accidũt ſunt circa defraudationẽ alioꝝ. e ¶ Et ꝑ negligẽtiã trãſgreſſi fuerint. Negligendo cuſtodire mandata dei. f ¶ Confitebunt̃ peccatũ ſuũ. Nõ violentia teſtiũ: q; tũc tenerent̃ reddere duplũ: vt habet̃ Exo. xxij. Sʒ lex iſta loquit̃ in caſu in quo aliq̇s penitẽtia ductus vult facere ſatiſfactionez ꝓx̃io. g ¶ Reddet ip̃m caput. i. ip̃m debitũ. h ¶ Quintãq; ꝑtẽ deſuꝑ ei in quẽ peccauerit. i. ꝓx̃io quẽ defraudauerãt. ⁊ iſta ꝑs q̇nta ſuꝑaddit̃ ꝓpt̃ dãnũ q̇ habuit ex rei ſue detẽtiõe: ⁊ vt hoĩes eſſent minus ꝓni ad retẽtionẽ rei aliene. i ¶ Sin ãt nõ fu. ⁊c. i. debeat recipe: ſic̃ ẽ in reſtitutõe vaga.

✳ Dabunt dño ⁊

Moraliter. a ¶ Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicens: Precipe filijs iſrael vt eijciant ⁊c. Per leproſum intelligit̃ hereticus. ꝑ hominẽ qui ſemine fluit doctor verboſus qui ad ſui iactantiã dicere ſtudet extranea. ⁊ ꝑ ħ diffluit ad falſa ⁊ ꝑiculoſa. ꝑ pollutũ ſuꝑ mortuo ſignificat̃ diſcipulus doctrinaz dictoꝝ ſequens ⁊ approbans: ⁊ iſti eijciendi ſunt de caſtris. i. de ſcholis ⁊ fidelium collegijs: ne ſua ꝑuerſa doctrina alios inficiãt ⁊ corrũpãt. d ¶ Vir ſiue mulier cũ fecerint ex oĩbus pctĩs ⁊c. In q̇b⁹ dãnificat̃ ꝓxim⁹ furto fraude vel dolo. † ¶ Cõfitebunt̃ pctm̃. ſatiſfaciẽdo deo ꝑ pñiaz ⁊ ꝓx̃io. Iõ ſubdit̃: g ¶ Et reddet ip̃m caput. i. illd̃ q̇ ẽ ablatũ. h ¶ Quintãq; ꝑtẽ deſu. i. dãnũ q̇ ſuſtinuit ď abſentia rei ſue. i ¶ Sin ãt nõ fuerit q̇ re. tũc ẽ vaga reſtitutio ⁊ debet reddi dño. i. in pijs oꝑibus expẽdẽdo ſm̃ diſpoſitionẽ p̃lati vel ꝯfeſſoris diſcreti ſm̃ aliquos q̃ tenẽt in hoc locum dei.

R ✳ Vir cuius vxor

E ☞ a ¶ Excepto ariete. Arietis oblatio christi paſſionē ſignificat/in qua maxime cōfidimus/quia ſine eo nihil poſſum⁹. Ipſe eſt ſacerdos qui nos patri per oblationē carnis ſue recōciliat. Ideo illi munera noſtra offerim⁹/quo intercedente veniā mereamur.

Myſtice — b ¶ Ad ſacerdotē. Chriſtum:ſcꝫ cui dicitᷣ Pſ.cix.a. Tu es ſacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech. Eius ſcꝫ iudicio cuncta reſeruāſ: ne forte iudicet rem incertaꝫ. vnde.i. Coꝛ.iiij.a. Nolite ante tēpus iudicare quoaduſqꝫ veniat dn̄s ꝛc̄. c ¶ Farine hordeacee.

Allego. — Ra. Farina hordeacea ſcientiā veteris legis ſignificat: que bene hordeo comparatᷣ. Quia ſicᷣ hordeū magno labore a paleis purgatum ad farinā perducitᷣ/ita littera legꝫ cōtrita mola diſcretiōis farinā ſenſus ſpiritalis emittit/et recte decima pars ſati offertur:quia lex decē p̄ceptis conſtat/cuius decima pars quodlibet mādatū eſt:cōtra qð praua vxor egiſſe dicitur. Offertᷣ ergo mulier ſacerdoti cū oblatione decime partis/cū chriſti iudicio ſꝫ legē diuinit⁹ datā dānāda aut liberāda reſeruatᷣ. d ¶ Non fūdet. Rab. ꝛc̄. Non decet oleo adulatiōis vl̄ indiſcrete miſericordie/nec thure ſuperflue laudis/vl̄ inordīate orōnis īpenitētes liniri/ſed ẓelo iuſticie ſm p̄ceptū dn̄i vitiū īſtanter et ordinate pſeq̄.

†2.q.5.cō/ſuluiſti

e ¶ Aquā ſāctā. Huic aque miſcet ſacerdos pauxillū terre de pauimento tabernaculi: cuꝫ chriſti decreto cōmemoratio patriarcharum ꝓphāꝝ ꝛ apoſtolorū intromiſſa reperitur.

☞ Scribetqꝫ ſacer

nō fuerit q̄ recipiat/dabūt dn̄o et a
a erit ſacerdotis/ excepto ariete/q̄ b
a ¶ patri. b ¶ humani generis.
offertᷣ ꝑ expiationē vt ſit placabilis hoſtia. Omnēs quoqꝫ p̄mitie c
a ¶ bone voluntatis verborū ꝛ operū.
a ¶ vere iſraelite q̄ mēte deū aſpiciūt. b ¶ q̄ ſeipm̄ ꝓ nob̄ obtulit ſpōte. ¶ nō ad aliū.
q̄s offerūt filij iſrāel/ad ſacerdō/ d
¶ eccleſia.
tem ꝑtinēt:et quicq̄d in ſanctuarium e
¶ patri.
offertur a ſingulis ꝛ traditur f
a ¶ chriſti:qꝛ ad ei⁹ dignitatē et gratiā pertinet quicquid in eccleſia offertur.
manib⁹ ſacerdōtꝭ:ipſius erit. Locutus eſt dn̄s ad moyſen dicēs: g
Loq̄re ad filios iſrl̄ ꝛ dices ad eos
¶ doctor. a ¶ ſubdit⁹ q̄ magiſtro ī omnib⁹ obedire debuit ſicut vxor viro ſuo.
† Vir cui⁹ vxōr errauerit maritū † qꝫ cōtemnēs dōrmierit cū altero
¶ hereticis.ſ.ſe cōmiſcens.
¶ vel de.
viro:ꝛ hoc marit⁹ cōprehendere
¶ fornicatio fidei.
nō quiuerit/ſed latet adulteriū/ꝛ
a ¶ iudiciario.ſ.ordīe ꝯuīci.b ¶ a xp̄o mgr̄o
tēſtib⁹ argui nōn poteſt: quia nō
a ¶ aperto.ſ.actu hereſis.
eſt inuenta in ſtūpro :ſi ſpirit⁹ ẓelōtypie concitauerit virūm cōtra
a ¶ ẓelus.ſ.iuſticie et ouis perdite. b ¶ legitimum magiſtrum.
¶ hereſi.
vxorēꝫ ſuā/que vl̄ polluta eſt / vl̄
falſa ſuſpitione appetitᷣ:adducet h
b eā ad ſacerdotē: ꝛ offeret oblatio i
c nē ꝑ illa/decimā partē ſati farine k
a ¶ adulationis vel indiſcrete miſericordie.
d hordeacee. Nō fūdet ſup eā ōleum nec īponet thus :qꝛ ſacrificiū l m n
ẓelotypie ē:et oblatio inueſtigās
a ¶ qꝛ diuino iudicio iudicanda ſeruatur.
adulterium. Offerēt igitur eā ſacerdos et ſtatuet coram domino/ o
a ¶ diuinā ſapiāꝫ cōphēſā.ſ.in vili lr̄a legꝭ.
e aſſumetqꝫ aqūā ſanctā in vaſe fictili: ꝛ pauxilluꝫ terre de pauimē p q
to tabernaculi mittet in eā. Cūqꝫ ſteterit mulier ī ꝯſpectu domini: diſcooperiet caput ei⁹ ꝛ ponet ſu r s
per man⁹ illi⁹ ſacrificiuꝫ recordationis/ꝛ oblatiōēꝫ ẓelotypie: Ipſe t
a ¶ peccati vindictā oſtēdētes.
aūt tenebit aquās amariſſimas i

Nico.de lyra

5 ☙ a ¶ Dabūt dn̄o et erit ſacerdotis. Conuertendo in vtilitatē ſuā: qꝛ de reſtitutiōe vaga debet miniſter dei et paup̄ ſuſtētari. b ¶ Excepto ariete/q̄ offertᷣ ꝑ expiatiōe. Peccati ipſius defraudātꝭ:nō ſolū enī peccauerat contra ꝓximū ipſuꝫ defraudādo/ſed etiā cōtra deū mandatū ipſius tranſgrediendo:ꝛ ideo ſicut per reſtitutionē fiebat ſatiſfactio homini/ ita ꝑ oblationē arietis ſacrificiū īpī deo .de qua oblatiōe habetᷣ Leuitᷣ.v. Secundo agitᷣ de reſtitutiōe rei ſacre:qꝛ primitie et decime quodāmodo inter res ſacras cōputantᷣ:quia determinantur per legē deberi dei miniſtris /cū dicitur: c ¶ Omnes quoqꝫ primitie quas offerunt filij iſrael: Id ē offerre tenentᷣ/vt habetur Exo.xxiij. d ¶ Ad ſacerdotē ꝑtinent. Dixerat ei in Exo.ꝙ debebant offerri ī domū dn̄i:ꝛ non determinauerat ſcriptura cuius eſſent.ideo hic expreſſit ꝙ ſūt ſacerdotis.et iō ſi aliq̄d fuerit retentū de eis debet ei reſtitui. Sequitur: e ¶ Et quicquid in ſanctuario offertur a ſingulis. Hoc non poteſt ītelligi de omnibus oblatis generalitᷣ: quia aliqua totaliter incendebantᷣ ad honorē dei:vt holocauſta :ꝛ aliqua ſꝫ partem/ſicut hoſtie pro peccato :cuius pars nō incenſa remanebat ſacerdoti: ꝛ hoſtia pacifica/cuius vna pars incēdebatur/et aliā comedebat offerēs : et alia remanebat ſacerdoti.ꝛ ideo dicēdū ꝙ intelligitur de primitijs que debebāt dari ſacerdotib⁹ ex determīatiōe legis/vt habetᷣ Deutᷣ.xviij.ꝛ ideo ſi aliquid erat detentuꝫ debebat ei reſtitui. Vn̄ in hebreo habetᷣ: Que vir ſāctificauit ei⁹ erūt.i.ſacerdotis:ꝛ ītelligūtᷣ ſāctificata ꝑ determīationē legꝭ/vt p̄mitie.vl̄ ꝑ votū: ſicut ſi aliqs ꝓmiſit dare aliq̄d miniſtris dei. f ¶ Et traditᷣ manib⁹ ſa.ꝛc̄. Per hoc intelligitᷣ ꝙ ſacerdos nō poterat talia accipe et tollere violēter de domib⁹ dn̄oꝝ/ſꝫ ſolū accipiebat ab alijs ſibi tradita. g ¶ Locutuſqꝫ ē do. Hic ꝯn̄r amouetur ſuſpitio adulterij qð turbat pacē intᷣ virū et vxorē/et ꝑ ꝯn̄s totaꝫ familiā. Et p̄mo circa h̄ pōitᷣ caſus.ſecūdo examīatio ei⁹.ibi: Adducet eā. tertio effect⁹/ibi : Quas cuꝫ biberit. Circa primū dicᷣ Ra. Sa.ꝙ iſtud h̄ dictū de ſacrificijs ẓelotypie īmediate ponitᷣ poſt illð qð dictū eſt de retētione p̄mitiarū/ ad deſignādū ꝙ qui in h̄ defraudat ſacerdotem/meretᷣ vt cōfuſibilitᷣ appareat coraꝫ ſacerdote/ adducēdo vxorē ſuā ꝓ adulterij ſuſpitione.ꝛ hoc eſt qð dr̄ : Vir cuius vxor errauerit ꝛc̄.et patet lr̄a. h ¶ Adducet eā. Hic ponitᷣ examinatio dicte ſuſpitiōis ꝑ ſacrificiū ẓelotypie/cū dicitᷣ: i ¶ Offeret oblationeꝫ ꝑ illa. Scꝫ examinanda. k ¶ Decimā partē ſati farine. Nō dicit ſimile:qꝛ eſt farina delicatiſſima ꝛ purgatiſſima ſicut ī alijs ſacrificijs: quia iſtud eſt vile. l ¶ hordeacee. Nō triticee/ eadē rōne. Adducit ei Ra. Sa. aliā rōnē:qꝛ hordeū ē pabulū iumēti/cui adultera aſſimilatur. m ¶ Nō fūdet ſup eā ole. Quia ē fomētū lumīs. adulteriū aūt fit ī tenebris:ſm illð Iob.xxiiij.c. Oculus adulteri obſuat caliginē. n ¶ Nec imponet thus/quia ſacrificiuꝫ ẓelotypie ē ꝛc̄. Quia ſignificat deuotionē/vt dictū fuit Exo.xxi .hoc autē ſacrificiū nō offertᷣ ex deuotiōe : ſꝫ ex ſuſpitiōe adulterij.et h̄ eſt qð ſb̄ditur: Quia ſacrificiū ẓelotypie ē. Sequitᷣ: o ¶ Et ſtatuet corā domi. Ad tētādū ſi ex terrore ꝯfiteretᷣ adulteriū.ꝛ qꝛ ꝓ ea offerebat ſacrificiū. p ¶ Aſſumetqꝫ aquā ſ. Dicᷣ Ra. Sa.ꝙ vocatᷣ ſctā/eo ꝙ accipiebatᷣ de labro eneo de ſpecul̄ mulierū deuotarū facto. Ioſeph⁹ aūt dicit ꝙ dicitᷣ ſācta/eo ꝙ ibi diluebatᷣ nomē dn̄i tetragrāmaton ſcriptū in cedula/vt habetᷣ infra. q ¶ Et pauxillū ter. Eo ꝙ iſtð ſacrificiū fiebat ꝓ vili cauſa. r ¶ Diſcoopiet ca.ei⁹. Ad maiorē cōfuſionē ipius/et vt ex h̄ ſtupefacta recognoſceret adulteriū. s ¶ Et ponet ſup ma.il.ſa. recor. Eo ꝙ fiebat ꝓ ſuſpitiōe adulterij p̄teriti. t ¶ Ipe aūt tene. aquaꝫ ama. Nō formaliter ſꝫ effectiue: qꝛ effectū amaritudīs faciebāt in muliere quādo erat culpabilis.

☙ In quibus

✳ † ¶ Vir cui⁹ vxor errauerit/maritumqꝫ cōtemnēs dor.ꝛc̄. Per virum doctor intelligens ſignificatur.per vxorem eius ſapiētia. de qua dicitur Sap̄.viij.a. Hanc amaui a iuuētute mea/ꝛ queſiui mihi ſpōſam aſſumere. De qua debet eſſe ẓelotypus/et maxime cuꝫ tradit eam in ſcriptis/timendo ne ſit ibi fornicatio per cōmixtionē aliquā falſorū cum veris.ideo ſubditur: Adducet eā ad ſacerdotē:id eſt ad magis peritū et ꝓbatum doctorem /vt examinet eam. per hoc autem ꝙ ſubditur/ ꝙ mulier polluta putreſcebat et moriebatur.innocens autē nō ledebatur/ſꝫ faciebat liberos:ſignificatᷣ ꝙ doctrina habēs cōmixtionem falſorū cū veris/eſt occaſio merorꝭ:illa ꝟo que pura eſt et ſana gaudij et fructificationis.

a ¶Scribetqꝫ ſacerdos in libello ⁊c. Quia.ſ.pena peccatoꝝ in ſcriptura ſancta explanatᷣ. Quicūqꝫ aūt eā pie ⁊ fideliter hauſerit: ſupplicia pctoꝝ q̄ in ea narrantᷣ ptimeſcēs ⁊ abſtinēs a pctīs: fiet ei aq̄ amariſſima in ſalutē. Qui aūt ꝯtempſerit: inflato vētre cōputreſcet femur eius: ⁊ erit ī maledictionē ⁊ in exemplū: q₂ iuſto dei iudicio punietᷣ: ⁊ erūt ei in opprobriū deſideria ſua ⁊ actus. b ¶Dabit ei bibere. Ut manifeſtetᷣ pctm̄ illius: vł hic ad correctionē: vel in futuro ad dānationē. vn̄ Matth.x.c. Nihil em̄ occultū qꝺ nō reueletᷣ. hinc dn̄s ait Joh. xij.g. Sermo quē locutus ſum vobis: ille vos iudicabit in nouiſſimo die.

quibus cū execratiōe maledicta a
ꝯgeſſit: adiurabitqꝫ eam ⁊ dicet:
Si nō dormiuit vir alienꝰ tecū: b
⁊ ſi nō polluta es deſerto mariti
¶ vel nō tenebūt.
thoro: nō te nocebūt aq̄ iſte amariſſime in q̄s maledicta cōgeſſi.
Sin āt declinaſti a viro tuo atqꝫ polluta es: ⁊ ꝯcubuiſti cū altero viro/ his maledictiōibus ſubiacebis. Det te dn̄s in maledictio c
nes exemplūqꝫ cunctoꝝ in pplo ſuo. Putreſcere faciat femur tu/ d
um: ⁊ tumens vterus tuus dirū/ e
patur. Ingrediantur aquę maledictę in ventrem tuum: ⁊ vtero tumeſcente putreſcat femur. Et f
reſpōdebit mulier: Amē amen.
a Scribetqꝫ ſacerdos ī libello iſta g
maledicta: ⁊ delebit ea aq̄s amariſſimis in quas maledicta con/
b geſſit: et dabit ei bibere. Quas h i
a ¶ hoc fit cū ſancte trinitatis ꝯfeſſio in ſacrificio legis inuenitᷣ: que digne in ara fidei offertur.
cū exhauſerit/ tollet ſacerdos de k
¶ adulationis.
manu eius ſacrificiū çelotypię ⁊ eleuabit illud corā dn̄o: īponetqꝫ ſup altare: ita dūtaxat vt pugillū ſacrificij tollat de eo qꝺ offertᷣ ⁊ incendat ſup altare: ⁊ ſic potū det mulieri aquas amariſſimas. Quas cū biberit/ ſi pollu l
ta eſt ⁊ cōtempto viro adulterij rea: pertranſibūt eam aquę maledictionis: ⁊ inflato ventre com
a ¶ carnalis voluptas ⁊ actus.
putreſcet femūr: Eritqꝫ mulier ī
¶ timoris ⁊ abſtinentie.
maledictionem et in exemplum omi pplo. Qꝺ ſi polluta nō fue/ m
¶ bona opa.
rit/ erit innoxia ⁊ faciet liberos. n
Jſta ē lex çelotypię. Si declinauerit mulier a viro ſuo/ ⁊ ſi polluta fuerit maritusqꝫ çelotypię ſpū ꝯcitatꝰ adduxerit eā in cōſpectu dn̄i ⁊ fecerit ei ſacerdos iuxͣ oīa q̄ ſcpta ſunt: maritꝰ abſqꝫ culpa o
erit: ⁊ illa recipiet iniq̄tatē ſuā.
Locutus eſt Ca.VI p
dn̄s ad moyſen/ dicēs: Loq̄re ad filios iſrł/ ⁊ dices ad eos:
†Uir ſiue mulier cū fecerit votū q

Nico.de lyra

⁂ a ¶In quibus cū execratiōe maledicta ꝯgeſſit. Jſta ꝯgeſſio ſm̄ Joſephū nō eſt aliud q̄ȝ dilutio cedule p̄dicte: ex cuius effectu ſequebatᷣ maledictio ſuper mulierē quando erat culpabilis. ſm̄ alios eſt imp̄catio ſacerdotis ſuper mulierem q̄ȝtum ad mala futura ſup eam: que infra exponuntur. b ¶Si nō dormiuit vir alienus tecum: ⁊ ſi non polluta es deſerto ⁊c. Jncipit a mulieris innocentia: quā debet p̄latus deſiderare ⁊ nō culpā. Sequitᷣ: c ¶ Det te dominus in maledictionem exemplumqꝫ cunctoꝝ: Jd eſt omnes videntes te tibi maledicent ꝓpter cōmiſſum adulteriū. ¶ Uel aliter: quia maledicētes B
alijs ponēt te in exemplū dicentes: ita tibi male accidat ſicut tali mulieri te denotantes: dicit exemplū eo ꝙ alie mulieres exemplo illius terrebuntᷣ ⁊ formidabūt adulterari. d ¶ Putreſcere faciat femur tuum. Primo nominatᷣ iſta pars corporis/ quo primo cōmittitᷣ adulterium. e ¶Et tumēs vterus tuus dirumpatᷣ. Quia in illa parte circa vmbilicū in mulieribus viget luxuria: ſicut dicit beatus Greg. Homel.xxxij. quia viris luxuria in lūbis cōſiſtit: feminis in vmbilico: teſtatᷣ dominus ⁊c. f ¶ Et reſpondebit mulier: Amen amen. Sup ſe recipiens p̄dictam adiurationem. ⁊ bis dicitᷣ amen: ſemel ꝓ parte innocentie: et ſemel ꝓ parte culpe. g ¶Scribetqꝫ ſacerdos in libello iſta maledicta. Scꝺm Joſephū nō ſcribebat niſi nomen domini tetragrāmaton: ex cuius virtute veniebāt ſup mulieres iſte maledictiones. Scꝺm alios ꝟo ſcribebat iſtas maledictiones prout in textu ſunt expſſe: tamen videtᷣ magis credēdum Joſepho/ qui talia ſacrificia videre potuit ⁊ forte vidit. h ¶Et dabit ei bibere. Etiam violēter ſi nollet accipere. i ¶Quas cum hauſerit. Sciendū tamen ꝙ iſte hauſtus ſiue potatio mulieris nō fiebat ante oblationem ſacrificij: ſed poſt. lȝ modo contrario ſcribatᷣ: quia nō ſemꝑ ſcribuntᷣ geſta eodem ordine quo facta ſunt. Et ſequitᷣ: k ¶ Tollet ſacerdos ꝺ manu ⁊c. Hoc fiebat ante potationem. Jdeo ſequitᷣ poſtea: ⁊ ſic potū det mulieri. l ¶Quas cum biberit ſi polluta eſt ⁊ cōtempto viro ⁊c. Hic ꝯſequenter deſcribitᷣ veritatꝭ manifeſtatio ꝑ effectum ſequentem: ⁊ patet littera vſqꝫ ibi: m ¶ Qꝺ ſi polluta non fuerit erit īnoxia. Quia aque ei nō nocebūt: ſed ꝓficiēt. Jdeo ſubditᷣ: n ¶Et faciet liberos. Quia ſi fuerit ante ſterilis ſiebat fecunda. Dicunt etiam aliqui hebrei ꝙ virtute illius aque concipiebat etiam abſqꝫ virili ſemine. ⁊ hoc erat vnū de miraculis ꝑmanentibus ſicut dictum eſt de deſcēſu māne. o ¶ Maritus abſqꝫ culpa erit. Si illa langueſcat vel moriatᷣ. Ex hoc patet ꝙ illa purgatio non erat illicita tempe veteris teſtamenti. Jtem quia fiebat ꝑ diuinū miraculum: vt patet ex dictis qꝺ tn̄ nō fit ad approbationem illicitoꝝ. C

Jn caplo.v. vbi dicitᷣ in poſtil. Jdeo ſubditᷣ: Et faciet liberos: quia ſi fuerat ante ſterilis fiebat fecūda.

Additio. Nō me recolo legiſſe in voluminibꝰ hebreoꝝ ꝙ mulier innoxia ab hmōi çelotypia virtute illius aque cōcipet abſqꝫ virili ſemine: nec ad hoc ꝯcedendū lrā nos cogit: que nihil aliud dicit: niſi faciet liberos: qꝺ ſatis ꝓprie pōt intelligi de muliere que ex virili ſemine cōcipit filios. Pari etiā rōne diceretᷣ ꝙ ſi aliqua virgo cōiugata accuſaretᷣ modo p̄dicto a viro ⁊ eſſet innoxia: ꝙ illa virgo ꝯciperet abſqꝫ virili ſemine: qꝺ ſingulariſſimū fuit in virgine glorioſa: vn̄ ridiculū videtᷣ dicere ꝙ deus tm̄ miraculum faceret in facto çelotypie ꝓ tam modica re: qui ſolū hoc ꝓ liberatiōe totius generꝭ hūani facturus erat.

Nico.de lyra

Locutuſqꝫ ē dn̄s. Ca.VI D
Poſtqꝫ deſcripta ē ordinatio ppli q̄ȝtū ad legē cōeȝ: h ꝯn̄r deſcribitᷣ ordinatio ſm̄ obligatiōeȝ ſpālem.ſ. naçareoꝝ. ⁊ ponitᷣ iſtud caplm̄ īmediate poſt illa q̄ dicta ſunt ꝺ muliere adultera: q₂ ꝑ illā ppls peioratᷣ. ſic ecōtrario ꝑ naçareos melioratᷣ: ⁊ q₂ cōtraria iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. Sciendum tamē ꝙ votum naçareoꝝ in aliquibus erat ꝑpetuum: vt in ſamſone ⁊ ſamuele ⁊ ſimilibus in quibus p̄ceſſit figura religioſoruȝ noui teſtamēti. Jn aliquibus vero erat temporale. ⁊ de iſtis hic agitur. Circa quod primo deſcribitᷣ actus ꝓmiſſionis. ſecūdo ritus ꝓfeſſionis/ ibi: Omni tempore. tertio ſtatus ꝑfectionis/ ibi: Jſta eſt lex conſecrationis. quarto modus benedictiōis/ ibi: Locutuſqꝫ eſt dn̄s. Circa primū dicitᷣ: q ¶Uir ſiue mulier cum fecerint votum vt ſanctificentur: Jd eſt diuino cultui ſpecialiter applicentur per deuotionem et orationem.

Naçareoꝝ votū

Diuiſio

⁂ A vino ⁊ omni

Moraliter. p ¶ Locutus eſt dominus ad moyſen ⁊c. Jn hoc caplo agitᷣ de naçarei obſeruantia ⁊ eius oblatione. Circa qꝺ notanduȝ ꝙ naçarei fuerūt in duplici gradu. Nam aliq̄ fuerūt naçarei ad totū tp̄s vite ſue: ſicut legitᷣ de ſamuele.j. Regū.j. ⁊ de ſamſone Judic.xiij. ⁊ iſti fuerūt figura religioſoꝝ in noua lege: q̄ꝝ votū ꝑ totā obligat vitā. Alij ꝟo fuerūt naçarei ad tp̄s determinatū. ⁊ iſti voto pacto redibāt ad vitaȝ cōmunē alioꝝ: ꝓpter quod nō fuerūt figura religioſoꝝ. de q̄bus dicitᷣ Luc.ix.g. Nemo mittēs manū ad aratrū ⁊ aſpiciēs retro: aptus ē regno dei. Sed illoꝝ fuerunt figura qui faciūt votum de aliquo opere ſuperogatiōis ad tempus exercendo: vt ꝺ peregrinatiōe vel alio pio ope. ⁊ quoniam illo tempore debēt religioſius viuē. Jdeo ſbditᷣ:

Moralitᷣ

†35.diſ.§. vinolentiū

E G a ¶ A vino et omi'qd pot in.&c. Isid. In duodecia mansi/
Moralit one.i.sinai pcipit naçareis vt vinu & siceram & omne qd inebria
re potest no bibant neq3 comedat. In puerbijs quoq3 pcipitur
vt potetes et iracudi vinum no bibant/ne obliuiscat sapietie:
Prouer.xxxi.a. In naçareis cotinentiu vita signat/his vinuz
phibetur: id est luxuria. Et sicera: id e
omnis voluptas terrena. Sicera enim
ex diuerso oficit genere/sicut voluptas
ex diuersa vitioru passioe. Illi enim no
bibunt vinu/sed siceram bibut qui ad de/
cipiendos homines vmbras quasdam
et imagines simulat virtutu. Una pas/
sa vescunt qui ad humanos oculos ab/
stinentie pallore inficiuntur/vt gloriaz
capiant ab hominibus. Acetum bibut
qui post vite sanctitate ad vetustate p/
teritorum labuntur vitiorum/ et corru/
ptione veteris nequitie delectantur.
b ¶ Nouacula non transibit: Id
est nec dolu/nec malicia in mete retine/
bit ne polluat: scilicet cesaries capitis:
id est cogitatio mentis. Sed innocenti
am teneat vsq3 ad finem vite. Alit eniz
no erit votu acceptabile. Qui aut pse/
uerauerit saluus erit. c ¶ Sup mor
Mat.15.c tuum non ingredietur: Id est mor
tuum in peccatis no imitabitur/nec ini
quitatis eius viam ingredietur/ne per
dat laborem suu. No eni qui inchoat/
sed qui consummat coronabit.
d ¶ Nec super patris: Id est null'
carnalis retrahat affectus: omnis pso/
na/omnis dignitas/ omnis csanguini
tas christi seruitio postponenda est.
F e ¶ Consecratio dei: Id est spussan/
cti gratia in corde eius diffusa est. Un/
de Eph.iiij.g. Nolite cotristare spum/
sanctu/in quo signati estis omnes.
f ¶ Omnis dies separatiois: Id
est vsq3 in fine pseueret sine cotamina/
tione peccati atq3 delicti. g ¶ Sin au
tem mortuus fuerit: Id e si morta/
li peccato pollutu imitari voluerit/& vs
q3 ad consensu descenderit: sciat necesse
eius cotinetia esse polluta et caput ra/
dendu: id est mente purganda a praua
cogitatione et noxia delectatione.
h ¶ Radet ilico. Tepore.s.copuctio/
nis quo cognoscit se deliquisse/statiz se
emendare studeat/& semp simile ruina
Mystice qd turtu/res et pulli coluba/rum timeat. i ¶ Duos turtures. Tur/
tures castitate/pulli colubaru simplici/
tate significant. Qui ergo vult ad re/
surrectione bonoz puenire/offerat ve/
ro sacerdoti: id est christo/castitate men
tis et corporis/et simplicitate in fide ca
tholica per qua in ecclesia intrat/vt per
tanti pontificis opitulatione expiet.
k ¶ Et deprecabitur. Un.j.Ioh.j.
a. Aduocatus noster apud patre. Uel
Ro.8.e q2 faciet nos depcari. Sm illud: Spus
postulat p nob gemitib' ienarrabilib'
☞ Ut dies prio

vt sanctificentur/et se volue/
¶ in quo est luxuria.
a rint domio cosecrare: a vino et a
a ¶ mete. b ¶ qlibet voluptate terrena.
omni qd inebriare potest absti/
¶ relabedo in voluptate pteriti vitij.
nebunt. Acetu ex vino & ex q/ b
libet alia potioe/& quicquid de c
vua exprimit no bibent: vuas †
¶ ne pallescant abstinentia p vana glia.
recentes siccasq3 non comedet
cunctis diebus quibus ex vo/
to domino cosecrantur: Quic/
qd ex vinea esse potest/ab vua d
passa vsq3 ad acinum/no come
det. † Omni tepore separatio/ e
b nis sue nouacula non transibit f
super caput eius vsq3 ad com/
pletum diem quo domino con
secratur: Sanctus erit crescete
cesarie capitis eius. Omni te/ g
c pore consecrationis sue super †
d mortuum non ingredietur: nec
super patris quidem et matris
et fratris sororisq3 funere con/
e taminabitur: quia consecratio
f dei sui sup caput eius est. Om/
¶ als omnibus diebus.
nis dies separationis sue sctus
g erit domino. Sin autez mortu/ b
tuus fuerit subito quispiam co/
ram eo: polluetur caput conse/ i
h crationis eius: quod radet ilico k
in eadem die purgationis sue: l
& rursu in septia. In octauo au m
¶ quo temp' resurrectiois significatur.
i tem die offeret duos turtures:
vel duos pullos columbe sa/
cerdoti in introitu federis testi/
a ¶ timore gehenne pro peccatis: scilicet
faciet gemere.
monij/facietq3 sacerdos vnuz
a ¶ vt suspiret.s.desiderio eterne vite.
pro peccato: et alteruz in holo/
k caustum: et deprecabitur p eo:
quia peccauit super mortuo: sa n
a ¶ mente a carnali desiderio eruta.
ctificabitq3 caput eius in die il
¶ vt omnes sint sancti et immaculati.
lo: et consecrabit domino dies o
a ¶ vitam innocete pro criminosa: simpli
citatem pro versutia.
separatiois illi' offeres agnuz p

tepore separationis sue. Hic cosequenter ponitur ritus G
professionis/et primo respectu persone proprie/cum dicitur:
f ¶ Nouacula non transibit super caput eius. Cui'
ratio est ad detestandum cultum idolatrie/vbi sacerdotes ha
bebant capita rasa: sz q dicitur Baruch vj.c. Sacerdotes se Naçare non
dent habentes tunicas scissas/ et capi/
ta et barbam rasam. ideo fuit preceptu
sacerdotibus veteris legis vt non ra/
derent caput nec barbam: vt habet Le
uit.xxj.a. et Eadem ratione naçare' no
radebatur tempore consecratiois sue:
quia illo tempore erat deputatus diui/
no cultui: vt dictum est. secundo descri/
bitur ritus sue professionis respectu a/
liorum/cum dicitur: g ¶ Omni tem
pore consecrationis sue sup mor
tuum non ingredietur. Quia ido/
latre in cultu suo vtenbantur ossib' mor
tuorum: et ideo sacerdotes miores qui
per tempora certa ministrabant non de
bebant ingredi ad mortuos/nisi valde
propinquos. Summus autem sacer/
dos qui semper debebat esse parat' ad
diuinu obsequiu totaliter erat separat'
ab ingressu super mortuuz/ vt habetur
Leuit.xxj.a. et eadem ratione naçare/ † Le.
us tempore quo implebat votum suuz.
Alia etiam ratio assignatur: scilicet ne
per affectionem ad propinquos mortu
os mens eius a contemplatione dei re
tardaretur vel impediretur.
h ¶ Sin aute mortu' fuerit subi/
to quispiam coram eo: Id est in eo
dez tabernaculo in quo manet/ vt dicit H
Ra.Sa. i ¶ Polluetur caput co/
secrationis eius. Eo q non habuit
debitam diligentiam subtrahendi se. &
etiam quia debet imputare peccatis su
is talem casum impedientem ipsum.
k ¶ Quod radet ilico. Quia sicut
premittitur/sanctus erit crescente cesa/
rie capitis eius. Et quia illud increme/
tum a tempore quo incepit votum vs/
q3 tunc pollutum est propter casum su/
peruenientem. ideo precipitur talis ra
sio. l ¶ Die purgationis sue: Id e
prima in qua aspergebat aqua lustra/
tionis. et iterum septima: purgabatur
etiam per sacrificium/quod notatur cuz
dicitur: m ¶ In octaua autez die
offeret duos turtures. Et patet lit/
tera vsq3 ibi: n ¶ Sanctificabitq3
caput eius: Id est disponet ad imple
dum votu. o ¶ Et consecrabit do
mino die separatiois illius. Quia
in illis debebat esse intentus deuotioi
et orationi et pijs operibus.
p ¶ Offeres agnum anniculuz.
In memoriam illius agni/per cui' im/
molationem fuerunt liberati de serui/
tute egypti.

Nico.de lyra

* a ¶ A vino et omi qd inebria
re potest abstinebunt. Quia talia
ad peccata alia deducunt: sm qd dicit
Prouer.xx.a. Luxuriosa res vinu & tu
multuosa ebrietas. b ¶ Acetum ex
vino et ex qualibet alia potioe.
In hebreo habet: Ex quolibet inebria
tiuo. c ¶ Et quicquid de vua exp
mitur no bibent. Etia agresta: ne p
hoc appropiquaret ad potatione vini.
d ¶ Ab vua passa vsq3 ad acinum. In hebreo habet: A
cortice vsq3 ad granula/ que sut in medio granoz vue: et p hoc
intelligit q nihil de vua penit' debeat gustare. e ¶ Omni
tpe separatio

* Ista est lex Mo
* a ¶ A vino & omi qd inebria.
pot abstinebut. Per qd significat
q illo tpe debet esse i potu mag' sobrij.
† ¶ Uuas recetes siccasq3 no co/
medent: Id est tunc debet esse in cibo
magis parci. f ¶ Nouacula no tra
sibit super caput eius: Id est non
resecabit aliquid de illis que cadut sub
obligatioe voti sui. † ¶ Super mor
tuum non ingredietur nec super
patris quide &c: Id est non consen/
tiet alicui in opere mortalis peccati.
h ¶ Sin aute mortuus fuerit qs/
piam coram eo polluetur caput consecrationis ei'.
Per quod designatur q opus bonum in charitate factum/si
perueniat mortale peccatum mortificatur.
* Cum dies

G A a ¶ Ut dies ꝓꝛes. Nihil de ꝓ̄ſtina ↄuerſatiõe ꝑ̄ſumat: ſꝫ in ſola dei gr̃a ↄfidat cui⁹ dono ꝑcipit veniã ⁊ requiẽ ſempit/ nã. b ¶ Polluta ẽ ſan. Vñ Ezech.xviij.f. Cũ ↄuerſus fu erit iuſtus a iuſticia ſua: ⁊ fecerit iniquitatẽ: oẽs iuſticie eius obliuioni tradent. c ¶ Iſta ẽ lex ⁊c̃. Poſtq̃ legiſlatoꝛ na ꝫareũ inſtruxit quõ mũdet: ſi eius ↄſecratio ſuꝑ moꝛtuo pol/ luat: addit quõ poſt completũ votũ ſe p̃ñtet dño cum oblatiõe gr̃as redditu/ rus: myſtice innuẽs ↄtinẽtis vitã cuꝫ oblatione oꝑis: ⁊ mũdicia coꝛdis in fi ne bono dño placiturã. d ¶ Agnuꝫ anniculum. Hũc offert q̃ totã ſpem ſuã in ei⁹ immolatiõe ponit: de q̃ dicit Ioh.i.d. Ecce agnus dei: ecce q̃ tollit pctã mũdi. Hũc in holocauſtum offert cũ ꝓ eius amoꝛe carnes moꝛtificando totã vitã ſuã ardoꝛe charitatis incẽſaꝫ dño ↄſecrat. ¶ Aug⁹. Alia lr̃a: Et of/ feret munus ſuum dño agnũ anniculũ ſine vitio in holocauſtomata: ⁊ agnaꝫ anniculã ſine vitio vnã in pctm̃. Hoc q̃dã trãſferre noluerũt velut locutionẽ inuſitatã vitãtes: ⁊ dixerunt: ꝓ pctõ ⁊ nõ in pctm̃: cũ ſit ſenſus in ea locutiõe nõ ꝑturbãdus. In pctm̃ em̃ dictũ ẽ: qꝛ qđ ꝓ pctõ offerebat: pctm̃ vocabatur. vñ.ij.Coꝛ.v.d. Eũ q̃ n̄ nouerat pctm̃ ꝓ nobis pctm̃ fecit.i.ſacrificiũ ꝓ pctõ. Sicut ḡ agnus in holocauſtoma: ſic ⁊ agna in pctm̃: vt ipm̃ pec⁹ eſſet pctm̃.i. ſacrificiũ ꝓ pctõ. Sicut de ariete qđ ſe quit in ſalutare dicit tãq̃ ſit ipe ſaluta/ re: cũ ſit ſacrificiũ ſalutaris: qđ poſtea repetẽdo mãifeſtat. Nã ⁊ illud ꝓ pctõ dicit qđ ꝓ̄us dixerat in pctm̃. Et h̃ ſa/ crificiũ ſalutaris: qđ ꝓ̄us dixerat in ſa/ lutare. ¶ Rab. Tropol. Agnũ offert in holocauſtũ q̃ deo exhibet ſimplicita B tẽ coꝛdis cũ deuotiõe charitatis. Ouẽ q̃ innocẽtie exemplũ oñdit. Arietẽ ꝓ̄ pacificã hoſtiã: cũ ſe in via dei bñ re/ git: ⁊ carnẽ rebellẽ aĩe impio ſubijcit. e ¶ Et ouẽ. Ouem offert ꝓ pctõ: qui chꝛiſtũ innocẽtẽ ꝓ pctõ hũani generis fidelit̃ credit oblatũ. f ¶ Et arietẽ i/ maculatũ. Hoc fit cũ ipm̃ eſſe ↄfidit q̃ ꝑ diſpẽſatiõeꝫ carnis celeſtia ⁊ terre/ ſtria pacificauit: euacuãs oẽꝫ ꝓ̄ncipatũ ⁊ ptãtẽ: quẽ de⁹ exaltauit: ⁊ donauit il li nomẽ qđ ẽ ſuꝑ oẽ nomẽ ⁊c̃. Phil.ij. b. g ¶ Et lagana. Veterẽ legẽ: ſpũ/ ſancto dictatã ⁊ tẽperatã ad vtilitateꝫ hũanã. h ¶ Abſq̃ fermẽto. Quia ſpũalis gr̃a in lege ⁊ in euãgelio recte intelligẽtibus patet. i ¶ Que offe/ ret. Meritũ ⁊ laboꝛẽ cuiuſq̃ medita/ tionẽ ⁊ obſeruationẽ legis in ↄſpectu dei remũerãdo p̃ñtãs ad ingreſſum vi te celeſtis: pacto boni oꝑis certamine. k ¶ Arietẽ ꝓ̄ imo. ⁊c̃. Dignum.ſ. oñdẽs mercede q̃etis ꝑpetue tãq̃ ꝓ̄n/ cipẽ ſui vel alioꝝ ⁊ duceꝫ optimũ: q̃ ſe bene rexit ⁊ duxit in ſemita mandatoꝝ dei: ſꝫm doctrinã ſcripturaꝝ: ⁊ gratiaꝫ ſpũaliũ chariſmatũ. ¶ Greg⁹. Quid eſt ꝙ naçarei capillos nutriũt: niſi ꝙ ꝑ vitã magne ↄtinẽtie ꝑ̄ſumptionũ cogi tatiões creſcũt. Sꝫ q̃d ẽ ꝙ deuotione cõpleta naçareus caput radere: ⁊ ca/ pillos in igne ſacrificij ponere iubet: niſi ꝙ tũc ad ꝑfectiõis ſummã ꝑtingi/ mus: cũ ſic exterioꝛa vitia vincimus: vt etiã cogitatiões ſuꝑfluas a mẽte reſe/ cemus: q̃s igne ſacrificij cremare: ẽ di/ uini amoꝛis flãma incẽdere: vt totum coꝛ in dei amoꝛe ardeat: ⁊ cogitatiões ſuꝑfluas cremãs q̃ſi naçarei capillos deuotiõis ꝑfectione cõſumat. l ¶ Et armũ coctũ. Foꝛtitudinẽ.ſ. oꝑis: coctã ⁊ ꝓbatã igne tribula C tionis facit ſummus ſacerdos ſanctũ ſuum offerre deo patri. m ¶ Et laganum. Scientiã.ſ. legis dono ſpũſſancti: iuuãs in oꝑe ↄſummare. n ¶ Eleuabit. Bona.ſ. que ↄtinens oꝑa tus eſt patri pꝛeſentabit ⁊ ꝑpetua mercede faciet remunerari. o ¶ Sacerdotis erũt. Quia ad eius gloꝛiã ꝑtinet q̃cq̃d na/ çareus bñ voluerit ⁊ oꝑe ↄſummauit. Ipe em̃ eſt qui oꝑat in nobis ⁊ velle ⁊ perficere: Phil.ij.b. p ¶ Poſt hec: Id eſt poſt rectã intẽtionẽ: diſcretã ꝓ/ miſſionẽ: oꝑis ꝑfectionẽ: mercedis re/ tributionẽ. q ¶ Bibere na. Plene ⁊ libẽ haurire ſpiritale donũ. vñ Pſ.xxx/ v.b. Toꝛrẽte voluptat̃ tue potab eos.

☞ Locutuſq̃ eſt ⁊c̃.

a annicu lũ ꝓ pctõ: ita tñ vt dies
b ꝓꝛes irriti fiãt: qm̃ polluta eſt
c ſãctificatio ei⁹. Iſta ẽ lex ↄſecra/ a
tiõis: Cũ dies q̃s ex voto deuo/ b
te decreuerat cõplebunt: addu/
cet eũ ad oſtiũ tabnaculi fędeꝛ:
d ⁊ offeret oblationẽ ei⁹ dño: agnũ
anniculũ immaculatũ in holo/
e cauſtũ: ⁊ ouẽ anniculã immacu/
¶ alij in pctm̃.
f latã tam ꝓ peccato: et arietẽ im/
maculatum hoſtiam pacificam:
¶ ſcripturam. a ¶ ſpiritualis alimonie.
b ¶ Euangelice doctrine.
caniſtrum quoq̃ pãnũ açymõ/
a ¶ leticie gratia ſpiritusſancti.
g rum qui conſperſi ſunt olẽo ⁊ la
a ¶ malicie ⁊ nequitie.
h gana abſq̃ fermẽtõ vncta oleo:
i ac libamina ſinguloꝝ: quę offe/
¶ chꝛiſtus.
ret ſacerdos coꝛam dño: ⁊ faciet
k tã ꝓ pctõ q̃ in holocauſtũ. Ari
etẽ ꝓ̄ immolabit hoſtiã pacifi/
cã dño: offerens ſimul caniſtrũ
açymoꝝ et libamenta quę ex mo
rẽ debentur. Tunc radetur na/ c
¶ Mens ſcilicet abſtinentis a cogitationi/ bus ſuperfluis.
çarȩus ante oſtium tabernacu/ d
li fęderis cęſarię conſecrationis
a ¶ ꝑ̄ſumptionem cogitationes.
ſuę: tolletq̃ cãpillos eius et po/ e
¶ diuini amoꝛis.
net ſuper ignem qui eſt ſupposi/
l tus ſacrificio pacificoꝛum: et ar/
a ¶ myſteria ſcripturaꝝ obſcura reuelãdo.
mum coctum arietis: toꝛtãmq̃
a ¶ Scientia ſcripture.
abſq̃ fermento vnam de cãni/
m ſtro: ⁊ laganum açymum vnum:
a ¶ Id eſt cũ eũ coꝛruptiõe carnis ſpoliaue rit: ⁊ onere curaꝝ liberauerit.
⁊ tradet in manibuſ naçarȩi põſt
q̃ raſum fuerit caput eius. Su/
n ſceptaq̃ rurſum ab eo eleuabit
¶ patris
in conſpectu domini: et ſanctifi/
o cata ſacerdotis erunt ſicut pe/
a ¶ qꝛ noſtra ſapĩa eius donum ꝓ̄priũ eſt.
ctuſcũlum quod ſeparari iuſſuꝫ
a ¶ Carnalis voluptatis moꝛtificatio.
b ¶ ꝑ̄dicta.
p eſt ⁊ femũr. Poſt hec poteſt bi/ g
¶ ꝑ̄dicta.
q bere naçarȩus vinũ. Iſta eſt lex h
naçarȩi cum vouerit oblationẽ

Nico. de lyra

✱ a ¶ Iſta eſt lex cõſecrationis. Hic ↄſequẽter deſcribit ſtatus ꝑfectio nis q̃ ↄſiſtit in cõplemẽto voti: qđ nota tur cũ dicit: b ¶ Cũ dies quos ex voto decreuerat complebunt: ad ducet eum: Id eſt ſeipm̃: vt dicit Ra. Sa. vel adducet refert ad ſacerdoteꝫ q̃ faciet venire naçareũ ad tabernaculum federis: vt offerat eius oblatio: ⁊ ponũ tur hic ſacrificia de omni genere.ſ. pꝛo peccato: ⁊ in holocauſtũ: ⁊ hoſtia paci/ fica. ¶ Itẽ oblatio de diuerſis generi/ bus panũ: ad oſtendendũ ꝙ naçareus debet eſſe paratus in oĩbus que ſũt ad honoꝛẽ diuinũ. c ¶ Tũc tradet na/ zareus. Quia creſcentia capilloꝝ erat ſignum durationis voti: ſicut dictum eſt: Creſcente ceſarie ⁊c̃. ⁊ ideo voto cõ pleto radebatur in ſignum quod licituꝫ erat ei redire ad cõmunem modum vi/ uendi ſicut ante votũ. d ¶ Ante oſti um tabernaculi federis ceſarie. D Non ſub diuo: ſed in vna exedra atrij. e ¶ Tolletq̃ capillos eius et po/ net ſuꝑ ignem qui eſt ſuppoſitus ſacrificio pacificoꝝ. Cuius carnes coquebant in caldaria: ⁊ in igne ſuppo ſito illi caldarie ponebant capilli. Cete ra patẽt vſq̃ ibi: f ¶ Et femur. Hoc erat ſpeciale in ſacrificio naçarei: ꝙ fe/ mur hoſtie pacifice daretur ſacerdoti. In alijs autem habebat tm̃ pectuſculũ ⁊ armũ dextrũ: vt habet Exodi.xxix. ⁊ Leuit.vij. g ¶ Poſt hec poteſt bi bere nazareus vinum: Id eſt redi/ re ad modum viuendi ſicut ante votũ. h ¶ Iſta ẽ lex nazarei. q̃.ſ. data eſt.

✱ Exceptis his

✱ b ¶ Cum dies quos ex vo. ⁊c̃. Moꝛalit̃ Hic agit de oblatiõe naçarei in cõple/ tiõe voti ſui: ⁊ ponit hic triplex eius ſa crificiũ. Vnũ in holocauſtũ qđ totũ in/ cendebat ad honoꝛẽ diuinũ. Per qđ ſi gnificat ꝙ hõ tempe voti adimplẽdi dꝫ ad amoꝛẽ diuinũ magis q̃ al's inflãma ri. Aliđ ãt ſacrificiũ erat ꝓ pctõ: ꝑ qđ ſi gnificat ꝙ lꝫ hõ votũ ſuuꝫ ĩpleuerit: tñ timere dꝫ ne minus debite fecerit. Ter tiũ erat hoſtia pacifica ꝓ gr̃arũactiõe: ꝑ qđ ſignificat ꝙ hõ votũ ſuũ adimplẽs debet deo regratiari de hoc ꝙ ſibi de/ dit gr̃am adimplendi. Addebat vltra oblatio panũ açymoꝝ: per quos ſigni/ ficatur panis euchariſtie: quia votum adimplens debet in huius ſacrificij ob latione deuote aſſiſtere. c ¶ Tũc ra/ det nazareus ⁊c̃. Quod erat ſignuꝫ voti completi. ⁊ ſic licitum erat naçareo redire ad cõmunem modum viuendi: ⁊ ſimiliter in noua lege implens votum ad illud amplius nõ tenet.

Glo. oꝛdi.

E ℣ a ¶ Locutuſq; eſt ⁊c̄. Moyſes legē / aaron ſacerdotiū / et filij eius oꝛdinē eccleſie ſignificāt. Docet ergo dn̄s p legē ſacerdotū oꝛdinē quomodo pplm p̄dicatiōe edificēt: frequēti oꝛatione et bn̄dictiōe cōfirmēt. ¶ Raba. Moyſes multiplicē habet ſignificationē. Figurā habet iudaici ppli: dū tenet caudā ſerpētis. Significat eni̅ iudeos in fine mundi ad fidē chꝛiſti vēturos. Legē quoq; ſignificat ſicut ſupꝛa oſtendim᷒. Chꝛiſti perſonā gerit: electos ſuos de ſpirituali egypto per aquā baptiſmi liberātis. ſ. dū pplm de egypto p mare rubꝛū educit / dū tabernaculū cōplet / erigit ⁊ vngit. b ¶ Bn̄dicat tibi. Notandū ꝙ in hac bn̄dictiōe nomē dn̄i tertio inducit: vt ſctā trinitas intelligat: a quo / et per quē / et in quo. oīa bona ſūt petēda ⁊ impetrāda: q2 ex ip̄o ⁊ p ip̄m ⁊ in ip̄o ſūt oīa: Rom. xi. d. c ¶ Et cuſtodit. Benedictionē quā pꝛecepiſti ſua cōſeruet gratia: Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē / fruſtra vigilat qui cuſtodit eā: Ps. cxxvi. a. d ¶ Oſtendat. Oſtēſio vultus dei ꝓpitiatio eſt / et vere ſalutꝭ oſtēſio. vn̄ Ps. lxxix. b. Oſtende faciē tuam et ſalui erimus. e ¶ Conuertat dn̄s ⁊c̄. Cōuerſio vult᷒ ſignificat miſericoꝛdiā / auerſio irā. vn̄ Ps. cxviij. r. Reſpice in me et miſerere mei. Et alibi: Quare auertis faciē tuā / et obliuiſcerꝭ inopie noſtre. Ps. xliij. d. Rogādū eſt ergo vt cuius auxiliū auertimus a nobis peccādo: per pietatē ſuā vultū ſuū ſup nos illuminare dignet: vt eum ab inimicis eruens tribuat perpetuā pacē. f ¶ Inuocabunt. Sacerdotū eſt nomē dn̄i inuocare / dn̄i aūt qđ petit pficere. Nemo ergo ſibi tribuat qđ ſola trinitas cui vult pꝛeſtat.

Marginal notes: Moyſes multas hꝫ ſignificationes. — Nota de trinitate. — † 1. q. 1. c. dictū ē a dn̄o. — † Exo. 40. b.

Numeri, Ca. VII (Text)

a ¶ abſtinentie conſecrate.

ſuā domino tempoꝛe cōſecrationis ſue: exceptis his que inuenerit manus eius: Iuxta qđ mēte deuouerat: ita faciet ad perfectionem ſāctificationis ſue. Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicēs: Loquere aarō ⁊ filijs ei᷒: Sic bn̄dicetis filijs iſrꝭ: ⁊ dicetꝭ eis: Bn̄dicat tibi dn̄s et cuſtodiat te: Oſtēdat domin᷒ faciem ſuam tibi: et miſereatur tui: † Cōuertat dominus vultum ſuū ad te: ⁊ det tibi pacē. Inuocabūtq; nomē meum ſup filios iſrael: et ego benedicam eis.

a ¶ que ſcilicet ſponte faciet.
a ¶ infuſione ſpiritualiū chariſmatū.
b ¶ cui᷒ ē cuſtodire. vn̄ Ps. cxxvi. a. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē: fuſtra vig. q. cuſ. e.

Ca. VII

† Factū eſt aūt in die q̄ compleuit moyſeſ tabernaculū et erexit illud / vnxitq; et ſanctificauit cum omnibus vaſis ſuis altare ſimiliter ⁊

a ¶ ſāguine ſuo cōſummāſ. b ¶ chꝛiſtus.
a ¶ eccliam. b ¶ ad petēdam gloꝛiam.
¶ oleo leticie. ¶ gratia ſpiritali.
a ¶ electis in diuerſa miniſteria.

Nicolaus de lyra

℥ ※ a ¶ Exceptꝭ his q̄ iuenerit manus eius. Quia ſi naçareus vellet facere maioꝛa ſacrificia ⁊ oblatiōeſ q̄ ſint illa q̄ determinata ſunt in lege iſta: poterat addere ſm̄ voluntatē ſuā ⁊ facultatē: ſed determinatis in lege nō poterat defalcare. b ¶ Locutuſq; eſt dn̄s. Hic conſequent᷑ ponitur modus bn̄dictiōis: q̄ licet fieret ſup filios iſrꝭ / ſpecialiter tn̄ fiebat ſup naçareos: et hec bn̄dictio ipſius ſacerdotis determinat᷑ / cū dicit᷑: c ¶ Sic benedicetꝭ ⁊c̄. Et ponunt᷑ ibi ſex p oꝛdinē / cū dicit᷑: d ¶ Bn̄dicat tibi dn̄s. Gratiā iuſtificantē conferendo. e ¶ Et cuſtodiat te. A pctī recidiuo ⁊ gratiā datā cōtinuando. f ¶ Oſtēdat dn̄s faciē ſuā tibi. Intellectū tuū i ſui cognitiōe illuminādo. g ¶ Et miſeat᷑ tui. Penā ꝓ peccatis tuis p̄teritis relaxādo. h ¶ Cōuertat dominus vultū ſuū ad te. Suas cōſolatiōes tibi immittēdo. i ¶ Et det tibi pacem. Cauſas pturbationis auferendo. k ¶ Inuocabuntq; nomen meum ⁊c̄. Per hoc oſtenditur ꝙ ſacerdotes bn̄dicebāt populū miniſterialit᷑ tm̄ v̄ba bn̄dictiōis ꝓferēdo: ſꝫ deus bn̄dicebat / effectū bn̄dictiōiſ cauſādo.

Glo. oꝛdi.

Factū eſt aūt ⁊c̄. g ¶ Tabernaculū. Ca. VII
Allego. Eccleſiā vꝭ pfectos in quibus aromata virtutū et oꝛationū adolent᷑: vel humanitatē chꝛiſti in q̄ hoſtiā noſtre redēptiōis patri exhibuit. Ip̄e eni̅ ſacerdos / ipſe hoſtia et altare / q2 in poteſtate moꝛtē tenēs ꝓpꝛia volūtate ſuſcepit. vn̄ Ioh. x. g. Nemo tollit animā meā a me / ſꝫ ego pono eam et iterū ſumo eam. ℣ Principes iſrꝭ

Marginal note: Allego.

Nico. de lyra

Factum eſt autē in die qua cō. moy. Ca. VII
Deſcripta oꝛdinatione q̄tum ad communem populum: hic conſequenter deſcribitur oꝛdinatio pꝛeſidētium. Et deſcribitur pꝛimo deuotio p̄ncipum. ſecundo pontificis officium. ca. viij. Pꝛimū oſtenditur dupliciter. pꝛimo in oblatione partim cōbuſta. ſecunda in oblatione ſingulariter facta ibi: Igitur obtulerunt. Circa pꝛimū dicitur ſic: Factū eſt autē in die qua cōpleuit moyſes tabernaculū / et erexit illud vnxitq; et ſan. ⁊c̄. Occaſione huius littere dubiū eſt inter doctoꝛeſ de oꝛdine iſtiuſ hiſtoꝛie. patet tn̄ ꝙ ille oblatiōes facte fuerūt ante numeratiōes populi ſupꝛa poſitas / licet poſteri᷒ ſint deſcripte: quia iſte oblationes facte fuerunt in die erectiōis tabernaculi: que facta fuit anno ſecundo egreſſionis de egypto menſe pꝛimo: pꝛima die menſis: vt habetur Exo. ca. vl. Numerationes autē pꝛedicte facte ſūt eodē anno / menſe ſecundo. pꝛima die menſis / vt habetur in pꝛincipio huius libꝛi. dicūt igit᷑ aliqui ꝙ p̄ma die anni ſecundi in qua erectū eſt tabernaculū incepit conſecratio altaris et ſacerdotum. et durauit per ſeptem dies. octaua autē die inceperunt pꝛincipes offerre / et durauit oblatio duodecim dieb᷒. Sed hoc videt᷑ contrariari textui q̄ dicit ꝙ in die erectionis tabernaculi obtulerunt: que quidem erectio iam p̄ceſſerat ſeptē diebus. Ideo alij dicunt ꝙ a die erectiōis tabernaculi incepit dicta oblatio / et concurrebat cum conſecratione ſacerdotū ſeptē dieb᷒. Sꝫ tūc occurrit difficultas / quia ſeptem dieb᷒ conſecrationis ſacerdotum ſolus moyſes faciebat ſacerdotale officium / quia ſacerdotes non poterant offerre licite donec eoꝝ conſecratio eſſet completa. in illis autē ſeptem diebus fiebāt plura circa ſacerdotes et ſacrificia ꝓ eis / vt habetur Exo. xxix. ⁊ Leuit. viij. Similiter in oblatiōe cuiuſlibet pꝛincipis fiebant plures oblationes et ſacrificabantur animalia. xxi. vt patet in textu / et non videtur pꝛobabile ꝙ ſol᷒ moyſes poſſet ※

Moꝛaliter. l ¶ Factum eſt aūt. Hic agitur de oblatiōe p̄ncipū in erectione tabernaculi q̄ fuit duplex. Una ꝓ depoꝛtatiōe tabernaculi ⁊ vtēſiliū ei᷒. et in hac oblatione duo p̄ncipes ſiꝭ cōbinati obtulerūt vnū plauſtrū ⁊ qlibet vnū bouē. p duodecī p̄ncipes figurati fuerūt duodecī aplī et eoꝝ ſucceſſoꝛes qui ſūt epiſcopi: vt dꝛ di. xxi. In nouo teſtamēto. p cōbīationē p̄ncipū gemīa charitaſ. ſ. dei ⁊ ꝓximi figurat᷑ q̄ p̄ ceterꝭ dꝫ in ep̄is vigere. nā ꝓ ſuo grege tenētur vitā expōere Ioh. x. b. Bon᷒ paſtoꝛ aīam ſuā dat ꝓ ouib᷒ ſuis qđ ē act᷒ maxim᷒ charitatꝭ. Ioh. xv. b. Maioꝛē dilectionē nemo hꝫ q̄ vt animā ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. Et p hāc dilectionē offerunt plauſtrum: id eſt ſuppoꝛtationem ſubditorum quoꝛum ſunt currus et aurige. ſicut dicitur. iiij. Reg. ij. b. de Helia: Pater mi currus iſrael et auriga. Per bouē v̄o qui eſt animal aptum ad agriculturam: ſicut dicitur Pꝛouer. xiiij. a. vbi v̄o plurime ſūt ſegetes ibi manifeſta eſt foꝛtitudo bouis: ſignificatur ꝙ pꝛelati tenentur in agro dominico exerceri: ſcꝫ extirpando vitia et nutriēdo virtutes. ¶ Alia v̄o fuit oblatio pꝛincipū ꝓ vaſis et hoſtijs in obſequio tabernaculi. Licet autē ſinguli pꝛincipes ſingulis diebus obtulerint p oꝛdinem / vt habetur in textu: tamen vniformis fuit omniū oblatio. Qꝛtum autē ad vaſa quilibet obtulit acetabulum vnū quod eſt inſtrumentum ad pꝛobandum arida ſi eſſent pꝛo oblationibus apta: ſcꝫ ſimilam thus ⁊c̄. et phialam vnā: ſcꝫ ad ꝓbandū liquida / vt vinū et oleū. p hoc aūt ſignificat᷑ ꝙ p̄lati debēt opa ſua vite actiue q̄ ſignificāt᷑ p arida: ⁊ vite ꝯtēplatiue q̄ ſignāt᷑ p liq̄da diligēt᷑ examīare: ne ſit ibi cōmixtio appetit᷒ laudis hūane vꝭ aliq̄d aliud p qđ inepta reddāt᷑ i ꝯſpectu dei. et moꝛtariolū ad terendū ſpecies ex quib᷒ fiebāt thymiamata et vnguenta: per qđ ſignificatur ꝙ in pꝛelatꝭ ecclie debent mot᷒ carnales cōteri exēplo beati Pauli. di. j. Coꝛ. ix. d. Caſtigo coꝛpus meum: ⁊ in ſeruitutē redigo: ne foꝛte cū alijs p̄dicauerim: ipſe repꝛobus efficiar. Qꝛtum autē ad ſacrificia quilibet pꝛinceps obtulit hoſtiam pꝛo peccato et hoſtiā pacificam pꝛo gratiarumactione: et holocauſtum incenſū ſup altare: per que ſignificat᷑ ꝙ p̄lati q̄tumcūq; ſancti debēt ſe peccatoꝛes reputare ⁊ pꝛo beneficijs a deo ſibi collatis gratias agere: et çelo fidei pꝛe ceteris feruere.

a ¶ Principes iſrael et capita ꝛc. Patriarche/ ꝓphete/ apoſtoli q̄ doctrina/exemplo et bñ operādo deo grata munera obtulerūt/et ad cōſtructionē eccl'ie quicq̄d boni potuerūt/ leto animo cōtulerūt. Poſſūt etiā tropologice ꝑncipes dici/qꝛ apoſtolica doctrina inſtructi/tā corporis ſenſibꝰ ꝙ̄ animi affectibꝰ recte principanṫ. Quorum dona deo gratiſſima q̄ vnanimiter ꝓlata. vnde Mat.xviij.c. Si cōſēſerint duo ex vobis ſup terrā de omni re quacūq; petierint:fiet illis a patre meo. b ¶ Sex plauſtra. Plauſtra q̄ filij iſrl' leuitis ad ſubuectionē tabernaculi obtulerūt/ tꝑalia ſolacia ſignificāt/que deuoti populi p̄dicatoribꝰ cōpenſant:vt ſine cura ꝛ impedimēto diuīo vacēt obſeq̄o. Vt et q̄ euāgeliū annūciāt/ de euāgelio viuāt.i. Cor.ix.b. Si enī ſeminās ſpiritalia/nō ē magnū ſi metūt tꝑalia. ¶ Plauſtra recta/fide ꝛ miſericordie affctū ornata/vt dō ſint accepta. Duodecim ſunt boues. Qui enī in obſeq̄o ſctōꝝ laborāt ſub iugo aplice doctrīe/ omnia honeſte et ordinate faciūt. Vel boues doctores accipimꝰ q̄ in agro domini digne operanṫ. De quibus diciṫ Deuṫ.xxv.a. Nō alligabis os bouis triturātis. Qui enī apoſtolicā normaz viuendo ꝛ p̄dicādo cōſeruant/duplici honore honorādi ſūt. c ¶ Vnū bouem ꝛc. Quia vnitas fidei ꝛ ſimplicitas intētionis cū pio labore in doctoribus maxime placet. Nec; ſilenduz ꝙ duodenariꝰ vnūquēq; hominē ꝛ tꝑis plenitudinē/et ſitum orbis videṫ complecti.homo enī tribꝰ in anima/ et q̄tuor in corpore qualitatibꝰ cōſiſtit. Si aūt tria ꝑ quattuor/vel ecōuerſo multiplices/ duodenariꝰ exibit. Mundus quoq; duodecim vēt' terminaṫ. Et annus duodecim menſibꝰ/et horis duodecim dies. Ex his omnibus colligimus omnē hominē in oñi loco/in omni tꝑe ad tabernaculū dei cū debito obſequio ꝓperare debere. d ¶ Filijs aūt caath. Superiꝰ ſcriptū eſt ꝙ filij caath portare humeris ꝓprijs debēt tabernaculū federis ſanctūſāctorū/arcā/ altare/menſā/candelabrū ꝛ omnia vaſa eorū pallijs inuoluta. Gerſonitarū v̄o officia eſſe/portare cortinas tabernaculi/et tectū ꝛ oꝑimentū aliō:et ſuꝑ omnia velamē hiacynthinū/ tentoriū/ q; qō pēdet in introitu tabernacl'i/ cortinas atrij ꝛ omnia q̄ ꝑtinēt ad altare eneū.funicl'os et vaſa miniſterij. Meraritarū quoq; portare tabulas tabernaculi/vectes eius/colūnas ꝛ vaſa eorū. Columnas quoq; atrij per circuitum cū baſibus/paxillis et funibus ſuis. Nota ergo ꝙ que ſancta ſunt nō īponunṫ portanda mutis animalibꝰ/ſꝫ rationabilibꝰ. Que ergo duriora ſunt et grauiora mutis animalibꝰ imponūtur:et in ipſis eſt differentia. Qui enī duriora et grauiora obſeruāt miniſteria/plura habent animalia. Quattuor enī plauſtra danṫ filijs merari. Filiis v̄o gerſon/q̄ filijs caath ꝓximi ſūt/ duo ſufficiunt. Vnde oſtendiṫ ꝙ operibus durioribus ꝛ groſſioribus plures velut animalia inſeruiūt. Ad ea v̄o que rationabilibus ꝓcurantur/pauci de minus eruditis accedūt. Myſtica v̄o ſecreta ſolis ſacerdotibus patēt:nullus animalis accedit/nec ipſi qui habere aliquid exercitij ꝛ eruditionis videnṫ. e ¶ Obtulerunt. Vnuſquiſq; ꝓ poſſe ſuo/fidem/doctrinaz et operationē bonā ad ꝑfectum et honorez eccleſie debet offerre. f ¶ Vnctum eſt. Tēpore incarnationis/quādo poſt reſurrectionem et aſcenſionē ſuſceperūt diſcipuli ſpūſſancti effuſionem. g ¶ Duces. Predicatores recti itiner' duces. Qui licet eandē fidei doctrinā/et boni oꝑis eadē exēpla offerāt:ꝓ diuerſitate tñ loci et tēporis oblationes diſtribuunt. h ¶ Acetabulum ꝛc. Hec habent os anguſtū/et anguſtias littere legis et obſcuritatem ꝓphetaruz ſignificant. ¶ Varia vaſa ad offerenda libamina facta/varie ſunt diſtinctiōes v̄bi ꝓ varia capacitate auditoꝝ. Aliṫ enī ſapiētes/aliṫ inſipiētes/aliṫ diuites/aliter pauꝑes

¶ altaris.

a omnia vaſa eiꝰ:obtulerūtq; ꝑncipes iſrael ꝛ capita familiaꝝ q̄ erant ꝑ ſingulas tribus/ prefecti eorum qui numerati fuerāt mu- (a ¶ diuerſoꝝ ordinū vl' eccl'iaꝝ.) (a ¶ qꝛ ꝑfecti p̄dicatoribus miniſtrāt.)

b nera corā domino: Sex plauſtra tēcta cum duodeciz bobꝰ. Vnū (a ¶ tabulis cooꝑta vt intꝰ recipiāt onera: vel pānis ſtrata vt digniꝰ ſuſcipiant tabernaculi armamenta.) (¶ qꝛ vnū officiū charitatis eſt acceptū taz animo ꝙ̄ corpore miniſtratū: Hilarē enī datorem diligit deus.ij. Cor.ix.b.)

plauſtruz obtulere duo duces:ꝛ

c vnū bouem ſinguli:obtulerunt b

q; ea in conſpectu tabernaculi. c

Ait autē dominus ad moyſen d

Suſcipe ab eis vt ſeruiāt in miniſterio tabernaculi/et trades ea leuitis iuxta ordinem miniſterij ſui. Itaq; cū ſuſcepiſſet moyſes plauſtra ꝛ boues:tradidit ea leuitis. Duo plauſtra ꝛ quattuor boues dedit filijs gerſō:iuxta id e

qō habebant neceſſariuz:quattuor alia plauſtra et octo boues dedit filijs merari ſm officia et cultum ſuuz:ſub manu ithamar

d filij aaron ſacerdot'. Filijs autē caath non dedit plauſtra et boues:quia in ſanctuario ſeruiūt: f

et onera proprijs portant hume

e ris. Igitur obtulerunt duces in g (¶ conſecrationem eccleſie.)

f dedicationez altaris die qua vnctum eſt: oblationē ſuā ante al- h

tare. Dixitq; dominus ad moy i

g ſen: Singuli duces per ſingl'os dies offerant munera in dedicationez altaris. Primo die obtu k

lit oblationē ſuam naaſon filius aminadab/de tribu iuda:fuerūt (a ¶ vas vbi acetum ponitur.)

b q; in ea acētabulum argenteum l

pōdo centum triginta ſiclorum:

Nico.de lyra

ſes poſſet tot agere vna die/ maxīe ꝯtinuādo ſeptē diebꝰ. Ideo dicit Ra. Sa. ꝙ duplex fuit erectio tabernaculi. vna q̄tidiana qua erigebaṫ mane et deponebaṫ veſꝑe.alia ſtabilis q̄ ꝑmanebat vſq; ad motionē caſtroꝝ.diē ergo ꝙ ꝑma erectio facta fuit ſeptē diebꝰ vltimis anni primi egreſſionis de egypto. et in illis facta fuit conſecratio ſacerdotum et altaris in quibus ſolus moyſes fecit ſacerdotale officiū. octauo aūt die que fuit prima dies anni ſecundi facta eſt prima erectio ſtabilis ipſiꝰ tabernaculi.et extunc continuata.et illa die ſacerdotes ceperunt miniſtrare et officiū ſuum exercere ſimul cū moyſe.et eadez die incepit oblatio principū/et ſic eadē dies fuit dies erectionis tabernaculi/ loquendo de erectiōe ſtabili/ꝛ cōſecrationis ſacerdotū ꝙ̄tum ad ꝑfectionem eius/quia tūc et non ante potuerūt miniſtrare/et oblationis principū ꝙ̄tū ad eius inchoationē:quia nō poterat fieri vna die illa oblatio que fiebat ſucceſſiue duodeciz diebus qua cōpleuit moyſes tabernaculū.licet enī beſeleel ꝛ alij artifices cōpleuerint opus exequēdo. moyſes tñ eos docebat et dirigebat ad faciendum opus ſm exēplar qō in mōte viderat:et ideo ei attribuiṫ cōpletio tabernaculi ſicut architectori. D

a ¶ Obtulerūtq; principeſ. In oblatione ad opus tabernaculi fuerūt vltimi/ vt habetur Exod.xxxv.et ideo in dedicatione altaris tabernaculi feſtinauerunt et fuerunt primi. b ¶ Obtuleruntq; ea: Id eſt plauſtra. c ¶ In conſpectu taberna. Moyſes enim noluit recipere donec ſuper h' ſciret voluntatem domini/ideo ſubdiṫ: d ¶ Ait autē dominꝰ ad moyſen: ſuſcipe ab eis. Et tunc ſuſcepit et leuitis diſtribuit. e ¶ Iuxta id quod habebant neceſſarium. Gerſonite enim portabant mollia/vt dictū eſt. ſ. iiij.ca.et ideo eis ſufficiebant duo plauſtra.merarite autē portabāt dura/ que erant magis ponderoſa. ideo data ſūt eis quattuor plauſtra. Caathitis autez nō dedit plauſtra/cuiuſ ratio reddiṫ cū diciṫ: f ¶ Quia in ſanctuario ſeruiunt. Et ideo portabant ea que erāt intra tabernaculum/que erant ſanctiora in humeris ſuis. g ¶ Igitur obtulerunt duces in dedica.alta. Hic cōſequenter deſcribiṫ oblatio ꝑncipum ſingulariter ꝛ ſucceſſiue facta/cū diciṫ: Obtulerūt duces. Sequiṫ: h ¶ Ante altare. Volebāt enī ſimul offerre que ſequunṫ/ſꝫ moyſeſ noluit donec ſuꝑ h' ſciret volūtatē dñi/ideo ſubdiṫ: i ¶ Dixitq; dñs ad moy. Voluit enī dñs ꝙ offerrēt nō ſm ordinē natiuitatis duodecim capitū tribuū iſrl'/ſꝫ ſm ordinē vexillorū ꝛ motiōis caſtroꝝ q̄ ſupra poſitꝰ eſt.ij.ca.ideo ſubdiṫ: k ¶ Primo die obtulit oblationē ſuam naaſon ꝛc. Iſtā autē primitatē in vexillis et motionē caſtroꝝ ac etiā dignitatem regiam meruit tribꝰ iuda:qꝛ primo ſecuta eſt moyſen per mare rubrum/ vt dictum fuit Exod.xiiij. Tribꝰ iuda q̄re preferṫ

l ¶ Acetabulum argē. In hebreo habeṫ: Scutella argē-

tea. Erat

G Eter paupes: aliter ſa/ ni: aliter infirmi docē di ſunt: alit̄ rudis po/ pulus iudeoꝝ ſb̄ vm/ bra legis: alit̄ chriſt⁹ in veritate euangelij. a ¶ Phiala argen tea ha. ⁊c. Spirita/ lis ſcia ī lege ⁊ in euā gelio ē: q̄ ſpiritali grā miniſtrāte ad ſalutem hominū ſcripta ⁊ ꝑpla ta ē. hinc rite ſacrifici/ um fit: quia nihil tam acceptū deo q̄ȝ medi/ tatio legis cū executi/ one opis. ¶ Raba. Phiala prius de vi/ tro facta: hialin enim grece vitruȝ latine: ⁊ in ſummo lata: lucem euangelij ſignificat: q̄ oīa legis ⁊ ꝓphetarū ſunt explanata myſte ria. Apoſtolicā q̄ȝ do ctrinā q̄ oīa legis eni/ gmata claruerūt. Bn̄ autem acetabula ſunt centū triginta ſiclorū argenti: ꝓpter deca/ logum legiſ ⁊ etatē le giſlatoris que centuȝ viginti annorum fuit. Phiale quoq; ſeptua ginta ſicloꝝ vbi dena rius numerus ſepti/ es multiplicatus oſtē dit mandata ſpūſſan/ cti gratia eſſe complē/
E da: qui in nouo teſta/ mēto manifeſtius da/ tus eſt. b ¶ Mor/ tariolū. Cor electoꝝ diuina ſapiētia plenū cōtinens aromata vir tutū. vnde Act. iiij. f. dicit̄: Quia multitu/ dinis credentiuȝ erat cor vnum ⁊ aīa vna. c ¶ Ex deceȝ ſiclis aure. plenū. Quia cū impletiōe decē mā datoꝝ odorē doctrine ⁊ orōnis emittunt: vt denariū et̄ne vite ac/ cipere mereantur. d ¶ Bouē d̄ armē/ to ⁊c. Hec diuerſas pſonas p̄cedentiū pa trū ſignificāt: qui nob̄ in exempla ſunt. Alij enim doctoris officijs functi: alij in ducatum ⁊ regnum ſubditorum prelati: alij ſimplicita/ te ⁊ manſuetudine cō uerſatiōis vel ſanctiſ/ ſimi vl̄ gratiſſimi: alij penitentia ⁊ fortiter ⁊
Tropolo. condigne acta accep/ tiſſimi. ¶ Tropologi ce. Bouem offert qui vtilem in eccleſia dei proximis laborem im pendit. Arieteȝ qui ſe ⁊ alios in via iuſticie dirigit. Agnum anni/ culum qui ſimplex eſt ⁊ innocēs

a phiala argentea habens ſeptuaginta ſiclos iuxta a
pondus ſanctuarij: vtrunq; plenum ſimila con/
b c ſperſa oleo in ſacrificium: mortariolum ex decem b
d ſiclis aureis plenum incenſo: bouem de armento
et arietem et agnum anniculum in holocauſtum:
hircumq; pro peccato: et in ſacrificio pacificorum
boues duos: arietes quinq;: hircos quinq;: agnos
anniculos quinq;. Hec eſt oblatio naaſon filij
aminadab. Secundo die obtulit nathanael fili/
us ſuar dux de tribu iſachar/ acetabulum argente/
um appendens centum triginta ſiclos: phialam ar
genteam habentem ſeptuaginta ſiclos/ iuxta pon/
dus ſanctuarij: vtrunq; plenum ſimila conſperſa
oleo in ſacrificium: mortariolum aureum habens
decem ſiclos plenum incenſo: bouem de armento c
et arietem et agnum anniculum in holocauſtum/ d e
hircumq; pro peccato/ et in ſacrificio pacificorum f g
boues duos: arietes quinq;: hircos quinq;: agnos h i
anniculos quinq;. Hec fuit oblatio nathanael k
filij ſuar. Tertio die princeps filiorum ȥabulon he
liab filius helon obtulit acetabulum argenteum
appendens centum triginta ſiclos: phialam argen
team habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſan
ctuarij/ vtrunq; plenum ſimila conſperſa oleo in
ſacrificium: mortariolum aureum appendens de/
cem ſiclos plenum incenſo: bouem de armento et
arietem/ et agnum anniculum in holocauſtum: hir/
cumq; pro peccato: et in ſacrificio pacificorum bo
ues duos: arietes quinq;: hircos quinq;: agnos an/
niculos quinq;. Hec eſt oblatio heliab filij helon.
Die quarto princeps filiorum ruben heliſur fili/
us ſedeur: obtulit acetabulum argenteum appen/
dens centum triginta ſiclos: phialam argenteam
habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctua/
rij/ vtrunq; plenum ſimila conſperſa oleo in ſacri/
ficium: mortariolum aureum appendēs decem ſi/
clos plenum incenſo: bouem de armento: et arie/
tem et agnum anniculum in holocauſtum: hircūq;
pro peccato: et in hoſtias pacificorum boues du/
os: arietes quinq;: hircos quinq;: agnos annicu/
los q̄nq;. Hec fuit oblatio heliſur filij ſedeur. Die
quinto p̄nceps filioꝝ ſymeō ſalamihel filius ſuri/
ſaddai: obtulit acetabulū argenteū appēdens cen
tum triginta ſiclos: phialam argenteam habentem
ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij: vtrūq;
plenū ſimila cōſperſa oleo in ſacrificiū: mortariolū
aureū appendens decem ſiclos plenū incenſo: bo
uem d̄ armento: ⁊ arietem: ⁊ agnum anniculum in
holocauſtū/ hircūq; ꝓ peccato: ⁊ in hoſtias paci/
ficoꝝ boues duos: arietes quinq;: hircos quinq;:
agnos āniculos q̄nq;. Hec fuit oblatio ſalamihel
filij ſuriſaddai. Die ſexto princeps filiorum gad
¶ al's heliaſaph.
heliaſaphat filius duel/ obtulit acetabulū argēteū
appendēs cētū triginta ſiclos: phialā argētea ha
bentē ſeptuagita ſiclos ad pōd⁹ ſanctuarij: vtrūq;
plenum ſimila conſperſa oleo in ſacrificium: mor/

⁊ innocens. Hec omnia in ho/ locauſtuȝ pro ſolius dei: ſcilicet amore ⁊ deſiderio eterne vite. G Hircum pro peccato offert: qui pro peccatis ſuis penitere ⁊ ora re non deſiſtit. In ſacrificiuȝ pa cificorum offert duos boues: qui cum bonis operibus implet duo precepta charitatis: dei ſci/ licet dilectionem/ cuſtodiēdo mā data eius: et proximi conſulen/ do neceſſitatibus: in quibus to/ ta lex pendet ⁊ prophete. Of/ fert autem arietes quinq;: hir/ cos quinq;: agnos āniculos q̄n/ q;: qui q̄nq; ſenſus corpis invia ꝟitat' fortit̄ ducit ⁊ a pctīs cōpe ſcit: ⁊ ſimplicitat' exēpla ꝓponit. G Duo milia

Nico. de lyra

* tea. Erat eīm inſtrumētū vbi probabatur incenſum ⁊ ſimilia vtrum eſſent accepta ⁊ apta ad offerendum. a ¶ Phiala ar/ gentea habens ſeptuagin ta ſiclos iuxta pondus ſan ctuarij: vtrūq; plenum ſi/ mila cōſperſa ⁊c. In hebreo habetur: Bacinus argēteus in q̄ ꝓbabant̄ liq̄da. b ¶ Mor/ tariolum ex deceȝ ſiclis au reis plenum incenſo: bouē de armēto ⁊ arietē ⁊ ag. ⁊c. Dicunt aliqui q̄ ibi terebat̄ in/ cenſum. Sed hoc non videt̄ ꝓ/ babiliter dictum. Tum quia de tam parua q̄ntitate auri non poſ ſet tale inſtrumentum fieri. Tū H quia nō eſt veriſimile q̄ inſtru/ mentū vbi terebat̄ incenſum eſ/ ſet p̄cioſioris materie q̄ȝ illa va/ ſa in quibus ꝓbabant̄ offeren/ da. vnde ⁊ in hebreo habet̄: Co clear ex decē ſiclis aureis ⁊c. cū quo ponebat̄ incenſum vel thy/ miama in thuribulo ad ꝯcremā dum coram deo in altari incēſi. c ¶ Bouē de armēto. In me moriā ipſius ioſeph qui vocabat̄ p̄mogenitus taurus: Deut. xx/ iij. d ¶ Et arietē. In memori/ am iſaac ꝓ quo fuit aries īmola tus: Geñ. xxij. e ¶ Et agnuȝ anniculuȝ. In memoriā agni paſchal'. f ¶ Hircūq; ꝓ pec/ cato. Ad expiandū peccatū vē/ ditiōis ioſeph in qua fuit hedus occiſus: Geñ. xxxvij. vel quia eſt animal fetidum. ideo offerebat̄ ꝓ pctō quod fetet coram dn̄o. g ¶ Boues duos. Ad deſi/ gnandū duas tabulas teſtimo/ nij. h ¶ Arietes quinq;. Ad deſignandum quinq; p̄cepta in vna tabula ſcp̄ta. i ¶ Hircos quinq;. Ad deſignandum alia quinq; p̄cepta ſcripta in alia ta/ bula: ⁊ hoc ſm̄ opinionē hebre/ oꝝ qui dicūt p̄cepta quinq; ſcri/ pta fuiſſe in qualibet tabula: vt dictū fuit Exod. xxxij. k ¶ Ag/ nos agniculos quinq;. Ad denotandū quinq; libros legis. Eodē mō exponēde ſunt oblatio nes. xi. principum ſequentium. Et ſic patet littera vſq; verſus fi neȝ capituli vbi dicitur: In die. * In die qua

A a ¶ Duo milia ⁊c. Allego rice. In vaſis argenteis que omnia duo milia et quadrin/gentos ſiclos pōdere ſanctuarij habēt/perfectā doctrinam verbi dei:que in duob⁹ teſta/mentis conſiſtit accipim⁹: cui ſi recte obedierimus/quadri/ga virtutū:id eſt prudētia/iu/ſticia/fortitudine et temperantia ad eternam beatitudinem nos ꝑducit. Millenari⁹ eniʒ duplicat⁹ oſtēdit/quia duo te/ſtamenta nobis ad beatitudi/nē viā demōſtrant. Quadringenta vō ꝙ cū ꝑfectiōe bono/rū operū in q̄driga virtutū il/luc ꝑueniam⁹: niſi enī bonis actib⁹ curraꝛ illuc nō ꝑueniꝛ.

B b ¶ Mortariola. Allego. Mortariola aurea duodecī: quoꝝ ſingl'a denos ſiclos ha/bēt/⁊ ſimul oīa auri cētū vigīti ſiclos:corda electoꝝ ſignifi/cant ſcientiā legis in omnib⁹ ſeruare ſm aplicaʒ doctrinā. Duodecies enī deni.cxx. fa/ciunt/q̄ numero ꝑmitiua eccleſia in hierl'm ſpūm paraclytuʒ accepit. Vñ ſubdiꝛ pōdere ſā/ctuarij. Sāctuariū enī eccl'ia eſt/cui⁹ regulā fidei ⁊ intelli/gentie ſequētes omnia q̄ in lege ⁊ ꝓphet' ſcripta ſūt nobis ſalubria eſſe credim⁹. Quic/quid aūt extra eccl'ie vnitatem ſentiꝛ ⁊ intelligiꝛ aut ſeruaꝛ/ anime dānationē parit.

C c ¶ Boues de armēto ⁊c. Boues/arietes ⁊ agni duo/denario numero cōprehenſi/ illos ſignificant q̄ vl' in officio doctor' vl' ꝑncipatu alicui⁹ ho/noris: vl' ſimpliciꝛ viuētes om/nia ſm doctrinā apl'icā ⁊ pro/pheticam agere ſtudent.

d ¶ Hirci duodeci ⁊c. Hi ſūt q̄ penitētiā ſtudēt ſm regulā apoſtolice fidei ꝑficere.

e ¶ Boues.xxiiij. In his ſpiritual' ſciētia/cū bonoꝝ operū ꝑfectione ſignificaꝛ.q̄ꝛ.xx/iiij.quot hor' curſus diei pa/giꝛ/lumē ſciētie ⁊ fidei oī chri/ſtiano neceſſariū eſſe ſignifi/cāt.

D f ¶ Sexaginta. Sexagenari⁹.i.ſexies denari⁹ ꝑfe/ctionē mādatoꝝ mōſtrat. Ne/ceſſe ē enī vt ꝓlati ſbditi ⁊ pe/nitētes oīa ſꝫ eccl'ie doctrinā faciant/quatenus oblatio eo/rum ritum et ordinem teneat pacificorum/vt dei gratiā me/reantur non offenſam.

Moralit.

g ¶ Cumqꝫ ingrederetur moyſes tabernaculuʒ fe/de. Greg⁹. Quid ꝙ moyſes crebro ītrat

Nico.de lyra

a ¶ In die qua conſecra/tum eſt. Non ꝙ illi oblatio/nes omnes facte ſint illa die/ ſed quia tūc inceperunt fieri.

b ¶ Cūqꝫ igredereꝛ moy/ſes tabernaculum fede/ris ⁊c. Dicit Ra.Sa.ꝙ ſta/tim in īgreſſu tabernaculi au/diebat vocem

rariolum aureum appēdens decē ſiclos plenū incenſo: bouem de armē/to: et arietem et agnum agniculū in holocauſtū:hircumqꝫ pro pctō:⁊ in hoſtias pacificoꝝ boues duos arietes q̄nqꝫ:hircos q̄nqꝫ:agnos agniculos quinqꝫ. Hęc fuit oblatio heliaſaph filij duel. Die ſeptimo princeps filiorum ephraim heliſama filius ammiud:obtulit acetabulum argente/teum appendens centū triginta ſiclos: phialaʒ argenteam habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij:vtrunqꝫ plenū ſimila conſperſa oleo in ſacrificium:mortariolū aureum appendens decem ſiclos plenū incenſo:bouem de armento :et arietem et agnū agniculum in holocau/ſtum:hircumqꝫ pro peccato:et in hoſtias pacificorum boues duos: arietes quinqꝫ:hircos quinqꝫ:agnos agniculos quiqꝫ. Hęc fuit oblatio heliſama filij ammiud. Die octauo princeps filiorum manaſſe gamaliel filius phadaſſur : obtulit acetabuluʒ argenteum appendens centū triginta ſiclos:phialam argenteam habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij:vtrūqꝫ plenum ſimula conſperſa oleo in ſacrificium:mortariolum aureum appendens decem ſiclos plenū incenſo:bouem de armen/to:et arietem:et agnum agniculum in holocauſtuʒ:hircumqꝫ pro pecca/to:et in hoſtias pacificorum boues duos:arietes quinqꝫ:hircos quinqꝫ/ agnos agnicl'os quinqꝫ. Hęc fuit oblatio gamaliel filij phadaſſur. Die nono princeps filiorum beniamin abidan filius gedeonis:obtulit acetabulum argenteum appendens centū triginta ſiclos:phialā argenteā habentē ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſanctuarij:vtrunqꝫ plenū ſimila cōſperſa oleo in ſacrificiū:mortariolum aureū appēdēs decē ſiclos plenuʒ incenſo:bouē de armēto:et arietē et agnū anniculū in holocauſtū:hircūqꝫ ꝓ peccato:⁊ in hoſtias pacificorū boues duos:arietes quinqꝫ:hircos quinqꝫ:agnos anniculoſ quinqꝫ. Hęc fuit oblatio abidan filij gedeōis. Die decio princeps filiorū dan abieçer fili⁹ amiſaddai:obtulit acetabu/lū argenteū appēdēs centū triginta ſiclos: phialā argenteā habentem ſeptuaginta ſiclos ad pondus ſāctuarij:vrūqꝫ plenū ſimila cōſperſa oleo in ſacrificiū:mortariolū aureū appēdēs decē ſiclos plenū incenſo:bouē de armēto: et arietē ⁊ agnū anniculū in holocauſtū:hircūqꝫ ꝓ pctō:et in hoſtias pacificorū boues duos:arietes quiqꝫ:hircos quinqꝫ :agnos an/niculos quinqꝫ. Hęc fuit oblatio abieçer filij amiſaddai. Die vndecio princeps filiorū aſer phegiel fili⁹ ochran obtulit acetabulū argēteuʒ ap/pendēs cētū triginta ſiclos:phialaʒ argēteā habētem ſeptuaginta ſiclos ad pōdus ſāctuarij vtrūqꝫ plenū ſimila cōſperſa oleo in ſacrificiū:mor/tariolū aureū appēdēs decē ſiclos plenū incēſo:bouē de armēto:⁊ arie/tē ⁊ agnū anniculū in holocauſtū:hircūqꝫ ꝓ pctō:et in hoſtias pacificorū boues duos:arietes quinqꝫ:hircos quinqꝫ:agnos anniculos quiqꝫ. Hec fuit oblatio phegiel filij ochran. Die duodecio princeps filioꝝ ne

¶ vel abira

ptalim achira fili⁹ henan:obtulit acetabulū argēteū appēdēs cētū triginta ſiclos:phialā argēteā habēteʒ ſeptuaginta ſiclos ad pōdus ſāctuarij: vtrūqꝫ plenū ſimila oleo ꝯſperſa in ſacrificiū:mortariolū aureū appēdēſ decē ſiclos plenū icēſo:bouē de armēto:et arietē ⁊ agnū anniculū in ho/locauſtū:hircūqꝫ ꝓ pctō:et in hoſtias pacificorum boues duos: arietes quinqꝫ/hircos quinqꝫ/agnos anniculos quiqꝫ. Hęc fuit oblatio achira filij henan. Hęc in dedicatiōe altar' oblata ſūt a principib⁹ iſrael/in die a qua cōſecratū eſt:acetabula argētea duodeci :phialę argēteę duodeciʒ mortariola aurea duodeci ita vt cētū triginta argēti ſiclos haberet vnū acetabulū:⁊ ſeptuaginta ſiclos vna phiala /id ē in cōmune vaſorū omnium ex argēto ſicli duo milia quadringēti pondere ſāctuarij: mortariola aurea duodecim plena incēſo:denos ſiclos appendētia pōdere ſāctuarij : id eſt ſimul auri ſicli centum viginti boues de armēto in holocauſtū duodecim arietes duodecim agni anniculi duodecim: ⁊ libamenta eorum:hirci duodecim pro peccato:hoſtię pacificorum:boues vigintiquatuor arietes ſexaginta hirci ſexaginta agni anniculi ſexaginta. Hęc oblata ſunt in dedicatione altaris quando vnctum eſt. Cūqꝫ ingrederetur b

G crebꝛo intrat ⁊ exit: niſi ꝙ is qui intus in cõtemplationẽ rapitur: foꝛis infirmantiũ negocijs vrget. Intus arcana dei ꝯſiderat: foꝛis onera carnaliũ poꝛtat. Qui de rebus dubijs ſemꝑ ad tabernaculũ recurrit: coꝛã teſtimonij arca dñm ꝯſulit: exemplũ ꝓbens doctoꝛibus: vt cũ foꝛis ambigũt q̇d diſponãt ad mentẽ quaſi ad tabernaculũ ſemꝑ redeãt: ⁊ velut coꝛã arca teſtimonij deum ꝯſulãt. Sed de his in q̇bus dubitant apud ſe: intus ſacri eloquij paginas requirãt. vnde Matth.xiiij.b. Chꝛiſtus in mõte oꝛationi inheret: miracula in vꝛbibus exercet: imitationis viam bonis rectoꝛibus ſternẽs: vt ſi iã ſumma ꝯtemplando appetũt: neceſſitatibus tamen infirmantiũ compatiẽdo miſceanť. Quia tũc ad alta charitas mirabiliter ſurgit: cũ ad ima ꝓximoꝝ miſericoꝛditer ſe attrahit. Et quõ benigne deſcẽdit ad infima: valenter recurrit ad ſumma. a ¶ De ꝓpitiatoꝛio. Quia ꝑ gratiã diuine ꝓpitiationis poſt culpã ꝓuaricationis aperuit nobis deus viã veritat. b ¶ Inter duos cherubin. Quia ꝑ angelicã viſionem nõ in ſua ſubſtãtia apparuit deus moyſi. vnde Gal.iij.c. Lex oꝛdinata ꝑ angelos in manu mediatoꝛis. Uel quia ꝑ vtrũq teſtamentũ ꝯſona voce ad fidem veritat nos erudit. Uel quia ꝑ filiũ qui in medio duũ teſtamẽtoꝝ in carne apparuit: locutus eſt pr̄ hũano generi.

a ¶ ꝓdicatoꝛes ꝑpli doctoꝛes. b ¶ ſcripturã ſctãꝫ.ſ.meditãdo.vñ loquiť deus.

Moyſes tabernaculũ federis vt ꝯſuleret oꝛaculũ/ audiebat vocẽ
a loquentis ad ſe de ꝓpitiatoꝛio
b quod erat ſuꝑ arcã teſtimonij inter duos duos cherubin: vnde ⁊ loquebať ei.

dñi in virtute: vox dñi in magnificẽtia. tñ nõ audiebať extra tabernaculũ. G

¶ In ca.vij.vbi diciť in poſtil. Primo die obtulit.

Additio.j.

Oꝛ aũt tribus iuda primo ſit ſecuta moyſen ꝑ mare rubꝛũ eſt incertum: cuꝫ nõ habeat fundamentum in lr̃a. ⁊ ideo nõ eſt attribuẽda ipi primitas hac ratione: ſed videť ſufficere ad hoc ꝓphetia iacob qui ſupꝛa Geñ.xlix. ꝓnoſticãs facta filioꝝ de iuda expꝛſſe dixit: Te laudabũt fratres tui/ manus tue in ceruices inimicoꝝ tuoꝝ: adoꝛabũt te filij patris tui ⁊c. Et ibidem.ſ. Non auferet ſceptrũ de iuda ⁊c. Ex q̇bus verbis ſatis patet ꝙ ꝓeminentia regal ac ꝓſidentia ꝑtinebat ad iudam inter alios fratres ex ꝓoꝛdinatione diuina ⁊c. ¶ In eodem caplo.vij. vbi diciť in poſtilla: Eodem modo exponende ſunt oblationes.

¶ Additio.ij. Quidã hebꝛeoꝝ dicũt ꝙ lꝫ iſti pꝛĩcipes duodecim fuerunt confoꝛmes in rebus oblatis: non tamen in rationibus oblatoꝝ: quia quilibet pꝛinceps eoꝝ intendit alias rationes a rationibus intẽtis ꝑ alios pꝛincipes. vñ ex hoc dicũt ꝙ repetunť in lr̃a oblationes cuiuſlibet eoꝝ ꝑ ſe: lꝫ ſuffeciſſet poſt oblatiões pꝛimi pꝛincipis dicere ꝙ quilibet alioꝝ ſimilia obtulit in die ſuo: qꝺ diceret bꝛeuius. ſed ideo repetunť ꝑ ſingulos ꝓncipes ⁊ ꝑ ſingulas oblatiões ad denotandũ qꝺ dictũ eſt. Rõnes aũt q̃s aſſignãt cuilibet ꝓncipe enarrare foꝛte eſſet magis tedioſum q̃ꝫ vtile: ideo ꝓtermitto. Põt aũt rõ huius repetitiõis aſſumi ex parilitate tribuũ: q̃ oẽs erãt q̇dãmõ eq̃les in hoc ꝙ erãt ꝓncipalia mẽbꝛa ꝑpli dei. ⁊ ideo de cuiuſlibet illaꝝ tribuũ oblatiõe mẽtio fiebat ſingularis.

Nico.de lyra

* diebat vocem dñi quaſi egredientẽ de ꝓpitiatoꝛio quod erat intra ſanctũſanctoꝝ in poſterioꝛi ꝑte tabernaculi. ⁊ licet vox illa eſſet foꝛtis ⁊ magna: ſcḋm ꝙ diciť Ps.xxviij.b. Uox dñi in virtute

Glo.oꝛdi.

G Locutuſq eſt. Ca.VIII
F c ¶ Septẽ lucernas. Septem dona ſpũſſancti: que in chꝛiſto ſemꝑ mãſerũt: ⁊ ĩ mẽbꝛis ꝓ voluntate eius diſtributa ſunt. d ¶ Ad menſam. Beda. Menſa ⁊ candelabꝛũ tempalia dei beneficia q̇bus reficimur ⁊ illuminamur: vt his confoꝛtati creſcente gratia meritoꝝ: ad paneꝫ angeloꝝ in celis manducandũ: ⁊ videndam verã dei lucem ꝑueniamus. Hec ſunt extra velũ: q in hac tm̃ vita ſcꝓturis ⁊ doctoꝛibus: ⁊ ceteris ſacramẽtis indigemus. In futuro aũt dñs palam de patre nobis annunciabit. i. palã patrem oſtendet nobis. Latus tabernaculi meridianum antiquam dei plebeꝫ ſignificat: que pꝛioꝛ lucem diuine cognitionis: ⁊ feruoꝛem dilectionis accepit. Septẽtrionale ſcḋo ꝯgregatam de gentibus eccleſiam que diutius in tenebꝛis manſit. Recte ergo candelabꝝ quod eſt in parte auſtrali gratiam pꝛioꝛi populo datam ſignificat. Mẽſa ſcḋo in parte aquilonis data nobis beneficia dei. Bene ergo candelabꝛũ contra menſam poſitum: quia ſcriptura legis ⁊ ꝓphetaꝝ ad gratiam euãgelij reſpicit ꝓhibens ei teſtimoniũ. e ¶ Suꝑ candelabꝛum. Chꝛiſtum. ſ. pꝛimogenitum de radice ieſſe: ſuꝑ quem requieuit ſpiritus ſapientie ⁊ intellectus: ſpiritus conſilij ⁊ foꝛtitudinis: Eſa.xj.a. f ¶ Ex auro. Quia chꝛiſtus ſpecialiter immunis a peccato ⁊ operibus iuſticie ꝓclarus: et membꝛa innocentiam que vt valent imitantur in futuro ꝑficientur. g ¶ Ductili. Quia chꝛiſtus ex conceptione et natiuitate ꝑfectus deus ⁊ homo extitit: paſſionum doloꝛes ꝑtulit: et ſic ad reſurrectionis gloꝛiam ꝑuenit. ⁊ omnes qui pie viuere volunt in illo quaſi metallum feriendo dilatatum ꝑ paſſionis ꝯtumelias ad immoꝛtalitatis gratiã ꝑueniũt. h ¶ Stipes. Chꝛiſtus. ſ. de quo ꝓcedũt calami: q ab ipo accipiũt iſti q̇cq̇d hñt bõi. vñ Ioh.xv.a. Sine me nihil poteſt facere. i ¶ Tolle leuitas de me. Myſtice. Oꝛdinẽ eccľiaſticũ inſtruit: quomodo rite pꝛouehatur ad dignitatem ſacerdotij.

Menſa et cãdelabꝛũ

Ioh.16.f

Myſtice

Myſtice

G Pilos car

Locutuſq Ca.VIII a eſt dominus ad moyſen dicens: Loquere b ad aaron ⁊ dices ad
c eum: Cũ poſueris ſeptem lucernas/ cãdelabꝛũ in auſtrali parte c erigať. Hoc igitur pꝛecipe vt lu d cerne contra boꝛeã e regione re-

¶ ſcripturã ſacrã euangelij.

d ſpiciãt ad menſam panum ꝓpoſitionis: contra eam partem quã e candelabꝛum reſpicit lucere debebũt. Feciťq aaron ⁊ impoſuit
e lucernas ſuꝑ candelabꝛũ vt ꝓcẽperat dominus moyſi. Hec aũt
f erat factura candelabꝛi: ex auro
g h ductili tam medius ſtipes q̃ꝫ cũcta que ex vtroq calamoꝝ latere naſcebanť. Iuxta exẽplũ qꝺ oſtendit dominus moyſi: ita operatus eſt cãdelabꝛũ. Et locutus f eſt dominus ad moyſen/ dicẽs:
i Tolle leuitas de medio filioꝝ g iſrl: ⁊ purificabis eos iuxta hũc h

Nico.de lyra

a Locutuſq eſt Ca.VIII b dominus. Hic conſequenter agitur de pontificis officio. ⁊ pꝛimo q̃tum ad lucernarum compoſitionem. ſecundo quo ad leuitarum oꝛdinationem/ ibi: Locutuſq eſt dominus. tertio quo ad phaſe celebrationeꝫ caplo.ix. Circa pꝛimũ diciť: b ¶ Loquere ad aaron ⁊ dices ad euꝫ ⁊c. Licet hic ſolus aaron expꝛimať: tamen officium compoſitionis lucernarum poterat facere non ſolum ꝑ ſe ſed etiam ꝑ filios ſuos qui erant minoꝛes ſacerdotes: vt habeť Exo.xxvij. c ¶ In auſtrali parte. ſ. tabernaculi. d ¶ Ut lucerne contra boꝛeam e regione ⁊c. Sicut ponuntur luminaria coꝛam menſis pꝛincipum. e ¶ Contra eaꝫ partem quam candelabꝛũ. Quia ſic erant diſpoſita lychna ſex lucernarum ex vtraq parte lucerne medie: ꝙ emitterent lumen ſuum verſus illã partem: vt dictum fuit Exodi.xxv. vbi cetera que hic dicunť de candelabꝛo expoſita ſunt. f ¶ Et locutus eſt dominus. Hic deſcribiť oꝛdinatio leuitarũ que ꝑtinebat ad pontificis officiũ. ⁊ pꝛimo poniť eoꝝ oꝛdinatio. ſecundo officioꝝ executio/ ibi: Locutuſq eſt dñs. Circa pꝛimũ pꝛimo poniť ꝓceptũ dñi. ſcḋo impletio mandati/ ibi: Feceruntq. Adhuc circa pꝛimũ pꝛimo ꝓcipiť leuitaꝝ oꝛdinatio. ſcḋo ſubdiť huiꝰ mãdati rõ/ ibi: Statueſq. Circa ꝓmũ dr: g ¶ Tolle. ⁊c. vt ſint deputati diuĩo cultui. h ¶ Et pu. ⁊c. ĩ q̇ ritu q̇tuoꝛ ꝯtinenť. Pꝛimũ ẽ aſꝑſio eoꝝ aq̃ luſtrationis/ cum diciť:

* Aſꝑgant ⁊c.

Diu

Diu

Moꝛaliter. a ¶ Locutuſq eſt dominus ad moyſen ⁊c. Hic agiť de menſa ꝓpoſitionis ⁊ cãdelabꝛi ſituatiõe. Exo.xxv. dictum fuit ꝙ ꝑ menſam ſignificatur eccleſia: per candelabꝛum vero chꝛiſtus/ eccleſiam illuminans. pꝛopter quod diciť hic ꝙ candelabꝛum ſituari debet contra menſam: ſcilicet ad illuminandum eam. Cetera vero que dicuntur hic de candelabꝛo ⁊ menſa fuerunt ibi myſtice expoſita. g ¶ Tolle leuitas de medio filioꝝ iſrael ⁊ puri. Hic agitur de purifica-

* tione leuitaꝝ

Mo

a ¶ Pilos carnis ſue. Greg⁹. Pili carnis ſūt q̄libȝ ſupflua humane carnis vł vite veteris cogitatiões. Quas ſic a mente incidim⁹: vt de amiſſione earū nullo dolore fatigemur. Leuita aūt aſſūpt⁹ dicit. Oportet ergo leuitas oēs pilos carnis ſue radere: q2 q̄ in obſequijs dei aſſumit añ oculos dei a cūctis carnis cogitationib⁹ mūdus debet apparere/ nec illicitas cogitationes mens pferat ⁊ pulchrā animi ſpeciem q̄ſi pilis fuſcātibus deformē reddat. Sed q̄uis virt⁹ ſctē cōuerſatiōis quēlibet euexerit/ adhuc tñ ei de vetuſtate vite naſcit qđ toleret: vnde ⁊ ipi leuitaȝ pili radi pcipiunt nō euelli. Raſis enī pilis in carne radices remanēt ⁊ creſcūt vt iteȝ recidant. Quia magno ſtudio ſupflue cogitationes amputāde ſūt/ ſȝ amputari fūditus nō pñt. Semp enī generant ſupflua q̄ ſpirit⁹ ferro ſollicitudīſ recidat. Sed hec ī nobis ſubtili⁹ agim⁹/ cū ſpeculatiōis alta penetram⁹. b ¶ Lauerit. Mūdauerūt. ſ. opa/ vt in ꝯſpectu dei ſit eoȝ ꝯuerſatio mūda/ et corā hoīb⁹ irrephēſibilis. c ¶ Bouē. Mediatorē dei ⁊ hoīm/ cui⁹ īmolatione pctā nr̄a deleta ſūt. In vtroq3 boue īcarnatio ei⁹ ſignificat. Una enī paſſio chriſti/ ſȝ duo nobis īpetrauit/ expiationē. ſ. a peccatis/ ⁊ ſctificationē vt nos offerret deo ſāctificatos quidē carne/ viuificatoſ aūt ſpū. vñ Paul⁹. j. Cor. vj. c. Sed abluti eſtī/ ſȝ ſctificati eſtī ī noīe dñi ieſu. Pñt p hos duos boues/ quoȝ vn⁹ p pctō/ alt offert ī holocauſtū: due actionū ſpēs exp̄mi/ quarum vna q̄ male geſſim⁹ p pnīe lamētum abluimus: altera bonoȝ opeȝ ⁊ virtutuȝ fructibus gr̄am dei ⁊ p̄miuȝ btītudinis pmeremur. d ¶ Libamentū. Sacramētū paſſionis qđ ſpiritali ſciētia ītellectū atq3 tractatū fidelib⁹ ſaluberrimuȝ et deo gratiſſimū eſt. Si tñ talib⁹ myſterijs pcipiēdis miniſter dei intus foriſq3 ſe mūdū ⁊ dignū p̄buerit. e ¶ Et applicabis. Applicant leuite corā tabernaculo federis/ cum electi ad officiū altarī ſm aplicā doctrinā pducūtur/ qua in verū tabernaculū intrat. ſi. ſ. iuxta doctrinā ⁊ exēpla ſctōȝ bñ īceperint/ ⁊ vſq3 ad finē pſeuerauerint. ¶ Ponēt filij. Quia electioni deuotiōis ſue debēt aſſenſū p̄bere/ ⁊ ad īperiū eorū bonis opib⁹ inſtare. g ¶ A filijs iſrł. Sub multoruȝ ſcȝ teſtimōio ⁊ cognitiōe faciēda ē electio/ vt examīatio digna celebret/ vt nemo rep̄hēdere poſſit. Debēt enī teſtimoniū habere bonū etiā ab his q̄ foris ſūt. h ¶ Leuite q̄ȝ po. ⁊c̄. Quia miniſtri dñi pprio labore initia bonoȝ operū dño ꝯſecrare feſtināt/ vt ſiue pnīa ſit agēda/ ſiue ſtudia virtutū exercēda efficacit pficiāt. i ¶ Separabis. Nō debet miſter dñi ꝯtēt⁹ eſſe populari diſciplīa. Morib⁹ ⁊ doctrīa ſeparatus ⁊ ſpectabił dȝ eſſe. k ¶ Om̄e p̄mogeni. in ter. Allegorice. Orige. Primogenita egyptioȝ vitioȝ p̄mordia ſūt: q̄bus humana vita corrūpit. Oīs enī aīa cū ad ſupplemētū etatī puenerit/ ⁊ velut q̄dā naturał lex in ea ſua iura defēdere ceperit: p̄mus mot⁹ ſm deſideria carnis pducit: q̄s ꝯcupiſcētie carnis vł ire fomite vis īcētiua cōmouerit. Uñ q̄ſi ppriū ⁊ p̄cipuū de chriſto dr Eſa. vij. c. Butyruȝ vł mel comedet p̄uſq3 faciat aut pferat maligna/ eliget bonū. Añ p̄uſq3 ſciat puer bonū aut malum reſiſtet malicie/ vt eligat qđ bonū eſt. Dauid āt d ſemetip̄o dic̄ Ps. xxiiij. a. Delicta iuuētutī mee ⁊c̄. Quia ḡ primi anime motus ſm carnem prolati in peccatum ruunt/ merito egyptioruȝ primitiua dicūt

a ¶ baptiſmi. ſ. vł lachrymaȝ q̄b⁹ abluunt pctōȝ macule. a ¶ nō euellāt: q2 remanēt radices vñ iteȝ creſcāt

b ¶ cogitationes veteris vite.

a ritū: Aſpgāt aquā luſtrationis ⁊ rādāt oēſ pilos carniſ b ſue. Cūq3 lauerit veſtimēta ſua ⁊ mūdati fuerint/ tollant

a ¶ dominicū corp⁹. b ¶ patriarcharū ⁊ pphetarū p̄mogenitum.

c boue de armētī ⁊ libamētū d ei⁹/ ſimilā oleo ꝯſperſā: Bouē aūt alterū de armēto ac e cipies p pctō: ⁊ applicab leuitas corā tabernaclo federī/ ꝯuocata om̄i młtitudine filiorū iſrł. Cunq3 leuite f fuerint corā dño/ ponēt filij iſrł man⁹ ſuas ſup eos/ ⁊ of g ferret aaron leuitas man⁹ in

¶ verus montanus. i. xp̄s.

¶ aſſumptos.

ꝯſpectu dñi a filijs iſrł: vt h ſuiāt in miſterio ei⁹. Leuite q̄ȝ ponēt man⁹ ſuas ſup capita boum: e q̄b⁹ vnū facieſ p pctō: ⁊ alterū in holocauſtuȝ dñi: vt depceris p eis. i Statueſq3 leuitas in cōſpectu aaron ⁊ filiorū ei⁹: ⁊ ꝯſecrabis oblatoſ dño/ ac ſeparabis de medio filioȝ iſrael vt ſint mei: ⁊ poſtea igrediātur tabernaculū federis vt ſeruiant mihi. Sicq3 purificabis ⁊ cōſecrabis eos ī oblationē dñi: qm̄ dono donati ſūt mihi a filijs iſrł. Pro p̄mogenitī q̄ aperiūt omnē vuluā in iſrael accepi eos. Mea enī ſūt oīa p̄mogenita filiorū iſrael: tā ex hominib⁹ q̄ȝ ex iumētis. Ex die q̄ k pcuſſi om̄e p̄mogenitū i terra egypti/ ſctificaui eos mihi: ⁊ tuli leuitas pro cūctis l primogenitis filiorum iſrł: tradiditq3 eos dono aaron et filijs ei⁹ de medio populi

Nico. de lyra

a ¶ Aſpgant ⁊c̄. In hac aūt aqua pōebāt cineres vacce cōbuſte/ vt habet īfra. xix. ca. q̄ ordīata erat ad purgationē pollutoȝ ex tactu mortui vł alteri⁹ īmūdicie/ pt quā nō poterat ſic pollut⁹ īgredi atriū tabernaculi donec eſſet mūdat⁹: et ideo tales immūdicie erāt q̄ſi q̄dā irregularitates phibētes acceſſū ad diuina/ pt qđ dicebat aqua luſtratiōis. i. purgationis. ⁊ īde dr luſtrū qđ ē ſpaciū q̄nq3 annoȝ: q2 in q̄libȝ quinquēnio romani faciebāt purgationē vrbis. ſic igit p̄mo leuite aſpgebāt ad tollēdū irregularitates p̄dictas. ſcđm ē ꝙ tradebant/ ⁊ tāgit cū dicitur: b ¶ Et radant omnes pilos carnis ſue. Ut eſſent mundiores corpore. Aliam etiam rationē aſſignat Ra. Moyſes dicens ꝙ leuite/ deputabāt diuīo cultui p p̄mogenitī aliaȝ tribuū vt dictū ē. s. iij. ca. q̄ fuerāt polluti ī idolatria vituli: ⁊ q2 idolatria ē lepra ſpirituał/ iō in purgatiōe leuitaȝ q̄ deo deputabāt p idolatrī radebāt pili carnis eoȝ/ ſic fiebat ī emūdatiōe leproſoȝ: vt habet Leuit. xiiij. tertio lauabāt eoȝ veſtimēta ad maiorē mūdiciā: qđ notat cū dr: Cūq3 lauerīt veſtimēta ⁊c̄. quarto p eis offerebāt ſacrificia/ qđ notat cū dr: Tollāt bouē ⁊c̄. ⁊ ſeqt: c ¶ Bouē āt alte. de ar. ⁊c̄. Ad expiādū pctm̄ vituli. d ¶ Et applicabis leuitaſ corā ta. Quia ibi veniebāt illi p q̄b⁹ offerebat oblatio. e ¶ Cōuocata oī mul. ⁊c̄. Quia leuite tradebāt dño p p̄mogenitis aliaȝ tribuū. ⁊ ideo ipi leuite erāt q̄dā oblatio deo facta a tota multitudine. f ¶ Ponent filij iſrł ma. ſu. e. Quia offerēs debebat ponere manū ſup oblationē ſuā vt ptȝ in leuitico. g ¶ Et offeret aaron le. Sic erāt ſibi ad h̄ traditi a multitudine. h ¶ Leuite q̄ȝ ponēt manus ſuas ſuper capita boum. Quia erant ſacrificia ipſorum. i ¶ Statueſq3 leuitas in cōſpectu aaron ⁊c̄. Hic ſubditur ratio dicti mādati. ad hoc enī de mandato domini ordinabantur/ vt ſeruirēt ſacerdotibus in cultu diuino: qui cultus ante legem datam pertinebat ad primogenitos iſrael/ qui erāt ipſi deo obligati/ ex quo percuſſit primogenitos egypti et ipſos ſaluauit/ vt habetur Exo. xij. ſed quia primogeniti aliarū tribuuȝ facti ſunt inepti ad cultum dei/ vt dictū eſt. ideo dñs loco illorū voluit leuitas ordinari ad cultū ſuum/ et hoc eſt quod dicit: k ¶ Ex die quo percuſſi omne primogenituȝ in terra egypti/ ſactificaui eos mihi: Id eſt primogenitos iſrael. l ¶ Et tuli leuitas ⁊c̄. Deputādo mihi pro cunctis primogenitis filiorū iſrael. Cetera patent ex dictis.

Quare leuite deputabant diuino miſterio

* Feceruntq3 moyſes ...

Moraliter. Fecerūtq3 moy[ſes] ... tione leuitaȝ ſacerdotib⁹ veteris legis miniſtrantium/ per quos ſignificantur clerici miniſtrantes ſacerdotib⁹ noui teſtamenti/ propter quod debent purificari. et forma purificationis ſubdit: a ¶ Aſpergantur aqua luſtrationis. Per quod intelligitur actus cōfeſſionis pure et frequentis. b ¶ Et radāt omnes pilos carnis ſue. Per qđ intelligitur depoſitio ſuperfluitatis bonorum temporalium vltra neceſſitatē ſtatus et perſone que debent expendi ī operib⁹ pietatis. † ¶ Cūq3 lauerint veſtimēta ſua et mūdati fuerint. Per lotionem veſtis intelligitur honeſtas exterioris conuerſationis. † ¶ Tollant bouem de armentis et libamētum. ⁊c̄. Per bouēȝ oblatū pro peccato intelligit ꝙ debēt eſſe fortes ad modū bouis pctōȝ tētatiōib⁹ reſiſtēdo. c ¶ Bouē aūt alterū ⁊c̄. Qui offerebat in holocauſtum/ p qđ ſignificat ꝙ clerici charitate feruere debent ad pficiendum.

tś. 3. b. Exo. 13. a Luc. 2. d †15. q. 1. c necis

* Cunq3 q̄nqua

E ☞ pꝛimitiua dicunť q̃ extinguunť. Sꝫ relique vite conuerſatio emẽdatioꝛẽ dirigat curſum. Extinctis vitijs q̃ ſunt p̃mogeni ta diaboli vel opibus carnis: qb⁹ inq̃nať natura: boni moꝛes ſubſtituẽdi ſunt. Preťea miſter dei dꝫ pfectioꝛib⁹ moꝛibus in ſtrui: q̄ꝫ multitudo plebis. Ideo em̄ ꝓ p̃mogenitis egyptioꝝ p̃mogenita iſraelitaꝝ offerunť: ⁊ ꝓ p̃/mogenitis filioꝝ iſrael leuite in ſerui/tiũ dñi aſſumunť: vt ꝓ peccatrice vita iuſta ⁊ ꝓ iuſta ſctã ⁊ ꝓbata ⁊ pfecta ex hibeať: vt altarib⁹ chꝛiſti ⁊ diuĩs my/ſterijs ver⁹ leuita digne poſſit aptari.

a ¶ Ut ſeruiãt ⁊c̃. Uideãt miniſtri dñi q̄ꝫ neceſſariũ ſit eis officij ſui iura cuſtodire. Nec terrenis lucris: vel vo luptatib⁹ inhiare: q̃bus ꝓpꝛiũ ẽ taber/naculo deſeruire: ⁊ pꝛo pplͦ oꝛare: ne ſit in eo plaga diſperdẽs: alioq̃n ⁊ ſe ⁊ pplm̃ in pditionẽ p̃cipitãt: ⁊ diciť eis: Malach. j. c. Nun⁹ nõ ſuſcipiã ð ma nu vr̃a.

Allego. b ¶ A vigintiq̃nq̄ꝫ. Iſid. A vigeſimo ⁊ q̃nto ãno mãdanť leui/te tabernaculo ſeruire: ⁊ a q̃nq̃gena/rio cuſtodes vaſoꝛũ fiũt. Per vigeſi mũ ⁊ q̃ntũ annũ: in q̃ flos iuuentutis oꝛiť: ꝯ vnũquẽq̄ꝫ vitioꝝ bella ſignãť. Per q̃nq̃genariũ interna q̃es domito bello mẽtis ſignať. Per vaſa tab̃na/culi fideliũ aĩe. Leuite ğ a vigeſimoq̃n

†77. diſ. c. in vetera lege

to ãno tabernaculo ſeruiũt: ⁊ a q̃nq̃ge/nario cuſtodes vaſoꝝ fiũt: vt q̃ adhuc impugnãtiũ vitioꝝ certamĩa p ꝯſenſũ delectatiõis tolerãt: alioꝝ curã ſuſcipe nõ p̃ſumãt. Cũ ꝟo temptationũ bella ſubegerint/ cũ apud ſe iã de intima trã quillitate ſunt ſecuri: aĩaꝝ cuſtodiã ſoꝛ tianť. Sꝫ q̃s hec pfecte ſubigat/ cum Paul⁹ dicat: Uideo aliã legẽ in mem/bꝛis meis repugnãtẽ legi mentis mee ⁊c̃. Rom. vij. d. Sꝫ aliud ẽ bella foꝛti ter ppeti: aliud eneruiť expugnari. In iſtis excitať ꝟtus ne extolli debeãt: in illis oĩ mõ extinguiť ne ſb̃ſiſtẽt.

a vt ſeruiãt mihi ꝓ iſrł in taberna/culo fęderis: ⁊ oꝛent ꝓ eis ne ſit in pplͦ plaga/ ſi auſi fuerint ac/cedere ad ſãctuariũ. Fecerũtq̄ꝫ a moyſes ⁊ aarõ ⁊ oĩs multitudo filioꝝ iſrł ſup leuitas q̃ p̃ceperat dñs moyſi: purificatiq̄ꝫ ſunt ⁊ la uerũt veſtimẽta ſua. Eleuauitq̄ꝫ b aarõ in ꝯſpectu dñi ⁊ oꝛauit pꝛo eis: vt purificati ingrederenť ad officia ſua in tabernaculũ fęde/ris coꝛã aarõ ⁊ filijs eius. Sicut

¶ de leuitis ita factũ eſt.

p̃cepat dñs moyſi de leuitis: ita factũ ẽ. Locutuſq̄ꝫ ẽ dñſ ad moy c ſen/ dicẽs: † Hęc eſt lex leuitarũ: d

¶ cũ inſurgũt cuiq̄ꝫ vitioꝝ bella.

b A vigintiquinq̄ꝫ annis ⁊ ſupꝛa e

¶ ſeruiãt. ſ. in ecclĩa nõ p̃ſint.

ingredienť/ vt miſtrẽnt in taber/

a ¶ id ẽ cũ q̃etã internã habuerint.

naculo fęderis. Cũq̄ꝫ quinquã/ f geſimũ annũ ętatis impleuerit/

a ¶ ſopito vitioꝝ bello. ¶ cuſtodes aĩaꝝ.

ſeruire ceſſabũt/ erũtq̄ꝫ miniſtri g fratrũ ſuoꝛum in tabernaculo fę deris: vt cuſtodiant quę ſibi fue h

¶ a deo.

rint cõmendata: opera autẽ ipſa nõ faciãt. Sic diſpones leuitas in cuſtodijs ſuis.

Ca. IX

Locutus eſt dñs ad i moyſen in deſerto ſi nai/ anno ſcđo poſt/ q̄ꝫ egreſſi ſũt ð terra

c egypti/ mẽſe p̃mo: dicẽs: Faciãt k filij iſrł phaſe in tpe ſuo q̃rtade/

k ¶ Faciãt. Beda. Faciãt filij iſrł phaſe in tpe ſuo q̃rtadecĩa die mẽſis hu. ⁊c̃. Cũ in veteri teſtamẽto trib⁹ idicijſ paſchale tẽ pus obſerueť: vt poſt eq̃noctiũ. ſ. ⁊ mẽſe pꝛimo tertia eius ſepti mana. i. a veſpera q̃rtedecime lune (qđ eſt initiũ q̃ntedecime) vſq̄ꝫ ad veſperã. i. terminũ. xx. pꝛime lune celebꝛeť. Quarta re gula nobis ẽ a reſurrectiõe chꝛiſti ĩpoſi ta: vt cũ eq̃noctio tranſcẽſo lunã pꝛimi menſis q̃rtadecima oꝛiri veſpe videri/mus: nõ ſtatĩ paſcha faciamus ſꝫ dñicũ diẽ quo ip̃e paſcha. i. tranſitũ de moꝛte ad vitã reſurgẽdo celebꝛauit: expectan tes in ip̃o paſcha celebꝛemuſ. Qꝫ ſi q̃s obiecerit nõ equinoctij memoꝛiã: ſꝫ tm̃ pꝛimi mẽſis ⁊ tertie ſeptimane poſuiſſe legifeꝝ ſciat: qꝛ ⁊ ſi equinoctiũ noĩatim nõ exp̃imit: in hoc tñ ꝙ a plenilunio p̃/mi mẽſis paſcha fieri p̃cipit: equinoctij trãſcẽſum depꝛomit. Qm̃ ꝯſtat eã que pꝛima trãſito equinoctio plenũ globuꝫ oñdit: pꝛimi mẽſis exiſtere lunã. Quo/tiẽs ğ diẽ dominicũ moꝝ aduentãte q̃n tadecima luna habemus: nihil noſtruꝫ tẽpus paſchale diſſonat a legali: q̄ꝫuis alijs ſacramẽtoꝝ generibus paſcha co limus. Quotiẽs ꝟo ſcđo vel tertio vel quarto vel q̃nto vel ſexto vel ſeptĩo ab hinc die idẽ dñicus occurrit: nec tũc le/gem ⁊ ꝓphas ſoluimus. Naꝫ ſicut tot paſchalium obſeruãtia cerimoniaꝝ: ita etiã tẽpus quo agi p̃cepta eſt ſacra my/ſteria redolet. In pꝛimis em̃ eq̃noctiuꝫ trãſgredi iuxta legis decretũ curamus: vt ſolẽnitas (in q̃ chꝛiſtus deſtructa ptã te tenebꝛaꝝ mundo lucis iter apuit) ip̃o tempis oꝛdine foꝛis oñdat q̃d intus ha beat. Et q̃ nobis eterne beatitudis lu/men ꝓmittit: tũc maxime celebꝛeť cũ ſol annuo ꝓficiẽs incremẽto: pꝛimã ſumit de noctis vmbꝛa victoꝛiã. Deinde pꝛi/mũ mẽſem anni: q̃ ⁊ nouoꝝ vocať: in q̃ paſcha celebꝛemus/ attẽdimuſ. In q̃. ſ. mundus iſte foꝛmatus: ⁊ pꝛimus hõ in h paradiſi ſede locatus: qꝛ p hãc ſolẽnita tẽ pꝛimã ſtolã ⁊ pꝛimũ regnũ a q̃ in lon ginquã regionẽ diſceſſimus nos rece/pturos ſperam⁹. vñ. ij. Pe. iij. c. Celoſ aũt nouos: ⁊ terrã nouã: ⁊ ꝓmiſſa illi⁹ expectamus. Et Apoc̃. xxi. b. Ecce no/ua facio oĩa. ¶ Beda. Deinde tertiã ſeptimanã obſeruamus: qđ dñice reſur rectiõi cõgruit: q̃ tertio die facta ẽ. ⁊ ter tio tpe ſeculi. i. cũ gr̃e celeſtis aduẽtu to ta eius in carne diſpẽſatio p reſurrecti/onis gl̃iaꝫ ꝯſummata mũdo apparuit. Pꝛĩa em̃ ſeculi tpa lege naturali p pa/tres. media lege lr̃ali: vel ꝓphis: extre ma chariſmate ſpiritali p ſeip̃m illuſtra uit. ¶ Beda. Ip̃a q̄ꝫ lune ꝯuerſio ſacr̃m celeſte nobis ſigni/ ☞ ficat. Luna

Nico. de lyra

F ✲ a ¶ Fecerũtq̄ꝫ moyſes ⁊ aarõ ⁊c̃. Hic poniť executio dicti mãdati. ⁊ ptꝫ lr̃a vſq̄ꝫ ibi: b ¶ Eleuauitq̄ꝫ eoſ aa. i. pñtauit. nõ em̃ poſſet eoſ eleuare in altũ: ſicͭ fiebat de oblatiõibus alijs. c ¶ Locutuſq̄ꝫ eſt dñs. Poſt q̄ꝫ de ſcripta ẽ leuitaꝝ oꝛdinatio ſeu purifica tio. hic ꝯſeq̃nť poniť officioꝝ ſuoꝝ ex/ecutio/ cũ diciť: d ¶ Hec ẽ lex leui/taꝝ. ſ. q̄ꝫtuꝫ ad executionem officioꝝ. e ¶ A vigintiq̃nq̄ꝫ ãnis ⁊ ſupꝛa. Tũc em̃ ingrediebanť ad addiſcendũ officia: ſꝫ triceſimo anno inſtituebanť miniſtri vel repellebanť: vt dictũ eſt. s̃. iiij. ca. f ¶ Cũq̄ꝫ q̃n quageſimũ an. eta. iple. ſer. ceſſabũt. ſ. in poꝛtãdis one ribus ⁊ ꝯſilibus. g ¶ Erũtq̄ꝫ miſtri. q. d. non ꝓpť h̃ erũt ocioſi. Ideo ſubdiť: h ¶ Ut cuſtodiant que ſibi fuerit cõmendata. ſ. poꝛtas ⁊ vaſa.

Moꝛaliť ✳ f ¶ Cũq̄ꝫ q̃n. ⁊c̃. Per qđ ſignificať ꝙ illi q̃ diu ⁊ bñ ſer uierint in ecclĩa a laboꝛib⁹ inferioꝛib⁹ ĩmunes ſunt dimittẽdi ⁊ ad maioꝛa ꝓmouẽdi: in q̃b⁹ laboꝛ nõ req̃riť coꝛpalis.

¶ In ca. viij. vbi dꝛ in poſtil. In auſtrali pte. ſ. tab̃naculi.

Additio. In trãſlatiõe nr̃a ponunť in hoc loco q̃dã ꝟba q̃ nõ habenť in lr̃a hebꝛaica/ cũ diciť: In auſtrali pte ꝯ boꝛeam e regione reſpiciãt ad mẽſam. vñ in hebꝛeo in hoc loco ſic habeť: Loq̃re ad aarõ ⁊ dices ad euꝫ: Cũq̄ꝫ accẽderis lucernas ꝯ eã ptẽ quã candelabꝛũ reſpicit: lu ceãt ſeptẽ lucerne. vñ oĩa alia q̃ hic addunť in nr̃a tranſlatio ne videnť fuiſſe appoſita ab aliq̃ lectoꝛe in margine p modũ gloſe. ⁊ poſtea ab aliquo ſcriptoꝛe imperito fuerũt textui in/terpoſita. ſententia tñ videť eſſe eadẽ.

Nico. de lyra

Locutus eſt dñs. Hic ꝯñr deſcribiť Ca. IX. officiũ põtificis q̄ꝫtũ ad phaſe celebꝛationẽ: qꝛ debe/bat docere pplm̃ de mõ ⁊ tempe celebꝛandi. Pꝛimo igiť deſcribiť tẽpus celebꝛatiõis. ſcđo caſus dilatiõis/ ibi: Ec/ce aũt quidã. tertio reatus trãſgreſſionis/ ibi: Si q̃s autem im/mundus eſt. Circa pꝛimum diciť ſic: k ¶ Faciant filij iſra/el phaſe in tempe ſuo: Scꝫ q̃rtadecima die menſis pꝛimi. ✲ Ad veſperam

Moꝛaliter. i ¶ Locutus eſt dñs ⁊c̃. k ¶ Faciãt fi/lij iſrael phaſe in tempe ſuo ⁊c̃. Per hoc ꝙ filijs iſrael p̃ci piť celebꝛatio phaſe tempe determinato ſub pena moꝛt⁹: ſigni/ficať ꝙ omnes catholici tenenť celebꝛare paſcha tẽpe determi/nato ab eccleſia. ⁊ tunc recipere debent ſacramentum euchari/ſtie/ aliter incurrunt moꝛtale peccatum niſi legitimum habeant impedimentum. quo ceſſante debent deuote communicare. ſi/cut filij iſrael impediti legitime menſe pꝛimo faciebant phaſe menſe ſecundo. Modus autem celebꝛandi phaſe et ſenſus eius myſticus poſiti ſunt ſupꝛa Exodi. xij. ⁊ xiij. capitulo. ✳ Igiť die qua erc.

Glo. oꝛdi.

Locutus eſt dñs ad moyſen ⁊c̃. Ca. IX.

Faciãt. Beda

cia die mēſiſ huiꝰ ad veſperā iux a b
ta oĩes cerimõias ⁊ iuſtificati/ c
ones eiꝰ. Precepitqꝫ moyſes fi
lijs iſrael vt facerēt phaſe. Qui
feceſt tpe ſuo/ q̃rtadecīa die mē
ſis ad veſperā ĩ mõte ſinai. Iu/
xta oĩa q̃ mādauerat dñs moy/
a ſi fecerūt filij iſrael. Ecce aūt q̃/ d
dam immundi ſup aĩam homis
¶ vel phaſe.
qui nõ poterāt facere paſcha in
die illo: accedētes ad moyſen ⁊ e
: ¶ ꝓpter contactū alicuiꝰ morticini.
aaron dixerunt eiſ: Immūdi ſu f
mus ſuper animā hominis: qua g
re fraudamur vt nõ valeamꝰ ob/
lationem offerre domino in tpe
ſuo inter filios iſrael? Quibꝰ re/ h
b ſpondit moyſes: State vt cõſu
lam quid precipiat dñs de vo/
bis. Locutuſqꝫ eſt dñs ad moy/
ſen dicens: Loquere filijs iſrl:
a ¶ gentilis in anima pollutus cū omni/
bus vitijs ⁊ demonibus fornicatus.
c Hõ q̃ fuerit imūdꝰ ſup aĩa ſi/ i k
a ¶ a deo: qꝛ ſine fide vnius dei ſine lege.
ue ĩ via procūl ĩ gēte vr̃a: faciat l m

A B ficat. Luna enim rotūdi ſcematis a ſole lumē accipit: ideo ſem/ per dimidio orbe quem ad ſolem habet/ lucida eſt: altero vero dimidio ſemper obſcura. A prima vſqꝫ ad quintādecimā lucis incrementum ad terras: defectum ꝟo habet ad celos. Habet a quintadecima vſqꝫ ad nouiſſimā e cõuerſo: que eius cõuerſio recte paſchal' gaudij ſignificat myſteria: quibus omnē mētis noſtre gloriā a ter/ renis auertere: ⁊ ad ſolā gratie celeſtis lucem ſuſpēdere docemur. Vel creſcēs ad humanos oculos lumē lune virtutuꝫ grām: q̃bus apparens dñs in carne mū do refulſit: inſinuat. De quibꝰ dr: Et ie/ ſus ꝓficiebat etate ⁊ ſapientia ⁊ gratia apud deū ⁊ hoĩes ⁊c. Lu. ij. g. Reuer/ tens ꝟo ad celos reſurrectiõis ⁊ aſcēſio nis gliam: que in ſe quidem mox perfe/ cta ꝓuenit: ſed ĩ aĩo fidelium quibuſdaꝫ lucis ſue ꝓfectibus vſqꝫ ad finē ſeculi. creſcit. Reſurgēs enĩ dñs primo ſingu lis: poſtea binis: deinde pluribus: mõ ſepteꝫ: mõ vndecim: mõ duodecim mõ: pluſqꝫ q̃ngentis fratribus ſimul ad vlti muꝫ diſcipulis oĩbus apparuit. Quibꝰ videntibꝰ in celū aſcēſurus precepit eos diſpenſationis ſue teſtes eſſe vſqꝫ ad vl timū terre. Bene aūt luna cū ad noſtroſ creſcit oclos: paulatim a ſole recedit. cuꝫ vero ad celos: paribus ſpacijs ad eū re dit. Hoc ē ei qđ ait: Ioh. xvj. f. Exiui a pr̃e ⁊ veni ĩ mūdū ⁊ iterꝝ relĩquo mūdū ⁊ vado ad patrē. Et dauid ait: A ſūmo celo egreſſio eiꝰ: ⁊ occurſus eiꝰ ⁊c. Ps. xviij. b. Quia ꝙ luna luc' ĩcremēto qđ exiēs a ſole ad nr̃oſ reuoluit obtuitꝰ xp̃i ĩ carne vſqꝫ ad paſſiõeꝫ doctrinā ⁊ virtu tes ſignificat. Eo aūt ꝙ ad ſolē rediens paulatĩ ad ĩuiſibilē nob celi faciē recolli git: reſurrectiõis ⁊ poſteriorĩſ glorie mi racula demõſtrat: merito q̃ndecima pa/ ſchali gaudio adaptatur. ¶ Be. His q̃ dem paſche vel phaſe a lege aſſumptis indicijs: heredes noui teſtamēti etiā di/ em dominicā adnectimꝰ: qꝛ ⁊ conditiõe primitiue lucis excellit: ⁊ triumpho dominice reſurrectionis.

¶ Be. Septē q̃ꝫ dies lune. i. a quindecĩa die vſqꝫ ad vigeſi/ B mā primā: ꝑ quos ea dñica naturali ordine decurrit: vniuerſita tem eccleſie per totum mundum paſchalibus myſterijs redem ꝑte ſignificat. Septenarius enim vniuerſitatem ſignificat. vñ Ps. cxviij. x. Septies in die lau. dixi ti. hoc eſt: Semper laus eiꝰ ĩ ore meo. Vñ ⁊ Iohānes ſeptē ecclijs aſie ſcribēs: vniuer/ ſal' ecclie myſteria demõſtrat. vñ ſingul' hortamēta ꝯſcribēs vi gilanẽ repetit: Qui hꝫ aures audiēdi audiat q̃d ſpiritꝰ dicat ec cleſijs quaſi: quod vni dico omnibus dico. ¶ Idem. In no/ mine quoqꝫ paſche vel phaſe ammonemur moraliter vt de vi/ tijs ad virtutes trāſeamus. In menſe autem nouorum (ĩ quo adulti fructus aduentu ſuo pronunciant veterum ceſſationē) vt exuamus veterem hominem cum actibus ſuis: ⁊ induamus nouum: ⁊ vegetati diuerſaruꝫ varietate virtutum: earumqꝫ fo lijs velut amene arboris ad vmbratione velati: tanqꝫ lete ⁊ fru ctifere ſegetes pullulemus. In plenilunio/ vt perfectum ſplen dorem fidei ⁊ ſenſus gerentes a peccati tenebris ſegregemur. In reuerſa luce ad celos quod a q̃ndecima luna incipit: vt quā to magni ſumus humiliemur in omnibus/ dicētes: Gratia dei ſum id quod ſum. j. Cor. xv. b. Que gratia ſuperni muneris: quia tertio tempore ſeculi manifeſtius effuſa eſt: pulcherrime figure conſequenti tertie lune hebdomade lumen ipſius quod eatenus ad terras creuerat: ad celeſtia creſcere inchoat. Pul/ chre hanc hebdomadem in paſcha obſeruare precipimur: vt ac cepte gratie memores perſingulos gradus ſpirialis tranſitus largitori illius vicem rependamus. Vel in creſcente ad homi/ nes luna: vita actiua. in reuerſa ad celos: ſpeculatiua oſtēdiẽ. Vel in hac conuerſione dilectio proximi: in illa dei. Vel huc cõ uerſus lucis profectꝰ ammonet: vt bona foris operemur: illuc porro: vt eadem opera ſolo ſuperne mercedis intuitu faciamꝰ. Huc vt luceat lux veſtra coram hominibus vt videant opera veſtra bona: illuc vt glorificent patrem veſtrum qui in celis eſt Mat. v. b. In vna ſabbati qui noui teſtamēti propria ſolenni tas eſt ĩ ſtruimur vt ſpe future noſtre in xp̃o reſurrectionis pa/ tienter omnia

tienter omnia pro chriſto ⁊ ipſam mortem toleremus: Quia C ſi ſpiritus eius qui ſuſcitauit ieſum a mortuis habitat in no/ bis ⁊ viuificauit mortalia corpora noſtra. Cuius ſpiritus (qꝛ ſeptiformis eſt gratia) poteſt eodem ſeptem dierum lunaruꝫ numero: quo vna ſabbati dieſ dominica circūfertur conueni/ enter intelligi. a ¶ Ecce quidam immun. ſu. a. ho. ⁊c. Augꝰ. Cūqꝫ Augꝰ. paſche tempore quidam immundi eēt ſuper animam hominis: ⁊ quererent q̃modo paſcha facerent: qꝛ oportebat eos ab immundicia ſepteꝫ diebus pu/ rificari ſm legem. conſulit dominum moyſes. Et reſponſum accepit vt cui/ cunqꝫ hoc accidiſſet: vel longe remotꝰ occurrere nõ poſſet. alio mēſe paſcha faceret propter diem menſis quartū/ decimum vbi lune numerus obſerua/ batur. Sed ſi queratur quid facerēt: ſi forte talis immūdicia ad ſcđm etiam mēſem occurreret? Puto quod dictū eſt de menſe ſecundo tanqꝫ regulariẽ fuiſſe retinendum: vt tertio menſe ob ſeruarēt. Aut forte ſi paſcha non egiſ/ ſent: ad culpā nõ pertĩeret. b ¶ Sta te vt conſulā. Greg. Moyſes cre/ Myſtice bro de rebus dubijs ad tabernaculuꝫ recurrit relictis turbis. Ad taberna/ culum redire eſt poſtpoſitis exteriorū tumultibus ſecretum mentis intrare. Ibi enim dominus conſulitur. ⁊ qđ foris agendum eſt publice: intus ſilē/ ter auditur. Hoc quoqꝫ quotidie bo/ ni rectores faciunt: cuꝫ ſe res dubias diſcernere nõ poſſe cognoſcunt: et ad ſecretum mentis velut ad quoddam tabernaculum redeuntes: diuina lege perſpecta quaſi cora poſita arca domi num conſulunt. Et quod prius intus tacentes audiunt: foris poſtmodum agentes innoteſcunt. Ut enim exteri/ oribus inoffenſe deſeruiant: ad ſecre/ ta cordis recurrere ĩceſſabiliter curāt: ⁊ ſic vocem dñi q̃ſi per occultam ĩſpi/ rationem audiunt: dum in meditatione mentis a carnalibus ſenſibus abſtrahuntur. c ¶ Homo qui fuerit imūdus. Iſid. Precipiẽ vt q̃ lõgiꝰ habitabāt: vl' imūdi ĩ aĩa fuerāt. ĩ ſe cundo menſe

Ni. de ly.

⁂ a ¶ Ad veſperā. qꝛ tal' hora erat lege determĩa/ D ta: vt patet Exo. xij. b ¶ Iuxta oĩes cerimõias. Per hoc intelliguntur conditiões agni: vt dicit Ra. Sa. vt ꝙ ſit ſine macula maſculꝰ ⁊ anniculꝰ. c ¶ Et iuſtificatiões eiꝰ. q̃tū ad modū comedēdi. ſ. cum azymis ⁊ lactucis agreſtibꝰ ⁊ alijs conditiõibus que plenius tacte ſunt et expoſite Exo. xij. d ¶ Ecce aūt. ƀ poniẽ caſus dilatiõis q̃tū ad aliq̃s. cuꝫ dr: Ecce aūt q̃dā immūdi ex tactu mortui vel alia immūdicia ꝓpẽ quā ĩpediebāẽ a celebratiõe dicta. e ¶ Accedētes ad moy ſen ⁊ aarõ. ſimul exiſtētes ad docēdū ppl'm. f ¶ Immūdi ſumꝰ ſup aĩam homis. qđ exponiẽ dupliciẽ. Uno mõ ſic. Aĩa hoĩs Sup aĩa hoĩs. i. plꝰ q̃ꝫ hõ q̃ licite poſſit cõedere agnū paſcha lē. ⁊ ſic accipiẽ ƀ aĩa hoĩs ꝓ toto homĩe ſicut dr. i. Mach. ix. Peremerūt aĩas hoĩm ml'tas. Alio mõ vt ꝑ aĩam hoĩs ĩtelli gaẽ mortuꝰ: vt ſit ſenſus. ĩmūdi ſumꝰ ſup mortuū. ex tactu eiꝰ vñ. s̃. ca. v. vbi trāſlatio nr̃a hꝫ: Pollutuſqꝫ ſup mortuū. ĩ he breo habeẽ: Sup aĩaꝫ. ⁊ qꝛ ƀ põt accidere ſine pctõ. ĩmo etiā cū merito: ſicẽ ĩ ſepultura mortui. ſequiẽ: g ¶ Quare frau. vt nõ va. obla. offer. dño ⁊c. ac ſi dicāt: ex bono ope non debemꝰ ĩpediri a celebratiõe phaſe. h ¶ Quibus. rñdit moyſes ⁊c. qꝛ caſus videbaẽ dubiꝰ: voluit ſup ƀ q̃rere dei cõſiliū: ꝑ ƀ oſtēdēs ꝙ ĩ dubijs nõ ē p̃cipitanẽ reſpondēdum. i ¶ Hõ q̃ fue. i. ſup aĩa. exponaẽ mõ p̃dicto. k ¶ Siue in via ⁊c. Ex ƀ aūt qđ dr: In via ꝓcul. poſſꝫ aliq̃ſ credere ꝙ lex iſta loq̃reẽ đ illis q̃ eēt ĩ itinere ex terrā iſrl': ⁊ ꝑ ꝯſequēs exi ſtētes ĩtra terrā vbiqꝫ poſſent facere phaſe ĩ die ſuo: qđ nõ ē vex: qꝛ ñ põt fieri extra hieruſalē: vt habeẽ Deuẽ. xvi. ĩdo ad diẽ: l ¶ In gēte veſtra. ad oſtēdēdū ꝙ lex iſta loq̃ẽ etiā de illis q̃ erāt ĩ tr̃a iſrl' tātū ex hierl'm. m ¶ Faciat ⁊c. phaſe dño mēſe ſcđo: Sicẽ eĩ irregularitas in nouo teſtamēto aliq̃ñ

E G cūdo mēſe paſcha faciāt: q꞉ gētiles cū
omibus demonibꝰ fornicati immundi
erāt ⁊ a deo remoti. Sꝫ ſalubri ꝯfeſſi/
one mūdati ad ſcðaꝫ natiuitatē q̄ſi ad
ſcðm mēſeꝫ trāſire p̄cipiunt. ¶ Ra/
ba. Immūdꝰ ē ī aīa q̄ a diabolica illu/
ſione ꝑ idoloꝝ culturā ⁊ pctōꝝ enormi
tatē polluit. In via ꝓcul ē/ q̄ verbū ſa
lutis audiēs: idola deſerere ⁊ fidē ꝑci
pere elegit: ſꝫ nōdū ad baptiſmū ꝑue/
nit q̄ intrat ī eccleſiā. i. hieruſalē vrbē
pacis/ vbi dn̄i templū ⁊ ſanctaſctōꝝ.
In vna em̄ domo carnes agni iuben/
tur comedi: quia extra eccleſiā nō licet
edere corpus chriſti. Gētilis ergo po/
pulꝰ (quia primū paſcha ſm legē age/
re non potuit) in ſecundo menſe: id ē
tempore gratie iam purgatus: ab om/
ni immūdicia peccatorū: domiꝗ reſti/
tutus: vbi licet facere phaſe: ad veſpe/
ram mundi cū açymis ⁊ lactucis agre
ſtibus agnū comedit. a ¶ Azymis.
Açyma comedit q̄ recta opa ſine cor/
ruptiōe vane glīe fac꞉ ⁊ mādata miſeri
cordie ſine pctī admixtiōe. b ¶ Agre
ſtibꝰ. Quia cuꝫ corpus xp̄i accipimꝰ:
ꝓ pctīs compūgi debemꝰ: vt amaritu
do pnīe abſtergat amorē ꝑuerſe vite.
c ¶ Oēm ritū. Quicq̄d ī lege hiſto/
rialiter p̄ceptū eſt in celebratione pa/
ſche: ecclīa ſpūalit obſuat. d ¶ Ob
ſeruabunt. Quia eius dicta ſollici/
te ſunt diſcutiēda: vt ī p̄ſenti vita intel
ligendo ⁊ opando penetrent e ¶ Ex
termiabit. Eos qui ſub lege erāt cō
minādo inſtruit: ne tempus paſche ob
ſeruare negligāt. Nos q̄ꝗ ammonet
vt ſpūale paſcha ſuo tpe faciamus: de
quo Paulꝰ ait. ij. Cor. vj. a. Ecce nūc
tempus acceptabile ⁊c̄. Quia quiſq̄s
redemptionē humani generis que ve
ri agni īmolatione facta eſt/ fide digna
F nō celebrauerit: ⁊ vitam ſuam in meli
ora nō conuerterit: ⁊ a vitijs ad virtu
tes nō tranſierit tempore huius mor/
talitatis. ad reſurrectionis gloriā in fi/
ne veris cultoribus chriſti tribuendaꝫ
nō ꝑtinebit: ſed exterminabit a conſor
tio ſanctorum. f ¶ Peregrinꝰ quo
ꝗ et aduēa ſi fuerit apd̄ vos ⁊c̄.
Oſtēdit nullā diſtantiā eſſe ꝑſonaruꝫ
apud deum. Quicūꝗ em̄ ad fidem ca
tholicaꝫ conuerſus/ ⁊ chriſti baptiſma
te ablutus/ eccleſie vnitatē intrauerit:
eccleſiaſticꝰ poterit cōmunicare myſte
Allegorice rijs. g ¶ Nubes. Iſiđ. Chriſtus ē
columna: qui rectus ⁊ firmus ⁊ fulci/
ens infirmitatē noſtrā: ꝑ noctē lucēs:
ꝑ diem nō lucēs: vt qui nō vidēt vide/
ant: ⁊ q̄ vidēt ceci fiāt: Joh. ix. g. Chri
ſti quoꝗ ſacramentū tanꝗ in die ma/
nifeſtū eſt: in carne velut ī nube: in iu/
dicio vō tāꝗ in erore nocturno. Quia
tūc erit tribulatio magna tanꝗ ignis:
⁊ lucebit iuſtis: ⁊ ardebit iniuſtis.
Myſtice ¶ Myſtice. Incarnatio xp̄i cuiꝰ cle/
mētia tabernaculū eccleſie ꝓtegit: bo/
nitas ſtatū diſponit: prudentia in via
huiꝰ ſeculi trāſitū dirigit. ¶ Gregori
Tropolo. us. In igne terror: in nube lene viſio
nis blādimētū. Dies vita iuſti: nox vō
pctōris. Vn̄ Eph. v. b. Fuiſtꝭ aliqn̄ te
nebre: nūc autē lux in domino. In die
ergo ꝑ nubem columna monſtratur: ī
nocte ꝑ ignem: quia deus blandus iu
ſtis: terribilis apparebit īiuſtis. Hos
in iudicio veniens ꝑ lenitatis manſue
tudinem demulcet: illos peri uſticiam
diſtrictionis

phaſe domino menſe ſecundo
a ¶ mundi.
quartadecima die menſis ad vē
a ſperam: cum açymis ⁊ lactucis
b agreſtibus comedēt illud. † Nō
relinquēnt ex eo quippiam vſꝗ
¶ reſurrectionis.
mane/ et os eius nō confringēt:
c d omneꝫ ritū phaſe obſeruabunt.
Si quis auteꝫ īmūdus ē/ ⁊ in iti b
nere non fuit ⁊ tamen non fecit
e phaſe: extermiabitur anima illa
de populis ſuis: quia ſacrificiuꝫ
domio nō obtulit tempore ſuo:
f Peccatū ſuū ipſe portabit: Pe c
regrinꝰ quoꝗ ⁊ aduena ſi fuerit
apud vos/ faciat phaſe dn̄i iux
ta cerimonias et iuſtificationes
eius. Preceptuꝫ ideꝫ erit apud
vos tā aduene q̄ꝫ idigene † Igit d
die qua erectū eſt tabernaculuꝫ
g opuit illud nubes. A veſpe aūt
ſup tentoriuꝫ erat quaſi ſpecies
ignis vſꝗ māe. Sic fiebat iugi
ter: Per diē operiebat illud nu
bes: et ꝑ noctē quaſi ſpēs ignis.
Cūꝗ ablata fuiſſet nubes que
tabernaculū protegebat: tunc ꝓ
ficiſcebāt filij iſrael: ⁊ ī loco vbi
ſtetiſſet nubeſ: ibi caſtrametabā
¶ ad ſignū. ſ. nubis ſtādi vel mouēdi ꝑ qđ deus precipiebat vel ſtare vel moueri.
tur. Ad imperiuꝫ dn̄i proficiſce
bant: ⁊ ad imperiū illiꝰ figebant
tabernaculū. Cunctis diebꝰ qui †
bus ſtabat nubes ſup taberna/
culū/ manebāt in eodē loco: Et
ſi eueniſſet vt multo tēpore ma/
neret/ ſup illud erāt filij iſrael in
¶ cuſtodientes. ſ. preceptū domini.
excubijs dn̄i ⁊ nō ꝓficiſcebant
quotquot diebus fuiſſet nubes
ſuper tabernaculū. Ad īperiuꝫ
dn̄i erigebant tētoria: ⁊ ad impe
riū illius deponebāt. Si fuiſſet
nubes a veſpere vſꝗ ad mane:
⁊ ſtatim diluculo tabernaculuꝫ
reliq̄ſſet/ ꝓficiſcebant: et ſi poſt
diem ⁊ nocteꝫ receſſiſſet/ diſſipa
bant tentoria. Si vō biduo aut
vno mēſe vel lōgiori tpe fuiſſet
ſup tabernaculū/ manebant filij
iſrael ī eodē loco ⁊ nō proficiſce
bantur: ſtatim aūt vt receſſiſſet
h mouebāt caſtra. Per vbū dn̄i fi
gebāt tētoria: ⁊ ꝑ vbū illiꝰ ꝓfici
ſcebant: erātꝗ ī excubijſ dn̄i iu
xta impiū eius ꝑ manuꝫ moyſi.

diſtrictionis terret. Aliter. Columna
nubis in heremo populū p̄ibat ſplēdo/ G
re ignis: nō in die ſed in nocte radiās:
quia chriſtus ſue conuerſationis exem
plo ducatum ſequentibus preſtans: de
iuſticia ſua confidētibus nulla luce cla/
ruit: peccatoꝝ ſuoꝝ tenebras agnoſcen † Exo.
tibꝰ igne ſui amoris infulſit. h ¶ Per Joh.
verbū domini figebāt tentoria.
Significationē nubis que erat ſignuꝫ
diuine volūtatis ſicut vox loquentis.

Nico. de lyra

✳ cauſatur ex bono actu: vt ex occiſi/
one malefactoris ꝑ ſententiam iudicis:
ſic in veteri teſtamēto ex actu ſepultu/
re impediebatur ad tempus celebratio
phaſe. Expectabatur autem menſis ſe/
cundus/ vt luna eſſet in eodem ſtatu:
ſm cuius motū ordinabat iſtud feſtū.
a ¶ Cum azymis ⁊c̄. hoc expoſitum
eſt Exo. xij. b ¶ Si quis autē. Hic
cōſequēter ponitur pena tranſgreſſio/
nis. ſ. mortis: ſi nō habebat cauſas pre
dictas dilationis. c ¶ Peregrinus
quoꝗ ⁊ aduena. li et/ eſt expoſitiuū
huius dictionis peregrinus. vn̄ in he/ † Exo.
breo eſt hic vna dictio tm̄ ꝓ vtroꝗ. di/
cit autē hic peregrinus et aduena: qui
non eſt đ filijs iſrael: ſed eſt conuerſus
ad iudaiſmū: ⁊ talis ſimiliter tenet fa/
cere. d ¶ Igitur ⁊c̄. In p̄cedentibꝰ
huius libri deſcripta ſunt ea que perti/
nēt ad ordiationē populi ꝓficiſci debē Diuiſ
tis: hic ꝯſequenter deſcribit eiꝰ ordina
tio actū ꝓficiſcētꝭ. Circa qđ p̄mo ponit
ꝓfectiōis directio. ſcðo ipa ꝓfectio: ca.
x. ibi: Anno ſcðo ⁊c̄. Adhuc circa pri/
mū p̄mittitur directio facta miniſterio h
angelico. ſecūdo humano: in principio
x. ca. Prima directio erat per motū nu
bis que miniſterio angelico moueba/
tur: vt habetur Exo. xiiij. vbi dicit ſic:
Tollenſꝗ ſe angelus qui precedebat
caſtra iſrael abijt poſt eos: et cuꝫ eo pa
riter columna nubis. cū igit mouebat
nubes: mouebant caſtra nubem ſequē/
do. cum autem quieſcebat/ ibi manebāt
figentes tentoria ſua. De columna au/
tem ignis ⁊ nubis vtrum eſſet vna vel
due: dictum fuit Exođ. xiiij. Cetera pa/
teut in littera.
✳ d ¶ Igit die qua erectū eſt ta Mor
bernaculū opuit ⁊c̄. Per nubē iſtā
ſignificatus fuit chriſtꝰ/ qui ſtat ſup ec/
cleſiā quaſi columna ignis repellēs te/
nebras noctis ignorantie: ⁊ quaſi colū
na nubis de die refrigerās eſtū tribula
tiōis mūdane. † ¶ Cūctis diebus
qui. ſta. nu. ſup ta. Per hoc autē ꝙ
filij iſrael ꝓficiſcebant ad motū nubis
⁊ nō aliter: ſignificat ꝙ hoīes moueri
nō debēt ad motū paſſiōis: ſꝫ ad inſtin/
ctū rōnis: q̄ ē q̄dā ꝑticipatio diuini lu/
mīs ī nobis: ſm ꝙ dr̄ in pſ̄. iiij. b. Si/
gnatū ē ſup nos lumē ⁊c̄.
¶ In ca. ix. vbi dr̄ ī poſtil. Ex hoc aūt
quod dr̄: In via ꝓcul.

Additio. Iſtud de gente ve/
ſtra nō eſt in hebreo:
⁊ ideo lex iſta loquit de eo qui eſt in iti
nere extra viā filiorū iſrael: vbi nō po/
terat celebrari phaſe: ideo li de gente
veſtra quod additum eſt in tranſlatiōe
noſtra: non eſt referendū ad viā ꝓcul:
ſed ad hominem qui eſt in itinere: vt ſit
ſenſus: homo de gente veſtra. i. de gen
te veſtra faciat ⁊c̄.

Locutus eſt dñs. a ¶ Fac tibi rc. Ca. X.
Iſid. ⁊ paulopoſt. Cũ conciſus clangor increpuerit
mouebunt caſtra rc. Per duas tubas exercit⁹ du/
cit: quia per duo teſtamenta vel duo charitatis pcepta ad pcin/
ctũ fidei populus euocat. Que ideo argẽtee fieri pcipiuntur
vt pdicatorꝫ verba eloquij nitore reful
geant: ⁊ auditorꝫ mẽtẽ nulla ſui obſcu
ritate cõfundãt. Ideo aũt ductiles: qꝛ
neceſſe eſt vt q̇ venturã vitã pdicant:
per tribulationũ pſentiũ tunſiões cre/
ſcant. Bene aũt dicit: Cũ cõciſus clan
gor increpuerit mouebũt caſtra. quia
eum ſubtilior ⁊ minutior pdicatio tra/
ctat: auditorꝫ mentes ad tentationum
certamina ardentius excitãt. b ¶ Si
ſemel clãgue. Ra. Sel tubis clãge/
re eſt verbũ doctrine ſm vnitatẽ fidei
et cõcordiam ſenſus catholici pferre.
Ad hũc ſonum principes ⁊ capita mul
titudinis debẽt cõuenire: vt q̇ pſunt ce
teris fide ⁊ dilectiõe vniti d ſalute ſua
et ſuorꝫ fideliter diſputẽt: pacis ⁊ con/
cordie exemplum demonſtrent. Ne ſit
in eis ȥelus ⁊ ɔtentio: ſed idipm dicãt
omnes in eodẽ ſenſu: ⁊ in eadẽ ſciẽtia.
c ¶ Primi. Quib⁹. ſ. lux fidei primuꝫ
infulſit. Ordinatis ergo euãgelij pdi/
catoribus primũ eis dicit: Mat. x. a.
In viã gentiũ ne abieritis. ſed ite ad
oues que perierunt domus iſrael: qb⁹
ipe chriſtus. ſ. pſentialiter euãgeliũ p/
dicauit. Poſt reſurrectionẽ vero diſci
pulis apparẽs ait: Euntes docete om/
nes gẽtes rc. Mat. xxviij. d. Trib⁹ q̇
iuda cũ ceteris qui ſecũ ad orientẽ ha/
bitabãt primũ caſtra mouebat. Dein/
de cetere ſm ordinẽ ſuũ. Quia pmũ in
iudea oportuit pmitiuã eccleſiã ɔſtrui:
poſt de cunctis orbis nationibus gen/
tes ad fidem cõuocari. d ¶ Qñ autẽ
congre. Raba. In cõuocatiõe populi
ſimplex tubaꝝ clangor ⁊ ɔciſus eẽ iube
tur: qꝛ qui multitudini verbũ fidei pdi
cat/ſimpliciter ⁊ aperte debet loqui vt
multi intelligant ⁊ edificent. Ne ſi ob/
ſcure ⁊ inſolẽter pdicauerit: audit ores
recedãt vacui. vñ Paul⁹. j. Cor. xiiij. b
Fres ſi venero ad vos linguis loquẽs
qd vob pdero: niſi vob loquar: aut ĩ re
uelatione: aut in ſcientia: aut in pphia
aut in doctrina rc. Et paulopoſt. Om
nia ad edificatiõem fiant. Verbũ enim
nimis obſcurũ vel ambiguũ vulgi mo
re debet dici: vt intelligat etiã ab indo
ctis. Quid enim pdeſt locutiõis inte/
gritas: ſi audiẽtẽ nõ edificat? Pro nihi
lo enĩ loqmur ſi ab his pter qs loqui
mur non intelligimur. Qui ergo docet
vitet oĩa verba que nõ docent: ⁊ ſi p
eis que intelligant dicere poteſt inte/
gra: id magis eligat. Si vero nõ ſunt
vel in pſenti nõ occurrũt: vtatur verbis minus ĩtegris. dum
mõ res integre doceant ⁊ diſcant. Nec ſolũ in priuatis collo/
cutionib⁹: ſed magis cũ pplus cõuocat. Eſt aũt optim⁹ diſcen
di modus q̇ fit vt q audit: veritatẽ audiat ⁊ intelligat: boniqꝫ
ingenij inſignis ĩdoles ĩ vbis verꝝ amare: nõ vba. Quid ẽ eĩ
pdeſt clauis aurea ſi ñ apiat. Et qd obeſt lignea ſi apiat? Ni
hil eĩ qrim⁹ niſi vt pateat qd clauſũ ẽ. e ¶ Filij ãt aa. Pre
dicatores. ſ. vbũ di pdicãt: et viã iuſticie auditorib⁹ dmõſtrãt:
vt ĩ ſemita mãdatorꝫ dei boni opis greſſu ponãt: ⁊ iter impio/
rũ fugiãt. f ¶ Clãgetis. Subditos. ſ. ad penitẽtiã ⁊ ad cõ/
punctionẽ lachrymaꝝ excitando. ⁊ corda auditorꝫ ad dei miſe/
ricordiã implorãdã puocãdo. g ¶ Si qñ habebitis epu.
Raba. Nota quia in aduerſis ⁊ pſpis tubis clãgere pcepit:
qꝛ omne tps ɔuenit verbo dei. Modo enĩ legendũ eſt: modo
deo cantandũ eſt. Modo orare: mõ docere: mõ exhortari: mõ
increpare cõuenit: quia ſm qualitatẽ auditorꝫ tẽperãdus eſt
ſermo doctorꝫ. vñ Ps. xxxiij. a. Bñdicã dñm ĩ omĩ tpe: ſp laus
eius in ore
eius in ore meo. Et alibi: Predica verbũ: inſta oportune: im/ L
portune rc. ij. Timo. iiij. a. b ¶ Anno ſecũdo rc. Hiero.
Duodecima mãſione venerunt filij iſrael in deſertũ ſinai die Litteralit
quadrageſimoſeptimo ex quo de egypto exierunt. Unde in
Exodo. Menſe tertio egreſſionis filiorum iſrael de egypto: Exo. 19. a
in hac die tranſierunt in ſolitudi/
nẽ ſinai. Profectiqꝫ filij iſrael de ra/
phidim

a Locutus eſt. Ca. X. a
ad moyſẽ dicẽs: Fac b
tibi duas tubas argẽ †
teaſ ductiles/qb⁹ con c d
uocare poſſiſ mltitudinẽ qñ mouẽ
da ſunt caſtra. Cunqꝫ increpue/ e
ris tubis/cõgregabitur ad te om f
nis turba ad oſtium tabernaculi
b federis. Si ſemel clangueris: ve g
niẽt ad te principes ⁊ capita mul
titudis iſrael. Sin aũt prolixior h
atqꝫ cõciſus clangor ĩcrepuerit/
c mouebunt caſtra primi q̇ ſunt ad
orientalẽ plagã. In ſecũdo autẽ
ſonitu ⁊ pari vlulatu tube/leua/
bunt tẽtoria q̇ habitant ad meri/
diẽ: Et iuxta hũc modũ reliq̇ fa/
ciẽt vlulãtib⁹ tub in pfectionem. i
d Qñ aũt cõgregandus eſt popu
lus/ſimplex tubaruꝫ clãgor erit:
e ⁊ non ɔciſe vlulabunt. Filij aũt k
¶ qꝛ ppriũ eſt ſacerdotũ euãgeliũ pdicare.
aaron ſacerdotis clangẽt tubis:
eritqꝫ hoc legitimum ſempiternũ l
a ¶ abiecta ſcꝫ terrenorꝫ cura
in generationib⁹ vrĩs. Si exieri/ m
tis ad bellũ de terra veſtra/cõtra
¶ demones
hoſtes q̇ dimicãt aduerſum vos/
f clangetis vlulantibus tubis: et n o
erit recordatio vrĩ corã dño deo
¶ poteſtate. ¶ demonũ
vrõ: vt eruamini de manib⁹ inimi
g corũ vrõꝝ. Si qñ habebitis epu p
lũ: et dies feſtos/⁊ calẽdas: cane
tis tubis ſup holocauſtis et paci
ficis victimis: vt ſint vobis in re
cordationẽ dei vrĩ: Ego dñs de/
h us veſter. Anno ſecundo menſe q

Ni. de lyra

Locutus ẽ po. Ca. X.
Hic ɔñr agit de directõne
pfectionis miniſterio hũa/
no. ſ. ſonitu tubaꝝ/cũ dr: b ¶ Fac
tibi duas tubas argenteas: qꝛ
argentũ eſt metallũ bene ſonorum.
c ¶ Ductiles. i. factas cũ martello ñ
fuſiles. d ¶ Quib⁹ ɔuocare po.
In hebreo coniũctio copulatiua ⁊ in
terponitur. Et quando mouẽda ſunt
caſtra. Ad hec enĩ duo deſeruiebant
tube: ⁊ etiã ad quedaꝫ alia vt ſubdit
infra. Non enĩ moyſes vocabat mul
titudinẽ in motione caſtrorꝫ: ſed q̇libꝫ
dux vocabat eos qui erãt ſub vno ve/
xillo. e ¶ Cunqꝫ increpueris tu/
bis. ſ. duab⁹. f ¶ Congregabit
ad te omnis turba. ⁊ nõ dicit pn/
cipes: quia hoc fiebat quãdo moyſes
volebat inquirere qualiter regebant
pplm principes et tribuni ⁊ centurio
nes ⁊ ceteri qui preerant in pplo: vt
dic Ra. Sa. g ¶ Si ſemel clan/
gueris. In hebreo habet: Si ĩ vna
ſcꝫ tuba clangueris venient ad te pn/
cipes/et nõ turba. h ¶ Sin aũt p
lixior atqꝫ conciſus clangor in
crepuerit: mouebũt caſtra. ⁊ iſte
clangor erat in duab⁹ tubis: ſicut po
ſtea ſubditur: i ¶ Vlulantib⁹ tu
bis in pfectione: Et ſic clãgor mo/
tionis caſtrorum differebat a clango/
re vocatiõis multitudinis: qꝛ erat p/
lixior ⁊ cõciſus: non autem alius. vñ
ſubdit: ¶ Quãdo autẽ cõgregã
dus eſt popul⁹: ſimplex tubaꝝ
clãgor erit. rc patꝫ. k ¶ Filij ãt
aarõ ſacerdotis clan. tubis. hoc
eĩ ptinebat ad eorꝫ officiũ. l ¶ Erit
qꝫ hoc legitimum ſempiternũ:
id ẽ lege ſtatutũ. m ¶ Si exieritis
ad bellũ. Seq̃t: n ¶ Clãgetis.
miniſterio ſacerdotum: vt habetur in
ſubuerſiõe hiericho et alijs locis plu
rib⁹. o ¶ Et erit recordatio ve/
ſtri coram domino deo veſtro.
ad dandũ vobis victoriam. p ¶ Si
quando habebitis epuluꝫ ⁊ di/
es feſtos/calendas: canetis tu/
bis: vt ſint vobis in recordationem
ꝙ ad honorem dei offerantur ⁊ acce/
pta ſint coram eo. q ¶ Anno ſecũ
do menſe ſe. Deſcripta directione ſignorꝫ. hic conſequenter Diuiſio
deſcribitur motio caſtrorum: vbi primo ponitur exercitus ordi
nate pgrediẽs. ſecũdo addit ſocius in itinere expediens ibi:
Dixitqꝫ moyſes. ẽtio ſuborit caſus ĩpediẽs. xj. ca. Circa pmũ
ſciendũ ꝙ ad eleuationem nubis que erat ſignum motiõis tri/
*bus iuda

Moraliter. ¶ Locutus. rc. b ¶ Fac tibi duas tu. Moralit
Per quas pdicatores myſtice deſignãt Eſa. lviij. a. Quaſi tu
ba ex alta vocem tuã: ⁊ annũcia populo meo ſcelera eorꝫ: ⁊ do/
mui iacob pctã eorꝫ. Dicunt autẽ due pter geminã charitatẽ
que debet ĩ pdicatorib⁹ eſſe: ⁊ ad hoc ſignificãdũ Lu. x. a. Bi/
ni miſſi ſunt ad pdicandũ: ſm qd dicit Grego. Homel. xxix.
† ¶ Argenteas ductiles: id eſt factas cũ martello. Per ar/
gentum ſignificatur puritas vite. per ductilitatem vero virt⁹
patientie que debet in predicatoribus eſſe. d ¶ Quibus
conuocare poſſis multitudinem quando mouenda
ſunt caſtra. Uſus enĩ iſtarũ tubaruꝫ erat ad quattuor. ſcꝫ ad
*ppli cõgre.

ſecundo viceſima die mēſis/ ele †
uata ē nubes de tabernaculo fę
deris: Profectiq; ſūt filij iſrael
¶ rubi.
ꝑ turmas ſuas de deſerto ſinai:
et recubuit nubes in ſolitudine
¶ onager vel feritas.
pharan. Moueruntq; primi ca
¶ vel per manum.
ſtra/iuxta imperiū dn̄i in manu
moyſi: Filij iuda ꝑ turmas ſuaſ
quoꝝ pɼiceps erat naaſō filius
aminadab. In tribu filioꝝ iſa/
char fuit pͥnceps nathanael filiꝰ
ſuar. In tribu çabulō erat prin/
ceps heliab filiꝰ helon. Depoſi a
tūq; ē tabernaculū: quod portā
tes egreſſi ſunt filij gerſon ⁊ me/
rari. Profectiq; ſunt ⁊ filij rubē b
per turmas ⁊ ordinē ſuum: quo
rū princeps erat heliſur filius ſe
deur. In tribu autē filioꝝ ſyme
on pɼiceps fuit ſalamiel filiꝰ ſuri/
ſaddai. Porro ī tribu gad erat
¶ al's heliaſaph.
princeps heliſaphat filiuſ duel.
Profectiq; ſūt ⁊ caathite: por/ c
tātes ſāctuariū. Tādiu taberna d
culum portabatur donec veni/
rēt ad erectionis locū. Moue
rūt caſtra ⁊ filij ephraim per tur
mas ſuas/ī quoꝝ exercitu pɼi
ceps erat eliſama filiꝰ ammiud.
In tribu aūt filioꝝ manaſſe pɼi
ceps fuit gamaliel filiꝰ phadaſ
ſur: et ī tribu beniamin erat dux
abidan filius gedeonis. Nouiſ e
ſimi caſtroꝝ oīm ꝓfecti ſūt filij
dan per turmas ſuas: in quoꝝ
exercitu pͥncepſ fuit ahieçer filiꝰ
amiſaddai. In tribu autē filioꝝ
açer erat princeps phegiel filiꝰ
ochran: ⁊ in tribu filioꝝ nepta
¶ al's ahira.
lim: princeps fuit achira filiꝰ he
nan. Hęc ſūt caſtra ⁊ ꝓfectiōes
filioꝝ iſrael per turmas ſuas qn̄
egrediebātur. Dixitq; moyſes f
¶ al's heliab.
obab filio raguel madiāitę cog
a nato ſuo. Proficiſcimur ad lo
cū quē dn̄s daturus eſt nobis:
veni nobiſcū vt bn̄faciamus ti
bi: quia dn̄s bona promiſit iſrae
li. Cui ille reſpondit: Nō vadā

E ☞ phidim/ venerūt ī deſertū ſinai: ⁊ caſtrametati ſūt ī heremo: ⁊ moyſes aſcēdit ad deū. Vocauitq; eū dn̄s de mōte ⁊c̄. Et rurſū Exo. xix. b. Vade inq̄t ad ppl'm tuū ⁊ ſcīfica eos hodie ⁊ craſ: ⁊ lauēt veſtimēta ſua: ſintq; pa ti in diē tertiū ⁊c̄. Supputemꝰ numeꝝ ⁊ inueniemꝰ quinquageſimo die egreſ

Penteco/ſtes — ſionis legē datā ī mōte ſina: vn̄ ⁊ pen/tecoſtes ſolēnitas celebrat̄: ⁊ euāgelij ſacramentū ſpūſſancti deſcenſione cō/plet̄. In hac manſione media ps Exo di ⁊ totus Leuiticus: ⁊ Numeroꝝ ꝑ/cepta nō modica: ⁊ ꝑ ſingulas ppl'i tri bus diſtributio: ⁊ oblatio pͥncipum de ſcripta ſunt. Interpretat̄ aūt ſinai ru/bi: nō vnus/ vt ſupra ī ſolitudine ſint: ſed plures/ vt ibi principiū ſit/ hic ꝓfe/ctio/ ibi ſolitarius numerus: hic mul/tiplex: aliud eſt em̄ vnaꝫ: aliud omnes gratias poſſidere. Iſrael igit̄ poſt fa/miliarē cū dn̄o ſermonē iuxta mōtē ſi/nai cōmoratus: anno vno ⁊ diebus q̄t tuor mira diſpoſitione caſtroꝝ egreſ/ſus eſt in ſolitudinem pharan/ que in/terpretat̄ onager vel feritas: ibiq; ſuc cubuit male beſtie: faſtidiens celeſtem panem/ ⁊ egyptiorum carnes deſide/rans: quando multos ſubitū deuora/uit incendium: et intercedente moyſe flamma vorax conſumpſit humū. Tūc accipiunt coturnices/ et vſq; ad nauſe/am deuorant. Eliguntur ſeptuaginta preſbyteri/ ⁊ vadunt ad oſtium taber/naculi: duo remanent heldad et me/dad/ nō imperij negligentes/ ſed hu/militate ſubmiſſi dū ſe honore arbitrā tur indignos: vnde ⁊ abſentes ꝓphe/

Ps. 77. a. — tant. Saturatoq; populo/ cum adhuc eſca eſſet in ore eoꝝ ira dei aſcendit ſu per eos: ⁊ occidit pingues eorū: ⁊ ele/ctos iſrael impediuit/ ne ad malum ve

E — lociter currerēt. vnde dictus eſt locus ſepulchra ꝯcupiſcētie: ſiue iuxta Lxx. memorie deſiderij. Ex his docemur q̄ ſecularē ſcientiā relinquimus: ⁊ egy/ptias ollas contempſimus: non debe/re murmurare contra celeſtem ſcriptu re panē: nec virulentias egyptiorum qui ſunt magnarū carnium/ ſed ſim/plicem manne cibum querere. Si au/tem eas voluerimus repetere: vorabi mus vſq; ad nauſeam: ⁊ ſtatim domi/ni igne torquebimur: ⁊ deſideriū no/ſtrū vertetur in tumulos: vt ſimus ſe

Mat. 23. c — pulchra dealbata/ que foris apparent hominibus ſpecioſa: intus aūt plena ſunt oſſibus mortuoꝝ ⁊ omī ſpurcitia.

a ¶ Proficiſcimur ad locum ⁊c̄.

Moralit̄ — Grego. Plerūq; ſuadere elatis vtilia melius poſſumꝰ/ ſi ꝓfectū eorū nobis potiꝰ q̄ illis ꝓfuturū dicamus/ ſi eorū meliorationē nobis potius q̄ illis im/pendi poſtulamus. Facile em̄ eius ela tio ad bonum flectitur/ ſi inflectio eius alijs ꝓdeſſe credit̄. vnde moyſes qui regente deo et duce columna perge/bat: cū cognatū ſuum a gētilitatis con uerſatione vellet educere: ⁊ dei domi/nio ſubiugare/ ait: Proficiſcimur ad locum quē dn̄s daturus ē nobis ⁊c̄. Cumq; ille reſpōdiſſet: Non vadā te/cum ⁊c̄. Ilico adiunxit: Noli nos re/☞ linq̄re.

Ni. de lyra

Tu ✱ bus iuda cū ſibi adiūctis mouerūt caſtra: erat em̄ tribꝰ fortior ⁊ bellicoſi/or: ideo ꝑponebat̄ ad reſiſtendū forti/ter ſi occurrerēt aduerſarij. ⁊ patet lit/tera vſq; ibi: a ¶ Depoſitūq; ē ta bernaculū. ſtatim em̄ poſt eleuationē nubis filij aarō intra/bāt tabernaculū: ⁊ īuoluebāt illa que erāt intra: ⁊ diſponebāt onera. quibꝰ egreſſis gerſonite ⁊ merarite deponebāt taberna culū ⁊ atriū ꝑ circūitū: ⁊ diſpoſitis one ribus arripiebant iter poſt exercitū iu de cum duabus tribubꝰ ſibi adiunctis. G

b ¶ Profectiq; ſunt ⁊ filij ruben. Iſta ſecūda acies ſequebat̄ gerſonitas ⁊ meraritas. c ¶ Profectiq; ſūt et caathite: q2 portabāt arcā teſtimonij ⁊ alia q̄ erāt intra tabernaculū q̄ erant ſāctiora: ideo erāt ī medio totiꝰ exercitꝰ iſrl' tanq; ī loco tutiori/ vt poſſent defen di ſi eſſet neceſſe anterius ⁊ poſterius. d ¶ Tādiu tabernaculū portaba tur donec ⁊c̄. In hebreo h̄r ſic: Ele/uabāt tabernaculū vſq; ad aduentū ip/ſorū. ⁊ refert̄ ad gerſonitas et merari/tas q̄ ꝑcedebāt portātes tabernaculū: ita ꝙ inter ipſos ⁊ caathitas erat tribꝰ ruben cum ſibi adiunctis: ⁊ ideo qn̄ ve niebāt caathite portātes vaſa ſancta in ueniebāt tabernaculū erectū: ⁊ illuc in/troducebāt ea que portabant: quibꝰ e/greſſis filij aaron intrabant tabernacu lū/ ⁊ amouebāt opimenta ⁊ ponebant arcam ⁊ cherubin ⁊ alia in locis ſuis. e ¶ Nouiſſimi caſtroꝝ omniū ꝓ/fecti ſunt filij dan. In hebreo habe tur ſic: Et mouit vexillū exercitus dan congregatis omībus caſtris: q2 iſta aci es erat vltima: ꝓpter q̄d ſi ꝑcedentes aliquid ꝑdebāt in via/ iſti inueniebāt. Et ideo ad eos cōueniebant de alijs tri bubus ad recuperandū ꝑdita. f ¶ Di xitq; moyſes obab. Hic agit̄ de ſo cietate expediēte in itinere: q2 filij iſra/el habebant incedere ꝑ deſertū/ cuius

Obab electꝰ — noticiā habebat iſte obab. Et dicūt aliq̄ ꝙ fuit filiꝰ iethro: ⁊ ideo dicit̄ hic cogna tus moyſi. i. affinis: q2 fuit eiꝰ ſororiuſ. Ra. Sa. ⁊ aliq̄ alij dicunt/ ꝙ fuit ipſe/met iethro. vn̄ ⁊ ipſe vocatus eſt obab: ſicut dictum fuit Exo. ij. ca. vnde in he/breo habetur: Socero ſuo. vbi tranſla tio noſtra habet: Cognato ſuo. Sꝫ hic

Ragu et ieth — occurrit duplex difficultas. Prima eſt quomodo iſte obab dicitur hic filius ra guel: cum tamen raguel ſit idem quod iethro/ ſ'm illam opinionem quam ſecu tus ſum Exo. ij. Ad quod dicendum ꝙ pater iethro vocatus eſt etiam raguel ſicut ⁊ ipſe: quia cōmuniter accidit ꝙ fi lius primogenitus habet nomen pa/tris. Vnde Luce. ij. dicitur de iohan/ne baptiſta/ ꝙ vocabant eum nomine patris ſui Zachariam. Secūda eſt: q2 de ipſo iethro dicit̄ Exo. xviij. ꝙ poſt/q̄ fuerat cū moyſe: reuerſus abijt ī ter/ram ſuam. Ad quod dicendū ꝙ ſicut di ctū fuit ibidem: iethro videns mirabi/lia que dominus fecerat in populo iſra el: relicta gētilitate ꝯuerſus ē ad iudaiſ mū: ⁊ ad preces moyſi generi ſui cōſen ſit ire cum filijs iſrael: prius tamē abijt in terram ſuam/ que nō multū diſtabat ✱ a mōte ſinai

✱ populi ꝯgregationē/ ad caſtrorum motionem/ ad belli cōgreſſionem/ et ad feſti celebrationem. ꝑ que deſignat̄ ꝙ predicatores populū catholicum cōuo/care debent ad vnitatē fidei/ ⁊ ad profi ciſcendū ꝑ viam meriti: ⁊ ad bellandū contra inſultus diaboli: ⁊ ad feſtum ce/leſtis gaudij. † ¶ Eleuata eſt nu/bes de tabernaculo federis ⁊c̄. Hic agitur de profectione filiorum iſ/rael: ⁊ primo profecti ſunt q̄ erāt ī par/✱ te orientali

B linquere. Tu em̄ noſti in q̄bus locis per deſertū caſtra ponere debeamus ⁊c̄. Non moyſi mentē ignorantia itineris anguſtiē/ abat quā ad prophetie ſciētiā cognitio diuinitatis expāderat: quē columna ⁊ diuina collocutio inſtruebat. Sed vir ꝓuidus elato auditori loquens ſolatium petijt: vt daret requirebat du cem in via: cui dux fieret ad vitā. Egit ergo vt ſuperbus auditor voci ad meli ora ſuadendi eo magis fieret deuotus quo putaretur neceſſarius: ⁊ vnde ex/ hortatorē ſuū p̄cedere crederet: inde ſe v̄bis exhortātis īclinaret. a ¶ Arca q̄ꝫ federis. Ra. Arca federꝰ domini p̄cedit filios iſrael ꝑ tres dies ꝓuidēs loca caſtrorū: q̄ incarnatio dn̄i electis ab initio mūdi iter p̄ſentiſ vite dirigit: atq̄ꝫ ducatum ad ſanctā terrā veraciter tribuit: q̄ prius in figura patreſ veterꝰ teſtamēti ducebat. ⁊ nūc in veritate vi am iuſticie nobis demōſtrat. Uia igit̄ triū dierum ſancte trinitatis fides eſt. Tribus tēporibꝰ / ante legē / ſub lege / ſub gratia callē veritatis ⁊ iuſticie ſe/ quentibꝰ demōſtrat. b ¶ Nubes q̄ꝫ Protectio diuina / que ſpūſſancti gra/ tia electos ab initio mūdi defēdit: ⁊ ad futuram quietē cuſtodit. c ¶ Cunq̄ꝫ eleuaretur. Exemplo moyſi rectores plebis ꝓuocant̄: vt ſꝑ ſolliciti cōmiſſū ſibi gregem in principio operis ⁊ ī cō/ ſummatione dn̄o cōmēdēt: vt ꝓprias oues ꝓtegat: inimicos depellat.

Myſtice

.67.a.

tecum: ſed reuertar in terrā meā in qua natus ſum. Et ille: Noli i a quit nos relinquere. Tu enim no b ſti in quibus locis per deſertum caſtra ponere debeamus: et eris ductor noſter. Cunq̄ꝫ nobiſcū ve neris: q̄cq̄d optimuꝫ fuerit ex opi bus quas nob̄ traditurꝰ eſt dn̄s: dabimus tibi. Profecti ſunt er/ c

a ¶ trinitatis fide: tribus temporibꝰ viam veritatis demonſtrāte.

go de monte dn̄i via triū̊m dierꝫ: d

¶ incarnatio chriſti.

a arcaq̄ꝫ federis dn̄i p̄cedebat eos e per tres dies prouidens caſtrorꝫ b locū. Nubes quoq̄ꝫ domini ſuꝑ f eos erat per diem cū incederent. c Cunq̄ꝫ eleuaretur arca: dicebat g moyſes: † Surge domīe et diſſi h i pentur inimici tui ⁊ fugiant qui oderunt te a facie tua. Cum au/ k tem deponeretur aiebat: Reuer l tere dn̄e ad multitudinem exerci d tus iſrael. Ca. XI

Interea ortum eſt mur/ m n mur ppl̄i: quaſi dolētiū pro labore contra dn̄m.

Nico.de lyra

* a mōte ſinai: vt dictū fuit ibidē: vt ſic domo ſua diſpoſita adduceret ſecuꝫ familiā ſuā: ⁊ qđ hic dicit̄ de moyſi p̄ci bus ad ip̄m factū fuit eo tp̄e q̄ ꝯuerſus fuit ad iudaiſmū. de q̄ tēpore tactuꝫ eſt Exodi. xviij. dicta tamē reuerſio ad di/ ſpoſitionē domus ſue fuit poſt legē da tam: ⁊ ante receſſum populi de mōte ſi nai: ⁊ tanto tempore ꝙ poſſet ſe conue nienter diſponere ad recedendum cuꝫ

B filijs iſrael. Sequitur: a ¶ Noli in/ quit nos relinquere. Ex quo tu es conuerſus ad cultū veri dei. b ¶ Tu eni noſti in quibus ⁊c̄. Quia manſerat ꝓpe deſertū illud. qđ patet ex hoc ꝙ moyſes paſcens oues eiꝰ mina uit gregē ad īteriora deſerti: vt habet̄ Exo. iij. hoc videt̄ cōtra dicere p̄dictis: q̄ de mādato dn̄i habebāt ponere caſtra ad in/ diciū nubis: ⁊ ī nullo īdigebāt īdicio hoīs q̄ꝫtū ad hoc. Ad qđ dicūt aliq̄ ꝙ licet h̄rent pōere caſtra vbi ſtabat nubes: tn̄ neſci re poterāt an pōerēt ad partē nubis poſteriorē vl' āteriorē: de x̄trā vel ſiniſtrā: ⁊ iſte ſciebat q̄ ps eēt accōmodatior exercitui: vtpote ꝓpt̄ maiorē ꝓpinq̄tatē fontiū vel bonorꝫ paſcuorꝫ q̄bꝰ ī digebat exercitꝰ ꝓ aīalibꝰ. ſciebat etiā q̄ ps eſſet ſecurior ab ad uerſarijs: ⁊ ī h̄ ⁊ ī cōſimilibꝰ īdigebāt ſua directiōe. c ¶ Pro fecti ſūt ergo. moyſes ⁊ obab ⁊ totꝰ exercitꝰ d ¶ Uia triū dierū. Dicit Ra. Sa. ꝙ p̄īa die ſui receſſus ābulauerūt ꝑ tā tū ſpaciū quātū faciūt tres diete: q̄ dn̄s volebat oſtēdere ꝙ pa ratꝰ erat eos cito ītroducere ad terrā ꝓmiſſiōis: niſi poſuiſſent īpedimētū. Alij dicūt ꝙ ꝑ tres dies cōtinue ābulauērt: ⁊ h̄ am gis conſonat textui in principio ſequētis capituli vbi dicit̄ ꝙ ꝓ tāto labore itinerꝰ ortū eſt murmur ppl̄i. e ¶ Arcaq̄ꝫ fe. dn̄i prece. eos per tres dies. Iſtud videtur cōtradicere p̄dictꝰ. I. ꝙ arca cū alijs vaſis ſanctis erat in medio ꝓ gredictiū. Ideo dicūt aliq̄ ꝙ ordinatio p̄dicta de portatiōe arce in medio fuit ꝓ tp̄e in q̄ timeret̄ de aduerſarijs: ſꝫ ꝓ tunc q̄ erāt lōge poſiti ab eis nō portabat̄ in medio ſed ante exercitū ad ꝓuidēdū locum caſtrorꝫ: q̄ columna nubis erat ſuꝑ eam q̄ ſtabat qn̄ caſtra erāt ponēda. Ra. Sa. dicit ꝙ erat q̄dā alia arca in q̄ reuerēter ſer/ uabāt̄ p̄me tabule fracte: eo ꝙ erāt ſcripte digito dei: ⁊ iſta p̄ce debat exercitū: ⁊ in ea apparebat ſignū q̄etis: ſic̄ in ſtatione nu bis: ita ꝙ certiores eſſent ex pluralitate ſignorꝫ. f ¶ Nubes quoq̄ꝫ dn̄i ſu. eos e. licet em̄ nubes eſſet extēſa ſuꝑ totū exer citū ad refrigeriū eſtus: tn̄ ſpeciali mō ꝑ modū cuiuſdaꝫ colūne erat ſuꝑ arcam vbi erant tabule integre tempore quietis: tem pore autem motionis erat ſuper vexillum iude qđ precedebat. g ¶ Cūq̄ꝫ eleuaretur arca. De loco caſtrorꝫ vt portaretur in via. h ¶ Surge dn̄e. q̄ cōfidimꝰ de tua x̄tute. i ¶ Et diſſipētur inimici tui. q̄ ſunt inimici ppl̄i tui. vel q̄ cultū latrie tibi ſoli debitum attribuūt idolis. k ¶ Cū aūt depo neretur. in loco caſtrorū. l ¶ Aiebat: Reuertere dn̄e ad conſeruādū populum tuū: vt tibi exhibeat debitū cultuꝫ in lo co quietis caſtrorꝫ.

ex ar

C

Moralit̄

* te orientali. ſcđo q̄ erāt ī ꝑte meri/ dionali. tertio q̄ in occidētali. q̄rto q̄ ī aq̄lonari. ex q̄ ptꝫ ꝙ ꝓficiſcebāt̄ ſm̄ ordinē motus ſolis q̄ īcipit ab oriēte ⁊ ꝑ meridiē trāſit in occidētē ⁊ flectit̄ ad aq̄lonē. Eccs. i. a. Orieť ſol ⁊ oc/ cidit / ⁊ ad locū ſuū reuertit̄: ibiq̄ꝫ re/ naſcēs gyrat ꝑ meridiē ⁊ flectitur ad aquilonē. Per h̄ igit̄ ſignificat̄ ꝙ ꝓ ficiſcētes ad terrā viuētiū q̄ ē terra fi delibꝰ ꝓmiſſa / ſeq̄ debēt īſtinctū ſolis iuſticie: ſcꝫ dn̄i nr̄i ieſu chriſti: cuiꝰ vi/ ta ī terrꝰ diſciplīa morꝫ fuit. ꝓpter qđ dr̄ Joh̄. xij. d. Si quis mihi miſtrat me ſequat̄: ⁊ vbi ego ſuꝫ illic ſit ⁊ mi niſter meꝰ. Et bn̄ dicit vbi ego ſū: q̄ extūc erat ī ꝑfecta beatitudīe quātum ad aīam. ¶ Dixitq̄ꝫ moyſes ad obab filiuꝫ raguelis. ⁊ ſequit̄: a ¶ Noli inquit nos relinquere: Tu eni noſti in quibꝰ locis per deſertū ponere caſtra debeamꝰ: et eris ⁊c̄. Quis enim deus eſſet dux illius ppl̄i: tn̄ cū h̄ moyſes volebat habere directionē hoīs periti. ex q̄ docemur ꝙ licet nos deꝰ dirigat ī via morū tn̄ nō debemꝰ negligere adiutoriū hūa/ num. nam in hoc homines ſunt dei adiutores: vt habet̄. j. Corꝫ. iij. b. ¶ In ca. x. vbi dicitur in poſtil. Et di cunt aliqui ꝙ fuit filius ietro.

D

Additio. Opinio dicētiū ꝙ obab de q̄ hic agit̄ fuit filiꝰ ietro n̄ aūt ip̄emet ietro / videt̄ verior: q̄ magis cōſonat planiori ſen ſui littere. nā de ietro dr̄ ſupra Exo. xviij. an̄ datiōeꝫ legꝰ ꝙ regreſſuſ ē in terrā ſuā: ſꝫ videt̄ ꝙ obab filiꝰ ipſiꝰ ietro remāſit cū moyſe ⁊ cū ſorore ſua: de q̄ ꝓtūc n̄ fuit mētio ī ſcri ptura ꝙ regrederet̄ cū patre: q̄ remanſerat in oreb q̄ erat lo cus ꝓpe madian: ſꝫ cū moyſes ⁊ pplus diſponeret ſe ad receſ ſū verſuſ terrā iſrl' ꝓut dr̄: moyſes voluit vt ſecū iret cogna/ tꝰ ſuꝰ. ſ. obab filiꝰ ietro. vn̄ ⁊ dixit ei: Proficiſcamur ad locū. Nec valet qđ cōtra h̄ dr̄ qđ ī hebreo habet̄: Socero ſuo: Tū q̄ cū dr̄: Socero ſuo: refert̄ ad raguel nō ad obab: vt ītelliga tur ſic̄ dixit moyſes obab filio raguelis: q̄ q̄dē raguel erat ſo/ cer ſuꝰ: Tū q̄ ī hebreo n̄ ē ī h̄ loco diſtīctio: caſuū Tū q̄ di/ ctio hebraica ī hoc loco poſita pōt ſumi etiā ꝓ cognato.

Glo.ordi.

Interea ortum ⁊c̄. d ¶ Murmur ppl̄i. Ca. XI Rab. Murmurātē pplm̄ ignis dn̄i accēſus deuorat: q̄ ignis dn̄i multe vltiōis ī futuro illos excruciat: q̄ li gua īflāmata a gehēna murmurāt vl' dtrahūt. vn̄ ꝑ ſapiāꝫ dr̄: ☞ Eccl. xxviij. b

murmura/ tio execrabi lis

Nico. de lyra

Interea. Hic ꝯn̄r ponit̄ caſus impediēs Ca. XI ꝓgreſſuꝫ ppl̄i ad terrā ꝓmiſſiōis. Et ponit̄ multiplex caſus īpediēs. prīo murmuratiōis ppl̄i. ſcđo obiurga tiōis moyſi. ca. xij. t̄tio deſpatiōis exploratorꝫ. xiij. ca. q̄rto ſe ditiōis chore ⁊ ſibi adiunctorꝫ. ca. xvi. quīto cōmotiōis ppl̄i ꝓpt̄ pēuriā aq̄rū. xx. ca. ſexto ex īuaſiōe hoſtiū / ibi: Miſit ite rea. ¶ Circa p̄mū pōit̄ duplex murmuratō. prīa ex īpatiētia laborꝰ. ſcđa ex cōcupiſcētia ſaporꝰ / ibi: Uulgꝰ q̄ppe. Circa pri mū dr̄ ſic: n ¶ Ortū ē mur. po. q̄ſi dolen. ꝓ labore. q̄ ꝑ ſpacium triū dietarū ambulauerūt vna die ſm̄ Ra. Sa. vl' quia per tres dies continuos fuerāt ī itinere ſm̄ alios: quia * ita poterāt

Diuiſio

Moraliter. m ¶ Interea ortum eſt murmur popu li ⁊c̄. Per hoc autem ꝙ ignis accenſus a domino cōbuſſit murmurantes contra eū / ſignificatū fuit ꝙ ignis gehēne cō buret murmuratores cōtra potētiā vel eq̄tatē diuīe iuſticie.

Moralit̄

E ☞ Ecci.xxviij.b. Suſurro et bilinguis maledictꝰ ē. Ignis deuorat extremā ptē caſtroꝝ/ finē.ſ.pſentiū actionū. Uñ.i. Reg. ij.b. Dñs iudicabit extrema terre. Qui aūt vſqꝫ ad mortē incorrectꝰ pſeuerauerit: tā in anima ꝙ̄ in corpe vrēt pena perpetua. a ¶ Pepones porriqꝫ. Grego. Carnaliū mentes

Tropolo. ꝓ amore ſeculi dura quedā quaſi q̄dā mollia ⁊ delectabilia ferre parate ſūt. Dū in hac vita reꝝ culmina apphēdere conant/ ceſſationem a mūdi labore dñs impat: quietis dulcedinē perſuadet: ⁊ tñ veſana iniquoꝝ mēs plus aſſequi aſpa carnaliter/ ꝙ̄ tenere blāda ſpiritaliter gaudet. Plus acerbitate fatigationis ꝙ̄ quietis dulcedine paſcit. Sic iſraelite duꝫ refectionē māne deſup pciperēt. ab egypto ollas carnium/ pepones/ porros/ cepaſqꝫ cupiebāt. Significat eñi manna gratiā ſuauiſſimi ſaporis: ad refectionē vite interioris bñ vacātibus deſup datā. Olle carniū carnalia opa viſis tribulationū laboribus quaſi ignibus excoquēda. Pepones/ terrenas dulcedīes. Porri ⁊ cepe/ q̄ cū lachrymiſ comeduntur: difficultatē pſentis vite/ que nō ſine luctu agit: ⁊ cū lachrymis amat. Manna igit deſerētes cū peponibꝰ ⁊ carnibus/ porros cepaſqꝫ queſierūt: qꝛ puer ſe mētes dulcia gr̄e p quietē dona deſpiciūt: ꝓ carnalibꝰ voluptatibꝰ laborioſa huius vite itinera etiaꝫ lachrymis plena cōcupiſcūt: ꝯtemnūt habere vbi ſpūaliter gaudeāt: ⁊ deſiderātes appetunt vbi carnaliter gemant.

Quod cū audiſſet: iratus ē: et accēſus in eos ignis domini/ deuorauit extremā caſtroꝝ partē. Cūqꝫ clamaſſet populꝰ ad moyſē: orauit moyſes dñm/ ⁊ abſorptus ē ignis. Uocauitqꝫ nomē loci illiꝰ incēſio: eo ꝙ ſuccēſus fuiſſet cōtra eos ignis domini. Vulgꝰ quippe promiſcuuꝫ quod aſcēderat cum eis/ flagrauit deſiderio carniū ſedēs ⁊ flens: iūctis ſibi pariter filijs iſrael: ⁊ ait: Quis dabit nobis ad veſcendū carnes? Recordamur piſciū quos comedebamus in egypto gratis: in menteꝫ nobis veniunt cucumeres ⁊ pepones porriqꝫ ⁊ cepe ⁊ allia. Anima noſtra arida ē: nihil aliud reſpiciūt oculi noſtri niſi man. †Erat aūt man quaſi ſemē coriādri coloris bdellij. Circūibatqꝫ ppl's: ⁊ colligens illud frāgebat mola ſiue terebat ī mortario: coquens in olla ⁊ faciens ex eo tortulas ſaporis quaſi panis oleati. Cūqꝫ deſcēderet nocte ſup caſtra ros: deſcēdebat pariter et man. Audiuit ergo moyſes populum flentē p familias/ ſingulos p oſtia tētorij ſui. Iratuſqꝫ eſt fu

a ¶ carnalia opera viſis tribulationū laboribus coquenda.

a ¶ terrene dulcedines. b ¶ difficultates vite pſentis que nō ſine luctu agitur: ⁊ tamen cum lachrymis amatur.

Ni.de lyra ☞ Cōgrega

℥ ☙ ita poterāt incedere de nocte ī columna ignis ſicut ⁊ de die: vt habetur

† Exo.16.c Exo.xiij.d. Sed cōtra h̄ qd̄ dicit hic d̄ labore itineris: videt illd̄ qd̄ habetur Deut.viij.a. Adduxit te dñs deꝰ tuus xl. annis p deſertū: ⁊ ſequit ibi: Ueſtimentū tuū quo opiebaris nequaqꝫ vetuſtate defecit: ⁊ pes tuus nō ē ſubtritus. Dicendū ꝙ illud bñficiū habebat locū in bonis hominibꝰ ⁊ nō in malis: ſicut ⁊ māna erat valde ſapidū bonis/ ⁊ malis inſipidū: vt habet.ī. ⁊ hoc patet ex modo loquēdi quo dicit hic: Ortū eſt murmur populi. quia quādo intelligit de bonis/ dicit populus dñi vl' populus meus/ vel quid huiuſmodi determināſ ad bonū. qñ aūt de malis/ dicit abſqꝫ determinatiōe: ſicut Exo.xxxiij.a. Populus iſte dure ceruicis eſt.

a ¶ Deuorauit extremā caſtroꝝ partē. Extremū autē accipit dupliciter.ſ. de parte ſupiori ⁊ inferiori: et ſm hoc p extremā partē caſtroꝝ intelligit vulgus ſm aliquos. ſm alios ṽo intelligunt maiores de populo: ⁊ hunc ſenſum ſequit Ra. Sa. dicens/ ꝙ ſeniores populi qui erāt principales meruerant mortē: ⁊ nadab ⁊ abiu cū eis quādo viderūt deum: vt dictuꝫ fuit Exo.xxiiij. Sed quia dñs eo tempore quo data erat lex de nouo/ noluit immiſcere luctū cū gaudio de receptione legis: ideo diſtulit mortē nadab ⁊ abiu vſqꝫ ad dedicationē altaris: vt habet Leui.x. Mortē autem.lxx. ſeniorū vſqꝫ ad iſtum locum in quo fuerunt negligētes de repreſſione murmurationis populi quem tenebant regere ſicut et moyſes. ⁊ quia forte murmurauerūt cū populo. b ¶ Et abſorptus eſt ignis.i. extinctus. c ¶ Vulgus. Hic conſequē

Diuiſio ter ponitur murmuratio ex concupiſcentia ſaporis: vbi pmo ponitur dicta murmuratio. ſecundo moyſi afflictio/ ibi: Audiuit ergo moyſes. tertio domini conſolatio/ ibi: Et dixit dominus. quarto ꝓmiſſi impletio/ ibi: Uenit ergo moyſes. quīto peccati punitio/ ibi: Adhuc carnes. Circa primū oſtēditur murmuratio eſſe iniuſta ratione cibi petiti: cū dicitur: Vulgꝰ quippe promiſcuū ⁊c. iſti erant egyptij cōuerſi ad iudaiſmū: ſicut dictū fuit Exo.xij. d ¶ Flagrauit deſiderio.i. ardēter deſiderauit. Carnium nō eſt in hebreo: nec habetur in libris correctis:

bris correctis: quia non ſolum deſiderauit carnes/ ſed etiam piſces et alia: vt infra ſubditur: e ¶ Quis dabit nobis ad veſcenduꝫ carnes? Patet ꝙ iſta petitio ſit iniuſta: quia adduxerant ſecum de egypto multa animalia: vt habetur Exodi.xij. Nec poteſt dici ꝙ eſſent conſumpta: quia infra.xxxij. ca. dicitur: Filij autem ruben et gad habebant pecora multa ⁊c. ideo inde poterant habere carnes: ſed propter ſuam auariciam parcebant ſuis animalibus: et quia deſiderabant carnes magis delicatas: propter quod dominus quaſi ſatiſfaciens eorum deſiderio miſit eis coturnices. f ¶ Recordamur piſcium quos comedebamus in egypto gratis: Id eſt pro paruo precio: ⁊ nō poteſt intelligi pro nihilo/ cuꝫ etiaꝫ palee ad conficiendum lateres nō darentur eis gratis: vt habetur Exo.v. g ¶ In mentem nobis veniunt cucumeres. Dicunt aliqui ꝙ ſūt cucurbite. alij autem ꝙ eſt aliud genus terre naſcentium. h ¶ Pepones: id eſt melones. i ¶ Porriqꝫ ⁊ cepe et allia. Per iſta deſignantur cibaria q̄ comedebant cum iſtis quaſi cum ſalſamento vel ꝯdimēto. ſic.j. Eſdre.iiij.c. Memores ſalis quod in palatio comedimus: id eſt ciborum ſale conditoruꝫ. Secundo oſtenditur murmuratio iniuſta ratione cibi habiti/ cum dicitur: k ¶ Nihil aliud reſpiciunt oculi noſtri niſi man. quod tamen habebat in ſe omnem ſaporis ſuauitatem: vt habetur Sap.xvj.c. Man enim ſiue manna habebat triplicem ſaporem. vnus erat naturalis: et erat quaſi ſapor mellis: vt habetur Exodi.xvj. Alius ſupernaturalis/ et hic duplex: quia bonis ſapiebat prout volebant. ſapiebat enim piſces cum deſiderabant piſces: ⁊ deſiderantibus carnes ſimiliter conuertebatur eis in ſaporem carnis. et ſic de alijs cibis magis deſcendendo in ſpeciali. Et hoc eſt quod dicitur Sap.xvj.c. Subſtantiam enim tuam ⁊ dulcedinem tuam quam in filios habes oſtendebas: ⁊ deſeruiens vniuſcuiuſqꝫ voluntati/ ad quod quiſqꝫ volebat conuertebatur. Et eadem ratione malis hominibus erat cibus inſipidus qui de natura ſua erat dulcis. Erat autem man quaſi ſemen coriandri/ in figura ⁊ quantitate/ ſed non in colore. ideo ſubdit: l ¶ Coloris bdellij. quod eſt album et lucidum ſicut cryſtallus.

m ¶ Frāgebat mola ſiue terebat in mortario ⁊c. Hoc faciebant mali quibus erat cibus inſipidus. ⁊ ideo querebant ibi ſaporem per diuerſas vias: tamen ex decoctione non meliorabatur/ ſed magis ſapor dulcis immutabatur in peius per decoctionem. ideo ſubditur: n ¶ Quaſi panis oleati: id eſt in cuius piſtatione oleum miſcebatur. o ¶ Cunqꝫ deſcēderet nocte ſuper caſtra ros: deſcendebat pariter et man. Primo enim cadebat pruina quaſi ſtramentum manne: poſtea manna: ⁊ tertio ros quaſi eius operimentum: prout plenius expoſitum fuit Exo.xvj. p ¶ Audiuit ergo moyſes populū ⁊c. Hic ponit afflictio moyſi habētꝫ curā ppli: cui intolerabilis videbat ꝓpter maliciā eiꝰ. et ptꝫ lr̄a vſqꝫ ibi: ☙ Non poſſū ſolus

✳ c ¶ Vulgus quoqꝫ promiſcuū quod aſcēdit cuꝫ eis ⁊c. Per iſtos q̇ flagrauerūt deſiderio carniū/ ſignificatur religioſi mēdicātes: potiſſime qui poſt factā ꝓfeſſionē in paupcula religione in qua nihil eis ꝓmittit ꝙ̄tū ad vitam pſentē niſi auſteritas ⁊ pauptas: ⁊ tñ volūt nimis laute viuere ac etiaꝫ delicate. ⁊ frequēter hoc ꝯtingit illis q̇ ī ſeclo minꝰ habuerūt. nec ſunt cōtēti illis q̄ admīſtrant eis/ cū tñ ſuffeciſſent eis ī ſeculo pauciora: ⁊ acriter murmurāt cōtra illos qui ꝓ victu illoꝝ ꝓcurando fideliter laborant/ ſicut populus iſte cōtra moyſen nequiter murmurabat. Per hoc autem quod dicit in fine ca. ✳ Et ecce furor.

B a ¶ Cōgrega mihi ſeptuagita ꝛc̄. Gre. Sic plerūq̄ iuuenes dicūt̄ q̄ nulla cōſilij grauitate p̄munt̄: ita ſenes n̄ eos ſcriptura vocat qui ſola grauitate tēporū: ſed morū grauitate maturi ſunt. vn̄ Sap. iiij. b. Senectus venerabilis ē nō diuturna: neq̄ numero ānoꝝ cōputata. Cani aūt ſūt ſenſus hoīs: ꝛ etas ſenectutꝭ vita īmaculata. Hic ad moyſen dicit̄: Cōgrega mihi. lxx. viros de ſe. iſra. q̊s tu noſti ꝙ ſeneſ populi ſint. In quibus verbis ſenectus cordis notatur: cū tales iubent̄ eligi ſenes q̄ ſciunt̄. Si eī corporiſ ſenectus quereret̄: a tātis ſciri poterāt a quātis videri. Cū vero dr̄: quos tu noſti ꝙ ſenes populi ſint. patet q: ſenectus mētis nō corporis eligat̄. b ¶ Ut deſcendā. Iſid. In tredecima māſione deſcēdit ſpirit⁹ ſup ſeptuagita viroſ electos: ꝛ dn̄s deſcendit de nube ꝛ retraxit de ſpiritu q̄ erat ſup moyſen: ꝛ īpoſuit ſup. lxx. viros. Deſcēdēte eī in nube carnis chriſto: diffuſa ē p fidē ſpūſſancti gratia ſuper populos: ex ſeptuaginta gentiū linguis electos: venitq̄ ſup omnes donū illud virtutis celeſtis q̄ quondā fuerat ī moyſe ꝛ ꝓphetis. c ¶ Et auferā d̄ ſpiritu tuo: tradāq̄ eis vt ſuſtē. ꝛc̄. Aug⁹. Alia littera. Et auferā de ſpiritu q̄ in te ē: ꝛ ponā ſup eos: ꝛ ſuſtinebūt tecū impetū ppl̄i: ꝛ nō portabis illos tu ſolus ꝛc̄. Pleriq̄ latini nō vt in greco eſt trāſtulerunt/ ſed dixerunt: Auferā de ſpiritu tuo q̄ eſt ī te: ꝛ ponā ſup eos: aut ponā in eis: ꝛ fecerūt ſenſum laborioſum ad ītelligēdū. Putari eī poteſt de ſpiritu ipſius hoīs dictū: q̄ humana natura complet̄ corpore adiūcto: que cōſtat ex corpore ꝛ ſpiritu: quē etiā animā dicūt. vn̄ Paul⁹. i. Co. ij. c. Quis hoīm ſcit q̄ ſūt homīs: niſi ſpūs hoīs q̄ in ipſo ē? Sic ꝛ q̄ dei ſūt nemo ſcit niſi ſpūs dei. Et qđ poſtea adiūgit: Nos aūt nō ſpūm hui⁹ mūdi accipim⁹:
B ſed ſpiritū q̄ ex deo ē: oſtēdit aliū eē ſpiritū dei cui⁹ ꝑticeps fit ſpūs hoīs per gratiā dei. Quis poſſit etiā (ſicut alij īterp̄tati ſunt) ītelligi ſpūs dei/ cū dr̄: de ſpū tuo q̄ ē in te: q: fit etiā noſter q̄ dei ē: cū accipim⁹ eū: ſicut de iohanne dictū ē: in ſpū ꝛ virtute helie. Nō enī aīa helie in eū fuerat reuoluta. Qđ ſi q̄dā heretici opinant̄: q̄d dicūt ī eo qđ ſcriptū ē. iiij. Reg. ij. c. Spirit⁹ helie requieuit ſup heliſeū: cū iā ille haberꝫ aīam ſuā: niſi q: dictū ē de ſpū dei: vt etiā ꝑ illū operaret̄ talia q̄lia ꝑ heliaꝫ operabat̄: n̄ ab illo recedēs vt iſtū poſſet īplere: aut ꝑtit⁹ minor eſſet ī illo vt poſſet ī iſto eſſe. De⁹ eī ē q̄ poſſit eſſe ī oīb⁹ tāt⁹ vł tot⁹: ī q̄b⁹ ꝑ illā gratiā eſſe voluerit. Nūc aūt cū ſcriptū ſit: Et auferā de ſpiritu q̄ ē ſup te: nec dictuꝫ ſit de ſpiritu tuo: facili⁹ ſoluit̄: q: intelligim⁹ nihil aliud ſignificare voluiſſe niſi ex eodē ſpū gratie illos q̄ꝫ habituros adiutoriuꝫ ex quo habebat moyſeſ: vt ꝛ iſti haberēt quātū de⁹ vellet: non vt ideo moyſes min⁹ haberet. d ¶ Sexcenta milia peditū hu. po. ſunt. Aug⁹. Alia littera. Sexcēta milia peditū in q̄b⁹ ſū in ipſis: ꝛ tu dixiſti: carneſ dabo eis ꝛc̄. ¶ Querit̄ vtruꝫ hoc moyſes diffidendo dixerit an ꝗ̄rēdo? Sed ſi putauerim⁹ eū diffidēdo dixiſſe: ꝗ̄rit̄ cur h̄ ei n̄ exprobrauerit dn̄s: ſicut ꝙ ad petrā vn̄ ꝓfluxit aq̄ videt̄ de dn̄i poteſtate dubitaſſe? Si aūt dixerim⁹ eū modū ꝗ̄ſiuiſſe q̄ fieret: Reſpōſio dn̄i q̄ dr̄: Nunq̄d man⁹ dn̄i nō ſufficiet? q̄ſi redarguētis videt̄ ꝙ illi nō credidiſſet. Sꝫ meli⁹ puto ītelligi dn̄m ita reſpōdiſſe: tanq̄ modum quem dū quē ille ꝗ̄rebat dicere noluerit: ſꝫ poti⁹ opere ipſo potētiā ſuam demonſtrare. Poterat enim ꝛ marie dicenti: Quō fiet iſtud: q̄m̄ virū non cognoſco? a calūniantib⁹ obijci: qđ minus crediderit. C Lu. i. d.

Margin: mes qui / antur; g' litte/ ter; augu/

roꝛ domini valde: ſed ꝛ moyſi intoleranda res viſa eſt: et ait ad dominum: Cur afflixiſti ſeruū tuum? Quare non inuenio gratiaꝫ coram te? Et cur impoſuiſti pondus vniuerſi populi hui⁹ ſuper me? Nunq̄d ego concepi omneꝫ hanc multitudinē vel genui eaꝫ: vt dicas mihi: porta eos in ſinu tuo ſicut portare ſolet nutrix īfātulū: ꝛ defer ī terrā ꝓ qua iuraſti patrib⁹ eoꝝ? Unde mihi carnes vt dem tante multitudini? Flent corā me: dicētes: Da nobis carnes vt comedam⁹. Nō poſſū ſo- a lus ſuſtinere omnē hūc populū: quia grauis mihi eſt. Sin aliter b tibi videt̄: obſecro vt interficias me/ ꝛ inueniam gratiā ī oculꝭ tuiſ: ne tantis afficiar malis. Et dixit c d

¶ de. lxx. linguis electos.

a dn̄s ad moyſen: Congrega mihi e ſeptuaginta viros de ſenioribus

¶ grauitate morum.

iſrael quos tu noſti ꝙ ſenes populi ſint ac magiſtri: ꝛ duces eos f ad oſtiū tabernaculi federis: faci

¶ in nube carnis.

b eſq̄ ibi ſtare tecū: vt deſcēdā ꝛ lo

a ¶ ſctō. ſ. q̄ in te ꝑ gratiam ꝛc̄

c quar tibi: ꝛ auferā de ſpiritū tuo: g tradamq̄ eis vt ſuſtētēt tecū on⁹ h populi/ ꝛ non tu ſolus graueris. Populo quoq̄ diceſ: Sāctificamini cras: cōedetꝭ carnes. Ego i k enī audiui vos dicere: Quis dabit nobis eſcas carnium? Bene nobis erat in egypto: Ut det vobis dn̄s carnes ꝛ comedatꝭ: Nō vno die nec duobus vel quinq̄ aut decē/ nec vigiti q̄deꝫ: ſꝫ vſq̄ ad menſem dierū: donec exeat ꝑ l nares veſtraſ ꝛ vertat̄ in nauſeā: eo ꝙ repuleritis dn̄m q̄ in medio m veſtri eſt: ꝛ fleueritꝭ corā eo dicētes: Quare egreſſi ſumus ex egypto vt periremus ī ſolitudie? Et d ait moyſes ad dn̄m: Sexcēta mi n lia peditum huius populi ſunt:

Nico. de lyra

a ¶ Non poſſū ſol⁹ ſuſtiere. quomodo cōquerit̄ ꝙ ſolus ſuſtieret onus populi. cuꝫ de conſilio ietro cōſtituerit tribunos ꝛ centuriones? q: ſ̄m Sa. Ra. ſeptuaginta ſenes qui cum eo erant inſtituti ad regimen populi iam mortui erant: vt dictum eſt in principio capituli. Ul' ſ̄m alios dicentes ꝙ illi qui fuerūt mortui ab igne non fuerūt de maioribus populi: ſed de vulgaribus. illi autē qui erāt inſtituti ſuper populum cum moyſe intromittebāt ſe tm̄ de tꝑalib⁹. moyſeſ aūt volebat habere etiā adiutoriū ī ſpiritualib⁹. b ¶ Sin alit̄ tibi videtur: obſecro vt īterficias me. i. accipiaſ aīam meā de vita p̄ſenti ad te. c ¶ Ne tātꝭ afficiar malꝭ. timebat eī moyſes ne malicia ppl̄i eēt ſibi occaſio ruēdi ī malū īpatiētie. d ¶ Et dixit dn̄s. Hic ꝯn̄r ponit̄ cōſolatio dn̄i. Et prīo q̄tū ad ppl̄i curam. ſc̄do quātū ad cibi ꝓuiſionē. ibi: Pplo q̄q̄. Circa primū dr̄: e ¶ Cogrega mihi ſeptuagita viros ꝛc̄. Ra. Sa. dicit ꝙ iſti fuerūt p̄poſiti filiorū iſrl̄ cū eēnt ī labore egypti: ꝛ q: cōpatiebant̄ eis/ n̄ artabāt eos ad īplēdū numerū laterū: ꝓpter quod flagellati fuerūt ab exactorib⁹ pharaonis: vt habet̄ Exo. v. ideo meruerūt aſſumi ad regimē populi loco illoꝝ qui mortui fuerant: ꝛ cū hoc habuerūt ſpiritū ꝓphetie: vt. ī. habetur. Scđm alios fuerūt idē ſeneſ q̄ pri⁹ regebāt pplm in tēporalib⁹: ꝛ tūc cū hoc impoſita ē eiſ cura ī ſpūalib⁹: ꝓpt̄ qđ receperūt de nouo ſpūm ꝓphetie: q: ad ſpiritualia ꝓmouebantur. f ¶ Et duces eos ad oſtiū tabernaculi. ī oculꝭ toti⁹ ppl̄i: vt ī timore ꝛ reuerētia habeant̄. g ¶ Et auferā de ſpū tu. i. đ cura tua. h ¶ Tradāq̄ eiſ. vt ꝑtito ī alijs onere leui⁹ tibi ſit. Alit̄ exponit̄: De ſpū tuo. i. de ſpiritu gratie tibi date. ꝛ tūc nō eſt intelligendū ꝙ aliquid ſit ablatū moyſi ꝛ traditū aliis: ſed fuerunt illuminati abſq̄ diminutiōe gratie moyſi: ſicut a lūine vnius candele illūinant̄ plureſ abſq̄ ſui luminis diminutione. Sciendū tn̄ ꝙ ſimilitudo iſta non tenet q̄tū ad cauſaꝫ effectiuā: itaq̄ donū gratie ī moyſe exiſtēs cauſaret gratiā in alijs effectiue: ſed tantū meritorie: inq̄tū ad p̄ces moyſi ad ei⁹ ſubleuationē alij fuerunt illuminati. i ¶ Pplo q̄ꝫ dices. Hic ponit̄ cōſolatio cōtra defectum cibi/ cū dicitur: k ¶ Sāctificamini. i. preparate vos ad recipiēdū id qđ petiſtꝭ. Sāctificatio eī ī hebreo frequent̄ accipit̄ ꝓ p̄paratiōe. Ra. Sa. exꝑōit p̄parate voſ ad recipiēdū punitiōeꝫ ꝓpt̄ vr̄am murmuratiōeꝫ. ſic dr̄ Hiere. xij. a. Sctīfica eos ī die occiſiōiſ. Et vtrūq̄ pōt ītelligi: q: de⁹ diſpōebat eis dare carnes ſic̄ petiuerāt: ꝛ eoſ pūire ꝓ iniuſta petitione. l ¶ Donec exeat ꝑ nares vr̄as: q: vomit⁹ egrediēs ꝑ os vt frequenter fedat nares. m ¶ Eo ꝙ repuleritꝭ ꝛc̄. dn̄ꝫ quātū ī vob ē ex īgratitudīe vr̄a. n ¶ Sexcēta milia ꝛc̄. ſ. i. ca. exp̄ſſit nūeꝝ eoꝝ ſexcēta ꝛ tria milia q̄ngēti. l. Dicēdū ꝙ illi q̄ erāt vltra ſexcēta milia fuer̄t mortui ī plaga ignis dicta ī p̄ncipio ca.

Diuiſio

Lxx. p̄poſiti ſenes

D

a ꝛ tu dicꝭ:dabo eis eſũ carniũ mẽ
ſe ĩtegro? b Nũqd ouiũ ꝛ boũ mľti
tudo cedet vt poſſit ſufficere ad
cibũ:vel oẽs piſces maris ĩ vnũ
ↄgregabunt vt eos ſatient? c Cui
rñdit dñs:† Nunqͩ manus do/
mini inualida eſt? Jam nunc vi
debis vtruʒ meꝰ ſermo ope com
a pleatur. Venit igitur moyſes et d
narrauit populo verba dñi/con
gregans ſeptuaginta viros ď ſe/
nioꝛibꝰ iſrael:quos ſtare fecit cir
ca tabernaculuʒ. Deſcẽditq́ʒ do
minus ꝑ nubẽ: et locutꝰ ẽ ad eũ/
b auferẽs de ſpũ qͩ erat in moyſe:ꝛ
c dãs ſeptuaginta viriꝭ. Cũq́ʒ re/
quieuiſſet in eis ſpiritꝰ/pꝛophe/ e
tauerunt/nec vltra ceſſauerunt.

a ¶ ſed modũ querit nõ diffidit.

a ¶ Lxx.exit moyſes ad pplm:ꝛ locutꝰ ẽ ꝟba dñi.intus enĩ ẽ dũ ab ipſo docet:cũ tur/bis loquit:foꝛas exire ꝓhibet.

a ¶ ꝑ puritate coꝛdis ꝛ capacitate ĩtelligẽ/tie. ¶ laudẽ vite eoꝛum exponit.

E ☞ crediderit/cũ illa modũ queſierit:nõ de virtute dei dubitaue rit. Qď aũt rñſũ ẽ illi: Spũſſctũs ſuꝑueniet ĩ te:ꝛ vir.al. ob um.ti.poterat etiã ſic rñderi quõ hic: Nũquid ſpũiſctõ ĩpoſ/ ſibile eſt qͩ ſuꝑueniet in te?ac ſi idẽ ſenſus conſeruaret. Sed Zacharias talia dicẽs incredulitatis arguit: et vocis oppꝰſ/ ſe pena plectit. Deꝰ eñ nõ de verbis/ ſed de coꝛdibꝰ iudicat: alioqn poterat moyſes excuſari/ niſi ĩ eũ clara eẽt dei

Diffidẽtia ſnĩa ꝙ:diffidẽdo talia dixerit: Audite

Nu.20.b. me increduli: Nũquid de petra iſta e/ ducimus vobis aquã? deinde ſequit: Et eleuata moyſeſ manu ſua/percuſſit petrã virga bis ꝛc̃. Ad hoc illã virgã in qua tanta miracula fecerat ſumpſit:

†Eſa.50.a. et.59.a. eacq́ʒ petrã ꝑcuſſit :atq́ʒ inde ſolite ꝟtu tis ẽ cõſecutus effectꝰ. Verba ergo qͩ/ bus ait: Nunquid ex hac petra educi/ mꝰ vob aquã:poſſẽt accipi ſic tãq́ʒ dice ret: Nẽpe ex hac petra ẜm vrãʒ incre dulitateʒ aqua educi nõ põt/vt deniq́ʒ ꝑcutiẽdo oñderet diuĩtꝰ potuiſſe fieri: qď illi ĩ infidelitate nõ crederẽt. Ma/ xime qꝛ dixerat: Audite me increduli. Sed deus qͩ inſpectoꝛ ẽ coꝛdis/ qͦ ani/ mo dicta fuerĩt indicauit.ait eñ: Qm̃ nõ credidiſti ſanctificare me in conſpe ctu filioꝛũ iſrael ꝛc̃. ac ꝑ hoc intelligit moyſen ita dixiſſe tanq́ʒ ad incertũ per cuſſerit:vt ſi nõ ſequeret effectꝰ/ ẜ pꝛe dixiſſe putaret /cũ ait: Nũquid ex hac petra educimꝰ vobis aquã? qď in ani/ mo eius om̃ino lateret/ niſi dei ſentẽ/ tia ꝑdidiſſet. Econtrario ergo debemꝰ hic intelligere verba moyſi ď ꝓmiſſis carnibus querẽtis quõ fieret:nõ diffi/ dẽtis fuiſſe qñ ſnĩa dei ſecuta nõ eſt q̃ vindicaret/ſed potius que doceret.

Tropolo. a ¶ Venit igit moyſes. Oꝛige. Alia lrã:Exijt ĩquit moyſes ad popu lũ:ꝛ locutus eſt verba dñi. Donec verba dei audit moyſes: ab ipſo docet:intus ẽ:ꝛ ĩ interioꝛibꝰ ꝛ ĩ ſecretis cõſiſtit. Ubi ꝟo turbis loquit ꝛ pplo miñſtrat/qui intus nõ põt ſtare foꝛaſ exire dicit. Om̃is eñ doctoꝛ eccleſie ſi de ꝓfundioꝛibꝰ myſte/ rijs tractat/ꝛ occulta ſapiẽtie inter ꝑfectos ꝓferat/intꝰ ẽ. Cuʒ ꝟo ad turbas loquit ea que ꝓficiũt his qͩ foꝛis ſunt /ꝛ q̃ vul/ F gus põt audire:foꝛas exit ꝛ loquit ad populũ verba dei. In tus erat paulꝰ cñ diceret.j.Coꝛ.ij.b. Sapiẽtiã loq̃mur int ꝑ/ fectos ꝛc̃. Ad populũ ꝟo ꝓcedẽs ait Eph.iiij.g. Oĩs ſermo malꝰ ex oꝛe vrõ nõ ꝓcedat: ꝛ qͩ furabat iã nõ furet/ ꝛ ſiĺia ꝛc̃. b ¶ Auferẽs de ſpũ qui e.ꝛc̃. Nõ intelligendũ eſt quaſi materialẽ ꝛ coꝛpoꝛeã ſubſtantiã ĩ.lxx.poꝛtiões ſecuerit/ꝛ vni cuiq́ʒ particulã dederit. Impiũ eñ ẽ intelligere hec de natu/ ra ſpũſſancti. Sed moyſes ꝛ ſpũs qui erat ĩ eo quaſi clariſſi/ mi lumĩs lucerna fuit/ex qua ſeptuagĩta deꝰ accẽdit:ad quos ꝓncipalis lumĩs ſplẽdoꝛ aduenit:ꝛ oꝛigo ipſiꝰ nihil damni ex deriuatiõe accepit. c ¶ Requieuiſſet. Oꝛig. Et requieuit

Spũs in qͩ bus requie ſcit ſuꝑ eos ſpũs/ꝛ ꝓphetauerũt omnes ꝛc̃. Nõ legitur requie/ uiſſe ſpũs niſi in ſanctis. Requieſcit eñ in his qui mũdo ſũt coꝛde/qui purificãt aĩas a pctõ:ſic vt nõ habitat in coꝛꝑe ſub/ dito peccatis/etiã ſi habitauit aliquando. Nõ enĩ poteſt pati ſocietatẽ mali. Certũ eſt autem in tempoꝛe peccati eſſe in coꝛ/ de cuiuſq́ʒ ſpiritũ malũ/ꝛ agere partes ſuas. Cuʒ datur ei lo cus per cogitationes malas ꝛ concupiſcentias :contriſtatus (vt ita dicam)fugat ſpũſſanctus .vnde Eph.iiij .g. Nolite contriſtare ſpiritũſanctũ ĩ quo ſignati eſtis ꝛc̃. Peccãtes er/ go ↄtriſtamus ſpiritũſanctũ. Bene agẽtes requiẽ ei paramꝰ. Quod ergo ait de ſeptuaginta p̃ſbyteris: qꝛ ſpũs requieuit in eis:laudem vite eoꝛuʒ ꝛ virtutes expoſuit. ¶ Oꝛige. Et requieuit in eis vel ſuꝑ eos ſpũs:ꝛ ꝓ.ꝛc̃. Cõtinuo oꝑat ſpi/

Moꝛalit ritus nec ociuʒ patit/vbi operãdi materia digna ſuppeditat. In om̃ibus ergo qui ꝓphetauerũt requieuit ſpũs:ſed non ſi cut in ſaluatoꝛe. Pꝛopter qď de eo dictũ eſt Eſa.xi.a. Exibit virga de radice ieſſe:ꝛ flos de radice eiꝰ aſcendet:ꝛ requieuit ſuꝑ euʒ ſpũs dñi/ſpũs ſapiẽtie ꝛ intellectus ꝛc̃. Uide eñ qꝛ ſuꝑ nullũ aliũ ſpũs dñi requieuiſſe hac ſeptemplici virtute de ſcribit:ꝑ quod diuini ſpũs ſubſtãtia(qꝛ vno nomine nõ pote rat)diuerſis vocabulis explanat/requieſcere ſuꝑ eũ ꝓphetat. Hinc quoq́ʒ Johãnes ait Joh.j.e. Qui miſit me baptiçare in aqua

in aqua hic dixit mihi: Suꝑ quẽ videris ſpm̃ deſcendẽtẽ ꝛ ma nentẽ ſuꝑ eũ ipſe ẽ. Addidit eñ/ꝛ manentẽ ſuꝑ euʒ:vt eẽt hoc ſignũ ĩ ſaluatoꝛe/quod ĩ alio nõ poſſet oſtẽdi. De illo eñ ſolo G dictũ ẽ Eſa.liij.c.ꝛ.j.Pe.ij.d. Qui pctm̃ nõ fecit:nec inuẽtꝰ ẽ dolꝰ in oꝛe eiꝰ. Quia eñ ſolus ẽ qͩ pctm̃ nõ fecit:ideo ĩ illo ſolo mãſit ꝛ ꝑmãſit ſpũs. Conſtat ergo reli/ quos om̃es fuiſſe ſub peccato: nec con gruit vt tempoꝛe peccati dicamus ſpi/ ritũ mãſiſſe in eis. Ipſe eñ moyſes cũ iã ſpm̃ accepiſſet/ ſeipm̃ peccaſſe teſtat cũ diceret: Audite me ĩcreduli:nũquid

Nu.20. de petra iſta ꝓducemꝰ aquã vobis? In his eñ dictis nõ ſanctificauit deum: id eſt nõ cõfiſus ẽ in virtute dei. Cum er/ go hec loqueret:non de ſpũſancto/ſed de ſpiritu peccati loquebat. Certuʒ eſt ergo alios ꝓphetas aliquãdo habuiſſe ſpiritũ dei:aliqñ nõ habuiſſe. Hinc et dauid ait pſ̃.l.c. Et ſpm̃ſanctũ tuuʒ ne auferas a me. In qͦ oſtendit ꝙ poteſt auferri. In ſequentibus vero tanq́ʒ ab latum repopoſcit: Redde mihi letici/ am ſalutaris tui:ꝛ ſpiritu pꝛincipali cõ

3.Re. firma me. Salomonem quoq́ʒ nemo dicit niſi in ſpiritusancto iudicia iudi/

Ibi. caſſe:vel templũ domino conſtruxiſſe:

Ibi. aut rurſus in ſpiritusancto demonibuſ templa feciſſe:aut impijs mulieribꝰ la/ tera flexiſſe? Pꝛopheta quippe etiam

Ibi. a domino abdo miſſus eſt in bethel: et in ſpiritu dei verba domini locutus ẽ: nõ tamen in eodem ſpiritu pꝛeceptum domini pꝛeuaricatus eſt:quo pꝛohibi/ tus erat manducare panem in bethel: ideo occiſus eſt a leone. Ego autem(li

Nota cet nõ vſq́ʒquaq́ʒ pꝛonunciem) hec pu/ to eſſe etiam quedam cõmunia homi/ num geſta:que q̃uis peccato careant: non tamen digna videntur quibus in/ terſit ſpiritusſanctus:vt cõnubia legitima carent quidẽ pecca/ to:nõ tamẽ qñ actus cõiugales gerunt ſpũſſanctus dat:etiã ſi ꝓpheta oꝑat. Alia eñ plura ſũt ĩ quibꝰ ſola ſufficit vis huma/ na:nec res indiget neq́ʒ decet ſpũſſancti adeſſe p̃ſentiam.

☞ Remãſerãt aũt

Nico.de lyra

⁂ a ¶ Et tu dicis dabo eis ꝛc̃. Hic varie ſentiunt docto res hebreoꝝ. Dicit eñ Ra. Aquiba.ꝙ moyſes hic dubitauit de impletione verbi dei:ꝛ ad hoc inducit id quod ſequit de re ſponſione dñi: Nũquid manus dñi inualida ẽ: que videt eſſe reſponſio ad dubitantẽ vel deſperantẽ de impletione facti:et ideo peccauit ita grauiter ſicut in aquis contradictionis: de qͩ bus habetur infra.xx.ca. Uerũtamen nõ fuit hic punitus ſicut ibi:quia illud fuit factũ in publico corã tota multitudine filio/ rum iſrael:ꝛ ideo ſtatim fuit determinata punitio.ſ. ꝙ non in/ traret terrã ꝓmiſſionis:ſed iſtud fuit factuʒ in ſecreto.ſ. coꝛam deo tm̃:ꝛ ideo pena nõ fuit ſtatim impoſita:qm̃ aliter ſunt pu/ nienda peccata publica ꝛ ſecreta. Ra.Sa.dicit ꝙ moyſes nõ peccauit hic:ꝛ ad hoc inducit illud quod dicit ca.ſeq̃nti de mo yſe a dño: Qui in omni domo mea fideliſſimus ẽ. Et hoc ideʒ dicunt doctoꝛes noſtri/dicentes ꝙ moyſes nõ dubitauit ď im/ pletione verbi dei:ſed quia modus impletionis nõ erat ſibi re uelatus:queſiuit de modo implendi:nec in hoc peccauit/ſicut nec beata virgo maria quãdo petiuit ab angelo Lu.j.d. Quo modo fiet ꝛc̃.ꝛ ſic exponendũ eſt illud: b ¶ Nunquid oui/ um et boum multitudo cedet ꝛc̃.ac ſi dicat: implebit ne verbũ tuũ ꝑ hunc moduʒ vel aliũ? c ¶ Cui reſpõdit dñs: Nũquid manus dñi ĩualida ẽ?ac ſi diceret:potẽtia mea põt implere hoc multis modis cũ ſit infinita:modũ tñ iſtũ non reuelabo tibi verbo/ſed oſtendã facto:ideo ſubdit: Jã nũc vi/ debis ꝛc̃.ſequit: d ¶ Venit igit moyſes. Hic conſequẽ/ ter deſcribit impletio diuini ꝓmiſſi:ꝛ ꝓmo q̃tum ad partẽ cu/ re alijs imponẽde.ſecũdo q̃tũ ad cibi ꝓuiſionẽ/ibi: Uẽtus au

Diuiſi te egrediẽs. Pꝛimũ ptʒ in lrã ex p̃dictis vſq́ʒ ibi: e ¶ Pꝛo/ phetauerũt/ nec vltra ceſſauerũt. Dictio hebꝛaica q̃ po nit hic eſt equiuoca/ad addere et ceſſare:et ẜm hoc exponit op poſito modo ab hebꝛeis. Uno modo ſic: Pꝛophetauerũt ꝛ nõ addiderũt.i.illo tm̃ die ꝓphetauerunt et nõ vltra. Alio modo ſic: Pꝛophetauerunt et nõ ceſſauerunt: id eſt nõ fuit ablatus

⁂ ab eis ſpũs

B a ¶ Remāſerāt aūt ī caſtris duo viri ⁊c. Nō neglige/tia ꝑcepti domini/ ſed deuotione humilitatis indignos ſe iu/dicātes ꝑceptione tāti muneris: ideo iudex cordium deus di/gnos eos iudicauit ⁊ oſtēdit. b ¶ Quid inquit emula/
aliter ris ⁊c. Greg. Pia mēs paſtorꝫ q2 nō ꝓpriā gloriā ſed aucto/ris querit: ab omib9 vult iuuari qđ fa/cit. Fidel' em̄ ꝑdicator optat ſi fieri va/leat: vt veritatē quam ſolus loqui nō ſufficit/ ora cunctorꝫ ſonēt. Vñ cum io/ſue duobus in caſtris remanētibus et ꝓphetantibus vellet obſiſtere: ei per moyſen dicitur: Quid emularis pro me: Quis tribuat vt omnis populus ꝓphetet: ⁊ det ei ſpm̄ ſuū: ꝓphetare enim omnes voluit/ qui bonum quod habuit non inuidit. c ¶ Coturni/cum multitu. Ra. Carnalis popu/
gorice lus iudeorꝫ ſumpto celeſti cibo carnes deſiderauit: ſed deus ita iudiciū contē/perauit vt puniret malos: nec fragili/bus alimoniam denegaret: et in ipſa conceſſione aliquid ſpiritale innueret. Non enī ferarum/ nō quadrupeduꝫ/ nec terreſtriū animaliuꝫ eſum tribuit: ſed volucrū: vt diſcerent ſupna magis deſiderare ꝙ terrena/ ſpiritalia ꝙ corporalia. Auiuꝫ enim natura ex aquis proceſſit: ſed in aere habitationē acq̇ſiuit ſibi. Qui ergo volucres comedūt/ ab imis ad ſuperna cor leuare monentur: vt licet in terrenis corporibus degant/ animo ſemper celeſtia petant: ſm̄ illud apoſtoli. ij. Cor. x. a. In carne ambulātes nō ſm̄ carnē militam9. Et Phil. iij. d. Noſtra autē conuerſatio in celis eſt. d ¶ Sepulchra cō/cupiſcētie. Iſid. Terciadecima mā/
B ſio eſt in ſepulchris cōcupiſcentie: vbi
aliter populus faſtidiens celeſtem panem: carnes egyptias deſiderauit: multoſq; ſubito vorauit incendiuꝫ. Quibus docemur/ vt qui conuerſationem ſeculi relinquimus: et egyptias ollas: id eſt carnalium deſideriorum feruores: non murmuremus contra celeſtem panem: nec virulentias egyptiorum qui ſunt magnarum carnium: ſed ſimplicem manne cibum: id eſt puram celeſtemq; vitam agamus. Si enim poſt perceptam angelicam mannam/ que ē celeſtis vita vel doctrina: rurſus carnes egyptias: id ē carnales ſeculi voluptates: et concupiſcentie priſtine appetimus nauſeam: ſtatim igne domini torquebimur: deſideriūq; noſtrum vertetur in tumulos/ vt ſimus ſepulchra dealbata/ que foris parent ſpecioſa: intus plena ſunt oſſibus mortuorum et omni ſpurcitia: Mat. xxiij. c. e ¶ Venerunt in aſeroth ⁊c. Hiero. Quartadecima manſio eſt in ſolitudine pharan/ que: in atria vertitur. In hac aaron ⁊ maria ꝓpter ethiopiſſam cōtra moyſen murmurāt. Et hoc prudēs lector attēde/ ꝙ poſt cōſummatā ī duodenario ꝟtuteꝫ (quia ſupbiuit iſrael: ⁊ in ſepulchris cōcupiſcētie carnes egyptias deſiderauit) rurſuꝫ fundamētū iacit: ⁊ atria. i. veſtibula virtutis ingredit̄: oſtendēs nobis eos qui ſtāt poſſe cadere: ⁊ qui ceciderunt poſſe reſurgere. Poſitus eſt em̄ ieſus in ruinam ⁊ in reſurrectionē multorū. Qui ait ꝑ ꝓphetā Hiere. viij. b. ⁊ pſ. xl. b. Nūquid q̇ cadit nō adijciet vt reſurgat: ¶ Iſido. Quartadecima māſio ē in ſolitudine aleroth. In hac aarō ⁊ maria offēderūt detrahētes fratri ꝙ vxorē alienigenam accepiſſet: ⁊ ilico maria lepra ꝑcuſſa effloruit. q2 ſacerdotalis plebs xp̄o ſaluatori aduerſus eccleſiā de gētib9 ꝯgregatā derogās/ lepra pctī ꝑfūdit̄. Nec redit ad dei tabnaculū donec plenitudo gētiū ītrauerit. Tūc enī p̄ſtinā recipiet ſanitatē: cū ſeptiformis ſpūs agnitio ad veniā reduxerit eā.

a Remāſerāt aūt ī caſtr' duo viri: a
quorū vnus vocabat̄ heldad ⁊
alter medad: ſup quoſ requieuit b
ſpiritus: Nā ⁊ ipſi deſcripti fue/ c
rant/ ⁊ nō exierāt ad tabnaculū.
Cunq; ꝓphetarēt in caſtris/ cu/ d
currit puer ⁊ nunciauit moyſi/ di/
cēs: Heldad ⁊ medad ꝓphetāt
in caſtris. Statim ioſue fili9 nun
miniſter moyſi ⁊ electus e pluri/
bus/ ait: Dñe mi moyſes ꝓhibe e
b eos. At ille: Quid iquit emula

a ¶ ꝓphetare omnes voluit: qui bonū qđ habuit nō inuidit.

ris ꝓ me: Quis tribuat vt omīs
populus ꝓphetet: ⁊ det eis dñs
ſpiritū ſuū: Reuerſuſq; eſt moy
ſes ⁊ maiores natu iſrl' in caſtra.
Vēt9 aūt egrediēs a domio arre f g
ptas trās mare coturnices detu h
lit ⁊ dimiſit ī caſtra itinere q̄ntū
vno die ꝯfici poteſt ex omni pte
caſtrorꝫ ꝑ circūitum: volabātq; i
in aere duobus cubitis altitudi
ne ſuper terram. Surgens ergo
populuſ toto die illo ⁊ nocte ac
c die altero/ cōgregauit coturnicū
multitudinē: qui parum/ decem k
choros: ⁊ ſiccauerūt eas per gy l

¶ carnale deſiderium.

rū caſtrorꝫ † Adhuc carnes erāt m
in dentibus eorꝫ: nec defecerat
huiuſcemodi cibus: ⁊ ecce furor †
domini concitatus in populū/ ꝑ
cuſſit eum plaga magna nimis.
d Vocatuſq; ē ille loc9 ſepulchra
cōcupiſcētię: Ibi enī ſepelierūt
populuꝫ qui deſiderauerat car/
nes. Egreſſi autē de ſepulchris
e concupiſcentię venerunt in aſe/
roth: ⁊ manſerūt ibi.

* ab eis ſpūs ꝓphie: licet nō ꝯtinue ꝓphārēt: ⁊ hūc ſenſū ſeq̇t̄ nr̄a trāſlatio q̄ videt̄ verior: q2 ſpūs ꝓphetie erat eis dat9 ad regimē ppl'i vt dictū ē. ⁊ iō nō ē veriſile ꝙ habuerint tm̄ vno die: ſꝫ durāte eorꝫ regimīe: et hoc oñdit lr̄a ꝑcedēs: Cūq; req̇euiſſet ī eis ſpūs: et ſequit̄: a ¶ Remāſerāt aūt ī ca. nō ex ꝯtēptu ſꝫ ex hūilitate: reputātes ſe īdignos tāta ꝓmotiōe: et iō receperūt donū dei ſicut ⁊ alij. iō ſubdit̄: b ¶ Sup q̊s requi. ſpūs. q̇ req̇eſcit ſup hūiles: ſm̄ ꝙ dr̄ Eſa. lxvi. ſm̄ trāſlationē. Lxx. Sup quē req̇eſcet ſpūs me9 niſi ſup humilē ⁊ quietū: ⁊c. c ¶ Nā ⁊ ipī deſcꝑti ⁊c. Dicit Ra. Sa. ꝙ moyſes volēs cōpeſcere murmur ppl'i cōtra ſe ſi plures accipet de vna tribu ꝙ de alia: accepit de qualibet tribu ſex ſenes/ q̇ ſūt ſimul accepti. lxxij. ſed q2 deus ꝑcepat tm̄ d. lxx. iō accepit. lxxij. cedulas ſcribēs ī qualibet ꝗquē. i. ſenex: exceptis duabus cedulis in quibus nihil erat ſcriptum: et illas cedulas poſuit in vaſe vbi nō poterant videri/ dicens. lxxij. ſenibus/ ꝙ quilibet acciperet ibi vnaꝫ cedulam ad fortunam: et qui acciperet cedulam nō ſcriptam: ſignum erat ꝙ deus nolebat eum cum ſenibus computari: et ideo dicitur de iſtis duobus/ ꝙ ipſi deſcripti fuerant/ quia cedulas ſcriptas habuerant. d ¶ Cucurrit puer ⁊ nunciauit. dicunt hebrei ꝙ iſte fuit gerſon. filius moyſi. e ¶ Domine mi moyſes ꝓhibe eos. Dicit Ra. Sa. ꝙ ꝓphetabāt de morte moyſi futura: ⁊ ꝙ ioſue introduceret populū in terrā ꝓmiſſionis loco eius. ⁊ ideo ioſue motus fuit ad hoc dicendū: ne videret̄ appetere propriam gloriam/ ⁊ magiſtri ſui mortem. Expoſitores autem noſtri dicunt cōmuniter/ ꝙ motus fuit/ eo ꝙ videbatur eſſe contra reuerentiaꝫ moyſi: ꝙ in abſentia eius prophetarent: quaſi moyſes nihil feciſſet ad hoc ꝙ recepiſſent ſpm̄ prophetie: propter qđ ſubdit moyſes: Quis tribuat vt omnis popul9 prophetet ⁊c. ⁊ patet. f ¶ Ventus aūt. Hic cōſequēter ponit̄ impletio ꝓmiſſi quantum ad cibi prouiſionē. g ¶ Egrediens a domino. i. virtute diuina excitatus. h ¶ Arreptas trās mare cotur. ſ. ī arabia vbi multū abundāt. i ¶ Volabātq; ī aere duob9 cubitis: vt poſſēt capi ſine labore: quia nō oportebat ad capienduꝫ eas ſurſū leuari aut depmi. k ¶ Qui parū/ decē choros. i. q̇ minus acceperūt/ acceperūt in tanta quātitate. Eſt aūt chorus genus menſure: ⁊ continet decē ephi: vt habet̄ Ezech. xlv. De q̄ntitate aūt ephi dictū eſt Exo. xvi. ꝙ gomor q̇ eſt decima pars ephi/ continet q̄ſi quartam et dimidiā pariſieñ. ſm̄ dicta Iſidori ⁊ Papie: id eſt tantū de aridis quantū vnum vas continēs quartam ⁊ dimidiā cōtineret: ⁊ ſic ephi continet quantum vas. xv. quartarꝫ. ⁊ ꝑ conſequēs chorus cōtinet quantū vas. xxxvij. ſextariorū ⁊ dimidij. Verius tamē credo ꝙ quātitas huius mēſure eſt nobis incerta: ſicut ⁊ de alijs frequēter dictū eſt: eo ꝙ multum variant̄ ſm̄ diuerſa tempora ⁊ varias regiones. l ¶ Et ſiccauerūt eas ꝑ gyrū caſtrorꝫ: id ē mūdauerunt eas amouendo inteſtina extra caſtra. Aliter exponunt alij ſicut littera ſonat: ne ꝑ humiditatem nimiam putrefierent: quia ſufficiebant pro comeſtione vſq; ad menſeꝫ/ vt ꝑdictū eſt. ⁊ huic expoſitioni conſonat lr̄a hebraica que ſic habet: Et extenderunt eas ꝑ gyrū caſtrorꝫ. m ¶ Adhuc carnes. Hic cōſequēter ponit̄ punitio pctī cōmiſſi: ⁊ ptꝫ lr̄a. Qui deſiderabāt carnes: nō eſt de textu.
* † ¶ Et ecce furor dñi ⁊c. Significat̄ ꝙ dicti murmuratores q̄ruloſi ꝑcutient̄ a deo igne gehennali. Per hoc autē ꝙ

Marginalia (right): C — Quō. lxx. electi — Nota — D — † Pſ. 77. d — Chorus — Moralit̄

 * aū percuſſionē

E ante percuſſionē iſtam dominus dedit eis in abundantia ma/
gna coturnices que ſunt aues delicate quaſi ſatiſfaciēs eorum
irrationabili deſiderio: ſignificatur ꝙ dn̄s aliquādo cōdeſcēdit
petitionibus maloꝝ hominū ad eoꝝ interitū: eo ꝙ fit eoꝝ ora/
tio in peccatū. ¶ Cur impoſuiſti pondus vniuerſi populi hu/
ius ſuꝑ me. Per hoc autē ꝙ moyſes plenus ſciētia tā acquiſi/
ta ꝙ̄ infuſa: ⁊ cū hoc tantā gratiā habebat erga dominū ꝙ lo/
quebatur cū eo ſicut homo loqui ſolet cū amico ſuo: ⁊ tn̄ peti/
uit adiutores ad regimen populi. dat̄ exemplū eccl̄ie p̄latis et
curatis ꝙ nō abhorreant homīes bone vite ⁊ ſufficiētis litte/
rature ſibi datos a deo in adiutoriū oneris ſui ſupportādi/ pre/
dicando et cōfeſſiones audiendo: ſed magis eos diligāt et fo/
ueant et multiplicatiōem eoꝝ deſiderēt repellentes ꝯtrariū cō
ſulentes. dicētes cū moyſe: Quid emulari pro me: quis tribu/
at vt oīs ppl̄s ꝓphetet et det eis deus ſpūm ſuū:
¶ In ca. xj. vbi dicitur in poſtilla: deuorauit extremā caſtro/
rum partem.

Addition. j. Per hoc quod dicitur hic: Extremā. non
intelligitur an iſta deuoratio ſit de vulgo
vel de maioribus: q̄r ſolum oſtendit ꝙ hec deuoratio nō fuit ꝑ
omnia caſtra: ſed ad quandā partē: que tamen fuerit illa pars
non determinat̄ in littera: nec culpandi ſunt ſeniores tanꝗ̄ ne
gligentes de repreſſione murmurationis populi: q̄r ſi ſic moy
ſes ⁊ aaron etiā fuiſſent culpandi/ qui magis tenebant̄ ad regi
men ppl̄i: ſed tam iſti ꝙ̄ illi ex duricia populi ſunt excuſabiles.
vnde nec littera facit mentionē imponēdo huiuſmodi culpā po
pulo murmuranti. vnde ⁊ opinio Ra. Sa. nō tenetur ab alijs
expoſitoribus hebreorum.
¶ In eodem ca. xj. vbi dicitur in poſtilla: ſm̄ aliquos dicit ꝙ
illi qui fuerunt mortui ab igne non fuerunt de maioribus

Additio. ij. Aliter videt̄ magis ꝓprie diſtinguēdū
in hac materia: vt. ſ. ſeniores cōſtituti tri
buni ⁊ hmōi de cōſilio ietro intēdebāt tm̄ de iudicialibꝰ int̄ ꝑ/
tes vt expſſe habet̄. s̄. Exo. xviij. d. vbi d̄ illis dicit̄: Et iudica/
bunt ppl̄m omni tp̄e. ſed hic petebat moyſes adiutoriū habere
F in regimine populi totiꝰ vniuerſali: ꝓut ꝑtinebat ad materiam
de qua hic agit̄. vnde dicit: Nūquid cōcepi omnē hanc multi/
tudinē vt dicas mihi: porta eos in ſinu tuo: ſicut portare ſolet
mulier infantulū. Ex quo patet ꝙ hoc adiutoriū a moyſe h̄ pe/
titū erat ad regimen ſeu curam vniuerſalē ppl̄i: qđ eſt altioris
rōnis ꝙ̄ iudicare tm̄: qua ratiōe receperunt ſpiritum ꝓphetie:
q̄r ille pplꝰs in primitiuis a ꝓphetis cōmuniter regebat̄ ⁊c̄.
¶ In eo. ca. xj. vbi dicitur in poſtilla: Ra. Sa. dicit ⁊c̄. Con/
grega mihi. lxx. viros ⁊c̄.

Additio. iij. Iſta electio de. lxx. ſenibꝰ que moyſi fu
it cōmiſſa: nō videt̄ p̄ncipalit̄ cōſiſtere ī
labore egyptiaco ⁊ hmōi: ſꝫ potiꝰ in grauitate morū ⁊ honeſta
te vite. vn̄ glo. in h̄ loco dicit ſic: In his verb̄ ſenectus cordis
notat̄: ſi em̄ corporis ſenectꝰ q̄reret̄/ a tāt̄ ſciri poterat a quāt̄ vi
deri. cū ꝟo d̄r: Quos tu noſti ꝙ ſenes ppl̄i ſunt. patꝫ ꝙ ſenectꝰ
mētis nō corporis eligat̄. hec in glo. ¶ In eo. ca. xj. vbi dicit̄
in poſtilla: Et auferā de ſpiritu tuo. i. de anima tua.

Additio. iiij. Ad quorūdā in hoc ca. cōtētoꝝ ab il/
lo loco vbi d̄r: Quis dabit nobis ad
Queſtio prima veſcendēdū carnes ⁊c̄. vſqꝫ ibi: Et det eis dn̄s ſpūm ſuū vlte/
riorē declarationē occurrūt aliq̄ īquirēda. ¶ Primū cur moy/
ſes q̄ cōiter in alijs exceſſibꝰ ppl̄i miſericordit̄ ſe habebat intā/
tū ꝙ in pctō vituli petebat deleri a libro dei niſi eis ꝑceret̄: vt
s̄. Exo. xxxij. et etiā ꝓ murmuratoribꝰ orauit ⁊ ceſſauit ignis.
vn̄. s̄. Nu. xvi. ca. in hoc tn̄ loco nō ſe cōuertit ad orandū deum
Secunda ꝓ pplo: ſed ſolū ad ſubtrahendū ſe a regimīe ppl̄i dicēs: Non
poſſum ſolꝰ ſuſtinere onus ppl̄i ⁊c̄. Secūdo q̄rendū ē de h̄ qđ
d̄r: Cur īpoſuiſti pōdus ppl̄i huiꝰ ſuꝑ me ⁊c̄. videt̄ enī ꝙ hmōi
Tertia pōdus fuit impoſitū moyſi hoc petēti ſeu volenti: vt habet̄. s̄.
Exo. xxxiij. in additiōe. ¶ Tertio querēdū videt̄ de hoc qđ d̄r:
Vn̄ mihi carnes ⁊c̄. vt dem multitudini. flēt enī corā me ⁊c̄. di
cētes: Da nob̄ carnes vt mādicemꝰ. cū ip̄i non videant̄ h̄ peti
uiſſe a moyſe. dixerūt enī: Quis dabit nobis ad veſcendū car/
nes: in q̄ vident̄ potius a deo tacite hoc petiuiſſe: a quo cetera
dabant̄ ſibi: ⁊ ſic incōuenīēter videbat̄ dici a moyſe: Vn̄ mihi
Quarta carnes: q̄r h̄ ab ip̄o nō petebāt ſibi dari: ſed a deo: ⁊ hoc hēbat
in ptāte ſua. ¶ Quarto q̄rendū videt̄ cur dicit: Nō poſſum ſo
lus ſuſtinere ⁊c̄. q̄r ad ſatiſfaciendū huic petitioni nō videt̄ fa
cere ꝙ eſſet ſolus aut cū ſocietate: cū hoc nō poſſet impleri niſi
Solutio potētia diuina q̄ ſimilit̄ poſſet cū moyſe ſolo ſicut etiā cū ſocijs.
¶ Ad quoꝝ ſolutionē p̄mittēda ſunt duo. Primū: q̄r in hoc
loco ppl̄s peccauit pctō cōcupiſcētie inordinate. habebāt enim
cibū ꝯtinuū ſuauiſſimū ⁊ ſalubrē. ſ. māna ⁊ ſine labore: ⁊ tn̄ cū
hoc cōcupiſcebāt inepta cibaria. ſ. cepe ⁊ allia: qđ ad ꝯcupiſcē
tiā valde inordinatā ꝑtinet. vn̄ vocatus ē locꝰ ille. ſ. eodē ca. G
ſepulchꝝ cōcupiſcētie: ſm̄ qđ vitiū ꝯcupiſcētie ſm̄ ph̄m ī. iij.
Ethic̄. eſt puerile vitiū: nō ſolū q̄r cōtingit ſepe pueris: ſꝫ ſm̄
ſimilitudinē quandā: ⁊ hoc ꝓpter tria ſm̄ ſctm̄ Tho. in ſecū/
da ſcđe. q. clxij. ar. ij. ī corpe q̄ſtionis Primū: q̄r ſicut puer nō
attēdit ad ordinē rōnis: ſic ꝯcupiſcētia rōnē non audit: vt in
vij. Ethico. Secūdū: q̄r ſicut puer ſi ſue volūtati dimittat̄ cre/
ſcit in ꝓpria volūtate: vt Eccī. xxx. b. Filius dimiſſus a corre/
ctione euadet p̄ceps. ſic ⁊ cōcupiſcētia ſm̄ Aug̃. in. vij. con/ Aug
feſſionū: ſi ei ſatiſfiat maius robur accipit. Tertiū ſimilit̄ ꝙ̄tū
ad remediū. vn̄. iij. Ethic̄. dicit̄: Quemadmodū puerū opor/
tet ſm̄ p̄ceptū pedagogi viuere: ſic cōcupiſcibile ꝯſonare ra/
tioni. ¶ Dicendū igit̄ ad primū queſitū ꝙ moyſes noluit pro
hac vice ꝓ pplo orare: vt dn̄s ꝓuideret de his que petebant:
ne eoꝝ malicia augeret̄ vt dictū eſt. ¶ Ad ſecundū dicenduꝫ
ꝙ licet moyſes acceptaſſet ſeu petiuiſſet regimē ppl̄i ſibi a d̄o
cōmiſſū: hoc tn̄ intelligebat̄ inꝙ̄tū eſſent cōſētanei rōne ſaltē
ſicut homines adulti: nō aūt vt pueri. ⁊ iō cōquerēs dicebat:
vt dicas mihi porta eos in ſinu tuo ſicut portare ſolet nutrix
infantulū. q. d. licet ſuſtinuiſſem pondus ppl̄i q̄ ſe haberet vt
hō adultꝰ: nō tamen poſſum ſuſtinere eos qui ſe habent vt in
fantuli in ſinu nutricis ſue: ⁊ hoc ꝓpter puerilitatem huiꝰ vi/
tij: vt dictū eſt. vnde dicit ph̄us in. j. Ethic̄. Nihil differt eta/
te iuuenis. vel ſm̄ mores iuuenilis. ¶ Ad tertiū dicendm̄ ꝙ
petitio populi in hoc loco poſſet dupliciter interp̄tari: q̄r aut
ipſi petebant habere qđ cōcupiſcebāt miraculoſe a deo. ⁊ hoc
erat grauiꝰ: nā appetere ꝙ deꝰ p̄termitteret ordinē nature ad
ſatiſfaciendum ſuꝑflue cōcupiſcētie magis vitioſū eſt: cū ma/
gis deuiet ab ordine nature. Alio mō pōt ītelligi hec peti/
tio ꝑ humanā induſtriā: ſicut ſolent duces ꝓcurare vt appo/
nent̄ cibaria ſuis exercitibus: ⁊ hoc eſt leuius/ cum non ſit pre
ter ordinē nature. vn̄ moyſes volens interp̄tari hoc dubium
ad meliorē ꝑtē dixit: Flent corā me dicētes: Da nobis carnes H
vt comedamꝰ. q. d. nō petūt hoc ſibi fieri miraculoſe qđ eſſet
maxime inordinatū: ſed petūt a me vt eis ꝓcurē ꝓpria indu/
ſtria. qđ tamen nō poſſuꝫ. vnde dicit: Vnde mihi carnes ⁊c̄.
¶ Ad quartū dicendū ꝙ q̄r vitiū hoc erat puerile: ideo po/
pulus ille ꝙ̄tū ad hoc īdigebat regimīe pedagogi vt dictū ē:
nō pōt aūt maxima multitudo pueroꝝ ſub vno regi pedago/
go: quia requirūt magis particularit̄ inſtrui/ nec ad inuicem
cōgregant̄ ſi ſunt in magna multitudine: vn̄ dicit: Audiuit er
go moyſes populū flentē ꝑ familias ⁊ ſingulos ī oſtio tento
rij ſui: ex quo patet ꝙ erant diuiſi ab inuicē ⁊ nō congregati:
ſed pplꝰs ex viris adultis cōgregatus etiā ſi ſit magnꝰ poteſt
ſub vno duce regi ſeu ordīari. ⁊ iō ſequit̄: Nō poſſū ſolꝰ ſuſti
nere ⁊c̄. q. d. ſi multitudo eēt q̄ſi adultoꝝ in vno loco ſociato
rū: forte poſſem eis ſatiſfacere. Cōſequēter circa h̄ qđ ſeq̄tur
in lr̄a: Cōgrega mihi. lxx. viros q̄s tu noſti ꝙ ſenes ppl̄i ſūt:
querendū videt̄ cur fuit h̄ electio moyſi cōmiſſa: nā ſenectꝰ in
hoc loco ad lr̄am ītelligit̄ nō numero annoꝝ cōputata: nā ꝓ/
ut ait Grego. Si de corporis ſenectute q̄reret̄ nō oporteret di/
ci: q̄s tu noſti ꝙ ſenes ppl̄i ſūt. ſenectꝰ em̄ corpalis nō ſoluꝫ a
moyſe: ſed a cūctiſ videntibꝰ dinoſcit̄. hec ille. Cū aūt ſenectus
mētalis de qua h̄ agit̄ a ſolo deo vere cōſpiciat̄: q̄ cor intuet̄:
vt. j. Reg. xvj. talium electio nō erit moyſi cōmittēda: ſꝫ po/
tius illi ſenes fuiſſent a deo nominādi: ſicut beſeleel ⁊ ooliab
electi fuerunt a deo nominatim ad opus tabernaculi. ſupra
Exod. xxxj. Similiter in ſucceſſorem moyſi ioſue fuit electus
nominatim a deo: vt. ī. Deu. xxxj. Itē ſi forte ꝓpter aliquam
cām hec electio fuiſſet cōmittēda: querēdū videtur cur non fu
it pplo cōmiſſa: ſic̄. ī. Deu. j. d̄r: Date ex vobis viros ſapien/
tes ⁊c̄. ꝑ hoc em̄ ꝙ ppl̄s elegit ſuos maiores magis pax ppl̄i
cōſeruabat̄: vident̄ em̄ oēs quaſi aliquā ꝑtē habere in p̄nci/
patu. vn̄ ⁊ omēs talē ordinationē amāt ⁊ cuſtodiūt: vt in. ij.
Politic̄. Ad qđ dicēduꝫ ꝙ ſm̄ ph̄m in. ij. Politic̄. inter ſpēs Ph
regiminis alicuiꝰ cōmunitatis p̄cipua ē illa in qua vnus ſm̄
virtutē principat̄: deꝰ voluit ꝙ moyſes toti pplo tanꝗ̄ ꝑfecti/
or ceteris p̄eſſet vt ppl̄s dei ſub optima ſpecie regimīs rege/
ret̄: q̄r tamē ꝓpter impꝑfectionē populi moyſes ſolus nō ſuffi
ciebat. vn̄ dicit. s̄. Nō poſſū ſolus ſuſtinere. diſpoſuit deꝰ vt
ſui coadiutores eſſent ab ip̄o moyſe electi: vt ſub eo eſſent tan
ꝙ̄ inferiores: ⁊ ſic populi regimen principaliter eſſet monar/
chicum: quod eſt optimum. ideo dicit: Cōgrega mihi. lxx. vi/
ros q̄s tu noſti: q̄r tn̄ regimē ariſtocrarchicū ī q̄ regimīe mlti
p̄ncipant̄ ſm̄ virtutē ē bonū regimē citra ſcđm: iō deꝰ voluit
ꝙ illi electi eſſent ſenes ppl̄i. ſ. virtuoſi vt dictum eſt: et ſicut
hec ordinatio. lxx. virorūꝫ predicto mō electorum eſt mixta ex

regno mo/

A regno monarchico/inq̃tū vnus ꝓncipaliter p̃ſidebat. et ex ariſtocrachia/inq̃tum multi ſunt qui ſm̃ virtutem ſub illo vno p̃ſidebāt. Participabat autē hoc regimen de monarchia inquātum ex toto populo iſti fuerūt electi ⁊ in equali numero de qualibet tribu/vt habet̃ in poſtilla eo. ca. Conſiderandū tamen ꝙ hec electio. lxx. viroꝝ nō fuit cōmiſſa populo. Cum ꝓpter rationē iā dictā. ſ. vt regimē eſſet principaliter monarchicū. Tū qꝛ iſti eligebant̃ ad ſtatū ꝓpheticū. oēs em̄ iſti ſic electi ꝓphetauerūt: vt patet ī hoc ca. Cōſtat aūt ꝙ popul⁹ neſciret diſcernere q̃ viri eſſent magis diſpoſiti ad donū ꝓphetie obtinendū: qꝛ hoc reſpicit ꝑfectiones ītellectuales. Qđ aūt aūt legit̃ Deut. i. b. Date ex vobis viros ſapiētes: intelligit̃ de electiōe tribunoꝝ ⁊ cēturionū ⁊ hmōi: qui fuerūt electi ad iudicia ꝑticularia inter partes exercēda/vt ibidē manifeſte patet: ⁊ tales eligebant̃ ex bona conuerſatione ⁊ fama celebri: q̃ etiā a pp̄lo pñt cognoſci. que quidē electio hmōi cēturionū nō erat cōtra rationē monarchici regimīs: qꝛ ipſi iudicabāt tm̄ de minorib⁹: maioꝛa autem moyſi referebant: vt. s̄. Exo. xviij. qđ nō legit̃ de. lxx. viris hic electis. Cōſequēter circa hoc quod dicit̃ in lr̄a: Auferā de ſpū tuo tradāq; eis. Uidendū ē an hoc quod dicit̃/de ſpū tuo: intelligat̃ de cura tua. ſ. vt in onere reguminis quod totaliter erat ſup moyſen in alijs partito/leuius remaneret ī ipſo moyſe huiuſmodi onus: an cū dicit̃ de ſpū tuo: intelligat̃ de ſpū gratie ipſi moyſi gratis date. qui quidē duo modi exponēdi ponunt̃ in poſtilla: ſed prim⁹ nō cōſonat lr̄e: ſecūd⁹ aūt modus verioꝛ videtur. nam de ſpū gratie q̃ data erat moyſi/fuit datū. lxx. viris: qđ intelligendū ē ꝓut in poſtilla. nō ꝙ ꝑ hoc fuiſſet aliq̃d ablatum ab ipſo moyſe ⁊ alijs traditū: ſed ꝙ fuerūt illuminati abſq; diminutione gr̄e moyſi/ſicut a lumine vnius candele plures illuminant̃ ſine ſui diminutione/ꝓut in poſtilla. q̃ quidē ſimilitudo videt̃ tenere etiam quantū ad cauſam effectiuā: licet hoc videat̃ negari a poſtillatoꝛe. Glo. enī in hoc loco ſic dicit: Moyſes ⁊ ſpūs qui erat in eo/ quaſi clariſſimi luminis lucerna fuit ex qua. lxx. deus accendit/ad quos principalis luminis ſplendoꝛ aduenit: ⁊ oꝛigo ipſi⁹ nihil damni ex diminutione accepit. hec in glo. Ex quo manifeſte patet/ꝙ ſpūs ſeu lumē gratie ī ſenioꝛib⁹ illis fuit deriuatū a lumine gr̄e quod erat ī moyſe ſine ſui diminutiōe. Circa qđ duo ſunt attendēda. Unū eſt ꝙ ſpūs ſeu gr̄a de qua hic agit̃ ⁊ in glo. p̄dicta ꝑ lumē oſtēdit̃: nō ē lumē nature que a ſolo deo creante dat̃. nec lumē gratie gratū facientis/que a ſolo deo iuſtificāte cōfert̃: nec lumē gloꝛie/ꝑ quod

B rōnalis creatura a ſolo deo beatificat̃: ſed debet intelligi ſpūs ꝓphetie/qui ē quoddā lumē ī quo manifeſtant̃ veritates q̃ ꝑ ꝓphetiaꝫ reuelant̃ a deo ipſi ꝓphe. Un̄ ⁊ ad Ephe. v. c. Omē qđ manifeſtat̃ lumē ē. Qꝛ aūt ſpūs iſte de quo hic agit̃ ſit ꝓphetic⁹/ſatis ptꝫ ex lr̄a cū dicit̃: Cūq; requieuiſſet in eis ſpūs/ꝓphetauerūt. ſpūs em̄ ꝓpheticus in ꝓmis patrib⁹ ve. teſta. req̃rebat̃ ī rectoꝛib⁹ ꝓncipalib⁹ populi: vt ptꝫ diſcurrēdo fere ꝑ rectoꝛes principales a moyſe vſq; ad dauid. Patet etiā de Saule. i. Reg. x. ꝙ cum eſſet vnct⁹ in regno ꝓphetauit. vn̄ ⁊ iſti qui aſſumebant̃ ad regimē populo in coadiutoꝛes ipſi moyſi: conueniebat vt haberēt ſpiritū ꝓpheticum. Secundū ē/ꝙ illuminatio ꝓphetica que a deo ꝓncipaliter ē: qn̄q; tāgit mētes ꝓphetaꝝ mediantib⁹ angelis: vt ptꝫ de ipſo moyſe in primoꝛdio ſue aſſumptionis ad ꝓpheticū ſtatū: Exo. iij. ⁊ de Abraā Geñ. xviij. ⁊ de multis alijs. Et qđ magis ē/ꝙ etiā inter angelos eā dē beatitudinē poſſidētes/ſupꝛioꝛes illuminant inferioꝛes: ſm̄ Diony. in. viij. ca. ce. hierar. ⁊ eodē mō pōt intelligi circa. lxx. viros. ſ. ꝙ lumē ꝓpheticū in mēte moyſi a deo infuſum confoꝛtabat lumē naturale ipſoꝝ ſenioꝝ: ⁊ manifeſtabat eis veritatē de his q̃ ꝑtinebūt ad ſtatū regimīs populi: ita ꝙ principalitas huius illuminationis eſt in ſolo deo. ſecūdaria ꝟo illuminatio actiua in ipſo moyſe: ſicut ⁊ luna recipit lumē ab ipſo deo mediante ſole. Et hoc videt̃ ſonare lr̄a que ī hoc loco dicit: Deſcēditq; dn̄s ꝑ nubē: ⁊ locutus eſt ad eū. ſ. ad moyſen: nō aūt ſenioꝛib⁹. ſequit̃: Auferēs de ſpū qui erat in moyſe/⁊ dās. lxx. viris. Et notandū ꝙ vbi nos habem⁹/Auferens de ſpū q̇ erat in moyſe. ponit̃ in hebꝛeo quoddā verbū equiuocū ad multa: nūq̃ tm̄ repit̃ idē ſignificare qđ auferre. ⁊ trāſlatio chaldaica in h̄ loco poſuit quoddā verbū ſignificans idē quod diffundere ſeu protēdere. ⁊ ē ſenſus/ꝙ deus diffudit ſeu protendit de ſpū qui erat in ipſo moyſe. ⁊ dedit. lxx. viris modo p̄dicto. Et foꝛte in tranſlatione noſtra ꝓmo fuit poſitū: Auferā de ſpū tuo. ſimiliter afferēs de ſpū qui erat in moyſe. quod ſatis conſonat cum trāſlatione chaldaica: ⁊ poſtea ꝑ vitiū alicui⁹ ſcriptoꝛis fuit interpoſitū: ita ꝙ vbi dicebat̃ afferā/ poſitū fuit auferā: quod nō bn̄ lr̄e cōſonat nec ꝓpoſito ⁊c̄. Et notandū etiā ꝙ hec excellētia rōnabiliter videt̃ fuiſſe cōceſſa ipſi moyſi int̃ ꝓphetas ceteros ve. teſta. Tū qꝛ fuit eximius ꝓphetaꝝ: ꝓut ī ſcđo ſcđe. q. clxxiiij. ar. iiij. ī coꝛꝑe q̃ſtionis. Tū qꝛ ſol⁹ int̃ illos dei eēntiā in hac vita exiſtēs vidit: ꝓut Aug⁹. in li. i. de vidēdo deū ꝯ moyſe ⁊ paulo teſtat̃. ⁊ iđ cōgrue angeloꝝ deū videntiū p̄rogatiuā habuit ī illuminatiōe ꝓphetica. ſ. ꝙ ſicut deus mediantibus angelis illuminat mētes ꝓphetaꝝ: ſic mediāte ip̄o moyſe ꝑ lumē ꝓpheticū ſibi a deo excellētiſſime collatū: lumē ꝓpheticū traderet̃ illis. lxx. viris. Tū qꝛ hoc ꝑtinebat ad maiorē ꝑfectionē regiminis pp̄li. Si em̄ illi. lxx. viri recepiſſent a deo īmediate ſpm̄ ꝓpheticū: ſicut moyſes immediate recipiebat/eēnt quodāmodo oēs pares ī hmōi regimīe: nō obſtāte ꝙ moyſes ī maioꝛi copia recepiſſet hmōi ſpm̄ q̃ꝫ illi. Nā ſm̄ ꝑhm̄ magis ⁊ min⁹ nō variāt ſpēm. Ex q̇ poſſent ſeq̇ duo incōueniētia. Primū ē ꝙ daret̃ occaſio vt pp̄ls reputaret eos equales in regimine: ⁊ ſic populus nō regeret̃ monarchice: quod ē optimū regimē vt dictū ē. Scđm qꝛ poſſet cōtingere aliqđ ſil̄e illi⁹ quod legit̃. iij. Reg. xiij. de ꝓp̄ha illo q̇ aliū ꝓphetā induxit ad trāſgreſſionē mādati dei dicēs: Et ego ſum ꝓpheta ſil̄is tui: ⁊ angel⁹ locut⁹ ē mihi ī nomine dn̄i ⁊c̄. ex q̇ poſſent cōtingere multe tribulatiōes ī regimine/vt ſat ptꝫ. In hoc loco valde cōmēdāda ē humilitas moyſi: qui potius voluiſſet vt ſui coadiutoꝛes ei parificarent̃ in ſpū ꝓphetie q̃ꝫ ꝙ eſſent ſub ipſo cōſtituti: qđ ptꝫ ex hoc: nā ioſue dicēte ꝯ duob⁹ ꝓphetātib⁹ ī caſtris: Dn̄e mi moyſes ꝓhibe eos. Ille rn̄dit: Quid inq̇t emularis ꝓ me: q̇s tribuat vt oīs pp̄ls ꝓphetet/⁊ det eis dn̄s ſpm̄ ſuū. q. d. vana eſt tua emulatio: qꝛ ego poti⁹ vellē ꝙ nō ſolū iſti. lxx. ſꝫ oīs pp̄ls ꝓphetaret. ſed etiam vltra hoc vellē ꝙ nō ꝓphetarē: ex hoc ꝙ deus accepit de ſpū meo vt daret eis/ſicut mō fit: vt cenſeant̃ eſſe me minoꝛes: ſed etiā vt haberēt ſpm̄ ꝓpheticū a deo īmediate ſibi datū. et hoc ē quod dicit: Et det eis deus ſpm̄ ſuū. q. d. nō meū vel ꝯ me: quod nō ad modicam humilitatē reputandū eſt. nā apl̄i licet iam ſepe doctrinā chꝛiſti audiuiſſent: in qua maxime cōmendauit hūilitatē: vt Mat. xi. d. Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis coꝛde. in fine tn̄ imminēte paſſionis tp̄e ꝯ maioꝛitate cōtendiſſe legunt̃. Un̄ Lu. xxij. c. Facta ē cōtētio int̃ diſcipulos q̇s eoꝝ videret̃ maioꝛ eſſe. Moyſes tn̄ vt hic teſtat̃ ſcp̄tura/nō ſolū illis. lxx. ſed etiā oīmibus de populo parificari volebat/vt dictū eſt. Tenendū eſt tn̄ ꝙ apl̄i poſt cōfirmationē ad maioꝛē gradū humilitatis attigerūt/ſequēdo doctrinā xp̄i dicētis: Qui maioꝛ eſt veſtrū fiat ſicut minoꝛ ⁊c̄. ſicut patet Luce in capitulo allegato.

Replica correctoꝛij ꝯtra Burgeñ. In libꝛo numeroꝝ vſq; ad ca. xi. nō ponit Bur. q̃ multa egeāt ꝑtractatione. In ca. itaq;. xi. vbi poſtil. dicit gr̄aꝫ moyſi in. lxx. viros partitā ſine ſue gr̄e diminutiōe/ſicut multe cādele ab vna accēdūt: ⁊ dicit illud q̇ ad moyſen nō ītelligi debere effectiue/ſꝫ meritoꝛie: veri⁹ hierarchice. Contra h̄ Burgeñ. audacter ſe opponit/aſſerēs in h̄ ꝙ ī ſpūs diſtributione ad. lxx. viros moyſes ſe habuit effectiue: addens ꝙ ille ſpūs diſtributus debeat accipi ꝓ ſpū ꝓphetie reſoluēs ſe finaliter ad act⁹ hierarchicos: volēs ꝙ ſicut ſupioꝛ purgat ⁊ illuminat effectiue īferioꝛē: ita ⁊ moyſes reuelādo ꝟitates cōfoꝛtabat lumē naturale ī ill̄. lxx. viris. Sed ſic dicēdo Burg. nōnulla cōtingūt incōueniētia. Primū: qꝛ ſic Burgeñ. recedit a plana lr̄e expoſitiōe. nā in lr̄a dicit̃ deū dixiſſe nō moyſen: Auferam de ſpū tuo tradāq; eis. vbi de cauſalitate ſpāliter effectiua ad moyſen ꝑtinēte nulla fit mentio/ſed poti⁹ oppoſitū: qꝛ ſpūs moyſi ex lr̄a videt̃ habere rōneꝫ cauſe material̄: ex qua vel a qua reſpectu diuine diſtributiōis. Cā aūt materialis et efficiens nō coincidūt: ex. ij. phyſicoꝝ. Secundū incōueniēs qđ accidit Burgeñ. ē/ꝙ illa ratiōe qua moyſes hic ponit̃ cā effectiua reſpectu act⁹ vel habit⁹ ſupnaturalis: eadē ratione ⁊ bacul⁹ heliſei ⁊ ꝟga moyſi ⁊ cetera inſtrumēta quib⁹ facta dicunt̃ miracula dicerent̃ habuiſſe rōneꝫ cauſe effectiue: qđ eſt contra cōmunē ſcholā: niſi quis inſtrumenta reducere vellet ad genus cauſe efficiētis: de quo ſupꝛa Exo. viij. Tertiū incōueniēs/ꝙ null⁹ ſupioꝛ poſſet exercere actū hierarchicū inferioꝛē/niſi cōferret ei gratiā vel habitū ſupnaturalē: quod ē falſum: qꝛ actus hierarchici ex diſpoſitione diuina oꝛiūtur: ⁊ hec diſpoſitio cōfert̃ nature/vt exerceat illos act⁹ naturali oꝛdine docere pōt. Et de hoc dictū ē ampli⁹ ſup Exo. xxxiij. contra Burgeñ. digreſſionē. Multa em̄ alia incōueniētia ſic dicenti cōtingūt/de quibus tranſeo. Et ſi ille ſpūs partit⁹ debeat dici lumen ꝓphetie: ꝓut vult Burgeñ. nō ē ꝯ poſtilla. ⁊ q̇ ad hoc ſequit̃ ꝙ moyſes ī hui⁹ lumīs diſtributiōe nullā cāilitatē effectiuā hr̄e potuit: nec ex lr̄a bn̄ intellecta habet̃: ſic em̄ illud nomē moyſi potuit hr̄e rōnē cauſe materialis reſpectu multiplicationis

Margin (right): C; Aug⁹; D; Phs

E multiplicatiõis eiꝰ ꝑ deũ nõ ꝑ moyſen facte: ſicut coſta ade re/
ſpectu mulieris ꝺ qua materia. ſ. Geñ. ij. correctorio vl. Eſto
bñ ꝙ moyſes in illo actu de quo ſermo potuerit eſſe miñſter nõ
cã ſicut ſacerdos euãgelicꝰ in ſacramẽtoꝝ admĩſtratiõe et cete
ris actibꝰ hierarchicis: quo ad diſtributõem habituũ ſupnatu
raliũ. rõnes Bur. q̃ eũ ad ſic imaginandum mouerũt debiles
ſunt: qꝛ nihil ↄcludũt niſi qꝺ ſupra dictũ ẽ: videlicet ꝙ moyſes
circa. lxx. viros habuit officiuʒ purgandi ⁊ ceteros actus hie/
rarchicos exercẽdi: ex q̃ nõ habeẽ ꝙ ip̃e illis contulerit effecti/
ue lumen ꝓpheticum quod ſupernaturale eſt: ſed ſolũ effecti/
ue fecit qꝺ naturaliẽ ex ordĩe hierarchico fieri optebat. Stat
enĩ ꝙ q̊s alteri reuelet ꝓphetiã: q̊ tñ nõ cõſtituet eũ eſſe ꝓphe
tã: ita ⁊ moyſes potuit eos hierarchice illũiare: nõ tñ dare eis
ſpũm ꝓphetie. Nec ad hierarchicũ quẽcũqꝫ creatũ hoc ptit
ꝑtinere: qꝛ lumen ꝓpheticũ ſicut a ſolo deo tearchice creaẽ: ita
ab eo ſolo multiplicaẽ/diffũdiẽ ⁊ tradiẽ: q̃uis a creatura hie/
rarchica ꝑ illũiationẽ miniſterialiẽ deriueẽ non effectiue: nec
ex hoc ſequiẽ vt infert Bur. hierarchicã inferiorẽ ⁊ ſupiorẽ eẽ
pares: ſi a tearcha oẽs ĩmediate lumen recipiãt vt oñdit beatꝰ
Diony. vbi. ſ. Nec oportet inẽ ſupiores ⁊ ĩferiores hierarchi/
ci ordinis ſp eẽ diſtinctiõeʒ ſpecificã: ſʒ ſufficit ſm diuinã diſpo/
ſitionẽ eẽ eoꝝ ſubordinationẽ ſm dignitatẽ hierarchici ordis.
Nec ſequiẽ ꝙ pplꝰs iudaicꝰ reputaſſent moyſen. ⁊. lxx. viros
equales: ſi nõ a moyſe effectiue ſpũm ⁊ lumẽ habuiſſent: et ſic
hierarchia ceſſaret ⁊ nõ eſſet regimẽ monarchicũ qꝺ eſt opti/
mũ. Opinio eñ ppl̃i ad hoc nihil facit. Brocardicũ q̊ʒ eſt qꝺ
Burgeñ adducit de falſo ꝓpha q̃ ſeduxit verum. vt patet. iij.
Re. xiij. hic enĩ agiẽ de veris electis ⁊ illuminatis hierarchice
vbi falſi ſunt ĩptinẽtes: ĩmo talis deceptio potiꝰ locũ haberet/
ſi a moyſe ille ſpũs effectiue dareẽ: qꝛ ↄſtat moyſen fuiſſe pec/
cabilẽ ⁊ errare potuiſſe: ⁊ ꝑ ↄñs decipi ⁊ decipe: multo fortiꝰ
hoc etiam locuʒ haberet in. lxx. ab eo illuminatis: ſi effectiue:
ſi aũt poniẽ a deo effectiue: ⁊ a moyſe miniſterialiẽ: tũc ceſſat
hmõi argumentũ: nec hoc in moyſe in ſpe humilitatis cõmen/
dandũ eſt: quod vt vult Bur. optauit omni populo a deo ĩme
diate dari de ſpũ deiꝛ Nõ ſuo: q̃ſi. lxx. ſolum acceperint de ſpũ
ſuo: ⁊ ꝑ eũ effectiue. nõ enĩ actꝰ humilitatis eſt ꝑuertere velle
ordinẽ hierarchicũ a deo ab origine rerum inſtitutũ: qꝺ fieret
ſi poneret ꝙ moyſes effectiue ſpũm ꝓphetie diſtribuiſſet: pro/
ut late ſupra oſtẽſum eſt auctoritate beati Dionyſij.

Glo. ordi.

- ¶ 68. diſ c. ſi poſt. §. econ tra. 2. q. 7. plerũqꝫ. §. itẽ obijcitur 33. q. 2. c. ꝟ ipſum

L Ocutaqꝫ eſt Ca. XII.
maria ⁊ aarõ ⁊c. Orige.
Maria plebs iudaica: moy
ſes lex dñi ẽ: q̃ trãſit ad cõnubiũ ethio
piſſe: eccl̃ie. ſ. de gentibꝰ congregate.
Hãc lex ſpiritalis accepit vxorem: et
ideo maria. i. ſynagoga indignaẽ: et
detrahit cũ aarõ/cũ ſacerdotibus ſcʒ
et phariſeis. Derogat ergo vſqꝫ ho/
die plebs illa/ ⁊ turpis ei videẽ: qꝛ circũciſionẽ carnis nõ docet
apud nos: nec obſeruãtiã ſabbati vel neomenie: nec ſacrificia
ſanguĩs: ſed circũciſionẽ cordis: ⁊ ociũ peccãdi: et dies feſtos
in azymis ſinceritatis ⁊ veritatis: ⁊ ſacrificia laudis: nec pecu/
dũ: ſed vitioꝝ victimas cedi. De his ꝺ deꝰ dijudicat: ⁊ nupti/
as ethiopiſſe cõfirmat: ⁊ moyſen cũ ea libenter habitare ſinit:
mariã de caſtris eijcit: ⁊ porro. i. lõge facit a tabernaculo teſti/
monij: cũ qua aarõ eijcitur: ⁊ ip̃a leproſa efficiẽ. Aſpice illã ple
bem: vide quãta lepra peccati in illa eſt: quãta intelligẽtie cali/
go: quãta obſeruãtie feditas: ſed hec lepra nõ eſt ꝑpetua. Ubi
enĩ cõpleri ceperit mundi ſeptimana/reuocabiẽ ad caſtra. In fi
- Rom. 11. c.

ne enĩ mũdi cũ plenitudo gentiũ intrauerit vel introierit: omĩs
iſrael ſaluabiẽ: ⁊ marie lepra ceſſabit. Recipiet enĩ decus fidei
et ſplẽdorẽ agnitiõis chriſti: ⁊ reſtitueẽ vultꝰ eius cũ fiet vnus
grex ⁊ vnꝰ paſtor. ¶ Orige. Quia detraxerũt aarõ ⁊ maria
moyſi correpti ſunt. maria etiã leproſa efficiẽ. tanta enĩ fuit cu/
ra correctiõis: vt dũ maria ꝑ ſeptimanã fuiſſet in lepra: populꝰ
dei nõ ageret iter ad terrã ꝓmiſſionis: nec moueret tabernacu
- Nõ detra/hendũ fra/tri

lũ teſtimonij. In quo moneor ne detrahã fratri: ne derogẽ: nõ
ſolũ ſanctis ſʒ etiã q̊buſlibʒ ꝓximis. vñ Pſ. xlix. d. Sedẽs ad
uerſus fratrẽ tuũ detrahebas: ⁊ aduerſum filiũ matris tue po/
nebas ſcandalũ. Et alibi: Detrahentẽ occulte aduerſus ꝓximũ
ſuũ ꝑſeqnebar: Pſ. c. a. His diuine ſcripture ſmonibꝰ velut q̊
buſdam gladijs vtrinqꝫ acutis obtrectãdi ⁊ derogãdi vitiũ re/
ſecaẽ. Lepra enĩ conſequiẽ detractãtes ⁊ cacologos. ¶ Orig.
Omnis etiã qui ſcripta moyſi male intelligit: ⁊ ſpiritalẽ legeʒ
carnaliter ſuſcipit: detrahit ei etiã qui de verbis ſpũs carnaliẽ
- Myſtice

ſentit. ¶ Myſtice. nõ ſolũ iudei heretici qui nõ recipiũt legẽ
et ꝓphas detrahũt moyſi. Qui impingunt etiã ei ꝙ homicida
fuit: qꝛ egyptiũ inẽfecit: ⁊ alia mlẽta etiã ĩ alios ꝓphas blaſphe
mo ore ↄcinãt. Iõ ſũt in aĩa leproſi: ⁊ eijciũẽ ab eccl̃ia dei. Uel
heretici q̊ detrahunt moyſi: vel eccl̃iaſtici q̊ detrahũt ꝓximis.
Ethiopiſſam

a ¶ ꝓphetia
L Ocutaqꝫ ẽ mã C. XII a
a ¶ ſacerdotalis plebs carnale ſacerdotium. b ¶ chriſtũ m
ria et aaron ↄtra moy/ b
ſen ꝓpter vxorem eius

Nico. de lyra

L Ocutaqꝫ eſt maria. Hic poniẽ Ca. XII.
obiurgatiõis impedimẽtũ cõtra moyſen: ꝓpter quã
ppl̃s impeditꝰ fuit ab itinere: vt patet in fine huiꝰ ca.
- Diuiſio

¶ Circa hoc igiẽ primo poniẽ dicta obiurgatio. ſecũdo obiur/
gatiõis rephẽſio/ibi: Qꝺ cũ audiſſet. tertio eiuſdẽ punitio/ibi:
Iratuſqꝫ. Circa primũ diciẽ: Locutaqꝫ ẽ maria. Iſta copulati/
ua cõiunctio qꝫ: cõiũgit hoc capitulũ p̃cedẽti: cuiꝰ cã dicetur. ĩ.
- Ethiopiſſa que fuerit

b ¶ Cõtra moyſen ⁊c. Circa ꝟ varie dicũt doctores hebrei
⁊ catholici. Dicit eñ Ioſephꝰ et pl̃es expoſitores catholici eũ
in ꝟ ſeq̃ntes ꝙ iſta vxor moyſi fuit filia regꝭ ethiopũ: qꝛ ethiopi
bꝰ rebellãtibꝰ egyptijs moyſes q̊ iam erat adultꝰ ⁊ elegãtis for/
me: miſſus fuit dux exercitꝰ ad ip̃os domãdos: q̊bꝰ debellatꝭ in
campo obſedit fugientes in ciuitate regia: cuius ꝓbitatem ad/
mirans filia regis q̃ remanſerat mor
tuo patre: miſit ad euʒ nũcios ꝓ ma
trimonio ↄtrahẽdo. Cui ↄſenſit moy
ſes. Dicũt igiẽ ꝙ maria ⁊ aaron ob/
iurgauerunt moyſen: eo ꝙ accepiſſet
mulierẽ alienigenã: ſed hoc nõ videẽ
valere: qꝛ eadẽ rõne obiurgaſſent eũ
de ſephora que erat gentil̃. Et iõ di/
cũt alij ꝙ reprehẽderẽ moyſen: eo ꝙ
illã acceptã dimiſerat. Ra. Sa. aũt dicit ꝙ iſta vxor fuit ſepho
ra q̃ ꝺr ethiopiſſa. Et idẽ diẽ Augꝰ. Alia tñ rõe: qꝛ ſm Aug.
et alios doctores nr̃os diciẽ ethiopiſſa: qꝛ madianite antiq̊tus
ethiopes dicebãẽ. Ra. Sa. dicit ꝙ diciẽ ethiopiſſa ꝑ ↄtrariũ:
qꝛ erat valde pulchra: nõ ſolũ corꝑe ſed etiã moribꝰ. Uñ inter
p̃taẽ pulchritudo ſm Hiero. ſicut de puero valde pulchro ali/
quãdo diciẽ: hic eſt pulcher maurulus. ⁊ quaſi ſimili modo de
iohãne baptiſta: Mat. xij. diciẽ. Arũdo vẽto agitata ꝑ ↄtra/
riũ vel negatiue. De cã ſo obiurgatiõis moyſi ꝓpter ſepho/
rã. dicũt expoſitores nr̃i ꝙ fuit: eo ꝙ maria ſoror moyſi ⁊ ſepho
ra vxor eius rixate fuerũt adinuicem: ſicut accidere ſolet mulie
ribus: ⁊ maria ſuꝑ hoc cõqueſta fuit aaron: ⁊ ambo ſimul detu
lerunt querimoniã apud moyſen: et ip̃e ſuſtinuit ꝑtem vxoris
ſue: ꝓpter qꝺ maria indignata ꝓrupit in verba cõtra moyſen.
Ra. Sa. dicit ꝙ cauſa obiurgatiõis moyſi fuit ꝓ ſephora vxo
re ſua: ꝓpter hoc ꝙ moyſes ſeꝑauerat ſe ab ea quãtũ ad thoꝝ:
eo ꝙ frequẽter loquebaẽ cũ dño: ⁊ ideo volebat eſſe paratꝰ ſꝑ
cum vocaretur a dño: ad qꝺ requiriẽ mũdicia carnis etiã ꝑ cõ
tinentiã ab actu matrimoniali. Uñ ⁊ dicunt ſancti ꝙ ſpũs pro/
phetie non tangebat corda ꝓphetaꝝ cũ erant depreſſa ex actu
matrimoniali. Sacerdotes etiã veteris legis diebus quibus
miniſtrabãt ab vxoribꝰ cõtinebãt: ⁊ iſte modus loquẽdi cõſo/
nat textui: et ſm ꝟ exponiẽ ſic: a ¶ Locutaqꝫ ẽ ⁊c. qꝛ ſeꝑa
uerat ſe ab ea q̃tũ ad thorũ ſine cã: vt eis videbaẽ. iõ ſubdiẽ:
Ethiopiſſam

Moraliter a ¶ Locutaqꝫ ẽ maria ⁊ aarõ cõtra moy
ſen. Ip̃i nanqꝫ eleuati ꝓpter donũ ꝓphetie irreuerenter ⁊ fal
ſo locuti ſunt ↄtra moyſen mitiſſimũ vt diciẽ in lr̃a: Per iſtos
allegorice ſignificanẽ heretici in vtroqꝫ ſexu qui ꝓpter aliquã
noticiã ſibi datã ſuꝑbiẽtes locuti ſunt cõtra chriſtũ mitiſſimũ.
Mat. xi. d. Diſcite a me qꝛ mitis ſum et hũilis corde. Contra
chriſtũ enĩ locutus eſt Arrius et eius ſequaces/chriſti diuini/
tatem negantes: ⁊ Manicheus negans veram humanitateʒ
eius: ⁊ ſic de alijs hereticis. Et qm̃ hereſis ꝑ lepraʒ ſignificaẽ
vt dictũ eſt ſupra. ideo maria q̃ p̃ſumptuoſe cõtra moyſen ce/
pit loqui ꝑcuſſa fuit lepra: nõ aũt aarõ: qꝛ ſũmꝰ ſacerdos erat:
et qꝛ ſtatim penituit ⁊ culpã humiliẽ recognouit. Per hoc aũt
ꝙ ad p̃ces moyſi maria fuit ſanata: figuratũ fuit ꝙ heretici re/
uertentes ad eccleſiã ſunt recipiendi. ¶ Moraliẽ aũt ꝑ mariã
et aaron irreuerẽter loquẽtes cõtra moyſen: q̊ tñ erat mitiſſi/
mꝰ/ſignificãẽ diſcipl̃i ſub benigno mgr̃o ſuꝑbiẽtes ⁊ ↄ̃ ꝑſonã
eiꝰ vl̃ eiꝰ doctrinã irreuerẽẽ loq̃ntes. ⁊ tales ſũt ꝑuiẽ obiurgã
di ſicẽ aarõ ⁊ maria: ⁊ vſqꝫ ad ſatiſfactõeʒ cõdignã de ſocietate
alioꝝ diſcipuloꝝ eijciẽdi. Uñ refert cõmẽtator ſuꝑ ſecũdũ ꝺ cõ
ſolatiõe ꝙ in ciuitate athenĩẽſi vbi antiq̊tꝰ vigebat ſtudiũ phi/
loſophie q̊dã diſcipulis ꝓpter quoddã verbũ irreuerẽtie ↄtra
ſuũ mgr̃m de loco ſtudij fuit eiectus vſqꝫ ad quinquẽnium:

a ¶ Ethiopiſſā. Aug. De vxore moyſi ethiopiſſa q̄rit̄/ vtꝝ ipſa ſit filia iethro/ an alterā duxerit vel ſupduxerit? Sꝫ ipſaꝫ fuiſſe credibile ē: de madianitis q̄ppe erat/ q̄ ī paralipomenō ethiopes dicunt̄/ qñ ꝯ eos pugnauit ioſaphat. Nā ī his locꝭ dꝫ eos pſecut⁹ ppl's iſrl'/ vbi madiāite habitāt q̄ nunc ſaraceni vocant̄: ſed nūc eos ethiopes fere nemo appellat: ſicut ſolēt locoꝝ ⁊ gentium nomina plerūqꝫ vetuſtate mutari.

b ¶ Si q̄s fuerit ⁊c̄. Orige. Audite quātū bñficij cōferūt obtrectantes. Nūqꝫ em̄ inuenim⁹ dñm tātū laudaſſe moyſen quantum nūc cū detrahit̄ ei. Unde. Si fuerit propheta quis veſtrū dño ī viſiōib⁹ agnoſcar ei: ⁊ ī ſomnijs loq̄r ei: nō ſic famlo meo mo. ⁊c̄. vide q̄d ſibi pene obtrectātes ꝯtulerīt: q̄d illi laudis ſibi turpitudinē: illi ſplēdorē/ ſibi leprā: illi gloriā. Añ tñ q̄ꝫ accipet ethiopiſſā nō ē ſcptū qꝛ ī ſpē locutus ſit ei de⁹/ ⁊ nō ī enigmate: ea accepta de⁹ dicit: Os ad os loquor ad eū ī ſpē ⁊ nō ī enigmate. Cū em̄ moyſeſ cōiūgit̄ nr̄e ethiopiſſe: iā lex dei nō in figura ſicut pri⁹: ſed ī ipſa ſpecie ꝟitatis agnoſcit̄: ⁊ q̄ pri⁹ ī enigmate ſignabātur/ nūc in ꝟitate cōplēt̄. vñ Paul⁹. j. Coꝛ. x. a. Scim⁹ qm̄ p̄res nr̄i oēs ſub nube fuerūt: ⁊ oēs ī mo. bapti. ſūt ⁊c̄. Uides quō paul⁹ enigmata legis abſoluit: ⁊ ſpēs enigmatū docet/ dicens (qꝛ petra erat ī enigmate apud moyſen añqꝫ iūgeret̄ ethiopiſſe (nūc ī ſpecie petra xp̄s ē. Nūc em̄ os ad os loq̄tur ꝑ legē de⁹. Añ ī enigmate fuit baptiſm⁹ ī nube ⁊ ī mari: nūc in ſpecie regeneratiōis eſt ī aqua ⁊ ſpū. Tunc in enigmate erat māna cib⁹: nūc ī ſpē ꝟbi dei caro ꝟe ē cibus. Nūc ḡ moyſes ethiopiſſe iūct⁹/ vel ipſe ad nos vel ad ip̄m de⁹: nō loquit̄ ī enigmate ſꝫ ī ſpē.

c ¶ Dñm vi. ⁊c̄. Alia lr̄a: Et gl'iam dñi videt. Uidit moyſes gl'iaꝫ dñi qñ trāſformat⁹ ieſus ī monte: et aderat ei moyſes cū helia/ ⁊ colloquebat̄ ei. Jō recte addit:

B d ¶ Quare igit̄ nō ti. de. ⁊c̄. Qð ad eos dicit̄ q̄ euāgeliū ſuſcipe vident̄: derogāt aūt moyſi. Et merito arguūt̄: qꝛ cū diſcāt ꝑ euāgeliū/ ꝙ moyſes cū helia vidit gloriā dñi: audēt derogare legi ⁊ ꝓphetis. Nō detraham⁹ ḡ legi: nec ſim⁹ auditores ſolū/ ſed ⁊ factores: vt cū moyſe glorificemur. Parāt ḡ materiā derogādi moyſi/ qui legē nō ſpūaliter exponūt. Qui enī audiūt ritū ſacrificioꝝ/ obſeruantiā ſabbatorū vel ſimiliū ī eccleſia recitari: offendunt̄ ⁊ dicūt: Quid ꝓſunt nobis p̄cepta iudaica? Judei de his viderint. Dāda ē ergo opa/ vt lex ſpiritaliter intelligat̄ ⁊ explanet̄: ne ab impijs derogetur moyſi. Sed cōuertamur ad dominuꝫ vt auferat a nobis velamen littere: ne deformis videatur nobis vultus moyſi/ ſed decorus ⁊ glorioſus: vt nō obtrectemus/ ſed pro magnitudine ſenſuum eum glorificemus.

a ¶ eccleſiā de gentibus cōgregatā.

a ethiōpiſſā: ⁊ dixerūt: Nū ꝑ ſolū moyſen locut⁹ ē dñs? Nōne ⁊ nobis ſimuliter ē locutus? Qð cum audiſſet domin⁹/ iratus ē valde: Erat em̄ moyſes vir mitiſſimus ſup oēs homines qui morabant̄ in terra. Statim locutus ē dominus ad eum ⁊ ad aarō et mariā: Egredimi vos tm̄ tres ad tabernaculū federis. Cunqꝫ fuiſſent egreſſi/ deſcendit dñs in colūna nubis: ⁊ ſtetit ī introitu tabernaculi vocans aarō ⁊ mariā. Qui cuꝫ iſſent/ dixit ad eos: Audite b ſermones meos: Si q̄s fuerit inter vos ꝓpheta dñi/ ī viſione apparebo ei: vel ꝑ ſomniuꝫ loquar ad illū: ⁊ ait† At nō talis ſeruus meus moyſes qui ī omni domo mea fideliſſim⁹ eſt: Ore eīm ad os loquor ei: ⁊ palam: nō ꝑ enigmata ⁊ figuras dñm videt. Quare igitur nō timuiſtis detrahere

a ¶ iraſcit̄ deus detractoribus.

ſeruo meo moyſi? Jratuſqꝫ con

Nico. de lyra

Nubes quoqꝫ

a ¶ Ethiopiſſā: negatiue vel ꝑ ꝯtrariuꝫ: vt ſit ſenſus: nō ē ita male gratioſa ꝙ deberet ſe ſeꝑare/ cuꝫ ſit pulcherrīa corꝑe ⁊ morib⁹: nec valet cā quā aſſignat. ſ. ꝙ de⁹ frequenter loquit̄ cū eo. vñ ſubdit̄: b ¶ Et dixerūt: nō ſolū ꝑ moyſen ⁊c̄. q. d. nō. vñ ſubdit̄: c ¶ Nōne ⁊ nob ⁊c̄. q. d. ſic: q̄ tñ tenem⁹ legē act⁹ m̄rimonial'. q. d. ex hoc nō hꝫ cāꝫ ſeꝑandi ſe ab vxore. Si aūt querat̄/ quō maria ⁊ aarō ſciuerīt ꝙ moyſes cōtineret ab vxore? Rñdet Ra. Sa. di. ꝙ qñ heldad ⁊ medad ꝓphetauerūt ī caſtris/ vt dictū ē ca. p̄ce. maria ſoror moyſi et ſephora vxor ei⁹ erāt ſiml': ⁊ cū rumor de ꝓphetia ipſoꝝ venit ad eas: ſephora dixit: Ue vxorib⁹ eorū: qꝛ extūc ſeꝑabunt̄ viri eaꝝ ab ipſis/ ſicut marit⁹ me⁹ ſeꝑauit ſe a me: ⁊ tūc maria dixit h̄ aarō: ⁊ ambo ſimul repꝑhēderūt moyſen. d ¶ Qð cuꝫ audiſſet. Cōſequēter ponit̄ aarō ⁊ marie repꝑhēſio/ cū dr̄: Qð cū audiſſet. ſ. ꝟba aarō ⁊ marie p̄ſumptuoſa et mala. e ¶ Jrat⁹ ē valde: eo ꝙ ſciebāt excellētiā ſctītatis moyſi: ⁊ iō culpa eoruꝫ erat grauior: iō ſubdit̄: f ¶ Erat eni moy. vir mitiſſim⁹. qꝛ cū eēt valde excellēs reſpectu eoꝝ: tñ patienter eorū

enter eoꝝ iniuriā ſuſtinuit. g ¶ Statim ⁊c̄. Ad oñdēdū diſplicētiā dei ſuꝑ iſto ꝟbo facto. Jn hebreo habet̄: Et ſubito. cuius cām aſſignat Ra. Sa. dicēs/ ꝙ aarō ⁊ maria tūc erāt īmūdi: ⁊ ꝑ ꝯſequēs inepti ad apparēdū ī cōſpectu dei: ⁊ iō cōpulſi fuerūt petere aquā purificatiōis: vt ꝑ hoc oſtenderet̄ bonitas moyſi ꝯtinēdo ſe ab vxore: vt ſꝑ eēt paratus apparere corā deo: q̄ freq̄nt̄ ⁊ ſubito vocabat eū ad loq̄ndū cū eo: ⁊ ad cōfuſionē aarō ⁊ marie q̄ immūdi erāt qñ fuerūt vocati. h ¶ Egredimi vos ⁊c̄. Nolebat eī fatuitatē aarō ī h̄ facto corā pplo oñdere/ ꝓpt̄ ſcādalū ppl'i vitādū. ⁊ eadē rōne nō ē ꝑcuſſus lepra cū maria/ vt hr̄. ī. ⁊ ꝓpt̄ eandē rōnē ſacerdotib⁹ ñ īponit̄ pnīa publica. i ¶ Uocās aa. ⁊ ma. ſegregatim a moyſe: qꝛ repꝑhēdēdo eoſ volebat cōmēdare moyſen/ ſicut ptꝫ ex ſeq̄ntibus. ⁊ cōmēdatio alicui⁹ ꝯuenīēti⁹ fit ī abſentia ei⁹ q̄ꝫ ī pñtia. vñ dicit Gre. Sapiēs cū laudat̄ in facie flagellat̄ ī mēte. k ¶ Si q̄s fu. int̄ vos ꝑ. Ad ītellectū hui⁹ ꝯſiderandū/ ꝙ cognitio ꝓphica q̄ꝫtū ad pñs ſpectat fit trib⁹ modis. Uno mō ꝑ abſtractionē a ſenſib⁹ exteriorib⁹: vt ī ſomno vl' extaſi. Alio mō ſine abſtractiōe tali: et hoc fit duplicit̄. Uno mō qñ ī imaginatiōe fiūt aliq̄ forme ꝟtute diuina: ī quibus intellectus a deo illuſtrat⁹ inſpicit veritatē ītelligibilē ſuꝑnaturalē. Alio mō qñ ſine tali viſione imaginaria intellect⁹ a deo illuſtrat⁹ cognoſcit ītelligibilē veritatē ſuꝑnaturalē. ſcðs grad⁹ ē altior p̄mo: ⁊ terti⁹ ſcðo: cui⁹ ratio ē: qꝛ ꝑ occupationē ſenſuū exteriorū in actibus ſuis intellect⁹ diſtrahit̄/ vt min⁹ capere poſſit cognitionē ſuꝑnaturaleꝫ. et ideo qñ exiſtēte tali occupatiōe appꝑhēdit̄ ſuꝑnaturalis veritas/ ē altior gradus: ſicut ī cognitiōe naturali ille iudicat̄ melioris ingenij q̄ curis diſtractus appꝑhēdit veritatē intelligibilē/ q̄ꝫ ille q̄ nō pōt appꝑhendere/ niſi ſit ab om̄i tali diſtractione ſegregatus. Et ideo ſecundus gradus ꝓphetie q̄ ē ſine abſtractiōe a ſenſibus/ altior ē p̄mo. ⁊ ſimiliter tertius ē altior ſcðo. ſicut ī cognitione naturali ille ē melioris ingenij qui veritatē intelligibilē capit abſqꝫ manuductione per exempla ſenſibilia/ q̄ꝫ ille qui indiget talibus. ſm̄ hoc igitur exponūt hebrei litterā iſtam: Si quis fuerit ⁊c̄. vel ꝑ ſomniū loquar ad illū. Per locutioneꝫ in ſomnio intelligitur primus gradus ꝓphetie. ꝑ viſionē ſecūdus: qui ſunt inferiores vt dictum eſt. Ac ſi dicat dñs aaron ⁊ marie: nō attigiſtis niſi ad inferiores gradus ꝓphetie. l ¶ At nō talis ſeruus meus moyſes: qui attigit graduꝫ ſuꝑiorem: ⁊ ideo nō debetis in ꝓphetia ei vos equiparare: nec in bonitate moruꝫ: ideo ſubdit̄: m ¶ Qui in omni domo mea fideliſſim⁹ ē. nec in cognitione diuinorū ſimiles vos reputabitis ei: ideo ſbdit̄. n ¶ Ore eni ad os loquor ei: palaꝫ et nō ꝑ enigmata ⁊ figuras deum videt. Per hoc enī ꝙ dicitur palam ⁊c̄. intelligitur tertius gradus ꝓphetie predictus: in quo non requiritur aliqua viſio imaginaria. Per hoc autem quod dicitur: Ore enī ad os loquor ei: intelligitur quedam ſpecialitas et dignitas in iſto tertio gradu ꝓphetie: qꝛ quanto frequentius et familiarius deus reuelat alicui ſupernaturalem veritatē: tanto ille gradus eſt dignior: ⁊ iſte erat in moyſe: tamē ſm̄ hebreos non vidit diuinam eſſentiam: ſm̄ ꝙ dictum fuit ſibi Exodi xxxiij. d. Non videbit me homo et viuet. ¶ Aug⁹. ꝟo dicit/ ꝙ conceſſum fuit ei in p̄ſenti vita videre dei eſſentiaꝫ: quod accipit ex hoc quod dicit̄ hic: Palam et non ꝑ enigmata deum videt: quia om̄is cognitio dei citra viſionē diuine eſſentie enigmatica eſt: ſm̄ ꝙ dicit̄. j. ad Coꝛ. xiij. d. Uidem⁹ nūc ꝑ ſpeculū et in enigmate ⁊c̄. Ubi aūt et quādo fuerit cōceſſa moyſi talis viſio: nō vidi determinatum ab aliquo doctore. o ¶ Quare igit̄ nō ti. q. d. qꝛ inter hoīes ille qui ē familiaris regi mortali/ timet̄ offendi et iniuriari: ⁊ multo pl⁹ dꝫ timeri offenſa amici mei. p ¶ Jratuſqꝫ cōtra eos abijt. Hic cōſequēter ponitur peccati reprehenſi punitio: vbi primo oſtenditur indignatio dei cum dicitur: Jratuſqꝫ contra eos abijt: id eſt diſparuit.

Nubes quoqꝫ

Quare ſacerdotibus nō imponit̄ pnīa publi.

Prophetica cognitio

†Heb. 3. a.

Ore ad os loqui

Aug⁹.

E F a ¶ Nubes q̄z receſſit que ꝛc̄. Orige. ꝛ nubes receſſit de/
tabernaculo ꝛc̄. Pri⁹ receſſit nubes q̄ꝫ maria repleaꝫ lepra: vt
oſtendaꝫ qꝛ ſi eſt in aliquo gratia ſpiritusſcti/ ꝛ obtrectat ꝛ de/
trahit: recedit ab eo poſt obtrectationē: ꝛ lepra repleꝫ aīa ei⁹.
Allegorice Nā pplus ille pri⁹ habuit ī ſe gl'iam dei. ¶ Allego Sꝫ poſtq̄ꝫ
in verū moyſen.i. chriſtū extēderūt lin/
guas blaſphemātiū vel blaſphemie: di/
ſceſſit ab illis nubes ꝛ tranſijt ad nos in
montē excelſum cū/ ſaluator transforma/
tus ē: ꝛ nubes refulgēs obumbrauit di/
ſcipulos: ꝛ vox d̄ nube dixit Mat.iij.d
Hic ē fili⁹ meus dilect⁹ ꝛc̄. Poſt hoc er
go maria facta eſt leproſa ſicut nix. Do/
nec aderat nubes nō erat leproſa. dū em̄
viſitatio dei ī pp'lo illo fuit: leproſus nō
Moralit̄ fuit. ¶ Moralit̄. Timeam⁹ ꝛ nos ne for
te fugemus a nobis hanc nubē male co/
gitādo: male loquēdo: male agēdo. ꝛ ap
pareat in nobis lepra peccati. b ¶ Cū
Tropolo. q̄ꝫ reſpexiſſet. Ori. Alia littera. Et re
ſpexit aaron ad mariā: ꝛ ecce maria erat
leproſa ꝛc̄. Vult in hoc oſtendere ꝙ po/
pul⁹ ille format⁹ fuit in vulua matris ſy/
nagoge: nō tamē potuit ꝑuenire ad inte
grū partuꝫ. Sicut aborſus impfect⁹ par
tus eſt: ſic ille populus aliquāto tp̄e ītra
vuluā matris.i. ſynagoge in inſtitutiōe
poſit⁹ fuit. Sed peccatis intercedētibus
integre formari ꝛ viuificari non potuit.
ideo abiecti ſūt pctō cōſummēte (vt ait)
dimidiū carnis eius. Bonus tn̄ d̄r abor
ſus/ nō abſolute: ſꝫ aliqñ alijs cōparat⁹.
vnde Eccs.vj.b. Bonus ē aborſus ma
gis q̄ꝫ ille q̄ in vanitate incedit. Et alibi
dicit: Bonos eſſe mortuos magis q̄ꝫ vi
Eccs.4.b. uentes. Quib⁹ ſi cōpares aborſum: bo/
nū dicas eſſe ſup vtrūq̄ꝫ Non aūt alios
nominat viuentes / q̄ꝫ de quib⁹ dicitur
Ps.xxxviij.b. Verūtamē vniuerſa va
nitas om̄is hō viuēs. Nō em̄ omnis vi
ta in vanitate eſt: ſed que ſm carnē eſt:
ꝛ ſm errores ſeculi ꝛ voluptates. Sup
hanc omnis homo ē: qui huic vite mor/
tuus ē. ꝛ dicit: Mihi aūt mūdus cruci/
Gal.6.d fix⁹ eſt: ꝛ ego mundo. de quo d̄r: Coloſ.
iij.a. Mortui eſtis cū xp̄o ꝛc̄. Sup hos
F dicit̄ eſſe aborſus: qꝛ licet veniſſe videa
tur ī carne: nulla tamē huius vanitatis ſumpſit initia. Alius vi
detur etiam iſto melior. de quo dicit eccs Et optimus ſup hos
Eccs.4.a qui nondū natus eſt.i. qui nec ad concluſionē vulue carnalis ꝛ
ꝛ corpore natiuitat' venit in vitaꝫ. Qꝫ autē dicit Eccleſiaſtes.
iiij.a. Laudaui omnes mortuos magis q̄ꝫ viuos ꝛ eos qui vi/
uunt vſq̄ꝫ nunc. euidēter oſtendit ꝙ eos dicat meliores q̄ mor/
tui ſunt mundo: ꝛ inferiores qui viui ſunt mūdo. Ad litteram
aūt nō magis laudandi ſunt mortui q̄ꝫ viuentes. Laudat̄ em̄
quis in eo ꝙ bona volūtate egerit. Mors aūt cōis nulli ex vo
luntate venit. Quō ḡ quis laudat̄ in eo qd̄ cōtra ꝓpoſitū pati
tur: Alioqñ laudabit̄ pharao ſubmerſus in mari ſup moyſen
q̄ euaſit: ꝛ egyptij ſup populū dn̄i q̄ ſicco veſtigio trāſiuit Si ḡ
renunciaſti ſeculo: ſi abieciſti vitia: ſi nō moueris ad pctm̄: q̄ſi
mortuus eris. Mors vite laudabiliſ: nā d̄ morte cōi q̄ de lege
nature venit nemo laudat̄. Sciēs aūt paulus in ſupraſcriptis
ordinibus eſſe aliquē aborſum de ſeipſo ait: Nouiſſime autem
tanq̄ꝫ abortiuo viſuſ eſt ꝛ mihi.j. Cor.xv.b. Sup viuētes ſe ꝛ
ſup mortuos. poſt eos tn̄ q̄ nōdū nati ſunt/ numerans. Fuit er/
go maria ſicut aborſum: nō em̄ potuit pp'ls ille ad perfectū in le
ge formari. vn̄. Heb.vij.c. Neminem ad perfectū adduxit lex.
Quoſdā etiā a fide lapſos ꝛ velut in aborſum conuerſos ad ꝑ/
fecte natiuitatis inſtituta reuocat Apl's. Filioli mei q̄s iterꝫ par
turio: donec. for. xp̄s ī vob ꝛc̄. Gal.iiij.c. c ¶ Clamauitq̄ꝫ
Orige. Alia lr̄a: Et ꝓclamauit moyſes ad dn̄m dicēs: Dn̄e ꝓ/
cor te/ ſana eam ꝛc̄. Queꝫ oportebat orare ꝓ ſanitate ppl'i ſui:
niſi moyſen: Forte hoc erat qd̄ cū dn̄o loquebat̄ in monte trāſ
Ro.11.c formato: petēs vt cū plenitudo gentiuꝫ introiſſet: oīs iſrael ſal/
uus fieret. d ¶ Spuiſſet. Signū repudij eſt in faciē cōſpui.
Spuere in faciem Vn̄ ꝓrimus q̄ repudiat coniugium: diſcalciatus in facie cōſpui
tur. Hinc Eſaias: Omnes gētes ſicut gutta ſitule: ꝛ ſicut ſpu/
tū reputate ſūt Eſa.xl.d. Oſtēdit̄ ḡ ꝙ etiā ille pp'lus ſicut cete
re gentes

re gentes: que vt ſputū reputantur abiectus eſt. Si em̄ conſi G
deres priorem honorem: pontificalem ordineꝫ: inſignia ſacer
dotum: leuitica myſteria: maieſtatem templi: ꝛ eos cum cele/
ſtibus in terris habere conſortia. Quis fuit ille honor: q̄ glo
ria: Nunc autem multo dedecore horreſcūt ſine templo: ſine
altari: ſine ſacrificio: ſine prophetis
ſine ſacerdotio: ſine celeſti viſitatōe.
Unde patet ꝙ pater conſpuens per
fudit vultus eoꝝ ignominia. Septē
ḡ diebus ſeparentur extra caſtra.i.
per ſeptimanā mūdi huius. In ſep/
timana aūt dierum totius creature
viſibilis videntur producte eſſe ſub
ſtantie Tūc eī q̄ nō erant/ facta ſūt.
In ſeptimana toti⁹ mūdi q̄dā ſecre/
ta ꝛ deo ſoli cognita diſpenſatiōe q̄
tunc ꝓducta ſunt/ explicant̄. In hac
ſeptimana (qꝛ ſequeſtrata ē maria)
nō mouent̄ caſtra filiorū iſrael: ſed
ſtant in vno loco cōcluſi: ꝛ nullus ē
eis profectus donec mūdet̄ maria a
lepra ſua. e ¶ Septem diebus:
ꝛ populus non eſt motus de
loco illo. Orige Maria quidem
interueniente aaron pontifice ſep/
tima die curatur. Nos autem ob/
trectātes vſq̄ꝫ ad finē ſeptimane mū
di.i. vſq̄ꝫ ad reſurrectionē ꝑmanebi
mus leproſi: niſi dum penitēdi tēp⁹
eſt corrigamur conuerſi ad ieſum ꝛ
per penitentiam ſupplicantes ei.

a tra eos abijt. Nubes quoq̄ꝫ re/ a
ceſſit que erat ſuper tabernacu/
a ¶ plebs iudaica. b ¶ recedēte nube: id ē
dei viſitatione.
lū. Et ecce mariā appuit cādēs b
b lepra quaſi nix. Cūq̄ꝫ reſpexiſſet
eam aaron ꝛ vidiſſet perfuſam
lepra: ait ad moyſē: Obſecro do c
mine mi: ne iponas nob̄ h̄ pecca
tum qd̄ ſtulte cōmiſimus: ne fiat
hec quaſi mortua / ꝛ vt abortiuū
qd̄ ꝓijcitur a vulua matris ſue:
Ecce iā mediū carnis eius deuo
¶ .i. deuorauit lepra.
c rata eſt lepra. Clamauitq̄ꝫ moy/ d
ſes ad dominū dicēs: De⁹ obſe/
cro ſana eam. Cui reſpondit do/
d minus: Si pater eius ſpuiſſet in e
faciem illius: nōne debuerat ſal
¶ al's ſeptē diebus.
tē ſeptem dierū rubore ſuffundi:
¶ ſeptimana huius mundi
Separetur ſeptem diebus extra f
¶ eccleſie
caſtra: ꝛ poſtea reuocabit̄. Ex/
cluſa eſt itaq̄ꝫ maria extra caſtra
a ¶ ſeptimana hui⁹ mundi. b ¶ qꝛ nullus ex
eis profectus: donec mundet̄ maria a lepra.
e ſeptē dieb⁹: ꝛ pp'ls non ē mot⁹ de g
loco illo/ donec reuocata ē maria

Ni. de lyra

✱ a ¶ Nubes quoq̄ꝫ receſſit q̄
erat ſuper taberna. Nō tamē eo
mō ſicut recedabat in motiōe caſtro
rum. b ¶ Et ecce maria appa/
ruit cādēs lepra quaſi nix. Iſta
ſimilitudo nō tenet q̄tuꝫ ad omnia:
ſed quantū ad hoc ꝙ candor niuis
lucidus eſt: ꝛ candor lucens ſignum
eſt lepre: vt habetur Leuitici.xiij.a.
c ¶ Obſecro dn̄e mi. humiliauit
ſe aaron ex timore: qꝛ vidit ſororē ſu
am lepra ꝑfuſam: ꝛ ex cōpaſſiōe ora
uit ꝓ eius ſanatione. d ¶ Clama
uitq̄ꝫ moyſes ad dn̄m. tanq̄ꝫ īme h
mor ī iurie: memor clementie. e ¶ Si pater ei⁹ ſpuiſſet i
faciē ei⁹. Spuere in faciē alicui⁹: ſignū eſt contēpt⁹ ꝛ īdigna
tionis: ꝛ ideo h̄ ē ſenſus: Si pat̄ carnalis oſtēdiſſet ei īdigna
tionē ꝛ rephēdiſſet eā ſicut ꝛ ego feci/ debuiſſet eē cōfuſa. vij.
dieb⁹: m'ltomagis dꝫ eſſe cōfuſa de īdignatiōe mea. f ¶ Se
parat̄. e ſeptē dieb⁹ extra caſtra. eo mō q̄ leproſi eijciebant̄ d̄
caſtr': vt dictū ē.ſ̄.ca.v. g ¶ Et populus nō ē motus.
ex quo patet impedimentum itineris ex reuerētia ad mariā.
¶ In ca.xij. vbi dicitur in poſtilla: Ra. Sa. di. ꝙ cauſa ob/
iurgationis moyſi fuit pro Sephora vxore ſua.

Additio.j.

Ratio Ra. Sa. in hoc loco in parte vi/
det̄ cōtinere veritatē.ſ. ī h̄ ꝙ moyſes ſe
parauit ſe a Sephora vxore ſua q̄ꝫtū ad thorꝫ ꝓpt̄ frequētiaꝫ
diuine allocutiōis: qd̄ ē verꝫ ꝓut ī poſtilla largi⁹ declarat̄: ſꝫ
in h̄ ꝙ interp̄tat̄ illud qd̄ d̄r: Ethiopiſſam: negatiue vel ꝑ cō/
trariū. Alit̄ exponit̄ ab alijs: ꝛ melius videt̄ ſcꝫ ꝙ Sephora
erat nigra q̄ſi ethiopiſſa: ꝓut lr̄a plane ſonat. Madianite eī
de quoꝝ natiōe Sephora erat ꝓ magna ꝑte cōmorabāt̄ ī tē/
torijs: ſic̄ habitātes Cedar. vn̄ Abacuk ī cātico: Vidi tētoria
ethiopie: turbabūt̄ pelles t̄re Madian. et ſic madiāite ꝓpt̄
calorē ſolis denigrabant̄. vn̄ ꝛ Aug⁹. ꝓut pōit̄ ī glo. Madi
anite ꝓut ī Paral'. ethiopes nūcupāt̄. ꝛ cōtra eos pugnauit
Ioſaphat. Maria aūt aſſignabat cāꝫ ſeꝑatiōis ipſi⁹ moyſi a
ſua vxore nō allocutionē diuinā ſꝫ turpitudinē ſeu nigredinē
ipſius Sephore. q.d. Si moyſes pulchrā habuiſſet vxorē: n̄
ſeꝑaſſet ſe a thoro illi⁹: ſed h̄ fecit qꝛ ē ethiopiſſa.ſ. nigra. Ad
qd̄ ꝓbādū dicebat: Nōne ꝛ nob̄ ſil'r: locut⁹ ē de⁹: q̄ſi diceret
ꝓpt̄ ꝓphetiā n̄ ē neceſſaria ſeꝑatio ꝑpetua ab actu matrimōi
ali: qꝛ ſil'r ſum⁹ ꝓphete ꝛ nos ſicut ꝛ ille: tamē non ſꝑ ſepara/
mur ab illo actu in q̄ magis videbant̄ detrahere ipi Moy/
ſi q̄ꝫ ſi Sephora eēt pulchra: ꝛ cū hoc ab ea ſepararet̄. Nam

ſm handen

A ſm hāc ſniām in duobus errabāt. Primo qꝛ parificabant ſe ipſi moyſi: qđ erat manifeſte falſum. Scđo qꝛ iudicabāt ſepa tionē eiꝰ ab vxore ī deteriorē ptē. vñ ſequiť: Erat eñ moyſes vir mitiſſimus ſup oēs homīes qui morabanť in terra: eo ꝙ patiēter tolerabat hmōi iniurias. Et notādū ꝙ ex hoc poſſit ſumi ratio ꝯtinuatiōis capituli huiꝰ ad īmediate p̄cedēs: que qdē capitula debēt cōtinuari ex hoc qđ diciť: Locutaqꝫ ē ma ria. Cōiūgit enī vtraqꝫ capitula cuꝫ dicit: Locuta ⁊c̄. Ratio aūt cōtinuationis ſequiť: quia in p̄cedēti ca. fuit oſtenſa nota biliter humilitas ipſius moyſi: in hoc ꝙ placebat ſibi vt totꝰ ppl's ei parificareť in dono ꝓphetie: ꝓut ibideꝫ fuit declara/ tū. In hoc aūt nō ſolū de parificatiōe nō curabat: ſed etiā de tractionē fratrū q̄ magis intolerabilis eſt. iuxta illud pš. Si inimicus meꝰ maledixiſſet mihi ſuſtinuiſſem: vtiqꝫ humiliť ſu ſtinebat. vñ in hoc loco quaſi cōcludēdo de humilitate moyſi diciť: Erat enī moyſes vir mitiſſimus ⁊c̄. ¶ In eo. ca. xij. vbi diciť ī poſtilla: At nō talis ſeruus meus moyſes ⁊c̄.

¶ Additio. ij. In verbis marie ⁊ aaron detrahentiuꝫ de moyſe: nō habeť ꝙ equipararenť ſibi de bonitate moꝛuꝫ. di/ xerunt eñ: Nō ſolum ꝑ moyſen locutus eſt dominus: nōne et nobis ſimiliter locutus eſt. In quibus verbis nihil videť dici ꝓprie de bonitate moꝛū: ſed tm̄ de dono ꝓphetie: ⁊ ideo hoc quod interponiť hic: In omni domo mea fideliſſimus ē: exponendū videť de excellentia ꝓphetie moyſi reſpectu alio/ rū: de quo hic ꝓprie loquiť. Pro quo ſciendū ꝙ nō ſolū in dono ꝓphetie moyſes excedebat alios / ī hoc ꝙ oꝛe ad os loq̄ bať ei dñs ⁊ palā: ⁊ nō ꝑ enigmata: ⁊ figurā deū ītuebať: ꝓ ut in lr̄a habeť: ⁊ exponiť ī poſtilla: ſed etiā ī hoc ꝙ ipſe moy ſes habebat reuelatiōes ꝓpheticas qñcunqꝫ volebat: vt patet Nu. ix. vbi diciť: State ⁊ cōſulā q̇d p̄cipiat dñs. vñ qñcūqꝫ in trabat tabernaculū federis: ſtatim audiebat vocē dñi loquēt̄ ad eū. Vñ Nu. vij. g. Cūqꝫ ingredereť moy. taberna. fede. vt cōſuleret oꝛacu. audiuit vo. Alij ꝟo ꝓphete nō ſic: ſꝫ reqrebať ꝙ ſe diſponerēt: ꝓut Ra. Moy. declarat ſat̄ bñ ī ſuo Deuť. Et iſta differētia videť innui hic. vñ de alijs ꝓphet̄ dicit: In viſione apparebo ei vel ꝑ ſomnū: q̄ nō ſꝑ ꝯtingūt qñ hō ea ap petit. De moyſe ꝟo dicit: In om̄i domo mea fideliſſimus fuit. Ille enī qui in aliqua domo reputať fideliſſimus: pōt ingredi in illa domo qñcunqꝫ voluerit ſine impedimēto ⁊c̄. C

Replica correctoꝛij ꝯ Burgē. In ca. xij. vbi dꝛ de fi/ delitate moyſi: Bur. nō vult exponi debere de bonitate moꝛis / ſꝫ đ excellētia ꝓphetie: adiūgēs ꝙ moyſes habebat reuelatiōes ꝓpheticas qñcūqꝫ volebat ⁊c̄. ſꝫ certū eſt talia ad lr̄alē ſenſū modicū ꝑtinere: nec videť catholicum moy ſen vltra dñm nr̄m ieſū xp̄m extollere: q̇ volūtatē ſuā humanā diuine volūtati ſubiectā eſſe debere clare oñdit dicēs: Pr̄ nō ſicut ego volo: ſed fiat volūtas tua. ſm iſtā aūt inutilē cōmēda tionē moyſi diuina volūtas videreť alligata / ſi qñcunqꝫ voluit ꝓphetare potuit. Et ꝓbatio Burgeñ. ad hoc inducta falſificat ſuā intētionē: qꝛ adducit illud: State vt cōſulā q̇d p̄cipiat dñs Ille enī textꝰ oſtēdit luce clarius illuſtratiōes factas moyſi po/ tius depēdere a diuina volūtate p̄cipiēte q̄ꝫ a moyſi volūtate obaudiēte: vt patet recte intuēti litterā: ⁊ ſepe ſupꝛa correcta ē exceſſiua Burgeñ. extollētia / qua moyſen p̄ter. immo ꝯ intētio nē lr̄e cōmēdauit: vt in correctoꝛio immediate p̄cedēte: ⁊ in ſe/ cūdo correctoꝛio capituli. xxxiij. Exo.

Glo. oꝛdi.

Profectuſqꝫ ē. Ca. XIII a ¶ Phara. Ra. Notādū ꝙ pharā nō ē ſpeciale nomē māſiōis: ſed ſolitudīs plures māſiōes cōtinētis: ſicut ī cathalogo manſionuꝫ demōſtrať cū diciť: Profecti filij iſra/ el de aſeroth: caſtrametati ſunt ī reth ma: deinde iu remōphares: ſic vt oēs ꝑ oꝛdinem vſqꝫ ad aſiongaber: ⁊ vſqꝫ ad triceſimāſecundā māſionē ſub pha ran ſolitudinis noīe māſiones cōp̄/ henſe ſunt: a rethma ergo que fuit ī oꝛ dine. xv. vſqꝫ ad triceſimāſecundā hec B continenť. ¶ Pharan interp̄tať os viſibile: in quo poteſt intelligi ꝙ ꝟbū caro factū eſt: ⁊ inuiſibilis viſibilis ef/ fectꝰ: ⁊ hoc ſignificari ꝙ poſtqꝫ finis ⁊ ꝑfectio oīm que erga illū populuꝫ ge/ rēda erant venit: tūc trāſijt ⁊ venit ad eū quē verbū carnē factū añ non cre/ didit. b ¶ Mitte viros qui con. ter. Raba. Duodecim exploꝛatores mittuntur ad ſanctam terraꝫ. Botrus deferť in li.

¶ mūdata maria.

Profectuſ Ca. XIII qꝫ eſt populus de a ¶ domꝰ ꝑfecta īterp̄tať. aſeroth: fixis ten/ a toꝛijs in deſerto pharan: Ibi locutus ē dominus ad moyſen b dicens: Mitte viros qui conſi/ b derent terram chanaan quā da turus ſum filijs iſrael: ſingulos đ ſingulis tribubus ex pꝛincipi c bus. Fecit moyſes qđ dominuſ c d īꝑarat: de deſerto pharā mittēs d p̄ncipes viros: quoꝝ iſta ſūt no mina. De tribu rubē: ſemmua fi liuꝫ çachur. De tribu ſymeō / ſa phat filiuꝫ huri. De tribu iuda / caleb filiuꝫ iephōe. De tribu iſa char: igal filiū ioſeph. De tribu

Ni. de lyra

Profectuſqꝫ Ca. XIII. ē ppl's. Hic cōſequēter po/ niť impedimētū ex trāſgreſſione exploꝛatoꝛū: ⁊ bñ coniungiť p̄cedenti: qꝛ ſicut maria peccauit ꝟbis malis ⁊ fal ſis: ita ⁊ exploꝛatoꝛes: ⁊ diuidiť in ptē p̄ncipalē ⁊ incidētalē. ſecūda ꝑs īcipit. xv. ca. Circa primū p̄mo p̄mittiť trāſgreſſio exploꝛatoꝝ. ſcđo alioꝛū q̄ttuoꝛdecī capituloꝛū. Circa p̄mū po niť p̄mo exploꝛatoꝝ itineratio. ſcđo eoꝛū relatio / ibi: Locuti/ qꝫ ſunt eis. Circa iter exploꝛatoꝝ primo poniť locꝰ vñ receſſe rūt. In deſerto pharā. Ex h̄ videť ꝙ retroceſſiſſēt: qꝛ. ſ. x. ca. dꝛ recedēdo de mōte ſinai. Primo reqeuit nubes ī ſolitudīe pharā. Dicēdū ꝙ pharā ē nomē generale deſerti: ī quo ſunt multa loca determīata: quoꝝ vnus ē aſeroth. ſupꝛa. x. ca. ac cipiť pharan ꝓ pꝛima pte deſerti ꝓpe montē ſinai: hic autem ꝓ vltima verſus terrā ꝓmiſſionis: ⁊ aſeroth eſt ī medio. Se cūdo poniť eoꝛū miſſio / cū diciť moyſi: b ¶ Mitte viros qui cōſiderēt terrā chanaā. ⁊c̄. Circa qđ ſciēdū ꝙ ppl's incitabat moyſen ad mittendū exploꝛatoꝛes qui cōſiderarēt terrā añ ingreſſū eoꝝ: ſm ꝙ habeť Deute. j. d. Acceſſiſtis ad me oēs atqꝫ dixiſtis: Mittamꝰ viros q̇ conſiderēt terrā: ⁊ re nūciēt ꝑ quod iter debeamꝰ aſcēdere. Hoc aūt nō videbať bo nū ipſi moyſi: eo ꝙ dñs ei dixerat ꝙ eēt eoꝝ ductoꝛ: vt habeť Exo. xxxiij. Verūtñ ꝓpť īpoꝛtunitatē ppl'i ꝯſuluit ſuꝑ h̄ dñm. q̇ rñdit

Nico. de lyra

q̇ rñdit ei: Mitte vi. ⁊c̄. ita ꝙ fuit ꝑmiſ ſio ad malū ppl'i male petēt̄: ſciebat eī dñs ꝙ ꝑ exploꝛatoꝛes deciperenť.

c ¶ Fecit moy. qđ d. In hebꝛeo ha/ beť: qđ dixerat: qꝛ nō fuit ꝓpꝛie p̄ceptū ſed ꝑmiſſio. d ¶ Mittēs p̄ncipes viros. ſic nominanť: quia ꝓtūc erant boni: ſed poſtea

Moraliter. Profectuſqꝫ ē ppl's. Sequiť: b ¶ Mitte viros q̇ con/ ſiderent terrā. Allegoꝛice ꝑ exploꝛa/ toꝛes terre pꝛomiſſionis ſignificanť ſa/ cerdotes et ſcribe veteris legis: qui ꝑ ſcripturas exploꝛabant chꝛiſti aduen/ tum quantū ad tempus et quantuꝫ ad locuꝫ ⁊ alias circūſtantias. Vñ Mat. ij. a. requirēte herode vbi chꝛiſtus na/ ſceretur / reſponderunt: In betbleem iude: allegantes ad hoc ſcripturā q̄ ha beť Michee. v. a. tñ aliquantulum ali/ ter in verbis. Et tu bethleē terra iuda nequaqꝫ mīma es ex pꝛincipibuſ iuda: ex te eñ exiet dux qui regat populū me um iſrael. Vñ ſuꝑ illud Mat. xxi. Hic eſt heres: dicit Hieronymus. Ex hoc patet pꝛīcipes iudeoꝛū nō ex ignoꝛātia ſed inuidia crucifixiſſe dñm ieſuꝫ xp̄m. Sed qꝛ p̄dicabat cōtra vitia eoꝛū: ſubuerſa fuit in eis cognitio quā habebāt de ipſo. Chꝛiſtus autem conuenienter poteſt dici terra pꝛomiſſionis: eo ꝙ ad terram viuentium nos introducit: et quia coꝛpus eius terrenum eſt terra pꝛomiſſa nobis in lege et pꝛophetis. Per hoc autem ꝙ pauci exploꝛatoꝛes: ſcilicet ca/ leb ⁊ ioſue tm̄ in veritate ſteterunt / alijs ab ea declinantibus ⁊ ꝑuertentibus populū: figuratum fuit ꝙ in aduentu chꝛiſti pau ci de doctoꝛibus iudeoꝛum ſtarent in veritate: ſcꝫ nicodemus / gamaliel / nathanael ⁊ aliqui alij: alijs a veritate declinātibus et ſeducentibus populum: ⁊ inducētibus eū ad petendū moꝛ/ tem chꝛiſti: vt habetur Matth. xxvij. et Mar. xv. et Luce. xx/ iij. Apoſtoli vero qui ſteterunt in veritate non fuerunt de do/ ctoꝛibus iudeoꝛum: ſed fuerunt homines ſimplices ⁊ ſine litte ris: vt habetur Actuū. iiij. c. ¶ Moraliter aūt ꝑ exploꝛatoꝛes in veritate non ſtantes / ⁊ ab ea populum auertentes: ſignificā tur pꝛelati ⁊ doctoꝛes eccleſie mali: qui ꝑ noticiam ſcriptura/ rum exploꝛatoꝛes ſunt terre viuentium: ſed per ſuam vitā ma/ lam ab eius ingreſſu deficiunt: ⁊ etiam alios impediūt. Mat. xxiij. b. Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite: qui clauditis re/ gnum celoꝛum ante homines: vos enim non intratis: nec intro euntes ſinitis intrare.

Moraliter
Allegoꝛice
D
Moraliť

E ☞ defertur in ligno: vbi ⁊ chriſti breuiť paſſio demõſtrať. Murmurat populus iudeoꝝ gigantũ formidãs impetũ. Pugnatur contra amalech ⁊ chananeum volẽte deo ⁊ vinciť. Audit q̃ de
ſ.16.e beat ĩ terra ſancta facere ſacrificia. Dathã ⁊ abirõ ⁊ filij chore cõſurgunt cõtra moyſen ⁊ aaron: ⁊ terre voragine glutiuntur.

nec lex ſine chriſto eſſet poteſt. c ¶ De malis q̃z granatiſ. Que legẽ ſignificant: q: nec chriſt⁹ ſine lege: nec lex ſine xp̃o.
d ¶ Exploratores terre poſt quadragita dies. Iſid. Exploratores qui ad terram vberem miſſi terruerunt populum ne crederẽt poſſe habere terrã promiſſam: ſcribas ⁊ phariſeos ſignificãt.

Inter mortuos ⁊ viuẽtes põtifex medius thuribulo armatus ingreditur: ⁊ currens ira dei ſacerdotis voce prohi-
ſ.17.c betur. Virga aaron ⁊ flores profert ⁊ folia ⁊ in eternam memoriam virens ſiccitas conſecratur. Nec dum templum vel editui: nec dum ſacerdotes ⁊ leuite ſacrificia obtulerant: ⁊ partes eorum myſticus ſermo deſcribit. Vitula rufa in holocauſtuz crematur: ⁊ cinis eius piacularis aſperſio eſt.
a ¶ Aſcendite ad meridiam plagam. Cunq; veneritis ad mon. ⁊c. Aug⁹. Alia littera: Et dixit ad eos: Aſcendite de iſta heremo: ⁊ videbitis terram que ſit ⁊ populus q̃ inſidet ſuper eam: ſi fortis eſt an infir-
Litteraliť mus. ſi pauci ſunt an mlti. Expoſuiſſe intelligitur ſm quod dixerat: ſi potens eſt an infirmus. hoc eſt ſi pauci ſunt an multi. Quomodo em̃ poſſent de monte proſpicientes ſentire humanaꝝ viriũ fortitudinẽ? Poteſt ⁊ alius ſenſus multo eſſe cõgruẽtior veritati. Qr ait: Aſcẽdetis in mõtẽ ĩ ipam terram quã explorare volebãt. Non em̃ poſſent facile exploratores intelligi: niſi peregrinãtes omnia perquirebant. Nã ſi de vertice montis eos putauerimus cõſpexiſſe terrã ⁊ exploraſſe: quomodo poſſent exquirere oĩa q̃ moyſes
E p̃cepit? Quomodo ĩtrare ciuitates q̃s leguntur intraſſe: ⁊ de illa valle botrum tollere: ꝓpter quẽ vallis botri dr̃? In ipſo ergo explorať terra: q: ipſa erat q̃ exploraret: ⁊ ibi erat q̃dam depreſſior locus: de qua valle botrus ablatus ẽ.
Myſtice b ¶ Quem portauerũt ⁊c. Iſido. Botrũ ĩ ligno de terra ꝓmiſſiõis duo aduehũt: q: chriſtus pẽdẽs ĩ ligno crucis ꝓmiſſus gẽtibus: de terra genetricis marie ſm carnẽ natus. Duo baiuli q̃ ſub onere botri incedebãt: vterq; populus eſt: cuius prior iudaicus cecus ⁊ aduerſus: ignarus pẽdẽtis gratie ⁊ preſſus onere ſuſpenſi: cui ſubijcietur iudicanti. vnde. Ps̃. lxviij. f. Obſcurẽtur oculi eorum ne vi. ⁊ dor. e. ſ. incur. Qui v̄o poſterior veniebat: populum gentiũ ſignificabat: qui credens ⁊ chriſtũ ante oculos habens/ ſp queẽ portat videt: quaſi ſeruus dñm ⁊ diſcipulus magiſtrũ ſequiť. ſm illõ. Mat. xvj. d.
†Deu. 1. d Si q̃s vult poſt me venire tollat crucẽ ſuam ⁊ ſequať me. Hic eſt botrus qui effuſum in ſalutẽ noſtram vinum ſanguinis ſui crucis cõtritiõe ꝑfudit: ⁊ expreſſum paſſionis ſue calicem ꝓpinauit eccleſie. Quẽ in malogranato ſocia numeris gratia ſecuta ẽ mater eccleſia: habens intra ſe per granorũ numeruz multitudinẽ ꝑploꝝ. per ruborẽ. i. ſanguinis chriſti ſignaculũ coruſcantẽ habentẽ etiã diuerſa ſpirituſſancti chariſmata: q̃bus ſe indignos increduli iudicãtes: terrã carnis chriſti fluentẽ lacte ⁊ melle/ accipere nõ meruerũt: quaz ꝑ fidem ei⁹ ſerui: id ẽ chriſtiani conſecuti ſũt: d cui⁹ doctrĩa dr̃: Ps̃. cxviij. n. Qr̃ dulcia faucib⁹ meis eloquia tua ſuper mel ori meo. Ficum cum botro de t̃ra promiſſionis attulerunt: id eſt imaginem legis cum figura chriſti. de quo enim dicitur. Cañ. j. d. Frater meus vt botr⁹ cypri: q: nec chriſtus ſine lege: nec lex ſine

ephraim/ oſee filium nun. De tribu beniamin/ phalti filiũ raphu.
¶ al's geddibel
De tribu ʒabulõ: geldebel filiuz ſodi. De tribu ioſeph ſceptri manaſſe gaddi filium ſuſi. De tribu dã/ ãmihel filium gemalli. De tri-
¶ alij ſchur
bu aſer: ſur filiũ michael. De tri-
¶ al's naabi.
bu neptalim/ nabdi filiũ vaphſi. De tribu gad/ guhel filium machi. Hęc ſũt noĩa viroꝝ q̃s miſit moyſes ad conſiderandã terrã: Vocauitq; oſee filium nun io- a
ſue. Miſit ergo eos moyſes per conſiderandam terraz chanaan
a ⁊ dixit ad eos: Aſcẽdite ad meridianam plagã. Cunq; veneritis
a ¶ terram. ſ. contemplandam
ad mõtes/ cõſiderate terraz q̃lis ſit: ⁊ populũ/ q̃ habitator ẽ eius: vtrũ fortis ſit/ an infirmus: pauci numero an plures: ipſa terra bona an mala: vrbes q̃les/ muratę an abſq; muris: humus pinguis an ſterilis: nemoroſa an abſq; arboribus. Confortamini: ⁊ afferte nobis de fructibus terrę. Erat autem tempus quando iam prę coquę vuę veſci poſſunt. Cũq; aſcendiſſent/ explorauerunt terraz/ a deſerto ſin vſq; rohob ĩtrãtibus emath. Aſcenderũtq; ad meridiem ⁊ venerunt in hebrõ: b
vbi erant achiman ⁊ ſiſai ⁊ tholmai/ filij enach: Nam hebron ſe- c
ptẽ annis ante tanim vrbez ęgypti cõdita eſt. †Pergẽteſq; vſq; d
a ¶ chriſti qui de crucis ligno pependit.
ad torrentem bo̊tri: abſciderunt
b palmitem cuz vua ſua quem por
a ¶ duo populi. ¶ quibus figuratur eccl'ia que chriſtum ſignificat
c tauerũt ĩ vecte důo viri. De malis quoq; granatis ⁊ de ficis loci illius tulerunt/ qui appellatus eſt nehelescol: id eſt torrẽs botri: eo ꝙ botrum: ide portaſſent filij
d iſrael. Reuerſiq; exploratores e
terrę poſt quadraginta dies omni

Sic em̃ illi ꝑ moyſẽ miſſi ſũt vt ſoli fecunditatem ſollicite conſiderarẽt: ſic iſti per legẽ ⁊ ꝓphetas vt per ſcripturarũ inueſtigationẽ domini ſpecularentur aduentum: ĩ q̃ erat terra: id ẽ caro ſancta: ĩ qua regnum dei ⁊ vbertatẽ ſpiritualium fructum ⁊ vitam eternã cõſequi poſſent. Sed ſicut illi deſperatione terruerũt populum ne crederent deo promittenti: ſic iſti ſuaſerũt populo iudeorũ ne chriſto crederent: ad egyptum huius ſeculi redire cupiẽtes: manna fidei repudiãtes: ⁊ querẽtes ollas peccatorũ nigras: ⁊ cepas blaſphemiarũ repudiatas ⁊ pepones vitioꝝ ⁊ libidinuz corruptione marcentes.

☞ In deſertum

Nico. de lyra

a ❧ boni: ſꝫ poſtea fuerũt deteriorati. Cetera patent vſq; ibi: a ¶ Vocauitq; oſee filiũ nun io. Qr aũt ĩ p̃cedẽtib⁹ vocat⁹ eſt ioſue: h̄ eſt per anticipationez. Ratio autem quare moyſes mutauit nomen eius fuit: q: moyſes orauit dominum vt reuerteretur cum ſalute corporis et mentis: quod ⁊ factuz eſt/ vt patet ex ſequentibus: ideo vocatus eſt Ioſue qui interpretatur ſalus. Cetera patent vſq; ibi:
b ¶ Et venerũt in hebrõ. In hebreo habeť: Et venit ĩ hebrõ. ⁊ dicit Ra. Sa. ꝙ ſol⁹ caleb iuit illuc ⁊ orauit dominum ſuper ſepulchra patrũ: vt dominus preſeruaret euz a deceptione aliorum exploratorum quos videbat iam inclinatos ad malum. Et hoc accipit ex hoc quod habetur Ioſue. xiiij. vbi caleb dixit ioſue: Iurauitq; moyſes in die illo: terram quaz calcauit pes tuus erit poſſeſſio tua. Et ſequitur ibidem: Benedixitq; ioſue ⁊ tradidit ei hebron in poſſeſſionem. c ¶ Nam hebron ſeptez annis ante tanim vrbem egypti condita eſt. Hoc autem interponitur ad reſpondendum tacite queſtioni: quia ĩmediate fecerat mentionem de filijs enach qui erant gigãtes ⁊ ĩ tanim egypti ciuitate commorabantur: propter quod gigantes titannes vocati ſunt: ideo poſſet aliquis mirari ⁊ querere: maxime veniens de egypto ſicut erant filij iſrael quomodo ĩ hebron eſſent gigantes: ideo dicit ꝙ hebron fuit edita ante tanim. quaſi diceret: non eſt mirum ſi ibi habitant gigantes: quia hebron eſt antiquior ⁊ propinquior tempori diluuij q̃z tanim ĩ quo vigebat natio gigantium. d ¶ Pergenteſq; vſq; ad torrentem botri: abſciderunt palmitem cum ⁊c. Cauſa huius nominis exprimitur in littera ⁊ patet. e ¶ Reuerſiq; exploratores terre poſt q̃dragita dies. dicit Ra. Sa. ꝙ maiuſ tempus ſatis requirebatur ad peragrandum tanta terre ſpacia: ſed dominus breuiauit: quia diſpoſuerat differre ingreſſum terre promiſſionis per quadraginta annos ſm numerum dierum quibus exploratores conſiderauerunt terram: vt habetur ca. ſequenti.

❧ Locutiq; eis

A F a ¶ In deſertũ pharan qđ eſt ca
des. Rab. Solitudo pharan decẽ et
octo manſiones cõtinet: In quarũ vl
tima reuerſi exploratoꝛes ad moyſen
renunciauerũt que viderũt / poꝛtãtes
botrum cũ malis granatis ꝛ ficis. Et
in ſequentibus ſcriptũ eſt: Pꝛofecti đ
aſiongaber caſtrametati ſunt in deſer/
to ſin: hec eſt cades q̃ nõ ſancta (vt ple
riqꝫ eſtimant) ſed mutata vel tranſla/
ta interpꝛetat. In hac manſione moꝛi
tur maria ꝛ ſepelitur: et ꝓpter aquas
cõtradictionis moyſes ꝛ aaron offen/
derũt dñm: ꝛ ꝓhibet̃ trãſire ioꝛdanẽ.

I Gitur voci. ꝛc. Ca. XIIII
b ¶ Terra quã ꝛc. Oꝛige.
Que eſt terra iſta ſancta quidẽ
ꝛ bona / ſꝫ ab ĩpijs habitata: Qui ſũt
hoſtes qui babitant in terra ſanctoꝝ:
Quõ eijciendi vt ſuccedãt vel habitẽt
ſancti: Euangelia ꝓmittũt ſanctis re/
gna celoꝛũ. Et aplꝰs dicit Phil. iij. d.
Noſtra aũt cõuerſatio in celis eſt. In
celis eſt ergo hereditas q̃ ꝓmittit̃ ſan
ctis. Putas ergo qꝛ ibi nũc nullus ha
bitatoꝛ ſit qui debeat expelli: A diebꝰ
Johã. baptiſte regnũ celoꝝ vim patit̃
ꝛc. Matth. xj. b. Niſi eſſent inde aliq̃
expellendi: nunqꝫ diceret p vim eſſe di
ripiendũ regnũ celoꝛũ. Et niſi cum ali
quibꝰ nob̃ eſſet p̃liũ: nõ diceret aplꝰs:
Nõ eſt nob̃ colluctatio aduerſus car/
nẽ ꝛ ſanguinẽ ꝛc. Eph. vj. b. De his
etiã dicit̃ Eſa. xxxiiij. a. Inebꝛiatꝰ eſt
gladius meꝰ in celo. Neceſſe eſt ergo
vt vincas ſpirituales neq̃tias q̃ in ce/
leſtibus eſſe dicunt̃: qui ſunt veri cha/
nanei: et expellas de celeſtibꝰ locis vt
habites ꝓ illis. Scito tñ eſſe gigãtes.
B Gigas dꝛ omĩs qui deo reſiſtit: qđ il/
li pꝛincipaliter faciunt. Tibi ergo dat̃
vt eijcias gigantes. Vnđ Eſa. xlix. g.
Quis accipiet a gigante ſpolia: Et ali
bi. Nemo poteſt introire in domũ foꝛ
tis ꝛ vaſa eius diripere: niſi pꝛiꝰ alli/
gauerit foꝛtẽ. Mar. iij. d. Compatiõe
ergo humane nature ꝛ demoniace na
ture nos

Nico. de ly. Ca. XIIII

a ¶ Locutiqꝫ ꝛc. Hic ꝯñr põit̃
exploratoꝝ relatio. cũ dicit̃: b ¶ Ve
nimus in terrã ad quaꝫ miſi. ꝛc.
qꝛ ibi eſt abundantia paſcuoꝝ ꝛ nemo
rum in quibꝰ apes mellificant ſine hu
mano laboꝛe. Inceperũt narrationeꝫ
ſuam a cõmendatione terre: vt magis
crederet eis ppłꝰs poſtea in detrahẽ/
do de ea. ſicut detractoꝛ aliq̃ñ incipit
a cõmendatione pſone cui vult detra/
here: vt p talem cõmẽdationẽ inclinet
coꝛda audientiũ ad credendũ ꝙ in di/
cendo mala de illa pſona non moueat̃
odio: ſed veritatis amoꝛe: ꝛ ſic ſibi ma
gis credat̃: ꝛ iõ ſubdiderũt difficulta/
tes obtinendi terrã illam / cuꝫ dicitur:
c ¶ Sed culto. foꝛ. habet. quibus
non poterimꝰ reſiſtere. d ¶ Stirpẽ
enach. i. giganteã. e ¶ Amalech
hab. i. in meri. hũc populũ pꝛimo re/
citant: qꝛ habitabat in parte p quã in/
greſſi erãt: ꝛ vt terrerent populuꝫ iſrł:
cui amalech alias moleſtus fuerat: vt
habetur Exođ. xvij. f ¶ Chananeꝰ
vero ꝛc. q. d. p iſtas ptes nõ eſt ĩgreſ
ſus nobis poſſibilis ꝓpt̃ aq̃s: ꝛ ex his
fuit territꝰ ppłs ꝛ ĩcepit murmurare ꝯ
moyſen. Et iõ Caleb q̃ fuerat fidelis ĩ
hac miſſiõe: ad repmẽdũ murmur ppłi
ꝛ timoꝛẽ

regione / circumita venerunt ad
moyſen ꝛ aaron / ꝛ ad omnem cę
a tum filioꝛum iſrael in deſertum
pharan: quod eſt ĩ cades. Locu a
tiqꝫ eis et omni multitudini / oſtẽ
derunt fructus terrę / et narraue/
runt dicentes: Venimus in ter b
ram ad quam miſiſti nos: quę re

a ¶ de doctrĩa xp̃i dicit̃: Q̃ dulcia faucibꝰ
meis eloquia tua ſup mel oꝛi meo.

uera fluit lacte ꝛ mẽlle vt ex his
fructibus cognoſci poteſt: ſed c
cultoꝛes foꝛtiſſimos habet: et
vꝛbes grandes atqꝫ muratas.
Stirpẽ enach vidimꝰ ibi. Ama d e
lech habitat in meridie: etheus
et iebuſęus ꝛ ãmoꝛręus in mõ/
tanis. Chananęus vero moꝛa/ f
tur iuxta mare ꝛ circa fluẽta ioꝛ/
danis. Inter hęc caleb compe/
ſcens murmur populi q̃ oꝛiebat̃
contra moyſen: ait: Aſcendamꝰ g
et poſſideamus terram / quoniaꝫ
poterimꝰ obtinere eã. Alij vero h
q̃ fuerãt cũ eo dicebãt: Nequaqꝫ
ad hũc populũ valemꝰ aſcende/
re: qꝛ foꝛtioꝛ nobis ẽ. Detraxert̃ i
qꝫ terrę quã inſpexerãt apud fi/
lios iſrael dicẽtes: Terra quã lu k
ſtrauimꝰ deuoꝛat habitatoꝛes ſu
os: Populus quẽ aſpeximꝰ ꝓ/
cerę ſtaturę eſt. Ibi vidimus mõ l
ſtra quędã filioꝝ enach đ genere
giganteo: quibus cõparati qua/ m
ſi locuſtę videbamur. Ca. XIIII

I † Gitur vociferãs omis tur/ n
ba fleuit nocte illa: ꝛ mur/
murati ſunt contra moy/
ſen et aaron cũcti filij iſrł
dicẽtes: Vtinã moꝛtui eſſemus o
in ęgypto ꝛ nõ ĩ hac vaſta ſolitu
dine. Vtinã pereamꝰ ꝛ nõ indu/
cat nos dñs in terram iſtam: ne
cadamus gladio: ꝛ vxoꝛes ac li/
beri nr̃i ducant̃ captiui. Nonne
melius eſt reuerti in ęgyptũ: Di
xeruntqꝫ alter ad alterũ: Conſti
tuamꝰ nobis ducẽ / ꝛ reuertamur
in ęgyptũ. Quo audito moyſes p
ꝛ aaron ceciderũt pꝛoni in terrã
coꝛam omni multitudine filioꝛũ
iſrael. † At vero ioſue filiꝰ nun: q

¶ qui de tribu iuda.

ꝛ caleb filius iephone qui ꝛ ipſi
luſtrauerũt terrã / ſciderunt veſti r
mẽta ſua ꝛ ad oẽm multitudineꝫ
b filioꝝ iſrł locuti ſunt: Terra quã

ꝛ timoꝛẽ dixit: g ¶ Aſcendamꝰ et
poſ. ꝛc. valde faciliter cũ dei adiuto/ C
rio. h ¶ Alij vo ꝛc. excepto ioſue.
i ¶ Detraxerũtqꝫ terre. nõ ex ſteri
litate: qꝛ ꝯtrariũ dixerãt: ſed ex moꝛbi
da ꝛ peſtilenti habitatiõe: ita ꝙ hoĩes
nõ poſſunt ibi diu viuere. iõ dixerunt.
k ¶ Terra quã luſtra. ꝛc. dic̃ Ra.
Sa. ꝙ in illa terra viderunt in quali/
bet villa homines ſepeliẽtes moꝛtuos
ſuos: qđ dñs faciebat ad bonũ filioꝛũ
iſrael: vt pauci remanerẽt ad pugnan/
dũ cum eis: ꝛ ipſi exploratoꝛes retule/
rũt ad malũ populi iſrł. l ¶ Ibi vi/
dimus mõſtra quedã. i. hoĩes vl/
tra quãtitatẽ naturalẽ alios mirabilit̃
excedentes: vt ſic filij iſrł terrerent̃ ex
conditione terre ꝛ habitatoꝛum eius.
m ¶ Quibꝰ cõp. q̃ſi lo. vi. modus
loquẽdi ẽ hypbolicus ꝛ ſm veritatem
hoĩbꝰ timentibꝰ aduerſarij ſui vident̃
eis młto robuſtioꝛes q̃ꝫ ſint in ꝟitate:
ꝛ trepidãt vbi ñ ẽ timoꝛ. Ca. XIIII

I Gitur. Poſt trãgreſſioneꝫ ex/
ploratoꝝ. hic ꝯñr ponitur tranſ Diuiſio
greſſio alioꝝ. ꝛ pmo q̃tũ ad eo/
rum deſperationẽ. ſcđo quantũ ad eo/
rũ pꝛeſumptionẽ. ibi: Et ecce mãe. Cir
pmũ ponit̃ dicta trãſgreſſio. ſcđo trãſ/
greſſiõis punitio / ibi: Et dixit dominꝰ
Circa pmũ ſciendũ ꝙ ex verbis explo/
ratoꝝ fuerũt territi ꝛ deſperati de ꝯſe
cutiõe terre a deo ſibi ꝓmiſſe. ꝛ iõ pꝛi
mo ꝓꝛuperũt in verba murmuratiõis
ꝛ iõ dꝛ: Et murmurati ſũt ꝛc. ſcđo de/
ſperatiõis / ibi: o ¶ Vtinã moꝛtui
eſſemus ĩ egy. ꝛ nõ in hac va. ſo.
In hebꝛeo habet̃: Vel in hac ſolitudi
ne moꝛtui eſſemꝰ. ꝛ hoc patet p verba
dñi dicẽtis. ĩ. eodẽ ca. ſicut locuti eſtis
audiẽte me: ſic faciã vobis: in ſolitudi/
ne hac iacebũt cadauera veſtra. tertio D
in ꝟba rebelliõis dicẽtes: conſtituamꝰ
nob̃ ꝛc. p ¶ Quo au. moy. ꝛc. ne
dñs iraſceret̃: ꝛ vt furia ppłi frãgeret̃
q ¶ At vo io. fi. nun ꝛc. dolẽtes đ
trãſgreſſiõe ppłi ꝛ de afflictiõe moyſi.
r ¶ Sciderũt. ꝛc. In ſignũ magne tri
ſticie: ꝛ hr̃ ſile ĩ plibꝰ locꝭ ve. ac no. te. † 90. diſ.
✳ Nolite alienꝰ
Moꝛaliter. n ¶ Igit̃ vocife. ꝛc. Moꝛalit̃
In h ca. agit̃ đ murmuratiõe ppłi iſrł
ꝯtra moyſen ꝛ aarõ ꝛ eiꝰ rebelliõe cõ/
tra deũ: ꝓpt̃ q̃ data fuit ſnĩa moꝛtꝭ in
deſto ſup eos q̃ exierũt đ egypto a vi/
ginti ãnis et ſupꝛa exceptꝭ caleb ꝛ io/
ſue. Per h allegoꝛice fuit figuratũ ꝙ
pauci đ iudeis cõpatiue ĩgreſſuri erãt
ad fidẽ xp̃i ĩ aduentu eiꝰ: q̃ q̃dẽ ingreſ/
ſus p fidẽ ẽ introitꝰ t̃re viuẽtiũ ĩ ſpe: ꝛ
h etiã ſcribit̃ in q̃daꝫ libꝛo hebꝛaico q̃
dꝛ canhedrin apđ hebꝛeos autẽtico ex
ponẽdo illđ Hie. iij. e. Aſſumã vos vnũ
đ ciui. ꝛ duos đ cog. ꝛc. Glo. Menſu/
ratꝰ ẽ egreſſus đ egypto ingreſſui eoꝝ
in terrã ꝓmiſſaꝫ: qꝛ duo tm̃ đ ſex mili/
bus ĩgreſſi ſũt: ſic erit in diebꝰ meſſie:
qđ ptꝫ impletũ. nã pauci valde de iu/
deis ĩ xp̃m crediderũt reſpectu nõ cre/
dentiũ. Moꝛałr aũt p h ꝙ pauci exeũ/
tiũ đ egypto intrauert̃ terrã ꝓmiſſiõis †
ſignificatũ fuit ꝙ pauci de credẽtibꝰ q̃ Ecc̃i. 46. b
exierũt ſp̃ualit̃ đ egypto p virtutẽ ba/ 1. mach. 2. f
ptiſmi terrã viuentiũ. i. celeſtẽ patriaꝫ
ſũt intraturi: Matth. xx. b. Multi ſũt
vocati pauci vo electi. ꝛ Lu. xiij. e. Cõ
tẽdite ĩtrare p anguſtã poꝛtã: dico vob̃
qꝛ multi querũt intrare ꝛ nõ poterũt.
T ✳ Nolite re.

G ture nos locuſte ſum⁹. Precipue ſi dubia ſit fides nr̄a: ⁊ nos
E pterreat infidelitas: ille vere gigantes erūt: nos locuſte. Si
xp̄o ſeqmur Jeſum ⁊ verbis eius credim⁹: tanq̄ꝫ nihil erūt in
cōſpectu nr̄o. Hoꝛtat̄ enī nos ⁊ dicit: Si amat nos de⁹ ītro
ducet nos in terrā hanc: qꝛ bona eſt ⁊ fruct⁹ eius mirabilis.
Figura q̄ ꝑceſſit in patribus: complet̄
in nobis. Eiecerūt illi gigātes: ⁊ cōſe/
cuti ſunt terrā eoꝝ: oēm terrā iudee ⁊
hieruſalē ciuitatē: et montē ſion. Ad
nos aūt dicit̄ Heb. xij. e. Non acceſſi
ſtis ad ea q̄ viſibilia ſunt: ſed ad inuiſi
bilia. Acceſſiſtis enī ad montē dei vi/
uentis: ⁊ ad ciuitatē celeſtē hieruſalē:
et ad multitudinē angeloꝝ. Et alibi:
Gal. 4. d Hieruſalē que ſurſum eſt libera eſt: q̄
eſt mater nr̄a. Hieruſalē ergo celeſtē
eſſe credim⁹: ⁊ ad typum hui⁹ terrene
⁊ que ſcripta ſunt de hac terrena: ad il
lam celeſtē ſpiritaliter referimus. Et ſi
cut illi de terreſtri hieruſalem eiecerūt
chananeos ⁊ phereçeos ⁊ ceteras gē/
tes: ita ⁊ nos qui acceſſim⁹ ad montē
dei ⁊ ad celeſtia regna: neceſſe ē vt ex/
pellam⁹ de his cōtrarias ꝑtātes ⁊ ſpi/
ritalia neq̄tie in celeſtibus. Et ſicut illi
eiecerūt iebuſeū d̄ hierl'm: ⁊ q̄ vocabat̄
iebus poſtea vocabat̄ hierl'm: ita nos
opꝫ ꝑus expellere iebuſeū d̄ hierl'm:
ſic ꝯſeq̄ ei⁹ hereditatē. Illi armis viſi/
bilib⁹ ⁊ coꝛpalib⁹ vincebāt: noſq̄ꝫ inui
ſibilibus ⁊ ſpiritalib⁹: Vn̄ Eph. vi. b.
Nō eſt nobiſ colluctatio aduerſus car
nem ⁊ ſanguinē ⁊c̄. Induite vos loꝛi/
cam charitatis: ⁊ galeā ſalutis: ⁊ aſſu/
mite ſcutū fidei et gladiū ſpirit⁹ qd̄ eſt
verbū dei. Cuꝫ talibus armis ſequēs
ieſum ducē: ſicut patres calcauerūt cer
uicē gentiū: ⁊ tu calcabis ceruices de/
monū. Ipſe enī ſequētibus ſe ait Lu/
ce. x. c. Ecce dedi vobis poteſtatē cal/
cādi ſuꝑ ſerpētes et ſcoꝛpiones. Vult
g ergo ieſus ſemꝑ reſ mirabiles facere/
†Exo. 13. d. vult de locuſtis vincere gigātes/ ⁊ de
his que in terris ſunt celeſtes ſupera/
re neq̄tias. Hoc eſt foꝛtaſſe qd̄ dicitur
Joh. xiiij. b. Quia q̄ credit in eū nō ſo
luꝫ faciet illa q̄ ipe fecit: ſed ⁊ maioꝛa.
maius enī mihi videt̄ ſi homo in car/
ne poſitus fragilis ⁊ caducus: fide tn̄
chriſti ⁊ verbo ei⁹ armatus ſuperet de
monū legiones: q̄ꝫuis ipſe ſit qui vin/
†Exo. 32. c cit in nobis: plus tn̄ eſſe dicit ꝙ ꝑ nos
vincit: tn̄ eſt vt nos armis iſtis ſemꝑ
ſimus parati ⁊ armati ⁊ cōuerſatio no
ſtra ſemꝑ in celis ſit: oīs mot⁹ noſter:
actus: cogitatus et ſermo celeſtis ſit.
Quāto enī illic ardētius aſcēdemus:
tanto illi ꝑcipites deſcendēt: ⁊ quāto
nos ſuperioꝛes: tāto illi īferioꝛes. Si
vita nr̄a ſancta ⁊ ꝯm deū ſit: moꝛtē cōfert illis. Si ſegnis ⁊ lu
xurioſa: potētes aduerſum nos gigantes facit: ⁊ q̄ꝫto nos di/
Auguſtin⁹ latamur in terris: tāto illis latioꝛa ſpacia ꝓcedimus in celis.
litteraliter Augeſcam⁹ ergo vt illi minuant̄: nobis ingredietib⁹ illi pel/
lant̄: ⁊ aſcendētib⁹ cadāt. a ¶ Neq̄ꝫ timeatis. Aug⁹. Ca/
leb ⁊ ieſus naue loquētes ad populū ne timerēt ingredi ter/
ram ꝓmiſſionis dixerūt: Vos autē ne timueritis populū ter/
re: qm̄ cibus nobis ſunt: abſceſſit enī tēpus ab eis: dn̄s autē
in nobis: ne timueritis eos. Qm̄ dictū eſt: cibus nobis ſunt:
hoc eſt cōſumemus eos. Qd̄ vero additū eſt: Abſceſſit enī tē
pus ab eis: dn̄s autē in nobis: diligēter non dixerunt abſceſ
ſit ab eis dn̄s: impij enim fuerunt. Sed quoniā etiam impijs
occulta diſpenſatiōe datur tēpus floꝛendi et regnandi tēpus
ab eis diſceſſit: Domin⁹ autē in nobis. Non dixerūt tempus
abſceſſit ab eis ⁊ noſtrū ſucceſſit: Sed domin⁹ autē in nobis:
nō tempus. Illi enim tēpus habuerūt: iſti dominū tempoꝛū
creatoꝛē ⁊ oꝛdinatoꝛē et omniū diſpenſatoꝛē. b ¶ Feriam
igitur. Oꝛige. Cōminatio hec nō eſt iracūda: ſed ꝓphetia
Aſſumendus enim erat populus nationū: ſed non per moy/
n: excuſauit

ſen: excuſauit ergo ſe moyſes. Sciebat enim quia gens que
promittitur nō per ſe vocanda erat: ſed per ieſum: nec moſai/ G
cus/ ſed chriſtianus populus erat appellandus. Ideo pluri/
bus exoꝛat pꝛo populo ſuo. ¶ Oꝛige. Feriam igitur. Fit cō/
minatio hec a domino: nō vt diuina natura paſſibilis: et ire Hyſt
ſubiecta oñdat̄: ſed vt moyſi charitas
q̄ quā erga

circūiuimus valde bona eſt: Si
ꝓpitius fuerit dn̄s inducet nos
ī eā/ ⁊ tradet humū lacte ⁊ melle
manātē. Nolite rebelles eſſe cō/ a
a tra dn̄m: neq̄ꝫ timeatis ppl'm ter b
re hui⁹: qꝛ ſicut panē/ ita poſſu/
mus eos deuoꝛare. Receſſit ab c
illis oē ꝑſidiū: dn̄s nobiſcū eſt/
nolite metuere. Cunq̄ꝫ clamaret
oīs multitudo et lapidib⁹ vellet d
¶ maieſtas dn̄i texit eos in nubibus celi.
eos oppꝛimere/ apparuit gloꝛia e
dn̄i ſuꝑ tectū federis cunctis vi
dentibus filijs iſrl'. Et dixit dn̄s f
ad moyſen: Vſq̄ꝫ q̄ detrahet mi
hi ppl'us iſte? Quouſq̄ꝫ nō cre/ g
dēt mihi/ in om̄ibus ſignis que
b feci coꝛam eis? Feriam igit̄ eos h
peſtilentia atq̄ꝫ conſumā: te aūt i
faciam principē ſuper gentē ma
gnam et foꝛtioꝛem q̄ꝫ hec eſt. Et k
ait moyſes ad dn̄m: Vt audiāt l
egyptij de quoꝝ medio eduxiſti
populū iſtū/ ⁊ habitatoꝛes terre m
huius qui audierunt ꝙ tu do/
mine in popl'o iſto ſis/ et facie vi
dearis ad faciē/ † ⁊ nubes tua ꝓ
tegat illos: ⁊ in colūna nubis ꝑ
cedas eos per diem/ ⁊ in colūna
ignis ꝑ noctē/ ꝙ occideris tantā
multitudinē quaſi vnū hoīem/ ⁊
dicant: Nō poterat introducere
populū in terram pꝛo qua iura/
uerat/ † idcirco occidit eos ī ſoli
tudine: Magnificet̄ ergo foꝛti n
tudo dn̄i ſic iuraſti dicēs: Dn̄s o p q
patiēs ⁊ mlt̄e miſericoꝛdie: aufe r s
rēs iniq̄tatē ⁊ ſcelera: nullūq̄ꝫ in t v

Nico. de lyra

a ¶ Nolite rebelles eſſe ꝯtra
dominū: Tum quia rebellādo moy/
ſi rebellabāt deo cuius erat nuncius:
Tum quia domin⁹ pꝛeceperat eis ꝙ
irent ad terrā pꝛomiſſionis: ⁊ ſic rebel
labant ei in ꝑſona pꝛopꝛia. b ¶ Ne/
q̄ꝫ timeatis populū terre huius
⁊c̄. quia ſicut paneꝫ ita eos poſſumus
deuoꝛare: id eſt abſq̄ꝫ vlla difficultate.
c ¶ Receſſit ab illis om̄e pꝛeſidi/
um: quia virtute diuina erant timoꝛe
percuſſi: ita ꝙ nō remanſerat in eis cō
ſilium ⁊ virtus reſiſtendi: ſed quia po/
pulus ita erat deſperatus ꝙ nō recipi/
ebat admonitionē: ideo voluerūt ſe cō
uertere ad occiſionem: vnde ſubditur:
d ¶ Et lapidibus eos vellet op/
pꝛimere: ſcꝫ moyſen ⁊ aaron ioſue et
caleb. e ¶ Apparuit gloꝛia domi
ni. ad defenſionē eoꝝ ⁊ terroꝛē malo
rum. f ¶ Et dixit domin⁹. Hic cō
ſequēter ponit̄ dicte trāſgreſſionis pu
nitio. Circa qd̄ pꝛimo ponitur dei com Diuiſ
minatio. ſecūdo pene relaxatio quātū
ad vnam partē/ ibi: Dixitq̄ꝫ dominus.
Circa pꝛimū igitur pꝛimo ponit̄ tranſ
greſſionis repetitio bꝛeuiter cum dici/
tur: Et dixit dn̄s ad moyſen: vſq̄ꝫ quo
detrahet mihi populus iſte? Quaſi di
cat ab exitu de egypto inceperunt: vt
patet Exo. xiiij. et continuauerunt vſ/
q̄ꝫ modo. g ¶ Quouſq̄ꝫ non cre/
dent mihi in om̄ibus ſignis. que b
fuerūt tam mirabilia ꝙ deberēt crede/
re eis. h ¶ Feriā igitur eos peſti
lentia ⁊c̄. licet hoc nō fecerit: tamē ve
rum dixit: quia loquebat̄ ꝯm demerita
populi: vt ſit ſenſus: meruerūt vt hoc
eis facerē. i ¶ Te autē faciā prin/
cipem. hoc autē intelligit̄ conditiona
liter. i. ſi facerē pꝛimū: facerē ⁊ iſtud ſe
cundū: qꝛ merita tua exigunt. k ¶ Et
ait moyſes. ad auertendū iram dei:
ne populus totaliter deleret̄: ⁊ ad hoc
allegat blaſphemiā nominiſ dei ſi hoc
fieret dicens: l ¶ Vt audiāt egy/
ptij. q. d. ſi hoc fieret: veniret ad eoꝝ
noticiā: ⁊ tunc intenderent in tuā blaſ/
phemiā: quia neſciunt populi culpam.
m ¶ Et habitatoꝛes terre hui⁹. i.
terre chananeoꝝ ad quā ibāt ⁊ imputēt īpotētie tue dicētes:
ꝙ licet potueris educere populū de egypto: nō tamē introdu
cere in terram ꝓmiſſam: quia foꝛtioꝛ eſt in ciuitatibus ⁊ habi
tatoꝛibus q̄ꝫ egyptus: ⁊ hoc eſt quod dicit̄: Non poterat in/
troducere ⁊c̄. ⁊ ideo cōcludit: n ¶ Magnificet̄ ergo foꝛ
titudo domini. introducēdo populū iſtum ad terram quā
ei pꝛomiſiſti: quod non poſſet fieri ſi iſte populus penitus de
leretur: quia nō remanerēt reliquie ex ipſis. o ¶ Sicut iu
raſti dicens. li dicens nō refertur ad litterā immediate ſe/
quentē: quia nō ſunt verba domini ſed moyſi: vnde ⁊ ſimilia
verba dixit moyſes domino Exod. xxxiij. ſed refertur ad iu/
ramentū dei factum abꝛae Gen̄. xxij. c. vbi dicit̄ ſic: Per me/
metipſum iuraui dixit domin⁹: et ſequit̄: Poſſidebit ſemen
tuum ⁊c̄. p ¶ Dominus. Per omnium gubernationem.
q ¶ Patiens. Per penitētie pctōꝝ expectationē. r ¶ Et
multe miſericoꝛdie. Per pene relaxationē. s ¶ Auſe/
rens iniquitatē. i. peccata facta ꝯtra pꝛoximū. t ¶ Et ſce
lera. ꝯtra deū. v ¶ Nullūq̄ꝫ inno. derelinquēs: qꝛ oēs
cōtrahūt peccatū oꝛiginale: ⁊ adulti cum hoc ſaltem veniale:
Qui viſitās

AB quam erga ppl'm habebat/ ⁊ dei boni/
tas que ſupꝛa oēm mentē eſt apperet.
Scribit enī deus iraſci ⁊ cōminari vt
ſciat homo tātū ſibi eſſe loci apud deū:
tantūq; fiducie: vt ſi etiā aliq̄ indigna/
tio ſit in deo: humanis obſeruatiōib⁹
mitiget in tantū de deo īpetrare poſſe
hoīem/ vt ꝓpꝛia ſtatuta cōuertat. Bo/
nitas enī q̄ ſequit iracundiā et moyſi
fiduciā oñdit apd̄ deū: ⁊ alienā ab ira/
cundie vitio diuinā docet eſſe naturā.
Et myſteriū in futuro explendū ꝯtinet
ſermo: ꝑ quē ꝓmittit deus ꝙ aliū po/
pulū hoc abiecto reſuſcitet. a ¶ Par
uulos. Orige. Sed filij ipſoꝝ q̄ ſunt
hic mecū q̄cunq; ignoꝛāt bonū vel ma/
lū ⁊c̄. Patres nr̄i fuerūt ppl's ille pri/
oꝛ/ nos filij ipoꝝ ſum⁹: illi q2 peccaue/
rūt abiecti ſūt ⁊ ceciderūt: nos aūt filij
ipoꝝ ꝓ iſt̄is ſurreximus ⁊ erecti ſum⁹/ q̄
neſciebam⁹ bonū vel malū. Ex gentib⁹
enī ſum⁹ neq; bona q̄ ex deo veniūt no
ueram⁹/ neq; mala q̄ ex pctō generāt.
vñ Rom̄.xi.c. Uide aūt ſeueritatē ⁊
bonitatē dei: in eos q̄dē q̄ ceciderūt ſe/
ueritatē: in te aūt bonitatē/ ſi ꝑmāſerꝭ
in bonitate ⁊c̄. b ¶ Annus ꝓ die.
myſtice Orig. Quaſi ꝓ die annum recipietis
pctā vr̄a ꝑ.xl.annos. Timeo h̄ myſte/
riū diſcutere. Uideo enī ꝙ in hoc cōp̄/
hendit ratio pctōꝝ ⁊ penarū. Si enī
cuiq; peccatoꝛi ann⁹ aſcribit ad penaz
ꝓ vnius diei pctō et ſm̄ ratiōnē dierū
quibuſ peccat totidē annoꝝ numerus
in ſupplicijs cōſumit / vereoꝛ ne foꝛte
nobis q̄ q̄tidie peccamus: nec ipā ſecu
la aut etiā ſecula ſeculoꝛū ſufficere poſ/
ſint ad penas luēdas. In eo ꝙ ppl's il
le ꝓ.xl.dieꝝ delicto.xl.ānis cruciat in
deſerto/ nec terrā ſanctā introire ꝑmit
tit. Siſitudo futuri iudicij videt oſten
di vbi pctōꝝ rō diſcutiēda eſt: vbi erit
aliq̄ foꝛtaſſe bonoꝛū operū recōpenſa/
tio: vl' eoꝝ q̄ in vita ſua quiſq; recepit/
...16.f ſicut de Laçaro dicit: Sed hoc nullus
...5.d. ad integrū nouit/ niſi cui pater oīne iu
moralit diciū tradidit. ¶ Orig. Neget q̄s foꝛ
B taſſe bonitati dei cōuenire: vt pꝛo diei
peccato annū ſupplicioꝝ rependat: im
mo dicat etiā ſi diē ꝓ die reddat/ q̄uis
iuſtū/ nō videt eſſe benignum. Sed ſi
vulnus coꝛpoꝛi infligat/ aut os ꝯfrin/
gat/ aut neruoꝝ iūctura reſoluat: ſub
vni⁹ enī hoꝛe ſpacio ſolent hec coꝛꝑib⁹
accidere: et plurib⁹ poſtmodū cruciati
bus aut doloꝛib⁹ exactis multo vix tp̄e
ſanari. Quāti enī tumoꝛes in loco/ tā/
ta toꝛmenta generant. Si ꝟo accidat
vt in eodē vulnere vl' in eadē fractura
iterū q̄s vulneret/ ⁊ frequēti⁹ frāgat:
quātis penis quantiſq; cruciatib⁹ pōt
curari? Quanto aūt tp̄e? ſi tñ potuerit
ad ſanitatē ꝑducit. Et vix aliquādo ita
curabit/ vt vel debilitatē coꝛꝑis vel fe
ditatē effugiat cicatricis. Trāſi ab exē
plo coꝛꝑis ad vulnera aīe: que quoti/
ens peccat totiēs vulnerat peccatꝭ ve
lut telis. vñ Eph̄.vi.c. Aſſumite ſcutū
fidei ī q̄ poſſitiſ oīa tela maligni ignea
neq̄ſſima extinguere. Patit aūt nō ſo
lū vulnera iaculoꝝ ſ3 ⁊ fracturas pedū
cū laquei parant pedib⁹ ei⁹/ ⁊ ſupplātā
tur greſſus ei⁹. Hec ⁊ huiuſmodi vul/
nera q̄to tp̄e putas poſſe curari? O ſi
poſſim⁹ ꝑ vnūq̄dq; pctm̄ videre quō
aīa vulnerat. Sermo malus vulnus
infligit/ ſed nō in lingua: vulnerat ani
ma etiā ꝑ cogitationes ⁊ ꝯcupiſcētias
B malas

noxiū derelinquens: qui viſitas a
pctā patrū in filios in tertiā ⁊ q̄r/
tā generatiōez: Dimitte obſecro b
peccatū populi tui hui⁹ ſm̄ ma/
gnitudinem miſericoꝛdię tuę: ſi/
cut pꝛopitius fuiſti egredientib⁹
de ęgypto vſq; ad locum iſtum.
Dixitq; dñs: Dimiſi iuxta ver/ c d
bū tuū. Uiuo ego: ⁊ īplebit glo/ e f
ria dñi vniuerſa terra: Attamen g
¶ modum coꝛrectionis moderatione libe/
rata diſpenſat.
omnes homines qui viderūt ma h
ieſtatem meam: et ſigna quę feci
in ęgypto ⁊ in ſolitudine: †⁊ tēta i
¶ vel multotiens.
uerūt me iaz per decē vices: nec
obedierūt voci meę: nō videbūt
terrā ꝓ q̄ iuraui pr̄ib⁹ eoꝝ: nec q̄ſ
q̄ ex illis q̄ detraxit mihi ītuebit
eā Seruū meū caleb/ q̄ plen⁹ alio
ſpiritu ſecut⁹ eſt me/ inducā in ter
rā hāc quā circūiuit: ⁊ ſemē eius
poſſidebit eā: quoniā amalechi/
tes ⁊ chananę⁹ habitāt in vallib⁹.
Cras mouete caſtra ⁊ reuertimi
ī ſolitudinē ꝑ viā marꝭ rubꝛi. Lo/
cutuſq; ē dñs ad moyſen ⁊ aaron
dicēs. Uſq;q̄ multitudo hęc peſſi
ma murmurat cōtra me? Quere/
las filioꝝ iſrl' audiui: Dic ḡ eis:
Uiuo ego dicit dñs: ſicut locu/
ti eſtis audiēte me: ſic faciā vob̄.
In ſolitudīe hac iacebūt cadaue
ra vr̄a. Oēs q̄ nūerati eſtꝭ a vigi k
ti annis ⁊ ſupꝛa: ⁊ murmuraſtis
ꝯ me: nō ītrabitꝭ terrā ſuꝑ quā le
uaui manū meā vt habitare vos
facerē ꝑter caleb filiū iephone: ⁊
a ioſue filiū nun. Paruł'os aūt ve l
ſtros de q̄b⁹ dixiſtis ꝙ ꝑdę hoſti
bus foꝛēt/ ītroducā vt videāt t'rā
q̄ vobis diſplicuit. Ueſtra cada
uera iacebūt ī ſolitudīe. Filij ve m
ſtri erūt vagi ī deſerto ānis q̄dra
¶ .i.penam foꝛnicationis.
ginta: et poꝛtabunt foꝛnicationē n
veſtrā donec cōſumāt cadauera
¶ exponit myſterium numeri.
patꝝ in deſ'to / iuxta nūerū q̄dra
ginta dieꝝ q̄b⁹ cōſideraſtis terrā.
b †Ann⁹ ꝓ die īputabit. Et q̄dra/
gīta ānis recipietꝭ iniq̄tates ve/
ſtras: ⁊ ſcietꝭ vltionē meā: q̄m̄ ſi/
cut locut⁹ ſū: ita faciā omni mul
titudini huic peſſimę quę cōſur/
rexit aduerſuz me: In ſolitudine
hac deficiet ⁊ moꝛiet. † Igit oēs o

a ¶ Qui viſitas pctā patrū. L
Quia vſq; ad quartā generationē cō/
tingit patres videre filios ſuos ⁊ ecō/
uerſo: ⁊ ſic filij vt frequenter fiunt imi
tatoꝛes paternoꝝ ſcelerū/ ⁊ patres pu/
niunt in eis/ quādo vidēt penas eoꝝ.
b ¶ Dimitte obſecro peccatū po
puli tui ⁊c̄. q.d. totiens et tam graui
ter te offenderūt ꝙ indigent tua maxi/
ma miſericoꝛdia. c ¶ Dixitq; domi
nus. Hic conſequenter ponitur pene
relaxatio quantū ad vnā partē cū ſub/ † Pſ̄.32.a
ditur: c ¶ Dimiſi iuxta verbum
tuū. Et bene dicit iuxta: quia nō tota
liter dimiſit: ſed q̄tū ad hoc ꝙ nō dele
ret totū populuz ſimul. ideo ſubditur:
e ¶ Uiuo ego. Modus eſt aſſertio Uiuo ego
nis diuine: et eſt ſenſus/ ſicut verū eſt
ꝙ ego ſum viuens: quia ſum vita per
eſſentiam: ſic verum eſt verbū meū de † Deu.1.f
nō delendo totum populū ſimul. ideo
ſubdit: f ¶ Et implebit gl'ia dñi
vniuer. terra. i. per facta mirabilia
que faciā introducendo populū in ter/
ram ꝓmiſſam: diuulgabitur gloꝛia no
minis mei per vniuerſam terram/ ſi/
cut patet de ſiccatione ioꝛdanis ⁊ ſub/
uerſione hiericho ⁊ ſimilibus. Aliqui
tamen exponunt et bene ꝙ hoc intelli/
gatur de chꝛiſto qui ſm̄ carnē deſcen/
dit de illo populo / per quem impleta
eſt omnis terra gloꝛia domini.
g ¶ Attamen. Hic conſequenter re
ſeruat partem pene debite: et pꝛimo
q̄tum ad communitatem populi di/
cens: h ¶ Omnes homines qui
viderunt maieſtatem meam ⁊c̄.
Pꝛopter que debuiſſent mihi credere
⁊ obedire. i ¶ Et tenptauerunt Decē vici/
me iam per decem vices. Semel bus ppl'us
ante egreſſum de egypto Exod̄. v. ſe/ murmura/
cundo in receſſu Exod̄. xiij. tertio in uit
deſerto ſur ad aquas marath. Exod̄.
xv. quarto in murmure ꝓ defectu car/
nium: vt hic ca.xi. quinto plus colligē
do de manna et ſeruando vſq; mane:
Exod̄.xvi. ſexto in raphidim pꝛo defe/ D
ctu aque: Exod̄.xvij. ſeptimo in confla †ī.26.g.et
tione vituli: Exo. xxxij. octauo ex im/ 32.b.76.
patientia laboꝛis vt hic ca.xi. in pꝛinci diſ.c.ieiu/
pio. nono ex concupiſcentia ſapoꝛis: niū.23.q.
Num̄.xi. decimo ex deſperatione in 4.c.diſpli/
hoc loco. Cetera patent vſq; ibi: cet.7.q.5.c
k ¶ Omnes qui numerati eſtis q̄d ergo
a viginti annis et ſupꝛa. Ex quo
patet ꝙ illi qui erāt minoꝛis etatis nō
incurrerunt hanc penam: ſimiliter nec
filij leui: quia non fuerunt numerati a
viginti annis. ſed pꝛimo ab vno men/
ſe: vt dictum eſt ſupꝛa.iij.ca. Et ſecun/
do numerati ſunt a.xxx.an. ⁊ ſupꝛa: vt
dictum eſt.iiij.ca. l ¶ Paruulos
autē veſtros de quibus dixiſtis
ꝙ pꝛede hoſtibus foꝛēt. Hic deter
minatur pena q̄tum ad illos qui erāt
infra.xx.an. quia licet nō fuerint in de
ſerto/ moꝛtui tamen retardati ſunt ab
ingreſſu terre ꝓmiſſionis pꝛopter pec
cata patrū ſuoꝛum.xxxix.annis. et hoc †Ezech.4.b
eſt quod ſubditur: m ¶ Filij veſtri
vagi erūt in deſerto annis qua/
draginta. Pꝛimus annus egreſſio/
nis de egypto qui iam tranſierat com
putat in iſtis.xl. n ¶ Et poꝛtabūt
foꝛnicationē veſtra.i. penā pctōꝝ
vr̄oꝝ q̄bus receſſiſtiſ a dño/ ſicut foꝛni
catrix a legitīo viro. o ¶ Igit oēs † Iudit.8.c
viri. Hic dēminat pena exploꝛatoꝝ. 1.Co.10.b
cū ſubdit:

L ß malas. Frangiť aũt ⁊ conteriť per opera peccati. Que om̃ia ſi videremus: ⁊ vulnerate an̄e cicatrices ſentiremus: vſq; ad moꝛtẽ reſiſterem⁹ cõtra peccatũ. Sed ſicut demoniaci: vl' mẽtecapti nõ ſentiũt ſi vulnerenť (q; carẽt naturalibus ſenſib⁹) ita cupiditatibus ſeculi amentes facti: vel vitijs inebꝛiati nõ ſentimus quãta vulnera: quãtas contritiones aĩe peccãdo acq̃rimus: ⁊ idõ cõgrua ratio eſt pene. i. cure ⁊ medicationis tẽpus extendi: ⁊ ꝑ vnũquodq; vulnus ꝓ q̃litate plage medẽdi ſpacia ꝓpagari. Sic ergo ⁊ dei eq̃tas ⁊ benignitas in ip̃is aĩe ſupplicijs euidẽs fiat: vt hec audiẽs q̃ peccauit reſipiſcat ⁊ vltra nõ peccet. Cõuerſio enĩ in pꝛeſenti vita et fructuoſa penitẽtia celerẽ cõfert medicinã. Que nõ ſolũ vulnus p̃teritũ ſanat: ſed vltra nõ ſinit animã

Moꝛaliť pctõ vulnerari. ¶ Orig. Aliud adijciã Si peccatoꝛ ſuz: nunq̃d pena mihi erit eadẽ ſi ſemel peccaui: q̃ ſi ſcd̃o ⁊ tertio ⁊ frequẽtius? Nõ pꝛo mõ enĩ ⁊ numero ⁊ menſura pctĩ etiã pene quantitas metiẽda eſt: vñ Ps. lxxix. a. Potabit nos in lachꝛymis in mẽſura. Menſura aũt erit quã quiſq; ſibi in hac vita vl' minus vel plus peccãdo q̃ſierit. Calix

Ps. 74. b quoq; in manu dñi vini meri diciť eſſe

†Deu. 1. g. plenus mixto. Miſceť enĩ vnicuiq; et fit iudiciũ nõ ſolũ ex malis q̃ geſſit: ſed ⁊ iam ex bonis / cũ tñ vtraq; miſceanť: fex ei⁹ (quã ego puto ꝑtes maloꝝ dici) nõ ad integrũ exinanieť. Sʒ hec ĩ manu dei ſunt: nr̃m aũt citius eſt emendare ⁊ penitere / p̃terita lugere / futura ca

Ezech. 18. f uere: Quia vt ↄuerſus ingemuerꝭ ſaluus eris. Habem⁹ enĩ aduocatũ q̃ interpellat ꝓ nobis multo p̃ſtãtioꝛẽ moyſe: qui tñ ꝓ pplo illo exauditus eſt. Et foꝛtaſſe pꝛopterea moyſes ſcribiť pꝛiori pplo veniã impetraſſe: vt multo magis cõfidamus ꝙ aduocat⁹ nr̃ ieſus veniã nobis ĩpetrabit a patre. a ¶ Pa

Allego. rati ſum⁹. Rab. O mira ꝓteruitas humane mẽtis ⁊ hoꝛrẽda ſtulticia cecati coꝛdis. Mandat deus ꝓmiſſiõibus ſuis credere: ⁊ de ſua potẽtia cõfidere ⁊ ſic terrã intrare. Hũana ſtulticia diffidit: ⁊ ſalutaria monita reſpuit: econtrario ſuũ negat auxiliũ: illi contra dei voluntatẽ terrã inuadere volũt. Quibus ſiles ſunt q̃ ꝓmiſſiõib⁹ dei nõ credunt ⁊ ꝓhibita faciũt. Sed ſpiritales amalechite ⁊ chananei q̃ habitãt ĩ mõtibus ſupbie: ꝑcutiẽtes eos ꝑſequunť vſq; ad hoꝛma. Amalechite pplus lingens ſanguinẽ: chananei negociãtes vel motus: hoꝛma anathema interp̃tatur. Aerie ꝗ nequitie q̃ nr̃m ſanguinẽ ſitiũt: ⁊ terrenis negocijs ĩplicare nos volũt: ſi in pctĩs ꝑſeuerauerim⁹: ⁊ mõtem ſupbie aſcẽderim⁹: cõcidẽtes nos iaculis ignitis ꝑſequunť vſq; ad ꝑpetuũ anathema. Non ergo de nobis pꝛeſumam⁹: ſed noſtraʒ infirmitatẽ conſiderantes dei p̃ceptuʒ ſequamur per omnia. Sic enim omnes hoſtes ſuperabimus: ſic patrie celeſtꝭ gaudia que nobis pꝛomiſſa ſunt percipiemus.

viri quos miſerat moyſes ad cõtemplãdã terrã: ⁊ q̃ reuerſi murmurare fecerãt cõtra eum omnẽ multitudinẽ / detrahẽtes terre ꝙ

eẽt mala / moꝛtui ſũt atq; ꝑcuſſi a

in ↄſpectu dñi. Joſue aũt filius b

nun ⁊ caleb filius iephone / vixerũt ex oĩbus qui ꝑrexerãt ad ↄſiderãdã terrã. Locutuſq; ẽ moyſes vniuerſa verba hec ad oẽs filios iſrl': ⁊ luxit pplus nimis. Et c

ecce mane p̃mo ſurgẽtes aſcẽderũt verticẽ montis atq; dixerũt:

a Parati ſum⁹ aſcendere ad locũ de quo dñs locut⁹ eſt: q; peccauimus. Quib⁹ moyſes: †Cur in q̃t trãſgredimini v̓bũ dñi: qđ vobis nõ cedet in ꝓſperũ: Nolite aſcẽdere: nõ enĩ ẽ dñs vobiſcũ / ne coꝛruatis corã inimicis vr̃is.

a ¶ lingentes ſanguinẽ. b ¶ Negocians vel motus.

Amalechites et chananeus ante

¶ ſpiritali ignito.

vos ſunt: quoꝝ gladio coꝛrueťꝭ: eo ꝙ nolueritis acq̃eſcere dño: nec erit dñs vobiſcũ. At illi cõ d

¶ nequitia mentis. ¶ ſuperbie.

tenebꝛati aſcẽderũt ĩ verticẽ mõtis. Arca autẽ teſtamenti dñi et moyſes nõ receſſerũt de caſtris. Deſcẽditq; amalechites ⁊ cha

¶ ſuperbie.

naneus qui habitabãt in mõte: ⁊ ꝑcutiens eos atq; cõcidẽs ꝑſe e

¶ anathema.

cutus eſt eos vſq; hoꝛma.

LOcutuſq; Ca. XV f

eſt domin⁹ ad moyſen dicens: Loquere ad filios iſrl': et dices

Nico. de lyra

⁂ cum ſubdiť: a ¶ Moꝛtui ſunt atq; ꝑcuſſi ⁊c. i. ſubito ⁊ hoꝛribiliter ad terroꝛẽ alioꝝ ex ſentẽtia dñi. b ¶ Joſue autẽ fili⁹ nun ⁊ caleb fili⁹ iephone ⁊c. Dicit Ra. Sa. ꝙ ex hoc datur intelligi ꝙ ſucceſſerũt eis in hereditate: q; pꝛopter peccatũ eoꝛũ filij ipſoꝝ fuerũt p̃uati hereditate in terra ꝓmiſſionis: ⁊ hoc iuſte q; auerterãt coꝛda ppl'i a ↄſecutione terre ꝓmiſſe. c ¶ Et ecce. Hic cõſequẽter poniť tranſgreſſio populi ex pꝛeſumptione: q; ſicut pꝛius ad mandatũ dei ire noluerant: ita poſtea ↄtra voluntatẽ dei ⁊ inhibitionẽ moyſi ire volebant: ⁊ patʒ littera vſq; ibi: d ¶ At illi contenebꝛati: Id eſt

ti: Id eſt peccato ſuo excecati. e ¶ Perſecut⁹ eſt eos vſq; hoꝛma. Nomẽ eſt loci impoſitũ ab euentu vt habetur infra. xxj. ca. ſed hic poniť per anticipationẽ. G

¶ In ca. xiiij. vbi dicitur in poſtilla: Et ideo concludit: magnificetur ergo foꝛtitudo domini.

Additio Supꝛa in additione ſup Exo. xxxiij. ſuper illud verbũ: Quo trãſeunte coꝛam eo ait: dominatoꝛ dñs deus ⁊c. Fuit oſtẽſum ꝙ illa verba dñatoꝛ ⁊c. nõ fuerũt moyſi oꝛantis: ſed ip̃ius dei docentis moyſen vias ſuas q̃bus deus rõnalẽ creaturã regit: ꝓut ibi fuit pleni⁹ declaratũ: q̃ q̃dẽ vie maxima ꝑte miſericoꝛdiã ſonãt: q̃ quidẽ miſcd̃ia maxime diuinã oĩpotentiã manifeſtat ꝓut ĩ collecta diciť: Deus q̃ oĩpotentiã tuã parcẽdo maxime ⁊ miſerãdo manifeſtas: idcirco moyſes edoct⁹ a deo de vijs dñi ſupꝛadictis cũ mõ diuinas miſeratões imploꝛabat ꝓ pplo ꝓpꝛie dicebat: magnificeť ꝗ foꝛtitudo dñi. Foꝛtitudo enĩ dñi ſua oĩpotẽtia eſt ⁊ magnificať maxime. i. manifeſtať miſerãdo. Qđ aũt ſequiť in lr̃a ſm̃ trãſlationẽ nr̃am: Sicut iuraſti dicẽs: in Heb. habeť: Sicut locutus eſt dicẽs: ꝓpꝛie referť ad lr̃am ĩmediate ſequẽtẽ que fuerũt v̓ba dñi docẽtis moyſen vias ſuas vt dictũ ẽ. Et notãdũ ꝙ in hoc loco de patrũ meritis moyſes nõ fecit mentionẽ in ſpeciali: ſicẽ in pctõ vituli dixit. s̃. xxxij. ca. Memẽto abꝛaã et iſaac ſeruoꝝ tuoꝝ. Nec in generali. nõ enĩ dixit: Qui cuſtodis miſcd̃iam in milia. Cui⁹ rõ eſt: b q; in h̓ loco diuinis tm̃ miſeratiõibus innitebať: nõ aũt meritis patrũ ſilr̃ p̃termiſit in h̓ loco: Miſeratoꝛ ⁊ miſericoꝛs: q; vt in p̃dicta additiõe fuit expoſitũ hoꝛũ duoꝝ noĩm adiectiuoꝝ. Primũ intelligiť de creatiõe ſm̃ quã natura creata ꝓduciť de nõ eſſe ad eſſe: qđ ꝑtinet ad miſcd̃iam. Scd̃m de his que addũť ſuꝑ naturã: vt ibi fuit expoſitũ. de q̃bus ad p̃ſens moyſes nõ fecit mẽtionẽ: ſed p̃mo ĩploꝛabat patientiã diuinã. d. Patiẽs: eo ꝙ irã dei videbat erga eos ſic accẽſam: ꝙ oẽs ſiml' minabať ↄſumere: vñ dixit: Oꝛ occiderꝭ tãtã multitudinẽ q̃ſi vnũ hoĩem: vñ moyſes in hoc loco nõ videť petiuiſſe relaxationẽ oĩmodã iſti⁹ delicti ſed lõganimitatẽ diuinã: ⁊ etiã ꝙ pctã eoꝝ nõ ſimul fuiſſent punita: ſʒ ſucceſſiue: vñ dicit: Qui viſitas pctã patrũ ĩ filios: vñ in Deuť. Moyſes repetit oꝛ̃ones q̃s fecẽ ꝓ pplo dicẽs ca. ix. d. Et oꝛaui dñʒ ⁊ dixi ⁊c. ⁊ etiã de oꝛ̃one ꝓ aarõ facit mẽtionẽ. nõ tñ đ hac oꝛ̃one aliq̃d diciť: q; nõ petebat remiſſionẽ oĩmodã niſi ꝙ de⁹ ſe haberet lõganimiť erga eos: qđ ptʒ ĩ executiõe: q; oẽs illi q̃ fuerũt ĩ hoc pctõ exploꝛatoꝝ culpabiles fueřt ↄdẽnati nõ ſolũ ad moꝛtem tempoꝛalẽ in deſerto: ſed etiã ad moꝛtem eternã. Ad qđ aliq̃ allegãt illud Ps. xciiij. b. Quadraginta annis ⁊c. quib⁹ iurauit in ira mea ſi introibũt in requiẽ meã.

Replica coꝛrectoꝛij ſm̃ Bur. In ca. xiiij. Bur. ſingularis eſt. allegãs circa oꝛ̃onẽ moyſi q̃ſi verba dñi ſint: quẽadmodũ. s̃. Exo. xxxiij. longa digreſſione confinxit: ſed ea que intendit hic ⁊ ibi nõ eſſe fundata: vide in coꝛrectoꝛio vltimo.

LOcutuſq; eſt dñs. Hic ponitur Ca. XV quoddã ĩcidẽs eo ꝙ circa idẽ tp̃s de colligẽte ligna in ſabbato accidit caſus: ⁊ tñ obſ̓uatio ſabbati fuit ſtatuta a p̃ncipio creatiõis mũdi: vt hr̃ Geñ. ij. a. Et bñdixit ⁂ dñs diei ſeptimo

Moꝛaliter. f ¶ Locutuſq; eſt dñs. In hoc caplõ ponũtur aliq̃ de mõ offerẽdi ſacrificia que ſunt myſtice ſuperius ex ⁂ poſita: ꝓpter

A. ☞ a ¶ Sacrificiū ſil'e rc̄. Fidem incar
nationis chriſti q̄ in lege pleniſſime cō
mendat̄/ vel obſeruantiam decalogi.
(litteralit̄) ¶ Hiero. Joſephus. Lex p̄cipit in p̄/
uatis publiciſq̄ʒ ſacrificijs etiā farinaʒ
mūdiſſimā adijci: in agno quidē aſſarij
mēſurā/ in ariete duorū/ ī tauro triū/ ⁊
ſup altare etiā oleū mixtū. Nā et oleū
offerūt īmolātes: in boue q̇dē hin me/
dietatē: in ariete huius mēſure tertiaʒ
ptē/ ⁊ q̄rtā in agno. Hin aūt menſura
hebreoꝝ antiq̄/ fere choros antiq̇s du
os capiēs: ſm̄ quā oleū offerebāt. Eſt
aūt (vt in Ruth legitur) ephi mēſura
triū modioꝝ: hin aūt (vt illi volūt q̇ de
ponderib⁹ ⁊ mēſuris ſcripſerūt) ſexta/
rij mēſurā tenet/ qui ita noīat̄: q꞉ ſexta
(allegori.) pars eſt cōchij. ¶ Hiero. Allego. Ju
bet̄ ḡ p ſingulas ſpecies aīaliū q̄ offe/
runt̄ ſacrificiū adhiberi. Quia nos in
terrā eccl'ie p dn̄i gratiā intrabim⁹ per
ſingulas ſpecies bonoꝝ operū: ſciētiā
ſpiritalē in meditatiōe legis adhibere
debemus. Mēſura igitur ephi q̄ tres
menſuras habet/ ſignificat fidē ſctē tri
nitatis: cui⁹ decimā debem⁹ offerre. i.
fidē incarnationis chriſti q̄ in lege ple/
niſſime cōmēdat̄ vel obſeruātiā deca/
logi. Jubemur ḡ offerre oleū. i. chari/
tatē/ ⁊ miſericordiā ⁊ vinū ad libamē/
tū. i. gratiā ſpūalē ⁊ cōicationē paſſio/
nis chriſti: ⁊ hec iuxta ptitionē menſu/
ſure hin. i. ſm̄ diſtributionē pfecte de/
uotionis. Senari⁹ enī q꞉ pfectus eſt: p
fectōeʒ cuiuſq̄ʒ rei ſignificat. Quid eſt
ḡ in agni oblatione decimā partē ephi
offerre ſimile cōſperſe oleo iuxta quar/
tā ptē hin: ⁊ vinū eiuſdē menſure ad li
ba fundenda/ niſi ſimplicitatē moꝝ cū
legis ſciētia/ ⁊ prudētia euāgelica exhi
bere? Nō placet enim ſimplicitas ſine
prudētia/ neq̄ʒ prudētia ſine ſimplicita
te. vñ Matt. x. b. Eſtote ḡ prudentes
B ſic ſer. ⁊ ſim. ſi. co. Et ſtulticia enī ⁊ ver
ſutia deo abominabilis eſt. b ¶ Et
arietis erit. Aug⁹. In oblatione ari
etis due decime ſimile offerunt̄: olei ⁊
vini tertia pars hin. Quia aries recto
rū ordinē ſignat: bn̄ cū duab⁹ decimis
offert̄/ cū q̇libet decalogū legis intelle
ctu et opatione tenēs/ rectoris officio
delegat̄. Olei ṽo atq̄ʒ vini tertia pars
hin exhibet̄: qn̄ ab eo charitas ⁊ miſe/
ricordia/ et gr̄a ſpūalis doctrine circa
ſubiectos impendit̄. c ¶ Quādo ve
(moralit̄) ro rc̄. Rab. In bouis oblatione tres
decime ſimile/ et medietas hin in oleo
vel vino. Bos ṽo p̄dicatores ſignifi/
cat q̇ agrū dn̄icū colūt: ⁊ vomere euan
gelico extirpāt vitioꝝ ſpinas/ ⁊ multi/
plicāt ſegetē ṽtutū. Hi cū tribus deci
mis ſil'e offerūt̄: q꞉ decalogū legis ſciē
tia doctrina ⁊ ope tenētes: fidei ſctē tri
nitatis veri ſunt aſſertores. Hi chari/
tatē debent hr̄e/ ⁊ ꝓximis p miſericor
diā ꝯſulendo exēplū p̄bere/ ⁊ in gr̄a di
uina q̄ꝫtū poſſūt ꝓficere: vt ad vite pfe
ctionē ⁊ ſcītatē pueniāt. ſm̄ illud Le/
ui. xix. a. Sctī eſtote/ q꞉ ego ſctūs ſuʒ.
Qꝛ aūt in hac via deeſt/ in celeſti bea/
titudine p dei gr̄am in ſe pficiendū ſpe
rent. d ¶ Cū veneritis in tr̄a rc̄.
(tropolo.) Rab. Cū q̇libet p̄ſentē eccl'iam p fidē
intrat: neceſſe eſt vt terrā carnis ſue. i.
corpalē vitā diligēter in dei timore ex/
erceat/ ⁊ frugē virtutū ꝓducat in refe/
ctionē eternā. Jubemur ḡ non ſolū de
areis: ſed ⁊ de pulmētis primitias ꝯſe
crare

ad eos: Cū ingreſſi fueritis ter/ a
ram habitationis veſtrę quā ego
dabo vobis/ ⁊ feceritꝭ oblationē
dn̄o in holocauſtū: aut victimā b c
pacificā/ vota ſoluētes: vel ſpon
te offerentes munera: aut in ſolē
nitatibus veſtris adolētes odo/
rē ſuauitatis domino: de bobus
ſiue de ouibus offeret: quicunq̄ʒ
a ¶ ſpiritalē ſcientiā in meditatione legis.
a imolauerit victimā ſacrificiū
ſimilę decimā partē ephi cōſper
¶ charitate ⁊ miſericordia.
ſam oleo: quod mēſurā habebit
a ¶ gr̄aʒ ſpiritalē vl' cōicatōeʒ paſſiōis xp̄i.
quartaʒ partem hin: ⁊ vinum ad
liba fundenda eiuſdē mēſurę da
bit in holocauſtū ſiue ī victimā.
b Per agnos ſingulos et arietes
erit ſacrificiū ſilę duarū decima
rū q̄ cōſperſa ſit oleo tertię ptis
¶ gratiam ſpiritalē.
hin: et vinū ad libamētum tertię
partis eiuſdē menſurę offeret in
c odorē ſuauitatis dn̄o. Quando
¶ predicatoribus.
ṽo de bobus feceris holocauſtū
aut victimā: † vt impleas votum
vel pacificas victimas/ dabis p
¶ legis ſcientiam: operationem ⁊
ſingulos boues ſimilę tres deci/
doctrinam. ¶ charitate.
mas ꝯſperſę oleo/ qđ habeat me
¶ ſpiritalem gratiam.
dium menſurę hin: ⁊ vinum ad li
ba fundēda eiuſdē mēſurę in ob
lationeʒ ſuauiſſimi odoris dn̄o.
¶ predicatores.
Sic facietiſ per ſingulos boues
a ¶ eccl'ie duces. b ¶ mites ⁊ ſimplices.
c ¶ penitentes.
et arietes et agnos et hedos: tā d
¶ ī eccl'a nati. ¶ de gētib⁹ vl' iudeis veniētes
indigenę q̄ꝫ peregrini: eodem ri/ e f
tu offerēt ſacrificia. Unū precę/
ptum erit atq̄ʒ iudiciū/ tā vobis
q̄ꝫ aduenis terrę. Locutuſ eſt do g
minus ad moyſen dicēs: Loque
d re filijs iſrl': ⁊ dices ad eos: Cum
¶ per fidem. ¶ eccleſiam.
veneritis in terrā quā dabo vo/
bis/ ⁊ comederitis de panib⁹ re/
gionis illi⁹: ſeparabitis p̄mitias h
a ¶ domeſticꝭ diſciplīs q̄s ī ſe q̇ſq̄ʒ exercet.
domino de cibis veſtris. Sicut i
¶ primordia p̄ij laboris circa alios.
de areis primitias ſepabitis: ita k
⁊ de pulmentis dabitis primiti/
¶ vel non ſponte. alia littera.
e ua dn̄o. Qꝛ ſi p ignorātiā prętę/ l
rieritis quicq̄ꝫ horū quę locutus
eſt dn̄s ad moyſen: et mandauit

crare deo. i. nō ſolū de p̄dicationis offi C
cio laboris p̄mordia dn̄o ꝯſecrare: ſed
⁊ de domeſticꝭ diſciplinis q̄s in ſe q̇ſq̄ʒ
ſollerter exercet/ inchoationē boneuo
lūtatꝭ dn̄o dedicare. Siue enī ī ſeipſo
aliq̇s ṽtutib⁹ ſtudeat: ſiue alijs piū la/
borē impendat: nō ſibi ſed diuine gr̄e
imputet/ vt ei ꝯſecret̄ oīs boni initiū:
a quo ſperat̄ pfectionis ſupplemētuʒ.
e ¶ Qꝛ ſi p ignorātiā. Aug⁹. Qꝛ p̄ (Aug⁹ de pctīs nolentiū)
cipit quō pctā expient̄ q̄ nō ſponte cō/
mittunt̄: merito querit̄ q̄ ſint ipa pctā
nolentiū? vtrū q̄ a neſcientib⁹ cōmittū
tur? an q̄ facere cōpellunt̄? Nā et hec
cōtra volūtatē dici ſolēt. Sed vult q̇s
ꝓpter qđ facit/ cuʒ vult viuere: ſi quis
niſi fecerit mortē minet̄: vult ergo fa/
cere: q꞉ vult viuere. Et ideo nō per ſe/
Nico. de ly. ☞ ipm̄ appe.

⁂ dn̄s diei ſeptimo et ſanctificauit il
lū: ideo occaſione hui⁹ fit hic memoria
de aliq̇bus alijs legalibus: et p̄mo de
oblatione ſacrificioꝝ. ſcđo de redditio
ne primitiarū. tertio de expiatiōe pctō
rū p ignorantiā. quarto de punitione
pctōꝝ p ſupbiā. ſcđa pars incipit/ ibi:
Locutus eſt dn̄s. tertia ibi: Qꝛ ſi per
ignorantiā. q̄rta ibi: Aīa ṽo q̄ p ſup/
biā. Circa primū ſciendū ꝙ de iſtis ſa/
crificijs q̄ hic tāgunt̄. ſ. de holocauſto
⁊ hoſtia pacifica dictū eſt in Leuitico:
ſed hic pleniuſ addit̄ de oblationib⁹ q̄
debebāt fieri cū iſtis ſacrificijs: q꞉ cum
ſacrificio agni offerebatur ſil'e decima
ps ephi oleo cōſperſe: q꞉ in piſtatione
ei⁹ miſcebat̄ oleū: ⁊ vini q̄rta pars hin († al's hoſtiā)
ſil'r offerebat̄. Cū ſacrificio arietis of/
ferebant̄ due decime ſil'e oleo cōſperſe
et vinū tertia ps hin. In ſacrificio bo/ D
uis offerebant̄ tres decime ſil'e/ ⁊ vinū
medietatē hin. Mēſura aūt olei ⁊ mē
ſura vini erat eadē in q̇libet iſtoꝝ ſacri
ficioꝝ. Et ex dictis ptʒ lr̄a paucis exce
ptis q̄ pcurrent̄. a ¶ Cū ingreſſi
fueritis terrā habitatōis veſtre.
Ex hoc ptʒ ꝙ ea q̄ dicunt̄ hic referēda
ſūt ad tp̄s futurū in quo intrauerūt ter
rā ꝓmiſſiōis. b ¶ Holocauſtū. Sa
crificiū erat totū incēſum ad dei hono/
rē. c ¶ Uictimā pacificā. Pro ali
q̊ bono obtento a deo vel obtinendo.
d ¶ Agnos ⁊ hedos. Per hoc deſi
gnatur ꝙ idē erat ritus agni ⁊ hedi et
eedem oblationes offerende hic ⁊ ibi:
e ¶ Tam idigene. Qui eſt de filijs
iſrael. f ¶ Qꝛ peregrini. Qui erat
cōuerſus ad iudaiſmū. g ¶ Locut⁹
eſt dn̄s. Hic ꝯſeq̄nter agit̄ de datio/
ne p̄mitiarū: q꞉ aliq̇d addit̄ qđ nō erat
ſupradictū/ cū dicit̄: h ¶ Separabi
tis primitias rc̄. In hebreo hr̄: De
paſtis vr̄is tortellū: q꞉ de q̄libet deco/
ctione furni. gallice fornee: ſeparabat̄
tortellus vn⁹ dādus ſacerdotib⁹ ꝓ pri
mitijs. i ¶ Sicut de areis. i. de gra
nis que ſunt in area. k ¶ Ita ⁊ de
pulmentis. In hebreo habet̄: Ita ⁊
de paſtis vr̄is. Supra enī fuerat dictū
de primitijs dādis de grano exiſtente
in area vel grāgia: ſed nō de paſta di/
cto mō: ⁊ iō dicit̄ hic ꝙ debebāt p̄miti/
as dare de iſto ſic̄ ⁊ de illo. l ¶ Qꝛ ſi
p ignorantiā. Hic agit̄ de expiatiōe
pctorū q̄ habebāt aliquā cām diminuē
tē de rōne pctī. Et p̄mo agit de iſtis in
q̄ꝫtū tangūt cōitatē inter illa q̄ diminu
unt vnū ē igr̄ātia/ et h̄ tāgit̄ ī p̄ncipio.

E ipm̄ appetendo vt falſum iuret/ ſed vt falſum iurādo viuat. Si ita eſt neſcio vtrū poſſint dici iſta pctā nolētiū q̄lia hic dicunt̄ expianda. (Nota) Nā ſi diligenter cōſideret̄: forte ipm̄ peccare nemo velit: ſed ꝓpter aliud fit qd̓ vult q̄ peccat. Oēs enī qui ſciētes faciūt qd̓ nō lȝ vel lēt licere: vſqȝ adeo ipm̄ peccare nemo appetit ꝓpter hoc ipm̄: ſed ꝓpter illud qd̓ ex eo cōſequit̄. Si hec ita ſe habēt: nō ſunt pctā nolentiū niſi neſcientiū: q̄ diſcernunt̄ a pctīs volentiū. a ¶ Vitulū offeret. Rab. (Myſtice) Myſtice. Filij iſrael vitulū de armēto offerūt in holocauſtū: cū fideles ppl'i plena fide corpꝰ chꝛiſti ꝓ ſalute humani generis ī ara crucis īmolatū credūt ⁊ ꝯfitent̄. Offerūt ſacrificiū eius ac liba vt cerimonie poſtulāt/ cū in ſacro panē ⁊ vinū in memoriā paſſionis eius offerūt: ⁊ participantes corpꝰ ⁊ ſanguinē eius veraciter ſe ꝑcepiſſe ꝯfidunt. Hircū xp̄o pro pctō/ cū humanitatē ⁊ ſimilitudinē carnis pctī eum ſuſcepiſſe ⁊ pro pctīs obtuliſſe credūt. Rogat ipe ſacerdos patrem pro pctīs ppl'i/ ⁊ dimittunt̄ ei: q2 in diebꝰ carnis ſue p̄ces ⁊ ſupplicationes deo offerens/ exauditus eſt ꝓ ſua reuerētia. b ¶ Sacerdos. chꝛiſtus qui per ꝓpꝛiū ſanguinē introiuit ſemel in ſancta: eterna redēptione inuenta. c ¶ Anima xp̄o que. Aug°. Alia lr̄a Aīa quecūqȝ peccauerit in manu ſuꝑbie ex indigenis aut ꝓſelitis deū exacerbat/ exterminabit̄ aīa illa de ppl'o ſuo: qm̄ verbū dei cōtempſit ⁊ mādata eius diſꝑdit: cōtritiōe cōteret̄ aīa illa: (Pctā que fiūt in manu ſuꝑbie) pctm̄ eius in illa. Que ſunt pctā q̄ fiūt in manu ſuꝑbie expoſuit dicens: Qm̄ verbū dei cōtempſit. Aliud eſt ǵ precepta dei cōtēpnere: aliud magnipendere. Sed aut ignarū ꝯtra facere: aut inuitū: q̄ duo fortaſſe ꝑtinēt ad pctā que a nolētibus fiunt: de q̄bus ſupꝛa quō deo ꝓpitiato expiarent̄ admonuit. Deinde ſubiecit pctm̄ ſuꝑbie: cū quiſqȝ ſuperbiēdo .i. p̄ceptū ꝯtēpnendo ꝑperā facit: qd̓ genus pctī nō dixit vllo genere ſacrificij purgari oportere: tanqȝ inſanabile iudicās illa curatiōe que ꝑ illa ſacrificia gerebat̄: q̄lia illa hic faciēdá p̄cipiunt̄. Que ſi ꝑ ſeipſa attendantur nulli pctō poſſunt mederi. Si autē res quoꝝ hec ſacramēta ſunt inquirantur: in eis inueniri pōt purgatio pctōrū. Qd̓ ǵ ſcriptū eſt Prouer. xviij. a. Peccatoꝛ cū venerit in ꝓfundū malorū cōtemnit. ille ſignificatus: quē ſcriptura hic dicit in manu ſuperbie delinquere. Hoc ergo ſine pena cōmittētis nō pōt aboleri: ⁊ ideo non pōt eſſe impunitū: ⁊ penitēdo ſanat̄. Ipſa enim afflictio penitēt' pena peccati eſt q̄uis medicinalis ⁊ salubꝛis. Merito enim magnū iudicat̄ pctm̄/ cū ſuperbia contemnit preceptū. Sed ecōtrario vt ſanari poſſit coꝛ cōtritū ⁊ humiliatū deꝰ nō ſpernit: ſed q2 ſine pena nō fit: talia hic dicta ſunt. Deū enī inq̄t hic exacerbat: q2 deꝰ ſuꝑbis reſiſtit Iaco. iiij. b. Et exterminabit̄ aīa illa de ppl'o ſuo: q2 talis omīno in numero eoꝝ qui ad deum ꝑtinēt nō eſt: q2 verbū dn̄i cōtēpſit ⁊ p̄cepta eius fecit irrita. Cōtritione cōteret̄. Adiungit aūt q̄re conterat̄ dicēs: peccatū eius in illo: ⁊ id̓o ſi tali peccato debitā cōtritionē adhibeat/ penitendo coꝛ contritū deus nō ſpernet: q̄uis in

(marginal references: † 1. Co. 14. g 23. q. 5. c. q̄d ergo ī ſi. De pe. diſ. 3. c. querat — † Deu. 22. b)

per eum ad vos/ a die qua cępit iubere ⁊ vltra: oblitaqȝ fuerit facere multitudo vitulum/ offeret de armēto holocauſtum/ in odorem ſuauiſſimū domīo: ēt ſacrificium eius ac liba vt cerimonię poſtulant: hircūmqȝ ꝓ peccato: Et rogabit ſacerdos ꝓ omī multitudine filioꝛum iſrael: ⁊ dimittetur eis: quoniā nō ſponte peccauerunt: nihilominus offerentes incēnſum domīo pro ſe et ꝓ peccato/ atqȝ erroꝛe ſuo: ⁊ dimittetur vniuerſę plębi filioꝛū iſrael/ ⁊ aduenis qui peregrinant̄ inter vos: qm̄ culpa eſt oīs ppl'i ꝑ ignorātiā. Qꝛ ſi aīa vna neſciēs peccauerit/ offeret cāpꝛam anniculam pro peccato ſuo: ⁊ depꝛecabitur pro ea ſacerdos/ ꝙ īſcia peccauerit coꝛam dn̄o: impetrabitqȝ ei veniam: et dimittet̄ illi. Tam indigenis q̄ȝ aduenis vna lex erit omniuȝ qui peccauerint ignorantes. Aīa vero quę per ſuperbiam aliquid commiſerit/ ſiue ciuis ſit ille/ ſiue peregrinꝰ: quoniaȝ aduerſus dn̄m rebellis fuit: peribit de pōpulo ſuo: Verbū eni dn̄i cōtēpſit: ⁊ p̄ceptū illius fecit irritū: idcirco delebit̄/ et poꝛtabit iniquitatē ſuā. † Factū eſt autē/ cū eſſent filij iſrael in ſolitudine/ ⁊ iueniſſent hoīem colligentē ligna in die ſabbati: obtulerunt eū moyſi ⁊ aaron ⁊ vniuerſę multitudini. Qui recluſerunt eum in carcerem: neſciētes q̄d ſuꝑ eo facere deberēt. Dixit qȝ dn̄s ad moyſen: Moꝛte moriat̄ homo iſte: obꝛuat eum lapidibus omīs turba extra caſtra. Cunqȝ eduxiſſent euȝ foꝛas/ obruerunt eum lapidibus/ et moꝛtuus eſt/ ſicut pꝛęcęperat dominus. Dixit quoqȝ dn̄s ad moyſen. † Loq̄re filijs iſrl' et dices ad

(interlinear glosses: ¶ chꝛiſtum. — ¶ patriarcharū ſtirpe. — a ¶ panē ⁊ vinū in memoriā paſſionis xp̄i. — a ¶ chꝛiſtū in ſimilitudine carnis peccati. — b ¶ humani generis. — ¶ chꝛiſtus aduocatus noſter. — a ¶ oꝛationē cum ieiunio et elemoſyna. — a ¶ ꝑpenitentiā ſcȝ ſtudioſe agens ⁊ omīno a peccato recedens. — ¶ vel ꝓ peccato. ¶ chꝛiſtus. ſ. — a ¶ contēpnens preceptū domini. — a ¶ de numero. ſ. eoꝛū qui ad deū ꝑtinent. — ¶ ſententijs ſpiritualium. — ¶ iudicatus.)

a q̄uis in greco dictū nō ſit: cōtritiōe cōteret̄: q2 ita pōt accipi q̄ſi omnimodo terendo extinguat̄: vel exterat̄: vt nō ſit. Sed aīa īmoꝛtalis eſt: ⁊ ſi qd̓ exterit̄ omīno efficeret̄ vt nō ſit: nō diceretur de ſapientia: Gradus oſtioꝝ eius exterat pes tuus. (Eccli.) Sed illa diſcretio cōſideranda eſt vtrum nemo peccet: niſi aut ignarus aut victus aut cōtemnēs vn̄ nūc longū eſt diſputare. d ¶ Cūqȝ eduxiſſent ⁊c̄. Iſid. Calumniant̄ impij ꝙ (Alleg.)

Ni. de ly.

a ¶ A die q̄ ce. iu. Ex quo ptȝ ꝙ hoc intelligit̄ de pctīs cōmiſſis poſtq̄ȝ volūtas dn̄i fuerat ſignificata ppl'o ꝑ moyſen. b ¶ Et ſacrificiū eiꝰ ⁊c̄. que determinate ſunt Leuit. iiij. c ¶ Qm̄ nō ſpōte pec. Per hoc intelligunt̄ ea q̄ cōmittunt̄ timoꝛe moꝛtis vel alteriꝰ pene: vt dicit Aug°. q2 (Aug°) h̄ diminuit rōnē volūtarij ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns pctī. d ¶ Qꝛ ſi aīa. Hic ꝯn̄r agit̄ de: expiatione p̄dictoꝝ pctōꝝ q̄ȝtum ad vnā ꝑſonā ſingularē: q2 aliud ſacrificium offerendū erat ꝓ multitudine ppl'i ⁊ aliud ꝓ ꝑſona ſingulari. e ¶ Aīa vero ⁊c̄. (Diuiſ.) Hic ꝯſequēter agit̄ de punitione pctī cōmiſſi ex ꝯtēptu. ſcd̓o de iudeoꝝ habitu/ ibi: Dixit quoqȝ dn̄ſ. De punitiōe xp̄o pctī ex ꝯtēptu agit̄ pꝛimo generalr̄: q2 generalis pena eſt moꝛs vn̄ ſb̄dit̄: f ¶ Peribit de po. ſuo. ⁊ hoc eſt ītelligēdū qn̄ aliq̄s erat ꝯuictus ꝑ teſtes nō ſolū de facto: ſed etiā de mō faciēdi: videlȝ ꝙ ſciēter feciſſet ꝯtra mandatū dn̄i: vt dicit Ra. Sa. ⁊ hoc erat qn̄ teſtes deponebāt ꝯtra eū: ⁊ nō ſolū ꝙ feciſſet ꝯtra dn̄i mandatū: ſed etiā ꝙ ſuꝑ hoc fuiſſet monitꝰ ⁊ edoctus ꝙ tale factū eſſet ꝯtra dn̄i mandatū: ⁊ ſm̄ hoc exponūt aliq̄ verbū ſaluatoꝛis Matth. xviij. b. Si peccauerit ī te frater tuꝰ. i. te ſolo ſciēte ⁊c̄. ſequit̄: (b) Si aūt nō audierit te: adhibe tecū vnū vel duos: vt in oꝛe duoꝝ vl' triū teſtiū ⁊c̄. Dicūt enī ꝙ ad hoc adhibebāt teſtes vt coꝛā eis moneret eū et doceret ꝙ tale factū eſſet ꝯtra dn̄i mandatū: vt ſi poſtea recidiuaret: haberent̄ teſtes ꝯtra eū/ nō ſolū de facto: ſed etiā ꝙ feciſſet ꝯtra monitionē ⁊ coꝛrectionem. g ¶ Factū eſt aūt. Hic ꝯn̄r dtermīnat̄ pena de pctō cōmiſſo ꝑ ſuꝑbiā in ſpāli. ſ. ꝓ violatōe ſabbati. h ¶ Qui recluſerūt eū in car. ⁊c̄. Sȝ ꝯtra h̄ videt̄ Exo. xxxi. d. Oīs q̄ fecerit opꝰ ī hac die moriet̄. dic̄ Ra. Sa. ꝙ bn̄ ſciebāt ipm̄ debere inf̄fici: q2 ſic̄ dic̄: dictū erat ſibi ꝙ nō licebat h̄ ei facere in die ſabbati: ⁊ tn̄ nō ceſſauit: neſciebāt tn̄ q̄ moꝛte debebat moꝛi: q2 modꝰ moꝛt' n̄ fuerat determinatꝰ: Exo. xxxi. ⁊ id̓o recluſerūt eū q̊uſqȝ ſcirēt h̄ ꝑ reuelatiōeȝ dn̄i: qd̓ ⁊ factū ē: q2 p̄cepit eū lapidari. Aliq̄ expoſitoꝛes catholici dicūt ꝙ recluſerāt eū: q2 neſciebāt ſi feciſſet ſciēter ī ſabbato donec ſuꝑ h̄ eēnt certificati ꝑ diuinā reuelatōeȝ. i ¶ Dixit q̊ȝ ⁊c̄. Hic agit̄ de habitu

(inserted at ✻: poſita: ꝓpt̄ qd̓ h̄ ꝑtrāſeo.) g ¶ Factū eſt aūt ⁊c̄. (Moꝛ.) Hic agit̄ de colligēte ligna in ſabbo quē dn̄s p̄cepit a ppl'o lapidari: ꝑ qd̓ oſ̄ſū fuit q̄ȝ grauit̄ dn̄s puniet violatoꝛes diei dn̄ice cuiꝰ obſeruātia p̄figurata fuit in obſeruatōe ſabbati inq̄ȝtū illud p̄ceptū fuit cerimoniale. i ¶ Dixit q̊ȝ dn̄s ⁊c̄. Hic agit̄

impij ꝙ tam atrociter iuſſu dei ab omni pplo trucidatur: q2 ligna collegit in ſabbato. Sed oīa in figura cōtingebant illis: ſcripta ſunt aūt ad correctionē noſtrā. i. Cor. x. c. Qui enim diē ſabbati violare auſus eſt: dū ligna colligeret: ⁊ iō punit⁹ eſt: ſignificauit eū qui hodie in xp̄o ſignat⁹ inuenit agere carnale opus. i. cōtrahere ligna / fenū / ſtipulā / in eſcā ignis eterni: q̄ ſi fuerit deprehēſus / lapidat ⁊ occidit: q2 a ſpiritalibus iudicat. a ¶ Fimbrias. Iubent filij iſrl̄ in q̄ttuor angulis palliorum hiacynthinas fimbrias facere: vt quō in corpibus circūciſio ſignū eſt iudaice gētis: ita ⁊ veſtis aliquā habeat differētiā: ⁊ moneant q̄ p̄cepto dei habitu a ceteris gentib⁹ differūt: ⁊ religione differre. Nos quoq3 īſtruimur q2 mādata q̄ vident eſſe minima in habitu legis: ſi ꝓpter vitā celeſtē (quā vita hiacynthina ſignificat) fiant / multū ꝓficiēt. Qui enī ſpernit minima paulatim defluit Eccl. xix. a. Siue ḡ manducemus ſiue bibamus: ſiue q̄d aliud agamus: oīa in gloriā dei faciamus. i. Corinth. x. g.

Fimbrie deorū

a eos / vt faciāt ſibi fimbrias p angulos palliorū / ponētes ī eis vittas hiacynthinas. b Quas cū viderint / recordent omniū mandatorū dñi: ne ſequant cogitatōes ſuas ⁊ oculos p res varias fornicātes: ſed magis memores p̄ceptorū dñi faciāt ea: ſintq3 ſancti deo ſuo. Ego dñs deus vr̄: q̄ eduxi vos de terra egypti vt eſſem de⁹ veſter.

Ca. XVI

c Ecce autē chore fili⁹ iſuar / filij caath filij leui ⁊ dathā atq3 abiron filij heliab: hon q3 filius pheleth filijs rubē / ſurrexerūt ꝯtra moyſē: alijq3 filiorū iſrl̄ / ducēti q̄nq̄ginta viri / ꝓceres ſynagoge: et qui tp̄e cōcilij p nomina vocabant. d Cūq3 ſtetiſſent aduerſum moyſen ⁊ aaron / dixe e runt: Sufficiat vobis q2 oīs f multitudo ſanctorū eſt: ⁊ in ipis g eſt dñs: Cur eleuami ſup pplm h dñi? i Qd cum audiſſet moyſes /

Ni. de lyra

vocaret

Hic agit de diſtinctiōe filiorū iſrl̄ ab alijs q̄tum ad habitū. ſicut enī ille ppl̄s erat a deo ſpecialiter elect⁹: eo ꝙ ipſe xp̄s erat ab illo naſciturus: ꝓpter qd data eſt ei lex ſpāliter ſic̄ fuit dictū in p̄ncipio Exod. iō dñs voluit eos diſtingui in habitu ab alijs gētib⁹: ſicut in nouo teſta. religioſi habēt habitū diſtinctū ſm ꝓfeſſionē ad quā ſunt aſtricti: iō p talē habitū ꝓteſtabant ſe eſſe iudeos. a ¶ Ut faciāt ſibi fim. ⁊c̄. in ſignū ꝙ deberēt habere ꝯuerſatōez celeſtē reſpectu aliarū gentiū: q2 color hiacynthin⁹ eſt ſiſis colori celi q̄n ſerenū eſt. b ¶ Quas cū vide. ⁊c̄. vn̄ ⁊ in ꝯfirmatiōe legis talis color apparuit eis q̄n viderūt dñm: vt habet Exo. xxiiij. ⁊ iō talis coloris viſio inducebat ad memoriā mandatorū.

B Moralit

de habitu iudeorū q̄bus p̄cipit ꝙ faciāt ſibi fimbrias p angulos palliorū ⁊ ponāt ibi vittas hiacynthinas. vitte vero hiacynthine ſunt coloris celeſtis. Iudeo ꝟo figura fuerūt chriſtianorū noue legis ſicut dicit. i. Cor. x. c. Oīa in figura cōtingebāt illis. Per vittas igit hiacynthinas in habitu iudeorū ſignificatū fuit ꝙ chriſtiani debent eſſe cōuerſationis celeſtis Phil. iij. d. Noſtra aūt cōuerſatio in celis eſt: ideo ſubditur: b ¶ Quas cū viderint ⁊c̄. meditatio nanq3 celeſtiū recordari facit diuinorū mandatorum.

¶ In ca. xv. vbi dicit in poſtilla: Et tū obſeruatio ſabbati fuit ſtatuta a p̄ncipio creatiōis mūdi ⁊c̄.

Additio. j.

Obſeruatio ſabbati nō legit fuiſſe ſtatuta a p̄ncipio creatiōis mūdi: ſm h qd dicit Gen̄. ij. a. Bn̄dixit de⁹ diei ſeptime ⁊ ſctificauit illū. Aliter intelligit ad lr̄am ꝓut in additiōe ſup Gen̄. ij. eſt oñſum. Nec eſt q̄renda occaſio q̄re repetunt aliq̄ legalia: q2 h ſepe cōtingit in lege moſaica.

¶ In eodē ca. xv. vbi dicitur in poſtilla: Dixitq3 dñs hoc agitur de diſtinctione filiorū iſrael.

¶ Additio. ij. Hoc p̄ceptū de faciēdo fimbrias in angulis palliorū: ꝓut Hebrei exponūt ⁊ rōnabiliter vt videt / nō ordinat ad diſtinctionē filiorū iſrl̄ ab alijs natiōib⁹: q2 iā de hoc habebant ſignū notiſſimū. ſ. circūciſionē q̄ data fuit in ſignū: vt. ſ. Gen̄. xvij. ſ3 hoc p̄ceptū ordinabat ad h vt cū vidiſſent illas fimbrias hiacynthinas recordarent mādatorū dei: ſic̄ cū aliq̄s hō rogat amicū ſuū vt aliq̄d faciat ꝓ amore ſuo: ꝓ cui⁹ memoria ligat ſibi digitū cū filo: vt cū h viderit tradat memorie illd qd eſt ſibi iniūctū: ⁊ h ſonat plane lr̄a cū dr: Quas cū viderit recordēt oīm mādatorū dei: ⁊ iō nō fit hic mētio ī reddēdo rōnē hui⁹ p̄cepti de h ꝙ ſit ſignū: ſicut in circūciſiōe ⁊c̄.

Replica

correctorij ꝯtra Burgē. In ca. xv. vbi poſtill. vult ꝙ obſeruātia ſabbati ſit ex inſtitutione mūdi. Burgen̄. ſe opponit p illud qd. ſ. Gen̄. ij. ſe dicit addidiſſe correctoriū: vide in eodē ca. allegato. ſ. Gen̄. ij. In eodē ca. cū poſtill. diceret fimbrias eſſe inter iudeos et gētes

ſignū diſtinctiuū

ſignū diſtinctiuū. Bur. dicit ipm ſignū fore rememoratiuū: ſ3 ſi Bur. loquit nō excluſiue ſtat ſimul vtraq3 expoſitio. Si aūt loquit excluſiue: rō ſua nō cogit: q2 q̄uis circūciſio eēt ſignū diſtinctiuū iudeorū ab alijs natiōib⁹: h tū ſignū nō erat patēs oculis ſicut ſignū fimbriarū: ⁊ ideo cū hoc ſtat: ꝙ fimbrie ſint ſignū remēoratiuū mandatorū oīm dei ſpecialr̄ circūciſiōis: q̄ nō erat mādata ſimplr̄: ſ3 vt ſacr̄alis: vt ſit ſenſus lr̄e: Quas cū viderint recordent oīm mādatorū dei. i. recordēt p h ſignū extrinſecū: ꝙ ſūt deo recōciliati p occultā hominis circūciſionē: ⁊ deo deſpōſati p legis ſuſceptionē. C

Ca. XVI

Ecce aūt chore ⁊c̄. Hic ꝯñr ponit impedimētū itiner⁹ ex ambitiōe chore inſurgēs: vbi p̄mo ponit ei⁹ ſeditio ꝓ ſacerdotio. ſecūdo ipius ſacerdotij determīatio. ca. xvij. ⁊ tertio oner⁹ īpoſitio. xviij. Circa p̄mū deſcribit ſeditio chore cū ſibi ad iūctis. ſcdo toti⁹ multitudīs / ibi: Murmurauit aūt oīs multitudo. Adhuc circa p̄mū p̄mo ponit tranſgreſſio culpe. ſcdo rep̄hēſio iuſticie / ibi: Qd cū audiſſet moyſes. tertio īflictio pene / ibi: Locutuſq3 ē dñs. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ Caath fili⁹ leui habuit q̄ttuor filios: amrā p̄mogenitū: iſuar ſcdm: ebrō tertiū: et oçiel q̄rtū: vt dictū eſt. ſ. iij. ca. Moyſes aūt ⁊ aaron q̄ erāt filij p̄mogeniti: erāt ꝓmoti ī pplo: q2 moyſes erat dux ppl̄i: ⁊ aarō ſūmus ſacerdos: ⁊ iō videbat ipi chore ꝙ p⁹ ipos debebat habere diguitatē ī pplo: eo ꝙ erat fili⁹ ſcdi filij caath: ⁊ iō q̄n viditꝙ eliſaphan q̄ erat fili⁹ oçiel. ſ. q̄rti filij caath fuit factus p̄nceps ſup filios caath: tū ſb eleaçaro filio aarō: vt hr̄. ſ. iij. ca. ꝯcepit īdignatiōez: eo ꝙ fili⁹ iunioris filij caath erat poſit⁹ ſup eū ⁊ ſup alioſ caathitas: ⁊ h p moyſē ⁊ aarō: ꝓpt qd mouit ſeditōez: vt p h moyſes pderet ducatū ⁊ aarō ſacerdotiū: ⁊ iō vt ad h poſſ3 ptingere habuit ꝯſiliū cū dathā ⁊ abirō: q̄ erāt de tribu rubē: ſuggerēs eis ꝙ ipi deberēt hr̄e p̄ncipatū ppl̄i eo ꝙ eēnt de de tribu rubē: q̄ fuit p̄mogenit⁹ ipi⁹ iacob: vt ſic iſte chore hr̄et ſacerdotiū: ⁊ illi ducatū: poterāt aūt de facili adinuicē talia tractare: eo ꝙ caathite de q̄b⁹ erat chore ⁊ trib⁹ rubē habebāt tētoria ꝓpinq̄ ī ſitu: q2 iſti ⁊ illi hēbāt tētoria ad meridionalē ptē tabernacl̄i: vt pt3 ex ſupradict⁹ d poſitiōe caſtrorū: ⁊ q2 iſti erāt potētes in duab⁹ tribub⁹ aggregauert ſibi magnā ptē maiorū ppl̄i: iō ſb dit: Alijq3 fili. iſ. ⁊c̄. d ¶ Cūq3 ſte. ad. ⁊c̄. volētes eos deijcē a ſuo honore. e ¶ Dixert: ſuffi. vo. ſ. ꝙ ſit⁹ ſic̄ alij ⁊ n̄ maiores f ¶ Quia oīs mul. ⁊c̄. i. electa ad di cultū: q2 toti mltitudini locut⁹ ē dñs ī mōte ſinai: vt hr̄ Exo. xx. g ¶ Et ī ipis eſt do. q2 ei⁹ tabnaclm ē ī medio caſtrorū. h ¶ Cur ele. ⁊c̄. q. d. h eſt ex vr̄a p̄ſūptōe: nō ex diuīa ordinatōe. i ¶ Qd cū au. hic ꝯñr ponit culpe rep̄hēſio: ⁊ p̄mo q̄tū ad ābitōez ſacerdotij. ſcdo q̄tū ad ābitōez ducat⁹ ppl̄i / ibi: Miſit ḡ moyſes. Circa p̄mū vt moyſes oñderet pplo ſe ī hac rep̄hēſiōe moueri çelo iuſticie nō vindicte

Diuiſio

Cauſa ſeditiōis chore

D

Diuiſio

Allegori.

Moralr. c ¶ Ecce aūt cho. ⁊c̄. Per chore dathā ⁊ abiron q̄ aggregauerūt ſibi multitudinē ad mouēdū ſeditionē vt p h obtinerēt ſacerdotij dignitatē: ſignificant illi q̄ īter ſecl̄ares vl̄ religioſos ſemināt ꝯtētiōes vl̄ diſcordias aggregātes ſibi caudā magnā: vt obtineāt multitudīe qd ꝯſeq̄ nō poterāt rōne: ⁊ h in p̄ncipatib⁹ ⁊ regnis q̄tū ad ſtatū laicorū: ī eccl̄ijs ꝟo q̄tū ad ſtatū clericorū. in religiōib⁹ ꝟo q̄tū ad officia religionū: ⁊ ſic̄ chore dathā ⁊ abirō deſcēdert ad īfernū: ſic ⁊ iſti deſcēdēt cū ipis niſi d bito mō penituerīt d pctīs. ¶ Moralr aūt ī eodē hoīe diſcordiā ⁊ ſciſſurā faciūt mot⁹ iraſcibil ⁊ ꝯcupiſcibilis īordinati ⁊ habit⁹ ex eis gn̄ati. nā ipi trahūt ⁊ inclināt hoīem ad malū. rō ꝟo ⁊ ſynderesis trahūt ad oppoſitū: ⁊ ſic ī eodē hoīe fit ſciſſura: ꝓpt qd de talib⁹ dic̄ phs. viij. Ethi. Contēdit iporū aīa ⁊ hoc quidē trahit huc: h aūt illuc quēadmodū diſcrepātia. Et concludit concluſionē vtilē dicēs. Igit ſi ſic miſerū eſt malū eſſe fugiendū maliciā intenſe: illi ꝟo qui p negligētiā rep̄medi mot⁹ inordinatos iraſcibil ⁊ ꝯcupiſcibilis ſunt cauſa

Moralit

E a ¶ Uocaret dathan. Aug.
Queſtio Quid eſt ꝙ dathan ⁊ abiron in
Aug. ſeditiōe vocati a moyſe ſupbe ⁊
iniurioſe rñdẽtes: Nũquid pu/
ſillũ hoc: qm̃ īduxiſti nos in ter/
rã fluentez lac ⁊ mel: interficere
nos in heremo? qm̃ p̄rees no/
bis: princeps es/ ⁊ tu in terram
fluentẽ lac ⁊ mel induxiſti nos:
⁊ dediſti nobis ſortem agri ⁊ vi
neas. Poſt h̄ addiderũt oculoſ
hoīm illoꝝ abſcidiſſes/ nõ aſcen
dim⁹. Quoꝝ ocl'os dixerũt: vtrũ
ppl'i iſrl'/ q̃ſi ſi ita p̄ſtitiſſes: ocu/
los eoꝝ abſcidiſſes. i. ita te dili/
gerẽt: vt ocl'os ſuos eruerẽt/ et
tibi darẽt. ſm̃ illđ apl'i ad Gal.
iiij. b. Si fieri poſſet oculos ve/
ſtros eruiſſet⁊ ⁊ dediſſet⁊ mihi.
Et deinde plenã ↄtumaciã addi
derũt. Nõ aſcẽdim⁹. i. nõ veni/
mus/ qꝛ vocauerat eos. An po/
tius ocl'os hoīm illoꝝ. i. hoſtiũ:
q̇ nimis atroces ⁊ t̃ribiles nun
ciabant̃ q̃ſi ⁊ ſi h̄ feciſſes: nõ ob
tẽperaremus tibi/ niſi ꝙ moduſ
v̾bi alius ꝓ alio poſitus eſt: vt
nõ dicerẽt aſcẽdemus/ ſed non
aſcendim⁹ quodã locutionis ge
nere. b ¶ Recedite a taber
Litteralit̃ naculis. Aug⁹. Alia lr̃a. Aſcẽ
dite vos de medio ſynagoge iſti
us ⁊c̃. Notand: eſt tunc iubere
dñm corpalẽ fieri ſeparationem
cuz iam vindicta īminet malis.
Geñ. 7. e Sic Noe cũ domo ſua a ceteriſ
ſeparatur diluuio perituris: ſic
Geñ. 9. c Loth cũ ſuis ſeparat̃ a ſodomiſ
igne celitus ↄſumẽdis. Sic po
pulus ipſe ab egyptijs marinis
F fluctib⁹ obruendis. Sic iſti nũc
a ſynagoga chore dathan ⁊ abi
ron: q̇ ſe prius ꝑ ſeditionẽ abrũ
pere voluerũt: cũ q̇b⁹ tñ ſctĩ an
tea viuẽtes ⁊ ↄuerſantes/ ⁊ cũ ce
teris q̊s reprobat de⁹: ↄtamina
ri minime ab eis potuerũt. Nec
ſe ſeparari iuſſi ſunt: qñ vindi/
ctã dñs differebat/ vel talẽ adhi
bebat qua innocẽtes periclitari
nõ poſſent: ſicut ſerpentũ morſi/
bus/ vel ſtrage morientiũ q̃ de⁹
quez volebat ſicut volebat alio
ꝑcutiebat

Ni. de ly.

†7. q. 1. c denicꝫ 24. q. 1. ca. didicimus. et. q. 3. c. 1.
* iuſticie non vindicte: primo
orauit dñm vt nõ iraſceret̃ ↄ to
tũ ppl'm ꝓpter maliciã iſtorũ: et
hoc notat̃ cũ dr̄: a ¶ Cecidit
ꝓn⁹ in faciẽ. Hũiliãdo ſe corã
deo. b ¶ Locutuſcꝫ ad cho
re. Rationabiliter/ et charita/
tiue dicẽs: c ¶ Mane īquit
notuz ⁊c̃. i. cras ſaliua ieiuna:
temptabat enĩ vtrũ interim cho
re reſipiſceret a ſua temeritate.
d ¶ Et ſanctos applicabit
ſibi. i. oñdet quos vult fungi ſa
cerdotio corã eo. e ¶ Et quẽ/
†1. q. 1. ſiq̇s inq̇t in fine
cũcꝫ elegerit ipſe erit ſctũs
. i. ad diuina deputatus in offi/
cio ſacerdotali. f ¶ Multum
erigimini. Quia nõ ſolũ con/
tra homines: ſed etiã ↄtra deũ.
g ¶ Num parũ ẽ vobis ⁊c̃.
q. d. nõ deberet⁊ reputare parũ
ſed multũ diuina bñficia q̃ fecit vobis p̄ alijs. h ¶ Ut vo.
etiam

cecidit ꝓnus in faciẽ: locutuſcꝫ ad chore ⁊ a b
ad oẽm multitudinẽ: Mane inq̇t notũ fa/
ciet dñs/ q̇ ad ſe ꝑtineãt: ⁊ ſctõs applicabit c d
ſibi: ⁊ q̊s elegerit/ approping̃bunt ei. Hoc
igit̃ facite: Tollat vnuſq̇ſcꝫ thuribulũ ſuũ:
tu chore ⁊ oĩe conciliũ tuũ: ⁊ hauſto cras
igne/ ponite deſuꝑ thymiama corã dño: et
quẽcũcꝫ elegerit/ ipſe erit ſanctus. Multũ e f
erigimini filij leui. Dixitcꝫ rurſum ad cho
re: Audite filij leui: Num parũ vobis eſt/ g
ꝙ ſeparauit vos deus iſrael ab omni po/
pulo: ⁊ iunxit ſibi vt ſuiretis ei/ in cultu ta
bernaculi: et ſtaretis coram frequentia po/
puli ⁊ miniſtraret⁊ ei? Idcirco ad ſe fecit ac
cedere te/ ⁊ oĩes fratreſ tuos filios leui: vt h
vobis etiã ſacerdotiũ vẽdicet⁊: ⁊ oĩs glob⁹ i
tuus ſtet ↄtra dñm? Quid eſt eni aaron/ vt k
murmuretis ↄ euz? Miſit ergo moyſes vt l
a vocaret dathan ⁊ abirõ filios heliab: Qui m
reſpõderũt: Nõ veniemus. Nũquid parũ n
eſt tibi ꝙ eduxiſti nos de terra quę lacte et o p
melle manabat: vt occideres in deſto: niſi q r
⁊ dñatus fueris nr̃i? Reuera iduxiſti nos s
in terrã q̃ fluit riuis lactis ⁊ mellis: ⁊ dedi/
ſti nobis poſſeſſiones agrorum ⁊ vinearũ:
An ⁊ oculos nr̃os vis eruere? Nõ venim⁹. t
Iratuſcꝫ moyſes valde: ait ad dñm: Ne re v x
ſpicias ſacrificia eorũ: Tu ſcis ꝙ nec aſel/ y
lũ quidẽ vncꝫ acceperim ab eis: nec afflixe
rim quẽpiam eoruz. Dixitcꝫ ad chore: Tu
⁊ oĩs congregatio tua ſtate ſeorſum corã
dño/ ⁊ aarõ die craſſino ſeparatim. Tollite
ſinguli thuribula veſtra: ⁊ ponite ſuꝑ ea in
cenſum/ offerentes dño ducenta quinqua
ginta thuribula: aaron q̊cꝫ teneat thuribu/
lũ ſuũ. Quod cũ feciſſent/ ſtantib⁹ moyſe ⁊
aaron ⁊ coaceruaſſent aduerſum eos oẽm z
multitudinẽ ad oſtiũ tabernaculi: apparu/
it cunctis gloria dñi. Locutuſcꝫ dominus a
ad moyſen ⁊ aarõ ait: †Separamini de me b
dio cõgregatiõis hui⁹ vt eos repẽte diſper c
dã. Qui ceciderũt proni in faciẽ atcꝫ dixe d
rũt: Fortiſſime deus ſpirituũ vniuerſę car e
nis: nũ vno peccãte/ ↄtra oẽs ira tua deſe/ f
uiet? Et ait dñs ad moyſen: Precipe vni/ g
uerſo ppl'o vt ſeparet̃ a tabernaclis chore
⁊ dathã ⁊ abirõ. Surrexitcꝫ moyſes ⁊ abi/
it ad dathan ⁊ abiron: ⁊ ſequẽtib⁹ eũ ſenio
b ribus iſrl'/ dixit ad turbã: Recedite a taber
naculis hoīm impiorũ: et nolite tangere q̃
ad eos ꝑtinẽt/ ne inuoluamini in pctis eo/
rũ. † Cumcꝫ receſſiſſent a tẽtorijs eoꝝ ꝑ cir
cũitũ dathan ⁊ abiron egreſſi ſtabãt in in/ b
troitu papilionũ ſuoꝝ cũ vxorib⁹ ⁊ liberis
oĩnicꝫ freq̃ntia. Et ait moyſes: In hoc ſci/ i
etis ꝙ dominus miſerit me vt facerẽ vni/

etiã ſa. vẽ. i. indebite vſurpet⁊ G
tancꝫ ingrati diuinis bñficijs.
i ¶ Et oĩs glo. tu⁹ ſtet ↄ do
minũ? A veritate enĩ ſe eſſe va
cuos ꝓfeſſi ſunt: q̇ multitudine
ſe armauerunt. k ¶ Quid eſt
enĩ aarõ vt murmuretis cõ
tra eũ. q. d. nõ aſſumpſit ſibi ſa
cerdotium/ ſed dñs impoſuit ei.
l ¶ Miſit ergo. Hic ponit̃ re
prehẽſio moyſi q̃tũ ad ambitio
nẽ ducatus ppl'i. ⁊ p̄mo vocauit
moyſes iſtos ambitioſos coraz
alijs ſenib⁹ vt eos rõnabilit̃ in/
duceret ad deſiſtẽdũ. m ¶ Qui
re. nõ ve. Oſtẽdẽtes ſe apte re
bellare: ꝓpt̃ qđ ↄñr ꝓcedũt ad
ↄuitia. n ¶ Nũq̇d paꝝ ẽ tibi
. ſ. ꝙ fecer⁊ h̄ malũ toti ppl'o: qđ
malum exprimitur cũ ſubditur:
o ¶ Qꝛ eduxiſti nos de ter/
ra. ſ. egypti. p ¶ Que lacte
⁊ mel. ma. i. bonis oĩb⁹ abũ
dabat: illã terrã vltra debitũ cõ/
mendabãt in vituperiũ moyſi q̇
eoſ inde eduxerat. q ¶ Ut oc
cideres in deſer. ex defectu ci
bi ⁊ pot⁹. r ¶ Niſi ⁊ do. fue.
noſtri? vñ imponebãt ei ꝙ vel
let eos redigere in ſeruitutẽ. qđ
erat falſũ. s ¶ Reuera indu
xiſti nos in terram ⁊c̃. Hoc
dicebãt ironice ad deſignanduz
ꝙ moyſes ꝑ falſas ꝓmiſſiones
decepiſſet ppl'm: ꝓmittẽdo eis
terram lacte et melle fluentem.
t ¶ An ⁊ ocl'os noſtros vis
eruere? Nõ venim⁹. q. d. nõ
mãdas nobis q̇cq̃ ꝓ bono nr̃o
ſz ꝓ malo. v ¶ Iratuſcꝫ mo H
yſes val. Nõ ꝓ iniuria ſibi il/
lata: ſed qꝛ talis iniuria inuehe/
bat̃ ↄtra deũ cui⁹ erat nuncius.
x ¶ Ne reſpicias ſa. eo. Sic
non reſpexiſti ad ſacrificia cain
maligni: vt habet̃ Geñ. iiij. a.
y ¶ Tu ſcis ꝙ nec ⁊c̃. Cetera
patẽt vſcꝫ ibi: z ¶ Et coacer.
⁊c̃. Dicit Ra. Sa. ꝙ ꝑ totã no/
ctẽ p̃cedẽtẽ ⁊ ꝑtẽ diei chore ⁊ ſi/
bi adherẽtes diſcurrerãt per ca
ſtra dicẽtes ppl'o/ ꝙ mouebant̃
ꝓ vtilitate cõi ⁊ h̄ mõ coacerua/
uerũt ſibi ml'titudinẽ. a ¶ Lo
cutuſcꝫ eſt dñs: Hic ↄñr po/
nit̃ īflictio pene. vbi p̄mo ponit̃
ↄtaminatio dei cũ dr̄: b ¶ Se
ꝑamini de me. Qui ſunt indi
gni ſocietate vr̃a c ¶ Ut eos
re. di. Oẽs ſimul. d ¶ Qui
ceci. ꝓ. in fa. Ad placãdũ dei
irã. e ¶ Fortiſſime de⁹ ſpi.
. i. q̇. cognoſcis corda. f ¶ Nũ
vno pec. ⁊c̃. q. d. nõ decet. Iu
dex enĩ mortalis q̇ nõ cognoſcit
corda qꝛ hõ videt tm̃ q̃ parẽt: ali
qñ punit innocẽtes cũ peccãtib⁹
ſed tu q̇ diſcernis vidẽdo corda
hoīz nõ debes h̄ facere iõ ſbdit̃:
g ¶ Precipe vniuerſo ppl'o
⁊c̃. Et ptz lr̃a vſcꝫ ibi: h ¶ Da
than ⁊ abiron ⁊c̃. Parati ad
reſiſtendũ moyſi. i ¶ Scietis
ꝙ dñs mi. me ⁊c̃. i. ſcietis ꝙ
de mãdato dñi feci illud ꝓ q̇bus
iſti ſeditõez mouerũt: qꝛ de mãda
to ei⁹ ducatũ ſuſcepi: ⁊ aarõ ī ſa
cerdotẽ ordĩaui: ⁊ eliſaphã p̄ncipẽ ſuꝑ caathitas ↄſtitui. ſeq̇t̃:
* Deſcẽderũt

ꝑcutiebat intacto: nō ſicut aqua diluuij/aut ignea pluuia: aut
aqua maris/aut hiatu terre/quo ꝑmixtos poterat pariter ab
ſumere (nō qꝛ deus ſibi ſuos ſeruare nō poſſet. Sꝫ q̇d opus
erat tēptatione miraculi: vbi ſeparatio poterat fieri) vt vel aq̄
vel ignis/vel hiatus terre quos inueniſſet auferret: ⁊ ſic in fi/
13.b ne a çiçaniis ſeparabunt̄ frumenta: vt
malos cremātibus flāmis iuſti fulgeāt
ſicut ſol in regno patris ſui. a ¶ Di/
rupta eſt. Iſid. Per dathan ⁊ abirō
⁊ choꝛe ſignant̄ heretici ⁊ ſciſmatici: q̄
multos ſecū trahētes decipiūt: ꝯtēnē/
tes ſacerdotes xp̄i: ⁊ ſe a clero plebiſꝗ
ſocietate ſegregātes: cōſtruere audent
eccl'ias: ⁊ aliud altare: p̄cēꝗ alterā illi/
citis vocibus faciūt: dn̄ice hoſtie veri/
tatē per falſa ſacrificia ꝓphanātes. Et
qꝛ ꝯtra dei volūtatē ⁊ oꝛdinationē ni/
tunt̄: ob temeritatis audaciā terre cō/
pagibꝰ ruptis viuētes abſoꝛbent̄: nec
tm̄ duces ſꝫ oēs cōplices ⁊ fautoꝛes in
eterno igne p̄parata vltione peribūt.
Aug° b ¶ Deſcenderūt. Aug°. Alia lr̄a.
Et deſcēderūt ipi ⁊ oīa q̄cūꝗ ſunt eis
viuētes ad inferos. Notādū ſ̄m locū
Inferi terrenū dictos eſſe inferos. i. inferioꝛi
bus terre ꝑtibus: ſub vario enī intelle
ctu nomē inferoꝝ ponit̄: ⁊ maxime in
moꝛtuis hoc accipi ſolet. Sꝫ qm̄ iſtos
viuētes dictū eſt ad inferos deſcēdiſſe
⁊ ipſa narratiōe apparet q̇d factū fue/
rat manifeſtū eſt hic īferioꝛes ꝑtes ter
re inferoꝝ vocabulo noīari: cōparatio
ne huiꝰ ſuperioꝛis terre in cuiꝰ facie vi
uit̄. Sicut in cōparatiōe ſuꝑioꝛis celi:
vbi ſctōꝝ demoꝛatio eſt angeloꝝ: pec/
cātes angelos in huiꝰ aeris detruſos
caligine ſcriptura dicit tanꝗ carceribꝰ
inferi punicēdos reſeruari. c ¶ Pre/
cipe ele. Aug°. Alia lr̄a: Et dixit dn̄s
ad moyſen ⁊ ad eleaçarū filiū aarō ſa/
cerdotē: Tollite thuribula erea de me
dio exuſtoꝝ: et ignē alienū hūc ſemina
ibi: qꝛ ſanctificauerūt thuribula pctōꝝ
hoꝝ in aīabꝰ ſuis: ⁊ facies laminas du
ctiles circūpoſitionē altari: qm̄ oblata
ſunt ante dn̄m et ſctīficata ſunt: ⁊ facta
B ſunt i ſignū filiis iſrl'. Cur nō ad moy/
ſen ⁊ aaron ſicut in ſuperioꝛibꝰ dn̄s locutus eſt: ſed ad moy/
[Litte]ralis ſen ⁊ ad eleaçarū filiū aaron? Hec mihi cauſa interim occur/
tio rit: qm̄ q̄ſtio erat de ꝓgenie ſacerdotū. i. de quo genere eſſe
deberēt: vn̄ illi ex alio genere: qꝛ ſibi ſacerdotiū vſurpari auſi
ſunt: mirabili ſupplitio perierūt. Nō ad aaron q̇ iā ſummꝰ ſa
cerdos erat: ſed ad eleaçar voluit loq̇ deus: q̇ ei ſuccedere de
bebat: ⁊ ſcd̄o iā ſacerdotio fungebat̄: vt ſic ſeriē generis com
mēdaret q̇ in ſucceſſiōibꝰ ſacerdotū eſſe deberet. Vn̄ in ſequē
tibus addit. Et accepit eleaçar filiꝰ aaron thuribula enea q̄ꝫta
obtulerūt q̇ exuſti ſunt: ⁊ addidit ea in circūpoſitionē altaris
memoꝛiale filiis iſrl': vt nō accedat q̇ſꝗ alienigena: qui nō eſt
de ſemine aarō īponere incēſum an̄ dn̄m: ⁊ nō erit ſicut choꝛe
⁊ ſicut cōſpiratio eius ⁊c̄. Hoc ergo mō voluit deꝰ nō ſacer/
dotiū qđ iā erat in aaron: ſꝫ ſucceſſiōis ꝓgeniē cōmēdare. Or
ꝟo ait alienū ignē ſemina: ibi ſparge intelligendū eſt. Et qđ
addidit: qꝛ ſctīficauerūt thuribula pctōꝝ hoꝝ in aīabꝰ ſuis: lo
cutione inuſitata ſnīa exp̄ſſa eſt. Sed notādū nouo mō dicta
ſctīficata in pena eoꝝ a q̇bus hoc pctm̄ fuerat ꝑpetratū: qꝛ ꝑ
eos exemplū datū eſt ceteris ꝙ ꝑtimerēt. d ¶ Tollat thu.
[M]yſtice Orige. Choꝛe figurā gerit eoꝝ q̇ ꝯtra eccleſiaſticā fidē et do/
ctrinā veritatis inſurgūt. Hic cū cetu ſuo in batillis ereis ob
tulit incēſum alieni ignis. Iubet̄ ꝗ a dn̄o diſꝑgi ignis ⁊ d̄ ba
tillis qꝛ ſctīficata ſunt lamīas fieri ductiles: ⁊ ex eis altare cir
cūdari: qꝛ oblata ſunt coꝛā dn̄o ⁊ ſctīficata. Hoc aūt videt̄ fi/
gurari ꝙ batilla erea diuine ſcripture figurā teneāt cui hereti
ci alienū ignē imponētes. i. intelligentiā a deo alienā: ⁊ veri
tati ꝯtrariā/incēſum deo nō ſuaue: ſed execrabile offerūt. Et
ideo foꝛma nr̄is ſacerdotibꝰ dat̄: vt (ſi aliq̇d tale fuerit exoꝛ/
tum) q̄ a veritate ſunt aliena: ab eccl'ia penitꝰ excludant̄. Si
qua ꝟo in ipis hereticoꝝ verbis ex diuine ſcripture ſenſibus
inueniunt̄: non reſpuant̄. ſanctificata enī ſunt ⁊ dn̄o oblata.
Orige.

uerſa que cernitis/⁊ nō ex ꝓpꝛio
ea coꝛde ꝓtulerim: Si conſueta
hominū moꝛte interierint/⁊ viſi/
tauerit eos plaga qua ⁊ ceteri vi
ſitari ſolēt: n̄ miſit me dn̄s. Sin
aūt nouā rem fecerit dn̄s: vt ape
riens terra os ſuū deglutiat eos
et oīa q̄ ad illos ꝑtinēt: deſcēde/
¶ inferioꝛes partes terre.
rintꝗ viuētes in infernū: ſcietis
ꝙ blaſphemauerint dn̄m. Cōſe
a ſtim igit̄ vt ceſſauit loqui/†diru/
pta eſt terra ſub pedibus eoꝝ: et
aperiens os ſuū deuoꝛauit illos
cum tabernaculis ſuis/ ⁊ vniuer
b ſa ſubſtantia eoꝝ: Deſcenderūt a
¶ in inferioꝛes partes terre.
ꝗ viui in infernū operti humo: ⁊
perierūt d̄ medio multitudinis.
At ꝟo oīs iſrael qui ſtabat per
gyrū/fugit ad clamoꝛē pereūtiū
dicens: Ne foꝛte ⁊ nos terra de/
glutiat. †Sed ⁊ ignis egreſſus a b
dn̄o / īterfecit ducētos quinqua
ginta viros qui offerebāt incen/
ſum. Locutuſꝗ eſt dn̄s ad moy c
¶ et nō aaron.
c ſen: dicēſ: Precipe eleaçaro filio d
d aaron ſacerdotis vt tollat thuri

¶ Orig. Poteſt ⁊ alio mō intelligi qđ de batillis p̄cipit̄ pec C
catoꝝ vt ſocient̄ altari. Erea dicunt̄: qꝛ vbi vera fides ⁊ inte/ Ps.11.b
gra verbi dei p̄dicatio: aut argentea dicunt̄ aut aurea: vt ful/
goꝛ auri declaret fidei puritatē: ⁊ argentū igne ꝓbatū: eloq̇a
dn̄i igne examinata ſignificet. Iſta ꝟo q̄ dicunt̄ erea: in ſono
tm̄ vocis cōſiſtūt: ⁊ ſunt vt eramentū
ſonās: aut cymbalū tinniens. Iſta ꝟo
batilla erea. i. hereticoꝝ voces ſi adhi
beamꝰ ad altare dei vbi diuinꝰ ignis:
vbi vera fidei p̄dicatio: melius ipa ve/
ritas ex falſoꝝ cōparatione fulgebit.
Si eniꝫ dicta marcionis aut baſilidis
aut cuiuſlibet heretici ſermonibus ve/
ritatis ⁊ teſtimoniis ſcripturarū velut
diuini altaris igne confutē: in me eui/
dentioꝛ ex ipſa cōparatione apparebit
eoꝝ impietas. Si eniꝫ doctrina eccle
ſiaſtica eſſet ſimplex: ⁊ nullis extrinſe/
cis hereticoꝝ dogmatū aſſertionibus
ſcinderet̄: nō tam clara ⁊ tam examīa/
ta videret̄ fides noſtra. Ideo doctri/
nam catholicā ꝯtradicētes oppugnāt
vt fides noſtra nō ocio toꝛpeſcat: ſed
exercitiis elimetur: vnde. i. Coꝝ. xi. d. †Deu.11.a
Opoꝛtet hereſes eſſe: vt q̇ ꝓbati ſunt Ps.105.c
manifeſti fiant: quaſi opoꝛtet heretico De elec.1.c
rū batillis altare circūdari: vt fiat om/ licet de vi/
nibus manifeſta fideliū et infidelium tanda
differētia. Cum enī fides eccleſiaſtica
velut aurū ceperit refulgere: ⁊ p̄dica/
tio eius vt argentū igne ꝓbatū reſplē
duerit: turpius hereticoꝝ voces obſcu
ri eris vilitate ſoꝛdebūt. Bona enī ex
deterioꝝ comparatione magis noſcū
tur. Quis ſciret bonā eſſe lucē niſi te
nebꝛas ſentiremus? Quis noſſet mel
lis dulcedinē: niſi guſtaſſet amaritudi/ †J.26.b
nem? Ipſum deniꝗ diabolū ⁊ contra
rias poteſtates ſi auferas: ꝟtutes anī
mi ſine obluctante nō poterūt eniteſce
re. Sic ⁊ ſacerdotū fidelium gloꝛia nō
poteſt reſplēdere: niſi eam infideliū re
pꝛobatio et pena cōmendet. Singuli
quoꝗ iuſtoꝝ magis ex cōparatiōe ce/
teroꝝ clari vident̄ apud deū. De noe Gen.6.b
ſcriptū eſt ꝙ eſſet iuſtus et ꝑfectus in
generatione ſua: in quo oſtēdit̄ ꝙ nō D
ex integro perfectus: ſed in generatione ſua. i. ad ceteroꝛum
comparationē

Nico. de lyra

a ¶ Deſcenderūtꝗ viui ⁊c̄. i. inferioꝛes ꝑtes terre in
q̇bus dicit̄ eſſe infernus a doctoꝛibus: nō tamē ſic eſt intelli/
gendū ꝙ ſint in pena īferni: ita ꝙ nō fuerūt moꝛtui ꝑ̄us moꝛ/
te coꝛpoꝛali: qꝛ ſ̄m ꝙ dicit̄ ad Heb. ix. g. Statutū eſt oībus
ſemel moꝛi: ad ſoluendū debitū nature lapſe: poſt hoc aūt iu/
dicium. ſ. retributio pꝛemii vel pene. b ¶ Sed ⁊ ignis ⁊c̄.
virtute diuina. Dicit eniꝫ Ra. Sa. ꝙ exiuit de thuribulis q̄
tenebāt. c ¶ Locutuſꝗ eſt dn̄s ⁊c̄. Hic cōſequēter poni
tur ſignū punitiōis p̄dicte ad repꝛeſſionē alioꝝ in futurū a cō
ſimili temeritate/cū dicit̄: d ¶ Precipe eleazaro ⁊c̄. hoc
enim ſignum ponebat̄ ad rep̄mendū alios in futuro ab vſur
patione ſacerdotii: ⁊ ideo hoc ſignū mandat̄ fieri per eleaça/
rum magis q̄ꝫ per aaron: qꝛ debebat ſuccedere in ſacerdotio.
Qm̄ ſanctificata
lis ſunt cauſa dicti ſciſmatis digni ſunt pene gehennalis. Moꝛalit̄
b ¶ Sed ⁊ ignis egreſſus ⁊c̄. incēſum. Per iſtos vſur
pantes ſibi ſacerdotiū: intelligunt̄ ambitioſi dignitatū ⁊ offi
cioꝛum in religionibus et eccleſiis: ⁊ iſti puniri merent̄ pena
ignis gehennalis. d ¶ Precipe eleazaro ⁊c̄. Thuribu/
la ſunt inſtrumēta ad offerendū incēſuꝫ quod ꝑtinet ad ſacer/
dotis officiū: igitur per thuribula ambitioſoꝝ pꝛedictoꝝ qui
ſibi volebant vſurpare ſacerdotiū poſſunt intelligi verba fal
ſa: opera ficta ⁊ occulta munera: per que ambitioſi querūt ob
tinere in eccleſia gradū indebitū ſibi que thuribula ꝓducun/
tur in laminas quādo manifeſte detegit̄ ⁊ debite punit̄ am/
bitioſoꝝ falſitas: ⁊ iſte lamine figunt̄ in altari quādo mani/
feſtatio ⁊ punitio dicte falſitatis redigunt̄ in ſcriptura cōmu
ni: vt ſic ſint aliis in ſignū ne querāt indebite honoꝛis ſtatū.
Murmurauit

E cōparationē. Similiter Loth quanto quotidie deteriores fie bant ſodomite / tāto iuſtior apparebat. Et cū regreſſi eſſent q̄ terrā inſpexerāt: ⁊ decē mēdiculoſis ſermonib⁹ deſperatiões pplo incuſſiſſent: duo. i. caleb ⁊ Ieſus bona nūciaſſent / ⁊ in ꝓpoſito manere ſuaderēt: īmortale eis meritū cōtulit nō tā ſua ꝯfeſſio q̄ȝ formido ſodaliū. Nō enī tā magnifice in eis v̄tus animi claruiſſet niſi reliq̄rū ignauie formido patuiſſet.

a ¶ Eo ꝙ oblatū ſit. Aug⁹. Circū/poſitionem v̄o altari cur. ſ. ex eis fieri voluit: addidit dicēs / ꝙ oblata ſunt in ſignū filijs iſrl: Nō ḡ in eis reproba/re voluit ꝙ a talib⁹ oblata ſūt / ſed h̄ po ti⁹ cogitari et attēdi añ quē oblata ſūt . i. q̄ añ dn̄m / vt plus in eis valeret no men dn̄i añ quē oblata ſūt / q̄ȝ peſſimū meritū eoꝝ a q̄b⁹ oblata ſunt. Hoc aūt ⁊ in Exodo cōmēorauit ſcp̄tura: qn̄ altare fabricatū dicit. Vn̄ ītelligit̄ gene/ra rerū geſtarū diſtributa eſſe ꝑ libros

† 7. q. 1. c. deniq̄ȝ ī fi. nō ordo tēpoꝝ cōtext⁹. Nā ⁊ de virga aarō quō res geſta ſit: vt florēs ⁊ ger/minās electionē ſacerdotij ei⁹ diuinit⁹ indicaret: in h̄ libro legit̄ ⁊ tn̄ in Exo. d̄r vt in ſctīſſctōꝝ cū māna ī arca poneret̄: qn̄ p̄cipit̄ d̄ tabernaclo fabricādo / qd̄ lōge añ p̄ceptū ē: q̄ȝ ip̄m tabernaculū fabricatū ꝑfectūq̄ȝ cōſiſteret.

† 31. diſ. c tenere Stetit aūt p̄mo mēſe ſcd̄i anni ex q̄ de egypto egreſſi ſūt: ⁊ liber iſte incipit a ſcd̄o mēſe eiuſdē anni ſcd̄i / eiuſdē menſis p̄mo die. Vn̄ clarū eſt iſta (ſi libroꝝ ordinez ꝯſiderem⁹) ꝑ recapitulationē. i. p̄teri/

Als † multitudo toꝝ recordationē cōmemorari: q̄ putāt q̄ min⁹ diligēter intēdūt / eodē facta ordine q̄ narrant̄.

b ¶ Tulit ergo eleaçar. Orige. Apud deū nihil eſt ocioſum: ſed q̄ putant̄ abijcienda aliquid operis neceſſarij habēt. Refert ḡ ſcriptura q̄ ex p̄cepto dei accepit Eleaçar batilla erea q̄ obtulerant q̄ exuſti ſunt ⁊ fecerūt ex eis circuloſ: ⁊ appoſuerūt eos altari in cōmemoratiōez filijs iſrl: vt nō accedat alienigena īponere incēſum corā dn̄o. Nō enī ſunt ꝯſilia diuina ſicut ꝯſilia humana. Si apd̄ hoīes iudicaret̄ hec cauſa: ⁊ apud eccliarum p̄ncipes de his (verbi grā) qui diuerſa ab eccl̄ijs docētes diuine ſententie / vel vindicte ꝑtulerūt vltionē: nōne iudicaret̄ / vt q̄ locuti ſunt / q̄ docuerūt / q̄ ſcripſerūt vniuerſa cū vniuerſoꝝ cineribus diſperirēt?

c ¶ Sicut paſſus eſt. Orig. Poſteris q̄ȝ dat̄ exemplū: ne q̄s p̄ſumptione ſuꝑbi ſpirit⁹ nō ſibi a deo datū munus pontificat⁹ inuaderet. Sed illi cedat quē nō ambitio humana: nō fauor corrupt⁹ / nec largitio dānāda aſciuerit.

d ¶ Moyſes ⁊ aaron. Orig. In ſodomis q̄dē ad min⁹ decē req̄rebant̄ / ꝑ q̄s vix ſaluarent̄ q̄ habitabāt pentapoli: Nūc aūt ſi duo inueniant̄ tales q̄lis fuit Moyſes ⁊ aaron: ſufficiunt vt tota gens iſraelitaꝝ ſaluet̄. Quid ḡ amplius eſt in his duobus / q̄ tāta v̄tus: qd̄ meritū: ꝙ ſexcēta milia ⁊ eo amplius liberent̄? Ego arbitror ꝙ in moyſe lex ſignificat̄ / q̄ docet hominē ſciētiā ⁊ amorē dei. In aaron v̄o ſupplicādi deo ⁊ obſecrādi forma. Si qn̄ ḡ nobis vel vniuerſo pplo de⁹ indignat̄: ⁊ iā vltio ꝓcedit et redeūte lege dei in cor noſtrū q̄ moneat et doceat nos ꝯuerti ad pn̄iam / ⁊ ſatiſfacere ꝓ delictis: cōtinuo ira ceſſabit / ⁊ ꝓpitiabit̄ dn̄s: quaſi moyſe ⁊ aaron ꝓ nobis intercedentib⁹ ⁊ ꝓ vniuerſo pplo ſupplicātibus. Si aūt induerent̄ cor nr̄a: nec ꝯuertamur nec humiliemur in cōſpectu dn̄i vt in ꝯfeſſione ſupplicationū irā mitigem⁹ / ſed ecōtra dicam⁹: Nō eſt cura deo de vita mortaliū / nec pertinēt hec ad deū: reliquit nos olim / nec iſta nouit: nō eſt moyſes et aarō in nobis legis. ſ. ſciētia ⁊ fructus penitētie ꝑ q̄s interitū poſſum⁹ euadere.

e ¶ Operuit nubes. Orige. Nō enī legimuſ antea ꝙ obtexerit nubes tabernaculū ⁊ apparuerit maieſtas dn̄i et receperit intra nubem moyſen et aaron: niſi cum ppl's in eos ſurrexerit ⁊ lapidare voluit. Diſcam⁹ ex hoc quāta ſit vtilitas in ꝑſecutione chriſtianis: quō protegat eos deus / ⁊ infundat̄ ſpūſſanctus

ſpūſſctūs. Tūc enī adeſt maxime glia dn̄i / cū hoīm ſeuicia ꝯcitat̄: ⁊ tūc pacē habemus apud deū / cū ab hoībus ꝓpter iuſticiā expugnamur. Vbi enī abūdat pctm̄ / ſuꝑabūdat et gratia:

G Rom. v. d. Operuit ḡ eos nubes tabernaculi / ⁊ irruit ſynagoga ſuꝑ moyſen et aaron: et apparuit glia dn̄i. Quis magni meriti ſint ⁊ v̄tutibus polleant: nō apparet eis glia dn̄i niſi in tribulatiōe et periculo / ⁊ pene in ip̄a morte. Apl's etiā in his gliam dn̄i conſequi meruit. vn̄ enumerat ſe ſuꝑ ceteros in tribulatiōib⁹ fuiſſe: ter v̄gis ceſum / ſemel lapidatū fuiſſe: ⁊ naufragia ꝑtuliſſe / ⁊ ꝑicula maris ac fluminū ⁊c. ij. Cor. xi. f.

f ¶ Recedite. Orig. Iubent̄ ḡ moyſes ⁊ aaron exire de medio ſynagoge / vt intereat. Sed videam⁹ quid faciūt: Sancti ſūt ⁊ ꝑfecti ⁊ magis euangelij q̄ȝ legis diſcipuli: ideo diligūt etiā inimicos / ⁊ orāt ꝓ ꝑſecutorib⁹. Illis enī irruentibus: iſti ꝓcidunt in faciē: ⁊ ait moyſes ad aaron: Aſſume batillum ⁊ īpone ſuꝑ illud ignē / eijce incēſum ⁊c. Videāt ergo qui deū pariter crimināt ⁊ legē: quomodo moyſes et aaron priores fecerūt / qd̄ poſtmodū euāgeliū docuit. Diligit moyſes inimicoſ ⁊ orat ꝓ ꝑſecutoribus. Inuenit̄ ergo euāgelij virtus in lege: ⁊ fundamento legis innitit̄ euāgeliū. Nec vetus teſtamentū noīo legē / ſi eā ſpiritaliter intelligā. Illis tm̄ lex vetus eſt teſta. qui eā carnaliter intelligunt. Illis vetus eſt ⁊ ſenuit / q̄ vires ſuas obtinere nō poteſt. Nobis aūt qui eā ſpiritaliter exponimus ſemꝑ noua eſt: ⁊ vtrūq̄ȝ nobis nouū teſtamentū eſt: nō tp̄is etate / ſed intelligentie nouitate. vnde Ioh. xiij. d.

h Mādatū nouū do vobis vt diligatis inuicē. cū ſciret datū eſſe mandatū dilectionis in lege: Sed q̄ charitas nūq̄ȝ cadit / nec mādatū veritatis veteraſcit: ſꝑ nouū eſſe ꝓnūciat. Semꝑ enī obſeruātes nouos facit in ſpiritu: pctōri autē ⁊ charitatis federa nō ſeruāti etiam euāgelia veteraſcūt: Nec pōt ei nouū teſta. eſſe: q̄ nō deponit veterē hoīem ⁊ induit nouū ſm̄ deū creatū. Hortat̄ moyſes pontificē magnū vt offerat in caſtris incēſum ⁊ oret ꝓ pplo. Iā eniȝ ceperat pplus vaſtari. In ſpū videbat moyſes q̄ gerebātur: Intellige pplm iſrl in caſtris ꝑ ordinē tribuū ⁊ familiarū diſpoſitū: v̄tutem v̄o quandā a deo miſſam: nō paſſim / ſed ex prima parte cepiſſe pplm vaſtare / et ꝓcedentē per ordinē mortis ſtragem. Conſidera poſt hec pontificem indutū veſte pontificali

bula q̄ iacēt in incēdio: et ignem

a ¶ q̄ per eos qui peccauerūt: exemplū datum eſt ceteris vt timeant.

huc illucq̄ȝ diſꝑgat: qm̄ ſcificāta ſūt in mortibus peccatoꝝ: ꝓducatq̄ȝ ea ī laminas: ⁊ affigat altari:

¶ quaſi magis attendendum ante quē oblata ſunt q̄ȝ a quibus.

a eo ꝙ oblatū ſit in eis incēſum domio: ⁊ ſanctificata ſint vt cernant ea pro ſigno et monimento

b filij iſrael. † Tulit ergo eleaçar ſacerdos thuribula ęnea in q̄b⁹ obtulerāt hi q̄s incēdiū deuorauit: ⁊ ꝓduxit ea in laminas affigens altari / vt haberent poſtea filij iſrael q̄bus cōmonerent̄ † ne quis accedat alienigena / ⁊ q̄ nō eſt de ſemine aarō ad offerēdū incēſuȝ

c dn̄o: ne † patiat̄ ſicē paſſus eſt chore ⁊ oīs † ꝯgregatio ei⁹: loquente dn̄o ad moyſen. Murmurauit

c autē oīs multitudo filiorū iſrael ſequēti die ꝯtra moyſen ⁊ aaron dicēs: Vos interfeciſtis populū

d dn̄i. Cūq̄ȝ oriret̄ ſeditio / ⁊ tumul

d tus icreſceret / moyſes ⁊ aarō fu/

e gerūt ad tabnaculū federī. Qd̄

e poſtq̄ȝ igreſſi ſūt operuit nubes /

f ¶ in tribulatione. ſ. non enim dormienti ⁊ ocioſo poteſt apparere gloria dn̄i.

⁊ appꝰuit gloria dn̄i. Dixitq̄ȝ do

f minuſ ad moyſen: Recedite de medio huius multitudinis: ⁊ iaȝ

Nico. de lyra

a ¶ Qm̄ ſcti. ⁊c. i. ꝑ mortē pcōꝝ q̄ꝝ thuribl'a remanebūt appꝛebit futurū ꝙ ſcitas debet eē in ſacerdotib⁹: ⁊ h̄ eſt qd̄ ſubdit̄: Et ſan. ſint vt cernāt ea ꝓ ſigno ⁊c.

b ¶ Affigēs altari. ſ. holocauſtoꝝ.

c ¶ Murmurauit. Hic ꝯn̄r ponit̄ trāſgreſſio multitudīs / cū d̄r: Murmura. aūt oīs mul. çelās ꝓ chore ⁊ ſibi adiūctꝭ.

d ¶ Vos iterfeciſtis ⁊c. ꝑ h̄ ītuētes ꝙ erāt morte digni. vn̄ ſb̄dit̄:

e ¶ Moyſes ⁊ aarō fu. ad ꝓtectionē dn̄i.

f ¶ Opuit nubes ta. Dicunt aliq̄ ꝙ nō fuit illa nubes q̄ p̄bebat ducatū pplo / ſȝ q̄dā parua nubes ī q̄ dn̄s ſolit⁹ erat loqui cū moyſe: alij dicūt ꝙ fuit iſta q̄ p̄bebat ducatū: ſed añ h̄ ſemꝑ ſtabat in alto ſuꝑ tabernaculū: ⁊ tūc deſcēdit operiens et ambiēs tabernaculū circūq̄ȝ vt null⁹ poſſet accedere.

* Cūq̄ȝ iacerēt

* c ¶ Murmurauit. Hec āt murmuratio ꝯ moyſen ⁊ aaron fuit valde iiuſta: ꝓpt̄ qd̄ murmurātes puniti fuerūt incēdio corꝑali: ꝑ qd̄ ſignificat̄ ꝙ murmurātes iiuſte ꝯ bonos ſuꝑiores punicē niſi peniteāt igne gehēnali. ꝑ h̄ aūt ꝙ aarō de p̄cepto moyſi obtulit thymiama ꝓ illis q̄ cōburedāt ⁊ ſic ceſſauit incēdiū: ſignificat̄ ꝙ boni ſuꝑiores ſb̄ditꝭ ſuis ingratꝭ ⁊ indignis exhibere debēt charitatꝭ bn̄ficiū Matt. v. g. Bn̄facite his q̄ oderūt vos: ⁊ orate ꝓ ꝑſeq̄ntib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos.

nunc delebo eos. Cunqȝ iacerēt a
¶ videns in ſpiritu q̄ gerebant. a ¶ lex q̄ docet hominē ſcientiā ⁊ dei amorē.
in terra/ dixit moyſes ad aaron: b
a ¶ carnē humanā. b ¶ aīa.ſ.cū qua xp̄s natus eſt.
†Tolle thuribulū: ⁊ hauſto ignē
¶ chriſtū immaculatū.
de altari mitte incenſum deſup/
¶ ne.ſ.vltra. procedat vaſtatio.
pergēs cito ad populū vt roges
p eis.† Jam enī egreſſa eſt ira a
domio / ⁊ plaga deſeuit. Quod
a ¶ chriſtus ſacerdos magnus.
cum feciſſet aaron et cucurriſſet
¶ ſupplicandi ⁊ obſecrandi forma.
ad mediā multitudinē/ quā iam
vaſtabat incēdiū/ obtulit thymi
a ¶ recto corde. ¶ ne mors vltra graſſaret. b ¶ peccatores: ¶ nimietate ſcelerū.
a ama: ⁊ ſtāns iter mortuos ac vi/ c
¶ iuſtos. ¶ in operibus iuſticie.
uentes pro populo depcat⁹ eſt/
¶ Lxx. vaſtatio: vel vt in alijs exemplari/bus continet confractio.
b ⁊ plaga ceſſauit. Fuerunt aūt q̄
percuſſi ſunt/ q̄ttuordecim milia
hominū ⁊ ſeptingenti: abſqȝ his
q̄ perierāt in ſeditiōe chore. Re d
uerſuſqȝ eſt aarō ad moyſen ad
oſtiū tabernaculi federis poſtqȝ
quieuit interit⁹ Ca.XVII

Et locutus eſt dñs e
ad moyſen dicens:
Loquere ad filios iſ
rael: ⁊ accipe ab eis f
v̄gas ſingulas p cognatiōes ſu/
c as/ a cūctꝪ pncipib⁹ tribuū v̄gas

pontificali: ⁊ portantē batillū atqȝ ignē cū incēſo tendere ad locū quo p angelū vaſtantē mors puenerat ⁊ ſtantē vbi mors finē dederat p̄mis: ⁊ īminebat poſtremis. Intuere ſtantē pōtificē: ⁊ obiectione quadā viuētes a mortuis dirimentē: ⁊ virtutē repropitiatiōis eius: ⁊ incēſi myſteriū: erubuiſſe angelū vaſtatorē: ⁊ in hoc mortē finitā et vitā reparatā. Cōſiderata v̄o hiſtoria: aſcē de ad verbi hui⁹ celſiora faſtigia: et vide quō verus pontifex. Jeſus aſſūpto batillo carnis: ⁊ ſuppoſito igni altarꝪ aīa.ſ.magnifica: adiecto etiā incenſo: qui eſt ſpūs īmaculatus: medius inter viuos ⁊ mortuos ſtetit: ⁊ mortē cōpeſcuit: deſtruēs eum q̄ habebat mortis imperiū/ vt q̄ credit in eū: nō moriatur ſed viuat ī eternū. Hoc ergo myſteriū poſtea futurū iam tūc qui pplm vaſtabat expauit: agnoſcebat figurā batilli ignis incēſi: ⁊ q̄lis offerenda erat deo hoſtia ab eo qui medius viuorū ⁊ mortuorū cōſtiterat: p̄uidebat. Jllos imago ſaluauit: ad nos ſalutꝪ veritas puenit. Nō enī indumēta pontificis purpurea lanea byſſoqȝ cōtexta erubuiſſet ille angelus: ſȝ futura magni pontificꝪ indumēta intellexit/ ⁊ ceſſit: q̄bus vniuerſa creatura inferior eſt. Puto autē ꝙ nō ſolū p̄mo aduentu dñi forma iſta cōpleta ſit ſed etiā in ſecūdo cōplebit: veniet iterȝ filius hoīs: ⁊ quoſdā inueniet mortuos ⁊ q̄ſdā viuētes. Et poſſumus intelligere ꝙ nōnulli in hoc vite ſtatu inueniant/ cū multi p̄ceſſerint mortui. Vel mortuos corpa intelligamus: viuētes aūt aīas: ⁊ tūc forte medius viuorū ⁊ mortuorȝ ſtabit. Chriſt⁹ cū ſtatuet oues a dextris: hedos aūt a ſiniſtrꝪ: ⁊ dicet his q̄ a dextrꝪ: Venite bñdicti p̄ris mei ⁊c̄. Mat.xxv.c. His aūt q̄ a ſiniſtris: Jte maledicti in ignē eternū ⁊c̄. Sūt eī mortui q̄ ī ignē eternū mittunt: viui aūt q̄ mittūt ad regnū a ¶ Et ſtans inter. Greg⁹. Aarō vt iraȝ dei placaret: thuribulū ſumpſit atqȝ inter viuētes ⁊ mortuos ſtetit: q̄ ſacerdotis eſt negociū deo oratione fundere: ⁊ p iuſtis ne cadāt: ⁊ p pctōrib⁹ vt reſurgāt: vñ Ps.lxxxvij.a. Jntret orō mea ſicut incēſum in ꝯſpectu tuo. ¶ Jſid. Aaron thuribulū accipiēs: occurrit quaſſationi: ⁊ ſtans in medio viuorū et mortuorū/ letalē plagā obiectu ſuo q̄ſi q̄dā murus excludit. Jſte ſacerdos xp̄s q̄ ruinā mortis in mūdo aſpiciens occurrit a ſūmo celo: venitqȝ obuius q̄ſi gigas ad currendā viā. Stetitqȝ inter viuos ⁊ mortuos: q̄ natus eſt mortuus: ſicqȝ thuribulū paſſiōis accipiēs ⁊ in odorē ſuauitatis p̄tendēs: ſuſpēdit ignis eterni pniciē: ⁊ inimicā ptulit mortē. b ¶ Et plaga ceſſa. Orige. Alia lr̄a Et ceſſauit vaſtatio: vel cōfractio q̄d magis couenit. Confractio enī fit in fictilib⁹ vaſis q̄ ſunt pctōres: vñ Treñ.iiij.a. Filij ſion q̄ ſunt honorabiliores: ⁊ in auro elati quō reputati ſūt in vaſa fictilia ⁊c̄. Et in magna domo ſunt lignea vaſa ⁊ fictilia: ⁊ alia ad honorē: alia ad ꝯtumeliā q̄ cōfringi poſſunt. Vñ apl̄s de vaſis fictilib⁹.ij. Timoth.ij.d. Si q̄s emūdauerit ſe ab his: erit vas ad honorē ſanctificatū ⁊ vtile dño: ⁊ ad om̄e opus bonū paratū. Jn quo oñdit q̄ vas q̄d fit: ⁊ per quē fit: vnus ⁊ idē hō ſit: intellige ḡ ꝯpoſitū hoīs eſſe q̄d operat: reliquā partē hoīs eſſe ip̄m vas q̄d fit ad honorē vl̄ ad ꝯtumeliā. Cum ḡ ſenſus nr̄ q̄ bona ſunt elegit: ⁊ ad bonā couerſationē trahit: facit nos vas vtile. Cū aūt neglexerit: ⁊ deciderit ppoſitū nr̄m a bonis: efficimur vas in ꝯtumeliā. Si intellect⁹ noſter lute⁹ ſit: ⁊ de luto ſp ⁊ de terrenis cogitet: efficimur vas fictile: ⁊ opus manuū figuli: vñ Rom.ix.e. Nunq̄d figmētū dicit ei q̄ ſe fixit: q̄re ſic me feciſti? Luteus enī ⁊ terrenus ſenſus nō capit myſteria. ¶ Dicit etiā corp⁹ nr̄m vas fictile: vel lr̄a legis: in eo ꝙ apl̄s ait.ij. Cor.iiij.b. Habentes theſaurū iſtū ī vaſis fictilib⁹: Quia in corpe poſitis theſaurū gr̄e p ſpm̄ ſanctum

ſcm̄ dñs largit. Et ī ſmōib⁹ legis q̄ ꝯtēnūt: q̄ nulla arte grāmatica expoſiti vident: recōdit⁹ eſt theſaur⁹ ſapīe et ſcīe dei.

Nico.de lyra

a ¶ Cūqȝ iacerēt in ter. ad placādū irā dei cōtra pplm excitatā. b ¶ Dixit moy. ad aarō: Tolle thu. ⁊c̄. cognouit enī ex reuelatione diuina ꝙ p p̄ces aaron ⁊ oblationes incēſi quieſceret plaga inchoata. c ¶ Stans inter mor. ⁊ viuē. vt retineret pceſſū vindicte. d ¶ Reuerſuſqȝ eſt aarō ad moyſen. adhuc p pplo orantē. Et in hoc dedit exemplū prelatis ꝙ nō debēt ſpiritualia ſubtrahere bñficia ſubditis ppter iniuriā ſibi illatā ab eis. †Sap.18.d De pe.diſ. 2.§. opponitur

Glo.ordi.

Et locut⁹ eſt ⁊c̄. C.XVII
c ¶ A cunctis pncipi. ⁊c̄. Omnis pnceps habet virgā: quia ſine ea populū regere nō poteſt. Vñ paulus: q̄ pnceps ppl̄i erat: dicebat.j. Cor.iiij.d. Quid vultis? in virga veniā ad voſ: an ī charitate? ¶ Orige. Oēs pncipes tribuū neceſſe eſt vt habeāt v̄gas. Vnus ſolus eſt pōtifex aaron cui⁹ virga germinauit: Hic eſt chriſtus cuius virga crucis non ſoluȝ germinauit: ſed etiam floruit ⁊ credentium fructus attulit/ nuces inquit: qui fructus p̄mo indumēto amarus. ſcd̄o munit. tertio paſcit. Talis ergo eſt in auditorio xp̄i legis ⁊ pphetarū doctrina. Prima facies lr̄e amara eſt: q̄ circūciſionē p̄cipit: ⁊ ſacrificia ⁊ cetera q̄ oīa tanqȝ amarā nucis corticē proijce. Scd̄o ad munimētū teſte pueniēs: in quo etiā vel moralis doctrina vl̄ rō cōtinētie ſignificat: q̄ neceſſaria ſunt ad cuſtodiā eorȝ q̄ ſeruant intrinſec⁹. Frāgēda tñ q̄nqȝ ⁊ ſoluēda: abſtinētia enī cibi ⁊ caſtigatio corpis corruptibili corpori neceſſaria ſunt. Cum aūt ꝯfractū fuerit ⁊ reſolutū: ⁊ reſurrectōis tpe incorruptibile ⁊ ſpiritale/ nō iā labore afflictōis nec abſtinētie caſtigatōe: ſȝ q̄litate ſui nll̄a iā corpis corruptela dñabit. Nunc ḡ D

Nico.de lyra

Et locutus eſt Ca.XVII dñs ad moyſen di. ⁊c̄. hic ꝯñr ponit ſacerdotij determinatio per floritionē virge aaron. Circa q̄d p̄mo tangit virgaȝ acceptio ad facti diſcuſſionē. Scd̄o vni⁹ germiatio ad ſacerdotij pbationē/ ibi: Quas cū poſuiſſet. Tertio eiuſdē reſuatio ad recordatōeȝ/ ibi: Dixitqȝ dñs. Circa p̄mū dicit: f ¶ Accipe ab eis vir. ſin. p cog. ſu. ī. tribus: ideo ſubditur: A cunctis principibus tribuum ⁊c̄. Et vniuſcuiuſqȝ Diuiſio

Moralr. e ¶ Et locut⁹ eſt dñs ⁊c̄. Hic agit de certificatione dignitatis ſacerdotalis per ſignū virge germinātis. ¶ Moralr per virgā intelligit doctrina: ppter q̄d antiq̄tus philoſophi portabant virgam in ſignum doctrine. Similiter Mar.vj.b. diſcipulis ad predicandū miſſis dicitur ꝙ nō portent niſi virgam tm̄. Jgitur ille doctor cuius virga germinat floret ⁊ facit fructum promoueri dignus eſt ad pontificis ſtatum. germinat autem multiplicando diſcipulos. floret vero faciendo eos verbo et exemplo bonos et honeſtos: ſed facit fructum faciendo eos doctos ⁊ ad docendum aptos. ¶ Allegorice per virgam aaron que germinauit ſicca figurata fuit virgo maria: de qua ſcribitur Eſa.xj.a. Egredietur virga de radice ieſſe: ⁊ flos de radice eius aſcendet. Per quem florem chriſtus intelligit ſm doctores hebraicos ⁊ latinos. Hec aūt virga ſicca germinauit abſqȝ humore virilis ſeminis cōcipiēdo. floruit aūt ſanctiſſime cōuerſando: ſed fructū ptulit deum nobis ⁊ hominē in vna pſona pariēdo. Moralit Allego.

E G bit. Nūc ḡ neceſſaria eſt abſtinētia/ ſꝫ poſtmodū nō querēda.
Tertio loco inuenies abſconditū myſterioꝝ ſapientie ꝛ ſciētie
dei ſenſum/ quo nutriant aīe ſctōꝝ etiā in futuro. Hic eſt enī
Mat.5.a pontificalis fruct⁹ de quo ꝓmittit his q̄ eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiā
Pro.22.c q̄ ſaturabunt. Sic ḡ in oībus ſcp̄turis triplicis ſacramēti rō
ꝑcurrit. Sic ꝛ ſapiētia monet vt deſcri
bamus eā in corde nr̄o tripliciter. Sic
Gen.26.e tres puteos fodit iſaac: quoꝝ tertius
latitudo vel amplitudo noīat. Quia
Hiere.1.c. vo ſacerdotale ſacramētū eſt virga nu
cis: puto Hieremiā (q̄ erat de ſacerdo
tibus ex anatoth) vidiſſe virgā nuceā:
ꝛ ꝓphetaſſe q̄ ſcripta ſūt quidē de vir
ga nucea vel de lebete/ vel de olla ſuc
cenſa: q̄ſi ꝑ hec oñderet in vga nucea
eſſe vitā/ ꝛ in lebete ſuccēſo mortē. Vi
Can.6.d ta enim ꝛ mors ponunt ante faciē no
ſtrā. Et eſt vita chriſt⁹ in ſacramēto nu
cis: mors aūt diabolus in figura lebe
tis. Si ergo peccaueris/ erit pars tua
cū lebete accenſo. Si bñ egeris/ in vir
ga nucea cū pontifice magno. In can
ticis quoq; canticoꝝ ſpōſa dicit deſcē
dere in hortū nucis/ ꝛ cum nucibus ſa
cerdotaliū pomorū copiam inueniſſe.
a ¶ Germinabit virga ei⁹. Orig.
Unū fructū ꝓmiſit deus in virga ꝛ de
Tropolo. dit plura: vt liberalitatē dei largiorez
ꝓmiſſiōibus attendamus. Erit inquit
homo quēcūq; elegero/ virga ei⁹ ger
minabit. Ubi vo ad rem venit nō hoc
tm̄ ꝓmiſſum implet/ ſed multa addun
tur. ait enī: Et ꝓduxit frōdes ꝛ ꝓtulit
flores ꝛ germīauit nuces: ſolū aūt ger
men ꝓmiſſum eſt. Sicut in his ꝓmiſſi
onē ſuā de⁹ in quadruplū dedit: ꝛ mul
ta plura ꝛ p̄cioſiora largit⁹ eſt q̄ꝫ ꝓmi
ſit. In oīb⁹ locis ſcripture vbi aliqua
ꝓmiſſio ꝯtinet: in futuro multipliciter
p̄parabit/ ꝛ vere cōplebit illō. i. Cor.
ij. b. Qđ oculus nō vidit ꝛ auris non
audiuit/ nec in cor hoīs aſcēdit. Siue
ḡ terrā ſiue celū dixeris/ ſiue ſolē hunc
ꝛ fulgorē viſibilis lumīs: oīa hec ocu
lus vidit ꝛ auris audiuit. Trāſgrede
re ḡ oīa q̄ vides/ q̄ audis/ quicq̄d etiā
cogitari pōt: et ſcito illud repoſitū eſſe
diligētibus deū/ qđ nec ad cogitatiōez
cordis tui poteſt aſcēdere. Un̄ puto ni
hil in his ꝓmiſſionib⁹ corꝑale cogitandū. Ratio enī materie
corꝑalis ſenſuz cogitātis nō effugit: ſed q̄ in ſola dei ſapiētia
ꝯtinent. b ¶ Inuenit ger. vir. ꝛc. Greg. Cū aaron ad ſa
Moralit cerdotiū q̄ de tribu Leui fuerat deſpiceret: dignuſq; alius q̄
offerret holocauſta crederet: duodecim vge iuxta duodecim
tribus in tabernaculo poni iubent/ ꝛ vga leui viruit: et quid
vtutis aaron in munere haberet oñdit. In q̄ innuit ꝙ oēs q̄
vſq; ad finē mūdi iacemus in morte: q̄ſi virge relique in aridi
tate remanemus. Sed cūctis virgis in ariditate remanētib⁹/
virga leui ad florem rediit: q̄ corpus dñi veri. ſ. ſacerdotis in
mortis ariditate poſitū in florē reſurrectiōis erupit: q̄ flore aa
ron recte ſacerdos eſſe oñdit: q̄ hac reſurrectionis glia redē
ptor q̄ de tribu iuda ꝛ leui ortus eſt: interceſſor ꝓ nobis eſſe
monſtrat. Uirge. xij. tribuū in ariditate ꝑmanēt: q̄ corp⁹ dñi
poſt mortē viuit/ ſed nr̄a adhuc corꝑa vſq; in finē mūdi differū
Allegori. tur a glia reſurrectiōis. ¶ Orige. Uirga arida germinat cū
corpus extinctū reuiuiſcit/ cui q̄ttuor p̄ſtabunt. Seminatū in
1.Co.15.f corruptione: ſurget in incorruptione. Seminatū in infirmita
te ſurget in vtute. Seminatū in ignominia/ ſurget ī glia. Se
minatū corpus aīale/ ſurget ſpūale. Hec q̄ttuor vga aridi cor
Myſtice poris in reſurrectione germinabit. c ¶ Uirgā. Greg. Car
nē chriſti/ que de radice ieſſe ſucciſa et mortificata cito reuixit
poſt ariditatē mort. ¶ In virga regnāt potētia/ in flore pul
chritudo. vñ Can. ij. a. Ego flos cāpi ꝛ liliū conualiū. Alij hāc
virgā q̄ ſine humore floruit mariā eſſe putāt/ q̄ ſine coitu edi
dit verbū dei. vñ Eſa. xi. a. Egrediet virga de radice ieſſe: et
flos de ra. e. aſ. Chriſt⁹. ſ. q̄ future typū p̄ferens paſſionis: cā
dido fidei lumine ac paſſiōis ſanguīe purpurabat: flos virgi
nū/ corona martyrū/ gr̄a ꝯtinentiū. d ¶ Et turgētib⁹ ꝛc.
Orige.

duodecim: ꝛ vniuſcuiuſq; nomē a b
ſuꝑ ſcribes virge ſue: Nomē aūt c
aaron erit in tribu leui: ꝛ vna vir d
ga cūctas coꝝ familiaſ ꝯtinebit:
poneſq; eas in tabernaculo fede
ris coraz teſtimonio/ vbi loquar
a ad te: Quē ex his elegero germi e
nabit virga ei⁹: ꝛ cohibebo a me
querimonias filioꝝ iſrl' quib⁹ cō
tra vos murmurant. Locutuſq;
eſt moyſes ad filios iſrl': et dede
rūt ei oēs principes virgas ꝑ ſin
gulas trib⁹. Fuerūtq; virge duo f
decim abſq; virga aarō. Quas
cū poſuiſſet moyſes corā dño in
tabernaculo teſtionij/ ſeq̄nti die
¶ crucis.
b c regreſſus īuenit germinaſſe vgā
d aaron in domo leui: ꝛ turgētib⁹
gēmis eruperant flores/ q̄ folijs
dilatat ī amygdalas deformati
ſunt. Protulit ergo moyſes oēs
vgas de ꝯſpectu dñi ad cūctos
filios iſrl': viderūtq; et receperūt g h
ſinguli virgas ſuas. Dixitq; do
minus ad moyſen: Refer virgā i
aarō ī tabernaculū teſtimonij/ vt
ſeruet ibi in ſignū rebelloꝝ filioꝝ
iſrl': ꝛ quieſcāt q̄rele coꝝ a me ne
moriātur. Fecitq; moyſes ſicut

Orige. Hac vo rōne q̄ ꝓmiſſionū bona maiora ꝓmiſſionib⁹
dant: pene q̄ pctōrib⁹ p̄dicunt/ multiplicatis cruciatib⁹ inferū G
tur. Niſi q̄s tertiū aliq̄d poſſe fieri cogitet: colligens aliq̄ ſola
tia ex his q̄ in cōminatione dauid ꝯtinent: vbi triduo p̄nūcia
ta eſt futura mortis vaſtatio: ꝛ in ſex horas breuiatum eſt tp̄s
ſupplicij. Sed hec ibi ꝓficere poſſunt:
vbi penitētie tp̄s et ſatiſfactiōis locus
ꝯcedit. Scribit tñ q̄ deus malis red
dit pctā in tertiā ꝛ q̄rtā ꝓgeniē: bonis
aūt faciēs miſericordiā: nō ſolū in ter
tiā ꝛ q̄rtā/ ſed ſm̄ ſcripturā in mille ge
neratōes. ¶ Orige. Poſſum⁹ etiā ſic Tro.
intelligere eoꝝ q̄ in vga germīauerūt
differētias. Qui in chriſto credit/ p̄mo
morit: ꝛ poſtea renaſcit/ ꝛ ſic virgo ari
da germinat. Primū germen eſt p̄ma
in chriſto ꝯfeſſio. Scđo frondeſcit: vbi
renatus donū gr̄e/ et ſpiritus ſctīfica
tionē recipit. Inde affert flores: vbi ꝓ
ficit ꝛ ſuauitate moꝝ decorat/ ꝛ fragrā
tiā miſcđie ꝛ benignitatis effūdit. Tā
dē affert fructus iuſticie q̄b⁹ nō ſolū ip̄e
viuat/ ſed vitā alijs prebeat ꝓferēdo. ſ.
ex ſe verbū fidei ꝛ ſcientie dei vt alios
lucrifaciat. Sic ergo ſinguli fideleſ de
virga aaron q̄ eſt chriſtus germinant:
q̄ꝝ q̄ttuor iſte differētie alijs ſcripture
locis velut etates q̄ttuor deſignāt. vn
de. i. Ioh. ij. b. Scripſi vobis pueri: ꝛ
ſcripſi vobis adoleſcētes: ꝛ ſcripſi vo
bis iuuenes: ꝛ ſcripſi vobis p̄res. In
quibus non corꝑalis etatis/ ſed aīe ꝑ
fectus differentias ponit: ſicut obſer
uamus in germine ſacerdotali virge.
Habent aūt hec oīa nō tam in vga
aaron q̄ꝫ in ea que exiuit de radice ieſ
ſe/ ꝛ flos de radice eius aſcēdet: ſuper
G quem re

Nico. de lyra

* a ¶ Et vniuſcuiuſq; nomen b
. ſ. tribus. b ¶ Supſcribes virge
ſue. Ita ꝙ nomē ruben erat ſcriptū in
vga illi⁹ trib⁹. ꝛ ſic de alijs. c ¶ No
men aūt aaron ꝛc. Hoc dicit: q̄ in
virga que erat ꝓ tribu leui nō erat ſcri
ptū nomē leui: ſicut de alijs. Cuius rō
erat: q̄ q̄ſtio de ſacerdotio q̄ꝫtum ad il
los de tribu leui iā erat determinata per mortē chore ꝛ duce
torum ꝛ quinquaginta viroꝝ qui obtulerāt incenſum: ꝛ ideo
de ſacerdotio aaron nō erat queſtio niſi q̄ꝫtū ad alias tribus.
d ¶ Et vna virga cūctas eoꝝ ꝛc. Ex hoc dicūt aliq̄ ꝙ pre
ter. xij. virgas predictas erat vna cōmunis oībus tribubus:
ſed hoc videt rōnabiliter dictū: q̄ nō apparet cui deſeruiret ꝛ
ideo illud quod dicit hic: Et vna virga cunctas eoꝝ familias
cōtinebit: nō refert ad familias aliarū tribuū: ſed ad familias
de tribu leui in qua erāt plures familie: vt ſupra dictū eſt. iij.
cap. ſed virga aaron ſufficiebat ꝓ oībus/ eo ꝙ queſtio iā erat
determinata q̄ꝫtū ad alias familias leui: ita ꝙ domus aaron
continebat totum ius tribus leui q̄ꝫtum ad ſacerdotium.
e ¶ Quem ex his elegero germinabit virga eius. Ut
hoc ſigno alij quieſcant a ſacerdotio. f ¶ Fuerūtq; virge
duodecim ꝛc. Quia erāt duodecim trib⁹ p̄ter tribū leui. In
hebreo habet. Fuerūtq; virge duodecim ꝛ virga aaron in me
dio: q̄ ſic fuerūt diſpoſite corā dño in tabernaculo: ꝙ ſex vge
erāt ex vna parte ip̄ius/ ꝛ ſex ex altera: ꝛ ex hoc ptꝫ ꝙ nō fue
rūt ibi. xiiij. virge/ ſed. xiij. tm̄. g ¶ Uideruntq;. ſ. virgam
aaron ſolā germinaſſe miraculoſe. h ¶ Et receperunt ſin
guli virgas ſuas. Recognoſcētes eas tanq̄ꝫ nō mutatas:
ꝛ ſic viderūt ſacerdotiū remāſiſſe aaron ꝛ filijs eius ꝑ ſignum
datū a deo. i ¶ Refer virgā aaron tabernaculū. Ut ſi
qui de cetero vellēt cōtendere ꝓ ſacerdotio reprimant hoc ſi
gno. Moraliter vga que eſt ſignū dominij ꝛ correctionis: ſi Mo.
gnificat bonū prelatū/ in quo eſt poteſtas regendi atq; etiam
corrigēdi. Hec ergo virga germinat bonitate cōſcientie: fron
det veritate doctrine: floret celebritate fame/ ꝛ fructificat ſan
ctitate vite: ꝛ ideo ſibi debetur dignitas ſacerdotalis.
* Dixerūt aūt

pꝛecepat dñs. Dixerũt autẽ filij a
iſrael ad moyſen: Ecce ꝯſumpti b
ſumus: oẽs peribim⁹. Quicũqꝫ
accedit ad tabernaculũ dñi / mo/
rit: Nũ vſqꝫ ad internitionẽ cũ/
cti delẽdi ſumus? Ca. XVIII

a Dixitqꝫ dñs ad aa/ c
ron: Tu ⁊ filij tui et d
domus patris tui te
a ¶ Lxx. Sumetis pecca/
ta ſanctoꝝ: qꝛ ꝑ ea. ſ. q̃ of/
fert põtifex ꝓ peccato cuiuſqꝫ purificat eũ.
cũm poꝛtabitis iniquitatem ſan/
ctuarij: ⁊ tu ⁊ filij tui ſimul ſuſtie e
¶ Sacrificia ꝓ peccatis oblata que debẽ/
tur ſacerdotibus.
bitis pctã ſacerdotij veſtri: Sed f
⁊ fratres tuos de tribu leui ⁊ ſce
ptro pr̃is tui ſume tecum: ꝑſtoqꝫ
ſint ⁊ miniſtrẽt tibi: Tu aũt ⁊ filij g
tui miniſtrabitis in tabernaculo
teſtimonij. Excubabunt leuitę †
ad pꝛęcępta tua: ⁊ ad cũcta opa
tabernaculi: ita dumtaxat vt ad
vaſa ſanctuarij ⁊ altare nõ acce/
dãt: ne ⁊ illi moꝛiant: ⁊ vos pere h i
atis ſil. Sint aũt tecũ ⁊ excubẽt
in cuſtodijs tabernaculi: ⁊ in oĩ/
bus cerimonijs ei⁹. Alienigena †
nõ miſcebitur vobis. Excubate

A quẽ reqeſcet ſpũs dñi. Nec videt ocioſuz ꝙ virga dicit exire ⁊ flos aſcẽdere. Quis em̃ vnus ſit chꝛiſtus ꝑ ſubſtantiã: ſingul' tñ diuerſus efficit ꝓut eget is in q̊ opat. Qui ſegnioꝛ eſt ꝓ diſciplina: fit ei virga: ⁊ in v̾ga nõ aſcendere dicit: ſꝫ exire. Exeundũ eſt em̃ ei q̃ eſt ſegnis: ⁊ trãſeundũ ad aliũ ſtatũ ſicut v̾ga. i. ſeueritate rigidioꝛis doctrĩe cõpulſo. In iuſto v̾o q̃ ſicut palma floret: aſcẽdere dicit chꝛiſtus. Si quis ꝗ verberibus ĩdiget: exit ad eũ in virga. Qui aũt ꝓficit ad iuſticiã aſcẽdit ei in floꝛe vſqꝫ q̃ afferat fructus ſpũs q̃ ſunt charitas / gaudiũ / pax / patientia: ⁊ ceteræ virtutes.

Nico. de lyra

* a ¶ Dixerũt aũt filij iſrl. Iſtd refert ad p̃dicta in caplo p̃cedẽti: viderãt em̃ filij iſrael choꝛe ⁊ ſibi adiũctos moꝛtuos eo ꝙ accedebãt ĩdebite ad diuina: ⁊ occaſiõe etiã huius plures alij ſunt moꝛtui: ideo timẽtes petierunt a moyſe remediũ apponi: ⁊ ideo nõ ſunt puniti cũ dixerũt: b ¶ Ecce ꝯſumpti ſumus: omẽs ⁊c. Quia nõ dixerũt hoc murmurãdo ꝯ deũ vel ꝯ moyſen: ſed remediũ q̃rendo.

Glo. oꝛdi.

B Dixitqꝫ dñs. Ca. XVIII
a ¶ Tu ⁊ filij tui ⁊. Aug⁹. Alia lr̃a. Tu ⁊ filij tui ⁊ domus patris tui accipietis pctã ſctoꝝ. ⁊ pctã ſacerdotij vr̃i. Hec ſunt pctã ſctõrũ q̃ appellant ſacrificia ꝓ pctĩs. Peccata v̾o ſctoꝝ dictũ eſt: nõ q̃ ſancti cõmittũt: ſꝫ ab eo ꝙ ſunt ſctã. Dictũ ẽ ſanctoꝝ: qꝛ in ſanctis offerunt ⁊ pctã dicũtur ſacrificia ꝓ pctĩs: ideo appellata ſũt pctã ſanctoꝝ. Et pctã ſacerdotij vr̃i. i. eadẽ ipa q̃ offerunt ꝓ pctĩs: ſic etiã in Leuitico declarat: ⁊ ptinere dicit ad ſacerdotẽ. ¶ Oꝛige. Alia lr̃a. Tu ⁊ filij tui: ⁊ dom⁹ pr̃is tui tecũ ſumetis pctã ſctoꝝ. Qui melioꝛes ſunt: ĩferioꝝ culpas ſuſcipiũt. vñ Roma. xv. a. Uos q̃ foꝛtioꝛes eſtis ĩfirmoꝝ ĩbecillitates ſuſtinete. Iſraelita ſi peccet. i. laicus: ipe ſuũ nõ põt auferre pctm̃: ſꝫ req̃rit leuitã vel ſacerdotẽ vel pontificẽ vt pctoꝝ remiſſionem accipiat. Sacerdos aũt aut pontifex ſi delinquat: ipe ſuũ põt purgare pctm̃: ſi tñ nõ peccet in deũ. De hmõi em̃ pctĩs nõ facile videmus in leg' lr̃is remiſſionẽ pctoꝝ ſignificari. ¶ Oꝛige. Ieſus põtifex nr̃ q̃ penetrauit celos cũ filijs ſuis. i. aplĩs ⁊ martyrib⁹ ſumit pctã ſctoꝝ. Uenit em̃ vt pctã mũdi tolleret moꝛte ſua. Filij q̃ꝫ eoꝝ auferũt pctã ſctoꝝ. vñ paulus. ij. Coꝝ. xij. e. Libẽter impẽdar ꝓ aĩabus vr̃is. Et alibi: Ego em̃ iã ĩmoloꝛ ⁊c. ij. Tim. iiij. b. Hoſtia v̾o ad h̾ ĩmolat: vt eoꝝ ꝓ q̃bus iugulat pctã purgent. De martyribus Iohãnes in apocalypſi ſcribit. Quia aĩe eoꝝ q̃ iugilati ſunt ꝓpt nomen ieſu aſſiſtũt altario. Qui aũt aſſiſtit altario: oñdit ſacerdot' fungi officio. i. ꝓ ppl'i pctõ ſupplicare. Uereoꝛ ꝗ ne foꝛte ex q̃ martyres nõ ſunt: ⁊ hoſtie ſctoꝝ nõ offerunt ꝓ pctĩs nr̃is: non fiat remiſſio: ⁊ accidat nob / qđ de ſe dicũt iudei. Quia nõ hñtes altare neqꝫ tẽplũ neqꝫ ſacerdotiũ: ⁊ ideo nec hoſtias offerentes: pctã nr̃a inquiũt manẽt in nob: ideo veniã nõ ꝯſeq̃mur. Nos aũt dicere debemus: qꝛ hoſtie martyꝝ nõ offerunt ꝓ nob: ideo manẽt in nob pctã nr̃a. Nõ meremur em̃ ꝑſecutionẽ pati ꝓpt chꝛiſtũ. Sciẽs em̃ diabolus ꝑ paſſionẽ martyrij remiſſionẽ pctoꝝ fieri: nõ vult nob ꝑſecutionẽ gẽtiũ publicã mouere: qꝛ inuidet glĩe nr̃e: vel foꝛtaſſis ſcit nos deus idoneos nõ eſſe martyrio. ¶ Oꝛige. Querendũ ẽ quõ aliq̃ ſcti dicant: ⁊ de pctĩs eoꝝ ſcribat. Nõ em̃ (vt putãt q̃dã) ꝯſtatim q̃ ſanctus eſſe cepit: peccare nõ põt ⁊ ꝯtinuo eſſe ſine pctõ. Dicit em̃ ꝑ Ezechielẽ: A ſctĩs meis ĩcipiet': Ezech. ix. c. Si em̃ ſancti ſine pctõ ſunt: quõ p̃mi ſuccumbũt in ſupplicio pctoꝝ? Et Pꝛouerbio. xviij. c. Iuſtus in p̃ncipio ſermonis ſui ipe ſui accuſatoꝛ fit. Apl's q̃ꝫ qui in pꝛincipio epl'e ſcribit: Omnibus q̃ ſunt rome dilectis dei vocatis ſanctis. poſtea eiſdẽ dicit: Nolite ꝓpter cibum ſoluere opus dei. Et ad Coꝛinthios: C Paulus vocatus apl's ieſu chꝛiſti eccleſie dei que eſt coꝛinthi ſanctificatis in chꝛiſto ieſu vocatis ſctĩs. poſtea eiſdẽ dicit: Cũ em̃ ſint int vos emulatiões ⁊ ꝯtentiões: nõne carnales eſtis ⁊ ſm hoĩeꝫ ambulatis? Et paulopoſt. Oĩno audit inter vos foꝛnicatio: q̃lis nec int gẽtes ⁊ vos ĩflati eſtis. In q̃ nullũ immunẽ relinq̃t: dum alijs foꝛnicationẽ: alijs inflationẽ ſupbie crimẽ aſcribit: ⁊ ml'ta hmõi: ⁊ peioꝛa in ſequẽtibus ponit. Sꝫ ſctoꝝ multe differẽtie ſunt. Sãcti em̃ dicũt hi ideꝫ pctõꝛes / q̃ ſe deo vouerũt: ⁊ ſeꝑauerũt a vulgo vitã ſuã vt dño ſeruiãt. Hmõi hõ ſm h̾ ꝙ ceteris actibus circũciſis ſe dño mãcipauit / ſctũs dicit. Sꝫ foꝛte in hoc ꝙ dño ſeruit: nõ ita gerit oĩa vt cõpetit: ſꝫ in aliq̃bus delinq̃t. Si em̃ qui ſeꝑat ſe ab oĩbus actib⁹ vt diſciplinam medicine vel ph̾ie ꝯſequat: nõ cõtinuo ita ꝑfectus eſt vt nõ peccet in aliq̃: ĩmo plurima delinquẽdo vix ad ꝑfectiõeꝫ ꝑuenit: ⁊ tñ cũ ad hmõi ſcholas ſe tradidit: certũ ẽ eũ int medicos ⁊ ph̾os nũerari. Ita q̃ mãcipat ſtudijs ſctĩtat' ſm hoc qđ ꝓpoſuit ſctũs appellat. Scđm hoc v̾o ꝙ neceſſe ẽ eũ in mult' delinq̃re: dũ vſu ⁊ diſciplina ⁊ diligẽtia abſcidat ꝯſuetudo peccãdi: pctõꝛ dicit. Addo ãplius ꝙ niſi ſctm̃ ꝓpoſitũ aliq̃s habeat ⁊ ſctĩtatis ſtudiũ gerat: neſcit pctĩ pnĩaꝫ gerere: vel remediũ q̃rere. Qui nõ ſunt ſctĩ in pctĩs ſuis moꝛiunt: q̃ ſancti ſũt pnĩaꝫ ꝓ pctĩs gerũt: vulnera ſua ſentiũt: lapſus ſuos ĩtelligũt: ſacerdotẽ req̃rũt ⁊ purificationẽ ꝑ põtificẽ. Ideo caute ⁊ ſignãter dicit: quia põtifices ⁊ ſacerdotes nõ

1. Coꝝ. 1. a
1. Coꝝ. 3. a
1. Coꝝ. 5. a

Sctĩ varij

Nico. de lyra

Dixitqꝫ dñs. Ca. XVIII
Determinato ſacerdotio: hic ꝯſequẽter adiũgit oneris impoſitio. ⁊ p̃mo inq̃ꝫtũ ſacerdos ẽ mediatoꝛ ppl'i ad deũ. ſcđo ecõuerſo inq̃ꝫtũ ẽ mediatoꝛ dei ad ppl'm caplo ſequenti. Pr̃ia in duas: qꝛ p̃mo onus ĩponit. ſecũdo merceſ retribuit / ibi: Locutuſqꝫ ẽ dñs. Circa pꝛimũ dicit: c ¶ Dixitqꝫ dñs ad aarõ. Mediãte tñ moyſe: vt dicit Ra. Sa. d ¶ Tu ⁊ filij tui ⁊ domus pr̃is tui tecũ poꝛtabitis iniq̃tatem ſanctuarij. i. hẽbit' illa q̃ offerunt in ſanctuario ꝓ pctĩs ppl'i vt exponũt aliq̃. Sꝫ iſta expoſitio nõ videt cõueniẽs: qꝛ poꝛtare ⁊ ſuſtinere deſignãt on⁹ ĩpoſitũ. receptio aũt oblationũ nõ ẽ ſacerdotib⁹ oneroſa. ideo alit exponit referẽdo ad finẽ capl'i p̃cedẽtis: vbi q̃rit remediũ ꝯ piculũ moꝛt' ĩ ppl'o: ſi ĩdebite aliq̃ accederẽt ad diuĩa: vt ſit ſenſus: e ¶ Et tu ⁊ fi. tui ſi. ſuſtiebitis pctã ⁊c. i. ſi aliq̃ ſe ĩgerẽt ꝑ vr̃aꝫ negligẽtiã: nõ ſolũ punient ꝓ ſua temeritate: ſꝫ ⁊ vos ꝓ vr̃a negligẽtia. ⁊ ideo vob incũbit on⁹ arcẽdi eos: ⁊ diligẽter p̃cauẽdi ne aliq̃s ĩdebite accedat. f ¶ Sꝫ ⁊ frẽs tuoſ ⁊c. ſume tecũ p̃ſtoqꝫ ſint. ſ. ad officia ſibi cõueniẽtia: vtpote in cuſtodia vaſoꝝ ⁊ poꝛtaꝝ ne aliq̃s ĩdebite ſe ĩgerat. g ¶ Tu aũt ⁊ filij tui miſtrabit' in tabernaculo. Leuit' em̃ nõ erat licitũ ĩgredi niſi in motione caſtroꝝ q̃ñ vaſa ſctã erãt ĩuoluta: vt ea poꝛtarẽt. h ¶ Ne ⁊ illi moꝛiant. ꝓpt ſuã temeritatẽ. i ¶ Et vos pereatis ſil. ꝓpt vr̃aꝫ negligẽtiã. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ĩpoſitũ erat ſacerdotib⁹ rep̃mere leuitas: ⁊ leuitis

Diuiſio

D

Moꝛaliter. c ¶ Dixitqꝫ dñs ad aaron ⁊c. Sequitur: † ¶ Excubabũtqꝫ leuite ad p̃cepta tua ⁊ ad cũcta opa tabernaculi: ita dũtaxat vt ad vaſa ſanctuarij ⁊ ad altare nõ accedãt. Per h̾ ãt ꝙ leuite arcent ab ĩgreſſu ſanctuarij ⁊ ab actu offerẽdi ſacrificia ĩ altari holocauſtoꝝ: ſignificat ꝙ clerici q̃ ſũt ſb̾ ſacerdotib⁹ etiã in alijs ſacr' oꝛdinib⁹ ꝯſtituti: nõ debẽt exercere act⁹ ptinẽtes ad officiũ ſacerdotũ. † ¶ Alienigena nõ miſcet vobiſ. Per h̾ ꝙ ppl's cõis arcet ab ĩgreſſu loci diuini cult⁹ ⁊ ꝯcedit ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis eis miniſtrãtibus: ſignificat ꝙ in nouo teſtamẽto populus cõmunis arcendus eſt a cancello vel choꝛo vbi diuinum officium celebꝛatur.

Moꝛalit

U * Oĩa q̃ ſanctificant

F ſacerdotes nõ quorũcunq̨/ſed ſctõrũ pctã ſumũt. Sanctꝰ enĩ ē
E q̇ pctm̃ ſuũ ꝑ põtificē curat. a ¶ Tu aũt ⁊ filij ⁊c. Origeñ.
Tropolo. Alia lr̃a: Tu aũt ⁊ filij tui tecũ in cõſpectu tabernacli teſtimo/
nij obſeruate cuſtodias vr̃as ⁊ altaris tabernaculi ⁊c. Obſer/
uare diligēter cõuenit q̃ ſcripta ſunt/⁊ eos p̃cipue q̇ ĩ ordine ſa
cerdotali gloriaṫ. Qui aũt obſeruet et
faciat q̃ ſacerdotibus mandata ſunt /et
q̇ vtaṫ ordine ⁊ ore ſacerdotali/oga v̾o
nõ obſeruet: ſolꝰ noſſe poteſt q̇ ſcruta/
tur corda ⁊ renes. Mandanṫ aũt obſ/
uari nõ ſolũ ea q̃ foris ſunt/ſ; p̃cipue q̃
intra velũ ſunt: quaſi cura ſit ſacerdoti/
bus euidētia ⁊ manifeſta diuine legis
mãdata implere: ⁊ myſteria abſcõdita
2.Co.5.b omni pſpicacia intueri. Si v̾o ad homi
nē velit referre tabernaculũ teſtimonij
(Paulꝰ enĩ corpus homĩs tabernacu
lũ dicit) interiora velaminis vbi inac/
ceſſibilia teguntṫ: principale cordis dice
mus: qđ ſolũ recipe põt myſteria veri/
tatis. Duo v̾o altaria.i.interiꝰ ⁊ exteri
us (qm̃ altare oratiõis indiciũ ē) illud
puto ſignificare qđ dicit Ap̃ls.j.Cor.
xiiij.c. Orabo ſpũ/orabo ⁊ mēte. Cum
enĩ in corde orauero: ad altare ĩteriꝰ ĩ/
gredior. vñ Mat.vj.a. Tu aũt cũ ora/
ueris intra ĩ cubiculũ tuũ ⁊ claude oſti/
um et ora patrē tuũ in abſcõdito. Qui
ita orat/ingrediṫ ad altare incēſi qđ eſt
interiꝰ. Qui v̾o clara voce et verbis cũ
ſono prolatis vt edificet audiētes ſpi/
ritu orat/ ⁊ offert hoſtiaʒ in altario qđ
eſt foris ad holocauſtũ ppl̾i cõſtitutuʒ.
Oportet ergo ſacerdotes ea p̃cipue cu/
rare/ q̃ intra velũ interiꝰ teguntṫ: ne q̇d
ibi pollutũ inueniaṫ: interiorē.ſ.homi/
nē ⁊ cordis ſecreta vt ibi immaculata ꝑ
maneant. Cherubin ⁊ ꝓpitiatoriũ ſciētia eſt intelligenda trini
tatis. Cherubin q̇dē multitudo: id ē ꝑfectio ſcientie interp̃taṫ:
⁊ que eſt alia ꝑfectio ſciētie niſi agnouiſſe patrē ⁊ filiũ ⁊ ſpiritũ
ſanctũ: Hec ergo curãda ſũt a ſacerdotibꝰ/ vt incõtaminata ⁊
illeſa ſeruenṫ. Urna v̾o habēs celeſtē cibũ manne/theſaurꝰ di/
F uini verbi eſt. Arca aurea in qua ſunt tabule teſtamēti mēs no
ſtra eſt in qua legē dei deſcriptã habere debemꝰ. hec debʒ eſſe
aurea.i.pura et p̃cioſa/in q̃ lex dei ſit ſcripta. nõ atramēto: ſed
ſpũ dei viui: nõ ĩ tabulis lapideis/ſ; in tabulis cordis carnali/
bus. vñ Rom.ij.c. Qui oſtendũt opus legis ſcriptũ ĩ cordibꝰ
ſuis. Scripſit aũt deꝰ in cordibꝰ eorũ digito legē naturalē/quã
dedit dñs hũano generi/⁊ ĩ cũctoꝝ mētibꝰ ſcripſit. vñ initia ſu/
mimꝰ/⁊ ſemina q̃dã ad pſcrutãdã veritatē q̃ ſi bene excolamus
Allego. fructũ vite afferēt nobis. ¶ Tu aũt et filij tui. Allego. Perfe
ctiores.ſ.in eccl̾ia ⁊ ſancti doctores/quorũ officiũ eſt ſacramen
ta diuĩa manibꝰ cõtrectare: et vaſa ſctã.i.ſcripture myſtica ver
ba vētilare ⁊ ad intellectũ ꝓducere. Cetera aũt turba mediteṫ
diligēṫ q̃ cape põt/⁊ q̃ magiſtroꝝ diſcretio iubet. b ¶ Si q̇s
⁊c. Nõ de tribu leui. Ozias enĩ de tribu iuda: qꝛ vſurpauit ſa
cerdotiũ lepra ꝑcuſſus eſt. ij. Paral.xxvj. c ¶ Locutꝰ ē do/
minꝰ ⁊c. Orige. Alia lr̃a. Locutꝰ eſt dñs ad aaron dicēs: Ec/
ce dedi vobis ad cõſeruandũ p̃mitias. Alij tñ ad obſeruãdũ: ſ;
Queſtio veriꝰ ad cõſeruãdũ. Querēdũ eſt aũt quõ ſm legē p̃mitie obſ/
uenṫ: Nõ enĩ vt cuſtodiãt ſacerdotes accipiũt/ſ; vt ↄſumant.
Ꝥ ergo ad legē lr̃e nõ applicaṫ/ſ; ad legē ſpũs. Spiritales enĩ
p̃mitie cõſeruari pñt/lr̃ales nõ pñt. Chriſtuſ p̃mitie eſt vere/ q̃
ad cõſeruandũ nobis date ſunt. Beatũ eſt enĩ vt aĩa q̃ chriſtuʒ
ſuſcepit ſemꝑ ↄſeruet ⁊ ſꝑ habeat. Que aũt offerebanṫ in lege
cõſumebanṫ/⁊ in vētre digerebanṫ in ſeceſſũ. Has aũt p̃miti/
as q̇ mãducauerit/⁊ guſtauerit panē q̇ de celo deſcēdit/nõ mo/
Joh.6.e rieṫ in eternũ. Hic eſt enĩ panis q̇ cũ ſemꝑ comedaṫ ſēꝑ ꝑma/
net/immo augeṫ. Quãto enĩ ampliꝰ verbũ dei ſũpſeris/tanto
abũdabit. d ¶ Primitiarũ. Primitie lr̃ales cõſumunṫ/ſpi
rituales cuſtodiunṫ. Quãto enĩ verbũ dei ampliꝰ ſũpſeris: tã/
to abũdabit. e ¶ Oĩa q̃ ſan.a fi.iſ. Orige. Alia lr̃a. Ex oĩ
Moraliṫ bus q̃ ſanctifi. mihi a filijs iſrl̾ ⁊c. Nõ vult deꝰ accipe p̃mitias
niſi a ſanctificatis iſrl̾. Inueniunṫ enĩ apud gētiles opa digna
deo. Excoluerũt enĩ aliq̇ virtutes animi/⁊ philoſophia ĩ nõnul
lis aliq̇d egit. Ex illis vult deꝰ bñfacta ſuſcipe quoꝝ mēſ videt
deũ/et q̇ ſancti ſũt ꝑ fidē dei. Gentilis aũt etiã ſi q̇d honeſtũ ha
beat in moribꝰ (qꝛ nõ deo/ſed ſibi aſcribit) nõ ſanctificaṫ/nec ĩ/
ter p̃mitias

in cuſtodia ſanctuarij: ⁊ in mini/
ſterio altaris: ne oriatur indigna
tio ſuꝑ filios iſrael. Ego dedi vo
bis fr̃es vr̃os leuitas de medio
filioruʒ iſrl̾: ⁊ tradidi donũ dño/
vt ſeruiãt in miniſterijs taberna/
a culi eius: Tu aũt ⁊ filij tui cuſto a
dite ſacerdotiũ veſtrũ: ⁊ oĩa quę
ad cultũ altaris ꝑtinent et intra
veluʒ ſunt: per ſacerdotes admi
b niſtrabũtur. Si quis exterñꝰ ac/
c ceſſerit/occidetur. Locutus ē do b
minꝰ ad aaron: Ecce dedi tibi cu c
d ſtodiã primitiarũ mearũ: Omĩa d
a ¶ nõ a ꝓſelytis: nõ a gentilibus.
f quę ſãctificanṫ a filijs iſrael tibi e
tradidi ⁊ filijs tuis pro officio ſa
¶ ſpiritualiter.ſ.intellecta.
cerdotali legitima ſempiterna.
a ¶ quia ꝑ ſe ſancta non ſunt.
g Hęc ergo accipies de his q̃ ſan
ctificanṫ et oblata ſunt domino.

ter primitias recipiṫ. ¶ Orige. Videṫ aũt ſm litterã ꝓſeli/ G
tos excludere/ſolos aũt ſãctificatos ex filijs iſrl̾ vult offerre p̃
mitias. Puto aũt ꝓſelitũ ex eo dici/ꝙ nõ licet ei eccl̾iam in/
gredi. Scriptũ eſt enĩ Deuṫ.xxiij.b. Nõ abominaberı idu/
meũ/qꝛ fraṫ tuꝰ ē: nec egyptiũ/qꝛ incola fuiſti in terra eiꝰ. Fi/
lij ſi nati fuerint eis/tertia generatiõe
ĩtrabũt in eccl̾iaʒ dei. Donec ergo fru/
ctuſ nõ affert egyptiꝰ vl̾ idumeꝰ: nec fa
cit filios p̃me et ſecũde ⁊ tertie genera
tionis: nõ ingrediṫ in eccl̾iam/ſ; filio/
rũ generatio ingredi facit. Notãdũ ãt
qꝛ nõ dicit: ſi nati fuerint eis filij vl̾ fi/
lie: ſed filij ſi nati fuerint eis. Soli filij
ſunt q̇ faciũt patres in eccl̾iaʒ introire:
¶ Orige. Ter etiã in anno apparere
iubeṫ omne maſculinũ nõ femininũ.
f ¶ A filijs. Nõ a filiabꝰ. Nõ eĩ oci/
oſe alibi nominat cũ filijs etiã filias: a/
libi filiaꝝ nõ facit mentionem. Que tñ
ſpecialiṫ nõ ad ſexũ/ſ; ad diſcretionem
animarũ referēda ſũt. ¶ Orige. Dif/ Filias
ficile inuenies ſctõs q̇bꝰ deꝰ eximiũ p̃/ nerare
beat teſtimoniũ filias genuiſſe. Abra/
am/iſaacq̨ nõ genuerũt filias. Soluſ
iacob vnã filiã genuit/⁊ ipa fratribus
⁊ parētibꝰ opprobriuʒ fuit/⁊ vindicte
furorē fratribꝰ incitauit. g ¶ Hec er
go acci. ⁊c. Idē. Et hoc ſit vob̾ ex hiſ Anag
q̇ ſanctificanṫ ſãctis de ſacrificijs ⁊c.
Spũſſanctꝰ ita ſanctꝰ ē vt nõ ſit ſancti/
ficatus. Nõ enĩ aliũde accedit ei ſãcti/
ficatio/nec initiũ ſãctitatı accepit. Idē
de patre ⁊ filio intelligēdũ ē. Sola eĩ
trinitas ſubſtãtia ē/q̃ nõ extrinſecꝰ: ſ;
ſui natura ſctã eſt. Omnis enĩ creatu/
ra vl̾ ſpũſſancti dignatiõe vl̾ meritorũ
rõne ſctĩficata ſctã dꝛ. vñ. Leui.xix.a.
Sancti eſtote quia ego ſanctus ſum ⁊c. Non enim eadē ſan/
ctitas in deo et homine ponenda. De deo enĩ diciṫ/quia ſan
ctus eſt. hominibus autem quaſi qui non ſemꝑ fuerunt iube/
tur vt fiant ſancti. Ubi autem habemus nos: ſancti eſtote: in H
greco habetur: ſancti efficimini. Sed noſtri interpretes ĩdif/
ferenter eſtote ꝓ efficimini poſuerunt. Unuſquiſq̨ ergo no/
ſtrum ex quo ſe deo vero corde mancipauit/ſanctus efficitur.
Uere autē ⁊ ſemper ſanctus ſolus eſt deus. vnde Hebreo.
ij.c. Qui enim ſanctificat ⁊ qui ſanctificantur ex vno omnes.
Non autē putes eſſe cõtrariũ quod de chriſto legimꝰ: Quē
pater ſanctificauit ⁊ miſit in hunc mundum. Qui eniʒ ſancti/
ficatur ſm carnem chriſtus eſt: non ſm ſpiritũ. Scđm ſpiri/
tum pariter ⁊ ſm carnē dicit: Ego ſanctifico meipſũ pro eis:
vt qui ſanctificat ſm ſpiritum intelligaṫ. qui autē ſanctificaṫ
ſm carnē

Nico. de lyra

✱ re leuitas: ⁊ leui

✱ a ¶ Tu autē et filij tui cuſtodite ſacerdotiũ vr̃m:
Id eſt ſacerdotale officiũ/quod ſeruaṫ debite miniſtrando/⁊
perditur indebite exercendo: ſicut nadab ⁊ abiu mortui ſunt
offerendo ignem alienũ/vt habeṫ Leuiṫ.x. b ¶ Locutus
eſt dominus ⁊c. Hic deſcribitur retributio pro labore: et
primo q̃tum ad ſacerdotes generaliter. ſecundo q̃tũ ad leui
tas/ibi: Filijs autē leui. tertio q̃tum ad ſummũ ſacerdotem
ſpecialiter/ibi: Locutuſq̨ eſt dominus. Qꝛ tũ ad primũ dici/
tur: c ¶ Ecce dedi tibi cuſtodiã primitiarũ mearuʒ.
Et dicitur cuſtodiã: quia nõ oportebat talia comedere prima
die ⁊ ſecũda tm̃/ſicut de aliquibꝰ ſacrificijs quorũ reliquie nõ
poterant reſeruari pro victu ſacerdotũ in tempus magis lon
gum. d ¶ Omnia que ſanctificantur. Hoc eſt deo ꝓ/
mittuntur per votũ. e ¶ Tibi tradidi ⁊ filijs tuis ꝓ of
ficio ſacerdotali: Id eſt pro labore officij.

✱ In ſanctuario

✱ e ¶ Oĩa q̃ ſanctificanṫ a filijs iſrl̾ tibi tradidi ⁊c.
Per hoc aũt ꝙ ſacerdoti aſſignanṫ p̃mitie ⁊ leuitis decime ꝓ
ſuſtētatiõe ſua familiarũq̨ ſuaꝝ. oſtendiṫ ꝙ in nouo teſtamē
to ppl̾s teneṫ ꝓuidere ſeruientibꝰ deo de victu ⁊ veſtitu ſm
ↄditionē ſtatuũ ⁊ ꝑſonaruʒ: et iſtud obſeruatũ fuit ab antiq̇/
etiã apud gētiles: ſicut ptʒ Geñ.xlvij.e. vbi dꝛ ꝙ ſacerdotes
egypti tꝑe famis nõ fuerũt cõpulſi vēdere poſſeſſiões ſuas ſi
cut alij/qꝛ ſtatuta cibaria ſibi ex horreis publicis p̃bebanṫ.

A ſm carnẽ: vnus tñ ⁊ idẽ chꝛiſtus. Ab oĩbus ergo fructibus
G ſanctificate ſunt offerẽde pꝛimitie/ſed ſpiritali pontifici. Fru/
ctus aũt ſpũs eſt/charitas/gaudiũ/pax/patiẽtia ⁊c. Gal.v.d
Sũt aũt pꝛimitie charitatis vt diligat deũ ex toto coꝛde: ⁊ ex
tota aĩa: ⁊ ex tota mẽte. Ex hoc charitatis fructu ſcḋo habere
...t.22.d debeo: vt diligã ꝓximũ ſicut meipſm.
Ille ergo pꝛimitie charitatis deo offe/
runt̃ ꝑ põtificẽ. q̃ ſcḋo loco ſunt meis
vſibus relinquunt̃. tertio aũt loco ex h̃
fructu diligere debeo etiam inimicos
Moralit̃ meos. ¶ Orige. Pꝛimitias oĩm gre
gũ ſacerdotibus lex mãdat offerri: ita
vt oĩs q̇ poſſidet agꝝ/vineã ⁊ oliuetũ/
hoꝛtũ: ⁊ ſi q̇d exercet̃ in terris: ⁊ q̇ pe/
culia cuiuſqꝫ pecoꝛis nutrit: offerat ḋo
oĩe qḋ pꝛimũ eſt. Deo eñi offerri dic̃
qḋ ſacerdotibꝰ dat̃. hoc eñi ex lege do/
cet̃: qꝛ nemo legitime vtit̃ fructibꝰ vel
pecoꝛibus: niſi deo. i. ſacerdotibus ex
ſingulis pꝛimitie offerant̃. Hãc ergo
legẽ ſm lr̃aȝ ſicut alia nõnulla neceſſa
ria obſeruandã puto. Sũt eñi aliq̃ mã
data etiã in nouo teſtamẽto neceſſario
obſeruãda. Sũt tñ q̇ dicãt: Si aliquid
obſeruat̃ ſm lr̃aȝ: cur nõ oĩa? Si vero
ſpiritaliter intelligẽda: ſpiritaliter ſũt
oĩa diſcutiẽda. Nos aũt vtriuſqꝫ aſſer
tionis inſolentiã temperãtes: quid in
his obſeruandũ ſit auctoꝛitate ſcriptu/
raꝝ ꝓferemꝰ. Scriptũ ẽ eñi: Ps. xviij
b. Lex dñi irrep̃hẽſibil̃ ꝯuertẽs aĩas:
teſtimoniũ dñi fidele ſapĩaȝ p̃ſtãs par
uulis. Pꝛeceptũ dñi lucidũ illuminãs
oculos: timoꝛ dñi caſtus ꝑma. in ſecu/
lũ ſecli. Iuſticie dñi recte letificãtes coꝛda. Iudicia dñi vera
⁊c. Niſi eſſent hec ſingula diuerſa: nõ ꝓpꝛias differẽtias v/
nicuiqꝫ ſcriptura dediſſet: vt aliud de lege dñi: aliḋ de mãda/
to: aliud de iuſtificatiõibus: aliud de iudicijs diceret. Aliḋ ğ
lex: aliud p̃ceptũ: aliud teſtimoniũ: aliud iudiciũ: aliud iuſtifi/
catio. vñ Deut̃. vj. a. Hec ẽ lex ⁊ mãdata: ⁊ iuſtificatões: ⁊ p̃
B cepta ⁊ teſtimonia ⁊ iudicia q̃ p̃cepit dñs moyſi. Diligẽtius
ergo his q̃ recitant̃ in lege intẽdamus. Sicubi eñi ſcribit̃ eẽ
mãdatũ: nõ ꝯtinuo lex accipiẽda ẽ. Iuſtificatiões q̇ȝ nõ ſtatĩ
lex aut mãdatũ putãde ſunt. Teſtimoniũ eñi aut iuſticia non
ꝯfuſe vnũ ex ceteris: ſʒ diſtincte accipiẽdũ ẽ. Cũ ğ dicit̃: quia
lex hʒ vmbꝛã futuroꝝ: nõ ideo mãdatũ vel iuſticia vel iudicia
vmbꝛe ſunt futuroꝝ. Nec ẽ eñi ſcriptũ hoc ẽ mãdatũ paſche:
ſʒ hec ẽ lex paſche. In oue ğ coꝛꝑali debeo intelligere vmbꝛã
...Coꝛ.5.c eſſe futuri boni. ⁊ qꝛ paſcha nr̃m ĩmolatus eſt chꝛiſtus. Silr̃
etiã inuenies de açymis ⁊ de alijs feſtoꝝ dieꝝ obſeruantijs
ſcriptũ. Quia ğ hec oĩa ſub legis titulo ſcribunt̃ in lege: q̃re
re debeo q̃ ſunt açyma futuroꝝ bonoꝝ. ⁊ inuenio aplm dicẽ/
tẽ. i. Coꝛ. v. c. Nõ in fermẽto veteri neqꝫ in fermẽto malicie
⁊ neq̃tie ⁊c. Scriptũ ẽ q̇ȝ: Hec ẽ lex circũciſionis. Quero ğ
q̇d circũciſionis vmbꝛa bonoꝝ cõtineat̃ futuroꝝ: ne mihi in
vmbꝛa circũciſiõis dicat Paulus: Si circũcidimini chꝛiſtus
vob nihil ꝓdeſt: Gal. v. a. Hec ğ ſingula q̃ nõ ſm lr̃aȝ obſer
...en.5.b uãda dicit Apl̃s: inuenies apud moyſen leg̃ titulo ſignari.
¶ Orige. Ubi ṽo dicit: Nõ occides: nõ adulterab ⁊ hmõi:
legis titulũ nõ p̃miſit. Hec eñi mãdata ſunt: ⁊ ideo nõ exina/
niunt̃ apud diſcipulos euãgelij: ſʒ implent̃. Nõ eñi mãdatũ:
Duplex ſʒ lex vmbꝛã habere futuroꝝ dicit̃ bonoꝝ. ¶ Orige. Notan
dũ ṽo ꝙ lex duplicit̃ dicit̃. Generaliter eñi oĩa hec mãdatũ:
iuſtificatiões: p̃cepta: teſtimonia: iudicia: lex dicunt̃. Spãlit̃
aũt aliq̃ ꝑs eoꝝ q̃ in lege ſcripta ſunt: vt ſupꝛadicta. Genera/
liter ṽo lex ſignificat̃ cũ dicit̃: Matth. v. b. Nõ veni ſoluere
legẽ: ſʒ adimplere. Et alibi: Plenitudo leg̃ eſt dilectio: Ro
ma. xiij. c. Oĩa eñi q̃ in lege ſcripta ſũt: legẽ noĩauit. ¶ Ori/
ge. Alibi q̇ȝ: Iuſte inq̇t ſectare qḋ iuſtũ eſt: Deut̃. xvj. c. Et
Queſtio q̇d opus ẽ etiã in his allegoꝛiã q̃rere: cũ edificet lr̃a? ¶ Ori/
ge. Quero q̇ȝ ſi aliq̃ q̃ ſm lr̃aȝ ſunt ſtare pñt: neceſſario etiaȝ
allegoꝛice intelligant̃. Scriptũ ẽ eñi in lege: Geñ. ij. d. Pꝛo
pter hoc relĩquet homo patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ adherebit vxoꝛi ſue
⁊c. Qꝛ hec allegoꝛica myſteria ꝯtineãt: Paulus ꝓnũciat di/
cẽs: Eph. v. g. Myſteriũ hoc magnũ eſt ⁊c. Qꝛ aũt opoꝛte/
...ĩi.2.d bat etiã ſm lr̃am cuſtodiri ipẽ dñs oñdit dicẽs: Matth. xix.
a. Scriptũ eſt: Pꝛopter hoc relinquet homo patrẽ ⁊ matrẽ:
⁊ adherebit vxoꝛi ſue: ⁊ erunt duo in carne vna. Qḋ ğ deus
cõiunxit hõ nõ

a Omnis oblatio ⁊ ſacrificiũ ⁊ q̇c
quid ꝓ pctõ atqꝫ delicto reddi/
tur mihi ⁊ cedit in ſanctaſancto
rum: tuum erit et filioꝝ tuoꝛum:
In ſanctuario comedes illud: a
¶ foꝛtes in fide.
Mares tm̃ edent ex eo: qꝛ con/ b
¶ virgines.
ſecratũ eſt domino. Pꝛimitias c
autẽ q̃s vouerint ⁊ obtulerint fi/
¶ aaron ſcȝ. a ¶ vero. ſ. pontifici. i. chꝛi/
ſto. b ¶ apoſtolis: maioꝛibus. ſ. ⁊ minoꝛi/
bus poteſtatibus.
lij iſrael: tibi dedi ⁊ filijs tuis ac
¶ ſanctis aĩabus vel plebibus.
b filiabus tuis iure ꝑpetuo. Qui
mundus eſt in domo tua veſcet̃
c eis. Omnem medullã olei ⁊ vi/ d
ni ac frumẽti: quicquid offerũt
pꝛimitiarum domino/tibi dedi.

cõiunxit hõ nõ ſeparet. Qꝛ aũt abꝛaã duos filios habuit: vnuȝ C
de ancilla: ⁊ vnũ de libera. q̇s dubitat ſm lr̃am ſtare? Adiecit
aũt Apl̃s: Hec aũt ſunt allegoꝛica. a ¶ Omis oblatio ⁊c.
Orige. Eſt aũt ſapiẽtis ſcribe ⁊ docti de regno dei vt ſciat de
his theſauris ꝓferre noua ⁊ vetera: ⁊ quõ penitus lr̃aȝ occidẽ
tẽ abijciat: ⁊ ſpm̃ viuificantẽ req̇rat: vt
ꝯfirmet vtilẽ ⁊ neceſſariã lr̃e doctrinã:
aut manẽte hiſtoꝛia etiã myſticum ſen/
ſum ĩtroducat: ſic̃ in pñti loco. ¶ Ori/
ge. Utile eſt eñi ſacerdotibus euãgelij Moralit̃
offerre pꝛimitias: vt q̇ euãgeliũ annun 1. Coꝝ. 9. b
ciãt de euãgelio viuãt. Impiũ eſt eñi vt
qui ingredit̃ eccleſiã dei: q̇ ſcit ſacerdo/
teſ ⁊ miſtros aſſiſtere altari ⁊ ṽbo dei:
aut miſterio eccleſie deſeruire: nõ offe/
rat ſacerdotibus pꝛimitias de fructibꝰ
terre quos dedit dñs: ſolẽ ſuũ ꝓducen
do ⁊ pluuias miniſtrãdo. Qui eñi ſibi
datos fructus a deo credit: ſcit mũerã/
do ſacerdotes honoꝛare deũ de mũeri/
bus ſuis. vñ Matth. xxiij. b. Ue vob
ſcribe ⁊ phariſei hypocrite q̇ decimat̃.
mẽtã ⁊ cyminũ ⁊ anhetũ: ⁊ p̃terit̃ que
maioꝛa ſunt legis. hypocrite hec opoꝛ/
tet fieri: ⁊ illa nõ omitti. Uult ergo do/
minus hec ſm lr̃am nõ omitti. Ad di/
ſcipulos q̊ȝ ait: Matth. v. c. Niſi abũ/
dauerit iuſticia veſtra plus q̃ȝ ſcribarũ
⁊ phariſeoꝝ nõ intrabitis in regnũ ce/
loꝝ. Quod ergo vult a phariſeis: mul/
tomagis a diſcipulis. Qḋ aũt a diſci/
pulis nõ vult fieri: nec a phariſeis. Uñ
dictũ eſt antiquis: Nõ occides: hoc ſer Mat. 5. c
uãt phariſei. diſcipulis aũt dicit̃: Qui Ibidẽ
iraſcit̃ fratri ſuo reus erit iudicio. ¶ Orige. Chꝛiſtus nos re/ Gal. 3. b
demit de maledicto legis: nõ de maledicto mãdati vel teſtimo/
nij vel iudicioꝝ: ne. ſ. ſubiecti eſſemus circũciſioni carnis: ⁊ ſab
batoꝝ obſeruationi: ⁊ hmõi que ꝯtinent̃ in lege: nõ in manda/
tis. Abũdat ergo iuſticia noſtra plus q̃ȝ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝛũ.
Si illi de fructibus terre guſtare nõ audẽt: pꝛiuſq̃ȝ pꝛimitias Mat. 5. c
ſacerdotibus offerãt: ⁊ leuitis decimas ſeparent. Ego aũt ni/ D
hil hoꝝ faciẽs fructibus terre ita abutar: vt ſacerdos ⁊ leuita
⁊ dei altare nõ ſentiat. ¶ Orige. Petrus quoqꝫ ⁊ paulus ꝑ
ſe pꝛimitias credentiũ offerũt. vnde Paulus dicit ad Roma.
xv. e. Quia ab hieruſalẽ vſqꝫ ad illyricũ repleuerim euãgeliũ
chꝛiſti: vbi nõ noĩatus eſt chꝛiſtus: ne ſuꝑ alienũ fundamentuȝ
edificarent. Omnes ergo quos docuit tanq̃ȝ fructus ſuos of/
fert: ⁊ quotidie querit nouos agros quos excolat: ⁊ noua ru/
ra que ſeminet. Unde ait: Cupio venire ad vos vt aliquẽ fru/ Roma. 1. b
ctum habeam in vobis ſicut in ceteris gentibus. Ex his omni
bus electa queqꝫ ſignat: ⁊ ſingulaꝝ eccleſiaꝝ eligit ⁊ offert pꝛi/
mitias. ¶ Orige. Quiſquis etiam doctoꝛ quia docet: p̃dicat ⁊ Allegoꝛi.
inſtruit auditoꝛes agrũ eccleſie ſue: id eſt credentiũ coꝛda vide
tur excolere. Habet quoqꝫ culture ſue fructum: ⁊ in fructu ele/
ctum aliquem ⁊ pꝛecipuũ quem quaſi pꝛimitias offerat: ⁊ aliũ
pꝛo pꝛimogenitis: aliũ ꝓ decimis. ¶ Orige. Habet foꝛte ali/
quis pꝛimogenitos ⁊ inferioꝛes: quos neqꝫ ꝓ pꝛimitijs neqꝫ
ꝓ pꝛimogenitis: ſed ꝓ decimis poſſit offerre. b ¶ Iure per
petuo. Quomodo põt eternũ eſſe quod viſibile eſt? Que eñi
vident̃ tempalia ſunt. pꝛimitie aũt que offerunt̃ aaron: viſibi/
les ſunt: circũciſionẽ quoqꝫ ⁊ açyma: ⁊ paſcha viſibile: eſt ne/
ceſſe eternũ nõ eſſe: ſed tempale. Inuiſibilis ergo circũciſio q̃ 1. Coꝝ. 5. c
in occulto eſt: eterna eſt: ⁊ açyma ſinceritatis ⁊ veritatis. Sic Ro. 2. d
⁊ hec ei qui nõ in manifeſto ſʒ in occulto iudeus qui ſpiritu nõ
lr̃a legẽ cuſtodit: ſm ĩterioꝛẽ hominẽ legitima eterua dicunt̃.
c ¶ Omnem medullã olei ⁊ vini ac frumenti ⁊c. Ori/ Myſtice
ge. oſtendimus mandatũ de pꝛimitijs frugũ vel pecoꝝ debere
etiam ſm lr̃am ſtare: videamus quomodo ſpiritaliter intelli/
gat̃. Hic eñi ait: Omnes pꝛimitie olei: vini ⁊ frumenti: hoꝛũ
G omniũ pꝛimitie

Nico. de lyra

✱ a ¶ In ſanctuario comedes illud. Et ſic determinat
locũ. b ¶ Mares tm̃ edent. Et ſic determinat ſexũ q̃ȝtum
ad ſacrificia p̃dicta. c ¶ Pꝛimitias autem quas vo. ⁊c.
Sequit̃: Qui mũdus ẽ in domo tua veſcet̃ eis. Licet
poſſent comedi a maſcul̃ ⁊ mulieribus: vtpote vxoꝛe ⁊ filiabus
ſacerdotũ: tñ nõ erat licitũ ĩmũdis. d ¶ Dẽȝ medullã olei.
Quia p̃mitie debebãt dari de melioꝛi qḋ ſignificat̃ ꝑ medullã.

 ✱ Quicq̇d pꝛimũ

a Uniuerſa fruguꝫ initia q̄ gignit humus et domino deportāt̄: ce/dent in vſus tuos. Qui mūdus ē in domo tua: veſcet̄ eis. Om̄e qđ ex voto reddiderint filij iſrł/ b tuū erit. Quicquid primū erum/pet e vulua cunctę carnis quaꝫ offerunt dño: ſiue ex hominibuſ

¶ coꝛda humana.

a ¶ pꝛimogeniti ſunt qui cū mulieribus nō ſunt coinquinati vel martyres.

¶ rationabilibus.

E omniū pꝛimitie que oblate fuerint domino tibi ea tradidi. Si aūt omnes pꝛimitie ad pontificē pertinēt: pontifex requirēdus eſt ad quē ꝑtinere debeāt/ etiā ille pꝛimitie quas in alijs locis
1.Co.15.c etiā inuenimus. De chꝛiſto autē legim⁹ quia ſit pꝛimitie moꝛ/tuoꝛū: eſt ergo in aliqua parte pꝛimitie. Dicit etiā Apł's de q̄/
1.Co.16.c buſdā: qꝛ ſūt pꝛimitie aſie/ ꝛ alij achaie pꝛimitie. Conſequēs ergo eſt ꝑ ſingu/las eccł'ias aliquos p̄mitias nominari.
Act?.10.d de quib⁹ eſt Coꝛneli⁹ q̄ ceſarienſis ec/cleſie cū his qui cū eo ſpūmſanctū ſuſce/perūt pꝛimitie dicit̄: ꝛ foꝛte omniū gen/tiū de quib⁹ pꝛim⁹ credidit ꝛ pꝛim⁹ ſpi/
Mat.13.a ritūſanctū meruit. Ager aūt mūdus di/citur. Ager aūt nō terre ſolum ſꝫ coꝛda humana/ quē angeli exceperūt excolen/dum. Culture ergo ſue fructus ip̄i poſ/ſident: eos. ſ. qui ſub ꝓcuratoꝛib⁹ ꝛ au/ctoꝛib⁹ agūt: ꝛ nōdū ad ſummā etat? ꝑ/fectionē ꝑuenerūt. Perfectos ꝟo tan/q̄ꝫ electos et p̄cipuos offerūt pꝛimitias
Act?.10.b pontifici magno. Inuenim⁹ ip̄m Coꝛ/neliū anteq̄ꝫ doctrinā ꝟbi vł' gratiā ba/ptiſmi a Petro ſuſciꝑet: audiſſe ab an/gelo/ qꝛ oꝛatiōes ei⁹ ꝛ elemoſyne aſcē/diſſent ad deū. vnde ꝑ angelū videt̄/ quaſi pꝛimitie deo oblat⁹.
¶ Chꝛiſtus eſt pꝛimitie pꝛimitiarū. Coꝛnelius pꝛimitie genti/um. Alij pꝛimitie eccleſiarū: ſic quidē pꝛimitie aſie: alij achaie.
Angeloꝛuꝫ aſſiſtentia ¶ Oꝛige. Aderit vnuſquiſq̄ꝫ angeloꝝ in cōſummatiōe ſeculi ī iudicio: ꝑducēs ſecū eos quibus p̄fuit/ q̄s iuuit/ q̄s inſtruxit/ pꝛo quib⁹ ſemꝑ vidit faciē patris q̄ in celis eſt. Et puto ibi inq̄/rendū vtrū culture hominū angel⁹ defuerit: an culture angeli/ce nō digne humana ſegnicies reſpōderit? Erit ergo ꝛ in hoc iudiciū dei vtrū negligentia miniſtroꝝ q̄ in miniſteriū ꝛ adiu/toꝛiū miſſi ſūt ꝓpter eos qui hereditatē accipiūt ſalutis: an no/ſtra ignauia tot lapſus nobis eueniāt. Erit ergo etiā in homi/nes ꝛ angelos iudiciū dei. Et foꝛte iudicabūt aliq̄ cū Paulo: ꝛ cōferent̄ laboꝛib⁹ et fructib⁹ eius q̄ ex multitudine credentiū veniunt: ꝛ foꝛte inuenient̄ foꝛtioꝛ aliquib⁹ angelis. vñ. j. Coꝝ. vj. a. An neſcit? quoniā angelos iudicabimus? Nō ꝙ Paul⁹ iudicet angelos: ſed opus Pauli iudicabit aliquos. Hinc foꝛ/taſſis petr⁹ aiebat: In quē cōcupiſcūt angeli etiā cōſpicere ꝛc̄.
F j. Pet. j. c. Om̄is etiā apł'i angelis vtant̄ adiutoꝛib⁹ ad p̄dica/tionis officiū cōſummandū. Vñ in actib⁹ apłoꝝ dicebat̄: qꝛ an/gelus Petri eſſet qui ad oſtiū pulſaret. Act. xij. c. Similit̄ er/go intelligit̄ eſſe angelus Pauli ꝛ cuiuſlibet apł'i/ ꝛ ſinguloꝛū ꝑ oꝛdinē vł' ꝓ meritis: quos in laboꝛib⁹ ꝛ doctrina vł' apłoꝛuꝫ vel reliquoꝝ doctoꝝ neceſſe eſt p̄mas partes habere: ꝛ anima/rū q̄ ꝑ eos ꝓfecerūt fructū cū his ꝑ quos opati ſūt ad areā dñi cōpoꝛtare. Erit ergo in cōgregatiōe fructuū. i. in electiōe credē/tiū qui fuit illi⁹ eccł'ie p̄cipuus ꝛ eximi⁹ p̄mitie. Suꝑioꝛ ꝟo illi/us eccł'ie p̄mogenit⁹ ab illo archangelo oblat⁹. Om̄e ergo qđ
Heb.10.a adumbꝛatū eſt in lege (qm̄ lex vmbꝛā habet futuroꝝ bonoꝛū) alio quodā modo ꝑ angeloꝛū miniſteria in futuroꝛū bonoꝛum veritate cōplebit̄: vt q̄ foꝛmata ſunt in iſrael q̄ eſt ſ'm carnem/ in veris iſraelitis impleant̄. Nomē enī iſraelis ad angelos ꝑ/uenit qui tāto verius iſrael appellant̄: quāto veri⁹ ſunt mens vidēs deū. hoc enī iſrael interp̄tat̄. Sicut enī quedā nomīa gē/tium vel p̄ncipū ad angelos malos referunt̄: vt pharao rex e/gypti. Nabuchodonoſoꝛ rex babylonis vł' Aſſyrius: ita q̄ de ſanctis viris ꝛ de gēte religioſa ſcribunt̄: ꝛ ad ſāctos angelos referunt̄. vñ Eſa. xxxvij. g. de nabucho. Et inducā gladiuꝫ ſuꝑ gētē magnā et ſuꝑ p̄ncipē aſſyrioꝛū. Et alibi: Quaſi de pꝛinci/pe cuiuſdā gentis: Quō cecidit lucifer q̄ mane oꝛiebat̄? Oꝛ āt in geneſi legim⁹ deū ad angelos loquentē: Venite cōfundam⁹ linguā eoꝛū. Geñ. xj. b. putandū eſt ꝙ diuerſi angeli diuerſas in hominib⁹ linguas ꝛ loquelas oꝑati ſunt: Verbi gr̄a: Vnuſ vni homini linguā imp̄ſſit babyloniā/ ali⁹ egyptiā/ ali⁹ greciā/ ꝛ ſic foꝛtaſſe diuerſarū gentiū ip̄i p̄ncipes fuerūt q̄ lingue ꝛ lo/quele videbant̄ auctoꝛes. Manſerant aūt lingua p̄ adā pꝛimi/tus data. i. hebꝛea in ea parte hoīm: que nō angeli vł' p̄ncipis/
Angeli cuſtodes hominū ſed dei poꝛtio eſt. ¶ Oꝛige. Offerunt ergo angeli ex nobis p̄/mitias/ ꝛ excolit quiſq̄ꝫ qđ ſtudioſe ab erroꝛib⁹ gentiū cōuertit ad deū: et eſt quiſq̄ꝫ in poꝛtiōe vł' cura illi⁹ vł' illi⁹ angeli. Et ſic ab initio cū diſꝑgeret deus filios adam/ ſtatuit fines gentium
Deu.32.a iuxta numerū filioꝛū vł' angeloꝛū dei/ ꝛ queq̄ꝫ gens ſub illo vł' illo angelo facta eſt. iſrael aūt pars dñi ꝛ funiculus hereditat? eius. Ita credo in fine mundi hui⁹/ ꝛ in initio alteri⁹ ſcł'i futuꝝ: vt iterū diuidat excelſus filios adā/ ꝛ qui nō poterūt tam mun/di eſſe coꝛde/ vt ipſum videant deū/ ꝛ eſſe poꝛtio dñi: vel ſan/ctos angelos videant/ ꝛ ſint ſ'm numerū angeloꝛū dei. Op/ G tabile eſt ergo ita ꝓficere quenq̄ꝫ vt inter p̄mitias vel p̄mo/genita eligat̄/ et deo offerat̄ tanq̄ꝫ pars eius. Si min⁹ vł' ſan/ctoꝛum angeloꝛū pars eſſe mereat̄. Dūmodo nō inueniatur inter illos de q̄b⁹ dicit̄ Ps. lxij. c. In/troibunt in inferioꝛa terre: tradent̄ in man⁹ gladij/ partes vulpiū erūt. h eſt demonū. He ſunt enī vulpes que ex/terminant vineas: ex quib⁹ erat hero/des. de quo dicit̄ Luc. xiij. g. Ite dici/te vulpi huic: Refugiam⁹ ergo terre/nos actus/ et intelligentiā terrenā ne ī/troeamus in īferioꝛa terre. Introeūt enim qui legem dei et pꝛomiſſionū bo/na terrena intelligētia excipiunt: ꝛ nō excitant animas terrenoꝛū ad expecta/tionem celeſtiuꝫ/ vt querāt que ſurſum Col.3.
ſunt/ nō que ſuꝑ terraꝫ. ¶ Oꝛige. Of/ferunt angeli p̄mitias/ vnuſquiſq̄ꝫ cre/do gētis ſue ꝛ eccł'ie ſue: quib⁹ Iohā/nes in apocalypſi ſcribere videt̄/ ange/los ſcꝫ eccł'ie epheſi/ ſmyrne ꝛ laodicie ꝛc̄. Apoc. ij. b. ¶ Offert ergo q̄ſq̄ꝫ pꝛi/ Tropo
mitias gentis ſue/ vł' eccł'ie que ei diſp̄ēſanda cōmiſſa eſt: vel foꝛte extrinſecus ꝛ alij angeli ſunt qui ex omnib⁹ gentib⁹ fi/deles cōgregent. Et conſideremus ne foꝛte ſicut in aliqua ci/uitate vbi nondū chꝛiſtiani ſunt/ ſi quis doceat inſtruat ꝛ po/ſtea ibi pꝛinceps epiſcopus fiat: ita ſancti angeli eos quos e diuerſis gentibus congregauerunt/ ſi pꝛoficere fecerint/ in fu/turo pꝛincipes fiant et rectoꝛes: vt chꝛiſtus dicat̄ rex reguꝫ ꝛ dñs dominantiū. Hi enī ſunt reges eoꝛū quos regūt ꝛ ꝓfi/cere faciunt. Ipſi ergo offerūt quoſdā quidē pontifici: quoſ/dam filijs pontificis. i. ſuperioꝛibus virtutibus ꝛ archangel': quoſdā leuitis. i. paulo inferioꝛib⁹. ſi angelici oꝛdines vt iſra/elite diſtincti ſunt/ cū ip̄i dicant̄ vmbꝛe et exemplari deſerui/re celeſtium. Foꝛte ergo in futuro cū omnes fructus congre/gabunt̄ ad areā/ erunt quidā poꝛtio veri pontificis. i. chꝛiſti: alij leuitarum vł' angelis vel alijs celeſtib⁹ virtutib⁹ ſegrega/ H ti. quidā et poꝛtio hominū/ qui in hac vita pꝛudentes dei diſ/penſatoꝛes fuerunt: vnde ei cui dñs crediderat quinq̄ꝫ mnas et fecerat decē. ait Luc. xix. e. Eſto poteſtatē habēs ſuꝑ decē ciuitates ꝛc̄. Que enī hic poteſtas ſuꝑ ciuitates intelligitur: niſi gubernacula animarum. Vnde mihi videtur ꝙ inter an/gelos alij pꝛincipatū et poteſtates ſuꝑ alios gerant/ alij ſub/iaceant et obtēperent poteſtati. Sic nec ille cui poteſtas de/cem ciuitatū vł' quinq̄ꝫ dat̄ īmerito ad hāc ꝑuenit poteſtateꝫ. Om̄ia ergo apđ deū rōne ꝛ iudicio fiūt/ nec ad gr̄aꝫ: ſꝫ ꝓ meri/to. ali⁹ p̄nceps multoꝝ eſſe ponit̄/ ali⁹ p̄ncipatui ſubiectus.
¶ Idē. Agri āgeloꝝ coꝛda nr̄a ſūt/ q̄ſq̄ꝫ eoꝝ ex agro quē co/ Myſt
lit offert p̄mitias dño. ¶ Oꝛige. Sic chꝛiſt⁹ ē rex regū/ ita p̄/mitie p̄mitiaꝝ/ q̄ nō pōtifici iā ſed deo oblate ſūt: qꝛ ſeip̄m ho/ſtiā obtulit deo/ ꝛ ſurgēs a moꝛtuis ſedet ad dexterā dei. Di/citur aūt p̄mitie ꝛ p̄mogenit⁹ toti⁹ creature. Qđ vtrū ſic per ſingulas creaturas ītelligi debeat: vt inter hoīes p̄mitie doꝛ/mientiū dꝛ ꝛ intelligit̄: an celſioꝛi ꝛ diuinioꝛi intelligētia/ nō eſt p̄ntis tp̄is ꝓſequi. ¶ Sꝫ ꝛ ſi mererer ego magnū ꝛ ſum/mo pōtifice dignū offerre ſēſū: vt ex his q̄ loq̄mur ꝛ docem⁹ Sūm
aliq̄d egregiū ſūmo pōtifici placeret: poterat angel⁹ q̄ pꝛeeſt pōtife
eccł'ie ex omnib⁹ dictis nr̄is aliq̄d eligere/ ꝛ loco p̄mogenito/rū vł' pꝛimitiarū de agello nr̄i coꝛdis dño offerre. Sed vtinā ꝓ his que loquimur dānari nō mereamur/ ſufficeret nob hec gr̄a. a ¶ Uniuerſa frugū ꝛc̄. Aug⁹. Pꝛimogēita oīa q̄/cūq̄ꝫ in terra eoꝝ fuerīt/ quātūcūq̄ꝫ obtulerint dño/ tibi erūt. Hic p̄mogenita nō fetus p̄mos vel pꝛimitiuos pecoꝛū dicit. Nā ipſa grece προτοτοχοσ/ vł'/ προτοτοσα/ nomina/tur: hec autē/ προτογεμεματα. Sꝫ latine his duab⁹ re/b⁹ duo noīa nō ſūt reꝑta. ꝛ iō iſta/ προτογεμεματα/ q̄/dā p̄mitias īterp̄tati ſūt: ſꝫ p̄mitie apte dicūt̄ ꝛ aliud ſūt. Hec igit̄ tria ita diſcernūt̄: qꝛ ꝓtotocos vel pꝛototoſa ſūt p̄mitiui aīaliū fet⁹ ꝛ hoīm. Pꝛotogenemata ꝟo pꝛimi fruct⁹ de terra ſumpti/ vł' de arboꝛe/ vel de vite. Pꝛimitie aūt de fructib⁹ q̄/dē/ ſꝫ iā relat? de agro ſic de maſſa/ de lacu/ de dolio/ de cupa q̄ ꝓ p̄mitijs ſumebāt̄. b ¶ Quicq̄d pꝛi. Oꝛi. Poſſūt foꝛ/te illi pꝛimogeniti dici q̄ cū mulierib⁹ non ſunt coinq̄nati: vel S etiā martyres

Nico. de lyra

a ¶ Quicq̄d pꝛimū erū. e vul. Id ē qđ p̄mo naſcet̄.
Ut ꝓ hominis

Glo.ordi.

E etiā martyres. Primitie quoqꝫ ec/
A cleſie pñt dici virgines. decime ṽo
qui poſt coniugiū ꝯtinentes ſunt.
a ¶ Omnes ꝑmitias ſanctua
[...]uare ob/ rij ⁊c. Raba. In vtroqꝫ teſtamēto
[...]iones et miſtris altaris oblatiões ⁊ decime
[...]cime de/ ad neceſſaria tribuunť: ne terrenis
[...]is poſſeſſiōibus audeāt ĩhiare: nec lu
crū de miſterio q̄rere. vñ Matth.
x.a. Gratis accepiſtis: grat' date.
Nolite poſſidere auꝝ neqꝫ argētū
Myſtice neqꝫ pecuniā. ¶ Myſtice aūt de/
cime obſeruātiā legis ſignificāt: vł
ſinceritatē integritatis fidei: vel ꝑ/
fectionē boni oꝑis q̄ maxīe hr̄e de/
bēt q̄ miſterio diuīo ſe exhibēt. In
denario eñ nūero creature ⁊ crea/
toris cognitio comꝑhēdiť: q2 ſepte
narius reſpicit ad hūanā naturā:
tribus. ſ. vim aīe oſtēdētibus. vñ
Deute. vj. a. Diliges dñm deū tuū
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua:
⁊ ex tota fortitudine tua. Corp⁹ aūt
ex q̄ttuor ꝯſtat elemētis. Septena
riū aūt ſi ternario nūero fidē ⁊ con
feſſionē trinitatis exprimēti adiun
xeris: denariū cōplebis. b ¶ Pa
[...]ctū ſalis ctū ſalis. Raba. Pactū ſalis no
minat oblationū vniuerſitatē q̄ ad
miſteriū vel ad ius ſacerdotum ꝑti
net. vñ in Leuitico: Quicq̄d obtu/
Myſtice ler' ſacrificij ſale ꝯdies ⁊c. ¶ My
ſtice oſtendiť ſapiaꝫ cōuenire ſacer
dotibus ⁊ ꝑdicatoribus diuine le/
gis: nō ſecularē ſꝫ apłicam. de qua
Paulus dic̄. i. Cor. ij. b. Sapiam
B loq̄mur inť ꝑfectos: ſapiaꝫ nō hui⁹
ſeculi ⁊c. De qua apł's diciť: Vos
eſtis ſal terre: Matth. v. b. Sicut
eñ oīs cibus ſale ꝯdiť: ſic oīs ſer/
mo apłica ſapia. Aarō ꝗ ⁊ filijs ei⁹
pactū eſt ſalis ſempiternū: q2 nō ſo
lum ep̄is neceſſaria eſt ſapia: ſꝫ etiā
ꝑſbyteris: diaconibus ⁊ oībus or/
dinibus. ⁊ h̄ corā deo. i. vt pura et
ſimplex ſine verſutia ⁊ malicia deo
placeat. Sapia eñ hui⁹ mundi ini
mica ē deo: Ro. viij. b

Nico.de lyra

✱ a ¶ Ut pro hominis vni/
genito ꝑciū accipias. Quod ē
quinqꝫ ſicloꝝ argēti: vt dictū eſt. ſ.
iij. ca. ⁊ intelligiť de primogenitis
aliaꝝ tribuū a tribu leui/ cuiuſ ꝑmo
geniti erāt deo oblati ad miſteriuꝫ
tabernaculi. b ¶ Et omne aīal
quod immundū eſt redimi fa
cias. Hoc nō intelligiť generaliť
de oī aīali immūdo: ſꝫ de oī indigē
te redemptiōe. inter aīalia eñ īmū
da aliq̄ erāt quoꝝ ꝑmogenita non
redimebanť/ ſꝫ interficiebanť: ſic
ꝑmogenitū canis: ⁊ aliq̄ q̄ nō redi/
mebanť pecunia: ſꝫ ꝓ eis ouis offe
rebatur: ſicut primogenitum aſini.
c ¶ Primogēita aūt bouis ⁊
ouis ⁊ ca. nō fa. re. q2 ſan. ſūt
dño. Quia debebāt immolari ip̄i
deo. d ¶ Carnes ṽo in vſum
tuū ce. ſicut pec. ꝯſecratū. i. ſic
de alijs ſacrificijs q̄ꝝ vna ꝑs eſt of
ferentiū. pectuſculū tñ ⁊ armus de
xter de illis ꝑtinēt ad te: ſic carnes
de iſtis. e ¶ Pactū ſalis ē ſem
piternū. In oī ſacrificio ponebať
ſal: ⁊ ideo ſtabilitas alicui⁹ pacti de
ſignať noīe pacti ſal. f ¶ In ter/
ra eoꝝ nihil

¶ idiotis ſimplicibus.
ſiue de pecoribus fuerit: tui iur' erit: ita dū
a taxat vt pro hominis vnigenito precium a
accipias: et omne animal quod immun/ b
dum eſt/ redimi facias: cuius redemptio
erit poſt vnum mēſem/ ſiclis argenti quin/
qꝫ pōdere ſanctuarij. † Siclos viginti obo/
los habet. Primogenita autem bouis et c
ouis ⁊ capre non facias redimi: quia ſan/
ctificata ſunt domino. Sanguinem tan/
tum eorum fundes ſuper altare: et adipem
adolebis in ſuauiſſimū odorem domino.
Carnes vero in vſum tuum cedent: ſicut d
pectuſculum conſecratum et armus dexter
tua erunt. Omnes primitias ſanctuarij
a ¶ archāgeli: angeli: apłi ⁊ q̄libet doctores eccleſie.
quas offerunt filij iſrael domino tibi dedi
et filijs ac filiabus tuis iure perpetuo.
a ¶ Sapīe diuini ꝯdimēti. ¶ ep̄is.
b Pactū ſalis eſt ſempiternū corā dño/ tibi e
¶ ſacerdotibus: diaconibus.
ac filijs tuiſ. Dixitqꝫ dñs ad aarō: † In ter f
ra eoꝝ nihil poſſidebit': nec habebitis par g
a ¶ Dñs ꝑs hereditatis mee ⁊ calicis mei ⁊c. Ps. xv. b.
tem inter eos. Egō ꝑs ⁊ hereditas tua in h
medio filioꝝ iſrael. † Filijs autēꝫ leui dedi i
a ¶ q̄ ꝯtinenť poſt ꝯiugiū. b ¶ veri. ſ.
oēs decimas iſraelis in poſſeſſionē ꝓ mi/
niſterio quo ſeruiūt mihi in tabnaculo fede
ris: vt nō accedāt vltra filij iſrael ad taber
naculū federis: nec cōmittāt pctm̄ mortife
rū/ ſolis filijs leui mihi in tabernaculo ſer/
uiētibus ⁊ portātibus pctā ppłi: Legitimū k
ſempiternū erit in generationibus veſtris.
† Nihil aliud poſſidebūt: decimaꝝ oblatio
ne ꝯtēti q̄s in vſus eoꝝ ⁊ neceſſaria ſepara l
ui. Locutuſqꝫ eſt dñs ad moyſen dicens: m
Precipe leuitis atqꝫ denuncia: † Cū acce/
peritis decimas a filijs iſrael quas dedi vo
bis: primitias eaꝝ offerte dño: id eſt deci/
mā partē decime: vt reputeť vob̄ in oblati/
onē primitiuoꝝ: tā de areis q̄ꝫ de torculari
bus ⁊ vniuerſis quoꝝ accipitis primitias
offerte domino: ⁊ date ea aaron ſacerdoti.
Omnia que offertis ex decimis ⁊ in dona/
ria domini ſeparatis/ optima ⁊ electa erūt.
Diceſqꝫ ad eos: Si preclara et meliora
queqꝫ obtuleritis ex decimis: reputabitur
vobis quaſi de area et torculari dederitis
primitias: et comedetis eas in omnibus lo
cis veſtris: tam vos q̄ꝫ familie veſtre: quia
precium eſt pro miniſterio quo ſeruitis in
tabernaculo teſtimonij: et non peccabitis
ſuper hoc egregia vobis et pinguia reſer/
uantes: Ne polluatis oblatio/ n
nes filiorū iſrael et moriamini. o
L Ocutuſqꝫ eſt domi/ Ca. XIX p
nus ad moyſen ⁊ aaron dicēs:

---

ra eoꝝ nihil poſſidebitiſ. L
Ex q̄ eñ accipiebāt victū a po
pulo nō debebāt hr̄e ꝑtem in
hereditate. g ¶ Nec hēbi/
tis ꝑtē inter eos. Hoc ad/
diť ad denotandū ꝙ nec etiaꝫ
in ꝑda hoſtiū debebāt hr̄e ꝑ/
tē: vt dic̄ Ra. Sa. h ¶ Ego
ꝑs ⁊ hereditas tua. Quia † ſ. 3. g
oblata ⁊ ſctificata dño erāt aſ Exo. 30. b
ſignata ꝓ victu ſuo. i ¶ Fi/ Leui. 27. c
lijs aūt leui. Hic ꝯſequēter ezech. 45. d
agiť de mercede leuitaꝝ. ⁊ pa
tet lr̄a vſqꝫ ibi: k ¶ Et por/
tātibus pctā ppłi. Quia ſi
ex eoꝝ negligētia alij ſe īgerāt
īdebite ad tabernaculū puniē
tur. l ¶ Quas ī vſus eoꝝ
⁊ neceſ. ſepa. Per h̄ oſtēdiť
ꝙ leuite nō poterāt tm̄ decīas
comedere: ſꝫ etiā ī alia ſibi ne
ceſſaria cōmutare. m ¶ Lo/
cutuſqꝫ eſt dñs. Hic ꝯſeq̄n
ter agiť de mercede ſummi ſa
cerdotis ſpāliter: q2 leuite de
decimis receptis a ppło debe
bant dare ꝑtē decimā ſummo
ſacerdoti: ⁊ de illis debebant † Deu. 18. a
dare illa q̄ erant meliora: aliť
peccarēt ſi ſciēter ſibi meliora
retinerēt. ⁊ ex his ꝑtꝫ lr̄a vſqꝫ
ibi: n ¶ Ne polluatis ob
latiōes filioꝝ iſrł. i. decīas
vob̄ oblatas ab ip̄is ꝑ pctm̄ ꝑ †
dictū. o ¶ Et moriamini: de deci. c. 1
Scꝫ ſi hoc feceritis.

Glo.ordi.

L Ocu/ Ca. XIX D
tuſqꝫ ē dñſ. Aug. Aug⁹.
Et locutus ē dñs ad
moyſen ⁊ aarō dicēs: Iſta eſt
diſtinctio legis: q̄cūqꝫ ꝯſtitu/
it dñs ⁊c. Nō eſt diſtinctio ni De diſtīcti/
ſi inť duo vel plura. Diſtīctio one legis
nē eñ ſingularitas nō recipit † Deu. 18. a
nec diſtinctionē cuiuſlibet rei
mēorauit: ſꝫ addidit legis: nec
cuiuſcūqꝫ leg'. Aſſidue eñ in
ſcriptura legiť de vnaq̄qꝫ re: †
de q̄ legitīe ꝑcipiť: hec eſt lex de deci. c. 2
iſtius vel illius: nō vniuerſał
lex q̄ cōtinet oīa q̄ legitīe ꝑci/
piunť. Hic ṽo cum dixiſſet:
Hec ē diſtinctio leg': adiūxit:
q̄ q̄cūqꝫ ꝯſtituit

Nico.de lyra

L Ocu/ Ca. XIX
tuſqꝫ eſt dñſ. Hic
ꝯſequēter agitur de
officio ſacerdotis inq̄ꝫtū ē me
diator dei ad populū: ⁊ hoc ꝓ
prie reſpicit purificationē q̄ a
deo deriuať ad populū ꝑ ſa/
cerdotis officiū. In lege autē
erāt due purificationes. Una
✱ ab īmūdicia
Moraliter. p ¶ Locu/ Moraliť
tuſqꝫ ē dominus ad moy
ſen ⁊c. In hoc capitulo agiť
de immolatione vacce rufe: ꝺ
cuius cineribus aque commi
xtis fiebat aqua luſtrationis
ad purificationem immundo/
rum. Per hanc vaccam que Uacca ſine
debebat eſſe ſine macula figu macula
rata fuit caro chriſti ſanctiſſi/

 ✱ ma: ⁊ licet

E F quecunq̃ cõſtituit dñs: precipiendo. ſ. nõ creando. Quidã enĩ quecunq̃ ꝑcepit dñs trãſtulerũt. Si ergo hec eſt diſtinctio le/ gis quecũq̃ ꝑcepit dñs: magna eſt ita diſtinctio/ et recte intel/ ligit duo teſtamẽta intelligere vł diſtinguere. Eadẽ ſũt enim ĩ veteri ⁊ in nouo teſtamẽto ibi obumbrata/ hic reuelata. Nõ enĩ
tm̃ ſacramẽta diuerſa ſunt/ ſed etiã pro/
miſſa. ibi videnť tẽporalia ꝓponi/ qui/
bus ſpirituale premiũ occulte ſignifice/
tur. hic aũt mãifeſte ſpiritualia promit/
tunť ⁊ eterna. Tẽporaliũ enĩ bonoꝝ
⁊ carnaliũ/ ⁊ ſpiritualiũ atq̃ eternoꝝ:
Paſſio xp̃i que certior diſtinctio eſt q̃ paſſio chri/
ſti. In cuius morte claruit nõ trãſitoriã
felicitatẽ ꝓ magno munere ſperandaꝫ
⁊ optandã/ cũ vnigenito filio (quẽ tan/
ta pati voluit) longe aliud deus a ſe pe
ti ⁊ expectari aperta diſtinctione decla
rauit. Hanc ergo paſſionẽ velut diſtin
† Heb.13.b. ctionẽ duorũ teſtamentorũ/ quod de iu
uence rufe mactatiõe diciť: ſatis ꝯgrue
figurat. Locutus eſt dñs ad moyſen ⁊
aaron dicẽs: Iſta eſt diſtinctio legis q̃/
cunq̃ cõſtituit dñs: deinde mãdare in/
cipit/ hec adiungẽs dicẽs: Loquere fi/
lijs iſrael. Poteſt etiã ita diſtingui: Et locutus ẽ dominus ad moyſen ⁊ aaron dicens: Iſta eſt diſtinctio legis quecũq̃ cõſti/ tuit dñs dicẽs: nõ quecũq̃ cõſtituit dñs creans ſicut celũ ⁊ ter ram ⁊ mare ⁊ omnia q̃ in eis ſunt: ſed quecũq̃ cõſtituit domi/ nus dicẽs: in duobꝰ. ſ. teſtãmẽtis. vt deinde ſequať: Loq̃re fi/ lijs iſrael ⁊ accipiãt a te iuuẽcã rufã ſine vitio. Iuuẽca rufa car/ nem chriſti ſignificat. Sexus femineus infirmitatẽ carnalẽ. ru fam paſſione cruentatã. Quod aũt ait: accipiãt a te: in ipſo moyſe figurã oſtendit legis: qꝛ ſm̃ legẽ viſi ſũt ſibi occidere chriſtuꝫ: qꝛ ſoluebat ſabbatũ/ ⁊ obſeruationes legis prophanabat.

a Vaccam. Per maſculũ fortitudo: per feminã infirmitas ſignificať. ꝑ vaccã infirmitas dñice incarnatiõis ad ſacrificiuꝫ aſſumpta figurať. Mortuus eſt enĩ ex infirmitate/ ſed viuit ex virtute dei. ij. Cor. vl. a. Vaccã rufã. rubrã. ſ. ſãguĩe paſſio
Moraliť nis. vñ Cañ. v. c. Dilectꝰ meus candidus ⁊ rubicundus. Can didus. ſ. ex diuinitate. rubicũdus ex ſanguĩe. cãdidus etiã per iuſticiã vite. Grego. Mora. Vaccã rufã mactamus/ cũ car/ nẽ a laſciuia voluptatis extinguimꝰ: quã cũ hyſopo ligno ce/ drino ⁊ cocco offerimus: qꝛ cũ maceratiõe corporis ſacrificiũ fi
E Augꝰ dei/ ſpei ⁊ charitatis adolemꝰ. b Nulla ſit macula. Au/ guſtinꝰ. ſine vitio. Hãc eĩ carnẽ cetere hoſtie ſignificabãt: vbi ſimpliciter ſine vitio pecora immolari iubebanť. Erat enĩ in ſi/ militudine carnis peccati: ſed nõ caro peccati. Sed hic vbi eui dentius legis diſtinctionẽ voluit deꝰ cõmẽdare: parũ fuit dice re ſine vitio: niſi diceret que nõ habet in ſe vitiũ. Quod ſi repetẽ di cauſa dictũ ẽ: forte nõ fruſtra eſt ꝙ eã rem ipſa repetitio firmi us cõmendauit: q̃uis nõ aberret a vero: ⁊ ideo additũ intelli/ gať: q̃ nõ habet in ſe vitiũ: cũ iã dictũ eſſet iuuencaꝫ ſine vitio. Quia in ſe nõ habuit vitiũ caro chriſti: in alijs aũt habuit que mẽbra eius ſunt. Que enĩ in hac vita caro ſine pctõ/ niſi illa ſo
Joh.8.d la que non habuit in ſe vitium? c Nec portauerit. Om/ nis qui peccat/ ſeruꝰ eſt peccati. Quia ergo chriſtus nunq̃ pec cauit/ iugum nõ portauit. Augꝰ. Et nõ eſt ſuꝑ eam ſuppoſi/ tum iugũ ⁊c̃. Non enĩ ſubiugata eſt iniquitati/ cui ſubiugatos inueniens liberauit/ et vincła eorũ dirupit. vñ Pſ. cxv. b. Di/ rupiſti dñe vincula mea/ tibi ſacrificabo hoſtiã laudis ⁊c̃. Su/ per illius enĩ carnẽ nõ eſt poſitũ iugũ/ qui poteſtatẽ habuit po/ nendi animã ſuã/ et iterũ ſumendi eã. d Tradetiſq̃. Vac ca ad immolandum ſacerdoti tradiť: quia dominꝰ incarnatꝰ ꝓ redemptione noſtra ſacrificiũ ſemetipſum fecit: datus manibꝰ
Augꝰ iudaici populi. Augꝰ. Et dabis eam ad eleaçarũ ſacerdoteꝫ ⁊c̃. Cur nõ ad aaron? Forte ꝓfiguratũ eſt nõ ad tempꝰ q̃d tunc erat: ſed ad poſteros huius ſacerdotij paſſionẽ domini ꝓuctu/ ram. e Qui eductã extra caſtra. Quia extra portã paſ/ ſus eſt chriſtus/ vt nos a cõuerſatione ꝑſentis vite quaſi a ciui
Augꝰ tate educeret. Augꝰ. Et eijciant eã extra caſtra. Sic eiectus eſt dñs paſſurus extra ciuitatẽ. Augꝰ. In locũ mundum: qꝛ non habuit cauſam malã. Et occident eam in cõſpectu eius: ſic occiſa eſt caro chriſti in conſpectu eorũ qui futuri erant in nouo
Moraliť teſtamento domini ſacerdotes. f Immolabit. Morali/ ter. Vaccaꝫ ruffam (cuius cinis eſt expiatio populi) immolare non poterit/ niſi qui terrena opera nõ fecerit/ iugumq̃ delicti non traxerit/ et vinculis peccatorũ ligatus nõ fuerit. g In conſpectu omnium. Grego. Quia chriſtꝰ in conſpectu om nium quaſi extinctus eſt. In cõſpectu patris immolatꝰ: qꝛ q̃d ante oculos hominũ pena/ hoc ante oculos patris ſacrificiuꝫ fuit. h Et tingens digitum in ſanguine eius ⁊c̃. G
Auguſtinꝰ. Alia littera. Et accipiet eleaçar ſãguinẽ eiuſ/ ⁊ aſ perget cõtra faciem teſtimonij a ſanguĩe eius ſepties. Quia
Myſtic chriſtus ſm̃ ſcripturas fudit ſanguinẽ in remiſſionẽ peccatorũ: ideo contra fa ciem tabernaculi teſtimonij: quia non aliter declaratum eſt q̃ fuerat diuino teſtimonio prenunciatum. Et ideo ſe/ pties: quia ipſe numerus ad mundati onem pertinet ſpiritalem. Grego. In digito diſcretio operationis ſigna tur. In ſanguine vacce digitũ tingere: eſt in paſſione dñi nr̃a oꝑa cõſecrare: vt paſſionẽ eiꝰ quã cognoſcimꝰ imite/ mur. Paſſus ẽ eĩ vob relinquẽs exẽ/ plũ vt ſeq̃mur veſtigia eiꝰ. j. Pe. ij. a.
F Grego. Elea

Iſta eſt religio victime quam a
conſtituit dominus: Precipe fi b
a lijs iſrael/ vt adducant ad te vac c
a quia omnis operatio eius perfecta.
cam rufaꝫ etatis integre/ in qua d e
qui peccatum non fecit: nec eſt in/ f
uentus dolus in ore eius. j. Pet. ij. d.
b c nulla ſit macula: nec portauerit g
d iugum: tradetiſq̃ eã eleaçaro ſa h
e f cerdoti: † Qui eductam extra ca i k
g h ſtra imolabit in ꝯſpectu oim: et l
tingens digitũ in ſanguĩe eius/

Nico. de lyra

※ ab immundicia ſpirituali que con/ tingit ex peccatꝭ: ⁊ iſta q̃ erat grauior purificabať ꝑ oblatiões ⁊ ſacrificia/ vt habeť Leuiť. iiij. ⁊ v. Alia aũt erat ab immũdicia corporali: que cõtingit ex tactu alicuiꝰ rei immũde: vł alia ĩmũdicia cor/ porali ꝑ quã efficiebať hõ ineptus ad ingrediendũ locũ cultꝰ diuini/ ita ꝙ tales immũdicie erãt quaſi quedã irregularita/ tes impedientes accedere ad locũ diuini cultꝰ/ q̃diu manebãt: et tales purificabantur per aſperſionẽ aque luſtrationis: in qua cõmiſcebanť cineres vacce cõbuſte: ⁊ de iſta purificatio/ ne agiť hic. Circa quod primo põiť ritꝰ oblatiõis. ſecũdo mo Diuiſi dus expiationis/ ibi: Habebũt quoq̃ filij iſrael. Adhuc circa primũ deſcribiť vacce ĩmolatio. ſecũdo ex hoc aliquoꝝ inqui natio/ ibi: Et tũc demũ. Circa primũ diciť ſic: a Iſta eſt religio victime ⁊c̃. Quia immolabatur pro purificatione Religi totius populi vt poſſet accedere ad cultũ dei: qui cultus in ſa victim cra ſcriptura vocať religio. ⁊ ideo hec victima ſpecialiter no/ minatur nomine religionis. b Precipe filijs iſrael vt adducant. Quia ꝓ purgatione multitudinis fiebat iſta im molatio. ideo animal immolãdũ debebat exhiberi a toto po/ pulo. c Ad te vaccã. Erat enĩ immolãda ꝓ peccato ido/ latrie vituli. ideo diciť vacca magis q̃ vitulꝰ: qꝛ ſic noĩať ille populus Oſee. v. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. ⁊ H eadẽ ratione adducebať ad moyſen/ ⁊ nõ ad aaron: qꝛ timo/ re populi fecit idolũ vituli/ vt habeť Exo. xxxij. d Rufã. In hebreo habetur: Rubeam. quia idolum predictuꝫ fuit au reum propter ſimilitudinem coloris. e Etatis integre. In hebreo non habetur: Etatis: et ideo integritas referť ad colorem vacce que debebat eſſe rubea integraliter abſq̃ va/ rietate aliqua alterius coloris. f In qua nulla ſit ma cula: Id eſt defectus membroꝝ: quia talia defectuoſa non erant immolaticia. g Nec portauerit iugum. Ad ſi/ gnificandũ ꝙ filij iſrael in idolatria vituli abiecerant a ſe iu/ gum legis dei. h Tradetiſq̃ eam eleaçaro ⁊ nõ aa/ ron. Quia eleaçar nõ peccauit in ꝯflatiõe vituli. i Quia eductam extra caſtra. Non ſolum de caſtris deitatis ⁊ le uitarum/ ſed etiã populi: ad deſignandũ ꝙ idolatria debebat ſimpliciter a toto populo elongari: quia periculoſius inficit q̃ lepra: propter quam tamen eijciebantur leproſi de tribus caſtrꝭ predictis/ vt dictuꝫ eſt ſupra. v. ca. k Immolabit in conſpectu omnium. In hebreo habetur: In cõſpectu ſuo. quia ſicut dicit Ra. Sa. eleaçar debebat eam immolare per alterum coram ſe ⁊ multitudine. l Et tingens digi tum in ſanguine eius: aſperget cõ. fo. ta. Nõ ꝙ de lo co extra caſtra rediret ad tabernaculũ/ vt dicũt aliq̇: qꝛ nõ de/ bebat inde recedere donec vacca eſſet incinerata: ſꝫ de illo lo co vertebat ſe verſus illã partẽ vbi erãt fores tabernaculi aſ/ pergẽs verſus illã partẽ: ſicut Daniel vi. diciť ꝙ apertꝭ fene ſtris orabat contra hieruſalem exiſtẽs tamẽ in chaldea.

※ Septẽ vicibus Mora

✳ ma: et licet hec vacca in trãſlatiõe nr̃a dicať rufa/ tñ in he breo dr̃ rubea: qꝛ carꝭ chriſti fuit in ſuo ſãguĩe rubricata. De bebat etiã eſſe etatis integre: qꝛ chriſtꝰ triceſimo anno etatis ſue ꝓ nobis fuit ĩmolatꝰ: ſm̃ aũt aliquos paſſus fuit. xxxiij. anno/ ſꝫ h̃ nõ refert ad ꝓpoſitũ. nã vterq̃ annꝰ ẽ etatꝭ ꝑfecte. i Qui eductã extra caſ. immo. In quo figuratum fuit ꝙ chriſtꝰ extra hierłm erat paſſurꝰ/ vt habeť Joh. xix.
✳ Aſꝑget cõtra

a aſperget ↄtra foꝛes tabernaculi † a
b ſeptẽ vicibus:comburetq; eam b
c cunctis videntibus tam pelle et c
d carnibus eius ꝗ̃ ſanguie ꝛ fimo
¶ Crucem.
e flamme traditis. Lignum quoq; d
f cedrinũ ꝛ hyſopuz:coccũq; bis e
g tinctũ ſacerdos mittet in flãmaz
h que vaccã voꝛat:Et tunc demũ f
i
a ¶ infidelitatis opibus. b ¶ aq̃ baptiſmi ſcz ꝛ pnĩa mũdato.
lotis veſtibus ꝛ coꝛpoꝛe ſuo/in/

¶ Greg°. Eleaçar ſacerdos immolat:ꝛ in ſanguine digituz tingit:quia plebs iudea ex reꝓboꝝ parte humilitatem dñi vſq; ad paſſionẽ ꝓſecuta eſt. In electis vero operationẽ humilitatis eius imitata. a ¶ Aſperget cõtra foꝛes tabernaculi ꝛc̃. Tabernaculũ ſynagogã ſignificat. Qui ergo tinxerit digitũ cõtra foꝛes tabernaculi aſp̃gat.i.q̃ſquis paſſionis eius vias imitat̃:ſynagoge nõ credẽti ꝛ reſiſtenti p̱ exempla bõa ꝛ p̃dicationẽ rectã ſignũ bene viuẽdi p̃beat. ¶ Greg°. Aſperget.i.reſiſtẽti plebi p̱ p̃dicationẽ rectã ꝛ op̱a paſſiõis chꝛiſti exempla mõſtrabit. b ¶ Septẽ vicibus. Quia ſeptem dona ſpũſſancti:q̃ p̱ chꝛiſti ſanguinẽ ſup̱ ecclĩe pplĩos diſtribuunt̃:in quo ab oĩ delicto purgant̃. ¶ Greg°. Septẽ vicibus ꝛc̃. In ſeptenario p̱fectio ſignificat̃ vel accipit̃. vñ ꝛ ſeptem diebus vniuerſuz tẽpus implet̃:ꝛ ſpirituſſãctus ſeptifoꝛmis vocat̃. Septẽ ergo vicibus in ſanguine digitũ intingere eſt p̱fecta op̱atione myſteriũ paſſionis imitari. Et ſeptẽ vicibus cõtra ſynagogã aſpergere eſt p̱fecta p̃dicatione paſſionẽ infidelibus nũciare. c ¶ Comburetq; eam cunctis ꝛc̃. Greg°. Per pellem ꝛ carnem ꝛ ſanguinẽ ꝛ fimum ſacrificia in veteri teſtamento habita:que infirmitatem domini nunciabant ſignificant̃. Quia omnia poſtmodũ ſpiritaliter a patribus intellecta iuxta exterius myſteriũ ſtercoꝛa ſunt vocata. vñ Paulus ad Phil̃.iij.b. Omnia arbitroꝛ vt ſtercoꝛa que tradunt̃ flãme. Que eñ pꝛimum carnaliter ſint exhibita:poſtmodũ p̱ ſpiritũſanctũ intelligẽtie igne ſunt ↄſumpta. ¶ Aug°. Et cremabũt eam in ↄſpectu eius. Puto quia crematio ad ſignũ p̱tinet reſurrectionis. Natura eñ eſt ignis vt in ſup̱na moueat̃:ꝛ in ip̃m ↄuertit̃ quod crematur. Nam ꝛ ip̃m cremare de greco in latinũ ductũ verbũ eſt a ſuſpenſione. Qd̃ vero additũ eſt:in conſpectu eius.i.in cõſpectu ſacerdotis ſignificare videt̃:quia illis apparuit reſurrectio chꝛiſti qui futuri erant ad regale ſacerdotiũ. d ¶ Tã pelle ꝛ carnibus eius ꝛc̃. Aug°. Qd̃ vero ſequit̃:pellis eius ꝛ carnes ꝛ ſanguis eius cum ſtercoꝛe combureť. Id expoſitũ eſt quomõ cremabit̃:ꝛ ſignificatũ eſt ꝙ nõ ſolum ſubſtãtia moꝛtalis coꝛp̱is chꝛiſti que cõmemoꝛatiõe pellis ꝛ carniũ ꝛ ſanguinis intimata eſt:ſed etiã ↄtumelia ꝛ abiectio plebis que in ſtercoꝛe ſignificat̃:ↄuertet̃ in gloꝛiã quã combuſtionis flãma ſignificat. ¶ Greg°. Per pellem ꝛ carnem exterioꝛ chꝛiſti op̱atio ſignificat̃. Per ſanguinẽ ſubtilis ꝛ interna virtus exterioꝛa facta viuificans. Per fimum laſſitudo:ſitis:eſuries:ꝛ timoꝛ moꝛtis:ꝛ quecũq; ex humanitate pati voluit. Quicquid eñ defectu moꝛtalitatis habuit:q̃ſi fimus in eo abijciendũ fuit:que omnia igne cremanda ſunt.i.iuxta veritatẽ ſpũſſancti intelligenda:vt que ab eo coꝛp̱aliter geſta ſunt p̱ incoꝛpoꝛeum diuinitatis ſpm̃ diſpoſita ſentiantur. e ¶ Lignum quoq; cedrinum. Cedrus lignũ altũ ꝛ imputribile eſt. Hyſopus herba valde humilis:que tamen inflationẽ admonet pulmonis. Per cedrũ ergo alta p̱ſeuerãs ↄtemplatio. Per hyſopũ manſueti coꝛdis humilitas ſignat̃. Qui eñ ↄtemplatione ad ſuperna tollit̃:p̱ humilitatis compaſſionẽ debet ↄdeſcendere inferioꝛibus:nec ſe ex eo qd̃ habet erigat:ſed his qui illud nõ habent p̃dicando libenter impendat. ¶ Aug°. Et accipiet ſacerdos lignũ cedrinũ ꝛ hyſopum ꝛ coccinũ:ꝛ mittet in mediũ combuſtionis iuuence ꝛc̃. Lignũ cedrinũ ſpes eſt:que in ſup̱nis firmiter habitat. Hyſopus fides que eſt humilis herba radicibus herens in petra. Coccinũ charitas:quod feruoꝛẽ ſpiritus igneo coloꝛe teſtat̃. Hec tria debemus mittere in reſurrectionẽ chꝛiſti tanq̃ in mediũ combuſtionis illius:vt cũ illo ſit abſcõdita vita noſtra. ¶ Greg°. Põt intelligi p̱ cedrũ ſpes:q̃ alta petit. Per hyſopũ (que etiã odoꝛe ſtomachi immundiciã purgat) fides:que nimis aduerſa equanimiter tolerat:ꝛ quicquid ex ante actis peccatis ↄ̃ctũ fuerat mũdat. Per coccum vero charitas. Vnuſquiſq; igit̃ nr̃m in flãmã que vaccã voꝛat:cedrũ hyſopum ꝛ coccũ bis tinctũ mittat.i.in ſacrificio dñice paſſionis fidẽ/ſpem/ꝛ charitatẽ exhibeat:ne paſſionẽ redẽptoꝛis ſui ſine cauſa audiat. Hinc Paulus.j. Coꝛ.xiij.d. Nũc aũt manẽt fides/ſpes/charitas. Maioꝛ aũt hoꝝ eſt charitas. Vñ ꝛ hic coccus extrem° ponit̃:q2 fide ꝛ ſpe cõpleta:cũ ad eternaz patriã venerim°:ſola in nobis charitas ad vltimũ multiplicat̃. ¶ Greg°. Mittat̃ in flãmã:que vaccã voꝛat.cedrus.i.ꝓſeuerãtia:ꝛ altitudo nr̃e ↄtẽplatiõis cõburat̃ igne dñice paſſionis. Mittat̃ hyſopus.i.humilitas coꝛdis nr̃i:veritatẽ manſuetudinis trahat ex admixtione dñice paſſionis. Mittat̃ coccus bis tinctus.i.charitas que nos ad amandũ deũ ꝛ ꝓximũ excitat:aſſidue nos ↄtemplari paſſionẽ dñicã cõpellat:vt in ip̃a diſcat opera recta que faciat. f ¶ Hyſopũ. Iſido. Baptiſmũ:q2 hyſopo tincto ſanguine agni ſpargebant̃. g ¶ Coccũq; bis tinctum. Iſido. Coccus bis tinctus:ſanguis chꝛiſti quo mente ꝛ coꝛpoꝛe abluimur. Hec tria purgãt:cedrus.i.fides crucis.hyſop° baptiſm° vel martyriũ.coccus ſanguinis dñici ſacramẽtum. ¶ Greg°. In cocco bis tincto virtus charitatis exprimit̃:que flãma ſancti amoꝛis ſuccẽſa:duobus p̃ceptis exhiberi iubet̃ dilectione.ſ. dei ꝛ ꝓximi. Bis tinctus ergo coccus eſt:cum charitas duplici p̃cepto foꝛmata:vt ſic diligat̃ deus:ne deſerat̃ ꝓxim°:ꝛ ſic ꝓximus ne ↄtẽpnat̃ deus. h ¶ Sacerdos. Greg°. Oẽs q̃ in chꝛiſto credim° ſacerdotes ſumus. vñ.j. Pet.ij.b. Vos aũt eſtis gen° electũ:regale ſacerdotiũ ꝛc̃. Alta ẽ q̃ p̱ ↄtẽplationem ſentimus:ꝛ qd̃ ex mãſuetudine hũilitatis agim°:qd̃ p̱ ignẽ charitatis exhibemus:paſſiõis chꝛiſti ſanguine tingere debemus:vt oẽe qd̃ in nobis ẽ:illũ imitet̃ a quo ẽ:q2 extra imitationẽ paſſionis non tã virtus ꝗ̃ vitiũ eſt. ¶ Greg°. Põt iſte ſacerdos q̃ vacce carnes:pellẽ:ſanguinẽ:fimũq; cõburit:oꝛdinẽ iudaici ſacerdotij cũ plebe ſuppoſita in necẽ dñi ↄſentientis ſignificare. vnde ſequit̃:Et tũc demũ lotis veſtibus ꝛ coꝛp̱e ſuo. i ¶ Et tũc demum lotis ꝛc̃. Idem. Poteſt intelligi ꝙ iſte ſacerdos ꝛ lotus ſit veſtibus:ꝛ tamen vſq; ad veſperam immundus:quia iudaicus populus ex parte eoꝛum qui crediderunt mundus:ex parte eoꝛum qui non crediderunt vſq; ad veſperam permanet immundus. Lauat ergo veſtimenta ꝛ coꝛpus:q2 credẽdo exterioꝛa op̱a

Nico. de lyra

a ¶ Septẽ vicib°. Ad denotãdũ ꝙ pctm̃ idolatrie q̃dãmodo eq̃põderat oĩbus alijs pctĩs:eo ꝙ impoꝛtat totalẽ receſſum a deo:vniũſitas aũt ſeptenario nũero deſignat̃. b ¶ Cõburetq; eã cũctis vidẽtibus. In hebꝛeo habet̃:In cõſpectu ſuo:q2 iſtã combuſtionẽ faciebat p̱ aliũ. c ¶ Tam pelle ꝛ carnibus ꝛc̃. Flãme tradit. Ad denotãdũ ꝙ d̃ pctõ idolatrie nulla conditio vel circũſtantia debebat in populo remanere. d ¶ Lignum quoq; cedrinum ꝛ hyſopum. Iſta ponebant̃ in igne ad repꝛimendũ fetoꝛem exalantẽ ex cõbuſtione pellis ꝛ fimi vacce. e ¶ Coccũq; bis tinctũ. Qui diu ſeruat coloꝛẽ:ad deſignãdũ ꝙ cineres debebãt ſeruari p̱ totuz annũ ad purificationẽ populi. ꝓut ſubdit̃ poſtea:Vt ſint multitudini filioꝝ iſrael in cuſtodiam ꝛc̃. f ¶ Et tunc demum lotis veſtibus ꝛc̃. Hic querit̃ quõ comburẽs vaccam maculabat̃ ex hoc:cum illa combuſtio fieret ad hoc ꝙ ex cineribus vacce cõbuſte immundi purgarent̃. Ad hoc reſpondet̃ ꝙ immundicia dupliciter

Moralit̃ † ¶ Aſp̱get ↄ̃ foꝛes tabernaculi ꝛc̃. Ad ſignificandũ ꝙ p̱ aſp̱ſionẽ ſanguĩs chꝛiſti mundat̃ ecclĩa p̱fecte:q̃ p̱fectio ſignificat̃ nũero ſeptenario:eo ꝙ totũ tp̃s reuoluit̃ ſeptẽ dieb°. b ¶ Cõburetq; eã. Ad ſignificãdũ ꝙ chꝛiſt° ex maxĩo charitat feruoꝛe fuit paſſus. p̱ h̃ aũt ꝙ cineres vacce aq̃s viuentib° cõmixte purgabãt ĩmũdicias carnis:ſignificabat̃ ꝙ vĩtus chꝛiſti paſſi in aq̃s baptiſmalibus purgaret ĩmũdicias mẽtis ꝛ in aquis penitẽtie immũdicias poſt baptiſmũ ↄ̃ctas: Heb.ix.d. Si ſanguis hircoꝝ aut vituloꝝ aut cinis vitule aſperſus inq̃natos ſanctificat ad emundationẽ carnis:ꝗ̃to magis ſanguis chꝛiſti q̃ p̱ ſpm̃ſanctũ ſemetip̃m obtulit ĩmaculatũ deo:emundabit ↄſciẽtias nr̃as ad ſeruiendũ deo viuẽti. Per hoc aũt ꝙ in cõbuſtione vacce ponebat̃ lignũ cedrinũ hyſopus ꝛ coccus:ſignificabant̃ tres p̱ſone cũ chꝛiſto paſſe. due p̱ cõpaſſionẽ mẽtis:ꝛ tertia p̱ cõpaſſionẽ carnis. Pꝛima fuit btã vĩgo maria p̱ hyſopũ:q̃ eſt hũilis herba ſignificata:q2 fuit humillima: Luc.j.e. Reſpexit hũilitatez ãcille ſue. Scd̃a fuit Iohẽs euãgeliſta ſignificat° p̱ cedrũ q̃ ẽ arboꝛ multũ alta. ip̃e vero fuit eleuat° ad vidẽdũ ſecreta celeſtia: Apoc.j. Tertia fuit latro xp̃m ↄfitẽs in cruce ſignificat° p̱ coccũ biſ tĩctũ:q2 xp̃o cõpatiebat̃ mẽte dicẽte Luc.xxiij.f. Hic ãt nihil mali fec̃. Et cũ xp̃o patiebat̃ ĩ coꝛp̱e.

E F exteriora opera ⁊ interiorē mentē a prauis actionibꝰ mundat/ ⁊ plene tūc ad caſtra reuertit/cū ad fidē ꝑfecte reuocat. Sʒ qꝛ iudea in infidelitate partim ꝑdurante ad fidē gentilitatis īgre dit: ⁊ myſteria diuine incarnatiōis intelligit/recte ſubdit: Colliget aūt cineres vacce vir mūdus ⁊c. ¶ Augꝰ. Lauabit veſtimenta ſua ſacerdos/⁊ lauabit corpꝰ ſuum aqua: ⁊ poſtea introibit caſtra/⁊ immūdus erit ſacerdos vſq; ad veſperaʒ. Lauatio veſtimentoꝝ ⁊ corporis mundatio eſt exteriorū ⁊ interiorum. hoc ſacerdos. Deinde ſequit: Qui cōburet eā lauabit veſtimēta ſua/⁊ lauabit corpus ſuū aqua/⁊ immūdus erit vſq; ad veſperā. In eo q̄ cōburit eos figuratos arbitror: qui chriſti carnē ſepelierūt: reſurrectionē eam velut cremationi mandantes. a ¶ Uſq; ad veſperā. Auguſtinꝰ. Ad veſperā ſacerdos ītrat: qꝛ

† De ɔſe. diſ.3.c. aquā infidelis ppl's qui vſq; ad veſperā.i.finem mundi extra mādata vite/velut extra caſtra poſitus eſt: prauis operibus cōmaculatus/aqua baptiſmi ⁊ penitentia lotus: ad cognitionē in fine mundi quaſi ī caſtra reuertit. b ¶ Colliget aūt. Augꝰ. Et cōgregabit homo mundus cinerē iuuence: reliq̄as. ſ. interfectionis ⁊ cōbuſtionis.i.famā que ſecuta eſt paſſionē ⁊ reſurrectioneʒ chriſti: qꝛ ſunt reliquie homini pacifico. Cinis erat chriſtus: qꝛ velut mortuꝰ ab infidelibus ɔdemnabat/⁊ tñ mūdabat: qꝛ reſurrexiſſe a fidelibꝰ credebat. Et qꝛ hec fama in ceteris gentibꝰ q̄ non erant de conſortio iudeoꝝ maxime claruit/dictū eſt: Cōgregabit homo mūdus cinereʒ iuuence. Mūdus.ſ. ab īterfectiōe chriſti/q̄ iudeos fecit reos: ⁊ reponet in lo-

F cū mūdū.i. honorabilit tractabit/tñ extra caſtra: qꝛ extra celebrationē iudaice cōſuetudinis euāgelicus ſermo claruit. ¶ Grego. Uaccā ſacerdos cōburit: ci-

† De cōſe. diſ.4.c.nec quenq̄ nēres vir mūdus colligit: qꝛ infirmitatem dñi iudeꝰ mactauit/ſubtilia eiꝰ myſteriā gentilis intelligit. Mundi ſūt q̄ paſſionē chriſti gentibꝰ p̄dicāt. c ¶ Effundet eos. Quia gentilis ſacramenta q̄ agnouit p̄dicare nō ceſſat/ſed neſci-

Moralit entibus manifeſtat. ¶ Grego. Uir mūdus in loco puriſſimo vacce cineres fūdit/dū quilibet doctꝰ ex gētilitate aſſumptus: mūda ꝑ humilitatē gentiliuʒ corda requirit: ⁊ myſteria eis redēptoris tradere nō deſiſtit. Nā cum agit fides gentiū multiplicat: diuina virtꝰ agnoſcit/diſciplina p̄ceptoruʒ tenet. Unde ſubdit vt ſint multitudini filiorū iſrael in cuſtodiam. Iſrael enī interp̄tatur vir videns deū. Et bñ cōuerſa gentilitas iſrael dicit/q̄ deum iam fide contēplat. d ¶ Extra caſtra. Quia om̄is gentilitas extra legē/extra ſacrificiū/extra ſynagogā. e ¶ Puriſſimo. Quia prauis ac pollutis mentibꝰ nō ſunt ſecreta dñice incarnatiōis tradēda/ſed his q̄ ad fidem

Augꝰ venīētes cor mūdauerūt. f ¶ Multitudi fi. Augꝰ. Alia lra. Et erit ſynagoge filiorū iſrl in cōſeruationē. Aqua aſperſiōis

Tropolo. purificatio eſt. Poſtea declarat pleniꝰ quēadmodū ex hoc cinere fiebat aqua aſperſionis vñ mundabant a cōtactu mortuorū .i. ab iniquitate huius moribūde vl' morticine vite. Sed mirū eſt qđ ſequit: Et qui cōgregat inquit cinerē iuuēce/lauabit veſtimenta ſua/⁊ immūdus erit vſq; ad veſperā. Quō erit ex hoc immūdus q̄ mūdus acceſſerat: niſi qꝛ ⁊ hi q̄ ſibi vident mūdi ī fide chriſtiana agnoſcūt: qꝛ omnes peccauerūt et egent gloria dei: iuſtificati gratis ꝑ ſanguinē ipſius. Hūc tñ veſtimēta ſua lauare dixit: nō etiā corpꝰ: credo ꝙ illiꝰ ciner cōgregatiōe ⁊ repoſitione in loco mūdo (ſi hec ſpiritaliter intelligant) iā intrin-

Act9.10.g. ſecus vult intelligi fuiſſe mūdatū. Sicut Corneliꝰ audiēs ⁊ credens qđ p̄dicauit petrꝰ/ita mundatꝰ ē vt añ viſibile baptiſmū cū ſuis qui aderant donū acciperet ſpūſſancti. Sed nec viſibile ſacramentū cōtemni potuit/vt ablutus etiā extrinſecus lauaret quodāmodo veſtimēta ſua. g ¶ In cuſto. Quia ſubtiliora ſacramenta mundis gentiliū cordibus tradita/in mētis munitionē vertunt. Quia dū ſecreta ⁊ ſubtilia oꝑationis illius ꝑ imitationē attendimꝰ/per hoc nobis mundiciā ꝓuidemus. G ¶ Propter operationē in cuſtodiā nr̄am fiant cineres: ꝓpt baptiſmū x̄po in aquā aſꝑſionis. ¶ Tunc cineres in nr̄aʒ cuſtodiā ꝓuide cuſtodimꝰ/cū redēptorē nr̄m ꝓ iniq̄tatibꝰ nr̄is paſſum cōſideramꝰ ſollicite. Perpendimus enī quid retribuat bonis q̄ voluit mori ꝓ malis: q̄d ad iuſticiā fidei adducti eiꝰ gratie debeamꝰ/qui in iniquitate poſiti interceſſionē mortis eiꝰ accepimꝰ. h ¶ Habebūt h. Augꝰ. Augꝰ.

Moral Et erit filius iſrael ꝙ ꝓſelitis q̄ apponunt legitimū eternū ⁊c. Quid aliud oſtendit q̄ baptiſmū chriſti/quē ſignabat aqua aſꝑſionis ⁊ iudeis ⁊ gentibꝰ ꝓfuturū.i. filijs iſrael: ⁊ ꝓſelitis tanq̄ naturalibꝰ ramis ⁊ inſerto pingue-

Ro.11. dini radicis oleaſtro. Quē aūt nō moueat qđ poſt ablutionē de ſingulis q̄buſq; dicit: ⁊ immūdus erit vſq; ad veſperā: nō hic tm̄/ſʒ in omnibꝰ: vl' pene omnibꝰ talibꝰ mūdationibꝰ vbi neſcio q̄d intelligat/niſi ꝙ oīs homo poſt remiſſionē pleniſſimā pctōꝝ ꝑmanēdo ī hac vita cōtrahit aliq̄d vñ ſit immūdus vſq; ad finē vite/vbi enī dies iſte q̄dāmodo claudet qđ ſignificat veſpa. i ¶ Qui tetigerit ca. Augꝰ. Qui tetigerit morticinū ⁊c. Incipit dicere quō īmūdi fcti hoīes/aqua illa aſꝑſiōis purificent. Qui tetigerit īquit mortu-

Leui. um omnis anima hoīs īmunda erit ſeptē diebus: hic purificabit die tertio ⁊ die ſeptimo ⁊ mūdus erit. Et hic nihil aliud intelligo niſi tactū mortui hominis eſſe iniquitatē. Septē x̄o dieꝝ immūdicia ꝓpt animā ⁊ corpꝰ dictā. ani-

H maʒ in ternario/corpꝰ in quaternario. Scdm̄ h dictū arbitror ꝑ ꝓphaʒ Amos .j.a. In tribꝰ et quattuor iniquitatibꝰ non aduerſabor. k ¶ Si die tertio ⁊c. Augꝰ. Si aūt purificatꝰ nō fuerit die tertio ⁊ die ſeptīo nō erit mūdus. Omnis qui tetigerit mortuū ab omni anima corporis: ⁊ mortuꝰ fuerit tacto mortuo anteq̄ ſit: vel fuerit purificatꝰ/tabernaculū dñi polluit/exteret aīa illa ex iſrl'. Notandū ꝙ difficilime reperit in his libris aliq̄d euidentiꝰ de vi-

Devit. pꝰmor ta anime poſt mortē fuiſſe cōſcriptum. Hic ergo cū dicit: Si fuerit mortuꝰ añ purificationē manere in illo immundiciam ⁊ exteri animā illā ex iſrael.i. a cōſortio populi

¶ cognitione fidei. a ¶ eccleſie.

gredietur ī caſtrā: cōmaculatuſq;

a ¶ finē mundi: tūc x̄o reliquie ſalui fient.

a erit vſq; ad veſperū. Sed ⁊ ille

¶ qui offerunt vitulam immundi ſunt: ⁊ q̄ chriſtum apprehenderunt.

qui combuſſerit eam: lauabit ve-

¶ exteriora opera. ¶ mentē interiorem.

ſtimēta ſua ⁊ corpꝰ: ⁊ imundus

¶ ¶ finē mundi. ¶ agnoſcēdo.

b erit vſq; ad veſpuʒ. † Colliget āt

a ¶ gētilis fide mūdus. vñ Act.xv.b. Fide corda eorū mūdās. b ¶ ſubtiliſſima īcarnationis ſacramenta.

c uir mundus cinēres vaccę: ⁊ ef-

d e fūdet eos extra caſtra in loco pu-

f riſſimo/vt ſint multitudini filio-

g rū iſrael in cuſtodiaʒ ⁊ in aquaʒ a

aſperſiōis: qꝛ pro pctō vacca cōbuſta eſt. Cūq; lauerit qui vaccę

¶ non etiam corpus.

portauerat cineres veſtimenta

a ¶ cōtracta aliqua labe huius vite: etiam poſt plenā remiſſionē peccatorum.

ſua: imūdus erit vſq; ad veſpuʒ.

¶ proſeliti gentiles.

b Habebūt hoc filij iſrael ⁊ adue b

¶ tanq̄ pinguedini radicis inſerti.

nę qui habitāt inter eos ſanctuʒ

i iure ꝑpetuo † Qui tetigerit cada c

uer homis/⁊ propter hoc ſepteʒ

diebus fuerit immūdus: aſꝑget

¶ vt credat x̄ps die tertia a mortuis reſurrexiſſe.

ex hac aqua die tertio ⁊ ſeptīo:

k et ſic mundabitur. Si die tertio

a ¶ in regno.ſ. ſanctorum aduenīēte dño.

aſꝑſus nō fuerit: ſeptimō nō po-

Nico. de lyra.

F mundicia dupliciter cōtrahitur: Uno modo ex īmundicia rei tacte: et ſic tangens mortuum efficiebat immūdus. Alio modo ex indignitate tangentis: ſicut ſi laicus tangeret calicē cōſecratū peccaret: ⁊ hoc modo redigēs vaccā in cineres/⁊ etiā colligentes cineres illos efficiebant immundi: qꝛ cineres illi ordinabant ad purificationē totius ppli: ⁊ ideo tangēs illos quocunq; modo debebat reputare ad hoc indignū: ⁊ maculā aliquā cōtrahere/et ꝑ conſequēs indigere aliqua purgatiōe. iſta tñ purgatio nō fiebat ꝑ aſperſionē cū aqua luſtratiōis. de qua dicet infra: ſed ꝑ ablutionē corporis ⁊ veſtiū: ⁊ ſic patet littera vſq; ibi: a ¶ In cuſtodiā et ī aquā aſperſiōis.

Cinere ſtodieb Ad hoc enī cuſtodiebant cineres: vt cū aliqui eſſent mūdādi poneret de cineribus illis in aqua mūda: ⁊ tunc ex illa aqua aſpergerentur illa q̄ erant mūdāda ꝑ modū qui habet infra. b ¶ Habebunt hoc. Hic conſequēter deſcribitur expiationis ritus q̄ntum ad immundiciā ɔtractā ex mortuo: ⁊ p̄mo q̄ntum ad hoc ꝙ iſta immūdicia eſt in hominibꝰ. ſcdo ꝓut ē etiā in alijs rebꝰ/ibi: Iſta eſt lex. Circa primum dicit ſic:

Tāgēs dauer c ¶ Qui tetigerit cadauer hois: ⁊ ꝓpt h ſeptē diebꝰ fuerit imundus. Ita ꝙ nō poterat ingredi atriū tabernaculi: cuiꝰ ratio eſt: Tum ꝓpter reuerentiā illiꝰ loci: qꝛ ex cadauere mortui exeunt humores corrupti/quibꝰ tangentes cadauer fiebant inepti ad accedendū ad ſacra. Tum qꝛ idolatre et

ſortilegi circa

G ſortio ppl'i dei. Quid aliud ītelligi vult niſi manere anime pe/
A nā/etiā poſt mortē:ſi dū viuit mūdata nō fuerit hoc ſacramēto quo chriſti baptiſmus figuraſ: Qm̄ aqua aſpſionis inquit nō eſt aſperſa ſup eū/immūdus eſt:adhuc immūdicia ei⁹ in ipō ē. Adhuc.i.etiā poſt mortē. a ¶ Polluet taber. Qz tū in ſe ē. ſm illud Theſ.v.d. Spiritū nolite extinguere:cū extingui ille nō poſſit. Nam ſi ex hoc tabernaculū immūdū factū vel let ītelligi/mūdari iuberet. b ¶ Vas qd nō ha.opercu. Grego. Tegimē operculi vl' ligatura eſt cēſura diſcipline qua quiſquis nō premiſ: quaſi vas immundū pollutūq; reprobatur. Qua ſi eni vas ſine opercl'o vel ligatura polluiſ:q̄ p ſtudiū oſtentatiōis patēs nullo velamine taciturnitatis operitur.

Aug⁹ c ¶ Si quis in agro. Aug⁹. Alia litera: Omnis q̄ tetigerit ſup faciē campi vulneratū/aut mortuū/aut occiſi hominis os/aut monumentū ⁊c̄. Queriſ

Queſtio quid intelligit vulneratū aut mortuuz: Si eni aliud voluit intelligi vulneratū/aliud mortuū:cauendū ē ne puteſ īmundus eſſe etiā q̄ tetigerit vulneratū viuū/qd vtiq; abſurdū eſt. Sed q: pñt ⁊ mortui eē vulnerati/⁊ ipōs mortuos intelligiſ diſcreuiſſe:vt aut vulneratuz mortuū intelligam⁹.i.vulnera pemptū

B aut mortuū ſine vulnere. d ¶ Lauabit et ſe ⁊c̄. Et lauabit veſtimēta ſua:

aſperſionis ⁊ lauabiſ aqua/⁊ īmundus erit vſq; ad veſperā. Alia eſt aqua aſpſionis/⁊ alia illa qua lauit veſtimēta ſua. Et lauabiſ aqua/quā puto ſpiritalē intelligēdaz p ſignificationē nō p ꝓprietatē. Nā ſine dubio viſibilis erat/ſicut om̄es vmbre futurorū. Sed qui ſacramēto baptiſmi recte abluitur (quod illa aſperſionis aqua figurabat) mūdaſ ſpiritualiter vt ſit mūdus corpore ⁊ ſpiritu. Qz vo hyſopo dixit aquā aſperſionis aſpergi:q̄ herba diximus ſignificari fidem: quid aliud occurrit niſi quod ſcriptū ē: Act. xv.b. Fide purificās corda eorū: Non eniz prodeſt baptiſm⁹/ſi deſit fides. A viro autē mundo dixit hec fieri:vbi ſignificantur miniſtri portātes perſonaz domini:qui vere vir mundus eſt. Nā de his miniſtris in ſequentib⁹ dicet: Et quicunq; aſperget aquā aſperſionis lauabit veſtimenta ſua: id eſt obſeruabit ⁊ corpore: Et qui tetigerit aquā aſpſionis/immūdus erit vſq; ad veſperā/:et omne quodcunq; tetigerit immūdus/īmundū erit:⁊ anima que tetigerit/immunda erit vſq; ad veſperam.

terit emundari. † Om̄is qui tetigerit humanę animę morticinū: a
¶ huius.ſ.gratie fide munitus.
⁊ aſpſus ex hac cōmixtiōne non
a fuerit:polluet tabernaculū dñi:
¶ regno ſanctorum.
⁊ pibit ex iſrl': quia aqua expiationis non eſt aſperſus:immundus erit:⁊ manebit ſpurcitia ei⁹ ſuper eū. Iſta eſt lex hominis q̄ b
moriſ in tabernaculo: Omnes c
qui ingrediuntur tentoriuz illi⁹: ⁊ vniuerſa vaſa que ibi ſunt/pol
¶ quilibet homo.
b luta erūt ſeptē diebus. Vas qd d
a ¶ velamen taciturnitatis. b ¶ cenſuraz diſcipline.
nō habuerit operculū nec ligatu
c ram deſup:immundum erit. Si quis ī agro tetigerit cadauer occiſi homis/aut p ſe mortui ſiue e
os illius vel ſepulchrū:imūdus
¶ mundi.ſ.
erit ſeptem diebus. Tollent de f
cinerib⁹ combuſtionis atq; pcti: et mittent aquas viuas ſup eos
a ¶ miniſter chriſti.ſ.qui ei⁹ pſonā portat.
in vas:in quib⁹ cū hōmo mund⁹ g
¶ fidem. ¶ als ex eo.
tixerit hyſopū/aſpget ex ea om̄e tentoriū ⁊ cunctam ſupellectilē: ⁊ hoīes huiuſcemodi cōtagione pollutos:atq; hoc mō mundus h
luſtrabit immūdū tertio ⁊ ſeptio i
d die: Expiatuſq; die ſeptio lauabit ⁊ ſe ⁊ veſtimēta ſua:⁊ immundus erit vſq; ad veſperū. Si q̄s k
hoc ritu nō fuerit expiatus/peribit aīa illi⁹ de medio eccl'ię ſuę: quia ſanctuariuz dñi polluit: et nō ē aqua luſtratiōis aſperſus. Erit hoc pręceptū legitimū ſempiternum. Ipſe quoq; q̄ aſpgit l
aq̄s:lauabit veſtimēta ſua. Omnis q̄ tetigerit aquaſ expiatiōis: immundus erit vſq; ad veſpaz. Quicq̄d tetigerit immūdus:im m
munduz faciet/⁊ anima quę ho/ n
rum quippiam tetigerit:immun o
da erit vſq; ad veſperam.

Nico.de lyra

✠ ſortilegi circa mortuoſ faciebant ſuꝑſticioſa:⁊ iō īmūdi ex tactu cadaueris ꝓhibebanſ ab ingreſſu atrij/donec eſſent mundati aqua luſtratiōis p modū qui ſubdiſ cū diciſ: Aſpergeſ ex hac aqua/⁊ patet. a ¶ Omnis qui tetigerit. Hic exprimiſ pena intrātis tabernaculū vl' atriū nō purificat⁹ a tali īmundicia/cui⁹ pena eſt mors. vñ ſubditur: Peribit ex iſrl'. b ¶ Iſta ē lex. Hic agiſ de purificatiōe p̄dicte immūdicie ꝓut ſe extēdit nō ſolū ad homīes/ſ; etiā ad res alias/cū diciſ: c ¶ Omnes q̄ igrediunſ tētoriū illi⁹. Sc; homis mortui ⁊c̄. d ¶ Vas qd nō habuerit operculū ⁊c̄. Ex hoc habetur ꝙ ſi in tentorio mortui eſſet vas qd haberet opculuz nō cōtrahebat immūdiciā:q: immūdicia talis nō cōtrahebaſ in ſupficie exteriori:ſ; īteri⁹ vbi reponebāſ illa q̄b⁹ hoīes vtebanſ. e ¶ Siue os illi⁹ vl' ſepul. Quia idolatre ⁊ ſortilegi in ſupſtitionib⁹ ſuis vtebanſ oſſib⁹ mortuoꝝ/⁊ circa ſepulchra talia exercebāt:⁊ etiā q: talia habēt in ſe īmūdiciā corporalē. C

f ¶ Tollēt de cine.cō.atq; pcti. Sic aūt nomiaſ: q: ſicꝰ p̄dictū eſt illa vacca īmolabaſ in expiationē pctī idolatrie vituli. g ¶ In q̄b⁹ cū hō mū.tinxe.hyſopū. Que ē herba odorifera/ad denotandū ꝙ p talem aſpſionē amouebaſ fetor vl' immundicia cōtracta. h ¶ Atq; hoc mō mūdus luſtrabit.i.aſpget immundū ex tactu mortui ⁊ modis p̄dict'. i ¶ Tertio et ſeptimo die. Ad tollēdā eniz talē immūdiciā req̄rebaſ talis rit⁹/aliter incurrebaſ pena mortis/vl' ſm alios pena excōicatiōis. vñ ſubdiſ: † De cōſe. diſ.4.c.nec quenq;

k ¶ Si q̄s h̄ ritu nō fue.expiat⁹. anteq; ingrediaſ atriū dñi. Peribit anima illius ⁊c̄. l ¶ Ipe quoq; qui aſpergit aquas:lauabit veſ.⁊c̄. Licet eſſet mūdus vt p̄dictū ē:tñ ex tactu rei ſacre debebat ſe reputare indigere aliq̄ purgatione:eo ꝙ debebat ſe reputare īdignū tāli tactu:vt.ſ̄.dictū ē d colligēte cineres. iſta tñ purgatio nō fiebat p aſpſionē aque luſtratiōis:q: ſi aſpgeret ſeipm ꝯtraheret maculā ſic ⁊ aſpgēs aliū:⁊ ſi aſpgereſ ab alio eadē rōne ⁊ ille aſpgēs ipm īdigeret aſpgi p aliū:⁊ ſic ī īfinitū/ꝓpē qd iſta purgatio fiebat p lotionē veſtiū ſuarū.

m ¶ Quicquid teti.imūd⁹: im. faciet. Et ideo etiā talia īdigēt purgatione. n ¶ Et aīa q̄ illoꝝ quip. tetigerit.i.de illis q̄ ſūt ſic polluta. D

o ¶ Immūda erit vſq; ad veſpe. i.abſtinebit ab ingreſſu atrij:nō tñ ad expiationē ei⁹ req̄rebaſ aſpſio aque/vl' ablutio veſtiū ſic in p̄dictis/ſ; purgabatur per tranſitum temporis.

¶ In ca.xix. vbi diciſ in poſtilla. Circa primū dicitur ſic: Iſta eſt religio victime.

Additio.j. In hebreo in h̄ loco nō diciſ: Iſta eſt religio victime. ſed diciſ ſic: Iſtud eſt cerimoniuz legis:precipe filijs iſrael ⁊c̄. Et dicūt expoſitores hebreorū ꝙ hoc preceptū vocaſ ſic: q: nō habet rationem litteralē ſic claraz/ſed potius ſecretam. Multa enim ſunt in hoc precepto deuiantia ab alijs ſacrificialibus/vt patet intuenti. Unde in h̄ loco Ra.moy.gerundeñ. excuſans ſe a reddendo rationez. de hoc precepto talia verba ſcripſit. Nos autem qui ꝓ peccatis noſtris ſumus contamīati in hac captiuitate/ignoramus mundiciā ſanctitatis/donec vēiat ſuper nos ſpiritus de alto: ⁊ effundat deus aquas mūdas ſuper nos ⁊ mundemur. amē: ſic fiat in dieb⁹ noſtris. Hec ille. Utinam iſte Rabi ſaperet et ſeipſum intelligeret. Nota de rabi moyſe

¶ In eodem capitulo.xix. vbi dicitur in poſtilla: Ad deſignandum ꝙ cineres debebant ſeruari per totuz annum.

Additio.ij. Cineres vacce non ſolum ſeruabantur per totū annum/ſed per plures annos. Tradunt enim hebrei ꝙ ſex vacce fuerunt tm̄ immolate per totam durationem vtriuſq; templi. Quarum prima fuit facta in deſerto tempore moyſi/de qua hic habetur:cuius cineres durauerunt p tēplum primum. Secunda fuit facta tempore Eſdre ſacerdotis in principio tēpli ſecundi:alias autem duas Symeon iuſtus immolauit in diuerſis temporibus qui fuit ſumm⁹ ſacerdos:et durauit per octuaginta annos in officio:alie autem due per Johannem ſummum ſacerdotem patrem Mathathie a quo aſcenderunt machabei ⁊c̄. Sex vacce īmolate

V v

Ca. XX
Venerūtqꝫ filij ⁊c. Iſi. Triceſimatertia māſio eſt in deſerto ſin: hec eſt cades.
Sin ſolitudo — Sin aūt interptat̃ ſctā: ꝑ antifraſim: ſic dicit̃ luc⁹: cū minime luceat: vel bellū: cū ſit horridū. In hac māſiōe morit̃ maria: ⁊ ſepelit̃/ q̃ ſignificat ꝓphetiā mortuā: ſic moyſes et aarō leg̃ ⁊ ſacerdotij finē: q̃ nō valēt ad terrā ꝓmiſſiōis puenire: nec populū de ſolitudine huius mūdi deducere: qđ facit ſolus chriſtus. i. ſaluator dei filius. b ¶ Percutiēs ꝟga. Aug⁹. Or de petra aq̃ educta ē Apl's expoſuit dicēs: Et oēs eundē potū ſpiritalē biberūt. Bibebāt eīm ꝺ ſpiritali ꝯſequēti eoſ petra: petra aūt erat chriſt⁹. Significata ꝙ de chriſto ꝓfluēs gr̃a ſpiritalis: q̃ interior irrigat̃ ſitis. Sed ꝙ ꝟga petra ꝑcutit̃: crux chriſti figurat̃. ligno eīm accedēte ad petrā gratia manauit. ⁊ ꝙ bis ꝑcutit̃ euidētius ſignificat crucem. Duo eīm ligna ſunt crux. c ¶ Quia non crediciſtꝭ mihi. Iſið. Hic moyſes dominum offendit ⁊ probibet̃ ior/
(margin: Aug⁹ — † Exo. 17. b — 1. Co. 10. a — Myſtice — Moyſes offēdit dominū)

¶ danē trā

Nico. de ly.

Ca. XX
Venerūtqꝫ filij ⁊c. Hic cōſequenter ponit̃ impedimentū ꝓueniens ex aq̃s cōtradictiōis: vbi primo ponit̃ retardatiuū itineris ex aq̃ deficiēte. ſecundo addit̃ impedimentuꝫ ex hoſte inſurgente/ ibi: Miſit interea. Circa primū ꝑmittit̃ marie obit⁹. ſecundo aque defectus/ ibi: Cūqꝫ indigeret aq̃. Circa obitū marie ꝑmittitur locus/ cum dicitur: b ¶ In deſertuꝫ ſin. Iſte locus eſt alius ab illo q̇ vocat̃ ſin: Exo. xvi. vñ ⁊ ille ſcribit̃ ꝑ lr̃aꝫ ſamech: iſte aūt ꝑ ſade. Deſcribit̃ etiā tempus/ cum dicit̃: c ¶ Menſe primo: Scꝫ quadrageſimi anni ab exitu filioꝝ iſrael de egypto: poſtq̃ fuerāt vagi ꝑ deſertum ſm ſententiā dñi: vt dictum eſt. ſ̄. xiiij. cap̄. d ¶ Et māſit populus in cades. Dicūt aliqui ꝙ iſte eſt locus de quo miſſi fuerunt exploratores: vt habet̃. ſ̄. xiij. ca. ita ꝙ populus fuit bis in iſto loco: ſemel āno ſcđo egreſſionis de
(margin: Diuiſio — Sin — † De cele. miſſa. c. in quadā — Cades — † De pe. diſ. 2. c. ſi enim)

a Venerūtqꝫ filij iſrael ⁊ oīs multitudo in b deſertū ſin mēſe c primo/ ⁊ māſit ppl's in cades: d Mortuaqꝫ ē ibi maria/ ⁊ ſe- e pulta ī eodē loco. Cūqꝫ indi- f geret aq̃ ppl's: coiert̃ aduerſū moyſen ⁊ aarō: ⁊ ꝟſi ī ſeditio- g nē dixerūt: Utinā periſſem⁹ h int̃ frēs nr̃os corā domino. Cur eduxiſtis eccleſiam domini in ſolitudinē/ vt et nos et iumenta noſtra moriātur?
† Quare nos feciſtis aſcēde- i re ꝺ egypto: ⁊ eduxiſtis in locum iſtum peſſimum: qui ſeri k nō poteſt: qui nec ficū gignit l nec vineas: nec malagranata: inſuꝑ ⁊ aquam non habet m ad bibēdū? Ingreſſuſqꝫ moy- n ſes ⁊ aaron dimiſſa multitu- o dine tabernaculū fęderꝭ: cor- p ruerunt ꝓni in terrā/ clama- q ueruntqꝫ ad dñm atqꝫ dixerunt: Domine deus audi clamorem populi huius: ⁊ ape- r ri eis theſaurum tuū fontem aq̃ viuę: vt ſatiati ceſſet murmuratio eoruꝫ. Et apparuit s gloria domini ſuper eos. Locutuſqꝫ ē dominus ad moyſen/ dicēs: Tolle virgā ⁊ cō- t grega populū tu ⁊ aaron frater tuus: ⁊ loq̇mini ad petraꝫ corā eis/ ⁊ illa dabit aquas.
Cūqꝫ eduxeris aquam de petra/ bibet omnis multitudo ⁊ iumēta eius. Tulit igit̃ moy- v ſes virgā quę erat in conſpectu domini/ ſicut ꝑceꝑat ei: cōgregata multitudine ante petram: dixitqꝫ eis: Audite x rebelles ⁊ īcreduli. Num de y petra hac vobis aquā poterimus eijcere? † Cūqꝫ eleuaſ-
a ¶ iudeus ſub lege moyſi poſitus.
b ſet moyſes manum percuti- z
a ¶ Ligno crucis affigens.
¶ Propter duo ligna eiuſdem crucis.
b. ¶ Chriſtum.
ens virgā bis ſilicēꝫ/ egreſſę
¶ Spiritalis gratie.
ſūt aquę largiſſimę/ ita vt populus biberet ⁊ iumēta. Dixitqꝫ dñs ad moyſen ⁊ aarō:
c † Quia non crediciſtis mihi a

ſionis de egypto: quia quando receſſerūt de monte ſinai venerunt illuc: ⁊ tunc inde miſſi ſunt exploratores: qui redeuntes fecerunt deſperare populum de conſecutiōe terre promiſſionis: vt dictum eſt. xiij. ca. ⁊ tunc dominus fecit eos reuerti ꝑ deſertum: ⁊ poſtea. xl. anno ab exitu de egypto redierunt ad eundem locum. Alij aūt dicūt ꝙ iſte eſt alius locus ab illo. vñ ⁊ ad differētiā eoꝝ locus vñ exploratores miſſi ſunt vocat̃ cadeſbarne: vt habet̃ Deu. i. ⁊ Joſue. xiiij. Iſte aūt vocat̃ cades abſolute ſine additione. e ¶ Mortuaqꝫ eſt ibi maria. Dicit Ra. Sa. ꝙ mors marie ꝯueniēter deſcribit̃ poſt caplm̄ de purgatiōe ꝑ aq̃s luſtratiōis: qꝛ ſicut fit expiatio ꝑ dictā aſperſioneꝫ: ita ſuo mō ꝑ iuſtoꝝ mortē: ſm ꝙ dicit̃ Ps. cxv. a. Precioſa in ꝯſpectu dñi mors ſctōꝝ eius. f ¶ Cūqꝫ indigeret. Hic deſcribit̃ aque defectus: vbi ꝓpter hoc deſcribitur primo ppl'i murmuratio. ſcđo defectus reuelatio/ ibi: Ingreſſuſqꝫ. Circa ꝑmū dicit̃: Cūqꝫ indigeret aq̃ ppl's. Dicit Ra. Sa. ꝙ hoc ſubdit̃ poſt mortē marie: ad inſinuandū ꝙ dū viuebat ꝑ eius merita: ppl's in deſerto exiſtēs ꝑ magnū tēpus ante nō habuit defectum aque. g ¶ Et verſi in ſeditionē. i. rebellionē ⁊ ꝯtentionē ꝯ̄ moyſen ⁊ aaron. h ¶ Dixerunt: Utinā periſſemus inter fratres noſtros. Hoc eſt cū illis qui perierūt tpe chore: qꝛ mors illoꝝ fuit breuis: iſta aūt ꝓlixa: ⁊ ꝑ ꝯſequens grauior. i ¶ Quare nos fe. aſcēdere de egyp. Ubi viuebamus in abūdātia: ⁊ eduxiſtis in locū iſtū peſſimū. Cui⁹ cāꝫ ſubdūt dicētes: k ¶ Qui ſeri nō pōt. Et ſic patit̃ defectū fructuū q̊s ꝓfert terra ꝑ hūanū laborē ⁊ etiā eoꝝ quos ſpōte gignit. Ideo ſubdit̃: l ¶ Qui nec ficū gignit ⁊c. Iſta tn̄ q̃rela erat irrationabilis: qꝛ māna ſufficiebat ꝓ omni cibo hoībus bonis: vt dictū eſt ſupra. xi. ca. m ¶ Inſuꝑ ⁊ aquā nō habet. Iſta pluſ habebat de rōne: qꝛ ſine aqua nō pōt homo cōuenienter viuere. n ¶ Ingreſſuſqꝫ. Hic ponit̃ defectus reuelatio q̄tū ad defectū aque qui nō poterat tolerari compętēter: vbi ꝑmittit̃ moyſi ⁊ aarō oratio: que debet eſſe ſolitaria. ⁊ hoc notat̃ cū dicit̃: o ¶ Dimiſſa multitudine tabernaculū ⁊c. Humilis ⁊ ſupplicatoria. Ideo ſubditur: p ¶ Corruerūt ꝓni in terrā. Debet etiā eſſe deuota. Ideo ſubdit̃: q ¶ Clamauerūtqꝫ ad dñm. Ex magno affectu ⁊ feruore. Dꝫ etiā eſſe rōnabilis ⁊ diſcreta. Ideo ſubdit̃: r ¶ Et aperi eis theſauꝝ tuū fonteꝫ aque viue. Iſta eīm petitio erat diſcreta ⁊ rōnabilis: qꝛ de hoc qđ erat neceſſariū. Cōſeq̄nter ponit̃ dñi exauditio/ cū ſubdit̃: s ¶ Et apparuit gl'ia dñi. i. nubes in q̃ dñs ſolitus erat loq̇ cū moyſe q̄ſi paratus petitionē eorū exaudire. vñ ſubdit̃: t ¶ Tolle ꝟgam ⁊c. Iſta fuit ꝟga aarō: qꝛ de ipā ſubdit̃: v ¶ Tulit igit̃ moyſes ꝟgā que erat in ꝯſpectu dñi. De ꝟga āt aarō dicit̃ ca. xvij. Refer ꝟgā aarō in tabnaculū teſtionij. x ¶ Audite rebelles ⁊ īcreduli. Hoc dixit moyſes: qꝛ freq̄nt̃ ꝯſimilia acciderant in ppl'o. y ¶ Num de petra hac aquā vobis poterimus eijcere. Iſtud ꝟbum moyſi poterat duplicit̃ intelligi: affirmatiue ⁊ negatiue: qꝛ ſi ꝓtulit vt dicūt expoſitores catholici cōmuniter: qꝛ licet nō dubitaret de potētia dei quin poſſet illud: dubitauit tn̄ ꝺ effectu ne impediret̃ ꝓpter maliciā populi. ⁊ ideo dubitando de effectu dixit: Nū de petra ⁊c. vt ſi effectus fuiſſet ſecutus: ſic intelligeret̃: nō obſtāte incredulitate vr̃a poterimus eijcere aquā de petra virtute diuina. ſi autem nō ſequeret̃/ ſic intelligeret̃: Num de petra ⁊c. q. d. non poterimus ꝓpter maliciā veſtram. z ¶ Percutiens virga bis ſilicem. Quia primo ictu nō exiuerūt aque ꝓpter dubitationem moyſi. in ſecundo tamen ictu exiuerunt ꝓpter impletionem diuini ꝓmiſſi. Conſequenter ponitur dubietatis punitio/ cum dicitur: a ¶ Quia non crediciſtis mihi. Tu et aaron. vt ſanctificaretis ✱ me. i. ſancti
(margin: G — Diuiſio — h — Moraliter)

Moraliter. a ¶ Uenerūtqꝫ filij iſrael ⁊c. In hoc capitulo agit̃ de aquis ꝯ̄dictiōis vbi moyſes ⁊ aarō peccauerūt: dubitādo de verbi diuini impletiōe ꝓpt̃ maliciā ppl'i ſm doctores latinos: ſm hebreos aūt peccauerunt tranſgrediēdo verbū dñi q̇ nō dixerat eis: ꝑcutite petrā: ſed loq̇mini ad petrā ⁊ illa dabit aquas: ſicut plenius dixi paſſum iſtū lr̄aliter exponēdo. Per hoc igit̃ ꝙ iſti qui erāt ſanctiſſimi peccauerūt: debet incuti timor alijs q̄tūcūqꝫ ſanctis ne cadant in peccatum. ſm illud. j. Corinth. x. c. Qui ſe exiſtimat ſtare: videat ne cadat.

✱ Miſit interea

A ¶ danē tranſire: turbatus enī murmure populi/dubitanē petraꝫ virga ꝑcuſſit/quaſi nō poſſet deus aquā de petra educere/qđ fecerat ante. Hic moyſes iudaicū populū ſub lege poſitū ſignificat. Nā ſicut moyſes petrā virga ꝑcutiēſ de dei virtute dubitauit: ita ille ppl's ſub lege ꝑ moyſen data poſit⁹ chriſtuꝫ ligno crucis affixit: ſꝫ eū dei virtutē eſſe nō credidit. Sed ſicut ꝑcuſſa petra manauit aqua ſitientib⁹: ſic plaga dominice paſſionis effecta eſt vita credentib⁹. Hanc ergo carnalē de dei diuītate dubitationeꝫ in ipſius chriſti altitudine deus mori iubet/cū mortē carnis moyſi in monte ꝑcipit fieri. Sicut enī petra chriſtus: ita et mons chriſtus. petra humilis fortitudo: mons eminēs magnitudo. Prudentia enī carnis viuit/cū tāq̄ꝫ petra ꝑcuſſa chriſti humilitas in cruce cōtemnit̄. chriſtus

Co.r.i.b enim crucifixus iudeis ſcandalū: gentibus autē ſtulticia. Prudentia carniſ moritur: cū tanq̄ꝫ mōtis eminētia chriſt⁹ excelſus agnoſcit̄. Ipſis eī vocatis iudeis

Ibidē ⁊ grecis chriſtus dei virt⁹ ⁊ dei ſapientia eſt. a ¶ Hec eſt aqua contradictionis vbi iurgati filij ⁊c̄. Aug⁹.

Aug⁹. Quod de aqua illa dictū eſt que de petra ꝓfluxit. hec eſt aqua cōtradictionis: q2 maledixerūt filij iſrael ante dn̄m: ⁊ ſāctificatus eſt in ipſis. Prius maledixerunt qn̄ locuti ſūt cōtra bn̄ficiuꝫ dei: quo educti erant de egypto/⁊ poſtea ſanctificatus eſt in ipſis: cū in miraclo eius ſanctitas declarata eſt. An forte duo genera hominū demōſtrauit cōtradicentium gratie chriſti/et ꝑcipientiū: vt illis ſit aq̄ cōtradictionis/iſtis ſanctificationis. De ipſo enī dicit̄ Luc. ij. e. In ſignuꝫ cui cōtradicet̄ ⁊c̄. b ¶ In mōte hor. Triceſimaquarta manſio eſt in monte hor ī extremis finibus edom/in queꝫ aſcēdit aaron iuxta preceptū dn̄i: ⁊ mortuus eſt anno quadrageſimo egreſſiōis iſrael de egypto. ſ. quo nouus populus terrā promiſſionis intraturus erat. Et q̄ꝫ in mō

B te ſacerdotum eleaſaro filio reliquerit/⁊ lex eos qui eam impleuerint ad ſummuꝫ perducat: ipā tn̄ ſublimitas nō eſt trans iordanem/ſed in extremis terrenoꝝ operum finibus. Et plāgit eū populus. xxx. diebus. aaron plangit̄/ieſus ꝟo nō plāgit̄. In lege deſcēſus ad inferos/in euāgelio ad paradiſum aſcenſus.

Ni. de lyra

¶ Nō enī ※ me. i. ſanctitatē meā in īpletiōe ꝓmiſſi mei abſq̄ꝫ dubio credendo: ⁊ fidē vr̄aꝫ abſq̄ꝫ dubio corā populo ꝓnunciando: immo contrariū feciſtis. ideo. a ¶ Nō introducetis hos ppl'os in terraꝫ quā da. eiſ. Sed moriemini an̄ ingreſſu: ⁊ licet multū deſiderarent ingredi: q2 tn̄ ſciuerūt ꝙ verbū dei erat diffinitiuū: ideo verbū dn̄i humilit̄ acceptauerūt: et tunc nō orauerūt pro ei⁹ retractatiōe: poſtea tn̄ moyſes orauit dn̄m ꝓ īgreſſu terre: ſed nō fuit exaudit⁹: vt habet̄ Deut. iij. Sequit̄: b ¶ Et ſanctificat⁹ eſt in eis. Per hoc enī ꝙ filij iſrl' viderunt ꝙ vindicta dei nō parcebat moyſi ⁊ aaron/q̇ erant ſancti ⁊ amici ſui: fuerūt territi ⁊ magis obediētes ne incurrerēt offenſaꝫ dei. hebrei aūt dicūt ꝙ moyſes ⁊ aaron peccauerūt/eo ꝙ nō fecerūt ſicut p̄ceperat de⁹: q2 dixerat: Loquimini ad petrā corā eis: ⁊ illa dabit aquas: vt patet in textu/ita ꝙ ex ſolo verbo abſq̄ꝫ ꝑcuſſione dediſſet aquas/qđ fuiſſet nonū ſignū diuīe potētie. Nō enī legit̄ ꝙ adhuc factū fuiſſet ſimile. ⁊ ideo ſubdit̄ poſtea: Quia nō crediḋiſtis mihi vt ſanctificaretis me corā

vt ſanctificaretl me corā filijs iſrael/nō introducetis hos po- a pulos in terrā quā dabo eis.

a Hec ē aqua ꝯtradictiōis vbi iurgati ſunt filij iſrl' ꝯtra dn̄m: ⁊ ſctificat⁹ eſt in eis. Miſit ite- b c rea nūcios moyſes d̄ cades ad regē edom q̇ diceret: Hec mā- d dat frater tu⁹ iſrael. Noſti om- e nē laborē q̇ apprehendit nos: quō deſcenderint pr̄es nr̄i in egyptum/et habitauerim⁹ ibi mlto tēpore: afflixerintq̄ꝫ nos egyptij et pr̄es noſtros: ⁊ quō f clamauerimuſ ad dn̄m ⁊ exaudierit nos: miſeritq̄ꝫ angeluꝫ q̇ eduxerit nos de egypto. Ecce g in vrbe cades q̄ ē in extremis finibus tuis poſiti/obſecram⁹ vt nobis tranſire liceat per terram tuam. Non ibimus per a- h

a ¶ gratis. ſ. ſed preciuꝫ dabimus: quod declarat in ſequentibus.

gros nec per vineas: nec bibemus aquas de puteis tuis: ſꝫ gradiemur via publica/nec ad dextrā nec ad ſiniſtrā declinantes/donec tranſeam⁹ terminos tuos. Cui rn̄dit edom: Nō trāſibis per me: alioquin i armatus occurram tibi. Dixeruntq̄ꝫ filij iſrael: Per tritā gradiemur viam: et ſi biberimus aquas tuas nos ⁊ pecora nr̄a/dabimus quod iuſtuꝫ ē. Nulla erit in precio difficultas/tm̄ velociter tranſeamus. At ille reſpōdit: Non trāſibitis. Statimq̄ꝫ egreſſus eſt obuius cum infinita multitudine et manu forti: nec voluit acq̇eſcere deprecanti vt concederet tranſitum per fines ſuos. Q̄r obrem k diuertit ab eo iſrael. Cunq̄ꝫ ca- l ſtra mouiſſent de cades/vene-

b runt in montem hor qui eſt in finibus terrę edom/vbi locutus eſt domin⁹ ad moyſen/dicēs: Pergat inquit aaron ad m

tis me corā filijs iſrl'. q. d. ſi corā filijs iſrl' dixiſſetis: Ecce lapis iſte qui nō audit nec videt/⁊ tn̄ obedit ꝟbo dei/emittendo aquas abſq̄ꝫ vlla ꝑcuſſione: multo forti⁹ vos qui eſtis rationales ꝟbis dn̄i debetis obedire abſq̄ꝫ vlla flagellatiōe: in hoc ſāctitatē meā ꝓfeſſi fuiſſetis ꝟbo ⁊ facto: qđ q2 nō feciſtis

C ꝓut vobis impoſuerā: ideo nō ītroducetis hos ppl'os ⁊c̄. c ¶ Miſit interea. Hic addit̄ impedimentū ex hoſte inſurgēte: ⁊ h̄ triplicit̄. p̄mo idumeorū. ſcđo amorreoꝝ ca. xxi. tertio moabitaꝝ ca. xxij. Circa primū primo ponit̄ īpedimētū rōne reg' edom īſurgēt'. ſcđo ſb̄dit̄ īpedimētū rōe pōtific' morient'/ibi: Cūq̄ꝫ caſtra mouiſſet. Circa primū adhuc p̄mo ponit̄ ppl'i dep̄catio ad regeꝫ edom: ⁊ vt inclinaret̄ ad exaudiēdū petitionē p̄mo allegat̄ ꝓpinq̇tas generis/cū d̄r: d ¶ Hec mādat ff tu⁹ iſrael. Idumei enī ⁊ iſraelite erāt de duobus fratrib⁹. ſ. eſau ⁊ iacob. ſcđo afflictionē labor'/cū d̄r: e ¶ Noſti oēꝫ la. ⁊c̄. Afflict' ei ē cōpatiēdū. tertio ordīatio diuīe volūtat' cui nō ē reſiſtēdū/⁊ h̄ notat̄ cū d̄r: f ¶ Et quō cla. ad. d. ⁊c̄. Quarto retardatio ſui itiner'/cū dicit̄: g ¶ Ecce ī vr. ca. ⁊c̄. q. d. niſi poſſim⁹ trāſire ꝑ terrā tuā ab itinere qđ accepimus de mādato dei erim⁹ grauit̄ īpediti. Cōſequēt̄ remouēt illa ꝓpt̄ q̄ petitio eoꝝ poſſet denegari/cū d̄r: h ¶ Non ibi. ꝑ ag. ⁊c̄. i. nullū dān̄ū terre tue īferem⁹/ſꝫ pacifice trāſibim⁹. Cōſequēt̄ deſcribit̄ hui⁹ petitiōis denegatio/cuꝫ d̄r: i ¶ Nō trā. ꝑ me ⁊c̄. Et patꝫ lr̄a ꝑ ſe. Notādū tn̄ ꝙ hui⁹ ꝯtrariuꝫ videt̄ haberi Deut. ij. vbi moyſes dixit: Miſi ḡ nuncios ad ſeon regē ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄: Nob ꝯcedas trāſitū ſic fecerūt filij eſau. Ad h̄ rn̄dēt expoſitores nr̄i cōiter dicētes ꝙ licꝫ rex edom nō ꝯceſſerit filijs iſrl' trāſitū ꝑ mediū terre ſue ſic petebāt: tn̄ ꝯceſſit eis trāſitū ꝑ extremitates regni ſui. Ra. Sa. dic̄ ꝙ illđ qđ ē allegatū d̄ Deut. nō refert̄ ad trāſitū ſꝫ ad cibum cōceſſū ꝓ p̄cio. duo enī petebat moyſeſ

D a ſeon rege dicēs: Alimēta p̄cio vēde. ⁊ poſtea ſb̄dit: Nob ꝯcedas trāſitū: qđ ptꝫ Deut. ij. ⁊ qđ ſubdit̄: Sic fecerūt filij eſau. h̄ refert̄ tm̄ ad p̄mū: q2 vt dic̄: licet filij eſau denegaſſēt iſraelit' trāſire ꝑ terrā ſuā: tn̄ portabāt eis cibaria venalia vbi trāſibāt filij iſrael iuxta extremitates regni edom: mag' ꝓpter lucrū ſuū q̄ꝫ ꝓpter ſuſtētationē filioꝝ iſrl'. k ¶ Q̄obrē diuertit ab eo iſra. i. de medio regni: nō tn̄ ab extremitatib⁹ ſm̄ primā expoſitionē predictam: vl' totaliter a regno eius ſꝫ aliaꝫ. l ¶ Cūq̄ꝫ caſtra mouiſſent. Hic interponitur impedimentū ratione mortis aarō/cum dicitur: m ¶ Pergat aaron ad ppl'os ſuos: Id eſt ad limbū patruꝫ.

※ Nō enī in

Moralit̄ ※ c ¶ Miſit iterea nūcios moy. de cades ad regem edom ⁊c̄. Per edom q̇ īterpretat̄ terren⁹ ītelligūt̄ mali chriſtiani ī bonis terrenis tm̄mō ꝯfidētes: ⁊ iſti frequēter nitūt̄ īpedire bonos chriſtianos q̇ ſūt fratres eoꝝ in fide a ꝓfectu in via morū: ne ipi ꝑueniāt ⁊ alios inducāt in terrā viuētiū: ⁊ h̄ aliquādo faciūt p̄lati malo cōſilio īformati/⁊ aliq̇ curati ꝑuerſi q̇ bonos homīes ⁊ lr̄atos īpediūt a p̄dicatiōib⁹ ⁊ ꝯfeſſionib⁹ audiēdis. in h̄ ſimiles regi edom q̇ filios iſrl' īpediuit ī ꝓgreſſu ad terraꝫ ꝓmiſſiōis. m ¶ Pergat inq̇t aaron ad ppl'os ſu. ⁊c̄. Hic agit̄ de morte aaron et eleaçari ſubſtitutiōe/cū dicitur:

※ Cūq̄ꝫ nudauerit

a ppl'os ſuos. Nõ em̄ intrabit ter/
rã quã dedi filijs iſrl':eo q̄ incre
dulus fuerit ori meo ad aq̄s ꝯdi
b ctiõis: Tolle aarõ ⁊ filiũ eius cũ
c eo/⁊ duces eos in mõtẽ hor. Cũ/
d q̄ nudauerꝭ pr̄ez veſte ſua/indu
es ea eleaçaꝝ filiũ eius:⁊ aaron
e colligetur ⁊ morietur ibi. Fecit
f moyſes vt p̄ceperat dñs:⁊ aſcẽ/
derunt in montem hor corã om/
ni multitudine.†Cũq̄ aarõ ſpo/
liaſſet veſtibus ſuis: induit eis
eleaçaꝝ filiũ eius. Illo mortuo
in montis ſupercilio/deſcẽdit cũ
g eleaçaro. Omnis autẽ multitu/
h/i do videns occubuiſſe aaron/fle
uit ſuper eo triginta diebus per
cũctas familias ſuas.

E ☞ a ¶ Nõ em̄ itrabit ter.⁊c. Videt̃ q̄ hec nõ fuerit cau/ſa q̄re mortuus ẽ aarõ ante ingreſſum terre ꝓmiſſiõis:q2 an̄ factũ de aq̄s ꝯdictiõis dixerat dñs q̄ caleb ⁊ ioſue tm̄ intra/rẽt terrã:vt dictũ eſt.xiiij.ca. Ad hoc em̄ dicit̃ cõmuniter q̄ illa ſnĩa fuit tm̄ ſup murmuratoreſ:de q̄bus nõ fuerũt moyſes ⁊ aarõ. Põt etiã aliter r̄ñderi ex textu q2 ibidẽ dicit̃: In ſolitudine hac iace/bũt cadauera veſtra oẽs q̄ nũerati eſtꝭ a.xx.annis ⁊ ſupra:in q̄ nũeratiõe nõ ꝯtinent̃ leuite:vt ibidẽ dictũ fuit:de q̄bus fuerũt moyſes ⁊ aarõ. b ¶ Tolle aaron. Nõ violẽter:ſ3 ꝑſuaſiue vt ꝓmpte obediat diuine volũtati de ſuo trãſitu ⁊ filij ſucceſſiõe. Iſti em̄ duo debebãt eũ ꝯſolari de morte.ſ.q2 de⁹ vo/lebat:⁊ q2 filius eius ei in honore ſuc/cedebat. c ¶ Cũq̄ nudaueris pa/trem veſte ſua.i.tunica pontificali. d ¶ Indues ea eleazaꝝ filiũ ei⁹. Vt anteq̄ moriat̃ videat filiu3 ſuũ ſui
Aug° honoris ſucceſſorẽ. Dicit em̄ Aug°. q̄
De ſepultura aaron hoc factũ fuit vt põtifex nouus p̄beret officiũ ſepulture defuncti:ſ3 hoc nõ vi
†Deu.10.b det̃ cõuenire ei qđ dicit̃ Leuiti.xxi.b. q̄ ſummus ſacerdos nõ d3 aliquẽ ſepelire. Et ideo dicit Ra.Sa. q̄ moyſes fecit illđ officiũ:dicẽs q̄ cũ aſcẽdiſſent in montẽ viderũt ibi ſpelũcã a deo pa/ratã:⁊ in ea lectũ ſtratũ:⁊ ante lectũ lã/padẽ ardentẽ:⁊ reuelatũ fuit moyſi q̄ erat locus ſepulture aarõ:⁊ tũc ad di/ctũ moyſi ip̄e aarõ poſuit ſe in lecto illo
F ⁊ extẽdit manus ⁊ pedes:⁊ clauſit os ⁊ ocl'os:⁊ ſic deus accepit eius ſpm̄ in pace:ꝓpter qđ moyſes hoc vidẽs deſiderauit talem modum mortꝭ:⁊ fuit ſibi ꝯceſſus a dño:ſm̄ q̄ dicit̃ Deut̃.xxxij.g. Iũgeris ppl'is tuis ſicut mortuus eſt aaron frater tuus. Põt tm̄
Aug° teneri dictũ Auguſtini q̄ eleaçar ſepeliuit patrẽ ſuũ:⁊ q̄ hoc fuit ſpecialiter illi ꝯceſſum ꝓpter excellentiã aarõ. Nec valet obiectio Ra.Sa.q2 ſicut Leuit̃.xxi. ꝓhibet̃ ſummus ſacer/dos aliquẽ ſepelire: ita etiã ſepulture p̄ñtialiter adeſſe: ⁊ tm̄ oportet ꝯcedere q̄ eleaçar p̄ñs fuit in morte p̄ris ſui tã ex te/xtu q̄3 ex verbis omnium expoſitoꝝ hebreoꝝ ⁊ catholicorum. e ¶ Fecit moyſes vt p̄cepat dñs. Perſuadẽdo ip̄i aarõ modo p̄dicto. f ¶ Et aſcenderũt in montẽ hor coram omni multitudine. Dicit Ra.Sa.q̄ multitudo nõ aſcendit:ſed tm̄ moyſes:aarõ ⁊ eleaçar.tñ omnis multitudo vidit qñ aſcenderũt. g ¶ Omnis aũt multitudo videns occubuiſſe aaron. Per hoc em̄ vidit:q2 viderũt q̄ nõ redi/bat cũ alijs duobus. Ideo dicit̃ hic: h ¶ Videns occubuiſſe. De preterito. i ¶ Fleuit ſup eo triginta diebus. Tũ quia diligebat eũ. Tũ quia ꝓpter reuerentiã pontificalꝭ
Die trige/ſima memoria defũcto/rum officij. Ex hoc aũt cepit eccleſia ꝯſuetudinẽ faciẽdi memoria3 defunctoꝝ die triceſima ſepulture. Q2 aũt hic dicit̃ aarõ eſſe mortuũ ⁊ ſepultũ in monte hor:videt̃ ꝯdicere ei qđ habetur Deut̃.x.b.vbi dicit̃: Mortuus ⁊ ſepultus ẽ in moſera. Ad hoc dicũt aliq̄ q̄ moſera ⁊ hor vnus mõs ẽ diuerſimode no/minatus. Ra.Sa.dicit contrariũ:ꝓbans ꝑ illud qđ habet̃ infra.xxxiij.ca.vbi dicit̃ q̄ int̃ moſeroth q̄ eſt idẽ locus qui ⁊ moſera vt dicit iſraelitis.noĩa em̄ ꝓpria hebraica frequẽter variant̃ a ꝑte finis:l3 idem ſignificẽt:ſicut in latino idem ſi/gnificãt colinus ⁊ coletus:⁊ inter montẽ hor ſunt ſex mãſio/nes. Dicit igit̃ q̄ aarõ ſm̄ veritatẽ fuit mortuus ⁊ ſepultus in moſera:vt dicit̃ Deut̃.x.ſ3 poſtea filij iſrael venientes ad montẽ hor fleuerũt aarõ ac ſi funus eſſet ibi p̄ñs: ⁊ ex h̃ dicit̃ ibi mortuus ⁊ ſepultus.

Moraliť ✳ c ¶ Cũq̄ nudaueris patrẽ veſte ſua ⁊c. Per hoc aũt q̄ aarõ nudatus veſtibus ſanctis ſtatim mortuus fuit corporaliter:ſignificatũ fuit q̄ in nouo teſtamento pontifices et curati ⁊ etiã clerici ſeculares vel religioſi ſtatim q̄ nudantur veſtibus virtutũ mortui ſunt ſpũaliter:l3 adhuc corꝑaliter viuant: Apocal̃.iij.a. Nomen habes q̄ viuas:⁊ mortuus es. Per hoc aũt q̄ aarõ ſpoliato eleaçar indutus fuit:ſignificat̃ q̄ aliq̄bus a gr̃a cadẽtibus alij ſurrogãt̃: Apoc̃.iij.c. Tene q̄ habes:vt nemo accipiat coronã tuã.

¶ In ca.xx.vbi dicit̃ in poſtil. Audite rebelles ⁊ ĩcreduli.

Additio. Opinio hebreoꝝ quã hic recitat poſtil.eſt ſolius Ra.Sa. Alij em̄ expoſitores hebreoꝝ varie ſe habent. Ceteris tm̄ dimiſſis Ra.Moy.egyptius dicit q̄ pctm̄ moyſi in hoc fuit q̄ dixit: Audite rebelles ⁊ incre/duli.in quibus verbis manifeſtauit ſe irã magnã habere ꝯ po/pulũ:in quo dicit q̄ moyſes errauit dupliciter. Primo:q2 in tanto hoĩe ſicut moyſe a quo oẽs debebãt addiſcere modũ vi/uendi:vitiũ ire erat valde vituperabi/le p̄ſertim in publico. Scđo:q2 ex h̃ dabat occaſionẽ vt ppl's crederet deũ fuiſſe iratũ in hoc loco ꝯ eos:qđ tm̄ (vt di/cit) nõ fuit ſic:cũ ip̄i petiuiſſent illđ qđ erat ſibi neceſſariũ.ſ.aquã in quo non peccabãt:ſicut nec in petẽdo panem.ſ. Exo.xvi. Et ideo in hoc loco vt dic̃ non fit mẽtio q̄ deus iraſceret̃. In hoc aũt q̄ moyſes nõ fuit locutus petre ſic de⁹ dixerat eis: Loquimini ad petram:ſed bis ꝑcuſſit eã:dicit q̄ nõ peccauit moy/ſes. Nã in hoc qđ dictũ fuit ſibi: Tol/le virgã ⁊ congrega pplm̄:intelligit̃ q̄ tolleret virgã ad ꝑcutiendũ:q2 in alijs locis qñ accipiebat̃ virga a moyſe ĩ fa/ciẽdis ꝓdigijs ſeu ſignis:hoc erat ꝑ ex/tenſionẽ virge cũ manu vel ꝑcuſſionẽ ⁊ hmõi. ¶ Circa qđ attendendum q̄ hec ſnĩa Ra.Moy. videt̃ veritatẽ obtinere in hoc q̄ euacuat motiuũ Ra.Sa. dicẽtis q̄ in ꝑcuſſiõe ꝑ virgã fuit pctm̄ moyſi. S3 motiuũ p̄ncipale Ra.Mo. nõ videt̃ valere. Moyſes em̄ l3 ꝑfect⁹ fuiſſet:legit̃ tm̄ qñq̄ fuiſſe iratus:ſic.ſ. Leuit̃.x.fuit irat⁹ ꝯ eleaçar ⁊ ithamar: etiã ſine cauſa rõnabili:vt ibidẽ habet̃ ⁊.ĩ.xxxi.ca.legit̃: Iratuſq̄ moyſes p̄n/cipib⁹ exercit⁹ qđ fuit ſatꝭ in publico:nõ b
tm̄ ex h̃ fuit punitus nec rep̄hẽſus. Vba em̄ dñi dicẽtꝭ: Quia nõ credidiſtis mihi:mãifeſte oñdũt q̄ pctm̄ illud ad ĩcredulitatẽ ꝑtinet:nõ aũt ad irã:vñ videt̃ tenẽdũ cũ expoſitoribus nr̃is.ſ.q̄ pctm̄ moyſi ꝑtinuit ad dubietatẽ ſeu incredulitate3:ꝓut in po/ſtilla declarat̃. Si aũt ꝯ hoc dicat̃:q̄re hic dubitauit ne impe/diret̃ effectus diuini miraculi ꝓpter maliciã ppl'i magis q̄3 in alijs locꝭ: Dicẽdũ q̄ in h̃ loco maxĩe videt̃ pplm̄ peccaſſe. Tu3 Que
q2 eligebãt magꝭ fuiſſe punitos ꝑ acerbiſſimã mortẽ corꝑalẽ ⁊ perire a facie dei:ſic̃ legit̃ đ chore ⁊ ſocijs eius.ſ. Nũe.xvi.q̄3 eſſe in hac vita ſb̃ diuĩo regimĩe:qđ pt3 ex h̃ q̄ dixerũt: Utinã periſſemus int̃ fr̃es nr̃os ⁊c.q.d.eligibilius fuiſſet nob̃ perire int̃ fr̃es/q̄ nõ ſolũ mortui ſũt:ſ3 perierũt corã dño.i. a facie dñi q̄3 in hac vita eſſe. Tũ q2 ꝯtẽpſerũt bñficiũ liberatiõis de egy/pto qđ ꝑtinet ad maximã ĩgratitudinẽ/cũ dixerũt: Quare nos feciſti aſcẽdere de egypto. Tũ q2 nõ fundabãt p̄ncipaliter q̄ri/moniã ſuã in defectũ aq̄:ſ3 potius in defectum aliaꝝ reꝝ q̄ non erãt ſic neceſſarie vite.vñ dicũt ꝯq̄rẽdo de illo deſerto: Nec ficũ gignit nec vineas nec malogranata.vñ videntes moyſes ⁊ aarõ tantã inſaniã/dimiſſa turba ĩgreſſi ſunt tabernaculũ fede/ris:⁊ corruerũt ꝓni ad adorandũ ꝓ eis:q2 nõ credebãt h̃ eſſe rõnabile.h̃ em̄ qđ ſequit̃ in trãſlatiõe nr̃a: Dñe deus audi cla/morẽ ppl'i huiuſ:⁊ aperi eis theſaurũ tuũ aq̄ viue:vt ſatiati ceſſet murmuratio eoꝝ:nõ eſt in hebreo:ſ3 ſtatĩ cũ dicit̃: Corrueſt ꝓni in terrã. Sequit̃: Et apparuit glĩa dñi ſup eos. Vñ in h̃ loco miſ̃icordia diuĩa excedit vota ip̄ius moyſi q̄ nõ credebat eos eſſe dignos exaudiri. Ex q̄ q̄dem tã ſeditioſa ⁊ ꝑuerſa ppl'i murmuratiõe moyſes timuit ſeu dubitauit ne ĩpediret̃ diuinũ bñficiũ:⁊ ex h̃ q̄dãmõ turbatus ꝓrupit ad illa v̄ba q̄ dubitatio/nẽ ſonãt. Nũ de petra hac vob̃ aquã poterimus eijcere: Cui⁹ ſnĩe veritas pt3 ꝑ Pſalmiſtã dicentẽ: Et irritauit eũ.ſ.ppl'us. Et vexatus ẽ moyſes ꝓpter eos:q2 exacerbauerũt ſpm̄ eius.ſ. ip̄ius moyſi. Et diſtinxit in labijs ſuis.ſ.ex illa exacerbatiõe vexatus/ꝓrupit talia v̄ba in labijs ſuis q̄ erãt dinſtinguenda:q2 dubia.vñ totũ illud pctm̄ fuit primo ⁊ principaliter in ppl'o:⁊ moyſes errauit ex q̄dã infirmitate diſtinguẽs ĩ labijs ſuis mo/do p̄dicto:qđ ꝓprie cõſonat ſnĩe doctoꝝ nr̃oꝝ:⁊ deuiat a ſentẽtijs Ra.Sa.⁊ Ra.Moy. Cõſiderandũ etiam q̄ pena q̄ fuit impoſita ip̄i moyſi ⁊ aarõ valde leuis fuit.ſ.q̄ nõ trãſirent ior/danẽ. Ip̄i em̄ iã erãt ĩ fine dieꝝ ſuoꝝ:vt.ĩ. Deu.xxxi.a. Moyſes dicebat: Nõ poſſum vltra ĩgredi ⁊ egredi.q̄ q̄dẽ pena magis redũdabat in dãnũ ppl'i:q̄ talibus paſtoribus carebat.vñ ĩfra Deu.iij.d. Cũ moyſes dep̄caret̃ deũ vt reuocaret iſtã ſententiã:legit̃: Iratuſq̄ eſt dñs mihi ꝓpter vos:⁊ nõ exaudiuit me. Ex quo pt3 q̄ principale pctm̄ fuit in ppl'o.

☞ A Quod cū au̅diſſet. Audiuit chananeꝰ Ca. XXI
ꝙ veniſſet iſrael in locū exploratoꝝ vbi quondā offē
dit pp̄ls / iniuit p̄liū / ⁊ captiuū duxit iſrl̄. Rurſūq́ in
eodē loco pugnat / ex voto victoꝛ vincit / victi ſuperāt. In quo
intelligit vt cū nos dei auxilio deſtitutos inuaſerint hoſtes ⁊
captiuauerint / nō deſperemꝰ. pōt eniꝫ
fieri vt vincamꝰ vbi victi ſumꝰ.
b ¶ Anathema. Augꝰ. Et anathe/
matiçauit eū et ciuitates eius: ⁊ vocatū
eſt nomē loci illius anathema / vt nihil
inde victoꝛ in vſus ſuos auferret: ſꝫ to/
tum in penā voueret. Eſt enim anathe
matiçare qȯ vulgo dicit deuotare. Oꝛi
go aūt huiꝰ ꝟbi eſt in greca lingua ab
his rebus q̄ vote ⁊ ꝑſolute. i. ꝓmiſſe ⁊
reddite ſurſuꝫ ponebantur in templis:
apo toy anotithemi. i. ſurſū ponere: vł
fugiendo vł ſuſpendēdo. c ¶ Profe/
ctiq́ ſunt ⁊c̄. Triceſimaquinta man
ſio eſt in ſalmona. Triceſimaſexta mā/
ſio eſt in phinon. He due in oꝛdine hi/
ſtoꝛie nō īueniunt. In his moꝛtuo aa/
ron: murmurat iſrael ꝯtra dn̄m ⁊ moy
ſen. Manna faſtidit / a ſerpentibꝰ vul/
nerat. Pulchꝛe aūt ſalmona interp̄ta/
tur imaguncula: qꝛ ibi exp̄ſſa eſt imago
chꝛiſti per ſerpentē eneū qui ī ligno pe/
pēdit. Phinon ꝟo interp̄tat os: qꝛ cū
paſſionē eiꝰ cognoſcimꝰ / qȯ coꝛde credi
...10.b mus oꝛe ꝓnunciamꝰ. Coꝛde enī credi/
tur ad iuſticiā / oꝛe aūt cōfeſſio fit ad ſa/
lutē. d ¶ Fac ſerpentē eneum ⁊c̄.
...yſtice Iſido. Moꝛſus ſerpentiū exaltato ⁊ ī/
ſpecto eneo ſ꞉pēte ſanabāt. Quia chꝛi/
ſtus antiquū ſerpentē in patibulo triū
phauit / ⁊ venena eiꝰ excluſit: vt q̄ vere
exp̄ſſeq́ imaginē filij dei: ⁊ paſſionem
eius conſpexerit / ſanet. vn̄ Ioh. iij. b.
Sicut exaltauit moyſes ſerpētē in de/
ſerto ⁊c̄. Eneꝰ ſerpēs in ligno ſuſpēdi/
tur: qꝛ ceteris metallis eſt durabilius /
⁊ chꝛiſtꝰ ꝑ humanitatē in ſerpente moꝛ
tuꝰ / viuit ꝑ diuinitatē quaſi eneus.

a Quod cū Ca. XXI a
audiſſet chananeuſ
rex arad q̄ habita/
bat ad meridiē ve/ b
niſſe ſcꝫ iſrael ꝑ exploratoꝝ viā /
pugnauit ꝯtra illū: ⁊ victoꝛ exi/
ſtēs duxit ex eo p̄dā. At iſrl̄ vo/ c d
to ſe dn̄o obligāſ ait: Si tradide
ris pp̄lm̄ iſtuꝫ in manu mea: de/ e
lebo vꝛbes eiꝰ. Exaudiuitq́ do/
minꝰ preces iſrl̄: ⁊ tradidit cha/
naneum: queꝫ ille interfecit ſub/
uerſis vꝛbibꝰ eius: ⁊ vocauit no f
b men loci illius hoꝛma: id eſt ana
c thema. Profecti ſunt autem de g
monte hoꝛ ꝑ viam que ducit ad
mare rubꝛum vt circūirent terrā
edom: Et tedere cepit pp̄lm̄ iti/ h
neris ac laboꝛis: locutuſq́ con/ i
tra dn̄m ⁊ moyſē ait: Cur eduxi/ k
ſti nos de egypto vt moꝛeremur
in ſolitudine? Deeſt panis / non l
ſunt aque: aīa nr̄a iam nauſeat m
ſuper cibo iſto leuiſſimo † Quob n
rem miſit dn̄s in populū ignitoſ o
ſerpentes: ad quoꝛuꝫ plagas et
moꝛtes plurimoꝛū venerunt / ad
moyſen atq́ dixerūt: Peccaui/
mus: quia locuti ſumus ꝯtra do
minū ⁊ te: Oꝛa vt tollat a nobiſ
ſerpētes. Oꝛauit moyſes ꝓ po/
pulo: Et locutꝰ eſt dn̄s ad eum:
d Fac ſerpentē eneū ⁊ pone eū ꝓ p q

Ni. de lyra

☞ Profectiq́ ſi

B Quod cū audiſ. Ca. XXI
Hic ponit impedimētū ꝓue/
niēs ex inuaſiōe chananeoꝝ.
...nanei Sciendū tn̄ ꝙ chananei vno modo ac/
cipiunt generalit̄ ꝓ oībꝰ illis q̄ deſcē/
dert de chanaan: ⁊ h̄ modo accipiūt h̄:
qꝛ aradij amoꝛrei ⁊ chananei deſcende
rūt de chanaan / vt habet Gen̄. x. Alio
modo dicunt chananei ſpecialiter illi q̄
deſcēderūt de chanaan / ⁊ cū hoc habitabāt in terra ꝓmiſſiōis:
de quibus nō agitur hic / ſed poſtea: qꝛ filij iſrael nō erāt in ter/
Diuiſio mino / ſed adhuc in via in qua filij iſrael fuerūt impediti. pꝛimo
ab aradijs. ſecūdo ab amoꝛreis / ibi: Miſit autē iſrael. Circa p̄
mū ponit impedimentū ex inuaſiōe aradij. ſecūdo ex murmura
tione populi / ibi: Profecti ſūt aūt. Circa pꝛimū dicit: Qȯ cum
audiſſet chananeꝰ rex arad: qꝛ ſicut dictū eſt deſcēderat de cha/
naan ꝑ aradiū. ideo dicit chananeꝰ ⁊ rex arad. b ¶ Veniſſe.
Scꝫ iſrael ꝑ exploratoꝝ viā. Dicūt aliq̄ ꝙ iſti ſūt exploratoꝛes
quos miſit moyſes / vt dictū eſt. ſ. xiij. ita ꝙ exercitꝰ iſrael ince/
debat ꝑ eandē viā ꝑ quā illi exploratoꝛes prexerāt. ſed h̄ nō vi
det verū: qꝛ exercitꝰ multū declīauerat a via recta vt circūiret
terrā edom. Non eſt aūt veriſimile ꝙ exploratoꝛes tanta q̄re/
rent diuerticula: maxime qꝛ cōpleuerūt iter ſuū in bꝛeui tp̄e / vt
dictū fuit. ſ. xiij. ca. Et ideo dicunt aliq̄ ꝙ exploratoꝛes h̄ dicūt
illi q̄ p̄cedebāt exercitū iſrael ad ꝓuidendū locū caſtroꝛū: vt di/
...eda q̄/ ctū fuit. ſ. x. ca. c ¶ Duxit ex eo p̄dā. Scꝫ ex iſrael. que aūt
...ſ fuit fuerit iſta p̄da nō exꝑimit ī lr̄a. Sed dicit Ra. Sa. ꝙ fuit tm̄
vna ancilla ab eis capta: ſed h̄ nō bene cōſonat textui / videlicꝫ
ꝙ ꝓ modica re diceret: Victoꝛ exiſtēs. Itē qꝛ ſubdit: d ¶ At
iſrael voto dn̄o ſe obligās. Nō eſt aūt veriſimile ꝙ ꝓ ꝑ/
ditione tam modice rei fieret talis ſolennitas voti. e ¶ Dele
Hoꝛma bo vꝛbes eius. In memoꝛiā diuini auxilij. f ¶ Et voca/
uit nomē loci illiꝰ hoꝛma: id ē anathema. Iſtȯ ē additū
a trāſlatoꝛe ꝓ expoſitiōe huius nominis hoꝛma. Hoꝛma enī
hic accipit ꝓ deſtructiōe. vn̄ ſupꝛa dictū eſt: Delebo ⁊c̄. Sci
endū tn̄ ꝙ deſtructio alicuiꝰ ciuitatis ꝓpꝛie dicit hoꝛma: qn̄ C
occiſis habitatoꝛibꝰ ſpolia ciuitatis ſeparant a cōibꝰ vſibꝰ: ⁊
applicant diuino cultui / et ꝓpter h̄ ſpolia ciuitatis hiericho
vocāt hoꝛma ſiue anathema / vt habet
Ioſue vij. qꝛ occiſi fuerūt habitatoꝛes:
⁊ quicq̄d fuit auri ⁊ argenti ⁊ eris ⁊ fer
ri fuit dn̄o cōſecratū. vn̄ dꝛ anathema
ab ana qȯ eſt ſurſuꝫ vł ſeoꝛſū / ⁊ theſis
poſitio / eo ꝙ talia ſeoꝛſum ponūt a cō/
muni vſu. g ¶ Profecti ſunt aūt.
Hic ſubdit impedimētū ex murmura/
tione pp̄li / cū dꝛ: h ¶ Et tedere ce/
pit pp̄lm̄ itineris ac la. Propt̄ de
uiationē magnā a recta via rōne p̄di/
cta. i ¶ Locutuſq́ cō. do. ⁊ moy.
Lr̄a ſequens ſolū loq̄t de moyſe: tn̄ h̄
pōit deꝰ cū eo: qꝛ ſꝫ dictuꝫ ſaluatoꝛis:
Qui vos ſp̄nit me ſpernit. k ¶ Cur
edu. ⁊c̄. Timebāt eī ne ſic qn̄ p̄res eo
rum declīauerūt a recta via poſt deſpe
rationē quā ꝯceperāt ex ꝟbis explora
toꝝ accidit moꝛs ⁊ peſtilentia in pp̄loꝛ:
vt. ſ. dictuꝫ eſt. xiij. ca. ita accideret in
hac deuiatione. l ¶ Deeſt panis.
Quia manna nō ſapiebat eis. vn̄ ſub/
ditur: m ¶ Anima nr̄a iam nauſe
at ſuper cibo iſto leuiſſimo. Qua
ſi diceret: nō p̄bet nobis fulcimentum
virtutis. quare autē māna diuerſimo/
de ſapiebat bonis et malis / dictuꝫ fuit
ſupꝛa. xi. ca. n ¶ Quobꝛem: Id ē qꝛ
murmurabant de beneficio diuino de
quo deberent gratias agere.
o ¶ Miſit dn̄s in populuꝫ igni/
tos ſerpentes. Dicunt aliqui ꝙ di/
cuntur igniti: eo ꝙ volantes ꝑ aerem
emittebant ſcītillas ardentes. Alij au
tē eo ꝙ ꝑ moꝛſus eoꝝ calefiebat caro / †
acſi ignirent. Sequit: p ¶ Fac ſer/ 1. Co. 10. b
pentē eneum. In hebꝛeo eneū non Iudit. 8. c
habet in hoc loco / ſed poſtea habetur:
Fecit ergo moyſes ſerpentē eneū. D
q ¶ Et pōe eū ꝓ ſigno. In hebꝛeo
habet: In pertica. ⁊ in idem redit. ſic
enī poſitꝰ fuit / vt poſſet a lōge ⁊ a plu/
ribꝰ videri. vn̄ Ioh. iij. Quēadmoduꝫ
exaltauit moyſes ſ꞉pētē ī deſerto ⁊c̄.
✳ Qui ꝑcuſſus

Moraliter. a ¶ Qȯ cū audiſſet Moꝛalit̄
chananeus rex arad. Arad inter/
pꝛetatur deſcendens. ideo per arad ī/
telligitur diabolus rex inferni / qui vi/
dens fideles per filios iſrael ſignificatos ad terram viuenti/
um anhelare nititur eos impedire / ⁊ aliquando debellat eos
⁊ depꝛedat ſicut rex arad victoꝛ exiſtens duxit ex iſrael p̄daꝫ.
ſed quoniā varius eſt euentus belli nō debent fideles ex hoc
deſperare / ſed cū dei adiutoꝛio foꝛtius vireſ reſumere / quod
notatur cū dicitur: d ¶ At iſrael voto ſe obligans. Eſt
enim votū ꝓmiſſio deo facta de melioꝛi bono: ⁊ ſic triūphāt
de diabolo. h ¶ Et tedere cepit populū itineris ⁊ la/
boꝛis ⁊c̄. Iſti figurant accidioſos generalit̄ ex operis boni
laboꝛe fractos: ⁊ ſpecialiter paupes religioſos ex defectu vi/
ctus ⁊ veſtitus iniuſte murmurantes cōtra ſuos ſuperioꝛes
emendare non potentes: maxime cū in religionis īgreſſu oꝛ/
dinis grauia diligenter eis fuerint explicata. n ¶ Quobꝛē
miſit dominus ſup populū ignitos ſerpentes. Per
quos ſignificant demones quos dn̄s ꝑmittit tales murmu/
ratoꝛes inuadere / ⁊ ignē cōcupiſcentie foꝛtius in eis accēde/
re / ꝓpter qȯ debēt penitentiā agere / recognoſcere culpā / ⁊ ve
niam imploꝛare. Et tunc per aſpectum ſerpentis enei ſanan/
tur: Id eſt per aſpectū chꝛiſti paſſi fide vera. ſicē enī ſerpēſ ene
us ſimilis fuit animali venenoſo / tm̄ nihil habuit de veneno.
ſic chꝛiſtꝰ habuit carnē ſimilē peccatrici / nihil tn̄ habuit de ve
neno peccati. ideo dicit Ioh. iij. Sicut exaltauit moyſes ſer/
pentē in heremo / ita exaltari opoꝛtet filiū hominis: vt omnis
qui credit in eū nō pereat ſed habeat vitam eternam.

✳ Ex eo loco

E a ¶ Profectiq̃ filij iſrl' caſtrametati ꝛc. Triceſimaſe/ptima mãſio ẽ in oboth: q̃ vertit̃ ĩ magos vl' phitones. Quia poſt imaginẽ dei q̃ in cordis rõne mõſtrat̃: ꝛ cõfeſſionẽ fidei que ore ꝓfert̃: ↄſurgũt ſerpẽtes ꝛ malefice artes. Nos aũt oĩ cuſtodia ſeruãtes cor nr̃m: ne audiam⁹ voces incãtantiũ ꝛ carmina ſyrenarũ obturemus aures.

b ¶ Unde egreſſi. Hiero. In ieabarĩ.

Tropolo. Acervus .i. lapidũ trãſeuntiũ. Hi ſũt ſancti q̃ ꝑ hoc ſeculũ ad alias mãſiões trãſire feſtinãt. Sũt em̃ ſancti lapides qui voluunt̃ ſuꝑ terrã leues ꝛ politi ꝛ rotunditate ſua rotaꝝ curribus ſiles. Sũt alij de via tollẽdi: ne ambulãtiũ pedes offendãt. vñ Eſa. lxij. d. Erigite lapides de capite plateaꝝ. ¶ Or ãt dicit̃ in finibus moab: ꝛ. s. ſcriptũ eſt: in ſolitudine moab: q̃ reſpicit moab ↄ ſolis ortũ: oñdit iuxta lrãꝫ ꝙ huc uſq; fuerint in finibus idumeoꝝ: ꝛ nũc veniant ad terminũ moab de alia. ſ. ꝓuĩcia

Virtutũ cõnexio ad aliã. Nõ em̃ ſemꝑ vni virtuti ſtudẽdũ eſt. ſed de ꝟtute in ꝟtutẽ eundũ: et de alia ad aliã trãſeundũ. Herẽt em̃ ſibi: ꝛ ita ↄnexe ſunt: vt q̃ vna caruerit: oĩbus careat. Hoc aũt eoꝝ ꝓprie eſt q̃ ſolis iuſticie ortũ ↄſiderãt. c ¶ Ve/

Litteralit̃ nerũt ad torrentẽ zareth ꝛc. Triceſimanona mãſio fuit in dibongad: ſicut in ſerie manſionũ ſcriptũ eſt: qđ interp̃tat̃ fortiter intellecta tẽtatio. Sed ꝓ hac in ordine hiſtorie dicit̃: q2 de ieabarim venerũt ad torrentẽ çareth. Deinde caſtrametati ſunt trãs arnõ: q̃ eſt in ſolitudĩe finiũ amorrei: in terminis moabitaꝝ ꝛ amorreoꝝ. Et poſtea venerũt ad puteũ vbi cecinerũt carmẽ ħ. Aſcẽde putee quẽ foderũt p̃ncipeſ ꝛc. Et de ſolitudine in mathana: deĩde ad torrẽtes dei: ꝛ poſt ad excelſa: ꝛ de excelſis ad vallẽ q̃ eſt in regione moab. Hec loca in finibus amorreoꝝ q̃dã in

f terp̃tãtes putãt nõ mãſiones eſſe ſꝫ trãſitus: nec p̃iudicare de

i. Cor. 2. d bere cathalogo mãſionũ extraordĩariã expoſitiõeꝫ. Alij ſpũa

Myſtice libus ſpũalia cõparãtes: nolũt regiones ſignificari: ſed ꝑ nomina locoꝝ ꝓfectus ꝟtutũ: ꝙ poſt magos ꝛ cõgregatiões lapidũ ſepe veniamus ad torrentẽ çareth: qđ interp̃tat̃ aliena deſcẽſio. ꝛ in deſcẽſione poſiti trãſeamus ad arnõ. i. maledictionẽ q̃ eſt poſita in finibus amorreoꝝ: q̃ amari hoſtes ſunt: vel multa loquunt̃. Si aũt trãſeamus terminos moab (q̃ de inceſtu natus vel generatus ẽ: ꝛ a vero p̃re receſſit) occurrit nobis puteus quẽ nõ plebeius: nõ ignobilis fodit: ſed p̃rĩcipes ꝛ duces: q̃ canẽtes ꝓphetãt q̃ trãſituri ſunt in deſerto. ſ. in mathana. i. domũ iude ad nahaliel. i. torrẽtes dei. deinde ad bamoth quod interp̃tat̃ excelſa: vel adueniẽs mors: qñ cõ

Phil. 3. c formes efficimur mortis chriſti. Poſtea occurrit nobis vall' humilitatis q̃ tñ in vertice mõtis phaſga poſita ẽ q̃ interp̃tat̃ dolatus. ſ. nihil hñs informe vel rude: q̃ reſpicit ſolitudinẽ q̃ hebraice dicit̃ ſinen: q2 in ꝟtutũ culmine poſiti: totius mundi ruinas ꝛ oĩm pctõꝝ reſpicimus vaſtitatẽ. Dibongad interp̃tat̃ fortit̃ ĩtellecta tẽtatio. Poſt dibõgad pugnat̃ ↄ ſeõ regẽ amorreoꝝ: ꝛ og regẽ baſan. Cũ aũt venerim⁹ ad ſummũ ꝛ biberimus de fonte p̃ncipũ aſcẽdẽtes mõtes phaſga: ne ſuꝑbiamus: ſꝫ ꝓpoſitã nobis ſolitudinẽ timeam⁹. d ¶ In libro

Aug⁹. de libro bellorũ domini bellõꝝ dñi. Aug⁹. Nõ dixit in q̃ libro ſcriptũ ſit: vel cui⁹ ꝓphete vel p̃riarche: neq; negãdũ ẽ fuiſſe iã libros ſiue chaldeoꝝ vñ egreſſus ẽ abraã: ſiue egyptioꝝ vbi didicerat moyſes oẽꝫ illoꝝ ſapĩaꝫ vel cuiuſlibet alterius gẽtis: in q̃ꝝ libroꝝ aliquo potuit ħ eſſe ſcriptũ: Qui tñ nõ ideo ſit aſſumẽdus ĩ eas ſcripturas: q̃bus diuĩa cõmẽdat̃ auctoritas. Licuit em̃ diuĩe auctoritati vñ voluit veꝝ teſtimoniũ ſumere: ſꝫ nõ ideo oĩa q̃ ibi ſcripta ſunt accipiẽda ↄfirmat. Cur aũt ħ loco iſtud cõmẽoratũ ſit: nõ euidẽter apparet: niſi forte vt fines illic int̃ duas gẽtes ↄſtituerent̃ / bellũ actũ eſt. qđ eiuſdẽ loci hoĩes ꝓpt̃ magnitudinẽ bellũ dñi eſſe dixerũt: vt ſcriberet̃ in aliquo eoꝝ libro bellũ dñi. e ¶ Ex eo loco apparuit puteus: ſuper

Queſtio de puteo quo locutus eſt ꝛc. Orige. Quid eſt ꝙ magnoꝑe p̃cipit dñs moyſi pplm̃ cõgregare: vt det aq̃s de puteo bibere: q̃ſi nõ ſpõte ad bibendũ cõueniret. Ait ſpũs ꝑ Salomonẽ in ꝓuerbijs: Bibe aquã de tuis vaſis: ꝛ ð puteoꝝ tuoꝝ fonte: ꝛ ne g ſuꝑeffundant̃ tibi aq̃ ex̃ tuũ fontẽ: Proũ. v. c. Or uis in alijs exẽplaribus legerimus: Et effundant̃ tibi aq̃ extra tuũ puteũ. Habet ĝ q̃ſq; in ſemetiṗo puteum: ĩmo puteos multos ꝛ vaſa aque multa. Uñ ait: De vaſis tuis: ꝛ de fonte puteoꝝ tuoꝝ. Habuit abraã puteos ꝛ iſaac. In euãgelio ſuꝑ puteũ ſedebat ſaluator requieſcens poſt laborẽ. ꝛ dicẽs: Quia ſi q̃s biberit ex aquis quas puteus conti/

Joh. h nebat terrenus:

a ſigno. Qui ꝑcuſſuſ aſpexerit eũ / viuet. Fecit ergo moyſes ſerpẽtẽꝫ ęneũ / ꝛ poſuit ꝓ ſigno. Quẽ cum ꝑcuſſi aſpicerẽt / ſanabant̃.

b a Profectiq̃ filij iſrael caſtrametati ſunt in oboth. Unde egreſſi

c d b fixere tentoria in ieabarim in ſolitudine quę reſpicit moab cõtra orientalẽ plagã: ꝛ inde mouẽteſ / ¶ aliena deſcẽſio.

c venerunt ad torrentem çareth: Quẽ relinquentes caſtrãmetati ¶ maledictionem. ſunt ↄtra arnon q̃ eſt in deſerto / ꝛ ꝓminet in finibuſ amorręi. Si q̃dẽ arnon terminus eſt moab / diuidẽs moabitas ꝛ amorręos:

e d Unde dicit̃ in libro belloꝝ dñi:

f g Sic fecit ĩ mari rubro: ſic faciet in torrẽtibus arnõ. Scopuli tor h rẽtiũ inclinati ſunt vt reqeſcerẽt in arnon: ꝛ recumberẽt in fini/

i e buſ moabitaꝝ. Ex eo loco apparuit puteus: ſuꝑ quo locutus eſt

Nico. de lyra

Serpẽs moyſi ✻ a ¶ Qui ꝑcuſſus aſpexerit eũ viuet. i. ſanabit̃. Dicit Ra. Sa. ꝙ in ſerpẽte nõ erat ꝟtus ſanãdi: ſꝫ aſpiciẽtes ſerpentẽ recognoſcebãt afflictioneꝫ illã ſibi a deo iuſte illatã: petẽtes ab eo miſ̃icordiam ꝛ ip̃e ſanabat eos. Ratio aũt myſtica ẽ: q2 ſerpẽs ille figurabat chriſtũ paſſuꝝ ĩ cruce: vt habet̃ Joh. iij ꝑ cuius intuitũ ꝛ fide ꝛ deuotiõe ſanamur a morſibus ſathane. b ¶ Profectiq̃. Remoto impedimẽto. Hic ↄſequẽter põit̃ itiner' ↄtinuatio. c ¶ Fixere tẽtoria in ieabarĩ. In hebreo habet̃ in ijeabarim. i. in ſolitudinibus

Abarim abarim. Abarim em̃ eſt nomen mõtis in quo moyſes moritur⁹ aſcẽdit: vt habet̃ Deutero. xxxij. Circa quẽ ſunt ſolitudines: ꝛ ideo tranſlatio noſtra videt̃ deficere faciẽdo de duobus noĩbus hebreis vnũ: qđ factũ eſſe credit̃ vitio ſcriptoꝝ. d ¶ In ſolitudĩe q̃ reſpicit moab. i. in illa ꝑte ſolitudĩs circa mõtẽ p̃dictũ exiſtẽtis q̃ reſpicit terrã filioꝝ moab. Dicit aũt Ra. Sa. ħ ꝙ petiuert̃ filij iſrael trãſitũ ꝑ terrã moab: ſꝫ nõ fuit eis ↄceſſus: ꝛ ideo iuerũt in circũitu ꝛ nõ intrauerũt in terrã moab: ꝛ ħ etiã habet̃ Judicũ. xi. c. vbi dicit̃: Et circuiuit iſrael ex latere terrã edom ꝛ terram moab. qđ aũt dicit̃ Deute. ij. f. Cõcedas nobis trãſitũ: ſicut fecerũt filij eſau q̃ habitãt in ſeyr: ꝛ moabite q̃ morant̃ in ar: qđ videt̃ ↄdicere dicto eius. Rñdet ꝙ li ſicut fecerũt: refert̃ ad cibum ↄceſſum eis ꝓ p̃cio a moabitis: nõ ad trãſitũ ꝑ eoꝝ terraꝫ ſicut dictũ fuit de filijs eſau caplo p̃cedẽti. e ¶ Unde dicit̃. h

Liber bellorũ Hic ↄſequẽter ponit̃ diuini bñficij oblatio: ꝛ primo in trãſitu periculoſo. vnde dicit̃ in libro belloꝝ dñi. i. bñficiũ iſtud ibidẽ ſcribit̃. Dicũt aũt aliq̃ ꝙ iſte liber nõ eſt trãſlatus: ſicut nec plures alij. vnde. ij. Regũ dicit̃: In libro iuſtoꝝ: qui nõ habetur apud nos. Alij aũt dicũt ꝙ intelligit̃ de libro Nume. vbi hoc ſcribit̃: quia libri hebreoꝝ in quibus ↄtinent̃ bella iudeoꝝ: cõmuniter appellant̃ libri belloꝝ dñi: quia ꝟtute eius vincebãt. Hebrei aũt dicũt ꝙ hic eſt tex. In narratiõe belloꝝ dñi: q2 dictio hebraica hic poſita eſt ęquoca ad librũ ꝛ ad narrationem. ꝛ eſt ſenſus ſm̃ hebreos: qñ narrabunt̃ bella q̃ fecerũt filij iſrl' dei adiutorio ꝓtecti. narrabit̃ etiã iſtud qđ ſ̃bdit̃: f ¶ Sicut fecit in mari rubro. Pugnãs ꝓ hebreis egyptios demergẽdo ꝛ hebreos ſaluãdo: vt habet̃ Exo. xiiij. g ¶ Sic faciet in torrẽtibus arnon. i. pugnabit ibi ꝓ eis. vnde ſubditur: h ¶ Scopuli torrẽtiũ inclinati ſunt. Dicũt em̃ hebrei ꝙ in loco vbi debebãt trãſire filij iſrael erãt ſcopuli magni ꝓtenſi ſuꝑ aquã: in quibus erãt cauernoſitates: ꝛ in eis aduerſarij hebreoꝝ poſuerãt homĩes armatos latẽter vt inde cũ lapidib⁹ ꝛ ſagittis interficerẽt filios iſrael deſubtus trãſeũtes: ſꝫ dñs fecit illos ſcopulos inclinari ſuꝑ aliã partẽ aque: ꝛ ſic illi q̃ latebãt ibi fuerũt mortui ex illa inclinatiõe: ꝛ filij iſrl' habuerũt liberꝝ tranſitũ ſuꝑ ſcopulos inclinatos: ꝛ poſtea illi ſcopuli diuĩa virtute reuerſi ſunt ad locũ ſuũ. i ¶ Ex eo loco ap. puteuſ. Nõ ſic eſt intelligendũ ꝙ ille puteus fuerit in loco vbi incliati ſunt ſcopuli: ſꝫ ex illo loco tranſierũt vltra: ꝛ poſuerũt caſtra: ꝛ ibi dat⁹ fuit iſte pute⁹ vt ppl's biberet ꝛ iumẽta. vñ ĩ hebreo hr̃:

Mor. Ex ħ loco ad puteũ. i. venerũt ad locum vbi datus eſt puteus. ✻ Tũc cecinit

✻ i ¶ Ex eo loco apparuit puteus: ſuꝑ quo lo. Per quẽ ſignificat̃ ſacra ſcriptura vbi haurit̃ ſalutaris ſapiẽtia. de quo dicitur Joh. iiij. b. Puteus altus eſt. nam intellectus ſacre ſcripture profunditatis eſt magne. Ideo ſubditur:

✻ Quẽ foderũt

a dñs ad moyſē: Cōgrega popu/lum ⁊ dabo ei aquā. Tūc cecinit a
a ¶ Lxx. Initiare ei puteū: id ē ī initio om/nium confitemini eſſe puteum.
b iſrael carmen iſtud: Aſcēdāt pu b teus/cōcinebāt/pute⁹ quē fode/ c ¶ alij reges.
c rūt ꝑncipes ⁊ parauerūt duces

A B nebat terren⁹/ſitiat rurſus. Qui aūt biberit ex ill' quas dat ie/ſus/fiat in eo fōs aque viue ſa. in vi. eter. Alibi aūt dicit̄: Qui credit in eū flumīa de vētre eius fluent aque viue. Joh. vij. f. Qui ergo credit in eū nō puteū ſʒ puteos/nō ſolū fōtes ſʒ flu/mina habebit in ſe. Nō que mortalē ſolēt cōferre vitā/ſʒ q̄ cō/ferāt eternā. Scōm hec ergo q̄ in Pro/uerbijs legim⁹/vbi putei cū fōte nume/rant̄ vel nominant̄/accipiendū ē ꝟbuʒ dei. Puteus ꝟo ſi ꝓfundū myſteriū te/git. fons aūt ſi ad ppl'os effluit. Querē/dū eſt aūt quō pluralit̄ puteos/⁊ ſingu/larit̄ fontē in ꝓuerbijs dicit Sapiētia:
ū.5.c Bibe aquas de fonte puteorū tuoruʒ: Videam⁹ ergo quoꝝ puteoꝝ vnū dixe/rit fontē. Ego puto ꝙ ſcientia ingeniti patris vnus poſſit intelligi pute⁹: ⁊ ali/us agnitio vnigeniti filij. alius eī a pa/tre filius/nec idē qui ⁊ pat̄. vnde alius eſt qui teſtimoniū de me dicit pat̄. Ter/tius pnteus cognitio ſpūſſācti. Ali⁹ enī eſt a patre et filio ſpiri/tus. vñ Joh. xiiij. b. Mittet vobis pater aliū paraclytū ſpiri/tū veritatis. Eſt ergo hec triū perſonarū diſtinctio in patre ⁊ fi/lio et ſpirituſancto/que ad pluralē puteorū numerū reuocat̄/quoꝝ vn⁹ eſt fons: quia vna eſt ſubſtātia ⁊ natura trinitatis.
¶ Orige. Poſſunt et illi putei videri de quoꝝ ſcientia dicit q̄
Sap. 7. c repletus eſt ſapientia dei. Ipſe enī mihi dedit eorū q̄ ſunt ſciē/
ꝓpolo. tiam verā/vt ſcirē ſcientiā mundanā/⁊ elementorū virtutē/ et initiū et finē ⁊ medietatē tēporū/⁊ viciſſitudinū ꝑmutationes/⁊ cōmutatiōes tēporū: anni circulos ⁊ aſtrorū poſitiones: na/turas animaliū et iras beſtiarū ⁊c̄. Vides quāti ſunt puei ī re/rū ſcientia. Puteus eſt ſcientia virgultoꝝ/et forte cuiuſqʒ vir/gulti natura habet ꝓpriū puteū. Itē eſt pute⁹ animaliū ſciētia/et forte queqʒ ſpecies animaliū propriū habet puteū/et hec ſin/gula (qm̄ ꝓfundā habēt ſcientiā) merito putei eſſe dicunt̄. Et dū abſconditū fuit myſteriū chriſti a ſecul' ⁊ generationib⁹: re/cte horū ſcientia putei dicunt̄. Cū aūt credentib⁹ manifeſtauit deus ꝑ ſpūmſanctū/efficiunt̄ hec omnia fontes ⁊ flumīa/vt iā nō habeat̄ in occulto horum ſciētia: ſed riget credētes ⁊ ſatiet. Ideo credo ſaluator dicebat Joh. vij. f. Quia q̄ credit in eū/et aquā doctrine eius biberit/nō iam puteus nec fons: ſed fient ī eo flumina aque viue. Sicut enī vn⁹ pute⁹. i. ſermo dei efficit̄
B putei et fontes ⁊ flumina/ita anima homīs que eſt ad imaginē dei poteſt in ſe habere ⁊ ꝓducere puteos ⁊ fontes ⁊ flumina. Sed putei q̄ ſunt in anima noſtra indigēt fodiente vt mūdēt̄/⁊ qd̄ terrenū eſt auferat̄/vt vene ille rationabiliū ſenſuū quaſ eis inſeruit deus/pura ⁊ ſincera fluenta ꝓducant. Dū enī ter/ra tegit: nō poteſt pura laticis vnda ꝓfluere. Ideo ſcriptuʒ eſt Gen. xxvi. d. Quia pueri abraā fodiebant puteos/ſed operie/bāt eos terra philiſtei. Iſaac quoqʒ qui hereditatē patris ſuſce/
Moralit perat/patris puteos fodit/et terrā remouit quā iniecerāt phili/ſtei. ¶ Notandū aūt qꝛ dū viueret abraā nō auſi ſunt philiſtei replere puteos aut inijcere terrā/ſed eo mortuo inualuerūt ⁊ ī/
Gen. 24. e
ibi. 29. b ſidiati ſūt puteis eius: ſed reparāt̄ ꝑ iſaac. Puer quoqʒ abrae ad puteos inuenit rebeccā/que interp̄tat̄ patientia. hec efficit̄ vxor iſaac/ſed apud puteos. Similit̄ Jacob cum ad meſopota/
Exo. 2. d miā venit habēs p̄ceptū patris: nec alienigenā duceret vxorē/apud puteos inuenit rachel: ⁊ moyſes ſephorā. Si ergo intel/lexiſti que et quales ſint ſanctoꝝ vxores: ſi vis patientiā in cō/iugiū ducerere vl' ſumere: vel ſapientiā ⁊ alias animi virtutes/⁊ dicere qd̄ de ſapientia dictum eſt: Hanc queſiui mihi ducere vxorē: Sap. viij. a. Eſto aſſidue circa puteos iſtos: et ibi reperi/es hmōi cōiugē: qꝛ apud viuētis verbi fluenta certū eſt habita/re virtutes. Sunt ergo multi putei intra animā/⁊ alij plurimi in ſingulis ſcripturarū ſermonibus et ſenſibus: eſt tñ hic emi/nentior quē foderūt/nō q̄cunqʒ homines/ſʒ p̄ncipes: ⁊ horum ſublimiores quos appellauit reges. Ideo in hymnis canitur deo apud hunc puteū. ⁊ ſcriptū eſt/ quoniā hic eſt pute⁹ ſuper quo locut⁹ eſt dñs moyſi: Cōgrega ppl'm et dabo ei aquam de
Allego. puteo. a ¶ Congrega populū. Allego. Lex cōuocat te ad puteū/chriſtū. ſ. dei filiū ꝓpria quidē ſubſtātia ſubſiſtentē/vno tñ cū patre et ſpū deitatis fonte nominatū. Ad hūc ergo pute/um. i. ad chriſti fidē cōuocat te lex. Vñ ipſe dicit: qꝛ moyſes de me ſcripſit: Vocat aūt vt bibam⁹ aquas/⁊ cātem⁹ ei cāticuʒ. i.
Apo. 3. c corde credam⁹ ad iuſticiā/⁊ ore cōfiteamur ad ſalutē.
b ¶ Aſcendat puteus. Orige. Initiate illi puteū. i. initiuʒ omniū ponite puteū: qꝛ ipſe eſt p̄ncipiū ⁊ p̄mogenit⁹ oīs crea/ture. ¶ Vel ſic: vt ꝟba dirigant̄ ex ꝑſona moyſi ad ppl'm. Da/te initiū cordi veſtro/vt incipiat intelligere q̄d ſit pute⁹: de quo ſpūales aque

ſpūales aque hauriende ſunt/⁊ reficiēdus ppl's credentium. L Myſtice
Initiate ergo ei. i. iſraeli hūc puteū/vt ſenſū myſticuʒ ſiq̄s ex corde videt deū de ꝓfundis poſſit haurire. Ad hunc puteuʒ moyſes. i. lex cōgregat/ ad quē videt̄ aliq̄s ꝑuenire/ ſʒ niſi ꝑ moyſen cōgreget̄/nō eſt deo accept⁹. Marcion videt̄ ſibi ve/niſſe/⁊ Baſilides ⁊ Valentinus: ſʒ qꝛ non venerunt per moyſen/nec accepe/runt legem et prophetas/non poſſunt laudare deum de fontibus iſrael. Nō veniunt ergo ad puteum tales/quē fo/derunt principes ⁊ excuderunt reges. Eſt autem vallis ſalſa in qua ſunt pu/tei bituminis. Omnis autem hereſis Gen. 14. b ⁊ omne peccatū in valle eſt/⁊ in valle ſalſa. Peccatum enim non aſcēdit ſur/ſum/ſed ſemꝑ ad ima ⁊ ad īferiora de/ſcendit. Eſt ergo in valle poſitus ſal/ſus ⁊ amarus omnis heretic⁹ ſenſus/⁊ omnis peccati actus. Quid enī dul/ce/quid ſuaue poteſt habere peccatū? Si antē veneris ad he/reticam ſententiā ⁊ amaritudinē peccati: vēiſti ad puteos bi/tuminis/quod eſt eſca et nutrimentū ignis. Si guſtaueris a/quam de his puteis: ſi hereticū ſenſū et peccati amaritudinē receperis/fomenta ignis ⁊ gehenne incendia in te prepara/bis. Talibus dicitur Eſa. l. d. Incedite in lumīe ignis veſtri ⁊c̄. Foderunt illū principes ⁊ excuderūt reges. principes er/go foderunt/reges excuderūt: quod ab excudendo/nō excidē/do dictū eſt. Excudi enī dicitur/quod in ſaxo cedit̄ vel forma/tur. Principes tanq̄ʒ inferiores foderunt: id eſt quaſi in ter/re mollicię altitudinē quandā demerſerunt. Hi ꝟo quos re/ges appellat/quaſi fortiores: nō ſolū terre ꝓfundū/ſed ſaxi duriciā penetrāt/vt ꝑueniant ad ꝓfundiores aquas/⁊ ipſas abyſſi venas ꝑſcrutent̄: ſcientes iudicia dei eē abyſſū multaʒ. Hi ſunt apoſtoli quorū aliquis dicit: Nobis autē reuelauit 1. Cor. 2. c deus ꝑ ſpiritūſanctū. Spiritus enī omnia ſcrutat̄ etiam alta dei. Qui ergo ꝑ ſpiritūſāctū poſſunt alta ſcrutari/⁊ penetra/re profunda myſteria putei/reges eſſe dicunt̄/qui puteū ī pe/tra excuderūt: quia dura ⁊ difficilia ſcientie penetrarūt ſecre/ta. Foderunt ergo puteū iſtū principes/⁊ excuderūt reges gē/tium: id ē apoſtoli qui gentes cōgregauerūt ad obediendum D fidei/⁊ omnibus patefecerūt ſcientiā chriſti/in quo ſūt oēs Col. 2. a theſauri ſapientie ⁊ ſcientie abſcōditi. Impleuerūt enī man/datū dei/docentes omnes gentes/⁊ baptiçātes eos in nomi/ne patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Mat. vl. d. Et ꝑ hoc excuderūt: id ē patefecerūt ſcientiā putei. Hec quoqʒ q̄ in manib⁹ habe/mus nobis pute⁹ eſt: ⁊ omnis ſcriptura legis ⁊ ꝓphetarū: e/uangelica quoqʒ ⁊ apoſtolica ſimul vn⁹ puteus eſt/quem nō poſſunt fodere vel excudere niſi reges ⁊ principes: qui ſcili/cet poſſunt auferre terrā ⁊ amouere ſupficiem littere: ⁊ de in/feriori petra vbi chriſt⁹ ē: ſpiritales ſenſus velut aquā viuā ꝓ/ferre. Reges dicunt̄: qꝛ peccati regnū expulerūt/⁊ iuſticie re/gnū in mēbris ſuis poſuerūt. Decet enī eū docere ceteros q̄ prius fecerit q̄ docet. vñ Mat. v. c. Qui fecerit ⁊ docuerit ſic hoīes/magn⁹ vocabit̄ ī regno celoꝝ. Magnū āt ī regno eē/eſt regē eſſe. c ¶ Principes. Poſſūt idē vocari p̄ncipes ⁊ reges. Vl' p̄ncipes ꝓphetas intelligim⁹. ipī enī ſenſū ⁊ ꝓphe/tiā de chriſto defoſſā in ꝓfunditatē littere collocauerūt. ideo de illis dr̄ Hiere. xiij. c. Niſi occl'te audieritis/plorabit ani/ Ps. 30. c ma veſtra. Et alibi: Q̄ʒ magna multitudo dulcedīs tue dñe. quā abſcōdiſti timētib⁹ te: Reges ſunt apoſtoli q̄ ꝑſcrutant̄ alta dei/⁊ eccleſias regunt. Vnde ⁊ chriſt⁹ dicit̄ rex regum. Apo. 17. d
d ¶ Et parauerūt duces. Orige. Excuderūt inquit reges gentiū in regno ſuo dū dñarent̄ eis. Nō enī pñt fodere pu/teum iſtū/nec latentes aque viue venas aperire/niſi pri⁹ dñi ſint gētiū barbaraꝝ. Quicq̄d in eis ferū fuit in actib⁹/quicq̄d barbarū in morib⁹ domuerūt ⁊ ſubiecerūt regio ſenſui: vt nō gentiliter ſed legitime agant. Hi vere ſunt reges ꝓfūda pu/tei rimantes/et verbi dei arcana perſcrutantes.

Nico. de lyra

☞ Profectiqʒ ſūt

a ¶ Tūc cecinit iſrl'. Pro gratiarūactiōe. b ¶ Aſcendat pute⁹: Id eſt aqua de puteo. c ¶ Quē fode. prin. Quia ex diuino iudicio ꝑcuſſerūt cū baculis in loco determi/nato/et inde exiuit aqua in abundantia.

In datore le

c ¶ Quē foderunt princi. Id eſt apoſtoli alijqʒ do/ctores ad aperiendū eius intellectū litteralē ⁊ myſticū cū dei adiutorio fideliter laborantes. Moralit̄

Miſit autē

multitudis in datoꝛe leg̃ ⁊ in ba a
a cul̃ ſuis. Profectiq̃ ſunt d ſoli/
¶ munera ipoꝝ.
tudie mathana. De mathana in
¶ ex deo.
b nahaliel: de nahaliel in bamoth.
Bamoth vall̃ eſt in regiõe mo/
ab in vertice phaſga: ⁊ reſpicit
¶ alij moyſes.
c cõtra deſertuȝ. †Miſit aũt iſrael b
a ¶ Id eſt infidelium ſcȝ qui deũ in amari/
tudine ducunt.
d nuncios ad ſeon regẽ amoꝛreo/
rũ/dicẽs: Obſecro vt trãſire mi/
hi liceat ꝑ terrã tuã: Nõ declina
bimus in agros ⁊ vineas/nõ bi/
a ¶ diſciplinam diabolicam: vel pietati cõ/
trariam.
e bemus aquas ex puteis. Via re/
gia gradiemur/donec trãſeamuſ
terminos tuos. Qui ↄcedere no c
luit vt tranſiret iſrael ꝑ fines ſu/
f os: quin potius exercitu ↄgrega
to egreſſus ẽ obuiã in deſertũ: et
g venit in iaſa: pugnauitq̃ ↄ̃ eum.
h A quo ꝑcuſſus ẽ in oꝛe gladij: ⁊
¶ ciuitas
i k poſſeſſa ẽ terra ei⁹ ab arnon vſq̃
iebocħ: et filios ammon: q̃ꝛ foꝛti d

E G a ¶ Profectiq̃ ſunt. Oꝛige. Profecti a puteo venerũt in mathana: qd̃ interp̃tat̃ mũera ipoꝝ. Fidẽ em̃ ⁊ affectũ expe/ tit deus ab hoĩe. vñ Deute. x. c. Et nũc iſrael: Quid dñs de⁹ tuus poſcit a te: niſi vt timeas deũ: ⁊ icedas in vijs eius ⁊ di ligas eũ ⁊c. Hec mũera opoꝛtet a nob̃ dño dari: poſtq̃ agni/ tionẽ bonitatis eius de altitudine pu/ tei biberimus. Notandũ aũt ꝙ ꝓpħa dicit: poſcit a te: vt erubeſcãt q̃ negant in arbitrio homĩs eſſe vt ſaluet̃. Quõ em̃ poſceret ab hoĩe deus: niſi hr̃et hõ in p̃tãte ſua qd̃ poſcẽti debeat offerre: Sũt ergo q̃ dant̃ a deo ⁊ q̃ ab hoĩe. In hoĩe fuit vt de vna mna faceret q̃n q̃. Ex deo: vt mnam hr̃et hõ ex q̃ poſ/
Geñ. 22. a ſet facere decẽ mnas. Cum aũt obtulit ex ſe: accepit ex deo: nõ iã pecuniã: ſed p̃tãtẽ ⁊ regnũ decẽ ciuitatũ. Petijt de
†ſ. 20. b us ab abꝛaã vt offerret ei filiũ ſuũ: ob/
Deu. 2. c tulit itrepidus: impoſuit ſuꝑ arã: cul/ trũ eduxit ad iugulandũ: ſȝ ↄtinuo in/ hibet̃: ⁊ aries ꝓ filio dat̃ ad victimã. Vides ergo q̃ꝛ q̃ deo offerimus: nob̃ manẽt: ſȝ expetimur vt affectus noſter ⁊ fides ꝓbet̃. ¶ Qui de hoc puteo bi bit: ad h̃ ꝑficit vt habeat mũera q̃ deo offerat. de quibus in lege dicit̃: Mu/ nera mea: data mea. Ex his ergo que deus dedit offert̃ deo. dedit aũt agni/ tionẽ ſui: ⁊ hõ offert ei fidẽ ſuã ⁊ affe/ ctũ. ¶ Cũ obtulerimus q̃ ex deo ſunt: ↄſeq̃mur q̃ ex deo ſunt. Cũ em̃ noſtrã fidẽ ⁊ affectũ obtulerimus: tũc ip̃e lar/ git̃ diuerſa dona ſpũſſancti. de q̃ dicit̃ Roma. xi. d. Omnia aũt ex deo ſunt. b ¶ In bamoth. Bamoth aduẽtus moꝛt̃: q̃. ſ. cõmoꝛimur: vt cõuiuamus ei: ⁊ moꝛtificamus mẽbꝛa nr̃a ſuꝑ ter/ rã. Cõſepulti em̃ ſumuſ illi ꝑ baptiſmũ in moꝛte: Rom. vj. a. Qui em̃ oꝛdinẽ ſalutaris vie tenet: dȝ ꝑ hec ſingl̃a iter agere: ⁊ poſt ml̃ta ad hũc locũ venire. ¶ Oꝛige. Idẽ ex bamoth inq̃t in ne/ mus: qd̃ ẽ in cãpo moab a vertice mõ/ tis ceſi q̃ reſpicit ad deſertũ. Si h̃ iti/ nere incedamus: qd̃ nõ tã locoꝝ voca/
F bulis: q̃ aĩe ꝓfectibus ↄſtat. poſt oĩa venimus in nemus: vl̃ ſm̃ alios in ranan: qd̃ interp̃tat̃ aſcenſus vel vertex montis. Per hec g̃ venit̃ ad illud famoſum ꝑadiſi nemus: ⁊ amenas delitias antiq̃ habitatiõis: vel ad ꝑfectiõis ⁊ beatitudĩs ſum mitatẽ: vt dicamus q̃ꝛ ſuſcitauit nos cũ eo: ⁊ ſedere fecit in ce leſtibus cũ chꝛiſto. Vides q̃uſq̃ ꝑuenit̃ a puteo: q̃bus mãſiõi bus: imo ꝓfectibus iter aĩe parat̃ ad celũ. c ¶ Miſit aũt.
Allego. Idẽ. Mittit iſrael legatos ad regẽ amoꝛreoꝝ: regẽ. ſ. ſuꝑbũ
Eſa. 14. c qui ait: Virtute mea faciam: ⁊ ſapientia intellectus mei aufe ram fines gentiũ ⁊c. Et aſcendam in celum: ⁊ ſuꝑ ſidera celi ponã thꝛonũ meũ ⁊c. Ille q̃ȝ ſuꝑbus ⁊ elatus q̃ſi vnigenitus eius. de q̃ ſcriptũ eſt. ij. Teſ. ij. a. Quia extollet̃ ſuꝑ omẽ qd̃ dicit̃ aut qd̃ colit̃ de⁹ ⁊c. Oĩs g̃ elatus filius elati huius ẽ vl̃ diſcipulus ⁊ imitatoꝛ. vñ. j. Timo. iij. b. Ne foꝛte elatus inci dat in iudiciũ diaboli. In q̃ oñdit̃ ꝙ oĩs elatus ſic̃ diabolus ↄdẽnabit̃. Nos g̃ q̃ trãſire volumus ꝑ hũc mundũ vt ꝑueni/ amus ad ſanctã terrã ſanctis ꝓmiſſam: mittimus v̾bis paci/ ficis ad ſeõ: ꝓmittẽtes q̃ꝛ nõ habitabimus in terra eius: nec moꝛabimur cũ eo: ſȝ trãſibimus tm̃ incedentes viã regiã: vel via regali: nuſq̃ declinãtes/nec in agrũ/nec in vineã: nec de lacu eius bibẽtes. Cũ em̃ ad aquã baptiſmi venimus: ⁊ p̃me fidei ſignacula ſuſcipimus: diabolo renũciamus ⁊ põpis ei⁹: ⁊ oĩbus opibus eius: ⁊ oĩbus ſeruitijs eius ⁊ voluptatib⁹. quod adumbꝛatur cum dicitur: Quia non declinet iſrael in agrũ: neq̃ in vineã eius: neq̃ bibat de lacu eius. Nõ em̃ vl/ tra diſcipline diabolice: nõ aſtrologice: nõ magice: vel illi⁹ do ctrine q̃ ↄ̃ dei pietatẽ ſit: bibit fidel̃. Habet em̃ fontes ſuos: ⁊ bibet de fontibus iſrael: de fontibus ſaluatoꝛis: nõ de lacu
Allego. ſeõ. Nec relinq̃ẽs fõtẽ aq̃ viue: ↄgregat ſibi lacus ↄfractoſ vel ↄtritos. d ¶ Ad ſeõ regẽ. Seõ q̃ interp̃tat̃ arboꝛ ifru ctuoſa vel elatus. Hic eſt rex amoꝛreoꝝ: q̃ interp̃tant̃ in ama ritudinẽ adducẽtes vel loquẽtes. Hic diabolus elatus ⁊ in/ fructuoſus. de q̃ dicit̃ Ioħ. xiiij. d. Venit p̃nceps mũdi hui⁹: ⁊ in me nõ hȝ

⁊ in me nõ hȝ quicq̃. Et alibi: Ecce p̃nceps huius mũdi mittet̃ foꝛas. Nõ q̃ꝛ creauit mũdum: ſȝ q̃ꝛ in mũdo pctõꝛes ſunt: ⁊ ip̃e G pctĩ p̃nceps ẽ: ſm̃ ꝙ dicit̃. j. Ioħ. v. d. Quia oĩs mũdus in ma Ioħ. ligno poſitus ẽ: ⁊ ip̃e mundi p̃nceps eſt. e ¶ Via regia ⁊c. Que dicit Ioħ. xiiij. a. Ego ſum via veritas ⁊ vita. De q̃ dicit̃ Pſ. lxxj. a. Deus iudiciũ tuũ regi da. Hac incedendũ ẽ: ⁊ nuſq̃ declinandũ: nec in agrũ nec in vineã. i. nec ad ope/ ra nec ad ſenſus diabolicos volum⁹ pa cifice trãſire ꝑ mundũ. Sȝ hoc mag̃ in citat p̃ncipẽ mũdi ꝙ dicimus nos nolle manere cũ eo vel moꝛari vel aliq̃d eius ↄtingere. Inde iraſcit̃: ⁊ mouet ꝑſecu/ tiões ⁊ pericula: cruciatus intẽtat. In/ de dicit: Cõgregauit ſeõ ppl̃m ſuũ ⁊c. f ¶ Exercitu. Pꝛincipibus. ſ. ⁊ iudi/ cibus mũdi: ⁊ oĩbus neq̃tie miſtris: q̃ ſemꝑ impugnãt ppl̃m dei. g ¶ In ia ſa. In iaſa vel iſaar: qd̃ interp̃tat̃ man dati impletio. Si em̃ veniamus ad im/ pletionẽ mãdatoꝝ ſuꝑamus ſuperbũ ⁊ elatũ. Mãdatũ em̃ cõplere. i. diabolũ ⁊ exercitũ eius ſuꝑare. Nihil em̃ nob̃ poterit nocere: ſi veniamus in iſaar. i. ſi p̃cepta dñi noſtri ieſu chꝛiſti ſeruem⁹. h ¶ In oꝛe gladij. Viuus eſt ſermo dei. i. efficax: ⁊ penetrabilioꝛ oĩ gladio ⁊c. De q̃ dicit apl̃s Epħ. vj. c. Et gladi um ſpũs: qd̃ eſt verbũ dei. In hui⁹ oꝛe cadit ſeõ. i. diabolus. i ¶ Terra ei⁹. Oĩs terrena regio terra ſeõ dicit̃: Sȝ chꝛiſtus ⁊ eccleſia eius in oĩ terra ſeon dñat̃. k ¶ Ab arnõ vſq̃ iebocħ. Iebocħ ciuitas finiſq̃ regni ſeõ: ſic̃ ar/ non initiũ. Interp̃tat̃ aũt arnon male/ dictões eoꝝ. Iebocħ luctamẽ. Neceſſe eſt em̃ vt q̃ vult exire de regno diaboli luctet̃ cũ eius miniſtris. Sed ſi vicerit iã nõ erit iebocħ ciuitas ſeõ/ſȝ iſraelis. Hinc iacob cũ veniſſet ad quendã locũ Ge. paratũ eſt ei certamẽ/⁊ ibi tota nocte lu ctatus: cũ inualuiſſet/vocatũ eſt nomen eius iſrael.

Nico. de lyra

⁂ a ¶ In datoꝛe legis: Id eſt deo qui dedit legem pꝛinci/ paliter: ⁊ moyſi qui dedit eam miniſterialiter: ⁊ ex eius merito data eſt illa aqua. Cetera patent. b ¶ Miſit autem iſrael nuncios ad ſeon regem amoꝛreoꝝ dicens: Obſecro vt tranſire mihi ⁊c. Hic ponitur impedimentum ex inuaſio ne amoꝛreoꝝ. ⁊ pꝛimo regis ſeon. ſecundo regis og/ibi: Ver/ teruntq̃ ſe. Iſti em̃ duo reges fuerunt amoꝛrei: vt habet̃ Io/ ſue. j. Circa pꝛimum ponitur ipſius ſeon debellatio. ſecũdo ſol/ uitur tacita queſtio/ibi. Vrbs eſebon fuit. Circa pꝛimum dici/ tur: Miſit autem iſrael nuncios: vt poſſent trãſire pacifice ad terram ſibi pꝛomiſſam. Sequitur: c ¶ Qui concedere no/ luit vt tranſiret iſrael per fines ſuos: quin potius ⁊c. Dicunt enim hebꝛei ꝙ ip̃e recipiebat tributum a chananeis qui habitabant terram pꝛomiſſionis vt impediret tranſitum fi liorum iſrael ad eos: et ideo non ſolum tranſitum pꝛohibuit: ſȝ etiam iuit eis obuiam ad debellandũ eos. Et patet littera vſq̃ ibi: d ¶ Quia foꝛti pꝛeſidio tenebantur termini am monitarum. Dicit Ra. Sa. ꝙ iſtud foꝛte p̃ſidiũ erat ꝓhibi/ tio dñi ne filij iſrael terrã eoꝝ accipent: ſic̃ habet̃ Deutero. ij.
⁂ Vrbs eſebon.

⁂ b ¶ Miſit autẽ iſrael nũcios ad ſeon regem amoꝛ reoꝛum dicens: Obſecro vt tranſire mihi liceat ꝑ ter ram tuam. Nõ declinabimus in agros ⁊ vineas: nõ bibemus aquas ex puteis. Via regia gradiemur do nec tranſeamus terminos tuos ⁊c. Ab iſto loco vſq̃ ad finem huius capituli agitur de regibus ſeon et og nitentibus impedire filios iſrael a tranſitu vſq̃ ad terram ſibi pꝛomiſſam: per quos deſignantur demones et homines mali: qui nitun/ tur impedire bonos in pꝛoceſſu virtutis. Sed ſicut ſeon ⁊ og a filijs iſrael fuerunt debellati: ſic demones ⁊ mali homines cuȝ dei adiutoꝛio a bonis ſuperantur: et ſic per iter ſuum gradiun/ tur: Pſ. lxxxiij. b. Ibunt de virtute in virtutem: videbit̃ deus deoꝛum in ſion.

ꝑſidio tenebant termini ammo/
a b nitaruз. Tulit ergo iſrael oēs ci/
uitates eius/et habitauit in vꝛbi
bus amoꝛreí/ in eſebon ſcilicet ⁊
¶ cogitationes.ſ.
viculis eius. Urbs eſebon fuit a
c ſeon regis amoꝛrei / q̄ pugnauit
a ¶ de patre vel aqua paterna.
d cōtra regē moab/ et tulit omnem
terram que ditionis illius fuerat
¶ maledictionē vel illuminationē eoꝝ.
e vſq̧ arnon. Idcirco dicitur in ꝓ
uerbio: Uenite i eſebon: edificet b
et conſtruat ciuitas ſeon. Ignis c
egreſſus ē de eſebō: flāma de op
pido ſeō/et deuoꝛauit arnō moa
bitaꝝ/et habitatoꝛes excelſoꝝ ar
f non. Ue tibi moab periſti poplē d e
¶ congregans.
chamos. Dedit filios eiꝰ i fugā/ f
⁊ filias in captiuitatē regi amoꝛ/ g
reoꝝ ſeon. Iugū ipoꝝ diſpijt ab h i
a ¶ abūdāter ītelligēs tēptationē.ſ.vel flu/
eſebō vſq̧ dibon: laſſi ꝑuenerūt i k l
xus eoꝝ. a ¶ ſufflans vel ſpirans.
¶ de ſaltu.
iophe ⁊ vſq̧ medaba. habitauit m

A B Aug. Iſralit. eiꝰ iſrl. a ¶ Tulit ergo iſrl ⁊c̄. Augꝰ. Hic poſſedit iſrl ci/uitates amoꝛreoꝝ quas bello ſuperauit: qꝛ nō eas anathematiçauit. Si enī anathematiçaſſet/poſſidere nō poſſet: nec inde ad vſus ſuos aliq̄d vſurparet. Notandū ꝟo quō dicta bella gerebant. īnoxius enī trāſitus negabat: q̄ iure humane ſocietatis debebat: ſed iā vt deus ſua iuſſa vel ꝓmiſſa cōpleret: adiuuit hic iſraelitas q̄bus amoꝛreoꝝ terrā dari oportebat. Nā edom cū ſiſiter tranſitū negaret: nō pugnauerūt cū illa gēte iſraelite.i.filij iacob cū filijs eſau: qꝛ terrā illā iſraelitis nō ꝓmiſerat / ſed declinauerūt ab eis. b ¶ Iſrael. Qui ī chri

Moralit. ſto iſrl eſt: nō in carne / ſʒ in manifeſto vidēs habitat in oībꝰ ciuitatibꝰ amoꝛreoꝝ: cū in toto oꝛbe terrarū chꝛiſti eccleſie ꝓpagant. Sed ⁊ q̄ſq̧ noſtrū pꝛius fuit ciuitaſ regis ſeon/q̄ interpꝛetatur elatꝰ. Regnabat enī in nobis ſtulticia/ſupbia/īpietas: ⁊ oīa que ſunt ex pte diaboli. Sed vbi expugnatus eſt foꝛtis/⁊ vaſa eiꝰ direpta: effecti ſumuſ ciuitates iſrl ⁊ hereditas ſctōꝝ: ſi tñ excīſa eſt in nobis penitꝰ poteſtas q̄ pꝛius dñabat: ⁊ arboꝛ infructuoſa/ et rex elatus/et ſumꝰ ſub eo q̄ dicit Matth. xj.d. Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis coꝛde. In eſebon et viculis eiꝰ ⁊c̄. Singillatim ciuitates ſupbi ⁊ īfructuoſi regis enumerat: et pꝛecipuā regni eius vꝛbē eſebon noīat: que in interp̄tat cogitationes. Merito ergo maxima pars regni diabolici ⁊ poteſtas eiꝰ plurima in cogitationibꝰ regnat: qꝛ de coꝛde ꝓdeūt cogitationes male/homicidia/adulteria/ et hmōi/ q̄ coinquināt hominē. Neceſſario ergo iſta ciuitas igne exurit: quē ſaluatoꝛ venit mittere in terrā/⁊ vult vt accēdat. ¶ Iſid.

B Allego. In triceſimanona māſione gerit bellū cōtra ſeon regē amoꝛreoꝝ/et og regē

Seon baſan. Seon interpꝛetat tēptatio ocu

Allego. Co.11.c. loꝝ. Hic eſt diabolus q̄ trāſfigurat ſevelut in angelū lucis: ⁊ ꝑ hereſes ⁊ ſciſmata veriſimilia mētit/ vt incautos fallat: hūc amoꝛrei.i.amaricantes habent regē. Niſi enī quedā ſimulatio veritatis p̄cedat: nō ſunt hereſes amaricātes/nec ſciſmata in eccl'ia. Hūc regē quiſq̧ occidit: cū damnat ſimulationē ⁊ diligit veritatē. Og interp̄tat cōcluſio. Baſan aūt confuſio. Id enī diabolus agit vt cōcludat viā ad deū opponēdo idola ne credat in chꝛiſtū. Cōcluſio p̄cedit vt rex: ſequit confuſio tanq̄ plebs. Qꝛ qui mō cōcludunt ne credāt in chꝛiſtū: cū chꝛiſtꝰ apparuerit cōfundent. Ideo māſio hec: id eſt dibongad interp̄tatur foꝛtiter intellecta tentatio: qꝛ ſi ſuperet ſimulatio que ꝑ ſciſma vel hereſim exacerbat eccleſiā/⁊ cōcluſio q̄ ꝑ ſacrilegiū claudit fidei viā: tentatio intelligit/ ⁊ intellecta foꝛtiter ſuperatur. c ¶ Seon regis. Seon.i. loq̄ntis: q̄ enī ſub diabolo agūt tātū loq̄ noꝛūt ſed inania loquūt: vtpote aſtrologi ⁊ aliq̄ philoſophi. Fideliū aūt regnū qđ a deo eſt: nō in ſmone ſʒ in ꝟtute dei. d ¶ Moab. Rab. Moab q̄ interpꝛetat de pr̄e

Moab vel aqua paterna: de inceſtu ⁊ ebꝛietate cōceptus: q̄ſi abſente ⁊ neſciente patre: ſecularē ſcientiā ſignificat: que auctoꝛeз ſui ſenſum habet. Et qꝛ ex dei conditiōe generat: videt naſci de patre. Sed qꝛ adulter eſt/⁊ aduerſariꝰ populi dei: de inceſtu ⁊ ſpelunca ⁊ nocte generat. Uñ ſm Eſa. In nocte perlt.i.in

Eſa.16.a erroꝛe ſempiterno. Ar quoq̧ vꝛbs moabitarū: que interp̄tat aduerſarius: ſignificat ꝙ hec ſapientia deo inimica eccleſiaſtico ſermone cōtra ſe pugnāte: veritatis igne cōſumit: a quo et habitatoꝛes excelſoꝝ arnō deuoꝛant. Arnon enī maledictio vl' illumiātio eoꝝ interp̄tat. Quia q̄ ꝯfidūt ī eloquētia vel ſapiētia hūana: q̄ filijs tenebꝛaꝝ videt lucida: coꝛruūt/ꝯſumuntur. e ¶ Idcirco dicit. Oꝛige. Alia lra. Propter ħ inq̄t dicēt enigmatiſte: Uenite in eſebon vt edificet ⁊ ꝯſtruat ciuitas ſeon: qm̄ ignis ꝓceſſit de eſebon ⁊ flāma de ciuitate ſeon:

Enigmatice ⁊ deuoꝛauit vſq̧ moab ⁊c̄. Seon erat rex: cuius erat ciuitas eſebon. hic eſt ꝗ verboꝝ oꝛdo: ac ſi dicāt enigmatiſte: Uenite vt edificet ⁊ conſtruat eſebon: q̄ fuit ciuitas regis ſeon. Enigma dicit ſermo figuratus. Enigmatiſte q̄ figuraliter loquūtur. hi ſunt lex ⁊ ꝓphete. Uñ Ps. lxxvij.a. Aperiā in parabolis os

lis os meū: loquar ꝓpoſitiōes ab initio. Et Eſa. xxix.d. Erūt inquit verba libꝛi huiꝰ ſicut verba libꝛi ſignati. Signatꝰ ē liber: qꝛ figuris ꝑplexus eſt ⁊ enigmatibꝰ inuolutꝰ. Uenite in eſebon vt edificet: cecidit pꝛma ſubuerſa ⁊ incenſa reedificanda eſt alia. Si videas gentilē in dedecoꝛe vite et in religiōis erroꝛe: dic ꝙ hic ſit eſebon ciuitas ī regno regis ſeon. Regnat em̄ in cogitationibꝰ eius rex infructuoſus ⁊ elatꝰ. Ad hūc ſi accedat iſrael: id eſt eccl'ie filius adhibēs iacula verbi dei: diſtringens gladiū ſpūs cōtra eū/⁊ deſtruat in eo oēs munitiōes gentiliū dogmatum/⁊ omnes argumētationes elatorū igne veritat exurat: dic qꝛ ſubuerſa eſt eſebon ciuitas regis ſeon. Non tñ deſertus relinquit. Cū enī oēs filij iſrael euerterint ī hominibꝰ malas cogitatiōes ⁊ impios ſenſus: bonas cogitatiōes reedificāt ⁊ pios ſenſus: doctrinā veritatis inſerūt: religiōis ritū: viuendi oꝛdinē/⁊ moꝛū honeſtatē. Et tunc vere dicūt iſti enigmatiſte adinuicē: Uenite edificemꝰ eſebon: q̄ fuit ciuitas ſeon. Filij enī eccleſie: qꝛ legis enigmata ſpiritaliter intelligunt: enigmatiſte dicunt. Uñ Hiere.j.b. Ecce cōſtitui te hodie ſuper gētes ⁊ regna eradicare et ſubuertere: reedificare et plantare. Subuertit enī eſebon: eradicat cogitiōes impuras. Reedificat aūt ⁊ replantat cogitatiōes caſtas: vt efficiat eſebon nō amoꝛreoꝝ ſed filiorum iſrael. f ¶ Ue tibi moab ⁊c̄. Moab

Chamos interp̄tat cōgregās: vel q̄ſi attrectatio. Dibon abundāter intelligens tentationē vel fluxus eoꝝ. Iophe ſufflans vel ſpirās. Medaba: de ſaltu. Ue ꝗ illis q̄ in ſpiritali moab cōfidentes: cōgregant ſibi theſauros ſecularis ſapiētie/⁊ erigūt ſe cōtra potētiā dei: quoꝝ audacia nō p̄ualebit/ ſed fugiet ⁊ tradet in captiuitatē regis ſpiritaliū amoꝛreoꝝ. Iugum enī ipſoꝝ diſperiet ab eſebon vſq̧ dibon.i. a radice cogitatiōis vſq̧ ad ꝓfūditatē intellectꝰ defluet ſcientia eoꝝ: laſſiq̧ ſufflantes vanitates verboꝝ/ et ſpirantes ſe/

Chamos Dibon Iophe Medaba D

Nico. de lyra

a ¶ Urbs eſebon. Hic reſpondet tacite queſtioni: qꝛ īmediate dictum eſt ꝙ iſrael habitauit in eſebon ⁊ viculis eius: ⁊ tamē fuit in terra moab. ideo poſſet aliquis querere quō iſrl accepit terrā illam cum eſſet ei ꝓhibitum a domino ne pugnaret cōtra eos/⁊ ꝙ nihil de terra eoꝛum daret eis: vt habetur Deut.ij.a. ideo ad hoc reſpondet hic: qꝛ licet illa terra fuiſſet intra terminos moab: aliq̄n tñ ſeon rex amoꝛreoꝝ eā acquiſierat iure belli/et ſic iſrael eam licite occupauit: pꝛopter qđ hic declaratur quomodo ſeon illam terram acceperat a filijs moab/cū dicit: Urbs eſebō fuit ſeon regis amoꝛrei/q̄ pugnauit ⁊c̄. Idcirco dicit in Pꝛouerbio: hoc eſt ī cantilena facta ⁊ diuulgata đ victoꝛia quā habuit ſeon ꝯtra filios moab. b ¶ Uenite in eſebon: edificet ⁊ cōſtruat ciuitas ſeon. Pꝛimo enim eam deſtruxit pugnādo cōtra filios moab: ⁊ poſtea eam ſibi reedificauit. c ¶ Ignis egreſſus eſt. qꝛ ille ſeon incendit terram in circūitu pugnando contra filios moab. d ¶ Ue tibi moab. quia deuictus es a ſeon.

Queſtio

e ¶ Periſti populе chamos. nomen eſt idoli moabitaꝝ. f ¶ Dedit filios eius in fugā. ſicut victi ſolēt fugere quādo poſſunt. g ¶ Et filias in captiuitatem regi amoꝛreoꝛum ſeon. quia mulieres non poſſunt ita fugere ſicut viri: ideo facilius capiunt. h ¶ Iugū ipſoꝛum.i. dominiū moabitarū. i ¶ Diſperijt ab eſebon vſq̧ dibon. Per hoc oſtenditur ꝙ ſeon nō occupauit totam terram eoꝛum ſed partem. k ¶ Laſſi. Ex bello ⁊ fuga. l ¶ Peuenerūt in iophe ⁊ vſq̧ medaba. Nomina ſunt ciuitatum que eis remanſerūt ⁊ ad quas confugerunt. m ¶ Habitauitq̧ iſrael in terra amoꝛrei. Hec eſt cōcluſio ad oſtendendū ꝙ iſrael non fecit contra pꝛeceptum dñi: occupando terram moabitarum ſeu amoꝛreoꝛum/quod erat eis licitum.

X Miſit itaq̧

E F rantes fetidũ odorẽ putridi ſenſus: in ſaltum ꝑuenient: vbi nõ ſunt arbores fructuoſe/ ſed beſtie: ↄtra q̃s dicit Pſ. lxxiij. d. Ne tradas beſtijs aĩam confitentẽ tibi. a ¶ Jazer. i. fortitudinẽ eoꝝ. Fortiſſima ſcꝫ hereticoꝝ dogmata dialectica arte cõſtructa. b ¶ Et poſſederũt. Ab errore ↄuertendo: ⁊ precepta dñi docẽdo: vt de eoꝝ correctione ⁊ ꝓfectu celeſtẽ ſibi patriã acq̃rerẽt. c ¶ Og rex baſan ⁊c. Orige. Ad og regẽ baſan nec legatos mittere dignant: nec petere ab eo vt trãſeant ꝑ terrã eius: ſed ſtatim cũ eo pugnãt: et ſuperãt eũ ⁊ pplm eius. Baſan interꝑtatur turpitudo. Merito ĝ nec legati mittunt ad iſtã gentẽ: nec trãſitus petit per terrã eius. Nullus enĩ nobis trãſitus vel acceſſus debet eſſe ad turpitudinẽ: ſed ab initio ſtatim expugnãda ⁊ oĩno cauẽda eſt. Og aũt interpretat cõcluſio: qui figurã tenet oĩm carnaliũ ⁊ materialiũ rerũ: quarũ deſiderio detenta aĩa excludit a deo: cõtra quos ita bellũ ꝑcipit gerendũ: vt non relinquat in eo viuẽs. Nullũ ĝ oportet relinq̃ a filijs iſrl in regno turpitudinis ⁊ decoris viuẽtẽ. Decet iſrlitica ꝟtutẽ reſecare turpia ⁊ p ia reedificare et honeſta. De regno autẽ ſeon nõ eſt ſcriptũ: vt nullus viuꝰ relinquat: nec de regno moab. Forte enĩ ex illis aliq̃bus indigemꝰ ꝓ vite huiꝰ exercitijs ⁊ agonibꝰ: alioq̃n debuimꝰ ex hoc mũdo exiſſe. De baſan ꝟo. i. turpitudine nullo penitꝰ indigemꝰ: excutiẽda oĩa ſunt opa turpitudinis. In nullo enĩ poteſt honeſtũ eſſe qd turpe eſt.

† Deu. 3. a et. 29.

itaq̃ iſrl i terra amorrei. Miſit a
¶ lex. ¶ ꝑdicatores.
a q̃ moyſes qui exploraret iaçer.
¶ conuentus populorũ.
b Cuiꝰ ceperũt viculos ⁊ poſſede b
rũt habitatores. † Verterũtq̃ ſe c
¶ turpitudinis.
⁊ aſcẽderũt ꝑ viã baſan: ⁊ occur d
¶ intercluſio.
c rit eis og rex baſan cum omĩ po
pulo ſuo pugnaturꝰ i edrai. Di
xitq̃ dñs ad moyſẽ: Ne timeas
euꝫ: q² in manu tua tradidi illũ/
⁊ omnẽ populũ ac terrã eius: fa
cieſq̃ illi ſicut feciſti ſeon regi amorreorum habitatori eſebon.
Percuſſerũt igitur et hunc cum
filijs ſuis/ vniuerſumq̃ populũ
eius vſq̃ ad internitionem: et
poſſederunt terram illius.

Nico. de lyra

a ¶ Miſitq̃ moyſes q̃ explora. iazer. que erat ciuitas ſeon in qua remãſerãt aliq̃ bellatores ad cuſtodiẽdum. b ¶ Cuius ceperũt vicu. ⁊ poſſe. habi. iſti enĩ exploratores miſſi a moyſe ne viderent ſiles illis quos miſerat de cadeſbarne q̃ in reditu ſuo terruerũt pplm: vt dictũ eſt. ſ. xiiij. ca. noluerũt reuerti donec cepiſſent loca ad q̃ exploranda miſſi fuerãt. c ¶ Verterũtq̃ ſe. Hic ponit ĩpedimẽtũ ex inuaſiõe og/ cũ dicit: d ¶ Et occurrit eis og rex ba. ⁊c. ne timeas eũ. Erat enĩ valde fortis ⁊ robuſtꝰ: q² gigas valde magnus ⁊ habebat pplm fortẽ: iõ dixit dñs moyſi vt nõ timeret: aſſecurãs eũ de victoria: ⁊ ptꝫ lr̃a. De magnitudine ꝟo ⁊ fortitudĩe regis og dicit in quodã libro: q̃ apud iudeos dicit liber bñdictionũ vel bñdictiones: ꝙ cũ og audiſſet ꝙ caſtra filioꝝ iſrl occupabãt tria terre miliaria iuit ⁊ eradicauit vnum montẽ tãtũ ſpaciũ occupãtẽ: ⁊ poſuit ſuꝑ caput ſuũ vt ꝓijceret ſuꝑ caſtra iſrl: ſed deꝰ ĩmiſit formicas que ꝑforauerũt montẽ illũ: ⁊ ſic ꝑ foramẽ illud mons ille deſcẽdit ꝟſus collũ eius: ⁊ cũ vellet ſe expedire de mõte illo creuerũt dentes eius ⁊ ĩtrauerũt foramĩa mõtis: ita ꝙ nõ potuit illũ montẽ de capite ſuo amouere: ⁊ ad hoc ibidẽ ĩducit auctoritas. Pſ. iij. b. falſificata tñ. Dentes impioꝝ ↄfregiſti. Gloſa: Nõ dicas ſirabata. i. confregiſti: ſed ſirabeta. i. accreuiſti. ⁊ ibidẽ ſubdit ꝙ moyſes habebat decẽ cubitos altitudinis ꝑm menſurã tabulaꝝ tabernaculi: vt habet Exo. xxvi. Tenebat etiam ſecurim cuius manubriũ habebat decẽ cubitos in longitudine: ⁊ cũ viderat og montẽ irretitũ/ cucurrit ad eum ⁊ ſaltauit in altũ per decẽ cubitos: ⁊ ſic attigit ad cauillã pedis eius ⁊ ꝓiecit ad terrã: ſed q² hoc eſt ita abſurdũ ꝙ nõ indiget alia improbatiõe: idõ hoc poſui in hoc loco vt videat quãta cecitas eſt in iudeis qui credunt hoc eſſe verũ ad litterã: quia nec Ra. Sa. qui fuit maximus doctor apud eos: nec alij doctores huius dicti aſſignant alium intellectũ parabolicũ vel myſticum.

¶ In ca. xxi. vbi dicitur in poſtilla: Fecit ergo moyſes ſerpentem eneum ⁊c.

Additio

Licet multis modis deus potuiſſet ſanare ꝑcuſſos ab ignitis ſerpentibus q̃ per aſpectũ ſerpẽtis enei: tñ hic modus in hoc loco videt valde cõueniẽs ex duobus. Primo ex correſpõdentia ad peccatũ. Peccauerant enĩ in hoc ꝙ ex cibo optimo ⁊ ſuauiſſimo de q̃o naturaliter debuiſſent cũ gaudio refici: nauſeabat tamẽ eoꝝ aĩa de illo: qd eſt cõtra cõmunẽ curſum nature: vñ dicunt: Nauſeat G aĩa nr̃a ſuꝑ cibo iſto leuiſſimo. Et ideo deus per oppoſitũ perc uſſos a ſerpẽtibus ignitis: qui cõmuniter debuiſſent ledi ab intuitu eorũ: ꝓut tradũt medici de his qui a cauſe rabiẽ patiente mordent: hoc cõtra curſum nature deꝰ diſpoſuit vt per aſpectũ ſerpentis curarent. Secundo ex correſpõdentia ad figuratum. Conſtat enim ꝙ quidã audientes doctrinã chriſti: que erat cibus aĩe ſuauiſſimꝰ: nauſeabat aĩa eoꝝ: vñ dicebãt Joh. vj. f. Durus eſt hic ſermo: quoꝝ multi fuerũt a ſerpẽtibus ignitis ꝑcuſſi. ſ. a temptationibus diabolicis: ſed fecit deus exaltari ſerpentẽ. ſ. chriſtum in ſimilitudinẽ carnis peccati in cruce pendentis: quẽ fideliter intuentes: etiã ſi ex morſibus diaboli fuiſſent leſi ſanarent: ꝓut in euangelio Joh. legit: et iſte ſenſus licet ꝑtineat ad figuram: reducitur tamẽ ad ſenſum litteralẽ inq̃ſtum reddit rationẽ littere ꝓut ſupra in q̃ſtione ãn ꝑncipiũ Geñ. de ſenſu lr̃ali poſita fuit oſtẽſum.

Ca. XXII

Profectiq̃. Hic ↄſequẽter ponit impedimẽtũ ꝓcuratũ per balaã ad ſuggeſtionẽ regis moabitarũ. Et q² in ſequentibꝰ balaam dicit magus ⁊ ariolus: ⁊ tñ eius ꝓphetie tanq̃ vere habent in auctoritate: ideo videndũ eſt ſi fuerint a deo vel demone: ⁊ de veritate ipſarũ. Circa primũ ſciendũ ꝙ ꝓpheta dicit quaſi procul fans: q² denunciat illa q̃ ſunt procul ab humana cognitione ꝑm viã nature: nũc autẽ ita eſt ꝙ quãto aliq̃s eſt ſubtilioris intellectus tãto eius cognitione ſe extendit ad altiora: ad que nõ poteſt attingere cognitio intellectꝰ magis rudis: qui nõ poteſt capere niſi ſenſibilia ⁊ groſſa: ⁊ ſi hoc eſt veruꝫ in diuerſis intellectibꝰ eiuſdẽ ſpeciei: multo plus eſt verũ in ĩtellectibus diuerſarũ ſpecierũ: cuiuſmodi ſunt intellectꝰ angelicus ⁊ humanus: ⁊ ideo cũ angelus ſit ſublimioris ⁊ altioris nature/ eius cognitio ad multa ſe extendit ad que nõ põt humana cognitio attingere: naturalia autẽ in demonibꝰ remanſerunt integra: ⁊ ideo eorũ cognitio naturalis ad plura ſe extendit q̃ humana. Cognitio autẽ bonorũ angelorũ adhuc ad plura ſe extendit inq̃tum ſunt illuminati lumine gratie ⁊ diuinis reuelationibus. Patet igit ꝙ demones a deo permiſſi poſſunt hoĩbus aliq̃s veritates reuelare eis incognitas: Tũ q² demonũ cognitio naturalis ad plura ſe extẽdit q̃ humana vt dictũ eſt: Tum q² ꝑm Aug. ij. ſuꝑ Geñ. ad lr̃am plura de ſuꝑnaturalibꝰ veritatibꝰ a ſanctis angelis aliq̃n demonibus reuelant: q̃s poſſunt vlteriꝰ hoĩbus reuelare a deo ꝑmiſſi: cũ igit reuelatio fit hoĩbus ꝑ demones: tales dicunt ꝓphete demonũ/ cũ aũt fit a deo ĩmediate: vel mediãtibus angelis ſctĩs dicunt ꝓphete dei. Conſiderandũ etiã ꝙ talis reuelatio differt a ꝑcedẽti: nõ ſolũ q̃tũ ad cauſam reuelantẽ: vt dictũ eſt: ſed etiã q̃tũ ad formã reuelationis: q² reuelatio facta a deo ⁊ angelis ſctĩs nullã falſitatẽ ↄtinet: ſed illa q̃ fit a demonibus frequẽter habꝫ admixtã falſitatẽ: q² ꝑm ꝙ dr̃ Joh. viij. f. Ipſe demõ mẽdax eſt ⁊ pater mẽdacij: ⁊ iõ lꝫ aliq̃n reuelet hoĩbus aliq̃s veritates: hoc facit vt efficatiꝰ decipiat: vt ex pluribus veritatibus ab eo ꝑdictis poſtea ſibi credat in falſitate: ꝑm ꝙ dr̃ in collatiõibꝰ patrũ Coll. ij. abbat. moyſi: ꝙ demon in ſpecie angeli boni cuidã fratri frequẽter apparuit: ⁊ multas veritates ſibi dixit: ⁊ q̃n vidit illũ fratrẽ bene inclinatũ ad credendũ ſibi: tũc ei ꝑſuaſit vt circũcideret: ⁊ ꝙ aliter nõ poterat ſaluari. Sciẽdũ etiã ꝙ reuelatio veritatis q̃ fit a deo ⁊ angelis bonis: nõ ſolũ fit hoĩbus bonis: ſed etiã aliq̃n malis: vt ptꝫ ꝑ verbũ ſaluatoris. Matth. vij. c. Multi dicẽt mihi in illa die Dñe dñe: nõne ĩ noĩe tuo ꝓphetauimꝰ ⁊c. ⁊ ſubdit: Et rñdebo illis: nũq̃ noui vos ⁊c. Hoc etiã ptꝫ ꝑ illud qd habet. iij. Reg. xiij. de ꝓpheta idoloꝝ qui ſeduxit ꝓphetã dñi: ⁊ poſtea facta eſt ſibi reuelatio a deo de morte illius ꝓphete dñi: eo ꝙ nõ obedierat voci eius. ꝓphetia enim reſpicit actuꝫ intelligẽdi: charitas autẽ que facit hominẽ bonũ eſt actus volũtatis: q̃ ꝓcedit ab actu intelligẽdi: ꝑus autẽ põt eſſe ſine poſteriori: ⁊ ideo reue.

Prophete qs dic

Reuelationes d num

A Aug° Iſalit a ¶ Videns aũt balach. Aug. Qđ dicit ſcriptura poſtq̃ vicit iſrael amoꝛreas: et poſſedit oẽs ciuitates eoꝝ miſiſſe legatos balach regẽ moabitarum ad cõducendũ balaã qui maledicere populũ iſrl̃: ſatis oſtendit nõ omẽs moabitas veniſſe in conditionẽ ſeon regis amoꝛreoꝝ: qñ eos bello ſuperauit. Siquidẽ remanſit gens moabitarũ vſq3 ad illud tẽpus vbi regnaret balach rex moab. Or ꝟo moab dixit ſenioꝛibus madian. i. moabite ſenioꝛibus madianitarũ: Nunc ablinget ſynagoga hec oẽs qui in circũitu noſtro ſunt. Nõ vna gens erat/ ſed vicini ad vicinos dixerunt ꝙ pariter cauendũ eſſet. Moab enĩ fuit filius loth. Madian filiꝰ abꝛae de cethura: nõ ꝟo vna gẽs erat ſed due vicine. b ¶ Miſit ergo

Tropolo. nuncios. Orige. Bellũ tibi imminet rex balach: opoꝛtet te arma et exercitũ pꝛeparare/ et armis inſtructũ occurrere. Tu ꝟo mittis ad balaã diuinũ munera multa/ ⁊ ꝓmittis maioꝛa dicens:

Mich.6.b Veni/ maledic populũ qui exijt de egypto. Balaam ꝟo refert hoc ad deũ/ et venire ꝓhibetur. Rex itẽ mittit legatos: ⁊ ſpem omnẽ ponit in balaam/ vt in populũ ꝓ telis iaculetur maledicta: Si foꝛte verbis ſuperet populus/ quẽ regis exercitus ſuperare nõ poterat. Quid hec hiſtoꝛia cõſequẽtie vel conſilij habet? Quis regũ aliquando imminente ſibi ꝑlio omiſſis armis ad diuini ⁊ auruſpicis verba cõfugit? Primo q̃ fatendũ eſt in quibuſdã plus valere ꝟba q̃ coꝛpa. Qđ enĩ exercitus neq̃t efficere/ hoc ꝟbis efficit nec dico ſanctis verbis vel dei verbis: ſed quibuſdã verbis q̃ inter hoĩes habent/ que quomodo nominẽ neſcio. Sũt tñ inutili arte cõpoſita / cuius vocabulum ſit quod cuiq3 placuerit. Erant in egypto incãtatoꝛes ⁊ magi Exo.vij.b. Quis hoĩm poteſt foꝛtitudine coꝛpis virgã mutare in ſerpentẽ: vel aquã in ſanguinem: quod illi fecerũt. Fecerat enim moyſes hoc pꝛimus. Sed quia ſciebat rex egypti hec quadã arte fieri verboꝝ/ que habent inter homĩes: putauit hoc moyſen nõ dei virtute ſed magica arte feciſſe/ ⁊ ꝟtute dei factũ ſimulaſſe. Cõuocat

B cõtinuo egyptioꝝ incãtatoꝛes ⁊ magos: qui inter eũ qui virtute dei operabat: ⁊ eos q̃ demones inuocabant facit eſſe certamen: efficit ſimiliter ꝯtraria virtus/ ſed ſerpens per dei virtutẽ factus abſoꝛbuit alios. Nõ enĩ potuit virtus demoniaca malũ quod ex bono fecerat reſtituere in bonũ. Potuit ex virga facere ſerpentẽ/ ſed nõ virgã reddere ex ſerpente. Ideo cõſumuntur omẽs ab ea: que dei virtute cõuerſa fuerat in ſerpẽtẽ/ ⁊ per virtutẽ diuinã nature ſue redditur/ vt nature deũ fateretur: verterunt incantatoꝛes egyptioꝝ aquã in ſanguinẽ/ ſed non potuerunt ſanguinẽ vertere in aquã. Dei aũt virtus nõ aquã: ſed totũ fluuiũ vertit in ſanguinẽ/ et oꝛãte moyſe nature ſue reddit. Produxerũt magi ſcyniphes/ ſ3 nõ potuerũt eas repellere. Moyſes aũt pꝛoduxit ⁊ reſtituit. Cõtraria aũt virtus male aliquid facere põt/ ſed reſtituere in integrũ nõ poteſt. Sunt autẽ magoꝝ differentie: alij enim plus valent/ alij minus. Balaam famoſus erat in arte magica/ ⁊ in carminibꝰ potens. Non enĩ habebat poteſtatẽ vel artem verboꝝ ad benedicendũ/ ſed ad maledicendũ. Demones enĩ ad maledicendũ inuitantur/ non ad benedicendũ. Quaſi ergo expertus in talibus in oꝛiente erat opinatiſſimus. Aliter enĩ nõ pꝛeſumpſiſſet rex hoc poſſe fieri ſermonibus/ quod ferro ⁊ acie vix cõpleretur. Certus ergo ⁊ frequenter expertus omiſſis bellicis inſtrumentis/ mittit ad eũ dicens: Ecce populus exijt de egypto ⁊ cooperuit faciẽ terre ⁊c̃. Videtur etia3 rex audiſſe quia filij iſrael ſolẽt hoſtes vincere oꝛatione: nõ armis/ nõ tam ferro q̃ pꝛecibus. Nulla enĩ iſrael contra pharaonẽ arma cõmouit/ ſed dictũ eſt ei Exo.xiiij.b. Dominus pugnabit ꝓ vobis/ ⁊ vos tacebitis. Cõtra amalechitas quoq3 nõ tãtũ vis armoꝝ: quãtũ moyſi valuit oꝛatio/ hec audierat rex moab. Scriptũ eſt enĩ Exo.xv.b. Audierũt gentes ⁊ irate ſunt: doloꝛes cõpꝛehenderunt habitatoꝛes philiſtijm. Tunc feſtinauerunt duces edom/ ⁊ pꝛincipes moabitarũ ⁊c̃. Cogitauit ergo apud ſemetipm̃ dicens: Quia oꝛationibus huius ppl̃i arma nulla poſſũt cõferri: ideo mihi pꝛeces reqrẽde ſũt/ q̃ poſſunt ſuperare oꝛationes iſtoꝝ. Scriptũ eſt ergo: Et dixit moab ad ſenioꝛes madian: Nũc ablinget ſynagoga hec omẽs qui in circũitu noſtro ſunt/ ſicut ablingit vitulus herbã campi. Quia ſicut vitulus abꝛũpit oꝛe herbã cãpi: ⁊ lingua tãq3 falce ſecat q̃cũq3 inuenit: ita ppl̃s oꝛe ⁊ labijs pugnat/ ⁊ in verbis hab3 arma. Mittit ergo balach ad balaã vt opponat verba verbis/ ⁊ pꝛeces ꝑcibus/ nec mireris ſi eſt ĩ arte magica tale quid. Eſſe enĩ hanc artẽ deſignat ſcriptura: vt eã ꝓhibeat/ ſicut demones eſſe ſignificat / ſed coli vetat: qꝛ magoꝝ magiſtri ſunt ſpiritus maligni. Nullus enĩ ſanctoꝝ ſpirituum ſ3 obtẽpe C

Iob.24.b

a hiericho ſita eſt.† Vidẽs aũt balach filiꝰ ſephoꝛ oĩa que fecerat iſrl̃ amoꝛreo/ et ꝙ ꝯtimuiſſent eũ b moabite: et impetũ eius ferre nõ c poſſent: dixit ad maioꝛes natu d madian: Ita delebit hic popl̃us oẽs qui in noſtris finibus cõmo ¶ pꝛedicatoꝛ. rãtur/ quõ ſolet bos herbas vſq3 ad radiceſ carpere. Ipẽ aũt erat e f b eo tpe rex in moab.† Miſit ergo g nũcios ad balaã filiũ beoꝛ ariolum qui habitabat ſuper flumen terre filioꝝ ammon/ vt vocarent eum et dicerẽt: Ecce egreſſus eſt ppl̃s ex egypto/ q̃ operuit ſuperficie3 terre/ ſedens cõtra me: Ve h ni igit et maledic populo huic q̃

Nico.de ly

* ⁊ ideo reuelatio ꝓphetica põt eſſe ſine charitate/ ⁊ aliqñ fit vt dictũ eſt: ⁊ hoc cedit ad cõmendationem veritatis reuelate: vt talis veritas teſtimonium habeat etiã ab aduerſarijs veritatis ⁊ ad bonũ alioꝛu3. Deſcẽdamus igit ad ꝓpoſitũ: dicendo ꝙ balaã fuit ꝓpheta demonũ: qꝛ fuit ariolus ⁊ magus querens reuelationes a demonibuſ. Fuit etiã ꝓpheta dñi modo ꝑdicto inq̃tum alique veritates fuerũt ſibi reuelate a deo: l3 ab ipõ nõ q̃reret/ ſed virtute diuina fuit demon ꝓhibitus dare ſibi reſpõſum a q̃ querebat: ⁊ ſũt ſibi reuelate veritates a deo ⁊ cõpulſus eſt ꝓnũciare qđ nolebat: videl3 ſanctitatẽ ⁊ ꝓſperitatẽ ppl̃i iſrael: cũ tñ cõtrariũ deſideraret/ vt patebit: ⁊ hoc factum eſt ad cõmendationẽ populi iſrael/ et ad terroꝛem aduerſarioꝝ / ⁊ ad gloꝛiã dei pꝛincipaliter qui erat ductoꝛ illius populi ⁊ ad ſalutem gentium/ que ex ꝓphetijs balaam mote ſũt poſtea ad querẽdũ chꝛiſtũ natũ: vt habet Mat.ij.a. ꝓpter hec ⁊ ſimilia eius ꝓphetie ſcripte ſunt in canonica ſcriptura. His pꝛelibatis deſcẽdendũ eſt ad lr̃am cũ dicit: Pꝛofectiq3 ⁊c̃. vbi pꝛimo ponit ipĩus balaã vocatio. ſcđo cõtra ppl̃m iſrl̃ eius iniq̃ cõſultatio ca.xxv. Circa ꝑmũ deſcribit balaã ad maledicendũ vocatus. ſcđo ad maledicendũ conatꝰ. ca.xxiij. tertio ad bñdicendũ coactus ca.xxiiij. Circa ꝑmũ ꝑmittit ipſius balaã vocatio ſine effectu. ſcđo cũ effectu/ ibi: Rurſum ille. Circa pꝛimũ ꝑmo ponit ipſiꝰ balach petitio. ſcđo ipſius balaã rñſio/ ibi: Cũq3 veniſſent. Circa ꝑmũ pꝛemittit cauſa petitiõis/ cũ dicit: a ¶ Vidẽs aũt ⁊c̃. Amoꝛreo. i. ſeon ⁊ og ⁊ ppl̃is eoꝛum quos interfecerat iſrl̃: lic3 eſſent foꝛtiſſimi. b ¶ Et ꝙ ꝯti. eũ mo. ⁊c̃. Nõ audẽtes inuadere eos ſicut fecerant duo reges ꝑdicti. c ¶ Et impe. eiꝰ fer. nõ poſ. In hebꝛeo habet: Et abominatus eſt moab filios iſrl̃. i. odiebat: ⁊ ex hoc ꝯfidebat balach ꝙ moabite cũ eo ĩpedirẽt filios iſrl̃: ⁊ hec videt verioꝛ lr̃a: qꝛ filij iſrl̃ nõ fecerãt impetũ ꝯtra moabitas/ cũ eſſet eis ꝓhibitũ a dño: vt habet Deut.ij.a. vbi dicit: Non pugnes ꝯtra moabitas ⁊c̃. d ¶ Dixit ad maioꝛes natu madian. Erat enĩ balach de ppl̃o natus vt dicit Ra. Sa. ⁊ etiã alij. Nec eſt idẽ ppl̃s moabitis: qꝛ moabite deſcenderunt de loth/ ⁊ madianite de abꝛaam ꝑ madian: qui fuit filius cethure. e ¶ Ipſe autẽ. ſ. balach. f ¶ Erat eo tempoꝛe in moab. Per hoc enim quod dicit/ eo tempoꝛe: deſignat ꝙ non erat rex naturalis vel ex ꝓgenie illius terre: ſed ex accidenti vtpote quia ſubiecerat ſibi vnam partẽ illius terre: ſicut ſeon ſubiecerat ſibi aliã: vt dictũ eſt ca. pꝛece. Vel foꝛte quia moabite fugientes de pꝛelio ſeon: ſubiecerãt ſe ipĩ balach reddẽdo ei tributũ: vt iuuaret eos cõtra ſeon vel contra filios iſrael de quibus timebant vt dictũ eſt. g ¶ Miſit ergo nũcios. Hic ponit ipã petitio balach ꝑ nũcios ſuos cũ dicit: h ¶ Veni igit ⁊ maledic ppl̃o huic. Et ꝑ maledictionẽ tuã eius ꝟtus debilitet. Dicũt etiã hic alq̃ hebꝛei ꝙ balach audierat de ppl̃o iſrl̃ ꝙ plus vincebat verbis ⁊ pꝛecibus q̃ armis vt dictũ eſt Exo.xvij. de victoꝛia contra amalech: et ideo vocauit balaã vt maledicẽdo iſrl̃/ ꝟba ꝟbis opponeret.

An ꝓpheta balaam fuerit a deo

Diuiſio

D

* Noui enĩ

Moralit Moꝛaliter. a ¶ Videns aũt balach. Per balach qui in arto poſitus recurrit ad conſiliũ ⁊ auxiliũ balaã arioli: ſignificant illi qui in infirmitatibus vel alijs neceſſitatibus poſiti recurrũt ad illos qui ſunt magicis artibꝰ imbuti: ⁊ ſicut iſte balach in hoc magnas expẽſas fecit: ⁊ tñ nullũ cõmodũ ſed magis oppoſitũ repoꝛtauit: ſic ⁊ illi grauiter valde peccãt ⁊ nullã

X ij *vtilitatẽ re/

E ꝸ obtemperat mago. Non põt inuocare magus michael vel raphael vel gabriel. Minus ergo põt inuocare patrẽ vel filiũ vel ſpiritũſanctũ. Nos ſoli accepimꝰ poteſtatẽ hanc. Qui autem ſpiritusſancti particeps effectus eſt: ĩmundos ſpũs inuocare nõ debet: ne fugiat ab eo ſpũſſanctus. Magi ſunt qui inuocant beelzebub. Hoc ſciebat pplꝰ

Mar.3.c qui cõtra dñm mentiẽs ait: In beelzebub ꝑncipe demonioꝝ eijcit demonia. Saluator aũt ſciens verũ eſſe ꝙ beelzebub ꝑnceps ſit demonioꝝ: ĩ hoc nõ arguit mendaciũ: ſed reſpõdit: Si ego ĩ beelzebub eijcio demonia: filij veſtri in quo eijciunt? Conſtat ergo quoſdã demones eſſe malos: qui ĩuocati a magis aſſunt eis ad malũ/ nõ ad bonum: parati ſunt autẽ malefacere: bene aũt facere neſciũt. Hi ergo arte quadã: et cõpoſitione verboꝝ in amicitias ceſſerunt balaã: de quoꝝ amicitijs magnꝰ fructus apud hoĩes videbaẗ. Mittit ergo rex ad euȝ dicẽs: Ueni huc: ⁊ maledic mihi pplm hũc ⁊c. a ¶ Si quo modo poſſim. Videẗ nõ ex integro cõfidere in balaam: fama virtutũ que in populo dei facte ſunt perterritus.

b ¶ Noui enĩ ꝙ bñdi. ſit. Orige. Non credo euȝ ſcire ꝙ quibuſcũqȝ benedixiſſet balaã: bñdicti eẽnt: ſed adulandi gratia hec dicere: vt artẽ eius extollens promptiorẽ ſibi faceret.

Ars magica nõ benedicit

Ars enĩ magica neſcit bñdicere: nec demones. Scit bñdicere iſaac ⁊ iacob ⁊ omnes ſancti: Impioꝝ nullus bñdicere nouit. c ¶ Diuinatiõis precium.

Diuinatio

Alij: diuinacula in artibus: q̃s curioſitas humana cõpoſuit. Sunt q̃dã que ſcriptura diuinacula noĩauit. Gẽtilis autẽ cõſuetudo vel tripodas vel cortinas vel hmõi vocabulis appellat: que q̃ſi ad hoc conſecrata moueri ab eis et cõtractari ſolẽt. Sed diuina ſcriptura ephot vernaculo ſermone nominat in ꝓphetis: qḋ tradũt eſſe indumentũ ꝓphetantiũ. Aliud tñ in diuina ſcriptura ꝓphetia: aliud diuinatio. Ait eniȝ:

J.23.d Nõ erit auguratio ĩ iacob neqȝ diuinatio in iſrael. Abdicaẗ ergo penitus diuinatio: ope enĩ ⁊ miniſterio demonũ impletur. Igiẗ balaam acceptis diuinaculis/ cũ ſolerẽt ad ſe demones venire fugatos videt: ⁊ deũ adeſſe: quẽ ideo dicit ſe ĩterrogare: qꝛ cõſuetos ſibi parere nõ videt. Uenit ergo deus ad balaam/ nõ qꝛ ſit dignus: ſed vt fugenẗ illi qui ad maledicendum ⁊ malefaciendũ adeſſe cõſueuerãt: hinc enĩ ꝓuidebat deus pplo ſuo. d ¶ Uenit deus ⁊c. Non diciẗ vtrũ in ſomnis hoc factũ ſit: q̃uis ꝑ noctẽ factũ eſſe conſtet. Poſtea enĩ dicit ſcriptura: Exurgens balaam ma. ⁊c. Nemo glorieẗ ſi ſibi deus loquiẗ. Nouit enĩ quõ loquendũ ſit cũ talibus/ cum loquaẗ etiã cum reprobis. Qui ⁊ cũ per angelos loquiẗ: ipſe loquiẗ. ¶ Orig. Uenit deus ⁊ ait ad eum ⁊c. Poteſt obijci. Inuocet lȝ demones balaam: maledicat pplo: inuocati demones faciãt qḋ poſſunt. Nunq̃d nõ põt deus defendere pplm

Queſtio a demonibus vimqȝ eoꝝ cõpeſcere? Quid opus erat vt veniret ad balaam: ꝓhiberet demones: ne vl tẽptarent ledere populũ? Licet ergo nõ oĩa que poſſunt occurrere: ꝓferẽda ſint: dicemus tamẽ qꝛ non vult eos ante tẽpus damnare. Sciunt enĩ ⁊ ipſi qꝛ tẽpus eoꝝ hoc p̃ſens ſeculũ cõtinet: vñ Matth. viij.d. Veniſti añ tẽpus torq̃re nos. Ideo diabolũ nõ remouit a ꝑncipatu huius ſeculi: qꝛ opa eius neceſſaria ſunt ad ꝑfectionẽ eoꝝ qui coronãdi ſunt. Sic ⁊ reliquos demones non vult ante tẽpus a ꝓpoſiti ſui intentione violẽter abſtrahere. Ideo nõ ꝑmittit eos per balaã inuocari: ne forte inuocati deſtruanẗ ante tẽpus: ⁊ deo defendẽte pplm perimerenẗ. Aliud eſt enĩ ſi expectat demon a deo aliquẽ tẽptandũ: ſicut Iob et certa diſtinctione poteſtatẽ accipiat/ et dicaẗ ei: do tibi oĩa eius in poteſtate: ſed ipm nõ cõtingas. Alius ſi mago exigẽte ⁊ adiuramẽtis quibuſdã extorquẽte: demones ſine vlla obſeruatione deſeuiãt. In quo ſi eis libertas ſerueẗ arbitrij: populũ dei ꝑdent: ſi auferaẗ: hoc erit deo damnaſſe creaturã rationalem: ⁊ ante tẽpus intuliſſe iudiciũ: ⁊ impendiſſe omnibus qui cõtra

bus qui contra eos certantes poterãt coronari. Si enim demonibus auferaẗ libertas arbitrij: nullus impugnabit athletas chriſti: ⁊ nullũ certamẽ erit/ nullũ premiũ/ nulla victoria. Sic ergo agit deus: vt pplꝰ adhuc rudis: ⁊ qui nuper abſtrahi ceperat a cultu demonũ: demonibus nõ tradaẗ: ⁊ inuocanti mago reſponſa nõ deferantur: ⁊ genus demonũ arbitrij poteſtate nudetur: ideo ꝑuenit deus: ⁊ balaam inuocare demones ꝓhibet: ſi tñ a cupiditate ceſſaſſet. Sed qꝛ perſiſtit in deſiderio pecunie: ĩdulgẽs poteſtati arbitrij ire ꝑmittit: verbũ tamẽ ſuum iniecit in os eius prohibens maledictionem fieri per demones: vt benedictionibus locum daret et pro maledictis ꝸ ꝓferre facit

a fortior me eſt: ſi quo mõ poſſim ꝑcutere ⁊ eijcere eũ de ẗra mea. b Noui enĩ ꝙ bñdictꝰ ſit cui benedixeris/ ⁊ maledictus in quẽ maledicta congeſſeris. Perrexerũt ſeniores moab / ⁊ maiores natu c madian/ habentes diuinationis precium in manibus. Cumqȝ veniſſent ad balaã/ et narraſſent ei omnia verba balach: ille reſpondit: Manete hic nocte: ⁊ reſpondebo quicquid mihi dixerit dominus. Manentibus autẽ illis d apud balaam/ venit deus: ⁊ ait ad eum: Quid ſibi volũt homines iſti apud te? Reſpõdit: Balach filius ſephor rex moabitaꝝ miſit ad me dicens: Ecce pplꝰ q̃ egreſſus eſt de egypto operuit ſuperficiẽ terrę / veni et maledic ei / ſi quo modo poſſim pugnãs abigere eũ. Dixitqȝ deus ad balaam: Noli ire cum eis/ neqȝ maledicas populo: quia benedictꝰ eſt. Qui mane ꝯſurgẽs dixit ad principes: Ite in terram veſtrã:

a ¶ Lxx. diuinatiões preciũ. ſ. diuinatõis.

Nico. de lyra

✻ a ¶ Noui eniȝ ꝙ benedictus ſit ⁊c. hoc dixit: quia balaam predixerat ſibi anteq̃ȝ eſſet rex moab: ⁊ ipm regnaturum ibidem: vt dicit Rab. Sa. b ¶ Et maledictus in quẽ ⁊c. qꝛ per maledictiones ſuas ⁊ carmina cõtra moabitas fuerãt debellati a ſeon. c ¶ Habẽtes diuinatiõis preciũ in ma. In hebreo habeẗ: Habentes diuinationes in manibus: quod exponitur tripliciter ab hebreis. Uno modo vt per diuinationes in manibus intelliganẗ munera pro diuinatiõibus: ꝓut accipit trãſlatio noſtra. Alio modo ĩſtrumẽta diuinãdi: que curioſitas humana adinuenerat: ⁊ talia portabãt nuncij ne balaam excuſaret ſe ex defectu talium. Tertio modo ꝙ illi nuncij qui erant de madian dixerant adinuicem quaſi pro diuinatione. Si balaaȝ ſtatim conſentiat venire nobiſcũ: eius aduentus erit nobis vtilis: ſi autẽ differat reſponſionẽ nihil valebit nobis: vnde qḋ poſtea ſub diẗ: Manete hic nocte. vbi ſubditur: Manẽtibus autẽ illis apud balaam. In hebreo habeẗ: Et manſerũt ꝑncipes moab apud balaam. q.d. iam receſſerãt maiores natu madian reputãtes aduentũ eius eis inutilem ſtatim cũ audierũt reſpõſionis dilationem: per talẽ modũ diciẗ. j. Reg. xiiij. quia ionathas dixit armigero ſuo de philiſteis: Si taliter locuti fuerint ad nos: manete donec veniamꝰ ad vos: ſtemus in loco nr̃o. Si autẽ dixerint aſcẽdite ad nos/ aſcendamus: qꝛ tradidit eos dñs in manibus nr̃is: ⁊ hoc erit nobis ſignũ: in hoc tamẽ eſt differẽtia: ꝙ ionathas nõ dixit hoc ſupſtitioſe: ſicut madianite: ſed ex diuino inſtinctu. d ¶ Cũqȝ veniſſent. Hic poniẗ balaam rñſio cũ dꝛ: e ¶ Ille rñdit: Ma. hic no. Erat eĩ ꝓpha demonũ: vt p̃dictũ eſt: Reuelatiões aũt a demonibꝰ q̃s iſte q̃rebat vt cõiter fiunt de nocte: qꝛ ſunt ſpũs tenebraꝝ. f ¶ Et reſpõdebo q̃cq̃d mi. di. do. Dicũt hic expoſitores aliq̃ ꝙ dubiũ eſt de quo intelligaẗ hic dñs: vtrũ de deo vel de demone qꝛ magi ⁊ arioli demonẽ ſibi apparentẽ vocãt ꝑncipẽ vl dñm exhibẽdo ſibi reuerẽtiã: ſȝ apud hebreos nõ eſt dubiũ: qꝛ vbi trãſlatio nr̃a hic habet dñs. In hebreo habeẗ: Nomẽ dñi tetragrãmatõ: qḋ nõ põt intelligi niſi de deo vero. Sȝ ħ videẗ ꝯtradicere p̃dictis. ſ. ꝙ balaã q̃rebat reuelatiões a demone. Ad qḋ dicẽdũ: ꝙ mos eſt magoꝝ maxime cupidoꝝ: q̃lis erat iſte balaã: fingere corã hoĩbus ꝙ reuelatiões ſibi fiant a deo vero: vt ſic eis magꝭ credaẗ ⁊ reportẽt maiꝰ lucrũ. g ¶ Uenit deꝰ. i. angelus bonꝰ loquẽs in ꝑſona dei: ⁊ iõ aliq̃ñ deꝰ: aliq̃ñ angelus nominaẗ: venit aũt iſte angelus bonus nõ vocatus a balaã: ſȝ vt ꝟtute diuĩa demonẽ arceret a dãdo reſpõſum ipſi balaã: ⁊ ad imponẽdũ legẽ ⁊ frenũ ipſi balaã ne faceret aliq̃d vel diceret cõtra iſrl. h ¶ Quid ſibi vo. ho. ⁊c. Nõ q̃rit ex ignorãtia: ſed vt ex rñſione balaam cõuenientius ꝓhibeat eũ: vñ ſb diẗ: i ¶ Rñdit: Balach ⁊c. q.d. ꝓpter dignitatẽ regiã deberẽ ire ad eũ. q̃rebat enĩ licẽtiã eundi motus cupiditate lucri. k ¶ Noli ire cũ eis. ad maledicẽdũ illi pplo. l ¶ Neqȝ maledi. etiã ḋ loco iſto. m ¶ Quia bñdic. eſt. a deo a q̃ recepit bñdictionẽ ĩ prĩbꝰ: vt pȝ Gen. xij ✻ ⁊ in pluribus

Diuinationes in manibus

Magi mos

A B ꝓferre facit bñdictiones et ꝓphetias/que edificāt etiā reliq̄s gentes. Si enī ꝓphetie eius a moyſe ſcripte ſunt: quāto ma/ gis ab his q̄ cū eo habitabāt in meſopotamia/ apud quos tan ꝙ̄ diſcipulos huiꝰ artis magnificus habebaẗ. Ex illo ferẗ ma gorū genus ⁊ inſtitutio in partibꝰ oriētis vigere. Qui ſcripta habētes oīa que balaā ꝓphetauerat: hoc inter cetera habebāt. Quia orieẗ ſtella ex iacob/ ⁊ exurget homo ex iſrl: Mat.2.a
īfra.xxiiij.c. Ideo magi nato dñino agnouerūt ſtellam/ ⁊ intellexerunt im/ pleri ꝓphetiaʒ magis ꝙ̄ iudei: qui ſan ctorum ꝓphetarū vaticinia contēpſe/ runt. Illi ergo agnoſcētes adeſſe tem pus/ venerunt et adorauerunt. Et ad magne fidei argumentum paruū pue/ rum quaſi magnū regē venerati ſunt.
a ¶ Sic dicit balach ⁊c̄. Balach ex
Allego. cluſio vel deuoratio. In q̄ ſignificatur mūdi huius aliqua contraria poteſtas que excludere et deuorare cupit iſrae/ lē ſpiritualē: nec vtiẗ miniſtris/ niſi põ tificibus ⁊ ſcribis et phariſeis. Ipſos inuitat: mercedē promittit: illi ꝟo ſicut balaam cuncta ſimulant ſe ad dñm re/ ferre ⁊ çelo dei agere. Dicunt enī ſcru
Joh.7.g tare ſcripturas: ⁊ vide quia ꝓpheta a galilea nõ ſurgit: Et nos legē habemꝰ et ꝭm legē debet mori quia filiū dei ſe fecit: Johā.xix.b. b ¶ Si dederit
Augꝰ Iſalit mihi ⁊c̄. Augꝰ. Cur ait balaā iterum ad ſe miſſis honoratioribꝰ nūcijs: Si dederit mihi balach plenā domū ſuaʒ auro ⁊ argento nõ potero preuaricare verbū ⁊c̄. Nullū habet omnino pctm̄: ſed quod ſequiẗ graue eſt peccatū. Iā enī conſtans eſſe debuit/ cū dñs dixiſſet: Nõ ibis cum eis ⁊c̄. Nec eis ſpem dare ꝙ poſſet dñs tāꝗ̄ balaā muneribꝰ ⁊ hono ribꝰ flexus ꝯtra pplm̄ quē bñdictū dixerat ſuā mutare ſnīam. Sed ſe victū cupiditate monſtrauit: vbi ſibi loqui dominū de hac re iterū voluit: de qua eius iā nouerat voluntatē. Quid enī opus erat adiungere. Et nunc ſuſtinete ibi nocte hac ⁊c̄.
B Dñs autē videns cupiditatē deuictaʒ muneribus ꝑmiſit ire: vt iumento quo vehebaẗ eius auariciā coerceret. hoc ipo eiuſ confundens dementiā ꝙ ꝓhibitionem dñi per angeluʒ factā: aſina tranſgredi non auderet quam ille cupiditate tranſgredi conareẗ/ ꝗ̄uis cupiditate timorē ſupprimerent. Venit enim deus ad balaā nocte/ ⁊ ait illi. Si vocare te venerunt hoīes exurge ſequere eos ⁊c̄. Cur poſt iſtam ꝑmiſſionem dñi iteruʒ nõ conſuluit/ ſicut poſt illam ꝓhibitioneʒ: niſi quia cupiditas eius apparebat/ ꝗ̄uis timore ꝑmereẗ? Deniq̄ ſcriptura dicit ⁊ iratus eſt ammiratiōe dñs: q2 ibat ⁊ inſurrexit angelus do/ mini/ ⁊ cetera que ſequuntur donec aſina loqueretur. Nihil hic mirabilius videẗ ꝙ̄ ꝙ loquente aſina territus non eſt: ſed inſuꝑ ei (vt talibus miniſtris aſſuetus) ira ꝑſeuerante rñdit. Poſtea illi angelus loquiẗ: arguēs eiꝰ viā/ q̄ tñ viſo exterritꝰ adorauit. Deinde ire ꝑmiſſus eſt: vt ꝑ ipm ꝓphetia ꝓferreẗ. Nõ enī oīno ꝑmiſſus eſt dicere qđ volebat/ ſed qđ ſpūs coge bat. Ipe aūt reprobꝰ manſit. vñ.ij. Pe.ij.c. Secuti viā balaā filij beor q̄ mercedē iniq̄tatis dilexit. c ¶ Venit ergo deꝰ ⁊c̄. Moleſtꝰ eſt deo balaā: ⁊ ꝓpe extorquet ꝑmitti ſibi vt eat maledicere filijs iſrael/ ⁊ inuocet demones ad quem iam ve/
Litteralit nerat deꝰ. ¶ Orig. Difficile eſt in explanatione hiſtorie quo modo cum dicatur veniſſe deus ad balaā noctu primo: et in/ terrogaſſe qui eſſent homines qui veniſſent ad eū/ ⁊ reſpon/ diſſet miſſus eſſe a balach dicente: Veni ⁊ maledic mihi popu lum. Reſpondit dominus: Non ibis cū eis ⁊c̄. Secūdo dici/ tur noctu nouiſſe ⁊ dixiſſe/ vt iret cū eis ⁊c̄. Sed verbū quod daret deus in ore eius hoc loqueretur. Et tertio eunti occur/ riſſe angelus dei ⁊c̄. Cui tamē via eius importuna videtur: vt eum etiam interficere vellet niſi aſina declinaſſet: et tamen culpatus: quia ire voluerit: ab ipo ire permittitur tantum vt
Dñs vel deꝰ diuer ſis modis ſcribiẗ verbum quod deus dederit in ore eius ſolum proferat. Sed priuſꝗ̄ veniamus ad rem dicendū ꝙ in hebreorū litteris no/ men dei hoc/ deus vel dominus diuerſe dicitur ſcribi. Aliter enim ſcibitur quicunꝗ̄ deus: aliter deus de quo dicitur Deu tro.vj.a. Audi iſrael: dñs deus tuus deus vnus eſt. Iſte er/ go deus iſrael deus vnus ⁊ creator omnium certo litterarum ſigno ſcribitur/ quod apud illos tetragrāmaton dicitur: Quā do ſub

quia ꝓhibuit me deꝰ venire vo a biſcū. Reuerſi ꝑncipes dixerūt ad balach: Noluit balaam veni re nobiſcuʒ. Rurſum ille multo b plures ⁊ nobiliores ꝙ̄ ante miſe rat miſit. Qui cū veniſſent ad ba
a laaʒ/ dixerunt: Sic dicit balach filius ſephor: Ne cūcteris veni/ c re ad me paratum honorare te: ⁊ q̄cq̄d volueris dabo tibi: Veni ⁊ maledic populo iſti. Reſpondit

a ¶ vanꝰ populus: hic ſignificat ſcribas ⁊ phariſeos iudeorum.

b balaā: † Si dederit mihi balach d domū ſuā plenaʒ argenti ⁊ auri/ non potero imutare verbum dñi e dei mei/ vt vel plus vł minꝰ loq̄r. Obſecro vt hic maneatis etiam f hac nocte/ vt ſcire queā q̄d mihi
c rurſum rñdeat dñs. Venit ergo g

do ſub hoc ſigno ſcribitur nulla dubitatio eſt quin de deo ve/ ro dicatur. Quando vero communibus litteris incertum eſt: an de deo ꝟo an de quolibet alioꝝ dicatur. Aiūt ergo qui he breas litteras legunt: deum hic nõ ſub ſigno tetragrāmatici eſſe poſitū/ de quo qui pōt reḡrat. Quod aūt deus dixit quaſi interrogans qui ſunt iſti homines? queritur cur ignorare videatur? Et ite rum ꝙ ait: Non maledices populum: eſt enim benedictus: quaſi ſi dixerit: Non maledices populum meū. Nos interim dicemus: ſapientia dei oīa ita eſſe diſpoſita: vt nihil ocioſum ſit apud deū vel bonum vel malū. Maliciam nõ fecit deus: tamē cū ab alijs inuentā prohibere poſſit non ꝓhibet: ſed cum ipis vtitur ea ad neceſſarias cauſas: ꝑ ipos enim in quibus eſt ꝓbat eos qui ad virtutum gloriam tēdunt. Si enim perimeretur malicia/ nõ eſſet qui con/ trairet virtutibus: virtus autē ſi con/ trariū non haberet/ nõ clareſceret: nec examinatio fieret: non probata ꝟo nec examinata nec virtus eſſet. Tolle ma/ liciam fratrū ioſeph/ ⁊ inuidiam: ſimul perimes diſpenſationem dei: ⁊ que in egypto pro ſalute omniū gentiū geſta ſunt. Si ioſeph non diſtrahitur: ſom/ niū pharaonis non exponetur/ que in/ telliget que deus reuelauit ei. Nemo frumenta in egypto congregabit: peri bit egyptus ⁊ finitime regiões: et ipe iſrael ⁊ ſemen eius querēs panē. Egy ptū enim nõ ingredietur/ nec egredie/ tur in mirabilibꝰ dei. Nõ fient plage in egyptios/ neq̄ virtutes quas fecit deus per moyſen ⁊ aaron. Nemo mare rubrū ſicco pede trā/ ſibit. Non dabiẗ manna/ nec aqua de petra/ nec lex in monte ſinai: que in exodo/ leuitico/ numeris/ deuteronomio referun/ tur/ ad humani generis ſcientiā nõ venient: terram promiſſio nis nullus intrabit. Tolle regis balach maliciā qua maledici deſiderat iſraelē/ ⁊ aſtutiam qua inuitat balaā ad deuotandū pplm: ⁊ auferes diſpenſationem dei ⁊ ꝓuidentie eius fauo rē nuſꝗ̄ erunt ꝓphetie balaā. Aufer maliciam iude ⁊ ꝓditio nem: auferes pariter ⁊ crucem chriſti et paſſionē/ nec exuūtur principatus ⁊ poteſtates/ nec triūphantur in ligno crucis. Si non fuiſſet mors chriſti nec reſurrectio eius: nec aliquis ꝑmo/ genitus ex mortuis/ nec ſpes nobis fuiſſet reſurrectiōis. Po namus diabolū nõ peccaſſe vel poſt pctm̄ malicie volūtatē ꝑ/ didiſſe: auferreẗ a nobis certamen aduerſus aſtutias diaboli: nec erit corona iuſticie ⁊ victorie legitime certanti. Si deſint obſiſtētes: nõ erunt agones nec victoribus munera ponenẗ. Nõ ſolū ergo bonis vtitur deus ad opus bonū/ ſed etiā ma/ lis. Sunt vaſa ad honores: ſunt ad contumeliā/ vtraq̄ tñ ne ceſſaria. Sunt aūt rationabilia ⁊ liberi arbitrij neq̄ caſu neq̄ fortuitu vnuſquiſq̄ vas honoris efficitur. Qui vero peſſime

Margin: C — Permittit deꝰ maliciā fieri — Geñ.37.d — †j.24.c — Geñ.41.b — D — Deꝰ nõ ſolū bonis ſʒ etiaʒ malis vtiẗ ad bo/ num — 2.Ti.2.c

: B viuit fiet

Nico. de lyra

⁂ ⁊ in pluribus alijs locis. a ¶ Prohibuit me deꝰ ⁊c̄. Dicit Ra. Sa. ꝙ balaā cupidus ⁊ ſuꝑbus dixit: Vobiſcū. fin gens corā eis vt nõ eſſet ꝓhibitꝰ rõne vie ſed rõne ſocietatis: quia nõ erat nūcij ſufficiēter honorabiles ad deducendū eū. ꝓpter quod balach miſit ad eū ſcđo plures ⁊ honorabiliores nūcios vt poſtea ſubdiẗ: b ¶ Rurſum. Hic deſcribiẗ ſcđa vocatio que eſt cum effectu. Et primo deſcribiẗ eius vocatio. Diuiſio
ſcđo repħēſio/ ibi: Et iratus eſt deus. tertio receptio/ ibi: Cum cū audiſſet balach. Circa primū diciẗ: c ¶ Nec cūcteris ve nire ad me. Paratū habeo honorare te/ ⁊ quicq̄d volueris dabo tibi. Sciebat enī balach ipm eſſe ſuperbū ⁊ cupidū: ⁊ iđ ꝓmittit ſibi honores ⁊ diuitias vt alliciat eum ad veniendū. d ¶ Si dederit mihi balach domū ſuā ⁊c̄. Per hoc in/ telligiẗ ꝙ erat cupidus taliū. e ¶ Nõ potero im. v. dñi. Fuit enī coactꝰ ꝓteſtari ꝟtutē dei vt nihil poſſet agere vel dice re niſi qđ placeret ſibi. f ¶ Obſecro vt hic ⁊c̄. Cum uis enī iam prius fuiſſet ꝓhibitus ire: tamē cupiditate ductus adhuc querebat quomodo poſſet ire: vt ſi forte demon ei priuatus ꝑ mitteretur ſibi dare reſponſum de cõtrario. g ¶ Venit er go deus ad balaā nocte ⁊ ait ei. Exponatur ſicut prius.

 ⁂ Si vocare

a deus ad balaā nocte: et ait: Si a
a ¶ cedit deus cupiditati: dimittit eum in desiderium cordis sui.
vocare te venerīt hoīes isti/ ſurge
a ¶ expletur cōſiliū diuine diſpenſationis.
⁊ vade cum eis: ita dumtaxat vt
b qđ tibi ꝑcepero facias. Surrexit
balaā mane: ⁊ ſtrata aſina ſua ꝓ
fectus eſt cū eis. Et irat⁹ eſt de⁹: b
¶ miſſus a domino.
c Stetitqꝫ angelus domini in via
contra balaam qui ſedebat aſi/
ne: ⁊ duos pueros habebat ſecū
d Cernēs aſina angelū ſtātē in via c
euaginato gladio/ auertit ſe đ iti d
¶ qui erat extra meceriās vinearū.
nere ⁊ ibat ꝑ agrū. Quā cū ver/
beraret balaam/ ⁊ vellet ad ſemi
tā reducere: ſtetit angelus in an
guſtijs duarum maceriarū qui/
bus vinee cingebantur. Quem
e videns aſina iunxit ſe parieti:

vinit fiet vas cōtumelie: nō a conditoꝛe ſed a ſemetipſo cauſis
cōtumelie datis. Nō ergo tales eſſe ꝯditoꝛ fecit: ſed eoꝝ mē
tes ſm ꝓpoſitū eoꝝ ꝓuidentie ſue iuſticia ⁊ ineffabili quadā
rōne diſpenſat. Sicut in magnis vꝛbibus teterrime vite ho/
mines vltima oꝑa ⁊ laboꝛioſa ꝯdemnant̄ operari: que tn̄ ne
ceſſaria ſunt: aut foꝛnacib⁹ lauacri ad
ſuccēdēdos ignes deſeruiūt: vt vel cō
moditate vel delitijs ꝑfruaris: aut cu/
niculos purgāt: aut hmōi faciūt: vt tibi
fiat ī vꝛbe delectabilis habitatio. Ita
deus quidē maliciā nō fecit: inuentam
tn̄ ex ꝓpoſiti intētione eoꝝ qui declina
uerūt a via recta auferre penitus nolu
it: ꝓuidens ꝙ ſi eſſet illi inutilis q̄ ea
vtebat̄: faceret tamē vtilem his aduer
ſum quos exercebat̄. Ideo refugere
om̄ino debemus ne vnq̄ꝫ malicia ī no
bis inueniat̄. In alijs ꝟo vincere: nō
eā perimere ſtudendū eſt: q꞉ illi in qui
bus eſt aliq̄d neceſſarij oꝑis conferūt
vniuerſitati. Nihil enī ocioſum/ nihil
inane apud deū. ſi enī bona ſit ꝓpoſi/
tio hoīs: vtitur ad bona. ſi mala ad ne
ceſſaria. Sꝫ beatioꝛ eris ſi ex ꝟtute q̄
in te ē aliq̄d boni huius vite vniuerſi/
tas ꝯſequat̄: ſm illud Phil. ij. b. Vt
ſitis ſicut luminaria in hoc mūdo ver/
bum vite cōtinētes ad gloꝛiā. Sunt er
go neceſſaria luminaria huic mūdo: et
q̄d tam delectabile ⁊ tam magnificū q̄ꝫ
opus ſolis ⁊ lune a q̄bus illuminatur
mundus? Opus eſt enī mūdo etiā an
gelis qui ſunt ſuꝑ beſtias ⁊ p̄ſunt ani/
maliū natiuitati virgultoꝝ plantatio/
numqꝫ et ceteroꝛum incremētis et qui
pꝛeſunt operibus ſanctis qui eterne
lucis intellectum ⁊ occultoꝛū dei agni
tionem et rerum diuinarū ſcientiā doceāt. Vide ergo ne īter
angelos inueniaris qui beſtijs p̄ſunt: ſi beluinā duxer⁊ vitā:
aut inter eos q̄ terrenis oꝑibus p̄ſunt: ſi coꝛpea ⁊ terrena di/
lexeris. Satage aūt quō aſſumaris ad ſocietatē michaelis q̄
oꝛōnes ſanctoꝝ ſemꝑ offert deo. Aſſumeris autē in hunc nu/
merū vel in hoc officiū: ſi inſtes ſemꝑ oꝛationi ⁊ vigiles in ea.
Vel in officiū ⁊ ſocietatē Raphaelis q̄ medicine pꝛeeſt: vul/
neratū ſcꝫ pctīs ⁊ ſagittis diaboli cū videris adhibe curatio/
nē ſermonū ⁊ medicinā verbi dei: vt pctī vulnera per patien
tiā ſanes. Qui talia in hoc mūdo agit p̄bet ſe vt in futuro vas
electiōis ⁊ vtile dn̄o ad om̄e opus paratū a cōditoꝛe foꝛmet̄:
qui cōtraria gerit vas ad cōtumeliā diuine diſpēſationis ſe p̄
buit. Ideo puto in diuinis voluminib⁹ ſcripta eſſe bonoꝝ ge/
ſta ⁊ maloꝝ ⁊ ex ſiniſtris dextriſqꝫ actib⁹ ſcripturas cōtextas:
vt intelligam⁹ q꞉ apud deū ocioſa nō ſunt nec maloꝛū nec bo/
Tropolo. noꝝ oꝑa. a ¶ Si vocare ⁊c̄. Balaā diuin⁹ erat demonū. ſ.
miniſterio ⁊ arte magica nōnunq̄ꝫ futura p̄noſcens. Rogat̄
a balach: vt maledicat iſrl̄. Legati veniūt: diuinacula in ma/
nibus ferūt: ſtant attonite gentes ⁊ obnixe expectātes q̄d re/
ſpōdeat balaā quē dignū diuinis credebāt colloquijs. Vide
quō ſapiētia dei vas ad cōtumeliā p̄paratū ꝓficere fecit non
vni genti ſed toti pene mūdo. Et huic cui ſolebāt videri demo
nes: ꝓhibens iter mali operis videt̄ deus. Stupeſcit balaā
⁊ mirat̄ ꝓhibentis auctoꝛitatē. Nō enī ſolebat malū demo/
nibus diſplicere. Remittit legatos dicēs: Nō ſe poſſe facere
niſi verbū qđ deus dederit in os eius. Redeunt legati/ iterū
req̄rit/ iterū moleſtus eſt/ iterū cupit audire. Nō enī facile cu/
pidus mercede caret. Quid ꝗ͂ audit ſecūdo? Si te vocare ve/
nerint hoīes iſti: ſurge ⁊ vade cū eis. In quo volūtati cupi/
ditatis ei⁹ cedit deus: ſm illud Ps. lxxx. c. Dimiſit eos in de
ſiderio coꝛdis eoꝝ ⁊c̄. Conſiliū aūt diuīe diſpēſatōis explet̄.
Dicit̄ enī ad eū verbū: quodcūqꝫ poſuero in oꝛe tuo hoc loq̄/
ris. Si nō indign⁹ fuiſſet: verbū ſuū dn̄s nō in oꝛe eius ſꝫ in
coꝛde poſuiſſet: ſed q꞉ in coꝛde deſideriū mercedis erat et pe/
cunie cupiditas: verbū dn̄i nō in coꝛde ſed in oꝛe ponit̄. Age
bat̄ enī mira diſpēſatione vt ꝓphetarū verba q̄ intra iſraeli/
ticā aulā continebant̄ ꝑ balaā ad gentes ꝑuenirent cuꝫ ei oēs
gentes crederēt: ⁊ natiōib⁹ ſecreta de xp̄o myſteria ⁊ theſau/
rum magnū ꝓferret: nō tam coꝛde et ſenſu q̄ꝫ oꝛe et ſermone.
Allego. b ¶ Surrexit balaā ma. ⁊ ſtra. aſina ⁊c̄. Oꝛig. Allego.
Si videas
Si videas cōtrariā poteſtatē dei pplm̄ impugnātē: intelliges
quis ſit qui ſedeat ſuꝑ aſinā. Et ſi videas hoīes quō a demo/
nibus p̄cipitant̄: intelliges q̄ ſit aſina. Si enī intelligis ieſuꝫ
m ittentē diſcipulos ad aſinā alligatā ⁊ ad pullum vt ſoluāt ⁊
adducāt vt ipſe ſedeat ſuꝑ eam: foꝛſitā hec aſina. i. eccleſia pri
us poꝛtabat blaſphemiā: ſed a diſcipu
lis ſoluta chꝛiſtū poꝛtat vt cum ipſa in/
grediat̄ hieruſalē celeſtē: vnde Zach.
ix. c. Ecce rex tuus venit tibi mitis: et
ſedēs ſuper ſubiugalem credentes ſcꝫ
ex iudeis: ⁊ pullū nouellum ſcꝫ ex gen/
tibus credentes. c ¶ Stetitqꝫ an/
gelus dn̄i. Qui aderat. ſ. filijs iſrael
de quo ſcriptum eſt Exo. xxxij. g. An/
gelus meus ibit tecum. d ¶ Cernēs
aſina angelū. Magus demones vi
det: aſina angelū: nō ꝙ ſit digna vide
re ſicut nec loqui: ſed vt confutetur ba/
laam. Unde mutū animal arguit pꝛo/
phete demētiam. ¶ Greg⁹. Balaam
peruenire ad pꝛopoſitū tēdit: ſed eius
votum animal cui pꝛeſidet pꝛepedit:
quia angelum aſina vidit quē huma/
na mens nō videt. Plerūqꝫ caro per/
moleſtias tarda flagello ſuo menti in/
dicat deum quem ipſa carni pꝛeſidens
non videbat. Ita vt anxietate ſpiritus
pꝛoficere in hoc mundo cupientes ve/
lociter tendētes impediat: donec inui/
ſibilem qui ſibi obuiat innoteſcat. Un
de bene per petrū dicitur: coꝛrectionē
habuit ſue veſanie ſubiugale mutum:
quod hominis voce loquēs pꝛohibuit
pꝛophete inſipientiā. Inſanus quip/
pe homo ſubiugali muto coꝛripit̄: quā
do elata mens humilitatis bonum qđ
tenere debeat ab afflicta carne memo/
ratur: ſed huius coꝛrectionis bonū balaam nō obtinuit: quia
ad maledicendū pergens vocē non mentē mutauit. e ¶ Pa
rieti: Id eſt macerie illius vinee in qua non erat angelus:
quoniam ab alia parte in ſulcis vinearum: iuxta ſeptuaginta.

Nico. de lyra

Ad locum

a ¶ Si vocare te venerunt homines iſti ſurge et b
vade ⁊c̄. Dicūt aliqui ꝙ hoc fuit dictum ironice ab angelo:
ſed balaam accepit hoc tanq̄ꝫ dictuꝫ ſerioſe: ⁊ pꝛopter hoc an/
gelus ſtetit in via cōtra eum tenens gladium euaginatum vt
poſtea ſubditur. Alij autē dicunt ꝙ verbum angeli licet fue/
rit ſerioſe dictum: non tamē fuit pꝛeceptum: nec confeſſio ſim
pliciter: ſed permiſſio que aliquādo fit a deo de malis: vt eli/
ciantur inde bona: quia ſm ꝙ dicit Aug⁹. in enchiridiō: De/ Aug
us adeo eſt omnipotēs ⁊ bonus: ꝙ nō ſineret mala fieri niſi
inde eliceret maioꝛa bona: ⁊ ſic factum eſt in pꝛopoſito. per/
miſit. enim ire balaam ſatiſfaciens eius cupiditati: et tamen
iter illud quod faciebat intētione nocendi populo iſrael deus
conuertit in bonum: ſcꝫ cōmendationē populi iſrael: ⁊ ad dei
gloꝛiā vt patebit in ſequētibus. b ¶ Et iratus eſt deus.
Stetitqꝫ angelus dn̄i ⁊c̄. ⁊ duos pueros habe. ſecū.
Hic ponitur ipſius balaam repꝛehenſio: quia ibat intentio/
ne peruerſa: vt dictum eſt: que nō poteſt abſcondi a deo: licet
ab hominibus abſcondat̄: ideo dicitur: Et iratus eſt deus:
ꝓpter eius peruerſam intentionē: Vel ſm alios quia verbū
ironice dictum acceperat vt ſerioſum. c ¶ Cernens aſina
angelum ſtantē. apparebat enim in ſpecie humana: quem
balaā tamē nō videbat: quia in poteſtate angeli ſic apparētis
eſt facere ꝙ ſic videat̄ ab vno ⁊ nō ab alio: ꝟ aūt factū eſt vt p̄
ſumptio balaā cōfutaret̄ etiā ꝑ aīal bꝛutū: ſm ꝙ dicit be. Pe
trus ſcđe canonice. ij. c. Subiugale mutū hoīs voce loquens
ꝓhibuit ꝓphete inſipiētiam. d ¶ Auertit ſe de iti. timoꝛe angeli.
vtilitatē repoꝛtāt. c ¶ Cernens aſina angelū ſtan/
tem in via. Per hoc aūt ꝙ aſina que animal ſtolidū: vidit
angelum quem balaam reputatus ſapiens nō videbat: ſigni
ficatur ꝙ diuina ſecreta frequēter hominibus de ſeculari ſa/
piētia p̄ſumētibus abſcōdūt: ⁊ illiteratis atqꝫ ſimplicib⁹ reue
lantur Matth. xj. d. Confitebоꝛ tibi pater domine celi ⁊ ter/
re: quia abſcondiſti hec a ſapiētibus ⁊ pꝛudētibus ⁊ reuelaſti
ea paruulis.

A. B a ¶ Ad locū anguſtū. Nō iam in ſulcis vinearū ſed inter ipſas macerias.i.in via obſtitit vt nō poſſet ad dexteram neq̄ʒ ad ſiniſtrā ire. b ¶ Cecidit ſub pedi. Quia leſa nō iuit re tro:in partē nō declinauit:q2 nō ab altera parte terrebat̄:ſed in media via in anguſto erat angelus. c ¶ Aperuitq̄ʒ. Ut arguat̄ ꝑ eā balaā ⁊ mute pecudis vo cib9 ꝯfutet̄ q̄ diuin9 videbat̄ ⁊ ſapiēs. d ¶ Et locuta eſt. Iſid. All. Aſina

Allego. cui balaā ſedet:angelū videt ⁊ loquit̄: Id eſt bruta gētilitas quā quondā ba laā.i. ſeductor idolatrie q̄ſi brutū aīal ⁊ nulla rōne renitēs/quo voluit erro re ſubſtrauit:angelū vidit quē hō vide re nō potuit:⁊ vidit ⁊ detulit:⁊ locuta eſt vt agnoſcerem9 ſub aduētu magni angeli:illā gentilē plebē mutata duri cie ſtoliditatiſq̄ʒ natura ſolut9 deo lin guis locuturā. ¶ Orige. Alle. Aſina

Allegori. cui balaam ſedebat (q2 ſcriptura dicit Pſ.xxxv.b. Hoīes et iumēta ſaluab dn̄e) pars credētiū pōt intelligi:q̄ pro ſtulticia vel innocētia aīalibus compa rat̄:vñ.i.Cor.j.d. Nō mlti ſapiētes/ nō multi potētes/ nō multi nobiles/ ſʒ q̄ ſtulta ſunt mūdi elegit deus vt ꝯfun dat ſapiētes. Hi ḡ a peſſimis dn̄is ſcri bis et phariſeis ſubiecti tenebātur et vincti: ſʒ a dn̄o ſoluunt̄ nō q̄dē ꝑ ipm ſed ꝑ diſcip̄los ei9: vñ Matth.xxi.a. Ite in vicū q̄ eſt ꝯtra vos ⁊ inuenietꝭ aſinā alligatā ⁊c̄. Sicut ḡ in euāgelio nō ipe dn̄s ⁊ diſcipuli ei9 ſoluūt aſinā: ita hic nō ab ipo deo ſʒ ab angelo ape rit̄ os aſine. Et ſicut in euāgelio q̄ non vidēt arguūt loq̄ntes: vñ Matth.xi. d. Pater grās tibi ago qm̄ abſcōdiſti hec a ſapiētibus ⁊ pru.⁊ re.e.p. Scri

B be igit̄ ⁊ phariſei ſedebāt ſuꝑ aſinā et tenebāt eā vinctā. Ipis ḡ iraſcit̄ ange lus: ⁊ niſi q̄dā futurorū ꝓſpectu illos ꝑmiſſet/aſinā ſeruaſſet q̄ vidit ⁊ reue rita eſt eū q̄ venit ad vineā ⁊ ſtat inter ruinas. Cōpreſſit tn̄ pedes ſedētis ſu per ſe in macerie. Ideo forte nō poteſt ambulare ille ſeſſor antiqu9:nec veni et ad eū q̄ dicit: Uenite ad me oēs qui laboratis:⁊ onerati eſtis. Aſina tn̄ ve nit adducta a diſcipulis: ⁊ cui tūc ſede bat balaā mercedis cupid9:nunc ſedet ieſus. Ne mireris ſi eū quē dixim9 ſcri bas ⁊ doctores ppl̄i ſignificare videas de xp̄o ꝓphetare/cayphas enī ait: Ex pedit enī vobis vt vnus moriat̄ hō ꝓ pp̄lo Ioh.xi.f. Sed inq̄t q2 pōtifex an ni illi9 ꝓphetauit. Nemo ḡ extollat̄ ſi ꝓphetet: ſi ꝑſcientiā mereat̄:q2 ꝓphe tie deſtruent̄/lingue ceſſabūt/ ſcientia deſtruet̄:ꝑmanēt aūt fides ſpes chari

Co.13.d tas:maior aūt his charitas q̄ ſola nū q̄ʒ cadit. e ¶ Reſpōdit. Nimirū tā ta cupiditate plen9 ferebat̄ vt nec tāti mōſtri miracl̄o terreret̄: ⁊ rñderit q̄ſi ad hoīem loquēs/cū de9 nō aſine ani mā in rōnalē naturā vertiſſet. Sʒ qd̄ illi placuerat ex illa ſonare feciſſet ad illi9 veſaniā cohibendā. Illud forte ꝑ figurās.j.Cor.j.d. Quia ſtulta mūdi elegit deus vt cōfunderet ſapiētes ꝓ

Litteralit̄ ſpiritali ⁊ vero iſrl̄. f ¶ Ecce adſū: Nūq̄d aliud loq̄ ⁊c̄. Orig. Balaā in ſcripturis nūc vituperabilis / nunc laudabilis ponit̄. Iam vituperabilis eſt cū ꝓhibit9 a deo ve nire ad regē ꝑſiſtit vt veniat:⁊ mercedis cupidus iterū ꝯſulu it deū donec relinquat̄ cupiditatibus ſuis: ⁊ eat in volūtati bus ſuis. Culpabilis eſt cū edificat aras:victimas īponit de monijs:⁊ apparatu magico diuina cōſulta poſcit / cū conſiliū dat peſſimū quo ppl̄s decipiat̄. Laudabilis oſtendit̄/ cū ver bum dei ponit̄ in ore eius:cū ſpūs dei ſuꝑ eum ſit/cuʒ de xp̄o ꝓphetauit

ꝓphetauit/cum iudeis ⁊ gentibus de aduētu chriſti myſteria futura ꝓnunciat/cū pro maledictiōibus pp̄lo bn̄dicit:⁊ nomē iſrl̄ ſuꝑ viſibilē gloriā myſticis extollat eloquijs. Difficile eſt ergo diffinire:ꝑſonā eius ſtatuere:cui nō ſolū ꝯueniat iſta di uerſitas:ſed etiā illud qd̄ ipſe de ſe velut ꝓphetās dicit. infra xxiij.c. Moriat̄ aīa mea inter aīas iu ſtoꝝ: ⁊ fiat ſemē meū ſicut ſemē iuſtoꝝ Per micheā quoq̄ʒ dicit̄ Mich.vj.b. Populus me9:memento q̄d cogitaue rit aduerſum te balach rex moab:⁊ q̄d ei balaā filius beor reſpōderit:a funi culis vſq̄ʒ galgal vt cognoſceret̄ iuſti cia dn̄i. Oſtēdit ergo q2 ꝑ hec iuſticia dn̄i cognoſceret̄. Ido oīa illa rn̄dit ba laā fili9 beor de rege balach q̄ ſcripta referunt̄. Quis putas inueniet̄ q̄ poſ ſit ex ipis reſpōſis balaā oñdere ꝙ dei iuſticia manifeſtet̄ in illis? Si enī dei ſermo poſit9 eſt in ore eius:⁊ ſpūs dei factus eſt ſuꝑ eū:⁊ iuſticia dei ex reſpō ſis eius cognoſcit̄ que ab eo dicunt̄ ꝓ phetica ⁊ diuina eſſe credēda ſunt:q̄ʒ mis difficile inueniat̄: q2 fact9 eſt ſpūs dei ſuꝑ aliquē ꝓphetarū. Sed aut vi ſio quā videt:aut aſſumptio verbi dei: aut verbum dei factum eſt ad illuʒ:vel ad illum et alia quedam de prophetis legimus:

C

† 2. Pe.2.c.

† De here. c.cum ex iuncto

⁊ attriuit ſedētꝭ pedē. At ille ite a rū verberabat eā: et nihilomin9
a angelus ad locū anguſtū tranſi ens / vbi nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā poterat deuiari/ obuius ſtetit. Cūq̄ʒ vidiſſet aſina ſtantē
b angelū cecidit ſub pedib9 ſedētꝭ b Qui iratus vehementius cęde
c bat fuſtę latera ei9. † Aperuitq̄ʒ c
d dn̄s os aſinę:et locuta ē: Quid feci tibi? Cur ꝑcutis me ecce iaʒ
e tertio? Rn̄dit balaā: Quia cō d meruiſti/ ⁊ illuſiſti mihi.† Utinā
¶ al's interficerē.
haberē gladiū vt te ꝑcuterē. Di xit aſina: Nōne aīal tuum ſum: cui ſꝑ ſedere ꝯſueuiſti vſq̄ʒ in ꝓ ſentē diē? Dic q̄d ſile vnq̄ʒ fece rim tibi? At ille ait: Nūq̄ʒ. Pro e tin9 aperuit dn̄s oculos balaā:⁊ vidit angelū ſtātē i via/euagina tū gladiū in manu tenētē:adora f uitq̄ʒ eū ꝓnus in terrā. Cui āge
a ¶ fideles.ſ.ſtultos innocētes.
lus: Cur inq̄t tercio verberas aſinā g tuā? Ego veni vt aduerſarer ti h bi: quia ꝑuerſa eſt via tua/mihi i q̄ʒ ꝯtraria. Et niſi aſina declinaſ ſet de via/dans locū reſiſtenti:te occidiſſē/⁊ illa viueret. Dixit ba k laā: Peccaui:neſciens ꝙ tu ſta res cōtra me: Et nūc ſi diſplicet l tibi vt vadā/reuertar. Ait ange m lus: Uade cū iſtis/ ⁊ caue ne ali ud q̄ʒ ꝓcepero tibi loq̄ris. Iuit igit̄ cū ꝑncipib9. Qd̄ cū audiſſʒ n balach/egreſſus eſt i occurſū ei9 o in oppido moabitaꝝ:qd̄ ſitū eſt p in extremis finib9 aarō. Dixitq̄ʒ ad balaā: Miſi nūcios vt voca rēt te: Cur nō ſtati veniſti ad me? An q2 mercedē aduētui tuo red dere nō queo? Cui ille reſpōdit:
f Ecce adſū: Nūq̄d aliud loq̄ po q tero niſi qd̄ deus poſuerit in ore meo? Perrexerunt ergo ſimul ⁊ venerūt in vrbē quę in extremis

Nico.de lyra

✻ angeli. a ¶ Attriuit ſedē.pe. declinādo q̄ʒtū poterat ab angelo qui ſtabat ꝯſus ptē alteri9 muri. b ¶ Ce cidit ſu pe.ſedē. timore angeli quē nō poterat declinare. c ¶ Aperuit q̄ʒ dn̄s os aſine. nō eſt intelligendū ꝙ aſina illa verba intelligeret vel for maret:q2 verba rōnabilia nō intelligū tur vel formant̄ niſi ab habēte intelle ctū:⁊ iō illa ꝟba fuerūt formata virtu te angeli mouentis linguam aſine ad prolationē verborū:in confuſionē ipſi us balaam vt ꝑcedictū eſt. d ¶ Re ſpondit balaam. Erat enī aſſuetus videre demones ſibi apparētes in ſpe cie animaliū ⁊ ſecum loquentes: ideo ad vocem aſine non expauit nec admi ratus fuit. e ¶ Protinus aperuit dn̄s oculos balaam: licet enim eſ ſent aperti ad videndū alia: nō tamen ad viſionem angeli: ratione predicta. f ¶ Adorauitq̄ʒ eū/timore corrept9 g ¶ Cur inquit tertio ⁊c̄. cuʒ tamē magis deberes gratus eſſe eo ꝙ de clinauit gladium meū. h ¶ Ego ve ni vt aduerſarer tibi. Dicunt eniʒ aliqui ⁊ probabiliter ꝙ hic erat ange lus qui preerat exercitui iſrael: ideo di xit: i ¶ Peruerſa eſt via tua mi hiq̄ʒ cōtraria:et ſequit̄: k ¶ Dixit balaā.timore ductus. l ¶ Et nunc ſi diſplicet tibi ⁊c̄. iam eniʒ dixerat ei angelus viam eius ſibi eſſe cōtrariā ſed cupiditate lucri querebat licētiam eundi. m ¶ Ait angelus: Uade cum ⁊c̄. exponat̄ ſicut prius hoc eſſe dictū ironice ſm̄ aliquos:vel permiſſi ue ſm̄ alios. n ¶ Quod cū audiſ ſet balach. Hic deſcribitur receptio ipſius balaam honorifica/cuʒ dicitur: o ¶ Egreſſus eſt in occurſum ei9 ad faciendum ſibi reuerentiam. p ¶ In oppido moabi tarum quod ſitum eſt in extremis finibus. quia filij iſrael nō intrauerūt terminos moab: vt dictū eſt ca. ꝓcedenti. Sequitur: q ¶ Nunquid aliud loqui potero. hic coa ctus eſt cōfiteri diuinā virtutē ſicut ꝓus:ſicut ⁊ infra cogitur benedicere populo iſrael: cuius tamē exterminium deſidera bat: vt patebit infra per conſilium quod dedit contra eum. D

X iiij ✻ Cunq̄ʒ occi.

E legimus: ſed factū eſſe ſpiritū dei ſuper aliquē ꝓphetaruȝ me legiſſe nō memini. De dauid aūt ita ſcriptū eſt. j. Reg. xvi. c. Et apparuit vel illuxit ſpūs dei ſuper dauid ab illa die ꝛ dein ceps. non tamē factus eſt ſpūs dei ſuper dauid. De ſaul vero ita ſcriptū. j. Reg. x. b. Decidit ſpiritus dñi ſuper te ꝛ ꝓphe/tabis cū ipſis/ ꝛ cōuerteris in virū alte rum. Itē de eodē. j. Reg. xvi. c. Spiritus dñi diſceſſit a ſaul / et ſtupefecit

1. Re. 16. d eū ſpiritus malignus a dño. Itē: Factū eſt cū eſſet ſpiritus malus in ſaul: aſſumpſit dauid pſalteriū et pſallebat ꝛ erat ei bonū/ ꝛ diſcedebat ab eo ſpiritus malignus. Mediū ergo videri

Allego. pōt qđ ſcriptum eſt. Et factus eſt ſpūs dñi ſup eū. In phariſeoꝛū ergo ꝛ ſcribarū pſona eiſq; ſimiliū balaā explicare conabimur. Ex meſopotamia īquit vocauit me balach rex moab ex montibus oꝛientis ꝛc̄. Meſopotamiā dicit terrā que inter flumina babylonie iacebat: de q̄bus dicit̄ Pſ̄. cxxxvi. a. Sup flumīa ba. il. fle. et. ſe. d. r. ſion. Si q̄s ergo inter flumina babylonis fuerit.

Balaā vocat̄ a fluminibus Si quis reumatibꝰ libidinis inundat̄ ꝛ luxurie eſtibus circūluit̄: nō dicit̄ ſtare/ ſȝſedere. vñ Pſ̄. cxxxvi. a. Sup flumina babylonis il. ſe. ꝛ. f. d. re. ſ. Sed nec flere poſſunt niſi prius recoꝛdati ſion. Bonoꝝ nāq; recoꝛdatio maloꝛum cauſas lamētabiles facit. Niſi enī q̄s recoꝛdet̄ ſion/ niſi legē dei ꝛ ſcripturarū mōtes aſpiciat mala ſua flere nō incipit.

Balaam a montibus oꝛientis Ex his ergo fluminibꝰ vocat̄ balaā: ꝛ ab his mōtibus oꝛiētis inuitat̄. Montes iſti nō ſunt mōtes ſctī: de q̄bus dicit̄ Pſ̄. lxxxvi. a. Fūdamēta eiꝰ

Eſa. 13. a ſm aliaȝ litteram Hie. 51. c in mon. ſctis. Et pſ̄. cxxiiij. a. Mōtes in circūitu eiuſ: ꝛ dñs in cir. po. ſ. Sed de q̄bus dicit̄: Montes tenebroſi ꝛc̄. Et alibi: Mons tenebroſe. ꝛ iterū: Ecce ego ad te mons coꝛrupte. Iſti ſunt montes in q̄bus eſt oīs altitudo/ extollens ſe aduerſus ſciētiam dei. Ab his mōtibus vocat̄ balaā. Quales ſūt mōtes/ talē habēt oꝛientē: habēt enī oꝛtū luminis ſui. Ille q̄ cōuertit ſe ſicut angelū lucis: habet illā lucē de qua dicit̄ Iob. xviij. a. Lux impioꝛū extinguet̄. Et ſicut lux impioꝝ ꝛ q̄ cōuertit ſe ſicut angelū lucis ꝯtraria eſt illi luci q̄ dicebat Ioh. viij. a. Ego ſuȝ lux mūdi. Ita ꝛ iſte oꝛiēs ꝯtrarius eſt illi: de q̄ dictū eſt Zach. vi. c. Ecce vir oꝛiens nomē eiꝰ. Ex illiꝰ ergo nō huiꝰ oꝛiētis finibꝰ veniebat balaā illuminatꝰ ab illo lucifero de q̄ dicit̄ Eſa. xiiij. c. Et quō cecidit lucifer q̄ mane oꝛiebat̄.

pꝰ demonū in idolis dare rñſa: ꝛ ꝓpter h̄ noīabant ipm̄ noīe idoli. Ductꝰ eſt aūt illuc balaā q: erat ariolus ꝛ magus ꝛ cultoꝛ demonū. e ¶ Et intuitꝰ eſt ex. ptē. i. totū exercitū vſq; ad extremā partē ꝙ ptȝ ex hoc qđ dicit̄ ſequēti caplo vbi dicit̄ ꝙ inde duxit eū ad aliū locū vñ poſſet ptē iſraelis videre ꝛ nō totū: ex q̄ cōcludit̄ ꝙ de hoc loco videbat totū exercitū iſrl̄.

regni eius finibus erat. Cūq; oc a
cidiſſet balach/ boues ꝛ oues mi b
ſit ad balaaȝ et principes qui cū
eo erant munera. Mane aūt fa c
cto duxit eſt ad excelſa baal: ꝛ in d e
tuitus eſt extremā partē populi.

C. XXIII

Dixitq; balaā ad balach: edifi f g
ca mihi ſeptē aras/
et para totidē vitu
los eiuſdēq; numeri arietes. Cū
q; feciſſet iuxta ſermonē balaaȝ:
impoſuerūt ſimul vitulū ꝛ arietē ſu
p arā. Dixitq; balaā ad balach: h
Sta pauliſp iuxta holocauſtum
tuū donec vadā ſi foꝛte occurrat i
mihi dñs/ ꝛ quodcunq; impauerit
loq̄r tibi. Cunq; abijſſet velo k
citer/ occurrit ei deuſ: Locutuſq; l
eſt ad eū balaam: Septē inquit
aras erexi/ et impoſui vitulum ꝛ
arietem deſup. Dñs autē poſuit
verbū in oꝛe eius/ ꝛ ait: Reuerte
re ad balach/ ꝛ hec loquens. Re
uerſus iuenit ſtātez balach iuxta
holocauſtū ſuū: ꝛ oēs principes
moabitarū/ aſſumptaq; parabo m
a la ſua/ dixit: De arā adduxit me n
a ¶ in quibus eſt omnis altitudo extollēs ſe contra ſcientiam dei.
balach rex moabitaruȝ/ de mōn

Glo. oꝛdi. La. XXIII

Dixitq; balaā ad balach. a ¶ De aran adduxit me ba. Lxx. De meſopotamia q̄ fluminibus babylonie abluit̄. vnde Pſ̄. cxxxvi. a. Sup flumīa babylonis illuc ſedimꝰ ꝛ fleuimꝰ donec re. ſion.

Ni. de ly.

Ueni inq̄t

La. XXIII

Dixitq; balaā. Hic deſcribitur ipſius balaā ad maledicendum conatus. Et diuiditur in tres partes ſm ꝙ ter conatꝰ eſt ad hoc. ſcđa ibi: Dixit q̄ balach. tertia ibi: Dixitq; balach. Circa p̄mū igit̄ maledicere populo conat̄ p ſacrificia demonibꝰ oblata/ cum dicit̄: g ¶ Edifica mihi ꝛc̄. In veneratiōe ſeptē planetarū q̄s colebāt idolatre: ꝛ potiſſime illi qui erāt aſtrogia ībuti/ q̄tū ad h̄ ꝙ oīa q̄ agūt̄ in humanis actiōibꝰ deriuant̄ a ſtellis de q̄bꝰ erat iſte balaā. h ¶ Dixitq; balaā ad ba. ꝛc̄. Hic enī ritꝰ obſeruabat̄ in ſacrificijs idoloꝝ. i ¶ Donec vadā. Licet noīet hic nomē dñi: intēdebat tñ hr̄e reuelationē a demōe quō ꝓcederet in pplo iſrl̄ maledictiōe: q̄rebat enī tūc auguriū vt habet̄ in p̄ncipio ſeq̄ntis capli: qđ nō dꝛ reuelatio a deo/ ſed a diabolo. Sciendū aūt qđ recedebat a ſocietate alioꝝ q̄rēs auguriū: Tum q: demones cōmuniꝰ apparēt magis in tenebris ꝛ in ſolitudīe q̄ in luce vel ſocietate: q: ſunt ſpūs tenebrarū: et p pacta occulta ꝛ p̄uata ꝛ nō p ſigna publice iuſticie faciūt qđ faciūt Tuȝ q: apparitio q̄ apparēt cultoribꝰ ſuis cōiter fit p abſtractionē a ſenſibꝰ: ꝛ cū aliq̄ horribili paſſione coꝛpis: ꝛ h̄ fit dei ꝓuidentia vt ꝓphete demonū a prophetis dei etiam per exterioꝛa ſigna diſtinguant̄: in quibus talis paſſio horribilis nō fit: propter quod balaā querebat a turba ſegregari/ qñ querebat auguriū vt libētiꝰ demon ei appareret: ꝛ vt aliqua paſſio horribilis ſibi coꝛā alijs nō accideret: ꝓpter quā ab eis cōtemneret̄: cōſequēter a tali augurio impedit̄/ cū dicit̄: k ¶ Cūq; abijſſet velociter. Ad q̄rendū demonis reſpōſum q̄liter poſſet maledicere pplm̄ iſrl̄. l ¶ Occurrit illi deꝰ. Impediēs p̄dictū reſpōſum ꝛ ponēs in oꝛe balaā cōtrariū. vñ ſequit̄ poſtea: m ¶ Aſſumptaq; pabola ſua. Parabola dicit̄ qñ vnū verbū ꝓ alio ponit̄: ꝛ hoc modo dicitur hic parabola: q: q̄rebat v̄ba maledictiōis/ ꝛ poſita fuerūt in oꝛe eiꝰ verba bñdictionis. Dicit̄ etiā parabola: q: parabolice ꝛ per ſimilitudines loquebatur: vt patet in ſequētibus. n ¶ De aran adduxit me balach ꝛc̄. Cum magno labore ꝛ ſumptibus/ ꝛ cauſam vocationis ſubdit:

Ueni inq̄t

Moralr̄. f ¶ Dixitq; ba. ꝛc̄. Per balach ꝛ balaā qui p diuerſos modos et vias q̄rebāt malū pplo iſrl̄ ꝯ dñi volūtatē: balach inducēdo: balaā exequendo: ſignificant̄ illi q̄ diuerſis vijs malū innocentibus machinant̄/ ſed dño diſponēte malū ſup eos reuertit̄: ſicut balach ꝛ balaā occaſiōe huiꝰ mali p filioȝ iſrl̄ fuerūt occiſi: vt habet̄. j. Silr̄ ꝟo huiꝰ habet̄. ij. Reg. xvij. et. xviij. Nā achitofel ꝛ abſalon q̄rebāt moꝛtē dauid: et dño diſponēte dauid ſaluatꝰ fuit/ ꝛ achitofel manu ꝓpria ſe ſuſpēdit: ꝛ abſalō capillis ꝓprijs in q̄rcu ſuſpēſus/ a ioab p̄ncipe militie fuit occiſus. Silr̄ diabolus moꝛtē chriſti ꝓcurās p hoc deuictꝰ fuit ac etiā ſpoliatꝰ. Pſ̄. ix. c. Infixe ſūt gētes ī iteritu quē fecerūt: in laq̄o iſto quē abſcōderūt cōp̄heſus ē pes eoꝝ.

Nico. de lyra

a ¶ Cūq; occidiſſet ꝛc̄. Ad faciēdum grande ꝯuiuiū. b ¶ Miſit ad ba. ꝛc̄. Supꝛa dicit̄ ꝙ habebat tm̄ duos pueros ſecū: ꝛ iō p̄ncipes q̄ hic noīant̄ erāt illi q̄s miſerat balach q̄bꝰ miſit munera ꝓ laboꝛe vie: ꝛ q: fecerāt illud qđ p̄mi nūcij nō poterāt facere. Aliter expōit̄ ꝙ nō miſit munera niſi ad balaā: miſit tñ p̄ncipes cū muneribus illis vt eſſent gratioſioꝛa. c ¶ Mane aūt facto. ſ. poſt q̄etē noctis. d ¶ Duxit eū

Idola vñ oꝛtum ad ex. baal. i. ad mōtē vbi colebat̄ idolū noīe baal. Scđm ꝙ dicit̄ in Scholaſtica hiſtoꝛia idola oꝛtū habuerūt a Belo rege aſſyrioꝝ: q̄ moꝛtuo filiꝰ eiꝰ Ninꝰ q̄ niniuen ꝯdidit: in ꝯſolatione ſuā de moꝛte pr̄is fecit idolū ei tātā reuerētiaȝ exhibēs: vt parceret ſeruis ſuis peccātibꝰ qñ ad idolū refugiebāt: et inde ceperūt idola in alijs locis honoꝛari ꝛ coli/ ꝛ ſicut inde eſt tracta idolatria ad alia loca / ſic et denoīatio: q: ſicut aſſyrij illud idolū vocauerūt belū: ita babylonij idolū ſuū vocauerūt bel. Alij ppl̄i beel: alij bael: alij baalim: alij beelphegoꝛ ex cōpoſitione alteriꝰ noīs cū eo. Iudei aūt vocabāt idola beelcebub. i. deus muſcarū/ eo ꝙ ex ſacrificijs ibi factis muſce ꝯgregabant̄ ꝛ hoc dicebāt in ꝯtēptū idolatrie: q: apud eos tm̄ remanſerat cultus vniꝰ dei: ꝛ ſm hoc dicebāt de chriſto Luc̄. xj. b. In beelcebub p̄ncipe demonioꝝ eijcit demonia: dicebāt enī principem de

a ¶ diaboli luciferi.ſ.qui mane oriebaẗ.
a tibus orientis. Veni inquit ⁊ ma a
¶ actiuis. ¶ alij ſupmaledic.
ledic iacob: propera ⁊ deteſtare b
¶ contemplationis.
b c iſrael. Quomodo maledicā/cui c
nō maledixit deᵒ? Qua rōne de
d teſter/quē dn̄s nō deteſtaẗ? De d
e ſummis ſilicibus videbo eum: ⁊
f de collibus ꝯſiderabo illū. Po/ e f
pulus ſolus habitabit/ ⁊ iter gē/ g
a ¶ nullus.ſ.niſi qui numerat multitudinē ſtellarū: ⁊ oīa ī meſura ⁊ pōdere ⁊ numero
g tes nō reputabitur. Quis dinu h
ꝓduxit. ¶ ſemen innumerabile.
merare poſſit puluerem iacob/ ⁊
h noſſe numeꝝ ſtirpis iſrael? Mo i
riatur anima mea morte iuſtoꝝ:

A B a ¶ Veni inquit ⁊c. Orige. Veni inqt ⁊ maledic mihi iacob. In latinis ſermonibus pene ſupflua videẗ eſſe repetitio ſed in grecis ſub noīe iſrael eſt ꝑpoſitionis adiectio.ſ. ſupmaledic mihi iſrael: vt maiori intētione maledictū in iſrł ꝙ̄ in iacob videreẗ expoſcere: dum enī qs tm̄ iacob eſt.i. in operibᵒ poſitus: inferioribᵒ maledictiōibus impugnaẗ: vbi aūt ꝓfecerit ⁊ interiorem hoīem ad videndū deū exacuerit: ſupmaledictis.i. vehemētioribus maledictorū iaculis impugnaẗ: ⁊ tunc quidē os balaā maledictione ⁊ amaritudine plenū erat: ⁊ ſub lingua eius labor et dolor. Sedebat ī inſidijs cū diuitibᵒ: expectat mercedē a rege vt in occultis interficeret innocētes. Sed deus q̇ facit mirabilia ſolus ex inimicis operaẗ ſalutē. Iniecit enī verbū in os eiᵒ: ꝙ̄/uis nondū cor eius poſſit cape verbū dei: adhuc enī erat in corde eius mercedis cupiditas. Vn̄ poſt vbū dei qd̄ habebat in ore dicebat ad balach: Veni ⁊ dabo tibi conſiliū ⁊c. Non enī in corde ſed in ore tm̄ habuit verbū dei. Ideoqꝫ dicit vbū dei. b ¶ Quō maledicā. Orig. Quō maledicā quē nō maledicet dn̄s? Aut q̇d ſupmaledicā quē nō ſupmaledicet deus? Iacob nō maledicit dn̄s: nec iſrael/ſed alicui pu/
Gen.3.c tās maledicit? Ad ſerpētē dicit: Maledictus tu in om̄ibus beſtijs terre: et ad adā: Maledicta terra in operibus tuis: ⁊ ad Cain: Ma/
Gen.4.b ledicta tu a terra q̄ aperuit os ſuū vt reciperet ſanguinē fratris tui ⁊c. Dicturus quoqꝫ his q̇ a ſiniſtris eius erūt: Diſcedite a me maligni in ignē eternū Matth.xxv.d. ⁊ cum dicit:
Matt.23.b Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite ⁊ hmōi. Maledictis videẗ arguere. Quid eſt ꝙ qd̄ apłs dicit Rom.xij.c. Bn̄dicite ⁊ nolite maledicere. Qd̄ ab hoībus nō vult fieri ipſe facit q̄ exemplū vite hoībus ponit. Nō ita eſt: Deus enī cū maledicit meritū deſignat eius cui maledicit ⁊ ſententiā ꝓmit: vt pote quē nō fallit neqꝫ pctī qualitas neqꝫ peccātis affectus. Homo aūt qui hec non pōt ſcire neqꝫ propoſitū mentēqꝫ alterius agnoſcere: ſi dicētis vel ſententiā ꝓmentis intuitu ꝓferat maledictū: nō pōt eſſe iuſta maledicendi cauſa vbi peccātis ignoratur affectus: ⁊ maxime maledicta ꝓfert cū cōuitijs atqꝫ in/iurijs ꝓuocaẗ. Qd̄ vitiū reſecat apłs: ne maledictis maledicta: ⁊ cōuicijs cōuicia ꝓuocemus: ꝑcipiens vt bn̄dicamus et nō maledicamus: nō ꝙ iudicandi veritas que hoīes nō latet ⁊ ꝓnunciandi auctoritas perimaẗ. c ¶ Cui nō maledixit
B deus. Qui tm̄ meritū deſignat eius cui maledicit ⁊ ſentētiā ꝓmit: quē nō q̄litas pctī: nec fallit affectus peccātis. Homo autē neutrū nouit ⁊ ſepe cōuitijs ꝓuocatus maledicit. Ideo dicit apłs Rom.xij.c. Benedicite ⁊ nolite maledicere: vt conuitiandi vitiū reſeceẗ. d ¶ De ſummis ⁊c. Quaſi ideo nō debet maledici: qꝛ alta ⁊ celeſtis eiᵒ vita. Nemo intelligit eā
Allego. niſi ad eminentē ſcientiā aſcēderit. ¶ Orige. De verticibus montiū intuebor eū: ⁊ a collibus intelligā eum. Quaſi qꝛ in excelſis collibus ⁊ altis montibus poſitus eſt iſrael.i. in alta ⁊ ardua vita: ad quā intuendā ⁊ intelligendā nemo ſit idoneus niſi aſcēdat ad eminentē ſcientiā. Non ideo ei maledicit deus: qꝛ eius vita ꝑcelſa nō humilis ⁊ deiecta. Qd̄ nō de carnali iſrael dici videẗ/ ſed de illo cuius ſuper terrā ambulātis ꝯuerſatio eſt in celis. Aut ſi etiā ad illū populū hec referunẗ: recte intuebor ⁊ ītelligā diciẗ: vt tēpus futurū ſignificeẗ quo oīs iſrael ad fidem chriſti veniēs ſaluabiẗ. Et a montibᵒ et a collibus intuebiẗ.i. qui excelſam ⁊ celeſtē vitā cōſurgētes cū chriſto exercuerīt ſup terrā. e ¶ Videbo eū. Actus iacob .i. actiuorū videnẗ: Cōtemplatio iſrael.i. cōtemplatiuorū tm̄ intelligiẗ. Vel in futura reſurrectione iacob videbiẗ.i. corpᵒ: iſrael intelligeẗ.i. reſurgentiū aīa ⁊ ſpūs. f ¶ Populᵒ ſolus. Quia nō eſt ꝑmixtᵒ ceteris hoībus nec inter ceteras gētes reputatus certis nobilitatᵒ ꝑuilegijs obſeruationibus et legitimis ſuis: ſicut tribus leui nō eſt ꝑmixta ceteris. ¶ Po
Tropolo. pulus ſolus habitabit ⁊c. Spiritalis iacob ⁊ iſrł vere ſolus habitat in gentibᵒ. Si enī acceſſimus ad ſion montē ⁊ ciuitatē hierłm celeſtē: ⁊ venimus ad ſpiritalē iudeā q̄ eſt portio dei: ⁊ in terris poſiti ibi cōuerſamur: vere nō reputamur inter ceteras gentes: nec eoꝝ fines nr̄is admiſcenẗ: etiā ſi reſtituaẗ ſodoma in antiquū ⁊ egyptᵒ: ⁊ ſi q̇d aliud tale in ꝓphe
tis ſcriptū eſt

tis ſcriptū eſt. Verūtamē iacob ⁊ ſpiritalis iſrł cū eccleſiā pri/ C
mitiuoꝝ aſcēderint: nullus equabiẗ vel miſcebiẗ. Niſi enim inſertus fuerit ramis oleaſtri: ⁊ ſocius factᵒ radicis pinguedinis oliue: quō pōt ſociari iacob vel iſrł? Cū ſine radice iſta neqꝫ iacob pōt quiſꝙ̄ vocari nec iſrł. Neqꝫ ego ex iacob vł iſrael ſi q̇s peccat: iacob dici vel iſrł pōt. Neqꝫ ex gentibus: ſi q̇s ingreſſus fuerit eccleſiā dn̄i inter gentes vltra reputabitur. g ¶ Quis dinumerare. Idem. quis inueſtigauit ſemē iacob: ⁊ quis dinumerauit plebē iſrł ⁊c. Simile eſt hoc illi quod dixit dn̄s abrae Gen.xv.b. Reſpice ad celū ⁊ dinumera ſtellas celi ſi potes/ ⁊ ait: Sic erit ſemen tuum. Et credidit abraā deo: ⁊ reputatū eſt ei ad iuſticiā. Si abraā aut quilibet hominū vel etiā angeloꝝ: fortaſſis ⁊ ſuperioꝝ virtutū: nō poteſt numerare ſtellas nec ſemen abrae: qꝛ dictum eſt: Sic erit ſemē tuū. Deus autem (qui numerat multitudinē ſtellaꝝ ⁊ oībus eis noīa vocās. Et qui dixit. Ego ſtellis oībus mandaui) pōt inueſtigare ſemē iacob: ⁊ dinumerare puluerē iſrael. Ipſe enī ſolus ſcit q̇s vere ſcit iacob: ⁊ q̇s vere iſrael. Non enim reſpicit iudeū in manifeſto: nec circūciſionē in carne. Sed q̄ in occulto eſt iudeus: ⁊ corde circūciſus. Ipſe ergo ſolus qui dinumerare pōt ⁊ īueſtigare: qui ſm incōprehenſibilē ſapientiā ad illam celeſtē formā quā ipē ſolus ſcire pōt. Poſuit etiā iſtos numeros quos habemᵒ in manibᵒ in q̇bus ꝑcepit vt ſm cognationes ſuas et domos familiarū ex noīe oēs maſculi ꝑ capita numerenẗ a.xx. annis ⁊ ſupra: oīs qui egrediẗ in virtute: ⁊ colligiẗ eorū quidē ſacratus numerus: tūc ſcꝫ ſacratus ⁊ placatus deo cū ipſo ꝑcipiēte numeraẗ. Si autē cōtra preceptū dn̄i voluerit q̇s numerare: licet ille dauid ſit/licꝫ magnus ꝓpheta: cōtra legem agit: ⁊ ar/
guiẗ per ꝓphetā: ⁊ patitur illa que in ſcd̄o libro regnorū ſunt 2.re.24.b
ſcripta. h ¶ Moriaẗ aīa mea. Orige. De ſe ꝓphetare videẗ. Sed ſm lr̄am nec in balaam nec in illo iſrael factū eſt: nec fieri potuit: nec enī intra ipſos ſed ab ipſis mortuus eſt. ¶ Orige. Moriaẗ aīa mea morte iuſtorū. Hoc magis cōuenit ꝑſone ipſoꝝ q̄ in ꝑſenti licꝫ vanus ppłs habeanẗ: qꝛ ſūt ſine gr̄a ſpūſſancti. Cum tm̄ plenitudo introierit om̄is iſta ꝓphetia q̄ de iſrael diciẗ: in ſpiritali iſraele cōplebiẗ: ⁊ aīa eius ☞ morietur cum

Nico. de lyra

✻ a ¶ Veni inqt ⁊ maledic ia. imprecando ei malū pene. b ¶ Propera ⁊ deteſtare iſrł. imprecādo ei malū cul/ D
pe vt ſit dn̄s qui eſt ꝓtector eius ab eo recedat. c ¶ Quomodo maledicā ⁊c. q.d. ꝑdicta facta ſunt fruſtra: qꝛ ꝓhibitus ſum a deo: cui nō poſſum reſiſtere. d ¶ De ſummis ſili. vide. eū. qꝛ erat in alto mōte vbi duxerat eū balach: vt ptꝫ ex dictis in fine ꝑcedētis ca. e ¶ De colli. cōſi. illū. nō ad maledicendū: qꝛ ſum ꝓhibitᵒ ſed magis ad bn̄dicendū qꝛ ſuꝫ
cōpulſus: vn̄ ſubdiẗ: f ¶ Ppłs ſolus ha.i. ſegregatus ab Quō iſrael
alijs pplis. Primo ī corde ꝑ fidē vniᵒ veri dei: alijs pplis ad ppłus ſolᵒ
idolatriā declinātibᵒ. Secūdo in carne ꝑ circūciſionē. Tertio in lege ſpecialr̄ data illi pplo: ſm ꝙ diciẗ Ps.cxlvij.b. Non fecit taliter oī natiōi: ⁊ iuſticia ſua nō manifeſtauit eis. Quarto in veſte vt dictū eſt.ſ.xv.ca. hec ⁊ ſimilia bn̄ficia facta ſunt ſingulariter illi pplo: eo ꝙ xp̄s naſciturus erat de eo ſm carnem. g ¶ Et inter gentes nō repu. ſed erit ppłs deo peculiaris: ſm qd̄ diciẗ Exo.xix.a. Eritis mihi ī peculiū de cūctꝭ pplis. h ¶ Quis dinume. poſſit pul. ia.i. multitudinē de eo egreſſurā. q.d. nullus. vtiẗ aūt hoc noīe pulueris: quia hō ſm carnē que traduciẗ a parētibus originata a puluere ſm ꝙ dr̄ Gen.ij.b. Formauit hoīem deᵒ de limo terre. In heb. hr̄ de puluere terre. Itē qꝛ abrae de mł'tiplicatōe ſui ſeminis fuerat dictū Gen.xiij.d. Si q̇s poſſit nūerare puluerē terre: ſemē q̇ꝫ tuū nūerare poterit. i ¶ Moriaẗ aīa mea ⁊c. mali enī hoīes lꝫ nolint viuere vita iuſtoꝝ: appetūt tm̄ mori morte eoꝝ: ⁊ talis erat balaā. Alij exponūt dicētes: ꝙ ꝓphetauit de morte ſua vt ſit ſēſus: Moriaẗ aīa mea.i. ꝑibit mea corporał vita morte iuſtoꝝ.i. īflicta a iuſtꝭ: qꝛ poſtea fuit īterfectᵒ a filijs iſrł vt hr̄.ī.xxxi.ca. ſꝫ hec expoſitio nō ꝯſonat lr̄e ſeq̄nti/cū ſb'diẗ: Et fiāt nouiſſima mea hoꝝ ſimilia: ſꝫ ꝑma ꝯſonat.

✻ Dixitqꝫ ba.

a et fiant nouiſſima mea hoꝛū ſimi
¶ ſecunda ꝓphetia balaam.
lia. Dixitq; balach ad balaam: a
b Quid ē hoc quod agis? Ut ma/
lediceres inimicis meis vocaui
te/ ⁊ tu econtrario benedicis eis? b
¶ cui verbum in oꝛe poſuit deus.
Cui ille reſpōdit: † Nū aliud poſ c
ſum loqui/ niſi quod iuſſerit do/
c minus? Dixit ergo balach: Ue/ d e
ni mecum in alterum locū/ vnde
partem iſraelis videas: et totum
d videre nō poſſis/ et inde maledi
cito ei. Cūq; duxiſſet eū in locuz
ſublimē ſuper verticem montis
e phaſga/ edificauit balaam ſeptē f
aras: ⁊ ipoſitis ſupꝛa † vitulis at/
f q; arietibꝰ dixit ad balach: Sta
hic iuxta holocauſtū tuū donec g
ego ꝑgā obuiꝰ. Cui cū dn̄s occur h
riſſet/ poſuiſſetq; v̄bū in oꝛe eius: i
ait: Reuertere ad balach et hec
loq̄ris ei: Reuerſus iuenit eū ſtā
tem iuxta holocauſtū ſuū: ⁊ prin
cipes moabitarū cū eo. Ad quē
balach: Quid inq̄t locutꝰ eſt do/
minꝰ? At ille aſſumpta ꝑabola
ſua/ ait: Sta balach et auſculta/
g audi fili ſephoꝛ: Nō eſt deus q̄ſi k
¶ qui vitijs ipediat ne verū ſit qđ loquit.
homo vt mentiatur: nec vt filius l
¶ mutabilis vitio humane fragilitatis.
h hominis vt mutet. Dixit ergo et m

E F moriet cū aīabus iuſtoꝛū. Suſcipiēt enī in ſe fidem chꝛiſti vt in moꝛte ipius baptiçent/ ⁊ ꝯſepulti illi ꝑ baptiſmū in moꝛte. Et fiat ſemē meū ſicut ſemen iuſtoꝝ. Nō enī ipi/ ſed ſemē eoꝝ fit ſicut ſemen iuſtoꝛū/ q̄ credētes de gētibꝰ in chꝛiſto iuſtificati ſunt. Neq; ḡ circūciſio eſt aliq̄d neq; pꝛepuciū: ſed fides que ꝑ dilectionē operat. ¶ Greg. Moꝛiat aīma mea moꝛte iu. ⁊ fi. no. m. ho. ⁊c. Multi intra eccl'iam ꝓlixas pꝛeces ad deū habent/ vitā pꝛecantiū nō habēt: ⁊ in oꝛatione lachꝛymant: ſed in tēpo/ re tēptationis cū ſupbia pulſantur: fa/ ſtu intumeſcūt. Similiter auaricie/ lu/ xurie/ ire/ tēpeſtati ſuccumbūt: nec ſe ꝓ eterni regni deſiderio fleuiſſe memine rint. Qđ de ſe balaā oſtēdēs ait: Mo
Nu.22.g riatur aīa mea moꝛte iuſtoꝛū ⁊c. Sed poſt cōpunctionē ꝯtra eoꝛū vitā q̄bus ſimilē fieri etiā moꝛiendo popoſcerat: ꝯſiliū pꝛebuit/ ⁊ occaſiōe auaricie obli tus eſt qđ de innocētia optauit. Ple/ rumq; enim mali inutiliter cōpungun tur ad iuſticiam/ ſicut bone innoxie ten ptantur ad culpam. Fit enī diſpenſati one diuina vt illi de bono aliq̄d agant quod nō ꝓficiāt: vnde inter mala que pleniſſime perpetrāt confidant: et iſti qui tēptantur nec conſentiūt per infir/ mitatē: greſſus coꝛdis ꝑ humilitatē ad
Nu. ⁊ vitulo iuſticiā verius figant. Alterū patet in balaam: de altero Paulus ait: Rom. vij. d. Uideo aliam legem in membꝛis meis repugnantē legi mētis mee ⁊c. Ille ergo cōpungit nec iuſticie ꝓpin/ quat. Iſte tēptat/ ⁊ tñ culpa eū non in quinat: q2 nec malos bona imperfecta adiuuāt/ nec bonos mala incōſumma/ ta cōdēnant. Uirtutis enī pōdus oꝛa/ tio nō habet quā ꝑſeuerātia nō tenet. Uñ vultus eius nō ſūt amplius in di/ uerſa mutati. j. Reg. j. c. a ¶ Et fiāt nouiſſima. Hoc in magis q̄ de oꝛiē/ te ꝑmi venerūt adoꝛare chꝛiſtū: pōt in/ telligi: qui de ſemine balaā erant ꝑ ge neris ſucceſſionē ⁊ ꝑ diſcipline traditi onē. Cōſtat enī eos agnouiſſe ſtellam quā p̄dixerat balaā in iſrael oꝛituram.
ʒ b ¶ Quid ē hoc. Balach ꝯtra ſpem bn̄dictiones ꝓ maledictionibꝰ audiēs ⁊ vltra nō ferens/ ꝓphetantis v̄ba in
Allego. terrupit. ¶ Allego. Nō vult amarus rex bn̄dictionez/ ſed maledicta querit. Eſt enī de cognatione illius cui dicit: Maledictꝰ tu ab oībus beſtijs terre. Gen. iij. c. c ¶ Dixit ergo balach. Putat eū ꝑterritū iſraelis multitudīe: et ideo nō auſum maledicere/ ⁊ mutationē loci ſibi ꝓdeſſe. d ¶ Ui/ dere nō poſſis. Demens putauit iſraeliticā gr̄am loci obie ctione poſſe celari: neſciēs q2 nō pōt abſcōdi ciuitas. ſ. m. po. Mat. v. b. ⁊c. e ¶ Edificauit. Res pꝛophanis ſacrificijs agebat: ⁊ diuinatio arte magica querebat. Uolens tñ deus abūdare gr̄am vbi abundauit delictū/ adeſſe dignabat: nō ſa crificijs ſed in occurſum veniēti. Et ibi dat verbū ſuū ⁊ myſte ria ⁊ futura pꝛenūciat: vbi maxime fides ⁊ opatio et ammira/ tio gentiliū pendet: vt q̄ nr̄is nolūt credere ꝓphetis: credant diuinis ſuis. f ¶ Sta hic iuxta. Ad holocauſtuz ſtabat in idolatria ſua poſitꝰ: ideo magis cadebat. Surgere ḡ videt q̄ magis ceciderat cū ī idolatria ſtare videret. g ¶ Nō eſt deꝰ
Deꝰ non quaſi ⁊c. Oꝛige. Nō ſicut homo fruſtrat deꝰ/ neq; ſicut filiꝰ
fruſtrat hoīs terret. Quaſi putas deuz ſicut hoīem fruſtrari in his q̄ loquit. Hoīes enī multis vitijs impediunt ne verū ſit qđ lo/ quunt. Irati enī loquunt aut metu: aut cupiditate: aut iactā/ tie gr̄a: deus aūt in q̄ nulla paſſio eſt: quicq̄d dixerit ꝓ cauſaꝝ meritis dicit. Et ideo nō pōt fruſtrari: q2 quicq̄d rōne ꝓfert/ nō poteſt rōne carere. Nō eſt ergo q̄ fruſtra loquit ſicut ho/ mo/ nec vt filius hoīs terret vel terret. In hoībus ſententiaz mutat terroꝛ: ſed deus qui ſuper oīa eſt/ a nullo terreri pōt vt ſententiā mutet. Nec ſicut filius hoīs terret. homīes enī ꝓ ia ctantia erroꝛes faciūt ⁊ minas etiā his quibus nocere nō poſ ſunt. Deus autē rōne terret vt coꝛripiat hoīem in auditionis tribulatione

tribulatione: vt verbo cōminationis territus emendet/ ne ꝑ/ G
ueniat ad eū vindicta maloꝛū ſuoꝛū. h ¶ Dixit ergo ⁊ nō faciet ⁊c. Oꝛige. Idē ipē cū dixerit: nō faciet/ loquet ⁊ nō ꝑ/ manebit? Cū hoīes nō faciant que dicunt vitio humane fragi litatis mutabiles/ deus īmutabilis eſt. Sed dicit aliq̄s: Cum deus locutus ſit de niniue ꝙ poſt tri/ duū ſubuerteret/ quare nō ꝑmanſit in verbo ſuo? Et in his q̄ locutus eſt de dauid: vbi tribus diebꝰ ꝓmiſſa fuerat moꝛs vt vaſtaret ppl'm/ ⁊ ītra vnā die/ ⁊ vſq; ad hoꝛā pꝛandij ceſſauit? Uide/ bit foꝛtaſſe que ꝑ interrogationē dicū tur nō diffinita eſſe/ ſed mediū aliquid oſtēdere. Et irreuocabilis ſentētie nō monſtrat affectus/ ꝙ tēperātius dictū hoc videt. Ipſe cū dixerit nōne faciet? Scriptū eſt in Iona: Et Ionas quidē p̄dicauit ⁊ dixit: Adhuc tres dies vel quadraginta ſm hebꝛeos ⁊ niniue ſub uertet: Ione. iij. b. Obſuādū ḡ ꝙ nō inuenit in ſermonibꝰ dei q̄bꝰ ad ꝓphe tam locutꝰ eſt:

Nico. de lyra

a ¶ Dixitq; balach. Hic conſe/ quenter balaā repꝛehenditur: q2 age/ bat contrariū illius ꝓpter quod voca/ tus fuerat. b ¶ Cū ille rn̄dit. Se ex cuſando. c ¶ Nū aliud poſſum lo qui ⁊c. q. d. eius virtute nō poſſuz re ſiſtere: ⁊ in hoc coactus fuit ꝯfiteri vir tutē diuinationū ⁊ augurioꝛū nullā eſ ſe niſi q̄tū deus ꝑmittit. d ¶ Dixit ergo balach. Hic deſcribit ſecūdus conatus ipſius balaā: ⁊ pꝛimo per mu tationē loci/ cū dicit: e ¶ Ueni me cū in alterū locū ⁊c. Tum q2 magi ⁊ augures in talibus obſeruāt loca et tēpoꝛa. Tum: q2 balac credebat balaā fuiſſe territū/ videndo totū ppl'm et ex hoc nō fuiſſe auſum maledicere: vel q2 ſciebat magis meritū eſſe in toto popu lo q̄ in parte: vt ſi balaā fuiſſet ꝓhibi/ tus maledicere toti ppl'o ꝓpter merita eius: non tñ ꝓhiberet a maledictione partis: ⁊ per cōſequens eius aduerſa H rij diminuerent ⁊ debilitarent. Scđo ꝑ oblationem ſacrificij/ cum dicitur: f ¶ Edificauit balaā ⁊c. Et expona tur ſicut ſupꝛa. Tertio per inquiſitio/ nē augurij/ cū dicitur: g ¶ Donec ego obuius pergam. Intendebat enī obuiare demoni ſolito ſibi apparere ⁊ loqui. h ¶ Cui cū dn̄s occurriſſet. In cuius p̄ſentia demon nihil poterat. i ¶ Poſuiſſetq; verbū in oꝛe eius. Ad contrariū ſue in/ tentionis. vnde ſubdit. k ¶ Nō eſt deus q̄ſi homo vt mentiat. Quia ipē eſt veritas per eſſentiā. l ¶ Nec vt fi lius hoīs vt mutet. Sed contrariū huius videt haberi. Hiere. xviij. a. Si penitentiam egerit gens illa a malo ſuo quod locutus ſum aduerſus eā: ago ⁊ ego penitentiā ſup ma/ lo quod cogitauerā vt facerem ei. Dicendū ꝙ deus omnino
Deꝰ immutabilis eſt immutabilis: ſm quod dicit Iaco. j. c. Apud quem nō eſt tranſmutatio ⁊c. tamē facit et dicit mutabilia per immutabilē voluntatem ſuam. Ad cuius intellectū conſiderandum ꝙ ali/ qua dei verba ſignificatiua ſunt futuroꝛū ſm ꝙ ſunt in dei pꝛe ſcientia: ⁊ illa immutabiliter eueniūt: quia dei pꝛeſcientia eſt immutabilis. Alio modo ſunt ſignificatiua futuroꝛum: pꝛout ſunt in cauſis ſecūdis mutabilibus que ſunt merita ⁊ demeri ta hominū: ⁊ talia nō implentur ſemper/ ſed mutantur frequē ter/ ſicut ⁊ cauſe eoꝛum: ⁊ hoc modo dicitur Ione. iij. a. Ad/ huc quadraginta dies ⁊ niniue ſubuertetur. hoc enim exige/ bant demerita illius populi ꝓ tunc: ſed quia egerunt peniten tiam nō eſt adimpletū illud verbum: ⁊ hoc nō arguit mutatio nem in deo: ſed in libꝛo arbitrio humano: ⁊ per hoc ſoluit au ctoꝛitas Hiere. allegata. m ¶ Dixit ergo ⁊ non faciet. Quaſi diceret/ nō: ⁊ hoc eſt intelligendū de pꝛonunciatione alicuius futuri pꝛout eſt in pꝛeoꝛdinatione ſcientie ⁊ volunta/ tis diuine cuiuſmodi erat pꝛoſperitas populi iſrael.
Ad benedi

nõ faciet?locutus eſt ⁊ nõ imple
a ¶ a deo qui verũ poſuit in ore meo.
bit: Ad benedicẽdũ adductus a
¶ nõ enĩ poteſt etiã ſi velit verbũ dei huma na lingua cõuertere.
ſũ/bñdictionẽ phibere nõ valeo
¶ qđ nihil eſt in mũdo. ¶ actiuis.
a Non eſt idolum in iacob/nec vi b
a ¶ ſilitudo exiſtẽtis rei. b ¶ ↄtẽplatiuis.
c ¶ nõ dormit neqꝫ dormitat q̃ cuſtodit iſrl̃
b debit̃ ſimulacrũ i iſrael.† Domi c
a ¶ q̃ nõ deſerit iſraelẽ ſuũ. b ¶ p̃dicatio euãgelij quo annunciat̃ tropheũ crucis.
c nus deus ei⁹ cũ eo eſt ⁊ clangor d
d victorię regis in illo: Deus edu e
¶ hui⁹ ſeculi. ¶ de poteſtate tenebrarũ.
e xit eũ de egypto : cui⁹ fortitudo f
f ſimulis eſt rhinocerotꝭ. Nõ ẽ au g

tam locut⁹ eſt:dictũ: Adhuc tres dies ⁊ niniue ſubuertet̃: vt
ſermo dictus ⁊ nõ factus a Jona potius q̃ a dño prolat⁹ vi/
14.b deat̃. In libro quoqꝫ regũ factũ eſt verbũ dñi inq̃t ad Gad p
phetã dicẽs: Hec dic dñs: Tria leuabo ſup te:elige tibi vnũ
ex his qđ faciã tibi. Et introiuit Gad ad dauid dicẽs: Aut ve
niet tribus annis tibi fames ſup terrã
tuã:aut tribus mẽſibus vt fugias ini
micos tuos : aut a triduo mors fiet in
terra tua. Obſerua ğ quõ nec ĩ his tri
bus cõminationibus deus inuenit̃ de
morte triũ dierũ dixiſſe. In ꝟbis eniꝫ
Gad poſitũ eſt:nõ in mãdatis dñi. Et
nõ ſemp que p pphetã dicunt̃ quaſi a
deo dicta accipiunt̃ Per moyſen mul
ta locutus eſt deus: aliq̃ tñ moyſes p
pria auctoritate mãdauit: vñ Matth.
14.a xix.a. Ad duriciã cordis vr̃i ſcripſit vo
bis hec moyſes ⁊c. vſqꝫ: Qđ ergo de
us cõiunxit homo nõ ſeparet. Uides
ergo hic deum neqꝫ p̃cepiſſe neqꝫ fieri
22.b voluiſſe diuortiũ. Sed moyſen ppter
duriciã iudeorꝫ ſcripſiſſe dandũ eſſe re
pudiũ. Hinc paulus ait.j. Cor. vij.b.
0.7.c Dñs dicit:nõ ego. Et alibi: Hoc autẽ
ego dico:nõ dñs. Et iterũ: Preceptũ
dñi nõ habeo:conſiliũ autẽ do. Et ite
rum: Que loquor: nõ loquor ꝟm deũ
Similiter ergo in ceteris prophetis.
Alia dñs locutus eſt: ⁊ nõ prophete:
alia pphete: ⁊ nõ dñs. Uidetur ergo obiectio diſſolui: cũ nõ
tam ſua q̃ prophetica verba dñs reuocat ⁊ mutat in melius.
Sed magis arbitror priorẽ abſolutionẽ totius ſcripture ſen/
2.c ſibus cõuenire. Et in illis p̃cipue q̃bus patiens ⁊ multe miſe/
ricordie ⁊ penitẽs ſuper malicia dicit̃ deus. Uel in his maxi/
18.b me que generaliter ab Hieremia pronunciant̃: in quib⁹ oſtẽ
ditur pro multis miſeratiõibus incõprehenſibili bonitate ſua
deus dicere ⁊ nõ facere:loqui ⁊ nõ ꝑmanere ſic. In finem lo
quar:id eſt ex diffinito loquar ſuper gentes ⁊ ſuper regnũ: vt
B auferã eos et diſperdam. Et ſi conuertat̃ illa gens a malicijs
ſuis penitebo de om̃ibus malis que cogitaui facere eis: ⁊ in
finem loquar ſup gentẽ ⁊ ſuper regnũ: vt edificẽ eos ⁊ plan/
tem. Et ſi fecerint mala in ↄſpectu meo ⁊ nõ audierint vocem
meã penitebit me de om̃ibus bonis que locutus fuerã ⁊ face
rem eis. Quõ ergo poſſumus his que abſolute per hieremiã
dicunt̃ p̃ferre illa que ſuſpenſe per balaã dicunt̃ niſi: q: negli
gentibus ⁊ cõtemptoribus illa ↄfirmanda: hec ꝟo a ꝑfectiori
bus ſecretius aduertenda ſunt. a ¶ Nõ eſt idolum in ia.
Alia tranſlatio: Nõ erit labor in iacob neqꝫ videbit̃ dolor in
llego. iſrael: in futuro ſcꝫ ſeculo. ¶ Orige. Non erit labor in iacob
neqꝫ videbit̃ dolor in iſrl̃ ⁊c. Future vite ſtatus denunciat̃:
hec enĩ vita ſine labore ⁊ dolore nõ trãſcurrit̃. Paulus enim
0.11.e ter virgis cedit̃: ſemel lapidat̃/ ⁊ innumeralia patit̃: ſed in fu
turo aufugiet dolor ⁊ triſticia ⁊ gemit⁹. Qđ tñ nõ ad oẽs ſed
16.d ad eos tm̃ qui meritis iacob ⁊ iſrl̃ fuerint referr̃: vt paup laça
rus qui hãc vitã in labore ⁊ dolore trãſegit: vñ vbi diues cru
ciat̃: ille q̃eſcit. Ille ĩ vero iſrl̃ eſt: ⁊ ĩ vero iacob in quẽ nõ ve
nit labor ⁊ dolor. Diues aũt ille erat ꝟm carnẽ iſrl̃: de cuius
16.g fratrib⁹ dixit: habẽt legẽ ⁊ pphetas: audiãt illos. b ¶ Dñs
deus eius cũ eo eſt. Idẽ. Dñs deus ſuus cũ ipſo eſt : ⁊ p̃/
clara principũ cũ ipſo ſunt ⁊c. Nunq̃ iſraelẽ ſuũ deſerit de⁹.
Preclara principũ poteſtas eſt p̃ncipatus ⁊ regnũ verũ: q̃m
ſunt ⁊ aliqui p̃ncipes qui de p̃ncipatu ſuo vel pellendi vel iaꝫ
forte pulſi ſunt: ⁊ hi introducẽdi qui veri iſrl̃ ſunt. Poſt p̃cla/
ra illa oĩa que habuere in celis illi p̃ncipes q̃ nõ ſeruauerunt
p̃ncipatũ: ſed reliq̃runt eterna domicilia : iſrael iſte ⁊ iacob q̃
luctatus eſt ⁊ vicit accipiet. c ¶ Et clangor. Admonitio p̃/
dicationis : q: in vobis rex.i. chriſtus diabolum triumphat.
d ¶ Deus eduxit eũ. Idẽ. Deus q̃ eduxit ex egypto ſicut
Myſtice gloria vnicornis ei ⁊c. Educt⁹ eſt ille iſrl̃ de egypto iſta terre
na. Spiritualis aũt de egypto huius ſeculi: ⁊ de poteſtate te
nebrarũ. Et eſt ⁊ glĩa eius q̃ſi vnicornis. Unicornis fert̃ eſſe
aĩal ꝟm nomẽ ſuũ formatũ: in cuius virtute ⁊ potẽtia chriſtus
intelligit̃. Cornu aũt pro regno ſepe ponit̃: vñ Daniel. vij.e
Quattuor aũt cornua q̃ttuor regna ſunt. Sub noĩe ğ vnicor
nis videt̃ oſtẽdi q: om̃e qđ eſt vnũ eius cornu eſt.i. vnum re/
gnũ. Oĩa enĩ pater ſubiecit ſub pedib⁹ eius: vſqꝫ quo ⁊ inimi
1.c cus nouiſſimus deſtruat̃ mors: ⁊ tanq̃ vnicornis vnũ regnũ
oĩm teneat: ⁊ regni eius nõ erit finis. Erit ergo ſpiritali iſrae
li gloria

li gloria ſicut glĩa vnicornis : vñ Joh.xvij.b. Pater da illis C
vt ſicut ego ⁊ tu vnũ ſum⁹ ita ⁊ iſti in nobis vnũ ſint: cũ.ſ. trãſ Phil.3.d
formabit corpus humilitatis nr̃e cõforme corpori glorie ſue.
e ¶ Cuius fortitudo. Cuius ⁊ chriſti. Cui⁹ q̃cq̃d eſt vnum
cornu eſt.i. vnũ regnũ cuius glĩa eſt ſpiritali iſrl̃. Ipſe enĩ ait
Joh.xvij.b. Pat̃ da illis vt ſicut ego
⁊ tu vnũ ſumus ita in nobis vnũ ſint.
f ¶ Nõ eſt auguriũ in ia. Orige.
Nõ eſt auguratio in iacob neqꝫ diui/
natio in iſrael. Uidetur mihi p̃ſcientia
futurorũ q̃tum ad ipſam rem ſpectat:
medium quiddã eſſe.i. neqꝫ pprie bo
nũ neqꝫ pprie malũ/cum poſſit inter/
dum etiã a parte diaboli ad hoĩm noti
ciã futurorũ venire p̃ſcientia. Cũ autẽ
tempus et oportunitas ⁊ volũtas dei
fuerit: datur etiã a deo p pphetas ho/
minibus p̃ſcientia. Ideo pprie bonũ
dici nõ p̃ot qđ aliq̃ñ a malo eſt: neqꝫ p †ſ.24.b
prie malũ qđ aliq̃ñ a deo. In libro re/ 1.Re.5.a
gum ſcriptũ eſt ꝙ arca dei ab allophi/
lis capta eſt: ⁊ ducta in açotũ ⁊ intro/
duxerũt eam in domũ dagon. Et inuẽ
tus eſt dagon pnus cecidiſſe in terrã
ante arcã: ⁊ grauata eſt manus dñi ſu
per açotos ⁊ percuſſit eos in natibus.
Poſt hec ingreſſa eſt in accharon : et 1.Re.6.a
dixerũt accharonẽſes diuinis ⁊ ſacer/
dotibus ſuis. Indicate nobis quõ re/
mittamus arcã in locũ ſuũ. Qui reſponderũt: Si remittis no
lite dimittere inanẽ/ſed dabitis ei p delicto ⁊ ſanabimini et
ignoſcet vobis: aliter nõ diſcedet man⁹ eius a vobis : et poſt
pauca: Facite carrũ ⁊ duas vaccas fetas aſſumite q̃bus non
eſt impoſitũ iugum ⁊ iungite ad carrũ recludẽtes in domo fe
tus earũ ⁊ ponite arcã ſup carrũ: ⁊ vaſa aurea que obtuliſtis
pro delicto: ⁊ oĩa ſctã eius ⁊ dimittite eã. Et videte ſi vadit p
viam ſuã in bethſamis: ipſa fecit nobis hec mala. Si nõ va/
dit ſciemus q: manus eius nõ tetigit nos: fortuitu hec accide
rũt. Uidete ğ quõ cauſa malorꝫ: vtrũ ex manu dei ⁊ p arce in D
iuria venerit: an fortuitu acciderit, ppoſitis ↄtẽplant̃ indicijs.
Sequit̃: Cũ ĩpoſuiſſent arcã dñi ſup carrũ, Dixerũt boues
in via cõtra viã que ducit bethſames: ⁊ nõ declinauerũt neqꝫ
ad dexterã vel ad ſiniſtrã. Quis ğ in his diligẽter inſpiciens
p̃ſcientiã que de boum directiõe p̃dicta eſt: vel fortuitã dicat
vel arte cõpoſitã: ⁊ nõ a demonib⁹ miniſtratã? qui timebãt ar
ce virtutẽ: qua etiã cult⁹ demonũ deſtruebat̃ ſimulacris eorũ
templiſqꝫ corruentibus. Eſt ergo q̃dã opatio demonũ in mi/
niſterio p̃ſcientie que artibus q̃buſdã ab his q̃ ſe demonibus
mancipauerũt colligit̃: ⁊ nũc p ſortes: vt p auguria: nũc ex cõ
templatione fibrarũ que vocãt auſpicia: ⁊ huiuſmodi p̃ſtigijs
cõprehendi videt̃ ⁊ intelligi. Que artes adeo hoĩes decepe/
runt vt iuſtiſſimi Eçechie fili⁹ Manaſſes hoc errore decept⁹ 4.re.21.a
edificauerit altare om̃i exercitui celi in vtraqꝫ domo dñi ſpiri/
tualibus.ſ. nequitijs in celeſtib⁹ poſitis. Et talia erant que ex
pectabat de q̃bus dici poſſet: Quia in om̃i ꝟtute ſignis ⁊ p/ 2.Tes.2.c
digijs mendacib⁹

Nico. de lyra

a ¶ Ad bñdicẽdũ addu. ſum.ſ. ex intentiõe diuina lꝫ
ego venerim intẽtione ↄtraria. b ¶ Non eſt ido. in ia.i. Idolũ q̃d
idolatrie vitiũ. dicit̃ tñ idolũ qđ fit ad ſimilitudinẽ alicui⁹ rei
exiſtẽtis: ⁊ dicit̃ ab idolis qđ eſt forma q̃ſi formatũ ad ſimili/
tudinẽ alterius. Simulacrũ aũt eſt imago rei nõ exiſtẽtis: ſi/
cut ſi corpori humano inferant̃ caput arietis ⁊ ale auis: qua/
liter pingebat̃ imago iouis. Et dicit̃ ſimulacrũ a ſimulo las.
qđ eſt fingere: quaſi quid fictũ. c ¶ Dñs deus ei⁹ cuꝫ eo
eſt. per verũ cultũ. d ¶ Et clangor victorie re. in il. q̃ſi
diceret: rex celeſtis dat eis victoriã pugnãdo p eis: vt habet̃
Exo.xiiij. de egyptijs. ⁊.xvij. de amalechitis ꝟtute diuina de
bellatis. e ¶ Deus eduxit eũ ⁊c. in mirabilibus ſignis.
f ¶ Cui⁹ fortitu. ſimi. eſt rhino.i. vnicornis ꝟm aliq̃s: ꝟm
hebreos eſt aĩal ſimile boui qđ vocat̃ gallice buple. ⁊ eſt ani
mal magne fortitudinis. Sciendũ etiã ꝙ li cuius ꝟm aliquos
refert̃ ad deum: ⁊ ſic deſignatur hic fortitudo dei cui nõ p̃ot
reſiſti. ꝟm alios refertur ad populũ iſrael: ⁊ ꝟm hoc deſigna/
tur fortitudo iſraelis cui aduerſarij reſiſtere nõ poterant : vt
ptꝫ in plurib⁹ locis ĩ hoc libro ⁊ in libro Joſue. g ¶ Nõ eſt
auguriũ in ia. ⁊c.i. nõ q̃rũt ꝟitatẽ de occultꝭ p tales ſupſti
tiones: ſed a pphetꝭ loq̃ntib⁹ ex inſpiratiõe diuia: iõ ſubdit̃:
Temporibus ſuis

a ¶ q̇ luctaꝛ ꝯ p̄ncipes ⁊ ptātes ⁊ mūdi hu
gurīū ī iācob / nec diuiatio ī iſrl̄.
ius rectoꝛes. a ¶ q̇bus opoꝛtet ⁊ expedit.
Tempoꝛibus ſuis dicetur iacob a
¶ ſpiritali nō carnali.
a b ⁊ iſrl̄/ q̇d opatus ſit deꝰ. Ecce po b
c pulꝰ vt leena ꝯſurget/ ⁊ q̄ſi leo eri
¶ regnū celoꝛū vim patiꝛ: ⁊ violēti rapiūt
d get. Nō accubabit donec deuo/ c
illd: Mat. xj. b a ¶ xps occiſus ē ꝑpt deli/
cta nr̄a. ¶ alij vulneratoꝛū. b ¶ ꝟba chꝛi/
ſti et aplꝛoꝛuꝫ. vn̄ Joh. vj. g. Uerba que ego
loquoꝛ vobis ſpūs ⁊ vita ſunt.
ret p̄dā/ ⁊ occiſoꝛ ſāguinē bibat. d
Dixitq; balac ad balaam: Nec e f
maledicas ei nec bn̄dicas. Et ille
¶ tertia ꝓphetia.
ait: Nōne dixi tibi q̄ q̄cq̄d mihi g
deus imparet/ hoc facerē. Et ait h
¶ putat balach magis deeſſe diuio ad ma/
ledicendū loci opoꝛtunitatē q̄ voluntatē.
balach ad eū: Ueni ⁊ ducā te ad
alium locuꝫ / ſi foꝛte placeat deo
e vt inde maledicas eis. Cūq; du
xiſſet eū ſuper verticem montis
¶ delectationis. ¶ deſerta deo negocia.
phogoꝛ/ qui reſpicit ſolitudineꝫ/
f dixit ei balaaꝫ. Edifica mihi hic i
ſeptē aras/ ⁊ para totidē vitulos
eiuſdēq; numeri arietes p ſingu
las aras. Fecit balach vt balaā
dixerat/ impoſuitq; vitulos ⁊ arie/

G E digijs mēdacibus fierent vt deciperenꝛ etiā electi. Hec ergo omia in operatiōe demonū fieri nō dubito: dirigentiū vel auium vel pecudū vel fibꝛarū motus: aut ſoꝛtiū ſm ea ſigna que ipi docuerūt obſeruari ab his quibus hāc artem tradiderūt. A quibus omibus q̄ homo dei eſt: ⁊ in poꝛtione dei numeraꝛ/ penitꝰ debet eſſe alienus q̄ occulte demōes machinanꝛ: ne rurſus demonibꝰ ſocieꝛ ſpū eoꝛū ⁊ ꝟtute repletus/ ne ad idoloꝝ cultū repareꝛ. Meliꝰ eſt ignoꝛare q̄ a demonibꝰ diſcere. Melius eſt nec a ꝓpheta diſcere q̄ a diuinis q̄rere. Diuinatio enī nō diuinituſ daꝛ: ſꝫ ꝑ ātiphꝛaſim diciꝛ q̄ſi q̄ ꝑ hoīes fiat demonibꝰ repletos. Sed gentiuꝫ ritus diuinū credidit omē qd̄ ꝑ q̄lēcūq; ſpiritū ꝓferꝛ. Nos tn̄ ab his nihil diſcere deꝰ iubet ne efficiamur ꝯſoꝛtes eoꝝ. Un̄ chꝛiſtꝰ dedignans teſtimoniū a demonibꝰ accipe ait: Mar. j. c. Obmuteſce/ ⁊ exi ab eo. Paulus q̄ꝫ cū mulier habēs ſpiritū phitonis clamaret. Iſti hoīes ſerui ſunt ſummi dei ⁊c̄. dolēs ait: Pꝛecipio tibi in noīe ieſu chꝛiſti diſcede ab ea: qꝛ indignū iudicabat ſermoni ſuo a ſpū phitoniſ teſtimoniū dari. Magis ḡ dolere debemus ſi qn̄ videmꝰ decipi aīas ab his q̄ velut diuino ſpiritui phitoni aut ventriloq̄ aut hmōi demonibꝰ credūt. Nō erit ḡ augurīū in iacob neq; diuīatio in iſrael. Seq̄r: ¶ In tꝑe diceꝛ iacob ⁊ iſraeli qd̄ ꝑficiet deꝰ. i. cū opoꝛtet cū expedit. dicūꝛ futura a deo ꝑ ꝓphas ꝑ ſpm̄ ſcm̄ Si nō dicunꝛ p̄ſcire nō expedit. Qui ḡ diuerſis artibꝰ ⁊ demonū inuocationibus futura inquirūt / diſcere cupiūt q̄ nō expedit: ad deſtruendā aūt penitus diuinationē vel augurationē etiā hoc addemꝰ q̄ oēs iſti auiū vel aīaliuꝫ miniſterio vtunꝛ q̄ in lege ſcribunꝛ immūda ⁊ ſemꝑ hoī inſidianꝛ: ex q̄ miniſterio demonū opoꝛtuna ⁊ digna iudicanꝛ. Nā phitonibus dꝛacones ⁊ alij ſerpētes miſtrare ꝑhibenꝛ. Auguribꝰ F ⁊ his q̄ in cedētibꝰ auſpicia captāt: lupi ferūt oīa / aut vulpes / aut accipitres/ aut coꝛui/ aut aquile/ aut hmōi: q̄ moyſes (his credo de cauſis) notauit īmūda. a ¶ In iſrl̄. Qui ꝑ fidei puritatē ⁊ mundiciā mētis videt deū: nec ipm̄ balaā recipet ſed ꝟbū qd̄ deus poſuit in oꝛe eiꝰ reſpuere nō audet/ niſi enī verbū a deo eſſet nō illud famulo ſuo moyſi ꝓcul abſenti/ cū balaā hec diceret reuelaſſet. b ¶ Ecce ppl̄s ⁊c̄. Alij: Ecce ſicut catulus leonis exurget/ ⁊ ſicut leo exultabit. Catulus enī eſt cū nuꝑ geniti infantes rōnabiles ſine dolo lac accipiūt. Leo aūt exultans cū vir ꝑfectꝰ deponit q̄ erant paruuli.

Myſtice ¶ Idē: Ecce ppl̄s ſicut catulus leōis exurget ⁊ ſicut leo exultabit. Uideꝛ deſcribere ꝯfidentiā ppl̄i in chꝛiſto credētis ⁊ libertatē quā habet in fide/ ⁊ exultationē quā gerit in ſpe. Cōparaꝛ enī catulo leonis cū tēdit ad ꝑfectionē letus ⁊ velox: leoni ꝟo cū iā obtinet q̄ ꝑfecta ſunt. Sicut enī leo ⁊ catulus leonis nullū aīal timet/ ſꝫ cūcta ſunt eis ſubiecta: ita ꝑfectꝰ chꝛiſti/

Gal. 6. d anus q̄ tollit crucē ſuā ⁊ ſequiꝛ chꝛiſtū dicens: Mihi mūdus crucifixus eſt ⁊ ego mūdo: deſpicit oīa q̄ in mūda ſunt imitās eū q̄ leo de tribu iuda/ ⁊ catulus leōis diciꝛ: Sicut enī ipe eſt lux mūdi ⁊ diſcipulis dedit vt eſſent lux mūdi. Ita cū ſit leo et catulus leonis dedit in ſe credētibꝰ nomē leonis et catuli leonis. c ¶ Erigeꝛ. Erigendū dicit ppl̄m futurū: de eo enī quē videbat dixiſſet erectꝰ eſt. d ¶ Nō accubabit. Oꝛig. Nō doꝛmiet donec comedat p̄dā: et ſanguinē vulneratoꝛū bibat: hec ad l̄ram ſtare nō poſſunt. Quō enī iſte ppl̄s tā laudabilis tā magnificꝰ ſanguinē vulneratoꝝ bibat? Cū etiā vocati ex gētibus iubeanꝛ abſtinere a ſanguine ſicut ab his q̄ idolis īmo/

Joh. 6. f lanꝛ. Sed niſi manducauerimꝰ carnē filij hoīs ⁊ biberimꝰ eiꝰ ſanguinē nō habebimꝰ vitā in nobis. Caro enī eiꝰ vere eſt cibus/ ⁊ ſanguis eiꝰ vere eſt potus: in q̄bꝰ eſt ſpūs ⁊ vita q̄ vul/

Sanguinē xp̄i bibimꝰ neratus eſt ꝓpter pctā nr̄a. Sanguinē eiꝰ bibimꝰ: nō ſolū ſacramētoꝝ ritu/ ſed etiā cū ſermones eiꝰ recipimꝰ in q̄bꝰ eſt ſpiritus ⁊ vita. Eſt ḡ ipe vulneratus cuiꝰ nos ſanguinē. i. doctrine verba

ne ꝟba ſuſcipimꝰ. Et illi oēs vulnerati ſūt q̄ nobis ꝟbū eius G p̄dicauerūt. Ipoꝝ enī id ē aplꝛoꝛū eius ꝟba cū legimus ⁊ vitā ex eis ꝯſeq̄mur vulneratoꝝ ſanguinē bibimus. vn̄ Deuꝛ. xxxij. b. Sanguinē vue biberunt meraciſſimū. Illius ſcꝫ vue de qua diciꝛ Joh. xv. a. Ego ſum vitis vera/ diſcipuli vero palmites/ pr̄ agricola. Tu ḡ es verꝰ iſrl̄: qꝛ ſcis ſanguinē bibere ⁊ illiꝰ vue q̄ eſt de vera vite: ⁊ de illiꝰ palmitibꝰ q̄s pater purgat/ q̄ꝝ fructus vulneratoꝝ ſanguis merito diciꝛ quē ex ꝟbis eoꝝ bibimꝰ. Si tn̄ ſumꝰ vt catuli leonis exurgētes ⁊ vt leo exultās. e ¶ Cūq; duxiſſꝫ. Oꝛig. Et aſſūpſit balach ipꝫ balaā in verticē mōtis phogoꝛ q̄ tēdit in deſertū. Quos deꝰ vocat ponit in vertice montis ſina. Balach deo cōtrariꝰ in ꝟtice mōtis phogoꝛ q̄ interp̄taꝛ delectatio. In ꝟtice ḡ delectatiōis ⁊ libidinis ponit hoīes balach: amatoꝛ enī eſt voluptatꝭ magis q̄ dei/ ⁊ vult eos excludere a deo: excludēs enī ⁊ deuoratio diciꝛ vel interp̄taꝛ. Ideo in heremū tēdit phogoꝛ. i. ad ea q̄ herema et deſ̄ta deo negocia. f ¶ Edifica mihi. Idē. Que ſacrificāt gentes/ demonibꝰ ⁊ n̄ deo ſacrificāt. Quia tn̄ lex dei de ſacrificijs p̄cepit/ ⁊ ritū ſacrificandi tradit iſraeli. Foꝛte q̄riꝛ cur hec cū demonibꝰ dicata videanꝛ et deo offerri iubeanꝛ? ⁊ erit ſcita rn̄ſio. Quia ſicut libellū repudij dari nō dei volūtatꝭ fuit/ q̄ qd̄ ꝯiūxerat noluit ſeꝑari. Sꝫ moyſes h̄ ꝓpꝛ duriciā iudeoꝝ ſcripſit: ita ⁊ de h̄ videri pōt. Deꝰ enī nō manducat carnes tauroꝝ aut ſāguinē hircoꝝ potat/ q̄ dicit: Nō mādaui tibi de ſacrificijs ⁊ victimis ī die q̄ eduxi te de t̄ra egypti. Sꝫ moyſes ꝓpꝛ duriciā eoꝝ ꝑ egyptia ꝯſuetudine tollēda: hec mādauit eis/ vt q̄ abſtinere nō pn̄t ab īmolādo/ deo ſaltē nō demonibꝰ īmolarent. Eſt foꝛte ſecretioꝛ rō ſacrificādi deo ꝓpter deſtructiōeꝫ ſacrificioꝝ. ſ. q̄ demonibꝰ īmolanꝛ: vt qꝛ ꝑ illa vulnerāꝛ aīe/ ꝑ iſta ſaneꝛ: ſic ꝯfirmāt q̄ medicīe peritiā geꝛt. Serpētū enī venena depelli medicamētis ex ſpētibꝰ ꝯfectꝭ ꝑhibēt. Sic ḡ ſacrificioꝝ demonioꝝ virus ꝑ ſacrificia deo oblata depelliꝛ. Sic moꝛs ieſu moꝛtē pctī credētibꝰ nō ſinit dn̄ari. Sꝫ dū tp̄s patiebaꝛ ſacrificia ſacrificijs opponebanꝛ: vbi venit ꝑfecta hoſtia q̄ totiꝰ mūdi tolleret pctm̄: ſacrificia q̄ ſingillatim offerebāꝛ deo ſuꝑflua viſa ſūt: cū vna hoſtia oīs demonū cultura depulſa ſit. Balaā ꝟo vl̄ ſm coꝛdis ſui ꝓpoſitū qd̄ nō emēdauerat/ vel ſm figurā q̄ ꝑſonā doctoꝝ ⁊ phariſeoꝝ plebis incredule gerebat: inſtaurat adhuc hoſtias in q̄bus hoīes ſpem ponūt qui fidē chꝛiſti nō recipiūt.

Nico. de lyra

G Cūq; vidiſ/

a ¶ Tꝑibꝰ ſuis di. ia. ⁊ iſrl̄. i. tꝑe ꝯuenīēti denūciabiꝛ ei ꝑ ꝓphetas volūtas dei. b ¶ Ecce po. vt leena cōſurget. i. audacter ⁊ ꝯſtāter adūſarios īuadet. c ¶ Nō accu. do. deuo. p̄dā. i. nō q̄eſcet a p̄lijs donec totalr̄ debellet aduerſarios. d ¶ Et occi. ſā. bi. i. delecteꝛ ī ſanguīe occiſoꝝ: ſic bibēs delectaꝛ ī potu ⁊ h̄ ꝓpꝛ adimpletionē diuīe iuſticie: ſm q̄ dꝛ pſ. lvij. b. Letabiꝛ iuſtꝰ cū viderit vindictaꝫ: manus ſuas lauabit ī ſanguīe pctōꝛis. Dicūt aliq̄ hebꝛei q̄ cū dꝛ hic: Nō accubabit ⁊c̄. ꝓphetauit d̄ moyſe q̄ nō moꝛereꝛ nec q̇eſceret ī ſepulchꝛo/ donec madianite eēnt occiſi: ꝑut habeꝛ. j. xxxj. ca. e ¶ Dixitq; balach. Hic pōiꝛ tertiꝰ conatꝰ balaā ad maledicēdū ppl̄o iſrl̄/ increpaꝛ tn̄ p̄mo de bn̄dictiōe cū dꝛ: f ¶ Nec maledicas ⁊c̄. q. d. ſi nō potes maledicere: potes tn̄ ceſſare a bn̄dictione: de q̄ excuſat ſe dicēs: g ¶ Nōne ait dixi ti. ⁊c̄. q. d. cōpulſus ſum h̄ facere ꝟtute dei: cui nō poſſū reſiſtere. ſcd̄o poniꝛ conatꝰ ad maledicēdū/ cū diciꝛ: h ¶ Et ait balach ad eū: Ueni ⁊ ducā te ⁊c̄. Ubi expꝛimiꝛ conatus ꝑ mutationē loci ratione ſupꝛadicta. ſecūdo ꝑ oblationem ſacrificij/ cum diciꝛ: i ¶ Edifica mihi hec ſeptē aras/ ⁊ para totidē vitulos ⁊c̄. Et exponaꝛ ſicut ſupꝛa.

A ¶ In ca. xxiij: vbi dicit̃ in poſtilla: Occurrit ei deus/impediens predictum reſponſum.

Additio Querendũ occurrit cur deus impediebat maledictionem Balaam quã p̱ demonem volebat facere: cum talis maledictio nõ poſſet nocere populo niſi deus permiſiſſet/ ⁊ ſic erat omnino vana: vnde ex hoc magis notificaret̃ diuina potentia: quãdo etiam maledicente diabolo cum ſuo ꝓpheta ex hoc nihil poſſent facere contra populum dei: ex quo magis fierent confuſi a vana expectatione ſua: iuxta illud Pſ. Maledicent illi/ tu aũt benedices: q̃ in-
Pſ.108.d ſurgant in me confundant̃ ⁊c. Ad qđ videtur dicendũ ꝙ deꝰ nõ permiſit ꝙ balaam malediceret populo propter duo. Primũ eſt qꝛ ſi balaam malediviſſet eis/ balach ⁊ moabite cõfiderent de tali maledictione et pugnarent cũ pplo: Dicebat enĩ balach ĩ. p̃cedẽti ca. ipĩ balaã: Veni igit̃ ⁊ maledic pplo huic. qꝛ fortioꝛ me ẽ. Si q̃ mõ poſſuʒ p̱cutere ⁊ eijcere eum de terra mea: noui enĩ ꝙ ſit maledictꝰ ĩ quẽ maledicta ↄgeſſerꝛ: ſʒ h̃ erat ↄ̃ dei diſpoſitionẽ: q̃ ꝓ tũc nolebat ꝙ filij iſrl̃ pugnarẽt cũ moabitis: vñ. ĩ. Deut. ij. a. Caue ne pugnes cõtra eos/ nec mouearis ad p̃liũ ⁊c. Scđm ẽ qꝛ magꝭ diuĩa potẽtia mãifeſtabat̃ ĩ h̃ ꝙ demões ⁊ eoꝝ ꝓpheta nõ poſſent ꝓrũpere v̱bũ ſine p̱miſſiõe diuina: ꝙ ſi ꝓferrent maledictionẽ haberet effectũ: vñ đ xp̃o legitur Luc. iiij. f. ꝙ nõ ſinebat demonia loqui/ ⁊ adhuc magis videt̃ manifeſtari diuĩa potẽtia: qñ demones ſeu eoꝝ ꝓpheta inuiti id qđ deus vult manifeſtãt: ſic Matth. viij. d. de xp̃o dicebãt: Veniſti ante tp̃s torq̃re nos. Et ſic in ꝓpoſito intẽdebat deus ꝙ balaã q̃ erat valde famoſus in hmõi diuinatiõibus demonũ: ꝓfiteret̃ nullã eſſe v̱tutẽ diuinationum ⁊ augurioꝝ: niſi q̃tum deꝰ p̱mittit. h̃ enĩ videt̃ magis redũdare in laudem diuinam p̃ſertim apud eos q̃ hmõi demonibꝰ confidebant.

Glo. ordi.

Q Uncꝫ vidiſ Ca. XXIIII ſet balaã ⁊c Cũ nullũ demonũ nullã cõtrariã ptãtẽ vidit aſſiſtere audiẽtẽ victimis ſuis/ ⁊ excluſos miniſtros malicie quibꝰ vtebat̃ ad maledicendũ: etiam potuit inde intelligere/ qꝛ bonũ in cõſpectu dñi eſſe benedicere iſraeli. Sʒ ille ppl̃s q̃ nunc vanus ẽ/ ⁊ doctoꝛes q̃ in xp̃o nõ credẽtes in vanitate pplm̃ detinẽt: videbũt ĩ nouiſſimis diebꝰ cũ plenitudo gentiũ introierit ⁊ omĩs iſrl̃ ceperit venire ad fidem xp̃i/ qui nũc oculos habẽt ⁊ nõ vident tũc eleuabũt oculos ad altioꝛes ⁊ ſpiritales ſenſus/ ⁊ videbunt ⁊ intelligent qꝛ bonũ ẽ ĩ ↄſpectu dñi: bñdicere iſrl̃ diſpoſitũ p̱ tribꝰ ⁊ domos ⁊ familias/ ⁊ vnũquẽq; in oꝛdine ſuo reſurrectionis gl̃iam adeptuꝝ. b ¶ Neq̃q; abijt ⁊c. i. nõ ſtultis ſenſibus ſic ſolebat in multꝭ aĩalibꝰ ⁊ pecudibꝰ dei cõſiderat volũtatẽ. Sʒ agnoſcet qꝛ necꝫ de bobus cura eſt deo: necꝫ de ouibus necꝫ de auibꝰ/ alijſq; aĩalibꝰ: ſed q̃ ſcripta ꝓpt̃ hoĩes intellige ſcripta. i. Coꝛ.
B ix. b. c ¶ Irruẽte in ſe ſpu. Augꝰ.
Auguſtinꝰ Et factus ẽ ſpũs dei ſup̱ illũ. i. ſup̱ balaã. Non factꝰ ẽ ſpũs dei tancꝫ factura ſit: ſʒ factꝰ eſt ſup̱ illũ. i. factũ eſt vt eſſet ſup̱ illum.
Mat. 3. c. Quõ q̃ poſt me venit añ me factꝰ eſt. i. factũ ẽ vt ante me eſſet vt p̃poneret̃ mihi: qꝛ prioꝛ me erat. Sicut dñs factus ẽ adiutoꝛ
Pſ. 9. b. meꝰ. Nõ enĩ dñs factura ẽ/ ſʒ factũ eſt vt me adiuuaret. Et fa-
Ezech. 1. a ctus ẽ dñs refugiũ pauperi. i. factũ eſt vt ad eũ refugerẽt pauperes. Et facta ẽ ſup̱ me manus dñi. i. factũ eſt vt ſup̱ me eſſet/ ⁊ multa ſiĩa. d ¶ Dixit balaã. Orige. Dixit balaã filiꝰ beoꝛ. Hõ vere vidẽs dixit audiẽs verba foꝛtis q̃ viſum dei vidit in ſomnis reuelati oculi eiꝰ. Mirũ quõ tã dignꝰ habeat̃ balaã qui aſſumpta p̱abola hec de ſemetip̃o ꝓnũciet. Quõ enĩ vidẽs eſt/ q̃ diuinatiõi ⁊ augurijs ſeruit: q̃ magice ſtudet: Niſi foꝛte qꝛ dei ſpũs factꝰ fuit in ipſo/ ⁊ verbũ dei poſitũ in oꝛe eiꝰ: tã magna de eo dicunt̃: nec moyſes enĩ nec aliq̃s ꝓphetaꝝ facile ĩuenitur tãtis laudibꝰ eleuatꝰ. Vñ magis vident̃ hec illi pplo conuenire eo tp̱e q̃ ↄuerſus ad dñm deponit velamen qđ erat ſup̱
Job. 4. d. coꝛ ſuũ. Deꝰ aũt ſpũs eſt: iõ dicit: reuelati oculi eius. q̃ſi q̃ ante clauſi p̱ ſpiritũ dei q̃ ſup̱ eũ factꝰ ẽ/ ablato velamine reuelentur. Nũc ḡ eſt qñ vere videt ⁊ vere audit verba foꝛtis ⁊ viſum dei
Dañ. 2. c. videt in ſomnis. i. ea tp̱a q̃ in ſomnis Danieli ꝓphete deſignata ſunt videbit ĩpleta: ⁊ viſiões q̃ in ſomnis illi delate ſunt/ intelliget reuelatis oculis/ vt poſſit dicere: Nos aũt oẽs reuela-
Ier. 17. d ta facie gloꝛiã dei ↄtẽplamur ⁊c. ij. Coꝝ. d. Foꝛte hi ſunt oculi qui alibi ocl̃i terre appellant̃. i. ſenſus carnis/ đ q̃bus dixit ſer-
Gen. 3. a pens ad Euã: Quia ſciebat dñs ꝙ in quocũq; die mãducaueritis ex eo/ aperient̃ oculi veſtri. Et paulo poſt: Ap̱ti ſunt ocl̃i eorũ. Alij enĩ ſunt q̃ p̱ p̃uaricationẽ aperiunt̃. Alij q̃bꝰ Adam et
Job. 9. g Eua añ p̃uaricationẽ videbãt: q̃bus mulier vidit lignũ ꝙ bonũ eſſet ad comedendũ. Chriſtꝰ ḡ in iudiciũ venit in hũc mũdũ: vt nõ vidẽtes videãt: ⁊ vidẽtes ceci fiãt/ qꝛ in peccatoꝛibꝰ non vident oculi q̃ melioꝛes ſunt: ſʒ qui ſenſus carnis dicunt̃/ ⁊ q̃ conſilio ſerpẽtis ap̱ti ſunt. Opus ḡ xp̃i fuit vt q̃ nõ videt meliorĩbꝰ oculis q̃ bona ſunt: ſʒ his q̃ ↄſilio ſerpẽtis ap̱ti q̃ mala ſunt/ ceci fient: ⁊ q̃ ceci fuerint illis q̃s ſerpẽs aperuit videãt bona domini illis q̃s ieſus ap̱ire venit. Niſi enĩ priꝰ claudat̃ viſus maloꝛũ nõ

Ca. XXIIII

a V Uncꝫ vidiſſet balaam ꝙ placeret dño vt bñdiceret iſraeli/
b necq̃ abijt vt añ p̱rexerat/ vt auguriũ q̃reret: ſed dirigẽs ↄtra deſertũ vultũ ſuũ/ ⁊ eleuãs ocl̃os vidit iſrl̃ in tento-
c rijs cõmoꝛãtẽ p̱ tribꝰ ſuas/ ⁊ irruente ĩ ſe ſpiritu dei/ aſſumpta pa-
d rãbola: ait: Dixit balaam filius
e beoꝛ: dixit hõ cuius obturatus eſt oculus: dixit auditoꝛ ſmonũ dei q̃ viſionẽ oĩpotentis intuitus eſt: q̃ cadit ⁊ ſic ap̱iunt̃ oculi

a ¶ qꝛ velamẽ ẽ poſitũ ſup̱ coꝛ eoꝝ: necꝫ vident necꝫ intelligũt. b ¶ vanus populus vel p̃cipitãs eos. ¶ impellẽtis. i. diaboli q̃ ad peccatum impellit.

tes p̱ ſingulas aras. Ca. XXIIII

Glo. ordi.

loꝛũ nõ patebit intuitꝰ bonoꝝ. Hĩc q̃ʒ dꝛ Exo. iiij. c. Quis fecit videntẽ ⁊ cecũ: Videntẽ. ſ. ſm̃ ſpm̃ xp̃i. cecũ v̱o ſm̃ cõſiliũ ſerpẽtis. Apparet ḡ balaam (qꝛ reuelati fuerãt oculi eiꝰ dicere de ſemetipſo) hõ vere vidẽs ⁊ dixit audiẽs v̱ba foꝛtis. Silr̃ aũt alie aures claudende ⁊ ap̱iẽde. Sed ſi q̃s hec ſm̃ hiſtoꝛiã velit accip̱e põt dicere: qꝛ ĩ eo qđ vidit balaam ꝙ bonuʒ ẽ in cõſpectu dñi bñdicere iſrael: reuelati ſunt oculi eiꝰ ⁊ factꝰ homo vere vidẽs. Vera enĩ vidit q̃ futura erãt iacob vel iſraeli. Audiũt verba foꝛtis cũ venit ad eũ deus/ ⁊ dixit ei in ſomnis: Verbũ qđ dedero ĩ oꝛe tuo obſerua vt loquaris. Et h̃ erit viſum dei qđ vidit in ſomnis/ ⁊ iõ dicit reuelatos ocl̃os eiꝰ eſſe: qꝛ potuit videre q̃ vidit. e ¶ Cuiꝰ obturatꝰ ⁊c. Quia in ſomnis clauſis coꝛpoꝛeis ocul̃ angelico miniſterio hec vidit. Oculos vero mẽtis partim habet apertos partim clauſos qui myſteria futura agnoſcit/ ſed erroꝛem nõ coꝛrigit. Sic iniqui aliud ſcientia/ aliud moꝛibꝰ agũt/ aliud oꝛe/ aliud opere oſtendunt ⁋ Oĩ pulchra

Nico. de lyra Ca. XXIIII

Q Uncꝫ vidiſſet. Hic deſcribit̃ balaã vt coactꝰ ad benedicendum populo iſrael. Duabus autem vicibus precedentibus licet fuerit prohibitus maledicere et compulſus benedicere: tamen fuit permiſſus ire ⁊ querere augurium ad maledicendum populo: ſed hic nõ permiſſus fuit/ ſed ſtatim poſt mutationem loci et oblationem ſacrificij fuit compulſus benedicere iſraeli. primo igitur deſcribit̃ benedictio. ſecũdo eius interruptio/ ibi: Iratuſq; balach. tertio eius reſumptio/ ibi: Sumpta igitur parabola. Circa primum dicitur: Cuncꝫ vidiſſet balaam ꝙ placeret domino ⁊c. hoc factum eſt ad oſtendendum ꝙ abſq; dei permiſſione non ſolum demones nõ poſſunt dare reſponſum hominibus ſed nec etiam homines poſſunt hoc querere. b ¶ Vidit iſrael in tentoꝛijs commoꝛãtem p̱ tribus ſuas. qꝛ quelibet tribus erat diſtincte ⁊ oꝛdinate poſita: ſicut dictũ eſt. s̃. ij. ca. c ¶ Et irruente in ſe ſpiritu dei. i. ſpiritu prophetie qui poteſt eſſe in aliquo cum malicia voluntatis: vt dictum eſt. s̃. xxij. ca. d ¶ Dixit homo cuius obturatus ẽ oculus. Uno modo exponit̃ de modo reuelationis q̃ fiebat ſibi a demonibꝰ: qꝛ fiebat cõmuniter in ſomno vel ĩ auerſione a ſenſibus ⁊ tũc oculus coꝛp̱alis nõ videt. Alio mõ exponit̃ de modo reuelatiõis diuine ſibi facte: qꝛ fiebat ſibi abſq; gr̃a iuſtificante vt ſic videret veritates ꝓ alijs: tñ nõ videbat ad cõſecutionẽ vel ꝓmotionẽ ꝓp̱rie ſalutis/ ⁊ ſic erat malicia excecatꝰ. e ¶ Dixit au. ſer. dei. nõ tñ factoꝛ. f ¶ Qui vi. oĩ. ⁊c. inq̃ʒtũ fiebãt ſibi reuelatiões a deo. g ¶ Qui ca. p̱ ſomnuʒ vel auerſionẽ a ſenſibꝰ. h ¶ Et ſic ap̱e. ocl̃i eiꝰ: qꝛ h̃ modo ⁎ fiebat

Moꝛaliter. a ¶ Cũcꝫ vi. ⁊c. Per balaã q̃ verã ꝓphetie doctrinã habuit ⁊ tñ male vite fuit: ſignificatur doctoꝛ q̃cũq; vel p̃dicatoꝛ habẽs bonã ⁊ verã doctrinam ſed malam vitã: cuius doctrina alijs prodeſt/ ſibi tñ obeſt: Luc. xij. f. Seruꝰ q̃ cognouit volũtatẽ dñi ſui ⁊ nõ fac: vapulabit mlt̃. ſ. plagis.

Diuiſio

Moꝛalit̃

a eiꝰ. Quā pulchra tabernacła tua a
a ¶ eorum.ſ.qui ſemꝑ ambulant:nec itine/ ris certū terminū reperiunt. ¶ qui ī actu ⁊ opere perfectus eſt. b ¶ qui ſapiētie ⁊ ſci entie ſtudent.
b iacob:⁊ tētoria tua iſrael/ vt val b
a ¶ his fluuijs tabernacula iſrael īundata ſunt ſicut illa que fixit dominus.
c les nemoroſe/ vt horti iuxta flū
a ¶ de quibus dicit:vt recipiāt vos ī eter/ na tabernacula: Lu.xvj.b. ¶ q: non circūferunt omi vēto doctrine.
uios irrigui/ vt tabnacła q̄ fixit c
a ¶ angeli. b ¶ iuxta. c ¶ diuinā ſapiaꝫ.
d dn̄s/quaſi cedri prope aquas. d
a ¶ populi multi vel doctrina. b ¶ gente vel primitiua eccleſia.
e Fluet aqua de ſitula eius:et ſe/ e
men illius erit i aquas multas:
a ¶ a regno.ſ. b ¶ regem.ſ.amalechitaꝝ cui pepercit. c ¶ ſaul.
Tollet ꝓpter agag rex eiꝰ:et au/ f g

E F a ¶ Quā pulchra tabernacła. Orige. Quā bone domꝰ tue ia/ cob/et tabernacula tua iſrael ⁊c̄. Nō terrenas domos laudat que nō erāt apud eos ꝑter ceteras gentes. Sed ppls diuiſus erat ꝑ tribus:tribus ꝑ plebes:plebes ꝑ cognationes:cognati ones ꝑ domos familiaꝝ:domos ꝑ numeꝝ hoīm/⁊ ꝑ capita nu merabant:hoc ē/oīs qui erat a vigin/ ti annis ⁊ ſupra:maſculus q̄ ad belluꝫ ꝓcedere poterat:hec in ſpiritu preui/ dens extollebat. Nec ſolius lr̄e contu enda eſt ſententia:aſſumpta enī para/ bola loquit. Si em̄ cōſideres diuiſio/ nes ⁊ ordines populoꝝ qui in reſurre
1.Co.15.c. ctione in vero iſrael erunt:cū quiſq; re
Allegorice ſurget in ordine ſuo. Si potes intueri tribꝰ ſuas et cognatiōes ī quibꝰ nō tm̄ carnis ⁊ ſanguīs cognatio q̄ mētis ⁊ animi:intelliges q: bone ſūt domꝰ ia/ cob ⁊ tabernacula iſrael. Eſt autē do/ mus res fundata ⁊ ſtabilis/ ⁊ certꝰ ter minis ſepta:tabernacula eoꝝ q̄ ſemꝑ ī via ſunt ⁊ ambulāt:nec itineris termi/ nū reppererūt. Iacob ergo habēdus ē in eoꝝ pſonis qui in actibꝰ pfecti ſunt. Iſrael vō ſunt qui ſapientie ⁊ ſcientie ſtudēt. Quia ergo actuū exercitia cer/ to fine claudūtur (Nō enim ſine fine ē opeꝝ pfectio) vbi impleuit q̄s omia que facere debuit:ipſa enī opeꝝ perfe ctio bona domꝰ dicit. Eoꝝ vō qui ſa/
Studentiū ſapiē nullꝰ finis pientie ⁊ ſciētie ſtudēt (q: nullus finis eſt. Quis enī finis dei ⁊ terminꝰ ſapi/ entie erit? Quāto enī q̄s acceſſerit tan to ꝓfundiora inueniet: incomphēſibil eſt enī ſapiētia dei) eoꝝ domꝰ nō laudat: q: nō ꝑuenerunt ad finē:ſed tabernacula mirat in quibꝰ ambulāt ſemꝑ ⁊ ꝓficiūt: ⁊ quāto ꝓficiūt/ tāto ꝓficiēdi via auget:⁊ ī immēſuꝫ tendit: ideo tabernaculū nominat. Si quis aūt ſciētie cepit aliquos ꝓfectus et aliquid experimenti:ſcit q: vbi ad aliquam venerit theoricā ⁊ agnitionē ſpūaliū:ibi aīa quaſi in tabernaculo mo rat. Cū ergo ex his alia que repperit rimat /et ad alios ꝓfi/ cit intellectus:quaſi eleuato tabernaculo tēdit ad ſuꝑiora: et ibi collocat animi ſedē ſenſuū ſtabilitate confixā:deīde ex ip/ ſis alios inuenit/quos prioꝝ ſenſuū cōſequētia patefecit: ita
F ſemꝑ ad priora ſe extendēs tabernaculis incedit. Nunq̄ eſt enī qn̄ aīa ſcientie igniculo ſuccēſa ociari poſſit ⁊ quieſcere: ſed ſemꝑ a bonis ad meliora: ⁊ a melioribus ad ſuꝑiora ꝓuo cat. Hoc ergo iter ſapiētie dei grādi ⁊ multo decore ſcripſit dicens: vt nemora vmbrātia/ et vt ꝑadiſi ſuꝑ flumina ⁊c̄.
Moraliter b ¶ Ut valles nemoroſe. Alij nemoroſa vmbrātia. Qui iter ſapientie dei incedunt nemora ſunt eis omnis cetus iu/ ſtorū ⁊ chorus ꝓphetaꝝ. ſub vmbra em̄ ſenſuum quos apud eos ſcriptos inueniunt/ refrigerant anime eorū: ⁊ in doctri/ na eoꝝ quaſi incedētes ꝑ opaca nemoꝝ delectant. c ¶ Ut
Myſtice orti iuxta fluuios. Idē. Et ſicut ꝑadiſus ſuꝑ flumina. In/ ueniūt iſti paradiſos ſuꝑ flumina ſimiles illi in quo lignū vi/ te eſt. Sunt em̄ flumina ſcripture euangelice vel apoſtolice: vel celeſtiū virtutum erga hmōi animas adiutoria. Rigant enī ab illis ⁊ inundant: ⁊ ad omnē ſcientiā ⁊ agnitionē cele/ ſtiū nutriunt. Quis enim chriſtus fluuius ſit qui letificat ci/ uitatē dei: ⁊ ſpūſſanctus nō ſolū ipē fluuius ē: ſed his quibꝰ datuꝫ eſt vt flumina de vētre eoꝝ ꝓcedāt. Pater quoq; dicit Hiere.ij.c. Me dereliquerūt fontē aque viue: ex quo.ſ. flu/ mina iſta ꝓcedūt. His fluminibꝰ inundata tabernacula iſra/ el fiūt ſicut tabernacula que fixit dn̄s: tabernacła ergo taber/
Domus iacob ⁊ tabernacła iacob naculis compat. Poſſumꝰ enī dicere domos iacob eē legē: ⁊ tabernacula iſrael ꝓphetas. Non enī ipm̄ iacob/ſed domos eiꝰ laudat: nec iſrael ſed tabernacła eiꝰ: cū reuelati fuerīt ocu li eius. Quā diu em̄ velamē poſitū ē ſuꝑ lectionē legis ⁊ ꝓphe taꝝ: nō vident bona tabernacula/ nec laudabiles domꝰ. Sꝫ cū intelligit q: ſpiritalis lex ē et ꝓphete amota lr̄a q̄ occidit: ⁊ ꝑcepto ſpiritu qui viuificat: vident etiā credētes populi d̄ gentibus ꝯgregati corpa ſit laudari ⁊ aīe: domus iacob d̄ cor poribus dicat/ſicut in quodā libello legit: q̄m iacob domus ſit iſrael: id eſt corpus eius iacob dicat/ ⁊ anima iſrael. Ia/ cob ergo corpus laudabile eſt in cōtinētia ⁊ caſtitate. Taber nacula vō iſrael anime pfecte/ quibꝰ cōuenit nomē iſrael a vi dēdo deū. Iſta ergo tabernacula ſunt ſicut tabernacula q̄ fi/ xit deus. Illa.ſ.que oſtēdit moyſi/cuꝫ tabernaculū conſtrue/ ret dicens

ret dicēs Exo.xxv.d. Uide omia facias ſm typū qui oſtenſus G eſt tibi in monte. Ad horum imitationē debet iſrael facere ta/ bernacula ⁊ quiſq; noſtrū. Hinc videt cōtigiſſe vt Petrꝰ ⁊ an Mat dreas ⁊ filij zebedei arte piſcatores īueuirent. Paulus vō fa ber tabernaculoꝝ: ⁊ illi mutant ī piſcatores hoīm: ⁊ paulus ꝑ chriſtū vocatus apoſtolus/ſimili artis ſue trāſformatiōe ad celeſtia tabernacu la cōſtituēda trāſfert. Tabernacula em̄ facit docēs viā ſalutis: ⁊ beataꝝ in cele ſtibus manſionū: ⁊ ab hieruſalem vſq; ad illyricū eccleſias cōſtruit. Facit autē Exo. tabernacula ad ſimilitudinē eoꝝ que in monte oſtendit deus moyſi: ſed vnuſq̄ſq; qui de egypto exiuit/ ⁊ habitat in de ſerto in tabernaculo debet habitare/ et diem feſtū agere. Sicut enī cōmemora tio fit egreſſionis ex egypto ꝑ paſcha ⁊ azyma: ita cōmemorationis in deſerto fit memoria ꝑ tabernacła. In taberna/ Leui. culis enī habitauerunt patres veſtri in deſerto: hec oportet fieri ex verbis legꝪ ⁊ prophetarum ⁊ pſalmorū. Cum enī ex his que ſcripta ſunt proficit anima: ⁊ que retro ſunt obliuiſcēs ad anterio/ ra ſe extendit: ⁊ ex augmentato virtu/ tum ⁊ imitatione profectuum in taber/ naculo merito dicit habitare. d ¶ Ce dri. Dei ſcꝫ que ſuſcipiunt palmites vi tis de egypto tranſlate. In quibus re/ quieſcit ille fructus/cuiꝰ vmbra operu/ it montes. e ¶ Et ſemē illius erit ⁊c̄. Idem: Exibit homo de ſemīe eius/ et do minabit gentibus multis: ⁊ exal tabit gog regnū eius. Deus deduxit eū ex egypto. Sicut glo/ ria vnicornis ⁊c̄. Chriſtus exijt de ſemine iſrl̄ ſm carnē/qui do minat ī gētibus. Un̄ pš.ij.b. Pete a me ⁊ dabo tibi gētes he reditatē tuā ⁊c̄. Gog interptat ſuꝑ tecta: ⁊ hic nō ꝓ gēte poni/ tur vt putat: ſed vt in multis ipſe ſermo hebreus nō interp̄ta/ tus relictus eſt. Eſt enī ſermonis conſequentia talis: ⁊ exalta/ bit ſuꝑ tecta regnū eius: ⁊ c.r.e. Exaltari autē ſuꝑ tecta de per fectione credentium dicitur: creſcere autem d̄ multitudine. In his ergo qui perfecti ſunt ſuꝑ tecta exaltatur regnuꝫ chriſti: id eſt ſuꝑ eos qui in ſuꝑnis ſunt. Sunt enī forte aliqui in celeſti/ bus/qui rebus aliquibus plus ꝓficiant: ⁊ altius exaltant hi q̄ H in regno chriſti ſunt. vn̄ Mat.xxiiij.b. Qui in tecto ē nō deſcē dat aliquid tollere de domo. Qui enī ad excelſam ꝑfectionem venerunt: nō debēt ad huius mūdi (qui domus appellat) hu/ milia deſcēdere. Matth.x.c. Quod audiſtis in aure predica/ te ſuꝑ tecta. Creſcit autē regnum eius dum multiplicatur eccle ſie numerus (vſq;quo ponat pater inimicos omnes ſub pedi/ bus eius) ⁊ nouiſſimum inimicum deſtruat mortem. 1.Co
F Eduxit illum de

Nico.de lyra

✻ fiebat ſibi reuelatio demonis cōmuniter/ vt dictū eſt. Alio mō exponit de reuelatiōe diuina. Qui cadit ꝑ maliciā volunta tis. Et ſic aperiunt oculi eius: q: hoc modo fiebat ſibi reuela/ tio.ſ. abſq; gratia iuſtificante. a ¶ Quā pulcra taber.t.i.bn̄ ordinata. b ¶ Ut valles nemoroſe: vt horti iuxta ⁊c̄. i. delectabilia ad habitādū. c ¶ Ut taber. q̄ fixit dn̄s. q: ta/ bernaculū federis vbi erat habitatio diuina erat ī medio: ⁊ tē/ toria iſrl̄ in circūitu poſita: vt viſū eſt. š.ij.ca.⁊.iij. d ¶ Qua ſi cedri ꝓpe aquas. Per hoc deſignat ꝓſꝑitas populi iſra/ el. vel ſm alios hoc refert ad templum poſtea factū a Salomo ne de lignis cedrinis: vt habet.iij.Re.v. e ¶ Fluet aqua de ſitula eius. Per ſitulā que ē inſtrumentū hauriēdi aquā de puteo ⁊ effundendi ad vſum humanū: intelligit ſtudium le/ gis ⁊ ꝓphetaꝝ/ quod viguit in hieruſaleꝫ circa templū: ꝑ quod ſtudium hauriebant aque ſapientie de puteo ſacre ſcripture: ⁊ effundebantur docendo populū: ſm q̄ dicit Eſa.ij.a. De ſion exibit lex ⁊ verbū dn̄i de hieruſalē. f ¶ Tolletur propter agag rex eius. In hoc ꝓphetat de ſaule rege iſrael: qui nō i/ pleuit p̄ceptū dn̄i de deletiōe amalech: ſꝫ cepit agag regē ama/ lech viuū: ⁊ de ſpolijs meliora ſeruauit: ideo fuit reprobatus a regno/ vt habet.i.Reg.xv. g ¶ Et auferet regnū illius. q: trāſlatū fuit d̄ domo ſaul ad domū dauid. Ra.Sa. aliter ex/ ponit dicēs/ q̄ hic eſt textus: Altior agag rex eius.i.pmꝰ rex iſ/ rael capiet agag: ⁊ h̄ fecit ſaul. Et eleuabit regnū eiꝰ.ſ.regnū iſrl̄: quod fuit poſtea valde eleuatū tempe dauid ⁊ ſalomonis.
✻ Deus eduxit

Oſee.11.a a ¶ Eduxit illū de egypto. Deꝰ eduxit eū ex egypto poſt mortē ſcꝫ herodis. Unde: Ex egypto vocaui filiū. Qđ ex hͦ loco videt̄ aſſumptū ⁊ euangelio inſertū: vel de Oſee ꝓpheta. Poſt mortē herodis: vel de ſeculo eduxit illū pater ad ſemet ipſum: vt viā faceret eis qui de hoc mūdo aſcenſuri erant ad deum. b ¶ Cuius fortitudo ſimilis ⁊c̄. Omia enī demonū regna eijciēs vnū ſuū regnū q̄ſi veri vnicornis fundauit ī glīa. cornu enī regnū ſignificat. c ¶ Deuoꝛabūt gē. ⁊c̄. Edet gētes inimicoꝝ ſuoꝝ: ⁊ craſſitudīes illoꝝ medullabit ⁊c̄. Gentes. ſ. q̄s inimici ſui poſſidebāt ipſe edet deſtructa virtute inimici: ⁊ craſſitudines illoꝛuꝫ medullabit cuꝫ de his ſenſum craſſum ⁊ carnalē extenuabit ⁊ cōuertet ad intelligentiā ſpiritualē. Craſſitudo mala Craſſitudo autēꝫ in malo ponit̄: ſꝫm illō Matth. xiij. b. Incraſſatū eſt coꝛ ppl̄i huiꝰ. Et Deut. xxxij. b. Satiatus eſt ⁊ incraſſatꝰ eſt et recalcitrauit dilectus. Edit ꝙ gentes ⁊ cibū habet eos qui credūt in ſe. Unde Joh. iiij. d. Deus cibus eſt vt faciaꝫ voluntatē eius qui miſit me: cuius ſcꝫ voluntas erat vt gentes cōuerterent̄ ad fidem. Subtilitas laudabilis Subtilitas aūt laudabilis ē q2 ⁊ ſpūs ſapiētie q̄ ītelligibilis ⁊ ſanctus eſt: ⁊ vnus ⁊ multiplex dꝛ ⁊ ſubtilis. Sap.7.a d ¶ Et perfoꝛabūt ſagittis. Lxx. Et iaculis ſuis ſagitabūt inimicū. Myſtice Mat.4.b Chriſtus enī verbis ſuis vicit diabolum: ⁊ omnes cōtradicētes ſuperat et cōfringit. omnis enī qui peccat inimicus eius eſt duꝫ peccat. Si aūt verbis dei cōfixus peccata ſua agnoſcēs compungatur ⁊ ad penitentiā cōuerſus iaculis eius confixus dicit̄. e ¶ Accubans doꝛmiuit vt leo ⁊c̄. Moralit̄ B Si intellexiſti quantā requiē habeat iter ſapiētie: q̄tū gratie: q̄tūq̄ꝫ dulcedinis: noli diſſimulare: noli negligere: aggredere iter: nec heremi ſolitudinē ꝑhoꝛreſcas: habitāti eī ī hmōi tabernacul̄ occurret māna celeſte/ ⁊ āgeloꝝ panē mā ducabis. Incipe tm̄ cito ī conſoꝛtium tuū venient angeli quos ſignificāt cedri. f ¶ Quā ſuſcitare nullus audebit. Lxx. Quis ſuſcitabit eū? Nūc Joh.2.b enim a patre ſuſcitatꝰ dicit̄: Nunc ipē templuꝫ coꝛpoꝛis ſui ſuſcitare ſe dicit: ideo quaſi ꝑcunctantis ſignificat̄ affectus. g ¶ Qui bn̄dixerit tibi ⁊c̄. Bndicere chriſto Qui benedicunt: chriſto benedicunt in cōmunione paterne benedictiōis aſſumpti. Qui aūt maledicūt: maledicti ſunt. Joh.9.c Iudei qui maledixerunt chriſto lachꝛymabiliter maledicti ſunt. Quid enī poſſit illis euenire qui maledicūt ſapientie veritati et vite niſi vt ab his omnibus exules iaceant? Hec enī omnia chriſtus eſt. Maledice chriſto h ¶ Qui maledixerit tibi ⁊c̄. Oꝛige. Ego puto ꝙ nō ſolum maledicit chriſto qui ſermonē aduerſus eum ꝓfert maledictū: Sed etiā qui ſub nomine chriſtiani male agit: turpiter viuit: ⁊ inhoneſtis verbis aut factis nomē eius facit blaſphemari. Sicut nō ſolū deū benedicit: qui ſermonibus ſolis ſed actibus vita ⁊ moribꝰ facit nomen dei benedici. i ¶ Dominus priuauit te honoꝛe ⁊c̄. Oſtendit dn̄s q2 etiā balach intellexit nō iam demonū miniſterio decipi balaā: ſed dei virtute ad melioꝛa tranſferri. k ¶ Nō potero p̄terire. Sciens balaam ꝙ nō ſibi ꝑ miniſtros ſolitos reſponſa deferent̄ ſed ab eo qui habet omniū poteſtatē recte videtur ꝓteſtatꝰ ſe nō poſſe p̄terire verbū domini: vel ꝓferre aliq̄d boni vel mali ex oꝛe ſuo. Qui enim loquit̄ nō poteſt ſacrificijs vel muneribus ꝑmutari: apud quē nō eſt tranſmutatio: et ideo nō pōt ſacerdos mercede mutari vbi deus muneribus nō mouetur. Diſceſſurus tamē balaam incipit iterū ꝓphetare. Et dicit: cōſilium do tibi ⁊c̄. l ¶ Dabo tibi cōſilium. Oꝛige. Ueni Conſiliū balaam conſiliū do tibi q̄d faciat populus hic pplo tuo in nouiſſimis diebꝰ: Et aſſumpta parabola ſua ait ⁊c̄. Uelim requirere q̄s ſit hic ſenſus vel oꝛdo verboꝛū? Conſiliū enim dare nō videt̄ ſed ait quid facturus ſit hic populus populo tuo in nouiſſimis diebus. Cum videretur cōuenientius dici: veni ꝓpheto tibi quid facturus ſit populus hic populo tuo: ⁊ eſſent conſequētia vt videretur balaam ꝓphetare de his que populus iſrael facturus eſſet populo balach vel ceteris gentibus vt non relinqueret ex vꝛbibus moab vllum ſaluū. Hec ꝓphetia quoq̄ꝫ quā de chriſto coniūgit. ⁊ dicit. ī. eodē. Oꝛietur ſtella ex iacob ⁊c̄. cōuenienter poſita videret̄ ſi diceret: veni ⁊ ꝓpheto tibi. Sic ergo intelligendum eſt: conſilium do tibi diuinum. ſ. qđ in nouiſſimis diebus implēdum eſt: mihi nunc reuelatum apio tibi ⁊ manifeſto: vt ſcias quid populus hic faciat populo tuo. hoc eſt: conſiliuꝫ dei tibi manifeſto. Similiter etiam intelligendum puto quod apl̄us ait Ro. xi. d Quis cognouit ſenſuꝫ domini: aut q̄s cōſiliarius eius fuit? Hic enī quis nō pro nullo: ſed pro raro ⁊ pro eximio habetur. Cognouit enim filius ſenſuꝫ dei qui dic̄ Matth. xi. d. Nemo nouit patrem niſi filius: ⁊ cui vo. fi. re. Que ſcit ergo pater ſcit ⁊ filius: et conſilium eiꝰ ⁊ ſenſum. Spūs quoq̄ꝫ qui ſcrutat̄ alta dei ſenſum eius agnoſcit. 1.Coꝛ.2. Filius ergo qui agnoſcit: ſenſum dei cōſiliarius eius eſt: non q2 ignoꝛanti quid agat cōſilium det filius aut ſpūs: ſed conſilij et voluntatis eius particeps ⁊ ſciens eſt. Balaam ergo quia conſilij quod reuelauerat ei deus participem faciebat. balach ait: Ueni conſilium do tibi: tanq̄ꝫ qui vere videns ſit et vere audierit.

a fereꝫ regnū illius. Deus eduxit a
b illū de egypto: cuiꝰ foꝛtitudo ſi-
c milis eſt rhinocerotis. Deuoꝛa- b
bunt gētes hoſtes illius/ oſſaq̄ꝫ
d eoꝝ ꝯfringēt: ⁊ ꝑfoꝛabūt ſagittꝭ.

¶ etiā de paſſiōe xp̄i ꝓphetat balaā. ¶ cū in cruce poſitꝰ p̄ncipatus ⁊ poteſtates triūphauit. ¶ chriſtus leo in ꝑfectis: catulus leonis in paruulis.

e Accubās doꝛmiuit vt leo: et q̄ſi c

a ¶ chriſtus catulus cum. ſ. ſurrexit a ſomno moꝛtis.

f leena quā ſuſcitare nullus aude d
g bit. Qui bn̄dixerit tibi/ erit ⁊ ipē e
h bn̄dictus: qui maledixerit tibi/ in
maledictione reputabit̄. Iratuſ- f

¶ quarta prophetia.

q̄ꝫ balach contra balaā/ cōploſiſ

a ¶ ſilia in ſupioꝛi p̄fatiōe p̄miſſa ſunt.

manibus ait: Ad maledicendū
inimicis meis vocaui te: quibus
econtrario tertio bn̄dixiſti: Re-
uertere ad locū tuū. Decreuerā
i q̄dē magnifice honoꝛare te: ſꝫ do
minus priuauit te honoꝛe diſpo
ſito. Reſpōdit balaā ad balach
† Nōne nūcijs tuis quos miſiſti
ad me dixi/ ſi dederit mihi ba-
lach plenā domū ſuaꝫ argenti et
k auri: nō potero p̄terire ſermonē
domini dei mei: vt vl̄ boni quid
vel mali ꝓferaꝫ ex coꝛde meo: ſꝫ
quicq̄d dn̄s dixerit/ hoc loquar?
Uerūtamē pergens ad populuꝫ g
l meū dabo tibi conſiliū quid po-
pulus tuus populo huic faciat

☞ Dixit balaā.

Nico. de lyra

a ¶ Deus eduxit illū ⁊c̄. exponat̄ ſicut ca. precedenti. b ¶ Deuoꝛabūt gentes hoſtes illius. i. iſraelis et li gentes eſt accuſatiui caſus: hoc ē dictū/ hebꝛei perfecte triūphabunt de aduerſarijs. ⁊ hoc patet per litterā hebꝛaicaꝫ que planioꝛ eſt que ſic habet: Deuoꝛabit. ſ. iſrael gentes hoſtes ſuos/ et oſſa eoꝛū coꝛrodet. i. foꝛtitudinem earū deſtruet. c ¶ Accubans doꝛmiuit. i. doꝛmiet: ⁊ ponit̄ hic p̄terituꝫ ꝓ futuro propter certitudinē ꝓphetie. ⁊ deſignatur in hoc ſecuritas populi in terra ſibi ꝓmiſſa: aduerſarijs debellatis. iō ſubditur: Quaſi leena. ſequit̄: d ¶ Quā ſuſcitare nul. audebit. q̄ꝫdiu enī in vero cultu dei ꝑſtiterūt habitauerūt in terra iſrl̄ confidenter. e ¶ Qui benedi. tibi ⁊c̄. quaſi diceret: tanta erit opinio bonitatis huius populi ꝙ benedicētes ei reputabuntur benedicti/ ⁊ maledicentes maledicti. f ¶ Iratuſq̄ꝫ balach. Hic ponitur benedictionis interruptio per balach ipſum repꝛehendentem. ⁊ patet littera vſq̄ꝫ ibi: g ¶ Uerūtamē ꝑgens ad populū ⁊c̄. Sciebat enī balaā ꝙ q̄ꝫdiu ſpiritus dei ipſum moueret ad loquendum non poſſet populo iſrl̄ maledicere/ ſed cogitabat ꝙ in receſſu de terra illa huiuſmodi ſpiritus ab eo recederet/ ⁊ tunc permitteretur agere ⁊ loqui ſꝫm malam voluntatem ſuā/ ⁊ tunc daret ipſi balach cōſiliū contra filios iſrl̄: qđ ⁊ factū eſt: vt habebit̄ in p̄ncipio ſequētis ca. D †3.22.d

✻ Sumpta

✻ g ¶ Uerūtamen ꝑgens ad populū meū dabo tibi conſiliū. Moꝛalit̄ Per hoc aūt ꝙ balaam ꝓhibitus eſt a deo maledicere populo iſrael: tm̄ contra eū dedit conſiliū peſſimū ꝑ quod fuit tractꝰ ad foꝛnicationē coꝛpoꝛalē ⁊ etiā ſpiritualē. ſ. idolatriam: ſignificati fuerūt heretici necromātici ⁊ ꝯſimiles: q̄ timoꝛe pene coꝛꝑalis impediunt̄ ſuā docere doctrinā peſtiferā in publico/ ſed eam docent in ſuis cōuenticulis in occulto. Itē ꝑ hoc ꝙ ꝙ balaā filios iſrl̄ debellare nō potuit ꝑ demones: ⁊ tm̄ eos ꝯfudit ⁊ afflixit ꝑ mulieres: oſtendit̄ nobis q̄ꝫtū hoꝛrēda eſt familiaritas mulierū atq̄ꝫ fugienda Ecc̄s. vij. d. Inueni mulierem moꝛte amarioꝛē: q̄ laqueꝰ venatoꝛū eſt: ſagena coꝛ eius: vincula ſunt manus illius: qui autem placet deo effugiet eam.

E ℟a ¶ Dixit balaā ꝛc. Orige. Dixit balaaꝫ filiꝰ beoꝛ: Homo vere vidēs ꝛ vere audiēs ſermones dei/ſciēs ſcientiā excelſi ꝛc. Hoc nō facile de quolibet ꝓphetaꝝ ſcriptū repperi. Di/
Scire ſciāz excelſi roꝛ ergo quō de balaā ſcriptū eſt: cui nec hoc dicere cōceſſuꝫ ē quod in ꝓphetis in vſu eſt. Hec dicit dominus: ſed ait: Dixit balaam ꝛc. Quomodo ſcit ſcientiā excelſi: Quiꝰ etiā balach docuit quomodo mitteret ſcandalum coꝛam filijs iſrael vt manducarent immolata et foꝛnicarent. De apoſtolis enim vix inuenitur dictum ꝙ ſciant ſcientiam excelſi: ꝗuis Paulus dixerit ſe audiſſe arcana verba que non licet homini lo/
2.coꝛ.12.a qui. non eſt pꝛofeſſus ſe habere ſcien/
Ecci.1.a tiam excelſi. In eccliaſtico dicit̄: Omnis ſapientia a domīo deo eſt. Quod foꝛtaſſe ita intelligere poſſumus quaſi a deo ſit etiam ſapientia mundi que deſtruetur/ ꝛ pꝛincipū mundi: ꝛ ſiqua eſt: ꝑ quam falſa ſcientia cōmendatur. Sed in ſequentibus legit̄: Nō eſt ſapientia malicie diſciplina: vbi docetur quia omīs diſciplina que falſum aſſerit/etiam ſi vehemens videatur ꝛ veriſimilis: tamen nō debet ſapientia dici. Sed omīs ſapientia a deo eſt: id eſt omīs peritia que vel erga aliquam artem vſui humano neceſſaria habetur: vel cuiuſlibet rei ſcientia a deo data. Unde ī Iob. xxxviij. d. dictuꝫ ē: Quis dedit mulieribus texendi ſapientiaꝫ ꝛ varietatis diſciplinam: Et de beſeleel dicit dn̄s Exo. xxxj. a. Repleui eū ſpiritu ſapiētie et intellectus/ vt in omni ope intelligat: ꝛ ſit architectus ad operandū argentū et aurum ꝛc. Hoꝛum ergo ſciētia ab excelſo eſt. Quomodo nō geometrica ex qua ſcientia archite/
Zachꝗ.2.a ctoꝛica deriuatur: In Zacharia quo/ꝗ funiculus geometricus dicit̄/ ī quo angelus hieruſalem metit̄. Quid de muſica/cuius peritiā ita
F attigit dauid/ ꝛ melodie et rythmoꝛum diſciplinam: vt ex his omnibus ſonos inueniret quibus etiam regem vexatū a ſpiritu maligno mitigaret: De medicine vero ſcientia nec dubitandū puto. Que enim ſcientia magis eſt a deo ꝙ̄ ſanitatis: in qua etiam herbarum vires ꝛ ſuccoꝛum qualitates ac diffe/
Scientia balaam rentie noſcuntur: Scientia ergo balaam pꝛo qua vocatus ē de meſopotamie montibus ab oriente: habet originem ab excelſo. Unde nouit naturas animaliū/ vel motus auiū vel differentias vocum: ꝛ quod accepit ad ſcientiā bonoꝛum contulit ad vſus maloꝛum. velut ſi medicus venenarius fiat: ꝛ pꝛo remedijs moꝛbos/pꝛo ſanitatibus moꝛtes inferat. Ut auteꝫ amplius ſciamus totius ſapientie ſcientiā a deo origineꝫ trahere: ab hominibus autem mali ꝓpoſiti vel etiam a demonibus coꝛruptelas quaſdā ſapientie dei miſcentibus declinari
Dan̄.1.b. ad malū: ¶ Notandū ē quia dedit dominꝰ danieli et ſocijs eius ſcientiā ꝛ intellectū et pꝛudentiā in omni arte grāmatica: et Danieli dedit intellectū in omni verbo ꝛ viſione ꝛ ſom/
Dan̄.2.c nijs: ꝛ inuenti ſunt a rege decuplo ſapientioꝛes ꝙ̄ ſophiſte ꝛ philoſophi et incantatoꝛes et magi/qui erant in omni regno eius. Ex his omībus colligit̄ quomodo balaā dixit de ſemetipſo. ſ. vt intelligat̄ ꝙ origo totius ſcientie ab ipſo cepit exoꝛdiū. ſed vitio humane malicie conſpirantibus et ſurripiētibꝰ demonibus/in perniciem verſa ſunt que pꝛo vtilitate conceſſa ſunt. ¶ Grego. Dixit homo cuius obturatus eſt oculus: dixit auditoꝛ ſermonū dei/qui viſionē omnipotētis intuitꝰ ē: qui cadit: ꝛ ſic aperiunt̄ oculi eius. Neſcit impius mala que facit/niſi cū ꝓ eis puniri ceperit. Cōſiliū balaā cōtra iſraelitas p̄buit: ſed poſt in pena vidit quid pꝛius ex culpa cōmiſerit. Electi autē quia nec peccare debeant pꝛouident: oculi eoꝛum an̄ caſum patēt. Iniquus vo poſt caſuꝫ oculos aperuit: quia poſt culpam iam in pena conſpicit: quia maluꝫ debuit vitare quod fecit. b ¶ Qui cadens. Sepe maius eterna iudicia admirat̄: p̄dicationē celeſtis patrie cum audit diligit: et opera diuine diſpoſitionis obſtupeſcit. Iacens ergo miracula cōſiderat: quia dei potentiam ſciendo penſat: ſed viuendo nō amat. c ¶ Uidebo eū ꝛc. Alia littera: Oſtēdā ei/ ꝛ nō modo. Beatificabo ꝛ nō appꝛopinquat. Hec ad illos quoꝛū pſonā gerit

extremo tp̄e. Sumpta igitur pa a
a ¶ nō ait: hec dixit dn̄s: ſic mos ē ꝓphaꝝ.
a rabola: rurſum ait: Dixit balaā
a ¶ qꝛ neſcit ipiꝰ mala q̄ facit niſi cū punit̄.
filiꝰ beoꝛ/dixit hō cuius obtūra/
¶ interioꝛ.
tus eſt oculus: dixit auditoꝛ ſer/
monum dei: qui nouit doctrinā
altiſſimi: ꝛ viſiones oīpotētis vi
a ¶ qꝛ ītētionē a terenis nō leuat. ¶ qꝛ ꝑ cōtēplationē in cōſideratiōe ocl'os tēdit.
b det: q̄ cadēns aptos habet ocu/
a ¶ chꝛiſtum de quo dicitur: Orietur ſtella ex iacob ꝛc.
c los: Uidebo eūm ſed nō mō: in b
d e tueboꝛ illū ſed nō pꝛope. Oriet̄ c
a ¶ diuinitas xp̄i. ¶ quā viderūt magi in oriēte. b ¶ egrediet̄ ꝟga de radi. ieſ. Eſa. xj. a. c ¶ de qua dicit̄ pſ. ij. b. Reges eos in virga ferrea ꝛc.
ſtēlla ex iacob/ ꝛ cōſurgēt virgā d
a ¶ neq̄tias ſpiritales. ¶ vitia. ſ. in eis.
f de iſrael: ꝛ percutiet ducēs mo/ e
¶ captiuā ducet captiuitatē. ¶ hūanū ge/
g h ab/vaſtabitꝗ oēs filios ſeth: et f g
nus. ¶ caro q̄ an̄ repugnabat ſpiritui.
erit idumea poſſeſſio eiꝰ. Heredi b

pſonam gerit referunt̄. Quia doctoꝛes legis ꝛ ſcribe oſtēdūt chꝛiſtum lege ꝛ ꝓphetis pꝛomiſſum: ſed nō modo. i. quādo venit: ſed cū plenitudo gentiū introierit/tūc oſtendent/tunc beatificabunt quem modo blaſphemāt. Sed tempus quo hec futura ſunt longe eſt ꝛ in fine ſeculi. Ideo ait: oſtendā illi. i. popu/ G
lo qui tūc ſaluabit̄: ſꝫ nō mō. d ¶ Nō modo: cū iſta loquoꝛ: Quia vbi venit plēitudo tp̄is: miſit deꝰ fi. ſ. Gal. iiij. a.
e ¶ Orietur ſtella ex ia. Orig. De hac ſtella in euangelio dꝛ Matth. ij. b. Stella iacob
quia veniēs ſtetit ſupꝛa vbi erat puer. Sed ſi inde diſceſſerit vel euanuerit vl' aſſumpta ſit: vel quid omnino inde factū fuerit nō dicit̄. Sed foꝛte ſicut ī baptiſmo ſuꝑ chꝛiſtū ſpūs quaſi columba deſcēdit ꝛ māſit ſuꝑ eū: ꝛ vox patris audita ē: Mat. iij. b. Hic ē filius meꝰ dilectus: Ita ꝛ ſtella que venit ſupꝛa vbi erat puer ꝛ ſtetit in chꝛiſto ꝑmanſit. Et ſicut ibi veniſſe ſpiritū dei ſuꝑ eū ꝛ mānſiſſe in eo ita accipimus ꝙ nunꝗ̄ ab eo receſſit ſpūs dei: ita ſtella que venit et ſtetit ſuꝑ eum nunꝗ̄ diſceſſit. Ideo diuinitatis eius iudiciū illā ſtellam fuiſſe opinoꝛ. Oꝛdo quoꝗ̄ ꝓphetie idē oſtendit cuꝫ de diuinitate dicit: Oriet̄ ſtella ex iacob. De humanitate vo: Exurget ꝗ̄ homo ex iſrael: vt vtrūꝗ̄ euidēter ꝓphetatū appareat. f ¶ Et ꝑcu. du. Pꝛincipatus ꝛ poteſtates affigēs cruci. Aliter nō poteſt ſaluare moabitas/ niſi pꝛius vaſtaſſet duces impietatis. g ¶ Uaſtabitꝗ̄ oēs. Idē. Et p̄dabitur omēs filios ſeth. Iſte eſt ſeth filius adam: de quo dictum ē Gen̄. iiij. d. Suſcitauit mihi deus ſemen aliud pꝛo abel quē occidit cain. Ab hoc em̄ omē humanū genus: qui em̄ de cain fuerāt in diluuio ꝑierūt. Filij ergo ſeth omēs homines. Pꝛedā ergo accipit omēs fi/
lios ſeth victis demonibus: eos. ſ. qui ſub eoꝛū dominatiōe tenebant̄/quos chꝛiſtus quaſi victoꝛie pꝛedā ducit: ꝛ ſpolia ſalutis repoꝛtat. Un̄ Eph. iiij. b. Aſcendēs in altū captiuam duxit captiuitatē. Captiuitatem. ſ. generis humani quā diabolus ad ꝑditionem ceperat/chꝛiſtus captiuam duxit: ꝛ de moꝛte reuocauit ad vitam. b ¶ Et erit idumea poſſeſſio eius. Idem. Et erit edom hereditas eius: eſau inimicus eiuſ ꝛc. Edom idē eſt qui eſau. Hic ſm̄ hiſtoꝛiam inimicus eſt iſrael. Sed in ad/ H
uentu chꝛiſti ipſe erit hereditas eius: id eſt ad fideꝫ recipietur. Alle
Non excludet̄ ab hereditate chꝛiſti. Spiritualiter ergo edom caro intelligitur qua ſpiritui aduerſat̄. ꝛ eſt inimica eius. Sed in aduentu chꝛiſti cum ſubiecta caro fuerit ſpiritui per reſurrectionis ſpem ipſa etiam ad hereditatem veniet: Non enim ſola anima ſed et caro que aliquando fuerat inimica: per obediē/
tiam ſpiritus

Nico. de lyra

※ a ¶ Sumpta igitur parabola. Hic ponitur benedi/ Diui
ctionis reſumptio: ꝛ pꝛimo cōuertitur eius pꝛophetia ad iudeos: ſecundo ad alios/ibi: Cūꝗ̄ vidiſſet. Circa pꝛimū ex pꝛedictis patet littera vſꝗ̄ ibi: b ¶ Uidebo euꝫ ſed nō modo ꝛc. Exponitur autem hec littera ad hebꝛeis de pꝛoſperitate regni iſrael tempoꝛe dauid ꝛ ſalomonis: de qua dicit Balaam: Uidebo eum ſed nō modo: quaſi diceret: licet ſtatus illius pꝛoſperitatis mihi oſtendatur viſione pꝛophetica. tamen non erit tempoꝛibus meis: quia adhuc multū diſtat. c ¶ Oriet̄ ſtella ex iacob: id eſt dauid/vt dicunt aliqui hebꝛei: qui nominatur ſtella ꝓpter ſanctitatē: ſm̄ Ra. Sa. per ſtellam intelligitur aliqua conſtellatio ſpecialis/que apparuit circa natiuitatē ipſius dauid/deſignās oꝛtum eius: ſed cuiuſmodi fuerit illa conſtellatio nō dicit. d ¶ Et conſurget virga de iſrael. i. dauid/qui dicit̄ virga ꝓpter poteſtatem regiam. e ¶ Et ꝑcuti et duces moab. ſm̄ ꝙ dicitur. ij. Reg. viij. a. Et ꝑcuſſit dauid moab: ꝛ menſus eſt eos funiculo coequās terre. f ¶ Uaſtabitꝗ̄ omnes filios ſeth. Dicit Ra. nathan/ꝙ ſeth pꝛout hic accipit̄: ē nomē ciuitatis in terra moab: cuius populū totaliter deſtruxit dauid. g ¶ Et erit idumea poſſeſſio eiꝰ. ſm̄ ꝙ dicit̄. ij. Reg. viij. d. Et facta ē vniuerſa idumea ſeruiēs dauid. h ¶ Hereditas ſeir ꝛc. i. filijs iſrl' quoꝛū erāt iīmici.
※ De iacob erit

A B tiam ſpiritus cōſors future hereditatis exiſtet. a ¶ Iſrael vero fortiter aget. Orige: Et iſrael fecit in virtute. Quia ſcȝ tunc edom: vel eſau. i. carnis natura in hereditatis ſocietatem vocabiť: cum iſrael. i. anima facta fuerit in virtute decenter virtutibus repleta. Si enim anima ad virtutes nō veniat ſed ꝑſeueret in ignauia: nec caro ad hereditatē veniet/ ſed ad iudiciū illius qui poteſt animā ⁊ corpus perdere in gehennā. b ¶ Et perdat reliquias ⁊c̄. Idem. (Tropolo.) Perdet liberatū ꝺ ciuitate. Videam⁹ ſi forte hoc mō poſſit explanari. Ciuitatē hic mundū ītelligamus: ſicut in euāgelio de luxurioſo filio diciť: qui diſſipauit ſubſtantiaȝ patris. Acceſſit inquit ad quendā primariū ciuitatis in regione illa: a q̄ receptus in agrū mittiť porcos paſcere. Hec ǧ ciuitas cuius ille ꝑmari⁹ erat/ mundus eſt. Igiť de hac ciuitate liberatum. i. quē de hoc mūdo chriſt⁹ liberat perdit eum dicens: Qui ꝑdet animā ſuā ꝓpter me ſaluā faciet eā Mat. x. d. Salubriter ǧ ieſus ꝑdit quē de ħ mundo eruit. Si volum⁹ ǧ ad ſaluteȝ venire ⁊ de mūdo liberari: ꝑdam⁹ animas noſtras ꝑditione neceſſaria ⁊ vtili.

a ¶ obediet. ſ. ratiōi ⁊ virtuti. ¶ anima.
a **tas ſeir cedet inimicis ſuis: iſra-**
a ¶ in virtutib⁹ abiecta ignauia. b ¶ .i. chriſtus ſm carnem.
el vo fortiter aget. De iacob erit a
a ¶ ſalubriter. ¶ dicēs: Qui ꝑdiderit animā ſuā ꝓpter me inueniet eā Mat. xvj. d.
b ¶ reliquie ſalue fient.
b **qui dominet: ⁊ perdat reliquias** b
a ¶ mūdi. ¶ hereticorum vel philoſophorū qui contra deū dogmata ſua muniūt.
b ¶ quinta viſio balaam ⁊ vltima.
ciuitatis. Cūq̄ʒ vidiſſet ama- c
¶ ſicut ſupra.
c **lech aſſumēs ꝑabolam/ ait: Pri-** d
cipiū gentiū amalech: cui⁹ extre- e

Perdit enī aīam ſm xp̄m q̄ deſideria ei⁹ refrenat: cupiditates reſecat: luxuriā ⁊ reſolutionē caſtigat: ⁊ in nullo facit voluntatē ſuā/ ſed dei. Per hec ꝺr perire aīa: perit enī vita ei⁹ prior: ⁊ īcipit noua q̄ ē ī xp̄o: cui ſi cōmorimur etiā ꝯuiuem⁹. c ¶ Principiū gentiū amalech. Nō hoc ad hiſtorialem amalech referri poteſt. Nō enī prim⁹ erat antiquitate: ſȝ ad ſpiritalē q̄ declinādo populos a deo ⁊ faciēdo gētiles ex dei cultoribus amalech nominať. Et initiū gentiū diciť: q꞉ initiū dedit vt hoīes fierent gētiles mutādo gloriā incorruptibilis dei in ſimilitudinē imaginis corruptibilis hoīs: vt enī in populo dei xp̄s ē initiū: ſic in pplo qui declinat a deo ⁊ gentilis
B efficiť amalech. ¶ Orige. Initiū gētiū amalech: ⁊ ſemē eo-
Gen. 14. a rum peribit. Scriptū eſt in Geneſi: Et reges hi cōuenerunt ad fontem iudicij: hic eſt cades: ⁊ interfecerūt oēs principes
Queſtio ꝺ amalech amalech ⁊ amorreos. Sȝ queriť vtrū ſint due gētes eiuſdē noīs amalech: q꞉ in cathalago filiorū eſau ſcriptum eſt Geñ. xxxvi. a. Iſte ſunt generatiōes eſau patris edom in mōte ſeir Et hec noīa filiorū eſau: eliphaç filius adas vxoris eſau. Fuerunt auteȝ filij eliphaç: omar: ſephu: gathan: ceneç: thamna. Thamna aūt fuit concubina eliphaç filij eſau: et hec peperit amalech ipſi eliphaç. Et iſti ſunt filij adas vxoris eſau. Et p⁹ pauca: ⁊ ſunt duces ex filijs eſau: filijs eliphaç qui fuit ꝑmogenitus eſau. Dux theman: dux omar: dux ſephu: dux ceneç: dux chore: dux gathan: dux amalech. Hic igiť amalech fuit filius eliphaç ꝑmogeniti eſau de cōcubina thamna. Redeam⁹ aūt ad primā cōmemorationē de amalech: vbi hi qui reuerſi ſunt ⁊ venerūt ad fontē iudicij q̄ vocať cades: interficiūt oēs ꝑncipes amalech. Cades enī interꝑtať ſctīficatio vel ſanctū. Amalech ꝟo ablingēs pplm vl̕ declinās pplm. Qui ǧ reuertunť ad ſanctū ⁊ ꝯuertūt ſe ad ſctīficationē īterficiūt amalech qui. ſ. ablingit populū vel declinat. Hec eſt cōtraria virtus ⁊ nequitie ſpiritales q̄ declināt pplm a deo. Horū ꝑncipes ſūt ꝑncipatus cōtra q̄s ſanctis ē colluctatio: q̄s tñ ſuꝑare nō poterūt niſi cōuertanť ad ſanctimoniā que eſt cades: ⁊ in ipſa ē fons iudicij. Oīs enī qui ſe ad ſanctimoniā vertit: habet ſemꝑ añ oclos fontē iudicij. Proſpicit enī diē iudicij ⁊ purificato corde tam malorū penas q̄ȝ piorū beatitudines cōtueť: qꝺ faciens amalechitarū principes ꝓſternit. Alij ꝟo ſubijciunť principib⁹ amalech. Hos enī ablingit ⁊ cōſumit: ⁊ talem populū declinat a deo: hec ad illū primū referunť amalech. Videamus ⁊ iſtum amalech filium eliphaç ꝑmogeniti eſau quē peperit ei thanna concubina: Cuius pater eliphaç interpretatur deus me diſperſit: mater thāna: ꝑmo quidē degener: deinde defectio cōmota. Neceſſario q̄ ab his gigniť hoſtis iſrl̕ eſt: ablingēs vel declinās populū. Prim⁹ enī hebreos egreſſos de egypto aggreſſus eſt in raphidim cū moyſes dixit ad
Exo. 17. c. ieſum: Elige tibi viros ⁊ cōflige cū amalech ⁊c̄. Et poſt pauca ſcriptū eſt: Quia fugauit ieſus amalech: ⁊ populū ei⁹ gladio deiecit: cū dñs dixit ad moyſen: Scribe hec ad memoriaȝ in libro ⁊ da in auribus ieſu: q꞉ delēs delebo memoriā amalech de ſub celo. Et edificauit moyſes altare ⁊ noīauit nomē eius dñs refugiū meū. ⁊ ait: Quia in manu occulta dñs expugnat

pugnat amalech a generatiōe in generationem Vide q̄d debeat intelligi amalech quē manu occulta. i. īuiſibili expugnat de⁹ a generatiōe in generationē. In Deuteronomio quoq̄ʒ. xxv. d ſcriptum eſt: Memento quāta fecit tibi amalech cum exiſſes de egypto: quō obſtitit tibi in via ⁊ excidit caudā tuā: oēs q̄ laborant poſt te ⁊c̄. ¶ Nota quomō amalech obſtitit populo dei in via non tamen potuit ei⁹ caput abſcidere/ ſȝ caudaȝ. i. eos qui retro vltimi ſequebanť: nec ea q̄ retro erant obliuiſcētes extendebant ſe ad anteriora. Vñ Luc. ix. g. Nemo mittēs manū ſuā ad aratrum ⁊ aſpiciēs retro aptus ē regno dei. Qui enī retro C
Nota

Nico. de ly.

a ¶ De iacob erit q̄ do. ſ. vniūſaliter. ħ referť ad ſalomonē ſm aliq̄s hebreos dicētes: ꝙ ipē dominat⁹ fuit toti orbi: ſm ꝙ ꝺr. iij. Reg. x. d. Magnificat⁹ ē ǧ rex ſalomō ſuꝑ oēs reges terre ⁊c̄. ⁊ ſbdiť ibidē: Et ſinguli deferebāt ei munera. i. tributa ſm iſtos. b ¶ Et ꝑdat reli. ciui. q꞉ plures ſubiecit q̄s nō ſubiecerat pater eius. Ra. Sa. exponit ꝺ meſſia: qꝺ ꝺr hic: De iacob erit qui dominet. ſ. vniuerſaliter: ſm quod ſcriptū eſt de eo Pſ. lxxi. b. Et dominabiť a mari vſq̄ʒ ad mare: ⁊ a flumine vſq̄ʒ ad terminos orbis terrarū. Et perdat reliquias ciuitatis. i. rome que fuit ciuitas noīatiſſima. ⁊ per ipām intelligiť romanū imperiū: in quo ſucceſſerūt catholici: qui ſm eū ꝑ meſſiam venturū cū alijs gentibus ſunt deſtruendi. Sed hec expoſitio falſo innitiť fundamento. ſ. ꝙ meſſias ſiue chriſt⁹ ſit venturus q̄ȝtum ad primum eius aduentū de quo loquitur: qui tamen eſt tranſactus: vt diffuſe declaraui ꝑ ſcripturas hebreorū in quadam queſtiōe de quolibet. Item falſum aſſumit. ſcȝ ꝙ ꝑmus aduent⁹ xp̄i ſit in virtute armorū: cū Zacharias ꝓpheta dicat cōtrariū ca. ix. Exulta ſatis filia ſion: iubila filia hieruſalē: Ecce rex tu⁹ venit tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator ⁊ ipſe pauꝑ. Que auctoritas ſm doctores hebreos de xp̄o intelligiť. iō aliť exponenda eſt iſta ꝓphetia balaā a ꝑncipio: q̄ ſm omēs doctores catholicos de xp̄o intelligenda eſt: Videbo eum ſed nō modo: q꞉ balaā ⁊ oēs alij viſuri ſunt xp̄m etiā corporeis oculis: qñ in forma hūana apparebit ad iudicandū. Sed nō prope q꞉ multū diſtat iudiciū. Aliter exponiť ⁊ meli⁹ vt videť de aduētu in carne: Videbo eū ſed nō modo: q꞉ nō vidit eū in ꝑſona ꝓpria/ ſȝ in poſteris ſuis: q꞉ magi q̄ venerūt adorare xp̄m natū/ fuerūt de ſtirpe balaā. Sȝ nō ꝓpe: q꞉ natiuitas xp̄i adhuc diſtabat ꝑ magnū tēpus. Cōſequēter oſtēdiť ſignū dicti aduent⁹ cū ꝺr: ¶ Orieť ſtella ex iacob. q꞉ in natiuitate xp̄i ſtella apparuit: q̄ magos ad xp̄m natū ꝑduxit: vt habeť Matth. ij. a. ⁊ fuerunt ad hoc excitati ex ꝓphetia iſta: Et cōſurget virga de iſrl̕. i. xp̄s ꝓpter poteſtatē regiā. vñ de ipō ꝺr Pſ. ij. b. Reges eos ī ꝟga ferrea ⁊c̄. Et ꝑcutiet duces moab. i. idolatras q̄ ſignificanť ꝑ moabitas: eo ꝙ erāt idolatre: vt ptȝ ex ꝑdictis. Nec mirandū eſt de tali ſignificatiōe: q꞉ balaā parabolice loq̄bať. vt ptȝ in textu. Quod aūt deſtructa ſit idolatria poſt xp̄i aduentū: patet ꝑ effectū. Vaſtabitq̄ʒ oēs filios ſeth. i. oēs pplos ſubijciet fidei catholice ante finē mundi: licet nondū ſit impletū: de ſeth enim egreſſi ſunt omnes populi: q꞉ abel mortuus fuit ſine filijs. ⁊ filij cain fueť deleti in diluuio. Dicunť aūt vaſtari filij ſeth ꝑ cōuerſioneȝ ad fidem catholicā inq̄ʒtum deſierūt eſſe qꝺ erant ꝑ infidelitatem: ſic ꝺr Prouerb. xij. a. Verte impios ⁊ non erūt. ſupple impij: ſicut erant prius. Et erit idumea poſſeſſio ei⁹ ⁊c̄. ꝑ edom et ſeir ſm hebreos intelligiť ciuitas romana: ⁊ ipſa facta eſt poſſeſſio xp̄i: q꞉ facta eſt ſedes principalis ſui vicarij. De iacob erit q̄ dominet. ſ. vniuerſaliť: q꞉ xp̄o ſubiecta ſūt oīa. ſm ꝙ ꝺr Matth. xxviij. d. Data ē mihi oīs ptās ī celo ⁊ ī terra. Et ꝑdat reliq̄as ciuitat̕. i. cōgregatiōis malorū obſtinatorū. q̄ ſunt ciuitas diaboli ſic ⁊ iuſti ſunt ciuitas dei. c ¶ Cūq̄ʒ vidiſſet. Hic cōuertitur ꝓphetia balaā ad alias gētes: ⁊ ꝑmo ad amalechitas. cū dicitur: d ¶ Principiū gētiū amalech. nō pōt dici ꝙ amalech ſit ſimpliciter ꝑncipiū gentiū: q꞉ fuit fili⁹ eliphaç filij Eſau vt habeť Geñ. xxxvj. b. ante quē fuerūt multi gentiles: ſȝ diciť principium gentium que inſurrexerant primo contra filios iſrael poſt exitum de egypto. vt habetur Exoꝺ. xvij. c. e ¶ Cuius extrema perdentur. per filios iſrael: quod factum fuit tempore ſaulis regis: vt habetur. j. Regū. xv. b. Secundo cōuertitur prophetia ad filios ietro. cum dicitur:

Roma peribit
Nota queſtionē poſtillatoris
D
Orieť ſtella ex iacob
Deſtructio idolatrie tēpore natiuitatis chriſti
amalech ꝑincipium gentium

a ma perdētur. Vidit quoqȝ cineū: et aſſumpta parabola/ait: Robuſtū quidē eſt habitaculū tuū: ſed ſi ī petra poſueris nidū tuum: ⁊ fueris electus de ſtirpe cin/ quādiu poteris ꝑmanere? Aſſur eni capiet te. Aſſūptaqȝ parabola iterū locutus ē: Heu q̄s victurꝰ ē quādo iſta faciet deus? Venient ī trieribus de italia/ ſuperabunt aſſyrios/ vaſtabuntqȝ hebreos/ ⁊ ad extremum etiam

¶ chriſto. ¶ ſpem. ¶ nidus meus vel poſſeſſio. ¶ dirigens. ¶ concluſio ꝓphetie balaam. ¶ ſm deū: nō cōmuni vita. ¶ demonū gentes. ¶ aſſyrij. ¶ ppl'm dei. ¶ cū vires ſuas effuderint.

E eni retro inuentus fuerit in cauda abſcidet eū amalech. In libro etiā regum ait ſamuel ad ſaul: Hec dicit dñs deus virtu
1. Re. 13. a tū: Recogitaui oīa q̄ fecerit amalech aduerſum iſrl'/ qñ ꝑcuſſit eum ī via cū aſcēderet ex egypto: nūc ergo vade ⁊ ꝑcute amalech: ⁊ anathematiza oīa q̄ hȝ/ ⁊ nemi ꝑcas ⁊c̄. Paulo poſt:
Ibidem. c Penitet me q: vnxi ſaulē ī regē. Et h̄ ergo obſerua quō deus ꝑ ꝓphetaȝ ꝑcipit ſauli/ vt expugnaret amalech: et nō ꝑcat cuiqȝ: ⁊ q: pepcit/ offenſam occurrit inexpiabilē: vt cōtra naturā ſuā deus diceret: Penitet me q: vnxi ſaul ī regē. Nō ergo parcamꝰ illi qui declinat populū vl' ablingit ⁊ deuorat. Inuiſibilis amalech qui volētibus aſcendere de egypto ⁊ de mundi tenebris cōſcendere ad terrā ꝓmiſſionis reſiſtit in via ⁊ impugnat: et ſi inuenerit laſſos defectos retro aſpicientes: in vltimis ⁊ in cauda poſitos abſcidet et ꝑimet. Ideo tendēdū eſt ad anteriora: ⁊ in verticē mōtis aſcendendū: ⁊ ſemper leuāde manus in oratiōe ad celū: vt ita demum vincat amalech. Dauid cū multa bella geſſiſſet: ⁊ contra allo/
† Dañ. 11. e philos fuiſſent ei acerrimi frequēteſqȝ cōflictus: nō ſcribit obtinuiſſe regnuȝ niſi prius domuiſſet amalech. Vñ etiam regreſſus ē dauid poſtqȝ cecidiſſet amalech: ⁊ ſuſcepit regnuȝ ſaul: cū tamē amalech ſcribat multas prius ſtrages feciſſe ī populo iſrael: ⁊ incendiſſe plurimas vrbes. Añ aduentū eni veri dauid qui natus ē ex ſemine dauid: ſpiritales amalechite: id eſt cōtrarie ꝟtutes multas ſtrages fecerūt ī populo iſrael: ⁊ ipſius dauid captiuauerūt duas vxores: iudeū. ſ. ⁊ gentilē populū. Omnes eni cōſtat ſub pctō fuiſſe: ſed nō in his rerū exitus manſit. Adueniens autē dauid/ inuenit diſꝑſos amalechitas mādu cātes et bibentes ⁊ exultantes preda: et cecidit eos: ⁊ poſt hanc cedē regreſſus ſuſcepit regnuȝ. De hoc ergo amalech ait balaam: Initiū gentiū amalech: ⁊ ſemē eorum ꝑibit. Semen eoꝝ eſt ꝑſuaſio ⁊ doctrina qua docent homines declinare a deo: hoc ergo peribit: nō ipſi in quibus ſeminatū eſt. ipſi eni cum cōuerſi ingemuerint ſalui erūt. Hec expoſitio illis obſiſtit qui deū legis duricie ⁊ crudelitatis accuſant: qui nō ſolum gentē amalech/ ſed ⁊ ſemen eius ꝓnūciant periturū/ cū gens ad ſpiritales nequitias referat. Semē ꝟo doctrina gentiliū ſuꝑſtitionū ⁊ cultus idoloꝝ: et oīs ſecta que a deo populū declinat exponat. a ¶ Vidit quoqȝ
De cineo cineū. Idē: Et videns cineum dixit: Valida habitatio tua. ⁊ ſi poſueris nidum tuum in petra: ⁊ ſi fuerit tibi beor nidus aſtutie aſſyrij captiuū te ducēt ⁊c̄. Beor pater ē balaā/ hereticos figurās. Et dicit q ſaluꝰ poſſit eſſe cineus/ ſi ponet in pe/
Tropolo. tra. i. in xp̄o nidū ſuū: ſpem. ſ. nec hereticoꝝ circūdet eū et circūſcribat aſtutia. Si eni hoc fecerit: nihil ꝓderit q ī petra locatus videt: ab aſſyrijs eni captiuus ducet: malignis. ſ. ſpiritibꝰ a qbꝰ heretici captiuant. Videt huiꝰ expoſitiōis ⁊ cōiūctio cōturbare ſenſum: ſed ꝟnaculū ē hebree lingue ī coniunctiōe frequēter vti/ vt interdū abūdet. Habet eni vnaqqȝ lingua aliqd ꝓprietatis qđ apud alias videt vitioſū. Hic ergo ⁊ cōiūctio abūdat ⁊ ſuꝑfluit. Caueat ergo cineus (q̄ interꝑtatur poſſeſſio) cuiuſ poſſideat iſtā gratiā/ vt ī eccleſia xp̄i ſit: ne forte aſtutia beor circūueniat eū: ⁊ declinās ad praua dogmata tradat aſſyrijs: qui eni blaſphemāt ī eccleſia poſiti/ tradūtur ſathane vt diſcāt nō blaſphemare. Tradunt aūt aſſyrijs q̄ interꝑtant dirigētes: nō vt penitꝰ pereāt/ ſȝ dirigāt ⁊ corrigāt ⁊ diſcāt nō blaſphemare. Nō videt cineū valde culpabiliter noīare/ cui dixit ſaul. j. Re. xv. b. Diſcede de medio amalech ⁊ nō ꝑcutiā te: q: feciſti miſcdiaȝ ī iſrl' ⁊c̄. Huiꝰ robuſtū ē ha/
Moralit' bitaculū ſi ponat ī petra q̄ ē xp̄s nidū ſuū. ¶ Gre. Cineꝰ poſſeſſor. Qui ꝑñtia poſſidēt: q̄ ingenio pollent: q̄ ingenio ſecularis ſapiētie callēt: q̄ vere ſibi robuſtū habitaculū cōſtruūt: ſi ſe īfirmos ſentiūt: ⁊ ī excelſa hūilitate xp̄i fouēda mentis fiduciā ponūt: ⁊ oīe quod ꝑterit cordis volatu trāſcēdunt.
b ¶ Electꝰ. Electi de nūero ſapiētū/ veritatis inqſitores vita viuūt ꝑpetua. vñ Ecc̄i. xxiiij. c. Qui elucidāt me vi. et. ha.
ꝑabola q̄d c ¶ Aſſur. Diabolꝰ. ſ. cui heretici tradunt dirigēdi ⁊ corrigēdi. d ¶ Parabola. Sepe ꝑabolice loq̄ dicit: ne q̄d ī his nō q̄ſi ꝑabolā/ ſed ſm l'ram accipiamꝰ. e ¶ Quis victurꝰ:
Tam felix

Tā felix q̄ hec videat/ ſentiat/ intelligat ⁊ credat/ q hec ita fecerit deꝰ. f ¶ Qñ iſta faciet deꝰ. Cū. ſ. orietur ſtella ex iacob: ſurget hō ex iſrael: ⁊ delebit amalech/ ⁊ ſemē eius ꝑibit: Id ē cuȝ veniet chriſtus: ⁊ cultū idoloꝝ deſtruet: ⁊ demonū ꝑtātē ſubijciet. g ¶ Venient ⁊c̄. Videt ſignificare q iuxta īcarnationē
Littere dñi venirēt romani/ aſſyrios/ hebreos ⁊ oēs oriētales ſuꝑaturi: ⁊ tadē regnū ꝑdituri ſm ſtatuā daniel. Vel q in aduētu xp̄i ī fine tēpoꝝ/ qđ ꝑs occidētalis ſignificat: oīa regna mūdi gladio ſpūſ: id ē ꝟbo dei ſuꝑent: et ī tpe antichriſti
Eph. 6 ceſſet ꝑdicatio euāgelij. ¶ Orige. Et exibūt de manibꝰ ſcitioꝝ/ ⁊ affligēt aſſyrioſ. Scitij īterꝑtant plaga finis. Qui ergo cōuerſi ad deū ⁊ a chriſto eruditi plagā que in fine ſeculi impijs veniet effugiunt affligent aſſyrios: Id eſt hi quibus in agone poſitis conteret deus ſathanam ſub pedibus affligent aſſyrios: id eſt demones. Calcabunt eni ſu/
Lu. 10 per ſerpentes et ſcorpiones: et ſuper omnem virtutem inimici. h ¶ Hebreos. Hebreus eſt qui de egypto trā
Alleg. ſit ad terram promiſſionis: de tenebris ad lucem: de morte ad vitam. Sed nō ſine magno certamine poteſt obtinere. Affligit ergo et affligitur: cedit aduerſariuȝ et ceditur. Affligunt ergo aſſyrij hebreos: id eſt populum dei/ ſicut affliguntur ab eis. i ¶ Etiam ipſi peribunt. Idem: Et ipſi pariter peribunt. Non cum hebreis ſcilicet/ ſed pariter: id eſt ſtatim vt hebreos afflixerīt. Pariter enim grecus ſermo pro ſtatim ponit. Hic ergo erit finis omnium: vt aſſur cui tradebantur delinquentes in populo dei: vel in interitum
1. Cor. carnis vt ſpiritus ſaluus fieret: vel vt diſceret non blaſphema
1. Tio re/ pereat etiam ipſe ab eo qui poteſtatem habet perdere in ge
Mat. hennam: Qui dicet eis Matth. xxv. d. Ite in ignem eternum qui preparatus eſt diabolo et angelis eius. Periit vna ouis
Ibi. 2 de centum: ſed hanc bonus paſtor relictis nonagintanouem
Lu. 15 in montibus: deſcendens ad hanc vallem lachrymarum: et requirens inuenit: et impoſitam humeris reportauit. Iſte autē aſſur qui in fine omnium dicitur periturus: neſcio ſi aliquando aut queri poſſit aut inueniri: periit ergo non errore/ ſed iudicio: non lapſu motus/ ſed perſeuerantia obturatus. Quod enim ſcriptum eſt Deutero. xxxij. f. Ego occidā ⁊ ego viuere faciam: deducam in infernuȝ ⁊ reducam: neſcio ſi generaliter ad omnes aſpiciat: an ad eos tātū quos deceptio diaboli deducit in mortem.

Nico. de lyra

* a ¶ Vidit quoqȝ cineū: ⁊ aſſumpta parabola/ ait. Iſte cin (a quo dicti ſunt cinei) fuit filius Ietro/ vt dicunt aliqui: vel potius ipſemet ietro vt dicunt alij: prout dictum eſt ſupra. x. ca. Et ponit hic iſte populus iuxta amalech: quia habitabat iuxta eum. ſm q dicit. j. Regū. xv. b. Dixitqȝ ſaul cineo: Abite: recedite atqȝ diſcedite ab amalech: ne forte inuoluaȝ te cum eo. b ¶ Robuſtum quidē eſt habitaculū tuū. Locus eni ſue habitationis erat fortis propter difficilem acceſſuȝ ex rupibus. ſequit: c ¶ Aſſur eni capiet te. Fortitudo eni loci nō potuit eū ſaluare/ quin caperet ⁊ captiuaret cum decē tribubus iſrael/ quas captiuauit rex aſſur tempore Oſee regis iſrael: vt habet. iiij. Regū. xvij. Tertio cōuertit parabola ad romanos/ cum dicit: d ¶ Aſſumptaqȝ parabola ⁊c̄. prophetie tamē ſue ꝑmittit exclamationē dicens: e ¶ Heu quis victurꝰ eſt quando iſta faciet deus? ſcȝ que ſequunt. q. d. tanta ſtrages ꝑ romanos fiet in diuerſis partibus orbis/ q vix poterit aliquis euadere gladium eorū. f ¶ Venient in trieribus: Id eſt in nauibus: g ¶ De italia. quia ꝑ nauigium venit exercitus romanoꝝ ad partes illas orientales. h ¶ Superabunt aſſyrios: quorū dominiū erat magnum. i ¶ Vaſtabūtqȝ hebreos: quod inchoatū eſt tpe pompeij: ⁊ conſūmatū tempore Titi ⁊ veſpaſiani. k ¶ Et ad extremū etiā ipſi peribūt. ſ. romāi: qđ expoſuit Ra. Sa. futurū
Romā gni ite p regē meſſiā/ vt dictū ē. ſ. ⁊ īprobatū. Ideo aliter dicēdū/ q h̄ factū eſt ꝑ bella inteſtina inter romanos conſurgētia: propter que multa regna receſſerūt a dominio imperij romani: et illud quod remanſit videt quaſi quotidie inteſtinis bellis caſſari: et h̄ notat cuȝ dicit: Ipſi ꝑibunt. ſ. a ſemetipſis bellis inteſtinis.

* Balach quoqȝ

A B in mortem. a ¶ **Surrexitqꝫ balaam.** Quia balaam dei
virtute conſtrictus non potuit iſrael maledicere volens regi
placere/ait: Ueni conſilium do tibi:ſed conſilium nõ aperuit
quod tamen refertur in fine huius libri:ſed pleniꝰ vbi iohan
nes ait Apoc.ij.d. Habes ibi doctrinã balaam: qui balach
docuit vt mitteret ſcandalũ in conſpe/
ctu filiorũ iſrael: vt manducarent ido/
lis immolata ⁊ fornicarent̃. Quaſi po
pulus hic nõ ꝓprijs viribus ſed deũ
querendo vincit ⁊ pudiciciã conſeruã/
do. Deijce pudicitiã ⁊ ſponte vincet̃:
nõ virtute militũ ſꝫ decore mulieꝝ pu/
gnandũ eſt:forma vincit armatos: fer
rum pulchritudo captiuat. Ubi ſenſe/
rint eos mulieres manꝰ dediſſe libidi
ni:nõ ſe prius cupientibus prebeãt ꝙ̃ de ſacrificijs idolorum
comedant:et conſecrentur beelphegor. Rex vero balach cõ/
tinuo conſilio paruit.

¶ non hebrei. a ¶ dicente iuſto iudice
Matth.xxv.d. Ite maledicti ĩ ignẽ eternũ
a ipſi peribũnt. **Surrexitqꝫ balaã: et reuerſus ẽ in locum ſuũ: ba/ a lach qꝫ via qua venerat redijt.**

Nico.de lyra

✻ a ¶ **Balach quoqꝫ via q̃ venerat redijt.** conduxe/
rat enim balaam vſqꝫ ad fines terre ſue:vt haberet conſiliũ
ab eo contra filios iſrael in fine ſicut ei ꝓmiſerat.

In ca.xxiiij.vbi dr̃ ĩ poſtil. Q̃ pulchra tabernacula tua ⁊c̃.

Additio

Circa ꝓphetias balaã tam p̃cedẽtes ꝙ̃ ſe/
quẽtes tria occurrunt attẽdenda. Primũ
de ꝓphetijs balaam est ꝙ licet de ſtatu populi iſraelitici a principio vſqꝫ ad finem
tractent: vt patet. nunꝙ̃ tamẽ aliquid tangunt de infortunijs
ſeu aduerſitatibus:licet multa talia eis deuenerũt: tam tem/
pore iudicum ꝙ̃ etiã temporibꝰ regũ: ⁊ maxime in captiuitate
babylonica ⁊ in alijs:ſed ſolum tangunt ꝓſperitatem eorũ.
Cuius ratio poteſt eſſe ꝙ deus nolebat vt talia reuelarentur
balaã:nec per ipſum manifeſtarent̃ gentibꝰ. ne ex h̃ poſſent
audaciã aſſumere reſiſtendi ſeu inuadendi eos: ⁊ ideo ĩ prin/
cipio deꝰ vniuerſaliter dixit ipſi balaã: Nõ maledicas popu/
lũ:q̃ bñdictus eſt. in quo ꝓhibuit ſibi ne aliquid mali de eis
B diceret̃. Secũdũ q̃ balaã ꝓphetauit de his q̃ ꝑtinent ad pro
ſperitatẽ illius ppl̃i:nõ ſolũ tẽporalẽ:ſꝫ etiã ſpũalẽ. q̃ quidẽ
bona ſpũalia intelligenda ſunt de iuſtis.ſ.de iſrael ſeu iacob
ſm ſpm̃:nõ aũt ꝺ ꝑuerſis: vt patebit inferiꝰ ĩ locis ſuis. Ter
tiũ eſt ꝙ quattuor ꝓphetie iſtiꝰ balaã vident̃ reſpicere q̃ttuor
ſtatus populi iſraelitici. quoꝝ primꝰ ante legẽ eſt.ſ. ab abraã
vſqꝫ ad dationẽ legis. ſecũdus eſt a datione legis vſqꝫ ad tẽ/
pus quo poſſederũt terrã ꝓmiſſionis: anteꝙ̃ tñ regẽ habuiſ/
ſent aut tẽpluꝫ. tertiꝰ vero a tẽpore p̃dicto vſqꝫ ad tẽpus quo
habuerũt regẽ ⁊ tẽplũ incluſiue. quartus vero ⁊ finalis ſtatꝰ
populi ſub chriſto: ⁊ in oĩbꝰ iſtis ſemꝑ tangit̃ ꝓſperitas eo
rum: omiſſis aduerſitatibus ratione p̃dicta. In prima igit̃ ꝓ
phetia cõmẽdat primũ ſtatũ illiꝰ populi de quattuor. Primo
de hoc ꝙ erat a deo benedictus: vnde nõ poterat maledici ꝙ
correſpõdet cũ hoc qđ fuit dictũ abrae in prima ſui vocatione
Geñ.xij.a. Benedicã tibi ⁊c̃. Et bñdicã bñdicentibꝰ tibi ⁊c̃.
de quo dicit hic balaã: Quõ maledicã cui nõ maledixit deus.
Secũdo cõmẽdat eũ de hoc ꝙ erat ſeꝑatus in gentibꝰ in fide
de qua hic dr̃: Populus ſolus habitabit: ⁊ inter gentes non
reputabit̃. ⁊ q̃ iſta diſtinctio incepit ab abraã ⁊ fuit continua
ta ꝑ patriarchas: ideo huic diſtinctiõi p̃dicit: De ſummis ſili/
cibus videbo eũ: ⁊ de collibus conſiderabo illũ.ſ. de viris iu
ſtis ⁊ ꝑfectis qui montibus in ſcriptura aſſimilant̃: a quibus
ille populus ſumpſit initiũ. Tertio cõmẽdat eũ ꝺ magna nu/
meroſitate: quia cuꝫ primi patres eſſent pauci: tamẽ ĩ magnã
multitudinẽ creuerũt. de quo dicit: Quis dinumerare poſſit
puluerem Jacob ⁊c̃. correſpondent ad illud quod dixit deus
abrae Geñ.xiij.d. Multiplicabo ſemen tuũ ſicut puluerẽ ter
re. Quarto cõmendat eũ de bono fine. de quo dicit: Moriat̃
anima mea morte iuſtorum: ⁊ fiant nouiſſima mea horũ ſimi/
lia. correſpondet ad hoc quod dicit̃ Geñ.xv.c. Tu aũt ingre
dieris ad patres tuos in pace. in quo videt̃ aſſecurare euꝫ de
penis alterius vite: vnde in ſinu abrae iuſti ante aduẽtũ chri/
ſti legunt̃ collocari: vt Luc.xvi.f. Nec miruꝫ ſi balaam cum
eſſet peſſimus appeteret finem iuſtoꝝ. Nam ſcđm Grego. in
paſtorali: Sicut plerũqꝫ mali inutiliter cõpungunt̃ ad iuſtici
am: ſic plerũqꝫ boni innoxie tentant̃ ad culpam. In ſecũda ꝓ
phetia primo cõtinuat dicta dicẽdis dicẽs: Non eſt deus q̃ſi
homo vt mentiat̃ ⁊c̃. q.d. iſte populus vt dixi non eſt maledi
ctus a deo/ſed econtra: quia deus mentiri non poteſt ideo ad
benedicendũ adductus ſum ⁊c̃. Conſequenter videt̃ tangere
ſcđm ſtatum populi ſupradictũ quẽ cõmẽdat in q̃nqꝫ. Primo
a ſeparatione
idolatrie q̃ in primo p̃cepto fuit ꝓhibita. de quo C
dicit: Non eſt idolũ in iacob: nec videt̃ ſimulacrum in iſrl̃. Se Cõmẽdat
cundo cõmendat illũ ſtatũ de cultu vnius dei. qđ multipliciter iſrael ꝑ ba/
tradit̃ in lege. de quo dicit: Dñs deus eiꝰ cũ eo eſt. Tertio cõ/ laã in q̃nqꝫ
mendat eũ de hoc ꝙ etiã ſine rege tẽporali victoriã obtinebant
de regibꝰ ſibi aduerſantibꝰ: vt patet p̃/
cipue in hiſtorijs ioſue ⁊ etiã iudi. de q̃
dicit̃: Clangor victorie regis in illo eſt
q.d. licet nõ habeãt regẽ tꝑalẽ obtinẽt
tñ victoriã ac ſi regẽ habuiſſent: ⁊ q̃ il/
la victoria ꝓcedebat ab illo cuiꝰ fortitu
do maxima eſt/ideo ſubdit: Dñs deus
eduxit eum de egypto: cuiꝰ fortitudo ſi/
milis eſt rhinocerõtis.ſ.cuiꝰ cornua in
quibus deſignatur poteſtas ſeu fortitu
do: ſunt preeminentia ceteris. Quarto cõmendat eos in hoc ꝙ
non regebant̃ in cognitione agendorũ ſeu futuroruꝫ ꝑ vana et
ſuperſtitioſa/ſed per reuelationes diuinas. de quo dicit: Non
eſt auguriũ in iacob: nec diuinatio in iſrl̃/ ⁊ tẽporibꝰ ſuis dicet̃
iacob ⁊ iſraeli q̃d operatus ſit dñs.ſ.ꝑ ꝓphetas denunciantes
ea que deus vult operari. Quinto cõmendat eos de hoc ꝙ in
ꝓmptu erat eis parata victoria ꝺ aduerſantibus/de quo dicit:
Ecce populus vt leena conſurget ⁊c̃. Et non accubabit leo do/
nec deuoret p̃dã ⁊ occiſorũ ſanguinẽ bibat: qđ põt intelligi de
illo populo ſub moyſe. qui quidem moyſes non accubauit.i.
mortẽ non vidit donec deuicit reges fortes ſeon ⁊ og ⁊ madia
nitas: quoꝝ ſanguineꝫ effudit. Uel intelligit̃ de toto ppl̃o qui
nõ accuſabit.i. nõ habebit quietã poſſeſſionẽ terre ſibi ꝓmiſſe:
donec occideret oẽs reges chanaã: vt patet in hiſtorijs ſacris
de hoc tractãtibꝰ. In tertia ꝓphetia videt̃ tangere tertium ſta
tum populi ſupradictũ quẽ cõmẽdat in q̃nqꝫ. Primuꝫ in hoc ꝙ
habebant habitationẽ diuinã inter eos/ et hoc q̃ñqꝫ ĩ tentorijs
ſicut a tꝑe moyſi vſqꝫ ad dauid incluſiue: q̃ñ arca federis que ĩ
tentorio a moyſe fabricata exiſtens in diuerſis locis figebatur:
quãdoqꝫ vero in tabernaculis.ſ. in templis ſicut in tẽplo Sa/
lomonis/ ⁊ poſtea in templo ꝑ Eſdrã ⁊ Neemiam edificato/ ꝺ
quo dicit: Q̃ pulchra ⁊c̃. Ubi notandũ ꝙ in hebreo in hoc lo/
co prius ponuntur tentoria ꝙ̃ tabernacula: ſicut ⁊ in ordine tẽ/ D
poris priora fuerunt: vñ aſſimulat hm̃õi tentoria vallibus ne/
moroſis ⁊ hortis irriguis: in q̃bꝰ q̃ſi hoĩes ĩ trãſitu delectant̃:
eo ꝙ talia tentoria nõ habebant locũ fixum/ſed mouebantur ꝺ
loco in locum tranſeundo/vt dictum eſt. De tabernaculis vero
ſcꝫ de templis que immobilia erant ⁊ cedrina: dicit ꝙ taberna/
cula que fixit dñs quaſi cedri ꝓpe aquas. Secundo cõmendat
illum ſtatum de doctrina ſacra/de quo dicit̃: Fluit aqua de ſitu
la eius: exponit̃ ꝓut in poſtilla/ de ſtudio legis ⁊ ꝓphetarũ qđ
viguit in hieruſalẽ/vel de ſapiẽtia Salomonis ad quã audien
dam de vniuerſa terra veniebãt: vt in.iij. Reg.iiij. Tertio cõ/
mendat illũ de regno tꝑali/ q̃ primus rex qui fuit in iſrael deui
cit regẽ agag qui erat principalis aduerſarius illius populi de
quo dicit ſm verã litteraꝫ hebraicã: Supextollet̃ ſuꝑ agag rex
eius/ ⁊ ſequitur: Et eleuabit̃ regnum eius: exponitur prout in
poſtilla. Quarto cõmendat illum ſtatum de victoria quam ha/
buit de circũſtantibus aduerſarijs: vt patet tꝑe dauid: quaꝫ vi/
ctoriã attribuit fortitudini illius qui eduxerat eos de terra egy
pti dicẽs: Deus eduxit illũ de egypto ⁊c̃. Deuorabunt gentes
hoſtes illiꝰ ⁊c̃. Quinto cõcludit hãc ꝓphetiã correſpondenter
ad primũ dictum ſue ꝓphetie vbi dixerat: Quõ maledicam cui
non maledixit dñs. q.d. illa bñdictio dei qua hunc populũ ĩ pa
tribus benedixit firma eſt ⁊ irretractabilis. In quarta vero ꝓ/
phetia agit de quarto ſtatu illius populi.ſ. ſub xp̃o/ vnde in hac
prophetia ⁊ nõ in alijs facit mentionem ꝺ extremo tempore: q̃
vltimus ſtatꝰ populi iſraelitici ſm oĩes in hac vita eſt tempus
Meſſie: vltra qđ non eſt niſi aliud ſeculum. Et q̃ in hoc ſtatu
myſteria abſcondita a ſeculis erãt implenda: idcirco in hac tm̃
ꝓphetia de ſe dixit. Qui nouit doctrinã altiſſimi. q.d. iſta que
dicturus ſum nullus ſcit: niſi qui nouit doctrinaꝫ altiſſimi.i. ſe/
creta altiſſimi: quẽ quidẽ ſtatum commendat in quattuor. Pri/
mo ex hoc ꝙ rex eius futurus erat celeſtis. de quo dicit̃: Orient̃
ſtella de iacob: vnde Ra.moy.gerũdeñ. ſic dicit in hoc loco/ q̃
Meſſias cõgregaturus eſt diſperſiões iſrael ab extremis ter/
re vſqꝫ ad extremũ: idcirco aſſimilat euꝫ ſtelle q̃ tranſit ꝑ firma/
mentũ a ſummo celo. De quo etiã dixit Daniel: Ecce in nubi/
bus celi ſicut filius hoĩs veniebat/ hec ille. Qđ ſatis concordat
veritati noſtre: licet ipſe qui loquitur: hoc non ꝑfecte ſentiret.
In ſignũ aũt huius.ſ. ꝙ rex Meſſias eſſet rex celeſt̃. ſtella no/
ua apparuit magis: cuꝫ natꝰ eſſet chriſtꝰ Matth.ij.a. Scđo cõ
mendat ſtatũ iſtũ ex ꝑte p̃dicti p̃ſidentis.ſ. xp̃i: q̃ idolatriaꝫ pe/

E nitus deuaſtaturus erat: ⁊ ſic princeps huius mũdi eiiciẽ/
dus erat foris: vt habetur Ioh. xij. e. ⁊ de hoc dicit: Conſur/
Ps. 44. b get virga de iſrael. ſ. virga directiõis virga regni tui. Dilexi
ſti iuſticiã ⁊ odiui iniquitatẽ. Et qꝛ idolatria añ tempus legꝭ
euãgelice totũ mundũ cõprehẽdebat: idcirco dicit: Vaſtabit
qꝫ oẽs filios ſeth. A ſeth enĩ genꝰ humanũ cõſequẽter deſcẽ/
dit: ꝓut deducit in glo. Vaſtauit igit chriſtus omnes a ſeth
deſcendentes: quia deorum ſuorum cultuʒ amouit: ⁊ templa
vaſtauit / ⁊ aras deſtruxit. Nominauit tamẽ inter oẽs gen
tes moab ⁊ idumeã ſeu ſeir / que ẽ terra ipſiꝰ edom ꝓpter di/
uerſas rationes. Moab enĩ qꝛ cũ moabitis loquebat: quaſi
diceret eis: Et ſi ꝓnũc nõ ſupabunt te: tamẽ in futuꝝ eis ſub/
iicieris. Idumeã vero nominauit: quia fuit primus aduerſari/
us ipſius iacob ab vtero: cuius primogeniturã ⁊ benedictio
nem iacob accepit / vt patet Geñ. xvij. Et ideo in ſcripturis ſi
cut iſrael ſepe accipit ꝓ ꝑplo qui ſb fide ⁊ cultu dei reſidet: eti
am ſi ab iſrael nõ deſcendat ſm carnem: ſic edom et ſeir ſepe
accipitur ꝓ gente que aduerſatur populo dei: etiã ſi ab edom
⁊ ſeir ſm carnem nõ deſcendat: prout in ꝓphetia Abdie deo
duce largius eſt tractandũ: quod in chriſto impletũ eſt. Sub
iecit eñ omnes tales in primo aduẽtu / ad hoc ſpiritualiter cũ
Mat. 28 d poſt reſurrectionẽ dixit: Data eſt mihi omnis poteſtas in ce/
lo ⁊ in terra: ſm quam poteſtateʒ condemnauit omnes ĩfide
les dicens: Qui nõ crediderit condemnabitur: Mar. xvi. d.
Et iſto etiã modo poteſt intelligi id quod dicitur: Vaſtabitqꝫ
omnes filios ſeth. Tertio cõmendat illũ ſtatum reſpectu po/
puli qui fidẽ chriſti cũ tãta conſtãtia ⁊ virili fortitudine ſuſce/
perũt: ꝙ etiã vſqꝫ ad effuſionẽ ſanguĩs fideʒ chriſti ꝑ orbẽ di
uulgauerũt: de quo dicit: Iſrael vero fortiter agit. Quarto cõ
mendat illum ſtatũ circa ſecundũ aduentũ / quãdo nõ ſolũ idu
mei. ſ. aduerſarij fidelium erunt ſubiecti fidelibus modo pre
dicto: ſed etiam ex toto conſument euntes in ignem eternuʒ:
f ⁊ de hoc dicit: De iacob erit qui dominet / ⁊ perdat reliquias
Abdie. f. ciuitatis. ſ. mũdi vel diaboli. Unde Abdias ꝓpheta de hoc
tractãs ſimiliter dicit: Nõ erũt reliquie domus eſau. ⁊ ſic fini
tur quarta ꝓphetia que reſpicit iſrael ſm quattuor ſtatus predi g
ctos / tãgẽs ꝓſpitates eoꝝ: ⁊ nihil exprimẽs de aduerſitatibꝰ in
termedijs ratiõe iã dicta. In ſequẽtibꝰ vero tãgit ſtatũ gẽtilitatꝭ
ſpecialiter reſpectu iſraelis: ⁊ eſt quinta ꝓphetia. Vñ glo. inter/
linearis vbi dicit: Cũqꝫ vidiſſet amalech: interponit ſic: Quin
ta viſio balaã: in qua viſione ſeu ꝓphetia agit de tribus gene/
ribus gẽtiũ. ſ. de primo aduerſario iſraelis / qui fuit gẽs roma/
na: ⁊ de gente intermedia que erat quaſi adiacẽs ſeu aſſociata
ipſi populo iſraeli. ſ. populus cineus deſcendẽs de ietro: de pri/
mo. ſ. amalech dicit: Principiũ gentiũ amalech ⁊c. exponat ꝓ
ut in poſtilla. De cineo vero dicit: Robuſtũ quideʒ eſt habitacu
lũ tuũ. q. d. Nõ poteris euadere aſſyrios: ſupple qui inuaſuri
ſunt iſrael: vt. iiij. Reg. xvij. Etiã ſi ſis in robuſtiſſimo loco: qꝛ
aſſur capiet te: ⁊ h qñ captiuabit iſralẽ. q. d. Iſta ſocietas ñ aſſe
curabit te ab illa captiuitate: in quo innuit quaſi ꝑ indirectũ ad
uerſitas iſraelis in captiuitate aſſyrioꝝ: quã tamẽ ꝑ directũ nõ
expꝛſſit ratione prius tacta. De gente vero romana que fuit vlti/
ma ⁊ principalis affligens ipſum populũ ab iſraele ſm carneʒ
deſcendentẽ dicit: Venient in trieribus de italia: vbi ĩ hebreo
habet: De Roma ſupabũt aſſyrios / vaſtabũtqꝫ hebreos: qua/
ſi diceret: Iſta gens romana erit ſic potentiſſima ꝙ ſupabit ſeu
vaſtabit tam affligẽtes. ſ. aſſyrios qꝫ afflictos. ſ. hebreos: et ta/
men ad extremũ ipſi etiam peribũt: quia regnũ eorum euacua/
tum fuit ꝑ regnũ chriſti: prout ꝓphetatũ fuit a daniele Dañ. ij.
de lapide exciſo ſine manibus ⁊ ſtatuã ꝑcutiente. Vñ glo. ſuꝑ
hunc locum: Iuxta incarnationẽ domini venient romani / aſſy/
rios hebreos ⁊ oẽs orientales ſuperaturi: ⁊ tandeʒ regnum
perdituri ſm ſtatuam Danielis: hec in glo. Et notandum ꝙ li/
cet in omnibus ꝑdictis ꝓphetijs balaã / nomina ⁊ iſtum popu/
lum ſub nomine iſraelis vel iacob (que ſunt nomina que acci/ h
piunt frequẽter ꝓ populo fideliũ / ſm nominũ ĩterpretationẽ)
in hoc tamẽ loco nominat eos ſub nomine heber / quaſi iaʒ no/
men iacob vel iſraelis ꝑdiderãt: quia tempus quo gens roma
na illũ populũ vaſtauit fuit poſt paſſionẽ chriſti: qñ iam ꝑdide/
rant nomẽ iſrael ⁊ iacob ſm ſpiritũ.

Glo. ordi.

Moraliter M Orabat ⁊c. C. XXV
a ¶ Et fornicatꝰ ẽ po/
pu. Orige. Ipſa hiſtoria
nos edificat / docens qꝛ aduerſus nos
militat fornicatio. Sed ſi habuerimus
arma apli / luxurie tela nõ nocerẽt no/
Gal. 6. c. bis. i. ſi habeamus loricã iuſticie: gale
am ſalutis: gladiũ ſpũs quod eſt ver/
bũ dei: ⁊ ſcutuʒ fidei: calciati pedes in
ꝑperatione euãgelij pacis. Si hec ar/
ma ꝓiicimus / diabolo locuʒ damus: et
captiuat nos oĩs demonũ chorus: ⁊
dens cõtra nos iraſcit: nec ſolũ in pre
ſenti ſed ĩ futuro puniemur. Faciunt aũt nos vincere pudici
tia ⁊ iuſticia / prudẽtia ⁊ cetere virtutes. Faciunt aũt vinci / lu
xuria / libido / auaricia / impietas ⁊ oĩs malicia. ¶ Idẽ ait Io
hãnes ĩ Apocal. Apoc. ij. d. Habes ibi quoſdã tenẽtes do/
ctrinã balaã ⁊c. Qui facit que facit balaã / doctrinã eiꝰ docere
3. Re. 13. a videt. Sicut de doctrina iezabel ibi memorat: nõ ꝙ aliquis
ex diſcipulis iezabel doceat que illa tradiderit / ſed qui ꝓphe/
tas ꝑſequitur ſicut illa: aut dolo aliquos capit: aut falſis cri/
minibꝰ ꝑmit innocẽtes: iſte tenet doctrinã iezabel. Sic ergo
qui prauo conſilio ſcandalũ generat in populo: et offenſionẽ
⁊ iram dei ꝓuocat: vel idoloꝝ ſacrificijs cõmunicãdo / vel li/
bidini ſeruiendo: doctrinã balaaʒ tenet. Eſt ergo execrabilis
etiã corꝑis fornicatio: que violat templũ dei: ⁊ tollit membra
chriſti / ⁊ facit mẽbra meretricis. Sed execrabilior generalis
fornicatio: ĩ qua oẽ genꝰ peccati pariter cõtinet. Cũ aĩa ſcʒ
cõſortio verbi dei aſcita / ⁊ mrĩmonio eiꝰ ſociata: ab aduerſario
eius q̃ eã ſibi ĩ fide deſpõdit corrũpit. Eſt ergo ſpõſus et vir
aĩe mũde verbuʒ dei. i. xp̃s. Vñ. ij. Cor. xi. a. Uolo aũt vos
oẽs vni viro ꝟginẽ ca. ex. xp̃o ⁊c. Dũ igit aĩa adheret ſpon/
ſo: ⁊ cõplectit ⁊ audit verbũ eius: ab ip̃o ſuſcipit ſemẽ verbi:
⁊ cõcipit ⁊ facit filios / vt ſalua ſit ꝑ generationẽ filioꝝ. Si ꝑ/
mãſerit ĩ fide ⁊ charitate (etiã ſi prius ſicut eua ſeducta fuit)
vbi cõcubitꝰ factꝰ fuerit aĩe cũ verbo dei ⁊ cõplexꝰ adinuicem
datus: naſcit generoſa ꝓgenies: pudicitia. ſ. iuſticia / patien/
tia ⁊ oẽs ꝟtutes. Si aũt ſe diabolo ⁊ demonibꝰ ꝓſtituerit: fa
ciet filios adulterij. ſ. oĩa pctã. Per ſingula ergo q̃ gerimꝰ ge
nerat filios anima noſtra: ſenſus. ſ. ⁊ opa. Et ſi quidẽ ſm le/
gem ẽ ⁊ verbũ dei quod facit: parit ſpiritũ ſalutis: ⁊ ſaluabit
ꝑ generationẽ filioꝝ: de quibꝰ dicit pſ.
cxxvij. a. Filij tui ſicut nouelle oliuaꝝ / ĩ
circũitu

¶ Lxx. applicuit iſrl ĩ ſethim.

M Oraba C. XXV a tur autem eo tem
a ¶ ſethiʒ rũſio vel refu tatõ. b ¶ qꝛ ñ qñ applicuit refutatꝰ ẽ a deo.
a pore iſrael in ſethim: ⁊ fornicatꝰ b
eſt populus cuʒ filiabus moab:
que vocauerũt eos ad ſacrificia

Ni. de lyra

a M Orabat au Ca. XXV
tẽ. Hic cõſeqnter ponit ꝓ
uocatio filioꝝ iſrael ad pec
b catũ ex cõſilio balaã. Et primo ponitur
dicta ꝓuocatio. ſecũdo ipſius punitio /
ibi: Locutuſqꝫ ẽ dñs. Circa primũ de/
ſcribit ꝑmo iſrael ꝓuocati trãſgreſſio.
ſcd̃o trãſgreſſiõis punitio / ibi: Et iratꝰ
dñs. Circa ꝑmũ ſciẽdũ / ꝙ balaã ſciens
filios iſrael eſſe ꝓnos ad luxuriã: dedit conſilium ipſi balach vt
mitteret puellas pulchras / nobiles et ornatas prope exercituʒ
eorum: et ꝙ iuuenes venientes ad ſe verbis allicerent: ⁊ cum
viderent eos inflammatos ad actum carnis: non ꝑmitterent ſe
ab eis cognoſci / niſi prius comederẽt de idolotitis / ⁊ idola ado
rarent que ſecũ portauerant: vt ſic deus offenderetur / ⁊ popu/
lus iſrael a deo percuteret: ⁊ in manibus hoſtium traderetur.
Dicit etiam Ioſephus / ꝙ aliqui nobiles de iſrael acceperũt ſi/
bi vxores de illis. Licet autem hic nõ ſit ſcriptum ꝙ balaaʒ de/
derit hoc conſilium: tamen habet ex eo qd̃ dicit. ĩ. xxxi. ca. Cur
feminas reſeruaſtis: nonne iſte ſunt que deceperũt filios iſra/
el ad ſuggeſtionẽ balaaʒ: Et Apo. ij. d. dicit: Habes illic tenẽ
tes doctrinã balaã q̃ docebat balach mittere ſcandalum corã fi
lijs iſrl: edere. ſ. de idolotitis ⁊ fornicari: et hoc ẽ qd̃ dicit hic:
a ¶ Morabat aũt iſrl eo tꝑe in ſethim. nomẽ ẽ loci ꝓpꝛ
qui loco vbi ꝑdicte mlĩeres venerũt. b ¶ Et fornicatꝰ ẽ po.
Spiritualiter ꝑ idolatriã: ⁊ corꝑaliter ꝑ luxuriã: vt dictũ eſt.
* Initiatuſqꝫ eũ

Moraliter. a ¶ Morabatur autem eo tempore iſ/
rael in ſethim: ⁊ fornicatus ẽ populꝰ cũ filiabꝰ moab.
Per hoc aũt ꝙ ꝑpls iſrael trahẽs morã ꝓpe mulieres gẽtiles
⁊ idolatras tractus fuit ad luxuriã ⁊ idolatriaʒ: monemur nos
elõgare a mulieribus: ne verbis eaꝝ / ſignis ⁊ aſpectibꝰ decipi
amur. Quia ſcribit Eccĩ. iij. d. Qui amat ꝑiculũ ĩ illo peribit.
Et Iſidorus libro de bona ⁊ boneſta cõuerſatiõe: Si vis a for
nicatione eſſe tutus: eſto a muliere corꝑe ⁊ viſitatiõe diſcretꝰ:
iuxta ſerpentẽ ⁊ ꝓximus ꝑiculo / diu illeſus nõ eris: ꝓpe igneʒ
inaduſtus nõ eris: ferreus ſis / aliquando tamen diſſolueris.
* Qd̃ cũ vidiſſet

a ¶ conſecrati ſunt.ſ.idolis gentiū. b ¶ nō ſolum.ſ.manducauerunt.
a b ſua. At illi cōmederūt: ꝛ adora/
c uerūt deos eaꝝ. †Initiatuſqꝫ ē iſ/ a
a ¶ qꝛ arguit eos lex negligētes ꝛ deſides.
rael beelphegor: Et irat⁹ dōmi/ b
d nus dixit ad moyſen: Tolle cun c
ctos principes populi/ ꝛ ſuſpēde d
a ¶ quē nihil latet. b ¶ palā ſcꝫ: vt om/ nibus ſint exemplū.
eos cōtra ſolēm in pātibulis/ vt e
auertatur furor meus ab iſrael.

B circūitu menſe tue. Si vero cōtra legē ē quod agit: de cōceptio
ne cōtrarij ſpūs parit filios peccati ꝛ maledictiōis. Alia ſem/
per parit: ſemꝑ generat: vel de verbo cōcipiēs vel de contra
rio ſpū. Forte ad has generatiōes reſpicit quod dictū ē Ro.
ix.c. Cum enī nondū nati fuiſſent: aut aliquid egiſſent boni
aut mali ꝛc. Iſte enī generatiōes ani/
me ex ſpūſancto generate priuſqꝫ faci/
unt aliquid boni diligūtur. Si vero ex
ſpū maligno priuſqꝫ impleant aliquid
mali: hocipſo ꝙ hmōi voluntatē pepe/
rit anima: digne odio habet̄ male vo/
lūtatis execrāda conceptio. Ideo forſi
tan ꝛ chanaan puer anteqꝫ naſceretur
maledicit̄: qꝛ peccauerat pater eius: et
Gen. 9. d. ꝓphetās noe/ ꝙ vnicuiqꝫ filioꝝ ſuorū
optima queqꝫ ſignaret: vbi ad chā vē/
tū eſt: Maledictus inquit chanaā pu/
er. Vn̄ pſ. cxxxvj.b. Filia babylonis
miſera: beatus qui retribuit tibi retri/
bu.tu.quā re.no. Beat⁹ qui tenebit ꝛ
allidet: ꝑuu.ſu.ad pe. Et ſi nōdum ali
quid opis geſſit in nobis babylonius
cōceptus: dū paruulus ē nō miſerea/
ris: ſtatim interfice: odibilis eſt̄ eſt: eli
de eum ad petrā ne creſcat: ne augeant̄ opera confuſionis in
eo. Petra chriſtus eſt: in cōſpectu tremēdi iudicij eius poſita
pereat hec ſoboles. Hec dicta ſunt de generali fornicatione:
cuius ſpēs ē corꝑalis fornicatio. Hinc Paulus ait.j. Cor.
Moralit̄ vj.d. Qui ſe iungit deo vnus ſpiritus eſt: ꝛ qui ſe iūgit me/
retrici vnum corpus eſt. Quaſi omnis anima aut domino cō
iuncta eſt aut meretrici. Dominū autē dixit virtutes que chri
ſtus eſt.i. verbū/ ſapientiam/ virtutē/ iuſticiaꝫ ꝛ huiuſmodi.
Meretricē vero oēs malicie ſpecies. Unde Prouer.vij.b.
Mulier occurrit ei habens ſpeciem meretricis: que iuuenū
facit auolare corda. Hec meretrix malicia ē: q̄ ſe iungit huic
B meretrici vnum corpus malicie efficit̄. Sicut ergo qui ſe iun
git domino iungit ſe ſapientie/ iuſticie/ pietati ꝛ veritati: ꝛ cū
omnibus vnus efficitur ſpiritus: ita qui ſe iungit huic mere/
trici/ iūgit ſe impudicitie/ iniquitati/ mēdacio ꝛ omib⁹ malis:
cuꝫ quibus vnū corpus efficit̄. a ¶ Comederunt. Quaſi
etiam de his que immolata ſunt idolis comederit: que execra
bilia ſunt apud deū. Quis enim conſenſus dei cum idolis:
¶ Orige. Ait apl's.j. Cor.viij.c. Si quis viderit ſcientiā
habentē in idolo recumbere. nōne ſcientia eius cū ſit infirma
edificabit̄ ad manducandū idolatica: Ubi videt̄ nō tam rem
ipſam grauem pronūciare/ qꝫ illius offenſam qui hec videns
ad idem prouocat̄: cum nō ſimili ſententia muniatur: vt non
tam ſui qꝫ alterius ſit reus. Forte ſtudioſi litteraꝝ grecarum
homines: ꝛ amatores philoſophie deſiderio ſtudiorum vete
rū tenebantur: philoſophorū dogmata quaſi idolis immola/
ta edebant. Que fortaſſe non ledebant eos qui ſcientiam ve
ritatis acceperant. Sed minus in chriſto eruditi/ ſi imitātes
Cor.13.b talia legerent/ vulnerari poterant. Quia ergo charitas non
querit quod vtile eſt ſibi/ ſed quod multis: talem verbi cibuꝫ
capiamus qui nō ſolum nos edificet ꝛ delectet: ſed etiam vi/
dentes nō offendat. Eſt ergo nō ſolum in cibis idolis immo/
latum/ ſed ꝛ in verbis. Omnis ſermo qui pietatem/ iuſticiaꝫ
ꝛ veritatem docet/ deo immolatus eſt. Qui autem impudici/
tiam/ iniuſticiaꝫ/ impietatem idolis: et qui eum recipit/ idolis
Nota immolata manducat. b ¶ Et adorauerūt. Nota ordinē:
malos ſeruos primo concupiſcentia decipit: inde ingluuies:
poſtremo captiuat impietas: cuius merces exoluitur fornica
Re.11.a tio. ¶ Orige. Salomon cum eſſet ſapientiſſim⁹ multis mu
lieribus inclinauit latera: ideo deceptus eſt. Ego tamen non
puto ꝙ multe mulieres multa dogmata non nominent̄: que
ſingula cum vir ſapientiſſimus ſcrutari ꝛ agnoſcere voluiſ/
ſet: intra legis diuine regulam tenere ſe non potuit. Decepit
eum moabitica philoſophia vt idolo moabitico immolaret: ꝛ
ammonitarū ꝛ reliquarum gentium/ quarū mulieres dicitur
recepiſſe: templa edificaſſe: idolis immolaſſe. Grande opus
eſt tot dogmatibus quaſi mulieribus miſceri: nec a veritate
declinare/ ſed cōſtanter dicere Cañ.vj.c. Sexaginta ſunt re/
gine/ ꝛ octoginta cōcubine: adoleſcentularum nō eſt nume/
rus: vna tamen eſt columba mea. c ¶ Initiatus eſt iſra
Beelphegor el. Conſecratus ē.ſ. myſterijs idoli: quod apud madianitas
precipue a mulieribus colitur: ꝛ eſt ſpecies turpitudinis: ſed
ſcriptum vix reperit̄ que vel qualis ſit vel cuius forme: forte
ne auditorem polluat. Cum ergo multe ſint turpitudinis ſpe
cies: vna

cies: vna beelphegor dicitur. Omnis ergo qui turpe aliquid C
cōmittit: in aliqua turpitudinis ſpecie beelphegor conſecrat̄.
¶ Orige. Et initiatus eſt beelphegor ꝛc. Per oīa peccata Moralit̄
que cōmittimus: maxime ſi nō ex ſurreptione aliqua ſed ſtudio
peccamus: illi demoni cui cure eſt quid admittimus conſecra/
mur. Et forte tot demonibus conſecra/
mur quot peccata cōmittimus: ꝛ myſte
ria idoli illius vl' illius ſuſcipimus. vn̄
ij. Teſ.ij.b. Iam enī myſteriū opera/
tur iniquitatis. Circūeūtes ergo que
runt quomodo vnumquēqꝫ myſterijs †Joſ. 22 d
ſuis conſecrent. Si ſenſeris malignuꝫ
ſpiritū loqui in corde tuo/ vt te ducat ad
aliquod opuſ peccati. Intellige qꝛ vult
te obſecrare alicui demoni vt ſuſcipias Angel⁹ bo
myſteria diaboli. Adeſt vnicuiqꝫ nr̄m n⁹ adeſt vni
angel⁹ bon⁹ qui regat: moneat: q̄ ꝓ acti cuiqꝫ
bus noſtris corrigēdis ꝛ miſerationib⁹
expoſcēdis quotidie videat faciem dei. Apo.2.a.
Et ſm Apocalypſim Johānis: vnicui/
qꝫ eccleſie generaliter angel⁹ p̄eſt: q̄ vl'
collaudat̄ ꝓ bn̄ geſtis populi/ vel ꝓ de/
lictis culpat̄. In quo ſtupendi myſterij
admiratiōe ꝑmoueor: ꝙ tāta cura deo
eſt de nobis: vt etiā angelos ſuos culpari ꝓ nobis ꝛ confutari
patiat̄. Sicut enī cū pedagogo tradit̄ puer: ſi minus dignis ī/
butus appareat diſciplinis: culpa ad pedagogū refert̄: nec ita
puer a patre vt pedagogus arguit̄/ niſi durus ꝛ laſciuus ꝛ ꝓ/
teruus pedagogi ſalutaria monita ſpreuerit. Quid aūt illi ani
me fiat/ docet ꝓpheta dicens Eſa.j.c. Derelinquet̄ filia ſion ſi
cut tabernaculum in vinea ꝛc. Sui enim arbitrij eſt anima: et
ideo iuſtum dei iudicium eſt: quia ſponte ſua vel bonis vl' ma/
lis monitoribus paret. Maior autē cura humane ſalutis deo
eſt/ qꝫ diabolo ꝑditionis. Quaſi enim non ſufficiat angeloruꝫ
diligentia cōtra demonū: ꝛ eos qui ad peccandū trahūt inſidi
as. Ipſe vnigenit⁹ dei adeſt/ defendit/ cuſtodit: ꝛ nos ad ſe tra D
hit. vn̄ Mat.xxviij.d. Uobiſcū ſū vſqꝫ ad cōſūmationē ſeculi.
Nec ſufficit eē nobiſcū: vim nobis facit ꝛ ad ſalutē trahit. Un̄
Joh.xij.e. Oīa trahā ad meipſum. Uides quomodo nō ſolū
volentes/ ſed etiam cunctantes trahit. vn̄ Mat.viij.c. volē/
ti ſepelire patrē ſuum nec ſpacium temporis dedit/ ſed ait: Si
ne mortuos ſepelire mortuos ſuos ꝛc. Pater etiam nos tra
hit. Unde Joh.vj.e. Nemo venit ad me niſi pater me⁹ traxe/
rit eū: qui ſeruis ſuis dicit Lu.xiiij.e. Quoſcūqꝫ inuenerit cō
pellite ītrare. Sanct⁹ quoqꝫ ſpūs ait Act.xiij.d. Separate mi/
hi Saulum ꝛ barnabam ꝛc. Prohibet etiam paulum ire ī aſi Act.10.e.
am: ꝛ cogit ire hieroſolymā: predicēs quia vincula ꝛ carceres
maneāt eum ibi. d ¶ Tolle cūctos ꝛc. Orige. Fortaſſis re Tropolo.
ferunt̄ hec ad angelos. Uenient enī ad iudiciū nobiſcuꝫ: ꝛ ſta
bunt ante ſolem iuſticie: ne forte aliquid cauſe ex ipſis fuerit ꝙ De angel'
deliquimus: ne forte minus opis expenderint: ne nos a pecca/
tis reuocarēt. Un̄ ī apocalypſi: Habeo aliq̄d aduerſū te ꝙ ha/ Apo.2.d.
bes ibi tenētes doctrinā balaā/ ꝛ hmōi. Si eſt̄ mercedē ſperat
angelus/ qui nos cōſignatos accepit a deo ꝓ his que bn̄ geſſi
mus: timet ꝛ culpari ꝓ male geſtis. Et ideo oſtētari dicunt̄ cō/
tra ſolē: vt appareat quoꝝ culpa cōmiſſa ſint peccata ꝑ que be/
elphegor vl' cuilibet idolo pro qualitate peccati conſecramur.
Or ſi princeps.i. cuiqꝫ angelus cōſignatus nō defuit/ ſed d̄ bo
nis cōmonuit: ꝛ locutus eſt in corde meo: in eo dūtaxat in quo
me cōſcientia reuocat a peccato: ꝛ ego ſpretis eius monit̄ ꝛ cō
ſcientie retinaculo in peccatis ꝓrupi: duplicabit̄ mihi pena ꝓ
ꝯtemptu monitoris ꝛ facinoris cōmiſſi: ne mirer̄ ſi angeli ve
niāt cū homīb⁹ ad iudiciū. Ipſe eſt̄ dn̄s ad iudiciū veniet cum
ꝯ principib⁹ ppl'i

Nico. de lyra

a ¶ Initiatuſqꝫ ē iſrl' beel.i. applicatus eſt ſiue cōiun/
ctus cultui illi⁹ idoli. b ¶ Et irat⁹. Hic ꝯſequēter ponit̄ hu/ Diuiſio
ius trāſgreſſionis punitio. Et primo ī generali. ſcdo ī ſpeciali/
ibi: Et ecce vn⁹. Circa primū dicit̄: c ¶ Tolle cunctos pri/
cipes po. ꝛ ſuſ. eos. Dicunt expoſitores noſtri/ ꝙ punitio ꝑ/
mo facta eſt in principibus ꝑ ſuſpenſionē: quia aliqui erāt cul/
pabiles in trāſgreſſione idolatrādo: ꝛ alij ſubditos reprimere
negligēdo. Ra. Sa. aliter exponit dicens: Tolle cunctos pri
cipes populi: id eſt congrega eos vt iudicent ꝛ puniant tranſ/
greſſionem predictam. d ¶ Et ſuſpende eos.ſ. qui inueni
entur culpabiles: et hoc vltimum non refert̄ ad principes.
e ¶ Contra ſolē: vt pena ſit publica ſicut ꝛ peccatū: ꝛ ad ter
rorē alioꝝ: ꝛ dictū Ra. Sa. ꝯſonare videt̄ huic quod ſubdit̄:

 Dixitqꝫ moyſes

E principibus populi ſui. Oſtēdant̄ ꝗ principes: ⁊ ſi ī illis cul/
pa eſt/ deſinit ira dei a populo. Debem⁹ ꝗ magis eſſe ſolliciti
ſcientes ꝙ nō ſolū ꝓ actibus noſtris ſtabimus ante tribunal
dn̄i: ſed ⁊ angeli tanꝙ principes ⁊ duces noſtri. Unde Heb.
xiij. c. Obedite ꝑpoſitis vr̄is: ipi enī ꝑuigilāt rōnē reddituri
ꝓ animab⁹ vr̄is. ¶ Orige. Popul⁹
†Exo.32.f. peccat ⁊ ꝑncipes oſtentant̄ cōtra ſolē
ad examinādū: vt arguant̄ a luce. Nō
enī tantū ꝓ ſuis arguunt̄ delictis: pro
populo enī cogunt̄ principes reddere
rationē: ne forte nō docuerint: nō mo/
uerint: nō ſollicite arguerint eos ꝗ pri
mū peccauerūt ne cōtagio diſpergere/
tur in populos. In ipſos enim cōuer/
tetur ira dei/ ⁊ ceſſabit a populo. Hec
ſi cogitarent homīes: principatus nō
ambirēt: ſufficit cuiꝗ ꝓ peccatis pro/
priis argui ⁊ reddere rationē. Quid
†1.ma.2.c. neceſſe eſt ꝓ peccatis populi oſtentari
2.q.7.c. contra ſolem ante quē nihil poteſt ab/
nos ſi ī fi. ſcondi: nihil obſcurari? ¶ Aug⁹. Et
Aug⁹ dixit dn̄ſ ad moyſen: Accipe duces po
puli ⁊ oſtenta eos dn̄o contra ſolem: ⁊
auferet̄ ira animationis dn̄i ab iſrael.
Iratus dn̄s de fornicationibus iſrael
carnalib⁹. ſ. ⁊ ſpūalibus. Nam ⁊ filia
bus moab ſe miſcuerant/ ⁊ idolis fue/
rant conſecrati. moyſi dixit vt oſtenta/
ret dn̄o duces populi cōtra ſolē. i. pa/
lam in cōſpicuo hui⁹ lucis. Nam gre/
cus ait paradigmatiſon qđ dici poſſet
Grecum exempla/ qꝛ paradigma exemplum di/
†1.cor.10.b citur. Nam Aquila dixit. Cōfige: vel
poti⁹ ſurſū cōfige: Symmachus aūt
ſuſpēde. Sꝫ mirū eſt ꝙ ſcriptura de/
ſijt narrare vtꝝ h̄ fuerit ex ꝑcepto dn̄i
impletū: qđ ꝯtemni potuiſſe nō video:
aut ſi contemptū eſt impune cōtemni.
Si aūt factū eſt ⁊ tacitum: cur ex eo ꝙ
F phinees tranſfixit adulteros placatū
fuiſſe dn̄m ſcriptura dicit plagā ceſſaſ/
ſe? Quaſi crucifixis ducib⁹ ſicut ꝑcepe
rat dominus: adhuc indignatio ꝑſeue
rās alio mō placāda videret̄: cū falſū
eſſe nō poſſet qđ ꝑnūciauerat dicens:
†Eccī.45 d Auertet̄ ira animaduerſionis dn̄i ab
1.Ma.2.f iſrael. Si ꝗ factū erat ꝗs dubitet iram
fuiſſe auerſam? Quid ꝗ opus erat: vt
phinees ad placādū deū in adulteros
vindicaret: ⁊ ſcriptura ꝓhiberet ꝙ ſic
placuerit dominū? Niſi forte ītelliga/
mus: cum illud qđ ꝑceperat dn̄s đ du
Deu.17.a. cib⁹ ppl̄i moyſes implere diſponeret: voluiſſe eū etiā ſꝫm legē
talia punire flagitia: vt iuberet vnūquēꝗ interficere ꝓximū
ſuū dijs alienis cōſecratū: ⁊ interea illud phinees faceret/ et
ſic ira dei iā placata: nō op⁹ fuiſſe duces populi crucifigi. Hec
ſane ſeueritas illi tēpori congrua ꝗꝫtum malū ſit fornicatiōis
⁊ idolatrie prudentiū fidei ſatis euidēter oſtendit. a ¶ Qđ
Moraliter cum vidiſſet phinees. Orige. Hec edificauerūt priorem
populū: tibi aūt qui a xp̄o redemptus es cui de manibus gla
dius corporalis ablatus eſt: et datus eſt: gladius ſpiritus:
arripe hūc gladiū. Et ſi vides iſraeliticū ſenſum cū madiani/
tis ſcortantē meretricib⁹: id eſt cū diabolicis cogitationibus
volūtatē ne ꝑcas: ne diſſimules: ſtatim ꝑcute: pctm̄ perime.
ipam ꝗꝫ vuluā. i. ſecreta nature diſcutiēs ⁊ penetrās ipm̄ fo/
mitē peccādi reſeca: ne vltra cōcipiat et generet: ⁊ maledicta
pctōꝝ ſoboles iſraelitica caſtra cōtaminet. ſic enī ſedabis irā
Soph. 1.d dei. Preueniſti enī diē iudicij ꝗ dies ire đꝛ ⁊ furoris. Et ex/
termiato fomite pctī ꝗ hic vulua mulier̄ appellat̄: ad iudiciū
venies ſecur⁹. Orem⁹ ꝗ vt inueniā ſemꝑ paratū iſtū gladiū
ſpūs ꝑ quē exterminent̄ ipſa ſemina ⁊ cōcepta culpa/ ⁊ ꝓpiti⁹
vobis fiat deus ꝑ verū phineē dominū nr̄m ieſum chriſtum.
b ¶ Arrepto pugione. ſignificat ꝑ crucē xp̄i non ſolū ido/
latriā/ ſed ⁊ oēm carnis affectū vel cōcupiſcētiā perimi/ ⁊ ſic
deū placari. c ¶ Occiſi ſunt vigintiquattuor milia.
Quia lumē veritatis ⁊ iuſticie relinquētes/ cecitatē idolatrie
⁊ fornicatiōis amauerūt. ſolis eterni lumine priuati: mort̄ te
nebras incurrūt. Viſibilis enī ſol vigintiquattuor horis or/
bem illuſtrat
bē illuſtrat/ ⁊ ſuo ambitu noctis tenebras fugat: ſic ⁊ xp̄s ad fu G
gādas pctī tenebras per apl̄os ⁊ ꝓphetas mundum illuſtrat.
d ¶ Pactū ſacerdotij ſempi. Quiſꝗs çelo dei cōpūct⁹ car/
nis ſtimulos cōtēpnit: cōprimit: vel ſubiectos ne laſciuiāt corri
git: ſempiternū ſacerdotiū acquirit: ꝑtinēs ad eundē/ đ quo đꝛ
Pſ. cix. a. Tu es ſacerdos ſꝫm ordinē
melchiſedech. cū quo eternū regnū poſ
ſidebūt. Interꝑtat̄ āt phineeſ ore ꝑcēs
vl̄ ore reqeuit: vl̄ oris auguriū. Eleaçar
de⁹ me⁹ adiutor vl̄ đi adiutoriū Aaron
H mons

Dixitꝗ moyſeſ ad iudices iſrl̄: a
†Occidat vnuſquiſꝗ ꝓxios ſu
os qui initiati ſunt beelphegor.
Et ecce vn⁹ de filijs iſrael intra b
uit corā fratribus ſuis ad ſcor/ c
tum madianiten vidente moyſe d
⁊ omni turba filiorū iſrael: qui e
flebant ante fores tabernaculi.
¶ chriſtus.
a †Qđ cū vidiſſet phinees fili⁹ e/ f
a ¶ nobis ꝗꝫ cōtra talia ſurgēdū eſt.
a
leaçari/ filij aarō ſacerdotꝭ/ ſurrē g
b xit de medio multitudis/ ⁊ arre/
¶ gladio ſpiritus.
pto pugione ingreſſus ē poſt vi h
¶ iſraeliticum ſenſum.
rum iſraelitem in lupanar ⁊ per/ i
a ¶ diabolicā cogitationē.
a
fodit ambos ſimul: virū. ſ. ⁊ mū
¶ ipſo fomite peccati.
lierē in locis genitalib⁹. †Ceſſa/ k
c uitꝗ plaga a filijs iſrael: ⁊ occiſi
ſunt vigītiquattuor milia homi/
num. Dixitꝗ domin⁹ ad moy/
ſen: Phinees fili⁹ eleaçari filij
aaron ſacerdotis auertit irā me/
am a filijs iſrael: quia çelo meo
commotus eſt contra eos vt nō
ipſe delerem filios iſrael in çelo
meo. Idcirco loquere ad eum:
†Ecce do ei pacē fęderis mei/ l
d ⁊ erit tam ipſi ꝗꝫ ſemini eius pa/
ctū ſacerdotij ſempiternū: quia
çelatus eſt pro deo ſuo/ ⁊ expia/

Nico. de lyra

* a ¶ Dixitꝗ moyſes ad iudi/
ces iſrael ⁊c. ꝓxios ⁊c. ꝑncipes enī
erāt de iudicib⁹. b ¶ Et ecce vnus.
Hic ponit̄ punitio dicte trāgreſſiōis in
ſpeciali cū đꝛ: Et ecce vn⁹. iſte fuit mag̃
effrons ⁊ audax in pctō ſuo ꝗꝫ alij/ quia
erat ꝑnceps ī tribu ſymeō. vt habet̄. j.
⁊ de iſto dicūt Joſephus ⁊ Ra. Sa. ꝙ
in palā dixit moyſi corā iudicib⁹ populi
ꝙ licite poterat ingredi ad illā mulierē
⁊ accipere eā vxorē: ſicut moyſes acce/
perat ſephorā filiā ſacerdotis madian:
vt habet̄ Exo. ij. ſed nō erat ſimile/ qꝛ
quando moyſes acceperat ſephoram:
adhuc nō erat data lex filijs iſrael que
prohiberet matrimonium cum alieni/
genis: nec moyſes per vxorem ſuam fu
it tractus ad idolatriam/ ſed econtrario
ipſe traxit eam de ritu gentili ad cultum
veri dei. c ¶ Intrauit coram fra/
tribus ſuis: id eſt contribulibus: qui
ei perſuadebant contrarium. d ¶ Vi
dēte moyſe ⁊ oī turba filioꝝ iſrl̄.
non ꝙ viderent ipſum concubantē cū
muliere: vel intrantem locum vbi ipſa h
erat/ quia non erat ita prope taberna/
culū federis/ ſed quia videntib⁹ moyſe
et alijs ipſe receſſit đ loco dicēs: ꝙ ibat
ad mulierem illam pro actu venereo/ et
ſic grauis erat eius culpa: tum ex con/
temptu tali: tum etiam ex publicatiōe.
e ¶ Qui flebāt ante fores taber/
culi. timentes iram dei propter pecca/
tum populi. f ¶ Quod cum vidiſ/
ſet phinees fili⁹ eleazari filij aa/
ron ſacerdotis. predictum virum ſic
pertinaciter ⁊ inuerecunde recedentē.
g ¶ Surrexit de medio multitu/
dinis: ⁊ arrepto pugione. acceſſus
çelo legis. h ¶ Ingreſſus eſt poſt virum iſraelitem in
lupanar. In hebreo habetur: In tabernaculum. vnde dicunt
aliqui hebrei ꝙ intrauit tabernaculum illius principis vbi ad/
duxerat predictam mulierem vt ibi cognoſceret eam carnaliter
Alii autem ꝙ intrauit tabernaculum mulieris quod erat extra
caſtra per modum proſtibuli: vt dicit trāſlatio noſtra. i ¶ Et
perfodit ambos ſimul: virum. ſ. ⁊ mulierē. quia reppe/
rit eos in coitu. k ¶ Ceſſauitꝗ plaga a filijs iſrael: et
occiſi ſunt vigintiqttuor milia hoim̄. quia per çelū ipſi/
us phinees dominus fuit placatus ne procederet vltra plaga
in populo vt patet ex littera ſequenti. l ¶ Ecce do ei pacē
federis mei. i. dignitatem ſacerdotij poſt patrem ſuum. licet
enī dn̄s dediſſet ſacerdotiū aaron ⁊ filijs eius: tamen phinees
non erat certus ꝙ deberet ſuperuiuere patri ſuo: et ei ſuccede/
re in ſacerdotio: ſed hic fuit certificatus de vtroꝗ.
* Erat autem

* f ¶ Qđ cū vi. ⁊c. Per phinees ꝗ çelo dei ꝯcitat⁹ occidit
ꝑncipē trib⁹ ſymeōis: ⁊ filiā nobiliſſimi ꝑncipis madianitaꝝ: ſi
gnificat̄ iudex bon⁹ tpal̄ vl̄ eccl̄iaſtic⁹ ſecularis vl̄ religioſus: ꝗ
hūano timore ſblato nō omittit facere debitā iuſticiā de ꝑſonis
ꝗ ſūt in ſcandalū cōitatis. lꝫ ſint alti ſtat⁹ vl̄ ſanguinis. Per h̄
aūt ꝙ phinees ex h̄ facto ꝑ ordinationē dei ꝓmot⁹ fuit ad ſum/
mi ſacerdotij dignitatem: dat̄ intelligi ꝙ boni iudices ꝓpter ti
morē hūanū nihil de cōtingentib⁹ omittentes dignitatē celeſt̄
curie ꝯſequētur: in qua oēs ſunt reges ⁊ ſacerdotes. Apoc.
j. b. Fecit nos regnū ⁊ ſacerdotes deo ⁊ patri.

a mõs fortitudinis vl' mõs fortis. Que
noĩa cõgrue p̃dictuz ſenſum exprimũt.
Qui enĩ ore ꝑcit ne praua loq̃t: ⁊ my/
ſteria celeſtia exponit/ auditorib⁹ ꝑ dei
adiutoriũ piũ laborẽ explẽs: ad montẽ
fortitudinis. i. chriſtũ feliciter aſcẽdit.
a ¶ Erat aũt nomẽ viri ⁊c. Iſrae/
lita qui fornicat⁹ eſt cũ madianitide: ſi/
gnificat eos qui ab eccl'ia ꝑ errorẽ vel
prauã oꝑationez ſeꝑati: blaſphemiam
dei inter infideles excitãt. Quibus dr
Ro. ij. d. Per vos blaſphemat̃ nomẽ
dei i gẽtib⁹. q̊s noĩa iſta oſtẽdũt. Naz
⁊ çambri interp̃tat̃ pſalm⁹ vel canticũ.
Salumi: tẽptationẽ reſpiciẽs. Syme/
on: audiuit triſticiã/ vl' nomẽ habitacu/
li. Coçbi: calix immẽſus vel ĩmola mi
hi. Sur: mur⁹ vel anguſtia. Madian/
cõtradictio vel reſpõſio. Zambri ĝ for
nicatorẽ corꝑalẽ vel ſp̃ualez ſignificat:
qui nõ cãticũ laudis/ ſed pſalmũ irriſio
nis inter inimicos xp̃i excitat. Vñ pſ.
lxviij. c. In me pſallebãt q̃ bibebãt vi/
nũ. Hic ĝ ad tẽptationẽ reſpiciens/ et
tẽptationi ↄſentiẽs: ſub noĩe habitacu
li. i. ſub noĩe eccleſiaſtici de caſu ſuo in
gerit triſticiã fidelib⁹. q̃ calicis ĩmenſi
amore replet̃. i. gule deſeruiens ſemet
ip̃m diabolo ĩmolauit/ cũ mẽbra ſua li/
bidini tradidit. Hic ↄ̃dictiõis reſpõſũ
ab aduerſarijs dei prauo oꝑe efficiẽs:
mur⁹ eterni carceris ⁊ anguſtie ſemet
ip̃m ĩmerſit: vbi cruciabit̃ die ac nocte
vſq; ad nouiſſimũ quadrantẽ.

Nico.de lyra

B ⁂ a ¶ Erat aũt nomẽ viri ⁊c. H
dicit̃ ad cõmẽdationẽ phinees: q̃ çelo
dei motus nõ timuit occidere principẽ
vni⁹ tribus. b ¶ Porro mulier ma
dia. ⁊c. Hoc exprimit̃ ad oſtẽdẽdum
odiũ madianitaꝝ cõtra filios iſrl': q̃ cuz
alijs mulierib⁹ miſerũt filiã nobiliſſimi
p̃ncipis eoꝝ ad ꝓſtibulũ/ vt poſſent de
cipere filios iſrael: ⁊ ptrahere ad offen/
ſã dei ſui. c ¶ Hoſtes vos ſentiãt.
Diuiſio Hic ↄ̃ñr ponit̃ punitio madianitarũ:
eo ꝙ ꝓuocauerũt filios iſrl' ad pctm̃ vt
dictũ ẽ. Et circa hoc dicta punitio p̃mo
p̃cipit̃. ſcd̃o ordinatio ppl'i interponit̃:
ca. xxvi. tertio moyſes p̃dictũ p̃ceptum
exequit̃. ca. xxxi. Circa p̃mũ dicit̃: Ho/
ſtes ⁊c. li hoſtes ẽ hic accuſatiui caſuſ.
d ¶ Et ꝑcutite eos. nõ ſic aũt p̃cipi/
tur de moabitis. Tum q̃ ⁊ ſi ipſi miſe
rũt filias ſuas ad decipiẽdũ filios iſrl':
nõ tñ ita nobiles miſerũt ſicut fecerũt
madianite. Tũ q̃ ipſa Ruth erat de/
ſcẽſura de eis/ de qua deſcẽdit ip̃e da/
uid: vt habet̃ Ruth vl. Tũ q̃ dñs ꝓ/
hibuerat ne bellarẽt ↄ̃ moabitas/ vt di
ctũ eſt ſupra. xxj. ca.

Glo.ordi. Ca. XXVI

G Poſtq̃ no. ⁊c. Orig. Quia
Quare po illi q̃ p̃mo aſciti fuerãt ꝓ pctõ
pulus itez ceciderũt: ſcd̃s nũc ppl's ĩ eo/
numeratur rũ locũ ſuccedẽs vocat̃ ad numerũ. Et
qd̃ de illis dictũ nõ fuerat/ de his. ſ. di
1. mach. 3. e cit̃. His diſtribuet̃ terra ĩ ſortẽ ex nũe
ro noĩm ⁊c. Si de p̃orib⁹ dictũ fuiſſet/
falſũ fuiſſet: q̃ ceciderũt ĩ deſ'to ꝓ pctõ
ſuo: his aũt cũcta q̃ ꝓmittũt̃ ĩpleta ſũt.
c ¶ Nũerate oẽz. Iteꝝ populus nu
merant̃ ⁊ leuite: vt interfectis primis
carnalib⁹/ nou⁹ ppl's dei cẽſeat̃: q̃ ꝑ ior
danis baptiſmũ trãſeat: et celeſtis he/
reditatis repromiſſionẽ accipiat.
G Iſtis diuidet̃

a uit ſcelus filiorũ iſrael. Erat au a
tez nomẽ viri iſraelitę q̃ occiſus
¶ Pſalmus vel canticũ.
eſt cuz madianitide çambri fili⁹
¶ temptationem reſpiciens.
ſalumi dux de cognatione ⁊ tri/
¶ audiuit triſticiã: vel nomen habitaculi.
bu ſymeonis. Porro mulier ma/ b
dianitis quę pariter interfecta ẽ
a ¶ al's cobçi. ¶ calix immẽſus vel ĩmo/
la mihi. b ¶ murus vel anguſtia.
vocabat̃ cõçbi/ filia ſur p̃ncipis
a ¶ madian cõtradictio vel reſponſio.
nobiliſſimi madianitarũ. Locu/
tuſq; eſt dñs ad moyſen/ dicẽs:
† Hoſtes vos ſentiãt madianitę c
⁊ ꝑcutite eos: q̃ ⁊ ipſi hoſtiliter d
egerũt contra vos: ⁊ decepere
¶ loci illius. ¶ vel cobçi
inſidijs ꝑ idolũ phegor ⁊ coçbi
filiã ducis madiã ſororẽ ſuã/ q̃
ꝑcuſſa eſt in die plagę ꝓ ſacrile/
gio phogor. Ca. XXVI

b Poſtq̃ noxiorũ ſan e
guis effuſus ẽ: dixit
dñs ad moyſẽ ⁊ ele
açaꝝ filiũ aaron ſa/
c cerdotẽ: † Nũerate oẽz ſũmã fili
orũ iſrl' a vigiti annis ⁊ ſupra: ꝑ
domos ⁊ cognatiões ſuas/ cun
ctos qui pñt ad bella ꝓcedere.
Locuti ſunt itaq; moyſes ⁊ elea
çar ſacerdos in cãpeſtrib⁹ moab
ſuꝑ iordanẽ ↄ̃ hiericho ad eoſ q̃
erãt a vigiti annis ⁊ ſupra/ ſicut
dñs imparat: q̊rũ iſte ẽ numer⁹.
Rubẽ p̃mogenit⁹ iſrl': † Hui⁹ fili f
us enoch/ a q̃ familia enochita
rũ: ⁊ phallu/ a quo familia phal
luitaruz et eſrom/ a quo familia
eſromitaruz: et charmi/ a quo fa
milia charmitarũ. Hę ſũt fami/
lię de ſtirpe rubẽ: quarũ numer⁹
inuẽtus eſt quadragintatria mi/
lia ⁊ ſeptingenti/ triginta. Filius
phallu/ heliab: huius filij namu
hel ⁊ dathan ⁊ abiron. Iſti ſunt
dathan ⁊ abiron p̃ncipes popu
li q̃ ſurrexerũt contra moyſen ⁊
aaron i ſeditione chore/ quãdo g
aduerſum dñm rebellauerunt: ⁊
aperiẽs terra os ſuũ/ deuorauit
chore moriẽtibus plurimis qñ
cõbuſſit ignis ducentos q̃nqua
ginta viros. Et factũ eſt grãde h
miraculuz vt chore pereũte filij
illi⁹ nõ perirent. Filij ſymeon ꝑ
cognationes ſuas/ namuhel ab

a Poſtq̃ no. ⁊c. Ca. XXVI C
Hic iterponit̃ reordĩatõ ppl'i
q̃ fuerat deordinatus ꝑ idola
triã vt dictũ ẽ. Et ponit̃ hic triplex ordi
natio. prima ẽ viri ad ꝓximũ. ſcd̃a ppl'i
ad p̃ncipẽ ſuũ circa mediũ. ca. xxvij. ibi:
Dixit q̃z do. tertia vtrorũq; ad deũ. ca. Ad ordina
xxviij. Circa p̃mũ ſciẽdũ/ ꝙ ad bonã or/ tionez ppl'i
b dinationẽ ppl'i int̃ ſe req̃rit̃ poſſeſſionũ q̃ requirũt̃
diuiſio: vt dicit ph̃s. ij. pol'. Tũ q̃ cõia
negligũt̃: ⁊ ꝓpria magis curãt̃. Tũ q̃
ꝑ h̃ multa litigia ⁊ cõtẽtiões ceſſãt: eo
ꝙ q̃libet ſcit qd̃ ẽ ſuũ/ ⁊ qd̃ ẽ alieuuz: et
q̃ diuiſio poſſeſſionũ dz fieri ſ̃m nũeꝝ
ꝑſonaꝝ: iõ p̃mo deſcribit̃ ppl'i nũeratõ
ſcd̃o deſcribit̃ diuiſiõis mod⁹ ⁊ det̃mĩa
tio/ ibi: Locutuſq; eſt dñs. Adhuc p̃mo Diuiſio
ponit̃ p̃ceptũ nũeratiõiſ. ſcd̃o mod⁹ exe
cutiõis/ ibi: Rubẽ primogenit⁹ iſrael. ĩ. 31. b
c Circa primũ p̃mittit̃ tp̃s nũeratiõiſ/ cũ
d dr: Poſtq̃ noxiorũ ſanguis ef. ẽ. Et di
cũt aliq̃ ꝙ h̃ fuit poſt occiſionẽ madiani
taꝝ q̃ h̃r. ĩ. xxxi. ca. licet añ ſcribat̃: q̃ ñ
oĩa ſcripta ſũt eo ordĩe q̊ facta ſũt. Alij
dicunt ⁊ ꝓbabili⁹ vt videt̃/ ꝙ fuit añ: et
qd̃ dr hic: Poſtq̃ noxioꝝ ⁊c. intelligit̃
de filijs iſrael occiſis ꝓpter pctm̃ idola
trie/ vt h̃r ca. p̃ce. ꝙ d̃ filijs iſrael occiſi
ſunt. xxiiij. milia/ vt dicit Ra. Sa. qd̃
ſil'e ẽ paſtori cui⁹ gregẽ intrauerunt lu/
e pi: ⁊ poſt mortẽ pluriũ numerat reſidu/
um/ vt ſciat numeꝝ remanẽtiũ. vnde in
hebr̃. h̃r: Et factũ ẽ poſt mortalitatẽ di
xit dñs ⁊c. in quo videt̃ intelligi mor/
talitas inducta a deo ſuꝑ filios iſrael ꝓ
peccato p̃dicto. Cetera patẽt in littera.
f ¶ Ruben primogenitus iſrael. †s̃. 1. a.
Hic cõſequẽter ponit̃ executio nume/ Exo. 30. b
rationis: ⁊ primo numerant̃ illi q̃ ha/ D
bitabãt ad ꝑtẽ meridionalẽ tabernacu/
li. ſ. tribus ruben: tribus ſymeon: ⁊ tri/
bus gad. ⁊ patet l'r̃a vſq; ibi: g ¶ In
ſeditione chore/ quãdo aduerſuz
⁊c. Licet iſte eſſet de filijs leui: tamen
hic recolit̃ quia ꝓ ſeditiõe eius mortui
ſunt dathan ⁊ abiron qui erant de tri/
bu ruben: vt dictum eſt ſupra. xvj. ca.
h ¶ Et factũ eſt grãde miraculuz
f ⁂ vt chore ⁊c.
Moraliter. e ¶ Poſtq; noxiorũ Myſtice
ſanguis effuſus eſt: dixit domi. †geñ. 46. b
⁊c. Per hoc ꝙ dominus precepit poſt Exo. 6. b
mortem peccatorum qui fuerunt vigin 1. para. 5. a
tiquattuor milia numerare remanen/
tes in vita: ſicut paterfamilias poſt gre
gis mortalitatem numerat partem re/
manentem: et ſic cognoſcit numeꝝ vtro
runq;. Moraliter fuit ſignificatum/ ꝙ Moralit̃
coram deo recolere debemus ⁊ nume/
rare peccata noſtra que ſunt oꝑa mor/
tua: et opera bona que ſunt opera vi/
ua: illa ad dolendũ et d̃ ipſis miſericor/
diã poſtulandũ: iſta ṽo ad agendũ deo
gratias: cuius adiutorio ſunt facta. Io
hã. xv. a. Sine me nihil poteſt' facere:
et Eſa. xxvj. c. Oĩa oꝑa nr̃a oꝑat⁹ es ĩ
g nobis dñe. Allegorice ṽo ꝑ h̃ ꝙ mor/ Allegori.
tuis trãſgreſſorib⁹ ĩ deſerto ſ̃m dei ſen
tẽtiã ſuꝑ poſitã. xiiij. ca. nũerat̃ h̃ nou⁹
ppl's trãſitur⁹ iordanẽ ⁊ ꝓmiſſiõis ter/
rã ĩtratur⁹: ſignificatũ fuit ꝙ ppl's nũe
ro ⁊ merito finali ad nouũ ꝑtinẽs teſta
mẽtũ: vtpote q̃ ꝑ ſacramentũ baptiſmi
h trãſiuit qñ ꝑ iordanẽ ſignificat̃: eo ꝙ fu
it ibi inſtitutũ qñ ſaluator noſter tactu
ſue ſctĩſſime carnis cõtulit aquis virtu/
tẽ regenerãdi: terrã intrabit viuentiuz
fidelibus ꝓmiſſam.

hoc familia namuhelitarum: et iamin/ab hoc familia iaminita/
rum: iachin/ ab hoc familia iachinitarum: çare:ab hoc familia
çareitarum:ſaul/ab hoc familia ſaulitarum. Hę ſunt familię de
ſtirpe ſymeon:quaꝝ oīs numerus fuit vigintiduo milia/ducēti.
Filij gad ꝑ cognatiōes ſuas:ſephon/ab h̄ familia ſephonitarū:
aggi/ab h̄ familia aggitaꝝ:ſuni/ab h̄ familia ſunitaꝝ:oçni/ab h̄
familia oçnitarū:he / ab h̄ familia heritarū:barod/ab h̄ familia
baroditaꝝ:arihel/ab h̄ familia arihelitaꝝ. Iſte ſunt familię gad:
q̄ꝝ oīs nūer⁹ fuit q̄dragita milia q̇ngēti:†Filij iuda/her et onan/ a b
q̇ ambo moꝛtui ſūt ī terra chanaan. Fuerūtq; filij iuda ꝑ cogna
tiōes ſuas:ſela/a q̊ familia ſelaitaꝝ:phares:a q̊ familia pharesi/
taꝝ:çare/a q̊ familia çareitaꝝ. Poꝛro filij phares/eſrom:a q̊ fa/
milia eſromitaꝝ:⁊ amul/a q̊ familia amulitaꝝ. Iſtę ſunt familię
iuda/q̄ꝝ oīs nūer⁹ fuit ſeptuagita milia q̇ngēti. Filij iſachar per
cognatiōes ſuas/thola:a q̊ familia tholaitaꝝ/phua: a q̊ familia
phuataꝝ/iaſub:a q̊ familia iaſubitaꝝ. ſemram: a q̊ familia ſem/
ramitaꝝ. Hę ſunt cognatiōes iſachar:q̄ꝝ nūer⁹ fuit ſexagitaq̄t/
tuoꝛ milia trecētoꝝ. Filij çabulon ꝑ cognatiōes ſuas/ſared:a q̊
familia ſareditaꝝ/helon:a q̊ familia helonitaꝝ/ialel: a q̊ familia
ialelitaꝝ. Hę ſunt cognatiōes çabulon: q̄ꝝ nūer⁹ fuit ſexaginta
milia q̇ngētoꝝ. Filij ioſeph ꝑ cognatiōes ſuas manaſſe ⁊ ephꝛa c
im. De manaſſe oꝛtus eſt machir:a q̊ familia machiritaꝝ. Ma/
chir genuit galaad:a q̊ familia galaaditaꝝ. Galaad habuit filioſ
hieçer:a q̊ familia hieçeritaꝝ/⁊ helech:a q̊ familia helechitarū:⁊
aſrihel/a quo familia aſrihelitarū:⁊ ſechem:a quo familia ſeche
mitarū:⁊ ſemeda:a quo familia ſemeditarum:⁊ epher:a quo fa/
milia epheritarū. Fuit autē epher pater ſalphaat:qui filios non
habebat ſed tantū filias:†quarū iſta ſunt nomina:maala et no/
a et egla et melcha et therſa. Hę ſunt familę manaſſe:et nume/
rus earū quiquagintaduo milia ſeptingentoꝝ. Filij aūt ephꝛa/
im per cognatiōes ſuas fuerūt hi: Suthala:a quo familia ſutha
litarum:becher:a quo familia becheritarum/tehen: a quo fami/
lia tehenitarū. Poꝛro fili⁹ ſuthala fuit heran:a quo familia he/
ranitarum. Hę ſunt cognationes filioꝛum ephꝛaim:quarū nu/
merus fuit trigintaduo milia quingentoꝝ. Iſti ſunt filij ioſeph
per familias ſuas. Filij beniamin in cognationibus ſuis/bale:
a quo familia baleitarum/a çbel:a quo familia açbelitarū/ açhi/
ram:a quo familia açhiramitarū/ſupham:a quo familia ſupha/
mitarum/ vpham: a quo familia vphamitarum. Filij bale:he/
red et noemā. De hered familia hereditarum. De noemā fami/
lia noemitarū. Hi ſunt filij beniamin per cognatiōes ſuas:quo
rum numerus fuit quadragintaquinq; milia ſexcētoꝛum. Filij d
dan per cognationes ſuas/ſuham: a quo familia ſuhamitaruz.
Hę ſunt cognatiōes dan per familias ſuas. Omnes fuere ſuha
mitę:quoꝛū numerus erat ſexaginta quattuoꝛ milia quadringē/
toꝛū. Filij aſer per cognationes ſuas iemna:a quo familia iem/
naitarū/ieſſui:a quo familia ieſſuitarū/bꝛie:a quo familia bꝛiei/
tarum. Filij bꝛie/haber:a quo familia habeitarum/ et melchiel:
a quo familia melchielitarum. Nomen autem filię aſer fuit ça/ e
ra. Hę cognatiōes filioꝝ aſer/⁊ numerus eoꝛū fuit quinquagin
tatria milia quadringēti. Filij neptalim per cognationes ſuas
ieſſihel/a quo familia ieſſihelitarum/guni:a quo familia gunita
rum/ieſer:a quo familia ieſeritarū/ſellē:a quo familia ſellemita/
rum. Hę ſunt cognatiōes filioꝝ neptalim ꝑ familias ſuas:quo/
run numerus quadragintaquiq; milia quadringētoꝛū. Iſta eſt
ſumma filioꝝ iſrl̄ qui recenſiti ſunt/ſexcenta milia /⁊ mille ſeptin
a genti triginta. Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicens: Iſtis f g

Glo. oꝛdi.

E Myſtice. a ¶ Iſtis diui/
ter. Oꝛige. Re/
pꝛobat̄ pꝛioꝛ po/
pulus q̇ eſt in cir/
cūciſione ⁊ intro/
ducit̄ ſcōs de pꝛe
putio: qui pater/
nā hereditatē cō/
ſequit̄ nō a moy/
ſe ſʒ a ieſu. Moy
ſes enī ſi dat aliq̇
bus hereditatem
†Gen̄.38.a nō intra ioꝛdanē
quē nec trāſit oī/
no: extra dat ter/
rā:nō fluentē lac
⁊ mel:ſʒ pecoꝛib⁹
aptā:muta aīalia
⁊ irrōnabilia me
lius q̄ȝ hoīes nu/
trietē. Ieſus me⁹
ſcōo populo ter/
rā dat lacte⁊ mel
le manantez:īmo
que ē fauus mel/
lis ꝑ oī terra. Et
moyſes quidē he
reditatez nō dat ī
clero:nec pōt per
plebes domos fa
milias noīa ⁊ me
rita ſinguloꝛū di/
uina ſoꝛte penſa/
re. Hoc facit ſol⁹
ieſus:cui oē iudi/
ciū dedit pr̄ Ioh̄.
v.d. Ipe ſcit etiā
quō vnūquēq; di
†ſ.22.a Ioſ.17.a. gna manſione di
ſpenſet. Sūt aliq̇
tamen

Ni. de ly

vt choꝛe ⁊c.
f q̄le aūt fuerit nō
habet̄ ex textu ni/
Miraculū ī moꝛte choꝛe. ſi ī generali:ſcili/
cet q̄ filij choꝛe n̄
fuerūt moꝛtui cuʒ
eo: ſed in Gloſa
hebꝛaica ſuꝑ pſal
mo.xlv.dicitur q̄
quādo terra ape/
ruit os ſuuʒ ⁊ de
uoꝛauit choꝛe cuʒ
multis aliꝭs: filij
eius remanſerūt
ſtantes in aere di
uina virtute quo/
uſq; terra fuit ite/
rum recluſa ſb̄ pe
dibus eoꝛuʒ:pꝛo/
pter quod in gra/
tiarūactionem tā/
ti bn̄ficij ſibi col/
lati fecerunt illuʒ
pſalmū vn̄ ⁊ inti/
tulat̄ in hebꝛeo a
filijs choꝛe: ⁊ lit/
tera huic miracu/
lo cōſonat cū dr̄:
De⁹ noſter refu/
giū ⁊ virt⁹:adiu/
toꝛ in tribulatiōi/
bus: q̄ inuenerūt
nos nimiſ: ꝓp̄tea
nō timebim⁹ duȝ
turbabit̄ t̄ra ⁊c.
nō enī

non enim dauid fe/ G
cit omnes pſalmos:
vt pleni⁹ dicet̄ quā/
do venerimus ad li/
bꝛum pſalmoꝛū do/
mino concedente.
a ¶ Filij iu. Hic
ſcōo numerātur qui
habitabant ad oꝛiē/
talem partem.ſ.tri/
b⁹ iuda trib⁹ iſachar
⁊ tribus çabulon. †Gen̄
b ¶ Her et onan
qui ambo moꝛ/
tui ſunt in terra
chanaan. vt habe
tur Gen̄. xxxviij.a.
nec reliquerunt ſe/
men. c ¶ Filij io/
ſeph per cog. ⁊c.
Hic tertio numerā/
tur illi qui habita/
bant ad partem occi
dentalem ſcilicet tri/
bus ephꝛaim: trib⁹
manaſſe et trib⁹ be/
niamin. et licet ī iſtiſ
tribub⁹ ephꝛaim eſ/
ſet pꝛincipalioꝛ ī po
ſitione caſtroꝛum et
motione: tamen hic
tribus manaſſe pꝛe/
ponitur in numera/
tione: quia fuit pri/
mogenitus ioſeph
de quo fit hic men/
tio. Cetera patent.
d ¶ Filij dan ꝑ
cognationes ſu/ H
as. Hic numeran/
tur illi q̇ habitabant
ad partez aquilona/
rem: ſcilicet tribus
dan: tribus aſer: et
tribus neptalim. et
patʒ littera vſq; ibi:
e ¶ Nomen autē
filie aſer fuit ſa/
ra. iſta deſcendit in
egyptum cuʒ iacob:
vt habet̄ Gen̄. xlvi.
et ideo nomen eius
hic recolitur.
f ¶ Locutuſq; ē
domin⁹ ad moy/
ſen dicēs. Hic o/
ſtenditur modus di
uiſionis terre: ⁊ pri
mo q̄tuʒ ad viros.
ſecundo q̄tū ad mu
lieres ca. ſequenti.
Adhuc circa primū
pꝛimo ponitur mo/
dus diuidendi ter/
ram tribubus: q̄ de
bebant ibi habere ꝑ
tes. ſecundo ſubdi/
tur numeratio filio/
rum leui qui non ac
ceperunt ibi partez
ſicut aliꝭ/ibi: Hic q̊/
q; eſt numerus. Cir
pꝛimum dicitur ſic:
g ¶ Iſtis diuide
tur t̄ra iuxta nu/
meruʒ ⁊c. Iſtis. ſ.
ſuperius numerat̄
diuidetur terra.
Plurib⁹

B tamen in iſtis qui ſupeminẽt: ⁊ om̄ino nõ ducũtur ad ſortē: om̄es leuite.ſ. hoc eſt om̄es qui intente ꝑmanẽt in miniſterio dei: ꝑuigiles in ſeruitio eius excubias gerũt: ſortẽ inter ceteros nõ querũt vel accipiũt: ſed nec ĩ terra ē ſors eoꝝ: ipe dñs ē ſors eis ⁊ hereditas. Hi ſũt qui nullis coꝛpoꝛee nature obſtaculis hebetati / oĩm inuiſibiliũ gloriã ſupgreſſi / ĩ ſola dei ſapiã ⁊ verboꝛ ei viuẽdi vſum exercitiũq; poſuerũt: q̃ nihil coꝛpoꝛeũ requirũt. Sed ſolã agnitionẽ ſecretoꝝ dei: ⁊ vbi ē coꝛ eoꝛuꝫ ibi ē ⁊ theſaur⁹: ſemꝑ ĩ dño et ĩ verbo eius ⁊ ĩ ſapiẽtia delectabunť. Hic eis cib⁹: hoc poculũ: iſte diuitie hoc erit regnũ. Qui aũt inferioꝛes ſũt / hereditatẽ terre accipiunt: licet ſublimioꝛis alicui⁹ ⁊ potẽtioꝛis. Terra eñ viuẽtiũ ꝓmittiť: q̃ viuentiũ dr / qꝛ neſcit moꝛtẽ. Et iſti q̃dẽ magni ⁊ beati: ſꝫ beatioꝛes illi q̃ iã nõ ꝑ ſpeculũ ⁊ in enigmate: neq; ĩ ſubſtãtijs coꝛꝑalib⁹: ſed facie ad faciẽ deũ videbũt ſapiẽtie lumine radiati: ⁊ mere diuinitat⁹ capaces ꝑ puritatẽ effecti. ¶ Orige. Terre hui⁹ diuiſio ⁊ hereditas / foꝛmã celeſtis hereditatis tenet que ſanctis diuideť. Sunt ibi plures: ſunt ⁊ pauci: ſed pauci beatioꝛes. Multi eñ qui ꝑ latã viã q̃ ducit ad moꝛtẽ eunt. Qui ṽo ꝑ artã viaꝫ que ducit ad vitã tẽdũt pauci dicunť. Et alibi dicitur: Oꝫ pauci ſunt qui ſaluantur. Et alibi. Ubi mľtiplicatur iniquitas / refrigeſcit charitas multoꝝ: ñ paucoꝝ. In arca noe (vbi mẽſura celitus dať) ĩ inferioꝛib⁹ trecẽtoꝝ cubitoꝝ poniť lõgitudo: et q̃nq̃ginta latitudo. Sũmitas ṽo vni⁹ cubiti ſpacio ꝯſummať. In inferioꝛib⁹ enĩ beſtie erant et pecudes: in ſuꝑioꝛib⁹ aues: in ſummis ṽo homo rõnalis. Ipſe vertex ĩ vnuꝫ cubitũ colligiť. Om̄ia enĩ ad monadẽ reducunť. Pone omnẽ humani generis numeruꝫ: elige fideles: paucioꝛes erũt q̃ʒ vniuerſi de fidelib⁹: elige melioꝛes / paucioꝛes reꝑies. De ipſis rurſus elige ꝑfectioꝛes paucioꝛes erunt. Et quãto eligẽdo ꝓceſſeris / tãto paucioꝛes inuenies: donec tandeꝫ venias ad vnũ aliquem / qui ꝯfidẽter dicat ꝙ pl⁹ om̄ib⁹ laboꝛauit. Qui hoc mõ pluꝛes ſunt / plus terree et coꝛpoꝛee hereditatis accipiũt. Pauci aũt exiguũ: qꝛ plus habẽt ĩ dño. Alij nihil om̄ino terrene hereditatis accipiunt: qui digni ſũt ſacerdotes eſſe ⁊ miñſtri dei. Hoꝛũ enĩ ex integro ipſe dñs hereditas eſt. Ipſi tñ ꝓpter iumẽta ſua accipiunt aliquid terre: ſed illius q̃ vꝛbibus contigua ē. a ¶ Plurib⁹ maioꝛẽ. Ut.ſ. numeroſioꝛ tribus maioꝛa ſpacia terre ſoꝛtiať: q̃ minoꝛ aũt fuerit hoĩm numero minoꝛẽ. Unus iuſt⁹ ſm ꝙ a deo acceptus ꝓ pluribus habetur. Unde per vnum ſapientem habitabitur ciuitas: tribus autẽ iniquoꝝ deſolabiť: ⁊ vnus iuſtus ꝓ toto mũdo. Iniq̃ aũt et ſi multi ſint / exigui et ꝓ nihilo ducũť apud deũ. Eſt ergo ⁊ multitudo laudabilis. vnde abꝛae quẽ eduxit foꝛas ait Geñ. xv. b. Reſpice celũ ſi potes dinumerare ſtellas ita erit ſemẽ tuũ ⁊c̃. In quo notãdũ qꝛ iuſtus ĩ interioꝛib⁹ ſemꝑ conſiſtit: qꝛ in abſcõdito oꝛat patrẽ: ⁊ omnis gloꝛia filie regis. i. regalis anime intrinſecus eſt: ſed deus educit eũ foꝛas cum res poſtulat ⁊ rerũ viſibilium ratio. b ¶ Ut ſoꝛs terram. Per ſoꝛtem pꝛecipiť diuidi hereditas: ſed video ipſum moyſen cui iſta mandanť / nõ ſoꝛte diuidere hereditatẽ. Ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribui manaſſe. Ieſus quoq; extra ſoꝛtem dat hereditatem tribui iude ⁊ caleb ⁊ tribui ephꝛaim / et dimidie tribui manaſſe. In ceteris ſoꝛs mittitur. vñ puto ꝙ in celeſti hereditate aliq̃ nõ veniẽt ad ſoꝛtẽ: neq; cũ ceteris (q̃ʒuis ſancti ſint) numerabunť: ſꝫ erit egregia eoꝝ hereditas: ſicut ⁊ caleb / ⁊ tribui iude / ⁊ ieſu filio naue. Sicut enĩ cũ adepta victoꝛia diuidunť ſpolia / egregij bellatoꝛes cum ceteris nõ ducunť ad ſoꝛtem: ſed optima queq; virtutũ merito ꝑcipiunt: ceteri ſoꝛte vtũtur iure victoꝛie. Ita videť mihi chꝛiſtus dñs meus facturus. Illis enĩ pꝛecipuos ⁊ ſublimes decernet honoꝛes: quoꝛum facta magnifica / et ſublimes cognoſcit virtutes. Unde ait Iohan. xvij. d. Uolo pater vt vbi ego ſum / illic ⁊ iſti mecuꝫ ſint. Et Luce. xxij. c. Sedebitis et vos ſuper duodecim thꝛonos iudicantes duodecim tribus ⁊c̃. Et Iohã. xvij. c. Sicut tu in me pater et ego in te: ita et iſti in nobis vnum ſint. Hec omnia non ſoꝛte deſcendũt / ſed dilectionis pꝛerogatiua. c ¶ Niſi caleb filius iephone: ⁊ ioſue filius nun. Iſido. Sexcenta milia armatoꝛum de egypto dicuntur egreſſa: ⁊ duo tm̄ ĩ terrã ꝓmiſſiõis ĩgreſſi. multi eñ ꝑ baptiſmũ ad fidẽ trãſeũt: ſed ad celeſtem patriam pauciſſimi peruenīunt: ſm illud Matth. xx. b. Multi vocati: pauci vero electi. Duo tantũ ingrediuntur pꝛopter eos qui ex vtroq; populo celeſte regnum adipiſcuntur: vel qui per actionem et contemplationem ad eternam beatitudinem pꝛedeſtinantur.

Marginalia: [all]egorice; Mat.7.b; Lu.13.e; [Mat.]24.b; B; [Pro]sapiẽs; Jos.15.a.; C; Moraliter et hoꝛribilr

diuideť terra iuxta numerũ vocabuloꝛuꝫ in poſſeſſiones ſuas.

¶ dignitate vite.

a Pluribus maioꝛẽ ꝑtem dabis / a ⁊ paucioꝛibus minoꝛẽ: ſingulis ſicut nũc recẽſiti ſunt tradeť poſ-
b ſeſſio: ita dũtaxat vt ſoꝛs terraꝫ b tribub⁹ diuidat ⁊ familijſ. Quicquid ſoꝛte cõtigerit / hoc vel plures accipiãt vel paucioꝛes. Hic c quoq; eſt numerus filioꝝ leui ꝑ familias ſuas. Gerſon: a quo familia gerſonitaꝝ. Caath: a quo familia caathitarum. Merari: a quo familia meraritarũ. He ſũt familie leui. Familia lobni / familia hebꝛoni / familia mooli / familia muſi / familia choꝛi. At ṽo caath genuit amrã / q̃ habuit vxoꝛẽ d iochabeth filiã leui / que nata eſt ei ĩ egypto† Hec genuit viro ſuo amram filios aarõ ⁊ moyſen et mariaꝫ ſoꝛoꝛem eoꝝ. De aaron oꝛti ſunt nadab ⁊ abiu ⁊ eleaçar ⁊ ithamar† Quoꝝ nadab ⁊ abiu moꝛtui ſunt / cũ obtuliſſent ignẽ alienum coꝛaꝫ dño. Fueruntq; om̄es qui numerati ſunt viginti tria milia generis maſculini / ab vno mẽſe ⁊ ſupꝛa: qui nõ ſunt recẽſiti inter filios iſrľ: nec eis cum ceteris data eſt poſſeſſio. Hic ē numerus filioꝝ iſrael / qui deſcripti ſũt a moyſe ⁊ eleaçaro ſacerdote ĩ campeſtrib⁹ moab: ſupꝛa ioꝛdanem contra hiericho: inter e quos nullus fuit eoꝝ q̃ ante numerati ſũt a moyſe ⁊ aaron ĩ deſerto ſinai. Pꝛedixerat ei dominus ꝙ om̄es moꝛerenť ĩ ſolitudi-
c ne: nulluſq; remãſit ex eiſ niſi ca- f

¶ fideles. ſ. vtriuſq; populi: vel ſectatoꝛes actionis vel contemplationis.

leb fili⁹ iephõe: ⁊ ioſue fili⁹ nun.

Nico. de lyra

※ a ¶ Pluribus ꝑ artem maioꝛem dabis. ſm enĩ ꝙ tribus aliqua habebat plures familias ⁊ plures domos: ſm hoc debebat plus accipere de hereditate in terra pꝛomiſſionis.

b ¶ Ita dũtaxat vt ſoꝛs terrã tribub⁹ diuidat. Hoc diciť ad excludẽdum contẽtiones que poſſent oꝛiri ĩ diuiſione terre: ſi fieret ſimpliciter ex humana oꝛdinatione: ſic tamen cadebat ſoꝛs oꝛdinatione diuina: ꝙ ſoꝛs cuiuſlibet tribus cadebat ſuper partem terre ſibi pꝛopoꝛtionatam ſm pluralitatem vel paucitatẽ familiarum ⁊ domoꝛum in ea contentarũ: ſm ꝙ diciť Pꝛouer. xvj. d. Soꝛtes mittunť ĩ ſinũ: ſed a dño tẽperanť. Alij dicunt ꝙ terra pꝛimo diuiſa ē ꝑ partes equales tribub⁹: ⁊ poſtea quelibet pars diuiſa eſt in familijs ⁊ domibus ꝑ ſoꝛtes et ꝑ partes inequales: quia illa familia que habebat plures domos / habebat partẽ maioꝛem. c ¶ Hic quoq; eſt numer⁹ filioꝛum leui per fa. ⁊c̃. Hic conſequẽter numerať tribus leui: cui nõ eſt terra diuiſa ſicut alijs: ⁊ ideo nũeratio eius poniť poſt oꝛdinationẽ de diuiſione terre: et patet lr̃a vſq; ibi: d ¶ At vero caath ⁊c̃. iochabeth filiam leui. Iſta autẽ iochabeth hic recoliť ꝓpter excellentiam moyſi ⁊ aaron quoꝝ mater fuit. Diciť aũt hic filia leui: non qꝛ eaꝫ genuit: ſed quia fuit neptis ſua: ſcꝫ filia filij ſui: ⁊ ꝑ talem moduꝫ laban vocauit filios iacob filios ſuos: quia erant filij filiarum ſuaruꝫ. vt habetur Geñ. xxxi. ca. ⁊ hoc fuit diffuſius declaratum Exo. iij. e ¶ Inter quos null⁹ fuit eoꝝ ⁊c̃. ſcꝫ in pꝛincipio libꝛi huius. hoc aũt additť: qꝛ numeratio iſta differt ab illa ĩ multis: de quo nullus debet admirari: quia eſt alioꝝ hominũ. f ¶ Niſi caleb fili⁹ iephone ⁊c̃. erant enĩ excepti a dei ſentẽtia.

Marginalia: D; †Exo.6.c; †Nũ.3.a.; Iocabeth

¶ In eodem ca. xxvj. vbi diciť in poſtilla: Et factũ eſt grande miraculũ: quale aũt fuit nõ habeť ex textu.

Additio Ubi tranſlatio noſtra habet: Factũ eſt grande miraculũ vt choꝛe pereũte filij eius non perierunt. In

E perierunt. in hebreo habet̃: Facti ſunt in ſignũ ſcꝫ miraculuꝫ Et quod addit̃: vt chore pereunte ⁊c̃. etiã non eſt de textu: et ſic refert̃ hoc quod dicit̃: Facti ſunt in ſignum ad immediate p̃cedentia. ſ. ꝙ illi qui fuerunt deuorati ab ore terre: ſimiliter ⁊ cõbuſti ab igne a deo egrediente: facti ſunt in miraculũ: qd̕ eſt manifeſtũ: vnde illa Glo. hebraica quam allegat poſtilla. nõ habet fundamentum in littera. ſimiliter nec hoc qd̕ dici-

Ps. ix. b. tur: Deus noſter refugium ⁊c̃. Fuit factus ꝓpter hoc miraculum: non habet certum fundamentum. exponit̃ enim aliter ꝑ ut ibidem. Similiter quod dicit ꝙ dauid non fecit oĩes pſalmos: eſt cõtra opinionem Aug. quã credo eſſe veram. ꝑut in pſalterio deo dante pluribus locis tractabitur.

Replica correctoriĩ contra Burgeñ. In capi. xxvi. Burgeñ. ponit tria ſatis dubia et fortaſſis falſa que non probat. Primo dicit id quod dicitur de chore pereunte non eſt de textu: vbi ſine auctoritate ⁊ ratiõe redarguit noſtram tranſlationem. Secundo dicit Glo. hebraicam quam allegat poſtilla. non habere fundamentum: ſed nec hoc probat auctoritate vel ratione: quis promittat eius probationem dare velle circa expoſitionem pſalmi: Deus noſter refugium. que tamen pſalmum nõ tangit vnico verbo. Tertio dicit dauid cõpoſuiſſe omnes pſalmos: ⁊ ſic improbat beatum Hieronymũ. ꝙ tamen hoc habeat veritatem de auctoritatibus pſalmoꝝ dicetur. ĩ. in correctorio primo circa pſalmum primum. G

Glo. ordi.

Lex hereditaria

Accesserũt. Ca. XXVII a ¶ Date nobis. Orige. Date poſſeſſioneꝫ ⁊c̃. Hec ſm̃ hiſtoriã palã eſt omnib⁹ quid vigoris habeant qui ſciũt leges iſtas nõ ſolũ apud filios iſrl̃ cuſtodiri/ ſꝫ apd̕ oẽs hoĩes: q̃ tñ legib⁹ viuũt. Vñ apparet ꝙ libertas filiaꝝ ſalphaat nõ ſolũ eis hereditatẽ cõtulit: ſed ꝑpetua viuendi iura ſecl̃o dedit. Vides q̃nta ſit hiſtorie etiam vtilitas: quis põt leges iſtas diſſoluere q̃bus vniuerſus vtit̃ mundus: Nos aũt queram⁹ quõ ſpiritaliter edificemur. fieri enĩ põt vt neqꝫ filie mihi ſint ſm̃ carnẽ: neqꝫ iuris hereditas: Erit ĝ alicui ocioſa lex q̃ diuina voce ſancita eſt. Requiram⁹ ĝ apud ſpiritualẽ legẽ que ſint iſte quĩqꝫ filie:

Hiſtorie vtilitas

Allegorice Quaꝝ etiã ſi pater mortu⁹ fuerit ꝑ aliquo pctõ: ipſe tñ hereditatem iuſſu dei accipiũt. Virtutes animi: ⁊ ſenſus mẽtis filij ſunt: filie v̄o oꝑa corporis miniſterio ĩpleta. Quinqꝫ enĩ ſunt corporis ſenſus quib⁹ omne opus in corpore explet̃. Iſte ĝ quinqꝫ filie. i. operuꝫ ꝑfectio: etſi patre orbate remaneant: nõ abijciunt̃ ab hereditate: ſꝫ nõ excludunt̃ a regno: ſꝫ in medio ppl̃i dei hereditatẽ accipiũt. Salphaat aũt interpretat̃ vmbra in ore ei⁹: hec eſt intellectus operũ pater. Sunt multi fratres in q̃b⁹ intellect⁹ altior ⁊ ꝓfundior nullus. Sed eſt in eis ſenſus emortuus. vñ. i. Reg. xxv. f. Et emortuũ ẽ cor ei⁹ in ipſo. Hic igit̃ ſi ad intelligentiã ſpiritualẽ nihil ſapit: ſed eſt emortuus: tamen ſi genuerit filias. i. oꝑa mandatorũ dei: hereditatẽ certe cum plebe dei conſequet̃. Non poterit quidẽ numerari inter eos quoꝝ ipſe dñs portio ẽ. Matth. xx. b. Multi enĩ vocati pauci vero electi. Oſtendit̃ autẽ ip̃o noĩe quare filios nõ potuit generare. Int̃pretat̃ enĩ vmbra in ore eius: qui vmbrã legis in ore habet: ⁊ nõ ip̃am imaginem rerũ nihil ſpirituale: nihil profundi intellect⁹ ſentire poteſt: ſola vmbra legis in ore ei⁹ eſt: ſenſus viuos ⁊ ſpiritales generare nõ põt: ſed oꝑa et actus q̃ ſũt ſimpliciora vite myſteria. Et ideo oſtendit in his clementiaꝫ dñi ꝙ innocẽtiores etiã ſi ſenſu deficiãt: ⁊ bona opera habeãt nõ excludantur ab hereditate ſanctoꝝ. Recte ergo locute ſunt filie ſalphaat. b ¶ Homo cum

Diuerſi ſucceſſionum modus

mortuus fuerit abſqꝫ filio ⁊c̃. Origenes. Supponitur lex de ſucceſſione vt primo filius. filia ſecundo loco ſuccedat. tertio frater. quarto patris frater: quint⁹ gradus certũ aliquem non deſignat. Sed quicunqꝫ propinquior ex omni familia fuerit ſuccedat. In his integer et perfectus eſt hiſtorie ſenſus: vt nihil requirere videatur: ſed qui in ſpiritalibus legibus eſt eruditus/ põt intelligere diuerſos ſucceſſorũ gradus: ⁊ quõ

†Acceſſerũt aũt filie ſalphaat filij epher: filij galaad: filij machir: filij manaſſe: q̃ fuit fili⁹ ioſeph: q̃ꝝ ſunt noĩa: maala ⁊ noa ⁊ egla et melcha ⁊ therſa: ſteterũtqꝫ corã moyſe ⁊ eleaçaro ſacerdote/ ⁊ cũctis p̃ncipib⁹ ppl̃i ad oſtiũ tabernacl̃i federl̃/ atqꝫ dixerũt: Pater nr̃ mortu⁹ ẽ in deſ̃to: nec fuit i ſeditiõe q̃ cõcitata eſt cõtra dñm ſub chore: ſꝫ in pctõ ſuo mortu⁹ eſt. Hic nõ habuit mares filios: Cur tollitur nomen illius de familia ſua q2 nõ habet filiũ: Date nobis poſſeſſionẽ inter cognatos pr̃is nr̃i. Retulitqꝫ moyſes cauſaꝫ eaꝝ ad iudiciũ dñi. Qui

a ¶ quia ne plebs legis ab euãgelij poſſeſſione excluditur.

dixit ad eũ: Iuſtam rẽ poſtulãt

a ¶ filie. i. oꝑa miniſterio corpis cõpleta.
b ¶ ei⁹. ſ. q̃ vmbrã legis habet in ore: nihil ꝓfundum: nihil ſpirituale ſentiens.

filie ſalphaat. Da eiſ poſſeſſionẽ inter cognatos patris ſui: ⁊ ei in

¶ in plebe. ſ. nõ in leuitis quib⁹ ſolus de⁹ eſt hereditas. ¶ celeſtem.

hereditate ſuccedant. Ad filios aũt iſrl̃ loqueris hec: Homo cũ

a ¶ q̃ ſapiẽtia ⁊ intelligẽtia vigeat. ¶ eum

mortuus fuerit abſqꝫ filio/ ad fi-

ſcꝫ qui p̃rogatiua operum viget.

liã eius trãſibit hereditas: ſi filiã nõ habuerit/ habebit ſucceſſoreſ

¶ qui ex imitatione ſapientum agunt.

fratres ſuos. Q2 ſi ⁊ frẽs nõ fue-

a ¶ ill̃. ſ. q̃ traditione veteꝝ nõ ꝓprio ſenſu nec pſit doctrĩe monitiõe aliq̃d agũt boni.

rint/ dabitis hereditateꝫ frãtrib⁹ patris ei⁹. Sin aũt nec patruos habuerit: hereditas dabitur his

¶. ſ. q̃ ſue occaſiõe ſiue ꝟitate doctrĩe aliq̃d boni ag ũt. n õ enĩ ꝑdũt mercedẽ ſuã

qui ei proximi ſunt. Eritqꝫ hoc filijs iſrael ſanctuꝫ lege ꝑpetua/

Nico. de lyra

Acceſſerũt aũt. Ca. XXVII. Hic agit̃ de diuiſiõe terre inq̃ꝫtũ ꝑtinet ad mulieres. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. in partẽ principalem ⁊ incidentalem. ſcd̕a. ibi: Ad filios aũt iſrael. Circa primũ ſcienduꝫ ꝙ q2 ſupra dixerat dñs: Iſtis. ſ. numeratis diuidet̃ terra: ⁊ ſoli viri fuerunt numerati. ideo hic oſtenditur in quo caſu mulier debeat hereditare: videlicet qñ pater eius nõ habet filiuꝫ. ⁊ hoc eſt qd̕ dicitur: Acceſſerunt autẽ filie ſalphaat ⁊c̃. qui non habuit filium. b ¶ Atqꝫ dixerũt: Pater noſter mortu⁹ eſt in deſerto. dicunt hebrei ꝙ fuit ille q̇ lapidatus eſt: eo ꝙ colligebat ligna in ſabbato: vt dictum eſt. s̄. xv. capitulo. c ¶ Nec fuit in ſeditione que concitata ẽ cõtra dominũ ſub chore. Hoc allegauerunt ne eis diceretur: ꝙ p̃uatus fuiſſet iure hereditatis ex illa ſeditione: vt dictum fuit. xvj. capitulo. d ¶ Sed i peccato ſuo mortu⁹ ẽ. quaſi diceret peccatum ſuum nulli nocuit niſi ſibi. e ¶ Cur tollit̃ nomen illius. quaſi diceret non eſt iuſtum. f ¶ Retulitqꝫ moyſes cauſam earum ad iudicium dñi. quia dictum fuerat ſibi prius a domino ꝙ terra diuideretur numeratis qui erant tm̃ viri: ⁊ ideo noluit eis dare hereditatem abſqꝫ aliqua determinatiõe dñi. g ¶ Qui dixit ad eum ⁊c̃. et ſic determinauit pro ipſis. h ¶ Ad filios autem iſrael. Hic conſequenter determinatur occaſione filiarum ſalphaat quis debeat hereditare etiam in alijs caſibus: qñ pater nõ habet filioſ: quia ſi habet filiã debet ſuccedere: ⁊ ſi nec filiam habeat: frater ſuus debet hereditare: qui ſi nec fratrem habuerit: patruus ſuus debet ſuccedere: ⁊ ſi nec patruuꝫ habuerit: alter de eius genere propinquior debet hereditare. ⁊ patet littera. i ¶ Eritqꝫ hoc filijs iſrael ſanctum. i. firmuꝫ. k ¶ Lege ꝑpetua. ſicut enĩ impator p̃ter leges q̃s cõdidit ꝑ gnãli ordĩatione ſui

† s. 26. j. 36. Joſ. h

Moraliter. a ¶ Acceſſerũt aũt filie ſalphaat: filij epher: filij galaad: filij machir ⁊c̃. Per hoc autem ꝙ iſtiſ mulieribus ex determinatiõe domini data fuit hereitas inter viros generiſ ſui: ſignificatum fuit ꝙ ĩ adeptiõe hereditatis eterne: nullam facit differẽtiam diuerſitas ſexuum vel ſtatuum: ſꝫ tm̃ meritorum Gal. iij. d. Quicunqꝫ in chriſto baptiçati eſtis chriſtuꝫ: induiſtis in quo non eſt iudeus neqꝫ grecus: nõ ſeruus neqꝫ liber: non maſculus neqꝫ femina: omnes enim vos vnum eſtis in chriſto ieſu. Si auteꝫ vos vnum eſtis in chriſto ieſu: ergo ſemen abrae eſtis ſm̃ promiſſionem heredes. Unde et beata virgo maria non ſolum ſuper oẽs viros ſed etiã ſuꝑ oẽs angelos ĩ celis credit̃ exaltata.

Cunqꝫ vide-

dus: et quomõ prim⁹ ſit cõſequēde celeſtis hereditatis grad⁹ doctrine ⁊ ſciētie merito/ qui eſt maſculus filius. Secundus opez p̄rogatiua que eſt filia. Terti⁹ compaſſionis ⁊ imitatio nis: vñ ⁊ frater nominat̄. Sũt eñ nõnulli qui ſpõte ⁊ ꝓprio intellectu nihil agũt: ſed poſiti iter fratres ex imitatiõe ea vi/ dent̄ agere que illi agunt qui ꝓprio in tellectu mouent̄: datur etiam iſtis ter/ tius hereditatis gradus quaſi fratri/ bus. Quartus que fratrē patris no/ minat/ poteſt intelligi ordo hominuꝫ/ qui audita a patribus conat̄ implere: nõ tam ꝓprijs ſenſibus moti/ nec p̄ſen ti doctrina excitati q̄ veteꝝ traditiõe: boni ꝟo aliquid gerunt. Ultimus ꝟo ſcribit̄ gradus/ qui quolibet pacto his primus fuerit: quaſi diceret: ſiue occa ſione/ ſiue veritate doctrine quis ali/ quid boni fecerit/ nõ p̄det mercedē ſu/ am. a ¶ Aſcende in montem ⁊c. Orige. Uide quõ qui p̄fectus eſt bea/ tus eſt: nõ in valle/ nõ in planicie/ nõ ĩ colle: ſed in monte. i. in alto et ĩ arduo defungit̄ loco: q: vite eius cõſumma/ tio habebat̄ in excelſo: Sed oculis iu/ bet̄ cõtueri omnē terrã promiſſionis: ⁊ diligēter ex alto cũcta p̄ſpicere. Op tebat eñ ſummaꝫ p̄fectionis cõſecutu/ ro nihil incognitũ remanere: ſed cũcto rũ q̄ vident̄ ⁊ audiunt̄ habere noticiã. Ideo credo vt oĩm q̄ ĩ carne poſi/ tus corꝑali cepit aſpectu: in ſpũ effect⁹ ⁊ nuda mēte ad auditoria ⁊ diſcipula/ tũ ſapiētie p̄perãs: velociter eoꝝ rati/ ones aſſequat̄ ⁊ cauſas. Que eñ vti/ litas deceſſuro de ſeculo oſtēdere ter/ ras ⁊ loca/ quoꝝ nec laborē p̄greſſur⁹/ nec gloriã eſſet p̄ceptu/ rus? Perterret me ꝙ de moyſe famulo ⁊ amico dei: cui facie ad faciē locutus ē dñs: ꝑ quē fecit ſigna ⁊ ꝓdigia tã piculoſa dicunt̄. Apponeris inquit ad populũ tuũ/ ſicut appoſit⁹ ē aa ron frater tu⁹ in mõte hoꝝ. Cauſã exponit dicēs: ꝓpter ꝙ trãſ greſſi eſtis verbũ meũ ĩ deſerto ſin: nõ me ſanctificaſtis in aq̄ corã eis: ergo nec ſine culpa ē moyſes: etiã ipē trãſgreſſus ē ⁊ fact⁹ ſub pctõ. vñ Ro. v. c. Regnauit mors ab adã vſq3 ad moyſen: nec eñ ipi pepcit. Cõcluſit eñ de⁹ ſub pctõ oẽs vt oĩm miſereat̄. Grã aũt chriſto q̄ nos liberauit de corꝑe mor/ tis hui⁹. Moyſes eñ liberare nõ potuit cũ ⁊ ipē trãſgreſſus ſit. Ille ergo ſolus debet req̄ri qui pctm̄ nõ fecit. ¶ Idem. Mors moyſi finis legis q̄ p̄m lrãm dicit̄: ſacrificioꝝ. ſ. inter ruptio ⁊ ceteroꝝ q̄ ſiḃ mãdant̄ ĩ lege. Hec ergo vbi finē acci piūt ieſus accipit p̄ncipatũ. Finis eni legis xp̄s ad iuſticiam oĩm credēti. Et ſicut de priorib⁹ dictũ ē: q: oẽs ĩ moyſe ba/ ptiçati ſunt in nube ⁊ ĩ mari: ita ⁊ de ieſu dicat̄: q: oẽs in ie/ ſu baptiçati ſunt ĩ ſpũſctõ ⁊ aqua. Ieſus eſt eni q̄ tranſit aq̄s iordanis: ⁊ ĩ ipſis quodãmõ iã tũc pplm̄ baptiçat. Ipē ē q̄ ter rã ſanctã partit̄ vniuerſis: nõ priori populo ſed ſecũdo. Prior eni ꝓ pctõ ſuo cecidit in deſerto. Tꝑibus ieſu quieuit terra a bellis/ nõ tꝑibus moyſi. Sed de ieſu chriſto dictũ ē/ nõ filio naue. Et vtinã terra mea ceſſet a bellis: et ceſſaret ſi ſub ieſu meo principe fideliter militarē: caro mea nõ iſurgeret aduer ſus ſpm̄ meũ: nec impugnaret̄ terra mea a ꝯtrarijs gentibus diuerſis. ſ. cõcupiſcentijs ſtimulata. Oremꝰ ergo vt ieſus re/ gnet ſup nos: ⁊ terra noſtra ceſſet a bellis/ ab ĩpugnationib⁹ ſcꝫ carnaliũ deſiderioꝝ: ⁊ tunc requieſcet vnuſquiſq3 ſub vite ſua: ⁊ ſub ficu ſua ⁊ oliua ſua. i. ſub velamẽto p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpi ritusſancti requieſcet aĩa noſtra. b ¶ Quia offēdiſtiſ ⁊c. Aug. Eã cãꝫ mortis moyſi dicit dñs quã ⁊ fr̄is eius: quia. ſ. nõ ſanctificauerũt eũ corã pplõ ad aquã cõtradictõis. i. q: du bitauerũt ꝙ dono eius poſſet aqua d̄ petra ꝓfluere. ¶ My ſtice aũt ſignificat̄ q: nec vetus ſacerdotiũ/ cui⁹ pſonã aaron gerebat: nec ipa lex/ cui⁹ pſonã gerebat moyſes: introducũt pplm̄ dei ĩ terrã eterne hereditatis. Sed ieſus/ ĩ quo ſignifi/ cat̄ chriſtus: id eſt gratia ꝑ fidem. Et aaron quidē añ defun/ ct⁹ ē q̄ iſrael ĩ aliquã partē terre ꝓmiſſionis intraret. Moy/ ſe aũt adhuc viuēte capta ē terra amorreoꝝ ⁊ poſſeſſa: ſed ior danē cũ eis nõ trãſijt. Ex aliqua eñ pte lex obſeruat̄ ĩ fide xp̄i ana. Ibi eni ſunt etiaꝫ p̄cepta q̄ vſq3 hodie xp̄iani obſeruare iubemur. Sacerdotiũ ꝟo illud ⁊ ſacrificia nullã partē tenent h̄ odie fidei xp̄iane/ niſi ꝙ ĩ vmbra futuroꝝ acta ⁊ trãſacta ſunt. Cum

ſicut p̄cepit dñs moyſi. Dixit a quoq3 dñs ad moyſen: Aſcēde b

a ¶ p̄fectus nõ ĩ valle morit̄: ſed in monte: id eſt in alto loco: quia vite eius p̄fectio ha bebatur in excelſo.

in mõtē iſtũ abarim/ et contem

¶ oportebat ſummã perfectionis cõſecutu ro nihil incognitũ remanere.

plare inde terram quã daturus ſum filijs iſrl̄. Cũq3 videris eã/ † ibis ⁊ tu ad pplm̄ tuuꝫ/ ſicut iuit c

a ¶ etiã moyſes trãſgreſſus eſt. oẽs eni pec cauerũt: ſolus ergo chriſtus a peccato libe/ rare potuit qui peccatũ non fecit.

b frater tu⁹ aarõ: quiã offendiſtis d me in deſerto ſin ĩ cõtradictione multitudĩs: nec ſctificare me vo luiſtĩ coraꝫ ea ſuper aquas. He ſũt aque cõtradictionis ĩ cades deſerti ſin. Cui rñdit moyſes: e

e Prouideat dñs deus ſpirituuꝫ f

ſunt. Cũ ꝟo ambobus fratrib⁹ vt apponant̄ ad pplm̄ ſuũ dicit̄ manifeſtũ ē nõ eſſe in illos irã dei/ que ſepat a pace eterne ſoci etatis. Uñ patet nõ ſoluꝫ officia/ ſed ⁊ mortes eoꝝ ſigna fuiſſe futuroꝝ: nõ ſupplicia ĩdignatiõis dei. c ¶ Prouideat do. Nota: nõ eligit filios/ nõ nepotes: nec rogat vt cõſtituat̄ du/ ces: iudicio dei electionem cõmittit. ¶ Prouideat do. de⁹. Orige. Re/ ceſſur⁹ de hoc ſeculo. ſ. orat deũ vt ꝓui/ deat ducē pplõ. Erãt ei filij gerſã ⁊ ele açer: ⁊ filij fratris magni et egregij vi/ ri: nõ orat deũ ꝓ ipſis vt cõſtituant̄ du/ ces populi: vt diſcat eccleſiarũ p̄ncipes ſucceſſores ſibi nõ ꝓpĩqtate carnis te ſtamẽto ſignare: neq3 p̄ncipatũ eccleſie hereditariũ tradere: nec eligere eũ quē human⁹ cõmēdat affect⁹: ſꝫ dei iudicio ſucceſſoris electionē permittere. Pote rat recto iudicio principē eligere/ cui di xerat deus: Elige p̄ſbyteros pplõ quos tu ſcis p̄ſbyteros: ⁊ elegit tales ĩ qbus cõtinuo dei ſpũs quieſceret/ ⁊ ꝓpheta/ rēt oẽs. Sed nõ eligit ⁊ nõ audet: ne relinquat poſteris p̄ſumptionis exem/ pluꝫ: ſed ait: Prouideat dñs deus ⁊c. Quis erit ergo ex plebe q̄ ſepe clamo/ rib⁹ ad gratiã vel preciũ excitat̄ moue/ ri ſolet: vel etiã ex ſacerdotib⁹ qui ſe ad hoc idoneũ iudicet: niſi ſi cui orãti ⁊ pe tẽti a dño reuelet̄. Sicut deus dicit ad moyſen: Aſſume ad temetipſum ieſum filiũ nane ⁊c. Audis euidēter ordinati onē principis populi taꝫ manifeſte de/ ſcriptam/ vt pene expoſitiõe nõ egeat. Nulla hic ppl̄i acclamatio: nulla ꝓpin quitatis cõtēplatio: ꝓpĩnqs agroꝝ ⁊ p̄ dioꝝ relinquat̄ hereditas: gubernatio ppl̄i illi tradat̄ quē de/ us elegit: qui. ſ. habet ĩ ſe ſpirituꝫ dei/ ⁊ in conſpectu ſuo p̄cce pta dei: qui moyſi notus et familiaris ſit: id eſt in quo ſit clari/ tas legis ⁊ ſcientia/ vt poſſint eum audire filij iſrael.

Nico. de lyra

☞ Spiritus. ſctũs

⁂ ne ſui ĩperij ſtatuit aliquas ſpeciales ex caſib⁹ emergētib⁹: ſic etiã dñs p̄ter leges q̄s dedit moyſi ꝑ ordinatiõe ppl̄i in cõi aliquas etiã ſpãles dedit ex caſib⁹ emergētib⁹: ſicut ĩ caſu ꝓpo/ ſito et in plurib⁹ alijs. a ¶ Dixit q̄3 dñs. Hic p̄nr deſcribit̄ ordo ppl̄i ad ducē: et p̄mo deſcribit̄ hui⁹ ordinationis ratio. ſe/ cũdo ipſa ordinatio/ ibi: Dixitq3 domin⁹. Ratio ordinandi de duce fuit mors moyſi immĩnēs de ꝓpinquo: quod notat̄ cũ di cit̄: b ¶ Aſcēde in montē iſtũ abarim/ ⁊ cõtemplare inde terrã. q. d. licet determinauerim te non ingredi illuc/ vt habitũ eſt. ſ. xx. ca. tñ volo ꝙ tu videas eã ad aliqualem tuam conſolationē. c ¶ Ibis et tu ad populũ tuuꝫ ſicut iuit fra. ⁊c. i. ꝑ talē modũ moriēdi ita q̄etũ ⁊ pacificuꝫ: q: hoc deſi derauerat moyſes vt dictũ eſt ſupra ĩ fine. xx. ca. d ¶ Quia offendiſtis me in deſerto ſin ⁊c. Iſtud additur/ ne ab ali quibus crederetur ꝙ moyſes al's offendiſſet dominũ: ⁊ ꝙ pro pter hoc fuiſſet priuatus ĩngreſſu terre: et etiã ad cõſiderãdũ ſe ueritatē diuine iuſticie/ q̄ amicũ ſuum moyſen ꝓuauit ingreſſu terre deſiderabil' ſibi ꝓ vna offenſa. e ¶ Cui reſpõdit mo/ yſes: ꝓui. do. ⁊c. In quo patet claritas moyſi/ qui acceptãs dei voluntatē ꝓ ſe nihil petijt: ſꝫ ſtatĩ ad ꝓcurãdũ bonũ ppl̄i ſe cõuertit. f ¶ De' ſpi. ⁊c. q. d. tu noſti corda hoĩm q̄ ſũt igno ta homĩb⁹: ideo tu ſol⁹ potes ordinare d̄ duce vtili ꝓ pplõ iſtoꝝ ad qđ req̄rit̄ homo bone ac p̄fecte voluntatis: vnde ſubditur:

⁂ Hoiem qui ſit

⁂ † ¶ Cũq3 videris eam ⁊c. Per hoc autem ꝙ moyſes audito domini verbo de ſua morte/ tũc nõ rogauit eũ de ꝓlon/ gatione vite ſue: ſed quaſi ſui oblitus rogauit eum ꝓ bono po puli ſibi ſubiecti dicens: f ¶ Prouideat domin⁹ de⁹ ſpi rituum omnis carnis hominez qui ſit ſup multitudi nem hanc ⁊c. Oſtenditur quantum bonus princeps vel p̄e/ latus de bono populi ſui ſit ſollicitus/ pro quo vitam ſuam de/ bet exponere. Iohãnis. x. b. Bonus paſtor animam ſuam dat pro ouibus ſuis. Et de rege Codro refert Ualerius maxim⁹/ ꝙ cum reſponſum haberet de apolline delphico ꝙ ſi interfice/ retur ab aduerſarijs: populus eius victoriam haberet: ſin au/ tem debellaret̄: ſcienter ⁊ latenter ſe p̄buit ab hoſtibus iugu/ andũ/ vt ſuũ populũ liberaret.

Marginal notes: Nu. xi. d — Diuiſio — Moralit̄ — Ualerius maximus — Ro. xi. d. — Ro. x. a. — Ioh. iij. d. — Aug⁹ — Myſtice — Moraliter

E ꝭ a ¶ Spiritus. Sanctus.ſ. Nõ enĩ de ſpũ hominis hoc dicere: quẽ nullus erat qui nõ haberet. Jubet tñ man⁹ ei imponere ne quiſq; quãtalibet pollẽs grã ſacramẽta cõſecrationis audeat recuſare. b ¶ Et dabis ꝛc. Iſid. Jeſus ſuccedit moyſi/ ꝛ dicit q̃ ſpiritaliter debeat offerre in eccl'ia. Legi enĩ ſuccedat euãgeliũ: lex faciẽda monet ꝛ gratia cõplet. pmũ q̃d offerri debeat p ſingulos/ dehinc q̃d in ſabbato ꝓpt̃ ſpem quietis eterne: q̃d in kalẽdis ꝓ ĩnouatione vite: q̃d ĩ paſcha qua ſepelimur chriſto p baptiſmũ: q̃ſi a mortuis trãſeuntes ad vite nouitatẽ: q̃d in pentecoſten ꝓpter grãm ſpũſſancti/ ꝛ remiſſionẽ pctõꝝ ꝛc. c ¶ Et ptẽ gl'ie. Quaſi facies eũ ſociũ gl'ie tue. Nõ enĩ res hmõi q̃ſi partilit̃ diuiſe minuunt̃/ ſed tote ſunt omĩb⁹/ tote ſingl'is q̃ earũ habẽt ſocietatem. d ¶ Et audiãt ꝛc. Orige. Si ſacrificia ꝛ inſtituta legalia vſq; in p̃ſens mãſiſſent euangelij fidẽ excluſiſſent. Erat enim in illis magnifica ꝛ reuerentie plena religio: que primo aſpectu ſtupefaceret intuentem. Quis enĩ vidẽs ſanctuariũ/ altare/ ſacerdotes/ ſacrificiũ ꝯſũmãtes/ ꝛ omnẽ illi⁹ rei ordinẽ: nõ putaret pleniſſimuꝫ hũc eſſe ritũ quo deus coleret̃ creator oĩm? Sed grãs aduentui chriſti q̃ illa deſtruxit q̃ magna videbant̃ ĩ terriſ ꝛ cultũ dei a viſibilib⁹ ad ĩuiſibilia trãſtulit/ ꝛ a tpalib⁹ ad eterna. Sꝫ ip̃e xp̃s aures req̃rit q̃ hec audiãt/ et oculos q̃ hec videãt. e ¶ Pro hoc ꝛc. Moralit̃ ĩſtruimur vt q̃ſq̃ſ accipiat poteſtatẽ ĩ ppl'o dei ſm magiſteriũ diuĩe leg' q̃ ĩ ſacerdot' officio maxĩe cõmẽdat̃: vitã ſuã ꝛ ſubditoꝝ ordinet atq; regat.

Sacrificia legalia ſtupenda

mea: data mea ꝛc. Quaſi que p̃ceptur⁹ ſum vt offerat' ĩ dieb⁹ feſtis meis: data mea ſunt. i. a me vobis dant̃: ne q̃s credat offerẽdo ſe aliq̃d offerre deo. Jmpi⁹ enĩ eſt q̃ putat aliq̃d ſe deo p̃ſtare velut ĩdigẽti. ¶ Orige. Jn dieb⁹ feſt' meis. Habet de⁹ dies feſt⁹ ſuos. Eſt enĩ ei magna feſtiuitas ſalus hũana. Puto q p ſingulos fideles: p ſingulos qui cõuertunt̃ ad deũ ꝛ in fide ꝓficiũt: feſtiuitas orit̃ dño. Letificat eũ impudicus ſi ſit caſtus: ꝛ iniuſtus cũ iuſticiã colit. Agit feſtũ chriſtus q̃ ꝓ ſalute nr̃a ſanguinẽ fudit: cũ videt ꝓdeſſe q ſe humiliauit: factus obediẽs vſq; ad mortem. Agit feſta ſpũſſanct⁹ cũ in his q̃ cõuertunt̃ videt ſibi tẽpla parari. Letant̃ angeli ad quoꝝ feſtiuitatẽ accedũt cõuerſi. Gaudiũ enĩ eſt in celo ſup vno peccatore penitentiã agente. Deo ꝛ angelis eius occaſionẽ leticie damus: cũ ſup terrã ambulantes cõuerſationẽ in cel' habemus. Vereor ne ecõtrario mala conuerſatio noſtra nõ ſolũ terris ſed ꝛ celo lamẽtatiões inducat ꝛ fortaſſis ip̃i deo. vt q̃d enĩ dicit Gen̄. vj. b. Penitet me q2 feci hominẽ ſup terrã. Et chriſt⁹ videns ciuitatẽ fleuit ſup eaꝫ dicẽs: Hieruſalẽ hieruſalẽ que occidis ꝓphetas: ꝛ la. eos ꝛc. Et ego hodie ſi ꝓphete nõ audiã verba ꝛ monita ei⁹ ſpernã: lapido ꝓphetã: ꝛ q̃tũ in me eſt: occido: cui⁹ tanq; mortui verba non audio. Jlla q̃ꝫ lamẽtantis dei vox eſt: Heu me: q2 factus ſum ſicut qui congregat ſtipulã in meſſe: ꝛ ſicut racemos invindemia ꝛc. Hieruſalem vero quia peccauit grande peccatũ: perierũt omẽs feſtiuitates ei⁹. Quia in loco ſancto ꝛ in die feſtiuitat' chriſtũ occiderũt. ideo dicit ad eos: Neomenias veſtras ꝛ ſabbata veſtra ꝛ dies feſtos odiuit aĩa mea. Eſa. j. d. Vbi de muneribus mandat: vbi adhuc nulla ſunt peccata: dies feſtos meos dicit: g ¶ Hec ſunt ſacrificia. Queramus g̃ diligenter quis ſit ordo feſtiuitatum: vt ex ipſis ordinibus et ſacrificiorum ritu colligam⁹ qualiter vnuſquiſq; ex

B Dies dei

Phil. Leui.

Lu.

Dic

Trei

h

oĩs carnis hominẽ qui ſit ſuper a
multitudinẽ hãc: ꝛ poſſit exire et b
intrare ante eos: ꝛ educere illos
vl' introducere: ne ſit ppl's dñi ſi c
cut oues abſq; paſtore. Dixitq; d
dñs ad moyſen: Tolle ioſue fili e
a um nun virũ ĩ q̃ ẽ ſpũs dei: ꝛ po f g
ne manũ tuã ſup eũ: Qui ſtabat h
corã eleaçaro ſacerdote ꝛ oĩ mul
b titudĩe: ꝛ dabis ei p̃cepta cũctis i k
c d videntib⁹ ꝛ partez glorię tuę/ et l
audiat eũ omis ſynagoga filioꝝ
e iſrl'. Pro h̃ ſi q̃d agẽdũ erit/ ele m
açar ſacerdos cõſulet dñm. Ad
verbũ ei⁹ egrediet̃ ꝛ ĩgrediet̃ ip̃e
ꝛ oẽs filij iſrl' cũ eo/ ꝛ cętera mul
titudo. Fecit moyſes vt p̃cepat
dñs. Cunq; tuliſſet ioſue/ ſtatuit
eũ corã eleaçaro ſacerdote ꝛ om
ni frequẽtia populi: ꝛ impoſit' ca
piti ei⁹ manibus/ cuncta replica
uit quę mandauerat dominus.

Nico. de lyra

ꝭ ⁂ a ¶ Hoĩem q̃ ſit ſup mul. hãc. ĩtẽdendo vigilãt ad bonũ cõitatis: magis volens ꝓdeſſe q̃ꝫ preeſſe. b ¶ Et poſſit exire et ĩtrare añ eos: ita q nõ ſit vltim⁹ ad labores ſed primus. c ¶ Ne ſit ppl'us dñi ſicut oues abſq; paſtore. poſt mortẽ meam: q2 ſcribit̃ Prouerb. xj. b. vbi ñ ẽ gubernator ppl's corruet. d ¶ Dixitq; dñs Hic ꝯñr ponit̃ ducis ꝓuiſio/ cũ dicit̃: e ¶ Tolle ioſue filiũ nun. pſuadẽdo ei q ad volũtatẽ meã ſuſcipiat on⁹ populi. f ¶ Virũ in q̃ eſt ſpũs. q. d. talis ẽ ſicut petiſti. g ¶ Et pone manũ tuã ſup eũ. ita q te viuẽte inſtituat̃ in ptãte: vt ne poſt mortẽ tuaꝫ aliq̃ vellẽt cõtradicere. h ¶ Qui ſtabit corã eleazaro ꝛc. vt oẽs videãt q poſt te debeant ei obedire. i ¶ Et dabis ei precepta. ſ. ex parte mea. k ¶ Cũct' videtib⁹. ad maiorẽ certitudinẽ ſue inſtitutiõis. l ¶ Et ptẽ glorie tue. nõ q grã moyſi fuerit in aliq̃ diminuta: ſꝫ quia ioſue nõ accepit gratiã a deo ad equalitateꝫ moyſi: ſm q d2 Deut. vlt. d. Et nõ ſurrexit vltra ꝓpheta in iſrl' ſic moyſes ꝛc. vñ ſubdit̃: Pro hoc ſi q̃d agẽdũ fuerit. m ¶ Eleazar ſa. cõſu. dñm. h̃ aũt ñ ĩdigebat moyſes: vt ali⁹ ꝯſuleret dñm ꝓ eo: q2 ip̃e loquebat̃ cũ deo facie ad faciẽ: ſicut homo loqui ſolet ad amicum ſuum: ſicut habetur Exod. xxxiij. b. Cetera patent.

†de ꝯſe. diſ 2. c. nõ oportet

f D Jxit Ca. XXVIII n
q3 dñs ad moyſen:
Precipe filijs iſrl': ꝛ
¶ Oĩa q̃ offerim⁹ dei ſunt. nihil g̃ ei dam⁹ ſꝫ reddim⁹
dices ad eos: Oblationẽ meã ꝛ
panes ꝛ incẽſuꝫ odoris ſuauiſſi
g mi offerte p tpa ſua. Hęc ſũt ſa o
crificia q̃ offerre debet': Agnos
anniculos ĩmaculatos duos q̃ti
die in holocauſtuꝫ ſempiternum
a ¶ in lege ꝛ ꝓphetis attendentes.
vnum offeretis mãne et/ alterum
¶ in euangelica doctrina.
ad veſperã: decimã partẽ ephi ſi
milę/ quę cõſperſa ſit oleo puriſſi
mo: ꝛ habeat quartã partez hin.
a ¶ vt ſine ĩtermiſſiõe orem⁹: ꝛ aſcẽdat orõ nr̃a ſicut incẽſuꝫ in cõſpectu domini.
†Holocauſtũ iũge eſt q̃d obtuli p
ſtis in monte ſinai in odorẽ ſua

Nico. de lyra

D Jxit q̃ꝫ Ca. XXVIII do. Hic ꝯñr deſcribitur ordinatio totius populi ad deum: ꝛ primo in illis in quibus aſtringebat̃ lege diuina. ſcd̃o in his quibus aſtrĩgebat̃ voluntate ꝓpria. xxx. ca. Circa primũ ſciendũ q homo ordinat̃ ad deuꝫ p oblatiões ꝛ ſacrificia ꝛ feſta ſolẽnia: in quib⁹ debet vacare diuinis: ĩter q̃ erãt aliq̃ que fiebãt pluries in anno de quibus p̃mo agit̃. ſcd̃o de illis q̃ fiebãt tm̃ ſemel in anno/ ibi: Menſe aũt primo. Circa p̃mũ ſciẽdũ q aliq̃d erat ſacrificium q̃d fiebat omĩ die ſcꝫ iuge ſacrificiũ q̃d offerebat̃ q̃tidie mane ꝛ veſpe: ꝛ d̃ h̃ p̃mo agit̃/ cũ ſubdit̃: o ¶ Hec ſunt ſacrifi. q̃ offer. debet': ag. ãni. im. nõ ꝓpt̃ varietatẽ color' excludẽdã/ ſꝫ defectũ mẽbroꝝ: vt freq̃nt̃ dictũ ẽ alibi. Ritũ aũt hui⁹ ſacrificij ꝛ rationẽ ꝛ alia q̃ ad h̃ ptinent poſui: Exo. xxix. verſus finẽ capl'i: vbi eadẽ ſnĩa ponit̃ ſic hic: excepto q̃d h̃ addit̃: p ¶ Q̃d obtuliſtis ĩ mõte ſinai. quia hoc ſacrificium primo oblatum eſt ibi in conſecratione ſacerdotum ꝛ dedicatiõe altar' holocauſtoꝝ: vt habet̃ Exo. xxix. ⁂ Dic aũt

Diui

Juge ſacrificium

Glo. ordi. La. XXV

Leui. 2. d ſm aliã litteram

D Jxit q̃ꝫ. Orige. Et locut⁹ ẽ dñs ad moyſen dicẽs: Precipe filijs iſrl' ꝛ dices ad eos. Muñera mea data mea: hoſtias meas ĩ odorẽ ſuauitatis obſeruate: vt offeratis mihi in diebus feſtis meis. Et dices ad eos: He ſunt hoſtie mee q̃s offeretis dño ꝛc. Nemo ſuuꝫ aliq̃d offert dño/ ſꝫ q̃d dñi eſt: nec tam offert q̃ꝫ reddit. iõ dicit: Munera mea: data

Moraliter. n ¶ Dixit q̃ꝫ dñs ad moyſen ꝛc. Jn h̃ aũt ca. ꝛ ſequẽti agit̃ de ſolennitatib⁹ veteris leg'. ſ. ſabbato neomenia: paſchate: pentecoſte: feſto tubarum ꝛ expiationis tabernaculorum ꝛ cetus. quarum ſolennitatum expoſitiones myſtice ſupra ſunt poſite Leuit. xxiij. propter quod hic dimitto: qui enim vult eas videre ibi recurrere poteſt.

Mor

Glo.oꝛdi.

G A quiſq; ex factis ſuis feſtiuitatẽ deo parare poſſit. Prima ḡ eſt
feſtiuitas dei q̄ dicit̃ indeſinẽs. De his em̄ mãdat̃: q̄ indeſi/
nẽter matutinis ⁊ veſꝑtinis ſacrificijs offerant̃. Nõ p̄mo mã
dat de feſtiuitate paſche: vel açymoꝝ vel ſcenophegie: hãc p̄/
mã poſuit in q̄ ſacrificiũ indeſinẽs mãdat offerri: vt agnoſcat
qui vult eſſe ꝑfectus: q2 nõ eſt ĩtermit/
tenda feſtiuitas: ſ3 ſemꝑ indeſinẽterq;
agẽda: qꝺ ſignificat ſacrificiũ indeſinẽ
ter. i. in veſꝑtinis ⁊ matutinis offeren
dũ: vt in lege ⁊ ꝓphetis (qui matuti/
nũ tẽpus oſtendũt) ⁊ in euãgelio (qꝺ
veſꝑtinũ. i. in veſꝑa mundi ſaluatoꝛis
oſtendit aduentũ) indeſinẽti intentiõe
ꝑſiſtat. Qui aũt peccat: ⁊ agit dies pec
cati: nõ põt agere diẽ feſtũ: ⁊ offerre in
deſinẽs ſacrificiũ. Qui aũt indeſinen/
ter cuſtodit iuſticiã: ⁊ abſtinet a pctõ:
Ps.140.a ꝯtinuũ offert ſacrificiũ. Si oꝛatio iuſti
ſicut incenſum offert̃ in ꝯſpectu dñi: ⁊
eleuatio manuũ eius ſacrificiũ eſt veſ/
pertinũ: cũ apl's dicat. j. Coꝛinth. vij. a
Nolite fraudare inuicem: niſi foꝛte ex
ꝯſenſu vt vacetis oꝛõni. Et iteꝝ. Re/
dite in idip̄m. certũ eſt: q2 impedit̃ ſa/
crificiũ indeſinẽs his qui ꝯiugio ſerui
unt. Videt̃ ergo ille ſolus offerre ſa/
crificiũ indeſinẽs q̄ deuotus eſt ꝑpe/
tue caſtitati. S3 ſunt alij dies feſti his
qui nõ poſſunt indeſinenter immolare
ſacrificiũ caſtitatis. a ¶ Die autem
ſabbati. Secũda ergo feſtiuitas ẽ ſa
crificij ſabbati: ⁊ opoꝛtet quẽq; iuſtum
feſtiuitatẽ hãc agere. de q̄ dicit Aplus
Sabbatũ chriſtiani Heb. iiij. c. Relinquet̃ ergo ſabbatiſ/
ſimus. i. obſeruatio ſabbati pplo dei.
Relinquẽtes ergo iudaicũ ſabbatu3:
qualis debeat chriſtião eſſe ſabbati ob
ſeruatio videamus. Die ſabbati nihil
de mũdanis actibus opoꝛtet operari.
Si ergo nihil mũdanũ geras: ſpũali/
bus vaces: ad eccleſiã venias: verbo dei aurẽ p̄beas: celeſtia
B cogites: de futura ſpe ſollicitudinẽ geras: ventuꝝ iudiciũ pꝛe
oculis habeas: nõ reſpicias ad p̄ñtia ⁊ viſibilia: ſed ad inui/
ſibilia ⁊ futura. Hec eſt obſeruatio ſabbati chꝛiſtiana: hec iu/
dei obſeruare deberẽt. Apud ip̄os quoq; faber ⁊ ſtructoꝛ ⁊
hmõi opifices in die ſabbati ocian̄t: lectoꝛ autẽ diuine legis
vel doctoꝛ ab opere ſuo nõ deſinit: nec tamẽ ꝯtaminat̃ ſabba
tum. vnde Matth. xij. a. Sacerdotes in templo ſabbatũ vio
lant: ⁊ ſine crimine ſunt. Qui ergo ceſſat ab operibus ſeculi
⁊ ſpũalibus vacat: ſacrificiũ ſabbati ⁊ diẽ feſtum agit. Neq;
onera poꝛtat in viã. Onus em̄ eſt omne pctm̄: ſm̃ illꝺ Ps.
xxxvij. a. Sicut onus graue grauate ſunt ſuꝑ me: neq; ignem
accẽdit: de quo dicit̃ Eſa. l. d. Ite in lumine ignis veſtri ⁊c.
Vnuſquiſq; ſedet in loco ſuo: ⁊ non ꝓcedit ex eo. Locus aĩe
ſpiritalis eſt iuſticia / veritas / ſapiẽtia / ſanctificatio: ⁊ oĩa que
chꝛiſtus eſt locus anime eſt. Ex hoc loco nõ opoꝛtet ea3 exire:
vt vera ſabbata cuſtodiat: ⁊ diẽ feſtum ſacrificijs exigat ſab/
batoꝝ: ſm̃ illꝺ Ioh. xv. a. Qui manet in me: ⁊ ego in illo ⁊c.
¶ Veꝝ altius repetamus q̄ ſit veri ſabbati obſeruatio. Vl/
Verũ ſabbatum tra hunc mundũ eſt: quod em̄ ſcriptũ eſt Geñ. ij. a. Reqeuit
deus in die ſabbati ab operibus ſuis: Nõ videmus vel tũc
factũ eſſe in die ſeptima: vel etiã nũc fieri. Semꝑ em̄ videm⁹
deũ operari: nec eſt ſabbatũ in quo nõ operet̃ ꝓducens ſole3
ſuum ſuꝑ bonos ⁊ malos: ⁊ pluens ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos:
Iob.13.a ꝓducens in montibus fenum: et herbam ſeruituti hominu3:
ꝑcutiens ⁊ ſanans: deducens ad inferos ⁊ reducens. Vnde
cum iudei p̄ſcriberent ſibi. de operatione ⁊ curatione ſabba/
ti: reſpondit Ioh. v. c. Pater meus vſq; modo operatur: ⁊
ego operoꝛ: Oſtendẽs in nullo huius ſeculi ſabbato requie/
ſcere deum a diſpenſatione mundi. Erit ergo verum ſabba/
tum in quo requieſcet deus ab omnibus operibus ſuis: cum
Eſa.35.d aufugiet doloꝛ ⁊ triſticia ⁊ gemitus: ⁊ erit deus omĩa in om/
nibus. In quo diem feſtum: ⁊ verum ſabbatum cum angelis
celebꝛabimus offerentes ſacrificium laudis: ⁊ ſacrificium in/
deſinens cum indeſinenter aſſiſtet deo anima: ⁊ offeret ſacri/
ficium laudis ꝑ põtificem magnũ qui ſacerdos eſt in eternu3
ſm̃ oꝛdinem melchiſedech. b ¶ Et duas decimas ſi. ⁊c.
Hec offert qui ſpũali gratia repletus ſcientiã duũ teſtamẽto/
rũ docẽte ſpũ

rũ docẽte ſpũſancto: verbis ⁊ exemplis docet auditoꝛes ſuos: C
nõ ꝓ tempali lucro: ſed ꝓ vite eterne p̄mio. c ¶ In calen/
dis: Id eſt in neomenijs: cum eccleſia vel quelibet anima ſoli
iuſticie ſic ꝓpinquat: vt vnus ſpũs cũ eo fiat: ⁊ ꝑ ip̄m innoua/
ta veterẽ hominẽ abijciat. ¶ Idẽ. Tertia feſtiuitas neomenie
dies: ĩ qua ⁊ hoſtia offert̃. Neomenia autẽ noua luna dicit̃. Noua autẽ dicit̃ neomenia
ſoli ꝓxima vt ſub claritate eius lateat.
Sed eſt hec feſtiuitas vmbꝛa futuroꝝ
ſicut ⁊ alie. Sol iuſticie chꝛiſtus ẽ: huic
ſi luna. i. eccleſia que lumĩe eius replet̃
iũcta fuerit: vt vnus ſpũs cũ eo fiat: tũc
feſtiuitatẽ neomenie agit. Tũc em̄ no/
ua efficit̃: cum abijcit veterẽ hominẽ: ⁊ Eph.4.f.
induit nouũ qui ſm̃ deum creatus eſt.
Tũc neq; videri neq; comp̄hẽdi huma
nis põt aſpectibus. Cum em̄ totam ſe
ſociauerit dño ⁊ ad ſplendoꝛẽ eius to/
tam ſe cõceſſerit: nihil omnino terrenũ
cogitat vel querit: nec homĩbus place/
re ſtudet: ſed totam ſe ſapientie: totam
ſe lumini: totam ſe caloꝛi ſpũſſancti mã/
cipat ſubtilis ⁊ ſpiritalis effecta. Ideo
digniſſime diẽ feſtum agit: ⁊ hoſtiã ne/
omenie dño tanq; ꝑ ſpm̄ innouata iu/
gulat. d ¶ Vitulos de armento.
Põt in duobus vitulis iocũditas bo/
ni opis in anima vel in coꝛpoꝛe ſigna/
ri. Que ſm̃ duo teſtamẽta offert̃ dño
vel deo in duobus p̄ceptis charitatis.
e ¶ Arietem vnum. In ariete regi/
men diſciplĩe foꝛte ⁊ immobile ſm̃ vni/
tatẽ fidei catholice. f ¶ Agnos an/
niculos ſeptem. Simplicitatẽ ⁊ mã/
ſuetudinẽ moꝝ ꝓ celeſti requie ꝑ grati/
am ſeptifoꝛmis ſpũs. g ¶ Et tres de
cimas. Hec offert q̄ ſcĩam ſpiritalẽ in
ſancte trinitat'

Numeri XXVIII (textus)

uiſſimũ incenſi dñi: Et libabitis
vini quartã partem hin ꝑ agnos
ſingulos in ſanctuario dñi. Alte
rumq; agnum ſimiliter offere/
tis ad veſperã iuxta omnẽ ritu3
ſacrificij matutini ⁊ libamentoꝝ
eius / oblationẽ ſuauiſſimi odoꝛ'
¶ in quo ab oĩ ope mundi ceſſat̃.
a dño. Die autẽ ſabbati offeretis a
¶ Duos agnos anniculos offert: qui ſim/
plicitatem mentis ⁊ innocentiã operis deo
exhibet.
duos agnos anniculos ĩmacula b
b tos: ⁊ duas decimas ſimilẽ oleo c d
ꝯſperſẽ in ſacrificio: ⁊ liba quẽ ri
te fundunt̃ ꝑ ſingula ſabbata in e
c holocauſtũ ſempiternũ. In ca/ f g
lendis aũt: id eſt in menſiũ exoꝛ/
dijs offeretis holocauſtu3 dño:
d e vitulos de armẽto duos: ariete3
¶ vnius anni. ſ.
f vnum: agnos anniculos ſeptem
g immaculatos: ⁊ tres decimas ſi/ h
milẽ oleo cõſperſẽ in ſacrificio ꝑ

Nico. de lyra

a ¶ Die autem ſabbati. Hic ꝯſequẽter agit̃ de feſtiui/ Sabbatũ quare colit̃
tate ſabbati que reiterabatur qualibet hebdomada ſemel. fie/
bat autẽ in memoꝛiam bñficij creationis: vt habetur Exoꝺ. xx.
vbi dictum fuit de modo obſeruandi: ſed hic agit̃ de ip̄o ſabba/
to q̃tum ad ſacrificia in ip̄o offerenda / cum dicitur: Die autem D
ſabbati offeretis duos agnos anniculos. dicebatur aũt agnus
agniculus poſt octauam diem: quia extunc poterat offerri vſq;
ad completionem anni. b ¶ Immaculatos: Id eſt ſine de/
fectu membꝛoꝝ. c ¶ Et duas decimas. Accipitur autẽ hic
decima ꝓ decima parte ephi: de cuius q̃titate dictum fuit Exo
di. xvj. in fine. d ¶ Oleo conſperſe. Quia in piſtatiõe eius
admiſcebat̃ oleum. e ¶ Per ſingula ſabbata. Per hoc
deſignatur ꝙ oblatio ſabbati ſi omitteretur nõ poterat ſupple/
ri in alio ſabbato ſequẽti: vt dicit Ra. Sa. f ¶ In holocau
ſtum ſempiternum. In hebꝛeo habetur: Suꝑ holocauſtum
iuge: quia iuge ſacrificium de quo dictum eſt non pꝛetermitte/ Iuge ſacrificiũ
batur in ſabbato pꝛopter ſpecialem oblationem ſabbati: ſed eo
dem die fiebat ſicut in alijs: quia nunq; dimittebatur pꝛo qua/
cunq; oblatione alia vel ſolennitate. ⁊ ideo dicitur hic: Super
holocauſtum iuge: id eſt vltra: quia illa ſacrificia erant queda3
ſuperaddita iugi ſacrificio: ⁊ etiam quia alia ſacrificia fiebant
poſt oblationem iugis ſacrificij matutini. g ¶ In calẽdis
autem ⁊c. Hic conſequenter agitur de feſtis neomenie quod Feſtũ neomenie
reiterabatur quolibet menſe ſcilicet in nouilunio: quia iudei ac
cipiunt menſes ſm̃ lunationes: ⁊ dicitur neomenia a neos qꝺ
eſt nouum: ⁊ mene defectus: ⁊ accipitur hic ꝓ luna. Fiebat au
tem hec ſolennitas pꝛopter beneficium diuine gubernationis:
ſicut ſabbatum pꝛopter bñficium creationis. ideo fiebat in no/
uilunio: quia mutatio in iſtis inferioꝛibus magis apparet ſm̃
innouationem lune q̃ tempoꝛibus alijs cõmuniter. que autem
ſacrificia debeant tunc offerri / oſtenditur cum dicitur: Offere/
tis holocauſtum domino: vitulos de armento duos. Sequi/
tur: h ¶ Et tres decimas ſimile oleo conſperſe in ſa/
crificio per ſingulos vitulos ⁊c. Dicunt aliqui ꝙ vituli
debebãt eſſe trimi: id eſt trium annoꝛum. ideo cum quolibet of/
ferebantur tres decime ſimile: arietes bimi: ⁊ ideo cum quoli/
bet offerebantur due decime ſimile: agni vero qui erant anni/
culi habebant vnam decimam tantum. ⁊ hoc eſt quod dicitur:
Z Et decimã decime

a ſingulos vitulos: ꝛ duas deci/
mas ſimile oleo ꝯſperſe ꝑ ſingu
b los arietes: ꝛ decimã decie ſimi a
le ex oleo i ſacrificio ꝑ agnoſ ſin
gulos: Holocauſtuꝫ ſuauiſſimi
odoris atq incẽſi eſt dño. Liba b
menta aũt vini q̃ ꝑ ſingulas fũ/
dẽda ſũt victimaſ iſta erũt. Me c
dia ꝑs hin per ſingl'os vitulos:
tertia ꝑ arietẽ: quarta ꝑ agnuꝫ.
Hoc erit holocauſtuꝫ ꝑ omnes d
menſes/ q̃ ſibi anno vertẽte ſuc/
cedũt. Hircus quoq offeretur e
domio pro peccatis in holocau f
ſtum ſempiternũ cum libamẽtis
c ſuis† Mẽſe aũt pmo/ quartade g h
a ¶ paſcha quãdo verus agnus occiditur qui tollit peccata mundi.
cima die menſis / phaſe domini
d erit: et quintadecima die ſolen i
a ¶ omni tempore preſentis vite.
nitas. Septem diebus veſcen/
¶ Sinceritat' et veritat'.
tur açymis: quarum dies pri/
ma venerabilis et ſancta erit:

E ſancte trinitatis fide oleo leticie illuminatus exhibet cũ bono ope. a ¶ Et duas decimas. Hoc facit q̃ decalogũ legi' in duobus preceptis charitatis ad ſuã ꝛ ꝓximorũ vtilitatẽ ſtudet ꝯuertere: et ſic totã vitã ſuam in ſuauẽ odorẽ dño dedicare.

Moralit' b ¶ Et decimã decime. Hoc fit cũ ſimplicitas morũ ẜ ſcripturarũ regulã gratia ſpũſſancti cooperante inſtituit̃ et ornat̃. Bene aũt hec omnia in holocauſtũ domio iubent̃ offerri: q2 hec agere debem' nõ vt humanam laudẽ vel p̃ſentẽ retributionẽ queramus. ſed omniũ bonoꝝ datori deo ꝑ omnia placeam'/ et eterne vite retributionẽ mereamur. c ¶ Menſe autez primo ꝛc. Orige. Quarto loco ponitur inter feſtiuitates diei paſche ſolẽnitas: in qua agnus occidit̃: agn'. ſ. verus: agnus qui tollit pctã mũdi: q2 paſca noſtrũ immolatus eſt chriſtus. Iudei carnali ſenſu comedãt carnes agni: nos aũt carnẽ v̓bi dei. Ipſe aũt ait Iohan. vi. f. Niſi comederitis carnes meas nõ habebit' vitã in vobis. Hoc qđ modo loquimur carnes ſũt verbi dei: ſi quaſi infirmis olera / aut quaſi pueri' lactis alimoniã ꝓferam': ſi tñ ꝑfecta loquimur: ſi robuſta / ſi fortia / carnes verbi apponim' comedẽdas. Ubi enĩ myſticus ſermo / ꝛ trinitat' fide repletus ꝛ

†Exo. 12. c. Leui. 24. a ſolidus ꝓfertur: vbi futuri ſeculi amoto velamine littere legis ſpiritalia ſacramenta pandunt̃: vbi ſpes anime auulſa de terris: collocat̃ in illiſ que oculus nõ vidit / nec auris audiuit: hec omnia ſunt carnes verbi dei. Qui põt perfecto veſci / ꝛ corde purificato: ille v̓o feſtiuitatis paſche ĩmolat ſacrificiũ / ꝛ diẽ feſtũ agit cũ deo ꝛ ãgel' ei'. d ¶ Quitadecima die. Idẽ. Sequit̃ huic con

Açymorũ feſtiuitas tinua feſtiuitas açymoꝝ / quã merito celebrabis: ſi extermines om̃e fermentuꝫ malicie ꝛ nequitie ab anima tua: ꝛ açyma ſinceritatis ꝛ veritatis cuſtodias. Nõ enĩ putãdũ eſt ẽ deum leges hominibus ꝓ fermento ſcribere / et exterminari ani/

F mam iubere de ppl'o ſuo ſi paꝝ fermẽti in domo ſua habuerit: ꝛ huius fermenti cauſa tm̃ offendi: vt animã quã ad imaginez ſuã fecit exterminari iubeat ꝛ euerti. Sed illud horreſcit deus ſi malicie / ire / vel nequitie ſpũs anima fermentet̃ ꝛ intumeſcat ad flagitia. Hec ſi de domo aĩe nr̃e nõ abijcim' merito exterminabimur. Sed ne cõtẽnas etiã ſi videris paruã intra te fermẽ

Gal. 5. b tari maliciã: q2 modicũ fermẽti totã maſſã corrũpit / ꝛ vnũ peccatũ aliud gignit. Si enĩ quis accepto caſtitatis fermẽto / quotidie caſtior efficĩt. ſic accepto nequitie fermẽto / quotidie efficĩt nequior ꝛ deterior. ¶ Idẽ. Omnes qui imbuẽdi ſunt altiori/

Allego. bus diſciplinis: moleſtũ habẽt rudimẽtorũ laborẽ cũ diſcipline ignorãt vtilitatẽ. Moleſta ergo nobis videt̃ rudimẽta iudeorũ qui p̃mis imbuebant̃ elemẽtis: cũ p̃mo audiunt̃. Uult eniz quiſq diſcere de his que ad ſalutẽ pertinẽt: cũ aũt ſacrificia arietũ hircorũ ꝛ vituloꝝ recitant̃: nihil vtilitat' ĩeſſe putat. Sz ſi poſſit veteris teſtamẽti velamẽ remouere: videbit q̃magnifica ſint que ſuperflua et ſuperſtitioſa ducunt̃. in paſche feſtiuitate agnus eſt qui purificat populũ / in alijs hircus / in alijs vitulus aut aries vl' capra vl' vitula. Un' ergo ex his qui ad purificandum populũ ſumunt̃: eſt agnus: id eſt ipſe chriſtus / qui tollit peccata mundi. Or ſi agnus qui ad purificandũ populũ datus eſt / chriſtũ ſignificat: cõſequẽter etiã cetera animalia purificationi deputata referũtur ad alias ꝑſonas q̃ aliq̃d purificatiõis cõferãt humano generi. Sicut enĩ chriſt' in ſacrificiuꝫ oblat' / pctõrũ remiſſione in vniuerſo mũdo p̃ſtitit: ita forte ceterorum ſanctorum ſanguis qui effuſus eſt: alterius ſicut vitule / alterius ſicut hirci aut capre / aut alicuius horũ fuſus eſt ad expiandũ pro parte aliqua populũ. Siue hec ad iuſtorũ ꝓphetarumq perſonas qui in hoc mundo iugulati ſunt / vel eorum qui dicunt: Quoniã ꝓpter te mortificamur tota die / eſtimati ſu

Ps. 43. a mus ꝛc. Referenda ſunt / ſiue ad ſuperiores virtutes / quibus ꝓcuratio humani generis data eſt: quis facile audeat affirmare? Neq enĩ animalia hec per ſpeciem / ſed per figurã referuntur ad illam vel ad illã perſonaꝫ. Sicut ipſe chriſtus: non ideo agnus dicitur ꝙ in agni ſpeciem ſit conuerſus / ſed quia voluntas ꝛ boni

tas ꝛ bonitas eius qua deum hominibus ꝓpitiauit / et peccata deleuit: quaſi agni hoſtia fuit immaculata ꝛ innocẽs: qua placari hominibus diuina credunt̃: ſic ergo fortaſſis ſi quis angelorũ vl' iuſtorũ hominũ enixius interueniat pro peccati' hominũ: pro repropitiatione diuina / velut aries aut hircus / aut vitulus oblatus ſacrificiũ ad purificandũ populũ accipi poteſt. An non videtur vt aries vl' hircus holocauſtũ ſe obtuliſſe Paulus pro populo iſrael cum diceret Rom. ix. a. Optabã anathema eſſe a chriſto pro fratribus meiſ ꝛc. Et. ij. Tim. iiij. b. Ego iam immolor ꝛc. Figuraliter aũt põt videri ꝙ alius pro feſtiuitate ſabbati / alius ꝓ feſtiuitate nouoruꝫ / ali' ꝓ feſtiuitate tabernaculorum quaſi hircus vel vitulus aut aries offerat̃ ad reconciliãduꝫ hominib' deũ. Dũ enĩ ſunt peccata neceſſe ẽ requiri hoſtiã pro peccatis. Si enĩ nõ fuiſſet peccatum / nõ neceſſe erat dei filiũ agnũ fieri: ꝛ in carne poſitum iugulari. Sed q2 introiuit peccatuꝫ in hũc mũdũ: cuius neceſſitas propitiatio G nem requi

Tropo.

Nico. de lyra

a ¶ Decimã decime ꝛc. i. vnaꝫ decimã ephi / que eſt decima pars chori. b ¶ Libamẽta aũt. Oblatiões de liq̃dis libamẽta dicunt̃. c ¶ Media ꝑs hin ꝛc. De quãtitate hui' mẽſure dictum fuit Exo. xxix. d ¶ Hoc erit holocau. ꝑ om. mẽ. Quia non poterat p̃termitti p̃dictũ ſacrificiũ i p̃ncipio mẽſis ſiue lunatiõis / qđ idem eſt apud hebreos. et ſi p̃mitteret̃ nõ poterat ſuppleri in alio menſe ſicut dictuꝫ ẽ de oblatiõe ſabbati. e ¶ Hirc' quoqꝫ offeret̃ dño ꝓ pec. Hebrei dicũt: ꝓ expiatiõe. ꝛ in idẽ redit. ¶ Notandũ tñ ꝙ occaſione hui' ꝙ dicit̃ hic: Dño. ꝛ nõ dicit̃ in alijs hircis ſequẽtib' qui offerri iubent̃ ꝓ pctõ: vt patet in textu. dicũt hebrei ꝙ habet̃ in talmud ꝙ iſte hircus q̃ offerebat̃ in neomenia erat ꝓ expiatiõe ipſius dei / eo ꝙ minorauit lunã. ¶ Ad cuius intellectũ ſcienduꝫ ꝙ ex ẜ ꝙ dicit̃ Geñ. j. b. Fecit de' duo luminaria magna. dicunt hebrei ꝙ ſol ꝛ luna in principio ſue formationis fuerũt equaleſ in lumine / ſed quia luna voluit habere ſingularẽ gloriã / ſuggeſſit ipſi deo vt minueret lumẽ ſolis: ꝓpter quod de' motus cõtra lunã minorauit lumẽ eius: tñ ad pacificandũ lunã de diminutiõe ſui luminis fecit ſtellas / ꝛ dedit ei in obſequiũ ad illuminãdũ noctẽ cũ ea: ꝛ ſic exponũt qđ ſubdit̃ ibidẽ: Luminare min' vt p̃eſſet nocti. Et ſtellas: ꝛ poſuit eas ꝛc. verũtñ q2 luna ꝑ ẜ nõ fuit pacificata: dixit de': offerte ꝓ me expiationẽ: q2 minoraui lunã. Ex quo ptꝫ iudeoꝝ cecitas / ĩmo inſania: q̃ credũt deũ ĩdiguiſſe expiatiõe ꝛ peccaſſe. vñ ꝛ Ra. Sa. licet p̃dictã expoſitionẽ nõ reprobet: tñ cũ ip̃a dat aliã expoſitionẽ dicẽs / ꝙ in oblatiõe hui' hirci dr: Dño. ad deſignãduꝫ ꝙ ille hirc' oblat' ꝓ pctĩs expiabat illa pctã / quoꝝ ſol' de' erat conſci': ꝛ ſil'e iudiciũ habẽdũ eſt de alijs hircis ſequẽtib': ꝓpt̃ qđ nõ repetit̃ in eis: dño: q2 ſufficit ꝙ põat̃ in p̃ncipio. f ¶ In holocauſtũ ſẽ. In hebreo habet̃: Sup ꝑ iuge holocauſtum: q2 illđ nõ dimittit̃ ꝓpt̃ iſta q̃ fiebãt in neomenia q̃ erãt q̃dam ſupꝑaddita iugi ſacrificio. g ¶ Menſe aũt p̃mo. Hic ꝯñr agit̃ de ſolẽnitatib' q̃ fiebãt ſemel in anno tm̃. ꝛ p̃mo de illis q̃ fiebãt in vere. ſcđo de his q̃ fiebãt ĩ autũno. xxix. ca. In vere ãt fiebãt duo feſta. ſ. paſcha ꝛ pẽtecoſtes. Prio ergo agit̃ de paſchate / cũ dr: Mẽſe aũt p̃mo. ſ. ĩ martio: verũtñ mẽſis marti' apđ hebreos aliqñ ꝯcurrit cum aprili nr̃o: q2 cõputãt mẽſes ꝑ lunatiões: ann' aũt ſolar' ꝯtinet. xij lunatiões ꝛ. xj. dies. ꝓpt̃ qđ in tertio anno iudei vltra. xij. lunatiões cuiuſlibet anni hñt. xxxiij. dieſ. de quib' accipiũt. xxx. ꝓ vno mẽſe: ꝛ ſic hñt. xiij. mẽſes: ꝓpter qđ apđ eos februari' q̃ vocat̃ Adar duplicat̃: ꝛ tũc marti' eoꝝ q̃ vocat̃ niſan ꝯcurrit fere totalit̃ cũ aprili nr̃o. h ¶ Quartadecĩa die mẽ. phaſe do. erit. i. ĩmalatio agni paſchal' / de cui' ĩmolatiõe ꝛ ritu dictum fuit Exo. xij. i ¶ Et q̃ntade. die ſo. Que incipiebat a veſpe p̃cedẽt' diei in q̃ ĩmolabat̃ agn'. Fiebat ãt hec ſolẽnitaſ ĩ me

moriã bñfi

G nem requirit: que tamē ꝑ hoſtiā fit: neceſſariū fuit ꝓ peccato hoſtias ꝓuideri: ⁊ quia peccati diuerſe q̄litates fuerūt: ꝓuidenť hoſtie diuerſoꝝ aīaliū. Sic ꝙ alius angeloꝝ vel ſctōꝝ efficiť vitulus q̄ in illa feſtiuitate īteruenit ꝓ delictꝭ ppl'i. Alius aūt aries ī alia feſtiuitate. Qđ ſi purificari potuerint hoīes a pctīs: minuunť hoſtie. Si em̄ ꝓ multitudīe peccatoꝝ multiplicanť hoſtie: ⁊ pro exiguitate minuunť. Unde in feſtiuitate ſcenophegie cum ꝑ octo dies iubentur hoſtie offerri: prima die quaſi adhuc in abundantia peccatoꝝ quattuordecim vituli iubentur offerri. Secunda quaſi īminutis peccatis minuūtur hoſtie: ⁊ offerunť tredecim vituli. Tertia duodecī: poſt hec vndecim quaſi purificatiōibus deficiēte ꝑ dies multitudīe peccatoꝝ minuiť numerus hoſtiarum. Sic etiam ꝓ diſpoſitiōe totius mūdi ratione purificatiōis intellige. Indigēt em̄ purificatione nō ſolum que in terra ſunt: ſed etiam que in celis. Imminet

Ps.101.d em̄ celis ꝑditio: quia ꝯ peribūt et om̄es vt veſtimentū veteraſcēt: ⁊ mutabunť. Intuere ꝙ totius mūdi. i. celeſtiū: terreſtriū: ⁊ infernoꝝ purificationē. Uide q̄ꝫtis indigeāt hec omnia hoſtijs: q̄ꝫtos requirant vitulos: q̄ꝫtos arietes: q̄ꝫtos hircos: ſed in his omnibus vnus ē agnus qui totius mundi potuit auferre peccatum. Ideo cetere ceſſauerūt: q: hec vna hoſtia ſuffecit ꝓ totius mundi ſalute: cetere em̄ ꝑcibus peccata: hic ſolus poteſtate dimi

B ſit. Dicebat em̄ Math. ix. a. Fili remiſſa ſunt tibi peccata tua. Sic ergo imbuiť mūdus: primo ꝑ diuerſas hoſtias querere remiſſionē peccatoꝝ: donec veniat ad hoſtiam ꝑfectam agnum anniculum ꝑfectum qui tollit peccata mundi: ꝑ quem feſtiuitates agat ſpiritales: nō ad ſatietatē carnis: ſed ad ꝑfectum ſpiritus ſacrificijs ſpiritalibus in purificatione mētis oblatis. a ¶ Dies etiam primitiuoꝝ quan do offeretis nouas fruges ⁊c. Orige. Sexta feſtiuitas di- Feſtiuitas nouoꝝ

ciť nouoꝝ: quia primitie de nouis fructibus offerunť: vbi em̄ ſeminatus fuerit ager: ⁊ diligēter excultus: ⁊ ad maturitatē ꝑuenerit ſeges in fructuum perfectione feſtiuitaſ domini agetur. Si vis ergo nouorum diem feſtum agere cum deo: vide quomodo ſemines aut vbi poſſis tales metere fructus quibus letari facias deū: ⁊ agere diē feſtū. Qđ implere nō poteris: niſi in ſpū ſemīaueris vt de ſpū metas vitā eternā: ⁊ vere agas feſtū nouoꝝ. vñ Hiere. iiij. a. Innouate nobis noualia ⁊ nolite ſeminare ſuper ſpinas. Qui cor ſuū innouat: innouat ſibi noualia ⁊ nō ſeminat ſuꝑ ſpinas: ſed ſuper terram bonam: que reddet ei fructum triceſimum: aut ſexageſimum: aut centeſimum. Iſte eſt ergo qui in ſpiritu ſeminat ⁊ colligit fructum ſpiritus. Fructus autē ſpiritus: primum omniū eſt gaudium: ⁊ merito diem feſtū nouoꝝ fructuum agit: qui gaudium metit. Precipue autem ſi ſimul metat pacem / patientiam / bonitatem / manſuetudinem ⁊ ſimilia.

¶ Peccatū. ſ. qui facit peccatū ſeruus eſt peccati: Ioh. viij. d.

Omne opus ſeruile nō facietꝭ in a
ea: Offeretiſq; i incēſū holocau b
ſtū dño / vitulos de armento du-
os: arietē vnū: ⁊ agnos annicu-
los imaculatos ſeptē: ⁊ ſacrificia
ſinguloꝝ ex ſimila que cōſperſa
ſit oleo: tres decimas ꝑ ſingulos
vitulos: ⁊ duas decimas ꝑ arie-
tem: ⁊ decimaꝫ decime ꝑ agnos
ſingl'os: id eſt ſeptē agnos: ⁊ hir-
cū ꝓ pctō vnū: vt expieť ꝓ vo-
bis: p̄ter holocauſtuꝫ matutinū /
qđ ſemꝑ offeretis: Ita facietis ꝑ
ſingulos dies / ſeptem dierum in
fomitem ignis ⁊ in odorem ſua-
uiſſimū dño qui ſurget de holo-
cauſto ⁊ de libatiōibus ſingulo-
rum. Dies quoq; ſeptimus cele c
berrimus ⁊ ſanctus erit vobis.
Omne opus ſeruile nō facietis in
a eo. Dies etiam p̄mitiuoꝝ qñ of- d

a ¶ Fructus. ſ. ſpiritus: gaudium: pacem: patientiam: ⁊ ſimilia.

feretis nouas frūges dño exple- e
tis hebdomadibus: venerabilis
⁊ ſancta erit. Omne opus ſerui- f
le non facietis in ea: Offeretiſq;
holocauſtū in odorē ſuauiſſimū
dño: vitulos de armento duos:
arietem vnum: ⁊ agnos annicu-
los imaculatos ſeptē: atq; in ſa-
crificijs eoꝝ ſimile oleo cōſperſe
tres decimas ꝑ ſingl'os vitulos:
ꝑ arietes duos: ꝑ agnos decimā
decime: qui ſimul ſunt agni ſe-
ptem: hircum quoq; qui macta-
tur ꝓ expiatione preter holocau g
ſtum ſempiternum ⁊ liba eius:
Immaculata offeretꝭ omnia cū
libationibus ſuis.

* moriā bñficij eductiōis filioꝝ iſrl' đ egypto q̄ fuit q̄ntodecio die p̄mi mēſis: vt hr̄ Exo. xij. a ¶ Oē opꝰ ſeruile nō fa. ⁊c. Diť āt ſeruile: q: illa que ꝑtinebāt ad cibū illius diei poterāt p̄parari ꝓut habeť Exo- C di. xij. c. Nihil oꝑis facietis in eis: exceptis his que ad veſcendum ꝑtinent: ⁊ loquiť de prima die huius ſolennitatis ⁊ ſeptima: vt patet ibidem. c ¶ Offeretiſq; in incēſum holocauſtū domino. Incēſum nō accipiť hic ꝓ thymiamate: ſed ꝓ crematiōe holocauſti: qđ eſt ſacrificiū totaliter incēſum ad honorem diuinū. ⁊ ideo li incēſum eſt hic adiectiuum huius nominis ſubſtantiui holocauſtū. Cetera patēt ex p̄dictis vſq; ibi: c ¶ Dies quoq; ſeptimus celeberrimus ⁊c. Per hoc nō eſt intelligendū ꝙ eſſet celebrior primo: ſꝫ diebus intermedijs in quibus nō ſolū erat licitū coquere cibaria: ſed etiam facere aliqua alia oꝑa que nō erant licita primo die ⁊ ſeptimo. d ¶ Dies etiam primitiuoꝝ. Hic conſequenter agiť de ſolennitate pentecoſtes / cuꝫ diciť: Dies etiaꝫ primitiuoꝝ. in paſchate em̄ bene offerebanť primitiua de granis: ſed in pēteceſte offerebanť primitiua de nouis frugibus ſcilicet duo panes de nouo frumento. Pēteceſte

e ¶ Expletis hebdomadibus. Quia a die craſtina paſche numerabanť ſeptem hebdomade plene: vt dictū fuit Leuiť. xxiij. ca. q̄ faciūt. xlix. dies: ⁊ in q̄nq̄geſima die fiebat dicta ſolenitas in mēoria datiōis legis: q̄ fuit data in q̄nq̄geſima die a die exitus đ egypto excluſiue: vt dictū fuit Exo. xix. f ¶ Omne opus ſeruile nō facietis in ea. Exponať ſicut prius. g ¶ Preter holocauſtū ſempiternum: Id eſt iuge ſacrificiū qđ nunq̄ꝫ p̄termittebať. Cetera patēt ex dictis.

¶ In ca. xxviij. vbi diciť in poſtilla: Ritū aūt huius ſacrificij ⁊ rationē ⁊c.

Additio. Ratio huius iugis ſacrificij quā poſtillator aſſignat ſuꝑ Exo. xxix. eſt vna tm̄. ſ. ꝙ hoc iuge ſacrificiū figurabat eternitatē agni immaculati ieſu chriſti: que quidē ratio lꝫ ſit vera: nō tm̄ eſt lr̄alis: ſed figuratiua. vnde ratio lr̄alis videť eſſe illa quā aſſignat ſanctus Tho. prima ſecūde. q. cij. ar. iiij. in reſponſione ad. x. arg. vbi diciť qđ ꝑ iſtud ꝯtinuū feſtū iugis ſacrificij rep̄ſentabať ꝑpetuitas diuine beatitudinis. ⁊ hoc intelligendū eſt ꝑtinere ad ſenſum lr̄alē. Hebrei em̄ qui lr̄aꝫ maxime ſequunť ꝑpetuitatē diuine beatitudinis ꝯcedūt ſicut ⁊ nos. vñ teſtať Exo. xv. c. Dñs regnabit in eternū ⁊ vltra. qđ p̄cipue eternitatē diuinā demonſtrat: ſcḋm quā rōnē lr̄alē huius iugis ſacrificij ꝓprie ꝯiungiť ei rō ſolēnitatis ſabbati q̄ celebrabať ī mēoria creatiōis reꝝ q̄ p̄ſupponit p̄dictā eternitatē. Sil'r ⁊ ſubiungiť feſtū neomenie: ꝑ qđ celebrabať mēoria diuine gubernationis: que p̄ſupponit creationē. Si autē ratio figuralis de hoc ſacrificio queratur: ſic ꝑ iuge ſacrificiū agni figurať ꝑpetuitas chriſti: ꝓut ipſe ſanctus doctor vbi. ſ. declarat. ſcḋm quā rationē ꝑ ſabbatū figurať ſpūalis requies nobis data ꝑ chriſtū: vt habeť Heb. iiij. ⁊ ꝑ neomeniā figurať illuminatio primitiue eccleſie ꝑ chriſtum: que tria ad inuicem ſub ratione figurali correſpondent. Attribuere autem rationem iugis ſacrificij ꝑpetuitati chriſti qui eſt agnus dei. ⁊ ꝑ conſequens ſabbati rationem creationi mundi: ⁊ rationem neomenie gubernationi: nō videť cōuenienter dictuꝫ. Pōt etiā alia ratio hoꝝ triū ſacrificioꝝ. ſ. ſacrificij q̄tidiāi ⁊ neomenie ⁊ ſabbati aſſignari ſic vt ꝑ iſta tria ſacrificia inſinuareť diuina excellentia: ſimiliter euiteť idolatrie cultus qđ ꝑtinet ad rationem lr̄alem: vt Tho. in prima ſecunde. q. cij. arti. ij. in corꝑe. q. vnde ꝑ iuge ſacrificiū qđ veſꝑe ⁊ mane cōtinue fiebat: ꝓteſtabať ꝙ deus cui offerebať eſt prima ⁊ p̄ncipalis cauſa diurni motus ſolis: qui quidem motus maxime mane ⁊ veſpere manifeſtať. Per ſacrificium neomenie ṽo ꝓteſtabať ꝙ deus eſt cauſa prima ⁊ principalis motus ꝓprij ſideꝝ: qui eſt ab occidente in orientem: qui quidē motus manifeſtať in nouilunio ꝑ quos quidem duos motus hec inferiora in generatione ⁊ corruptione reguntur. vnde Aug°. iij. de trinitate: Sacrificiū neomenie

Rō iugis ſacrificij

D

E Corpora craſſiora ⁊ inferiora ꝑ ſꝰbtiliora ⁊ potiora q̄dā regūt ordine. Vn̄ ꝑ iſtas ꝓteſtatiōes in hmōi ſacrificijs ītellectas inſinuabat̄ diuina excellētia/ ⁊ excludebant̄ errores idolatrarū: qui ſolē ⁊ lunā tanq̄ deos colebāt/ iuxta illd̄ Deut. iiij. c. Ne forte eleuatis oculiſ in celū ⁊c. ꝑ ſabbatū etiā qđ requiē ſignat ꝓteſtabatur diuina immobilitas/ que cū ſit immobilis eſt cauſa predictorū motuū/ et dat cūcta moueri. Correſpōdet āt huic ſentētie ordo ꝓdictorū ad inuicē. Primo enī ſabbatū ponit̄. immobilitas enī diuina prima ⁊ ꝓcipua cauſa eſt omniū motuū. Secundo ponit̄ iuge ſacrificiū: q2 motus diurnus eſt primus
Phꝰs omniū motuū. Tertio loco ponit̄ neomenia: quia motꝰ ꝓprius planetarū ⁊ ſiderū eſt efficax in generatione ⁊ corruptione omnium inferiorū/ ꝓut in primo de generatione patꝫ: que omnia pertinent ad ſenſum litteralem/ vt dictū eſt.

Replica Correctorij cōtra Burgē. i. c. xxviij. burgē. vult magnificare fimbriā dicēſ poſtillatorē aſſignare rōnē iugis ſacrificij Exo. xxix. Et addit ꝙ nō ſit lr̄al'. ⁊ ꝯn̄r dic̄ cū ſcō Tho. rōnē lr̄alē cui poſtill'. nō cōtradicit/ ſed potiꝰ cōſonat in multis locis. ſꝫ vt videt̄ Burgē. nō bene vidit poſtillatorem in loco allegato: nam ibi non reddit nec curat reddere: ſic nec eſſet ad ꝓpoſitū littere rationem litteralem iugis ſacrificij aſſignare: ſed diſtinguit de oleo pilo tuſo ⁊ trito in mol'. Naꝫ q2 primum purius eſt/ deus voluit poni in iugi ſacrificio: qđ fuit ꝓcipuū ⁊ ſuauiſſimi odoris: vnde manifeſtū eſt ꝙ non curauit poſtillator reddere rationē illius ſacrificij/ ſed ſolū rationē olei pertinentis ad illud ſacrificiuꝫ quod dicebatur ſuauiſſimi odoris. non ratione litterali ſed figurali: quia figurabat eternitatem agni ieſu chriſti. Fruſtra igitur Burgenſis laborat notando poſtillatorem in eo ꝙ de ſuo ſcripto ſumere ⁊ nō potuit: quia ſic non ſcripſit. G

Glo. ordi.

Menſis Ca. XXIX etiā ſeptimi. Orige.
Septimoꝝ feſtiuitas Sequit̄ feſtiuitas ſeptimorū. Sic enī int̄ dies ſeptimꝰ q̄ſi q̄ obſeruat̄ ſabbatū: ⁊ ē feſtiuitas/ ita int̄ mēſes ſeptimꝰ quiſq̄ menſis ſabbatum eſt menſium. Agit̄ ergo feſtiuitas que dicit̄ ſabbata ſabbatorū: ⁊ fit in die prima mēſis memoria tubaruꝫ. Sed quis eſt qui feſtiuitatem gerat memorie tubarū: niſi qui ſcripturas ꝓpheticas ⁊ apoſtolicas (que veluti celeſtis perſonant tuba) memorie theſauro commendat: et in lege dei meditatur die ac nocte: et qui poteſt gratias ſpirituſ ſancti promereri: quibus inſpirati ſunt prophete/ et pſallens dicere: Canite in initio menſis tuba. Eſt et alia feſtiuitas cum affligunt animas ſuas ⁊ humiliant feſta celebrā/
affectio aīe tes. O mira feſtiuitas: dies feſtus vocatur anime afflictio. Hic enī inquit dies eſt propitiationis decima die menſis ſeptimi. Vide ergo ſi diem feſtum vis agere: ſi vis vt letet̄
Alſt ſacrificium deꝰ ſup te: afflige animā tuā: ⁊ humilia ne expleat deſideria ſua/ ne laſciuiat. Deniq̄ paſche feſtiuitas ⁊ azymorū panē afflictionis habere dicunt̄: nec pōt quis agere diē feſtum niſi afflictionis panē māducauerit. Et paſcha cum amaritudine māducat̄. Vides ergo quales ſunt feſtiuitates dei: nō recipiunt corporalem dulcedinē/ nihil remiſſū/ nihil voluptuoſū volūt/ ſꝫ afflictionē anime ⁊ amaritudinem humilitatemq̄ depoſcunt: quia qui ſe humiliat exaltabitur.
Lu. 14. c
Hoc ergo poſcit dies propitiationis. Cū enī afflicta fuerit anima/ et humiliata in cōſpectu dn̄i ꝓpitiatur chriſtꝰ quē ꝓpoſuit deꝰ ꝓpitiatorē in ſanguine ſuo per fidem.
b ¶ Quintadecia vo die mē.
Scenophegia Orige. Vltimꝰ dies feſtꝰ de q̄ letat̄ in homīe ſcenophegia eſt. Letatur ergo ſuper te cum viderit in tabernaculis habitantem/ nō ſuꝑ terram fixum et fundatum animum habentē: nec que terrena ſunt: ⁊ quaſi vmbra pro hereditate poſſidentem: ſed
Ps. 138. c in tranſitu poſitum et dicentem. Incola ego ſuꝫ et peregrinus ſicut omnes patres mei. In tabernaculis enī habitauerunt abraam/ iſaac/ et iacob. Cum ergo paratus es extendere te ad anteriora/ vſq̄quo perueni as ad terram fluentem lac ⁊ mel: letatur deus in te/ ⁊ diem feſtuꝫ agit ſuper te: hoc quideꝫ in preſenti. In futuro

a Menſis etiaꝫ ſe/ Ca. XXIX a ptimi pma di/ es venerabil' ⁊ ſctā erit vob̄. Omne opꝰ ſeruile nō faciet' in ea: q2 dies clāgor' b ē ⁊ tubaruꝫ. Offeretiſq̄ holocauſtū in odoreꝫ ſuauiſſimum dn̄o: vitulū de armēto vnum/ c arietē vnū/ agnos annicl'os im d e maculatos ſeptē/ ⁊ in ſacrificiis eoꝝ ſimilę oleo ꝯſperſę tres decimas ꝑ ſingl'os vitulos/ duas decimas ꝑ arietē/ vnā decimā ꝑ agnū/ q̄ ſimul ſūt agni ſeptē/ ⁊ hircū ꝓ pctō q̄ offert̄ in expiationē populi pręt̄ holo/ f cauſtū calendarum cuꝫ ſacrificijs ſuis: ⁊ holocauſtuꝫ ſem g piternū cū libatiōibꝰ ſolit': Eiſdē cęrimonijs offeretis in odorem ſuauiſſimum incęnſū domino. Decima quoq̄ dieſ mē h ſis huiꝰ ſeptimi/ erit vobis ſācta atq̄ venerabilis: et afflige i tis animas veſtras. Omne opus ſeruile non facietis in ea: Offeretiſq̄ holocauſtū domino in odorem ſuauiſſimum/ vitulum de armento vnum/ arietem vnum: agnos anniculos immaculatos ſeptem et in ſacrificijs eorū ſimilę oleo conſperſę tres decimas ꝑ ſingulos vitulos: duas decimas ꝑ arietē: decimā decimę ꝑ agnos ſingulos: qui ſunt ſimul agni ſeptē/ et hircū pro peccato: abſq̄ his k q̄ offerri ꝓ delicto ſolent in expiationē et holocauſtū ſempi/ l ternū i ſacrificio ⁊ libaminibꝰ b eorū. Quintadecia vo die mē m ſis ſeptimi q̄ vobis ſancta erit/

Nico. de lyra

Menſis etiā ſe. Ca. XXIX Hic ꝯn̄r agit̄ de feſt' q̄ celebrabant̄ tpe autūnali. ſ. ī ſeptēbri:
a ⁊ ille mēſis erat quaſi totꝰ feſtiuꝰ. Fiebāt eī in illo quattuor feſta. ſ. feſtū tubaruꝫ de q̄ ꝓmo agitur. ſecundo expiatiōis/ ibi: Decima quoq̄ dies. tertio tabernaculorū/ ibi: Quītadecima vo die. quarto cetus vel collecte/ ibi: Die octauo. Prima igit̄ die huius mēſis erat feſtū tubarū/ ⁊ hoc eſt quod dicit̄: Diuiſi
b ¶ Dies clāgoris ē ⁊ tubarū. Fiebat enī hoc feſtuꝫ duplici de cauſa. Vna erat in memoriā liberatiōis iſaac a morte ꝓ quo imolatꝰ fuit aries/ vt habet̄ Gen̄. xxij. ⁊ ideo illa die clāgebāt iudei in cornibꝰ pecoruꝫ: q2 ille aries inter vepres herebat cornibus/ vt ibideꝫ dicitur. Alia cauſa: quia iſte clangor erat quaſi quedā denunciatio ſolennitatum ſequentiū: vt ſe homines ad illas prepararent. c ¶ Vitulū de ar. vnū. In memoriā vitule īmolate ab abraam Gen̄. xv.
d ¶ Arietē vnū. In memoriā ariet' īmolati ꝓ iſaac. e ¶ Agnos an. ima. ſeptē. Pro mlt'itudine filioꝝ iſrl' q̄ ſeptenario numero deſignatur. f ¶ Pret̄ holo. calē. Qđ offerebat̄ ī feſto neomenie: q2 nō ꝓtermittebat̄ ꝓpt̄ iſtud ſacrificiū/ qđ eadē die offerebat̄. neomenia eī mēſis ſeptimi ⁊ feſtuꝫ tubarū eadē die fiebāt. g ¶ Et holo. ſempi. i. iuge ſacrificiū qđ ſilr̄ nō ꝓtermittebat̄ h ¶ Decima quoq̄. Hic cōſequēter agitur de feſto expiatiōis qđ fiebat in memoriam illiꝰ bn̄ficij quo dn̄s fuit placatꝰ ſuꝑ fabricationē vituli: qđ fuit decima die ſeptembris. i ¶ Et affliget' aīas vr̄as. Pro expiatiōe dicti pctī. Cetera patēt ex dict' vſq̄ ibi: k ¶ Abſq̄ his q̄ offerri ꝓ delicto ſolent. Quia ꝓter iſtū hircū pro peccato oblatū offerebat̄ etiā vitulus/ cuius ſanguis inferebat̄ intra ſāctūſanctorū: ⁊ alius hircus ſuꝑ quē ſacerdos confitebat̄ peccata populi/ et ſic emittebat̄ in deſertū/ vt habet̄ Leuit̄. xvj. l ¶ Et holocauſtum ſempiternum in ſacrificio. ⁊c. i. iuge ſacrificium. m ¶ Quintadecima vo die. Hic ꝯn̄r agit̄ de feſto tabernaculorū qđ agebat̄ xv. die mēſis ſeptimi: in memoriā illius beneficij quo deꝰ fecit habitare filios iſrl' lōgo tpe in deſerto/ que eſt terra ſterilis: ⁊ tn̄ cōuenienter ꝓuidit eis de neceſſarijs/ nō ſolū quo ad cibū: ſed etiā q̄ztū ad vmbraculū nubis contra eſtū: ⁊ inde deduxit eos ad terrā delectabilē et fructuoſam: in cuius ſignū in hoc feſto debebant habere fructus arboris pulcherrime/ vt habetur Leuit̄. xxiij. vbi de hac ſolennitate et alijs precedentibus dictū fuit: ꝓpter quod breuius hic tranſiui: maxime q2 hic repetunt̄ iſte ſolennitateſ ratione ſacrificiorum que fiebāt in illis q̄ nō fuerūt alibi ad plenum explicata: et ideo de ſacrificijs huius ſolennitatis ſubditur:
Tabernaculoꝝ

Offeretiſq̄

Ex futuro ꝓo ſi vis conſiderare quõ agant dies feſti obliuiſce re oĩa mũdana: deſcribe tibi quõ celũ ꝛ terra trãſeũt: ꝛ trã/
Apo.21.a. ſit oĩs habit⁹ mũdi. Celũ ꝓo
2.Pe.3.c nouũ ꝛ terra noua fũdat. Re/ moue ſol' huius lucẽ: ꝛ da illi mũdo q̃ vẽturus ẽ ſolis huiuſ ſeptuplũ lumẽ: ĩmo ipm deũ. Pone aſtantes angelos glo/ rie: ꝛ omnes celoꝝ virtutes. Conſidera quõ ibi agi poſſũt dies feſti dñi: que ibi feſtiui/ tas: que ibi gaudia: que leti/ cie magnitudo. Quis em̃ ma gne ſunt ꝛ vere feſtiuitates q̃ ſpiritalit̃ gerunt in aĩa: ex ꝑte
1.Co.13.c tñ ſunt: nõ ex ĩtegro: ſic̃ ex ꝑte ſcimus ꝛ ex ꝑte ꝓphamus. vñ Coloſ. ij. c. Nemo vos iudi/ cet in cibo/ aut potu/ aut ĩ ꝑte diei feſti. ñ dixit ĩ die feſto. Ex ꝑte em̃ dic̃ feſtũ in hoc mũdo
Sap̃.9.c celebramus. Corpus em̃ cor/ ruptibile aggrauat aĩaꝫ: ꝛ de ꝓmit ſenſuꝫ multa cogitantẽ.
1.Co.13.c Cũ aũt venerit qđ ꝑfectũ eſt: euacuabit̃ qđ ex ꝑte ẽ.

Nico. de lyra

B ⁂ a ¶ Offeretiſq; holo/ cauſtum in odorem ſua/ uiſſimum domino: vitu/ los de armẽto tredecim. Dicũt hebrei ꝙ offerebant̃ ꝓ gentibus alijs: ꝛ ideo in vni/ uerſo offerebãt̃. lxx. vituli ſꝫm numeꝝ. lxx. gentiũ: in. lxx. lin/ guis diſtinctarũ: offerebãtur aũt prima die. xiiij. vituli. ꝛ ſe cunda die. xiij. ꝛ ſic diminuen do ſemꝑ vnũ vſq; ad vltimuꝫ diem incluſiue: vt ꝑtꝫ in lr̃a. ꝑ quod deſignabat̃ vt dicũt ꝙ dominiũ gentiũ eſſet diminu/ endũ ꝛ terminãdum ſub rege meſſia cuius dominio erãt ſb/ dende omnes gentes: qđ ipſi expectant futuꝝ: ſicut ꝛ meſſi/ am ſuũ: qđ tñ in chriſto ſꝫm ve ritatem eſt impletum ſꝫm ꝙ di cit̃ Matth. vlt. d. Data ẽ mi/ hi omnis poteſtas ꝛc̃. auctori tatiue q̃tum ad om̃es. execu/ tiue q̃tum ad catholicos prin cipes: quoꝝ colla in multis ꝑ/ tibus orbis iugo chriſti ſunt ſubdita: ꝛ finaliter omnes gẽ tes ei ſubdent̃. b ¶ Agnoſ anniculos immaculatos quattuordecim. Dicũt he/ brei ꝙ offerebant̃ ꝓ populo iſrael qui in ſcriptura aliquã/ do vocatur agnus: ꝛ erant in vniuerſo. xcviij. agni/ vt a po/ pulo iſrael excluderent̃. xcviij maledictiones poſite in lege contra tranſgreſſores. Cetera huc uſq; patent ex predictis.
c ¶ Die octauo. Hic agi/
Feſtũ cet⁹ tur de feſto cetus vel collecte qđ celebrabat̃ ĩmediate poſt feſtum tabernaculorũ: vt ꝑtꝫ in littera cum dicit̃: Die octa/ uo q̃ eſt celeberrimus. In he/ breo habet̃: Qui eſt retentio quia illa die retinebat̃ popu/ lus qui venerat ad feſtum ta/ bernaculoꝝ

atq; venerabilis/ oĩe opus ſeruile nõ facie/ tis in ea: ſꝫ celebrabit' ſolennitatẽ dño ſeptẽ
a dieb⁹. Offeretiſq; holocauſtũ in odorẽ ſua/ uiſſimũ dño/ vitulos de armento tredecim/
b arietes duos/ agnos anniculos imaculatos q̃ttuordecim: in libamentis eorũ ſimilę oleo ꝯſperſę tres decimas ꝑ vitulos ſingulos: q̃ ſunt ſimul vituli tredecim/ et duas decimas arieti vno: id eſt ſimul arietibus duobus: et decimam decimę agnis ſingulis/ qui ſunt ſi/ mul agni q̃ttuordecim/ ꝛ hircum ꝓ peccato: abſq; holocauſto ſempiterno ꝛ ſacrificio ꝛ li bamine eius. In die altero offeretis vitulos de armento duodecim: arietes duos: agnos agniculos immaculatos quattuordecim: ſa crificiaq; ꝛ libamina ſinguloꝝ ꝑ vitulos et arietes ꝛ agnos rite celebrabitis: ꝛ hircum ꝓ peccato abſq; holocauſto ſempiterno: ſacri/ ficioq; ꝛ libamine eius. Die tertio offeretis vitulos vndecim: arietes duos: agnos anni culos immaculatos q̃ttuordecim: ſacrificiaq; ꝛ libamina ſinguloꝝ ꝑ vitulos/ ꝛ arietes: et agnos rite celebrabit'/ ꝛ hircũ ꝓ pctõ/ abſq; holocauſto ſempiterno/ ſacrificioq; ꝛ libami ne eius. Die q̃rto offeretis vitulos decẽ: ari/ etes duos: agnos anniculos immaculatos q̃ttuordecim/ ſacrificiaq; eoꝝ ꝛ libamĩa ſin/ guloꝝ ꝑ vitulos ꝛ arietes ꝛ agnos rite cele/ brabit'/ ꝛ hircũ ꝓ pctõ abſq; holocauſto ſem piterno ſacrificioq; ei⁹ ꝛ libamine. Die q̃nto offeretis vitulos nouẽ: arietes duos: agnos anniculos imaculatoſ q̃ttuordeci: ſacrificia/ q; ꝛ libamĩa ſinguloꝝ: ꝑ vitulos/ ꝛ arietes/ et agnos rite celebrabit': ꝛ hircũ ꝓ pctõ abſq; holocauſto ſempit̃no: ſacrificioq; ei⁹ ꝛ liba/ mine. Die ſexto offeret' vitulos octo: arieteſ duos: agnos ãniculos imaculatos q̃ttuorde cim: ſacrificiaq; ꝛ libamia ſingloꝝ ꝑ vitulos ꝛ arietes ꝛ agnos rite celebrabit': ꝛ hircũ ꝓ pctõ abſq; holocauſto ſempit̃no: ſacrificio/ q; ei⁹ ꝛ libamĩe. Die ſeptio offeretis vitulos ſeptẽ: ꝛ arietes duos/ agnos ãniculos imacu latos q̃ttuordeci ſacrificiaq; ꝛ libamina ſin/ guloꝝ ꝑ vitulos ꝛ arietes ꝛ agnos rite cele/ brabitis: ꝛ hircũ ꝓ peccato abſq; holocau/ ſto ſempiterno ſacrificioq; eius ꝛ libamine.
c Die octauo q̃ eſt celeberrimus oĩe op⁹ ſer/ uile nõ faciet': offerẽtes holocauſtũ in odo/
rẽ ſuauiſſimũ dño: vitulũ vnũ: arietẽ vnum: d
agnos anniculos imaculatos ſeptem: ſacri/ ficiaq; eius ꝛ libamĩa ſinguloꝝ ꝑ vitulos et arietes ꝛ agnos rite celebrabitis: ꝛ hircum ꝓ peccato abſq; holocauſto ſempiterno ſacri/
ficioq; eius ꝛ libamine. Hęc offeret' dño in e
ſolennitatibus veſtris/ ꝑter vota ꝛ oblatio/ f
nes ſpõtaneas in holocauſto: in ſacrificio/ in libamine: ꝛ in hoſtijs pacificis.

bernaculoꝝ: nec licitum erat eis C
illa die recedere. Tum ratiõe fe ſti. Tum quia illa die colligeba/ tur pecunia a populo ꝓ ſacrifi/ cijs ꝛ neceſſarijs tabernaculi et templi: ꝓ tempe quo fuit tẽplũ. d ¶ Vitulũ vnũ: arietẽ vnũ ꝛc̃. Nõ em̃ fiebant tot ſacrificia in hac die ſicut in ꝑcedentibus. Tum quia illa die colligebat̃ pe cunia ꝓ ſacrificijs totius anni q̃ fiebant de ſumptibus populi: et ſic quodãmodo reputabant̃ ſa/ crificia illius diei. Tum quia il/ li qui erãt de longe nec poterãt frequẽter ad tẽplũ venire ſacrifi cia ꝛ oblatiões q̃ ꝑ annũ voue/ rãt iſta die ſoluebãt. Iõ ſubdit̃: e ¶ Hec offeretis dño in ſo lẽnitatibus vr̃is. Et loquit̃ de ſacrificijs oblat' in omnibus ſolẽnitatibus ꝑdict'. f ¶ Pre/ ter vota ꝛ oblationes ſpon taneas ꝛc̃. Que offerebantur maxime die iſta: vt dictũ eſt. Nõ aũt q̃re de aĩalibus ꝑdictis. ſ. vi tulis arietibus ꝛ hircis plus q̃ de alijs ſpeciebus animaliũ fie/ bãt ſacrificia: poſita fuit in prin/
cipio Leuit̃. ꝛ Geñ. xv. Cetera patent ex ꝑdictis. D

¶ In ca. xxix. vbi dr in poſtil/ a: Decima q̃ꝫ. Hic ꝯñr agit̃ de feſto expiationis.

Additio. j. In hac die ſcilicet men ſis ſeptimi credit̃ fuiſſe annũcia ta çacharie ſummo ſacerdoti ꝯce
ptio ꝑcurſoris chriſti. de q̃ Luc. Cõceptio
j. agit̃: vt ibidẽ in additiõe fauẽ Iohãnis
te dño videbit̃. Vñ celeberrima baptiſte
dies erat: in qua etiam affligere debebãt aĩas ad ꝓclamãdũ mi/ ſericordiã diuinã: vt ꝺ remiſſiõe pctõꝝ vera ꝛ vniuerſali deus di gnaret̃ hũano generi ꝓuidere.

¶ In eo. ca. xxix. vbi dicit̃ in poſtilla: Die octauo. Hic agit̃ de feſto cetus.

¶ Additio. ij. Iſtud feſtum cetus ſeu collecta: non fiebat in memoria alicuius beneficij ſeu miraculi preteriti: vt patet per omnes doctores taꝫ catholicos q̃ hebreos. Similiter nec fie/ bat ad colligendum pecuniam pro ſacrificijs prout in poſtilla: ſed erat figuratiuum futurorum ſcilicet congregationis fidelium in preſenti eccleſia: ſeu in regno celorum: prout large fuit dedu/ ctum ſupra in additione ſuꝑ Le/ uit'. xxiij. ꝛ ideo ſubiungatur ce teris feſtis veter' teſtamẽti tãq; vltimũ ꝛ finis eoꝝ.

Replica correctorij. In capitulo xxix. Burgeñ. qui ſepe promit/ tit littere inſiſtere et certe a lit/ tera multum videtur recedere: ponens feſtum expiationis per/ tinere ad annunciationem con/ ceptionis Iohannis baptiſte. ꝛ feſtum collecte non habere ſen/ ſum litteralem de re preterita: ſed ſolum figuratiuam de re fu/ tura: cuius correctoriũ vide Le/ uit'. xxiij.

G E Narrauitq; moyſes. a ¶Si q̄s vi Ca.XXX roꝛū ⁊c. Anime q̄ impfectū virū occurrit/nemo do/minat̄ in votis:ſed libertatē ſuā habet in illis. Oꝛi/

Uotoꝝ lex ge. Uotoꝝ lex ponit̄/⁊ nouo pncipio in hac lege moyſes vtit̄.

Leui.27.a Ait enī: Homo hō quicūq; vouerit dn̄o ⁊c. Quaſi non dixiſſe

2.Co.4.d ſuffecerit:hō qui votū vouerit dn̄o. Eſt enī ali⁹ īterioꝛ homo q̄ renouat̄ de die in diē ſm imaginē dei. ali⁹ vero exterioꝛ

Tropolo. q̄ coꝛrūpit̄. Cū vero venit̄ ad hūc pfectū vt lex dei ſuſcipiat̄/⁊ vota offerāt̄:que offerre nō pōt niſi qui habet aliq̄d in ſe/metipſo qd̄ offerat deo/nō ſufficit exte/rioꝛ legē dei ſuſcipe ⁊ vota ſol⁹ offerre: q: nō pōt aliq̄d dignū deo habere. Sꝫ īterioꝛ qui habꝫ in ſe quid offerat deo: in quo eſt habitatio virtutū/intellectus ſciētie/⁊ diuīe imagīs innouatio. Qui cū ſpeciē ſuā q̄ ab initio a deo facta ē re/cuperauerit/⁊ virtutū reintegrationeꝫ

†33.q.5.c. manifeſtū c.noluit pulchꝛitudine pꝛioꝛis foꝛme: pōt vota offerre:⁊ tūc nō hō ſolū/ſꝫ hō homo di/cit̄. Nā qui interioꝛē hominē nō exco/lit vtutib⁹/nō ꝯſtruit/moꝛib⁹ nō oꝛnat/ſapiētiā dei nō querit/⁊ ſcripturis ope/rā non īpēdit:nō poteſt homo hō dici/

1.Coꝛ.2.d ſed homo tm̄/⁊ homo animalis. Quia interioꝛ qui veri⁹ ⁊ nobili⁹ dicit̄ hō ſo/pitus in eo eſt carnalibus vitijs/⁊ mū/di huius cur̄. Unde cuiq; agendū eſt: ſi interioꝛē hominē peccatoꝛū ſoꝛdibus in ſe oppꝛeſſuꝫ videt: vt citius eruat eū ab omni inquinamento carnis ⁊ ſāgui/nis/cōuertat̄ ad pēitētiā/reuocet ad ſe memoꝛiā dei ⁊ ſpem ſalutis. Nō enim hec extrinſecus querēda ſūt. Intra nos eſt ſalutis occaſio. vn̄ Luc.xvij.e. Ecce

E regnū dei intra vos eſt. Intra vos enī eſt cōuerſiōis facultas.

ezech.18.c Cū enī cōuerſus ingemueris ſaluus eris. ⁊ poteris digne al/tiſſimo reddere vota tua/⁊ homo homo appellari. Uotū aūt ē cū aliq̄d de noſtris offerim⁹ deo. Uult aliquid a nobis accipe/re deus:⁊ ita nobis largiri ipſe vt dona ſua nō immeritis lar/giatur. vn̄ Deut̄.x.c. Et nūc iſrael quid dn̄s de⁹ tu⁹ poſcit a te: niſi vt tu timeas dn̄m deum tuū:et ambules in vijs eius:⁊ di/ligas eum ex toto coꝛde tuo ⁊c. hec poſcit deus a nobis: que ſi pꝛius nō offeramus/nihil ab eo accipiemus. Si dederim⁹ glo/riam/recipiemus gloꝛiā. ait enim: Gloꝛificantes me gloꝛifica/bo. Si offeramus iuſticiā noſtrā/accipiem⁹ iuſticiā dei:⁊ ſi of/feremus noſtrā.i.coꝛpoꝛis caſtitatē/accipiem⁹ ab ipſo ſpūs ca/ſtitatē:⁊ ſi offeram⁹ ſenſum noſtrū/accipiemus ſenſum ipſius. vnde apl̄s.j.Coꝛ.ij.d. Nos aūt chꝛiſti ſenſū habem⁹. Sic er/

1.Re.2.f go nō ſolum homo/ſed homo homo dicemur. vterq; enī voca/

Uota di/uerſa buli ſui pfectione oꝛnatus eſt. Legunt̄ diuerſa vota in ſcriptu/ris. Anna vouit deo fructū ventris ſui/⁊ ſamuelem conſecra/

1.Reg.1.b uit in templo. Jepte quodcunq; ſibi poſt victoꝛiaꝫ occurriſſet:

Judic.11.f ⁊ occurrente filia vota ſoluit lachꝛymāda. Alij vitulos vl̄ arie/tes vl̄ domos vel alia ratione carentia. Ille vero qui appellatur naçareus ſemetipſū. Hoc enim eſt votū naçarei qd̄ eſt ſup om/ne votum. Filius enī vel filia aut pec⁹ aut pꝛediū extra nos ē. Semetipſū deo offerre/nec alieno laboꝛe/ſed pꝓpꝛio placere p/fectius ⁊ eminenti⁹ eſt in omnibus votis. Quod qui facit imi/tatoꝛ eſt chꝛiſti. Ille enī dedit terrā mare/et oīa que in eis ſūt. Celū quoq; ſolē ⁊ lunā ⁊ ſtellas miniſterio hominū/pluuias ⁊ ventos/⁊ quicquid in mūdo eſt hominibus largit̄:⁊ poſtea ſe/metipſū. Sic enim dilexit deus mundū/vt filiū ſuū vnigenitū

Joh.3.b daret p mūdi vita. Quid enim magnū faciat homo ſi ſemetipꝫ offerat deo:cum ſe de⁹ obtulerit pꝛioꝛ. Si ergo tollas crucē tu/am ⁊ ſequaris chꝛiſtū. ſi dicas: Uiuo aūt iam nō ego/ viuit vero

Gal.2.d in me chꝛiſtus. Si deſideret anima tua eſſe cū chꝛiſto/⁊ nō de/lectet̄ in ſecl̄o. temetipm̄.i.animā tuā obtuliſti deo. Qui ī caſti/tate viuit/coꝛp⁹ ſuū vouit. vn̄.j.Coꝛ.vij.f. Uirgo cogitat quō ſcā ſit coꝛpoꝛe ⁊ ſpū. Scti ꝗ dicūt̄ q̄ deo vouēt̄: vn̄ aries ſi deo vouet̄ ſāct⁹ appellat̄/nec licet eū tōderi ad cōes vſus. Similit̄ vitulus/nec licet eū iungi in cōmune opus. Si ergo te vouer̄ deo/imitandus eſt tibi vitulus/vt facias tm̄ qd̄ pertinet ad di/uinum cultū. ¶Idē Animarū que in eccleſia dei ſunt curā ha/bent angeli/quos etiā ad iudiciū cū hominib⁹ vēire oſtēdim⁹: vt cōſtet vtrū ſui deſiderio peccauerint homīes:an cuſtodū ne/gligētia. Uidet̄ ergo mihi ꝙ alie ſub eis degūt vt filie/alie vt vxoꝛes. Si

vxoꝛes. Si qua ergo vouet aliquid pꝛepꝛopere ⁊ min⁹ apte: custodis eſt repꝛimere vouētis audaciā et retūdere. Or ſi nō fecerit aīa liberabit̄ a culpa:ipſe vero voti erit re⁹:ſed hoc de ī/ferioꝛib⁹. Perfectioꝛib⁹ vero adeſt ipſe deus:ſicut dicit̄ de po/pulo iſrael:ipſe dn̄s ducebat eos. Sed poſtq; deliquerūt ⁊ ī/ferioꝛes ſeipſis facti ſūt/angelo tradū/tur. vn̄ moyſes dicebat Exod.xxxiij.c. Niſi tu ipē vener̄ nobiſcū/nō me edu/cas hinc. ⁊ de iuſto dicit de⁹ Ps.xc.c. Cū ipſo ſū in tribulatione. Et alibi dic̄ Eſa.xli.c. Ne timeas deſcēdere ī egy/ptū qm̄ tecū ero. Juſtis ergo ⁊ electis dn̄s adeſt/inferioꝛib⁹ vero angeli. Nos autē cōtendere debem⁹ vt occurram⁹ Eph.4

in virū pfectū/⁊ vtamur libertate vo/toꝝ/vt cū ipſo dn̄o vn⁹ ſpūs ſim⁹: vt ipē in nobis maneat/⁊ nos in ipſo:nihil ī nobis femineū/nihil paruule etat̄ ha/beat̄:nec neceſſe ſit nob̄ ſub tutoꝛibus ⁊ pcuratoꝛib⁹ derelinqui a patre.

b ¶Juramento cōſtrinxerit ⁊c. Aug⁹. Nō hoc ad omnē iurationē p/tinet:ſed ad eā vbi quiſq; vouet alicu/ius rei abſtinētiā q̄ licebat vti p legē/ſed p votū ipſe ſibi efficit nō licere.

c ¶Mulier ſi ⁊c. Id eſt ſi femina et adhuc tenera fuerit aīa: cui vir vl̄ pat̄ dominat̄ in votis/nō ſemp in ipſa eſt culpa/ſed interdū redit ad viros vl̄ pa/rentes. d ¶Et iuramentuꝫ q̄ ⁊c. Lxx. Et diffinitiōes quas diffiniūt ad/uerſus animā ſuā. Nō ꝙ talib⁹ votis noceāt aīe ſue:ſed aduerſus animā di/

G citur aduer

Narrauit Ca.XXX a q; moyſes filijs iſrl̄ oīa q̄ ei dn̄s impera/rat:⁊ locut⁹ ē ad pn/cipes tribuū filioꝝ iſrl̄. Iſte ē ſer/

a mo quē pcepit dn̄s: Si q̄s viro b

b rū votū dn̄o vouerit aut ſe iura/mēto ꝯſtrinxerit/nō faciet irritū vbū ſuū:ſed oīne qd̄ pmiſit im/ c

c plebit. †Mulier ſi q̄ppiā voue/ d ritr ſe ꝯſtrinxerit iuramēto q̄ ē in

a ¶adhuc ſcꝫ paruula:et tm̄ diuine erudi/tionis habens initia.

domo patr̄ ſui/⁊ in ętate adhuc puellari:ſi cognouerit pater vo/ e

d tum qd̄ pollicita ē:⁊ iuramētum q̄ obligauit aīam ſuā/⁊ tacuerit: voti rea erit. Quicq̄d pollicita eſt ⁊ iurauit/ope cōplebit. Sin aūt ſtatī vt audierit cōtradixerit pater/⁊ vota ⁊ iuramēta ei⁹ irri/

Nico. de lyra

Narrauitq; moy. Hic ꝯn̄r agit̄ d oꝛ Ca.XXX h dinatione ppl̄i ad deū:q̄ꝫtū ad ea in q̄b⁹ aſtringeba/ Diuiſi tur pꝓpꝛia volūtate:cuiuſmodi ſūt vota:q: licet voue/re ſit voluntariū/reddere tm̄ votū iā factū eſt neceſſariū. Et di/uidit̄ in quinq; ptes ſm quinq; modos pſonarū vouentium. Primus modus eſt viroꝛū/qui notat̄ cū dicit̄: b ¶Si q̄s viroꝛū vo. dn̄o voue. aut ſe iura. cōſtrin. Quia vtrū/q; eſt obligatoꝛiū:votū tm̄ magis. cui⁹ ratio eſt:quia obliga/tio voti cauſat̄ ex fidelitate quā deo debem⁹:ad quā requirit̄ Uoti ꝙ ei pmiſſum ſoluam⁹:obligatio aūt iuramenti cauſat̄ ex re/ fert a uerentia quā debem⁹ ei/ex qua tenemur ꝙ verificem⁹ id qd̄ mente p nomen eius pmittim⁹: omnis aūt infidelitas irreuerentiā cōtinet/ſed nō ecōtra. vn̄ ⁊ infidelitas ſerui ad dn̄m videt̄ eſ/ſe maxima irreuerētia ad ipm̄/⁊ ideo votū ex ſua ratione ma/gis eſt obligatoꝛiū q̄ꝫ iuramentū. c ¶Omne qd̄ pmiſit implebit. Dū tm̄ ſit de re licita ⁊ bona:q: alit̄ nō eſſet votū. ¶Sciendū tm̄ ꝙ iſta lex nō intelligit̄ de quocūq; viro gene/ralit̄:q: nullus pōt implere pmiſſum de re q̄ depēdet ex vo/luntate alterius ſine eius ꝯſenſu/alit̄ fieret iniuria:⁊ ideo re/ligioſus ſine cōſenſu plati ſui nō pōt vouere vl̄ votū adiple/re. Silr̄ ſeru⁹ nō pōt aliq̄d vouere vl̄ implere p quod īpedia/tur op⁹ ſui dn̄i. Silr̄ nec filiuſfamilias de reb⁹ patr̄ ſui. ſi tm̄ ad annos pubertat̄ venerit pōt vouere religiōis ingreſſū:ſi/cut et matrimoniū cōtrahere:q: extūc eſt ſui iuris in his q̄ pti/nēt ad pſonā ſuā:⁊ eadē rōne vir alligat⁹ vxoꝛi nō pōt voue/re aliq̄d p qd̄ impediat̄ reddere debitū vxoꝛi ſue ſine ei⁹ con/ſenſu:q: q̄ꝫtū ad hoc nō hꝫ poteſtatē coꝛpoꝛis ſui ſed mulier. d ¶Mulier ſi q̄ppiā vo. Hic ponit̄ ſecūdus mod⁹/vide/ Que licet q̄ꝫtū ad votū puellarū/q̄ ſunt in domo paterna. nec intel/ la po ligit̄ iſta lex de puellis q̄ nō attigerūt annos diſcretiōis:q: il/ uere le nō poſſūt vouere. nec etiā de illis que ſūt maritate:licꝫ ad/huc maneāt cū patre/q: ſūt emācipate:ſꝫ de ill̄ q̄ attigerīt an/nos diſcretiōis/nec ſūt maritate viro ſeu affidate:⁊ iō ſūt ſim/plicit̄ ſub cura patr̄:⁊ ille nō pn̄t aliq̄d vouere qd̄ ſit ſtabile ſeu obligatoꝛiū abſq; cōſenſu patr̄ expſſo vl̄ tacito. ⁊ q̄ꝫtū ad h ſubdit̄: e ¶Si cognouerit pat̄ vo. ⁊c. Et tacuerit:q: ī tali caſu cōſenſiſſe intelligit̄. pōt tm̄ facere votum de ingreſſu

religionis vl̄

Moꝛa. Narrauitq; ⁊c. ſequit̄: b ¶Si q̄s viroꝝ ⁊c. Mo In hoc aūt capitulo agit̄ de voti obligatiōe ⁊ ei⁹ redditiōe/⁊ etiā de eius irritatiōe in quib⁹ ſenſus litteral̄ ē etiā moꝛalis: pꝓpter quod nō eſt hic alia moꝛalitas requirenda.

G cit̄:aduerſus animalē delectationē ſic̄ ibi: Affligetis animas
A veſtras. ¶ Aug°. Merito querit̄ in hoc loco etiā de voto vir
Aug° ginitatis. Mulieres enī etiā virgīes in ſcriptura ſolēt appel/
Leui.16.g lari: ⁊ videt̄ apl'us de patre loq̄ cū dicit.j.Cor.vij.g. Seruet
v̄ginē ſuā: ⁊ det nuptui virginē ſuā ⁊c̄. ⁊ h̄ modo. vbi nōnulli
intellexerūt virginē ſuā.i. virginitatē
ſuā. nulla tn̄ hoc ſimili ſcripturarū locu
tione demonſtrāt/ cū ſit inuſitatiſſima.
a ¶ Nec obnoxia tene. Lxx. Domi
nus mūdabit eā: q2 abnuit pater ei°. i.
mundā habebit et iudicabit. ſicut dicit̄
Leuit̄.xiiij.b. Mūdauit eā ſacerdos: ⁊
mundatione non mūdabis reū.i. nō di
ces mundū eū qui īmūdus ē. b ¶ Si
maritū: Id eſt ſi adulta ⁊ viripotens
fuerit ad concipiendū ſemē verbi dei ⁊
doctrine ſpiritalis capiēda ſecreta. vn̄
ij.Cor.xi.a. Uolo aūt oēs vos vni vi/
ro virginē caſtā exhibē chriſto. ¶ Au/
Litteralit̄ guſtin°. Quia dn̄s mādauit feminā ſb̄
patre eſſe anteq̄ nubat: ⁊ ſub viro nu/
ptā/ noluit ita lex aliquid vouere eā ad/
uerſus animā ſuā.i. in rerū licitarū ab/
ſtinentia: vt in eiſdem votis feminea
valeat auctoritas ſed virilis. Ita vt ſic
adhuc innupte iā cōceſſerit pater vota
ꝓſoluere: ſi anteq̄ ꝓſoluerit nupſerit/ ⁊
viro ei° hoc cognitū nō placuerit/ non
ꝓſoluat/ ⁊ ſit omnino ſine peccato: quia
dn̄s mundauit eam ſicut dicit: id eſt mū
dam fieri iudicauit. Neq̄ hoc cōtra de
um fieri putandū eſt: cū ipſe p̄ceperit et
voluerit. c ¶ Uxor ī domo viri cū
ſe ⁊c̄. Aug°. De illa pri° dixit que ī do
mo patris ſui vouit/ ⁊ anteq̄ redderet
nupſit. De ea ergo q̄ ī domo mariti vo
uit ita loquit̄. Si in domo mariti ei° vo
tū ei°/ aut diffinitio q̄ aduerſus aīaꝫ ei°
B cuꝫ iureiurādo: ⁊ audierit vir eius ⁊c̄.
Femia ſub viro Manifeſtū eſt ergo ita voluiſſe legē fe
minā eſſe ſub viro: vt nulla vota ei° que
abſtinētie cauſa vouerit reddāt̄ ab ea:
niſi vir fuerit auctor ꝑmittēdo. Nā cuꝫ
ad peccatū viri ꝑtinere voluerit: ſi pri°
ꝑmiſerit ⁊ poſtea ꝓhibuerit: etiā h̄ (tn̄
nō dixit vt faciat mulier qđ vouerat: q2
ꝑmiſſa prius a viro fuerat) viri dixit eſ/
ſe peccatū qui abnuit qđ pri° ꝯceſſerat:
nō tn̄ mulieri ideo ꝑmiſit vt ſi vir po/
ſtea ꝓhibuerit ꝯtemnat̄. Sed vtrū iſta
etiā ad vota cōtinētie/ ⁊ ad cōcubit° ab/
ſtinentiā ꝑtineāt: merito querit̄/ ne for/
te eā intelligant̄ tm̄ aduerſus animam
voueri que ſunt in cibis ⁊ potib°. qđ e/
tiaꝫ videtur ibi ſignificari Mat.v.d.
None anima plus eſt q̄ eſca. Et cū de
ieiunio precipit̄/ ita dicit̄ Leuit̄.xvi.g.
Leui.16.g Affligetis animas vr̄as. Neſcio autē
vtrū alicubi legat̄ aduerſus animā vo/
tū dici qđ de abſtinētia cōcubit° fuerit.
Maxime cū hic lex auctoritatē viro tri
buat nō mulieri q̄ viro ſubdita eſt: tunc
vota ꝓſoluere ſi vir vota approbauerit
Si aūt renuerit nō deberi. Apl'us cū de hmōi loq̄ret̄/ nō maio
rem auctoritatē viro q̄ femine dedit. Sed vxori inquit vir de/
1.Co.7.a bitū reddat: ſimilit̄ ⁊ vxor viro. Uxor nō habet poteſtatem ſui
corporis ſed vir. Silr̄ et vir nō habet poteſtatē ſui corporis ſꝫ
mulier. Cū ergo parē vtriq̄ tribuat poteſtatē: inſinuat de con
cubendo vl' nō ꝯcubendo regulā nō ꝑtinere ad ea vota vbi nō
hn̄t parē ptātē/ ſꝫ vir maior ē/ ⁊ ꝓpe ei° ſoli° ē. Nō eī ait lex vi/
rū nō debere reddē vota ſua ſi vxor ꝓhibuerit. ſꝫ vxorē ſi vir ꝓ
hibuerit. Preterea iſte iuſtificatiōes dicūt̄: ⁊ meminim° ī ill'iu
ſtificationib° q̄ in exodo ſub h̄ nomīe memorant̄ multa precipi
que ad ꝓprietatē non poſſunt accipi: nec in nouo teſtamēto ob/
ſeruari: ſicut de aure ſerui pertūdenda/ ⁊ huiuſmodi. Un̄ etiaꝫ
hic aliquid figurate dictū intelligit̄: vt qm̄ ſunt multe abſtinen
tie cerimoniarū irrationabiles ⁊ inimice veritati. Hoc forte i/
telligi voluit tunc ratas eſſe/ cū rationabiles fuerint: id ē cum
eas ratio

eas ratio approbauerit: que ſicut vir debet regere omnē ani/ C
malem motionē: que fit non tm̄ in appetendo: ſed etiā in ab
ſtinendo: vt ſi mente ⁊ ratione decernitur: tunc fiat. Si autē
improbatur: non fiat. Si autē ratio quod prius recte facien/
dum eſſe decreuerit poſt improbet: ſit peccatū cōſilij: etiaꝫ ſic
tn̄ nō niſi rationi motio illa cōſentiat.

a ta erūt: nec obnoxia tenebit̄ ſpō/
b ſioni: eo ꝙ ꝯtradixerit pater. Si a
maritū habuerit ⁊ vouerit aliq̄d/
⁊ ſemel v̄bū de ore eius egredi/
ens/ animā illius obligauerit iu/
ramento: quo die audierit vir et
nō cōtradixerit/ voti rea erit: red
detq̄ quodcūq̄ ꝓmiſerat. Sin
autē audiens ſtatim ꝯtradixerit/
et irritas fecerit pollicitationes
eius/ v̄baq̄ quibus obſtrinxerat
animā ſuā: ꝓpitius erit ei deus.
Uidua et repudiata q̄cquid vo b c
c uerint/ reddēt. Uxor ī domo vi/ d
ri cū ſe voto conſtrinxerit ⁊ iura/
mento: ſi audierit vir ⁊ tacuerit
nec cōtradixerit ſpōſiōi: reddet
qđcūq̄ ꝓmiſerat. Sin aūt ex tē/
plo cōtradixerit/ nō tenebit̄ pro/
miſſiōis rea: q2 marit° ꝯtradixit:
et dominus ei ꝓpiti° erit. Si vo
uerit et iuramento ſe conſtrinxe/
rit/ vt per ieiunium vel ceterarū
rerū abſtinentiaꝫ affligat animā
ſuam: in arbitrio viri erit vt faci/
at ſiue nō faciat. Quod ſi audi/
ens vir tacuerit/ et in alteraꝫ diē
diſtulerit ſentētiā: q̄cq̄d vouerat
atq̄ ꝓmiſerat/ reddet: q2 ſtatī vt
audiuit tacuit: Sin aūt cōtradi/ e
xerit poſtq̄ reſciuit portabit ipſe f
iniq̄tatē ei°. Iſte ſūt leges q̄s cō
ſtituit dn̄s moyſi int̄ virū ⁊ vxo/
rē/ int̄ patrē ⁊ filiaꝫ q̄ in puellari
adhuc etate ē/ vl' q̄ manet in pa/
rentis domo. Ca. XXXI
d Locutuſq̄ eſt domi/ g
nus ad moyſē dicēs:
Ulciſcere prius fili/ †
os iſrael de madiani

Nico. de lyra

✳ religionis vel de cōtinentia ſeruā/
da ſicut etiam contrahere matrimoni/
um abſq̄ cōſenſu patris: quia talia ꝑ/
tinent ad perſonam ꝓpriam. ſecus aūt
eſt de rebus paternis. a ¶ Si mari
tum habuerit. Hic ponitur tertius
modus/ videlicet de puellis que ſunt puella ma/
in domo patris ⁊ ſūt viro affidate: q2 ritata
votū earū poteſt irritari per patreꝫ in/
q̄ſtum ſunt in cura eius: ⁊ etiam ꝑ ma/
ritum/ inq̄ſtum iam dederunt ei fideꝫ:
et ſic exponunt hebrei legem iſtam: q2
de iſtis mulieribus que ſunt totaliter
in cura mariti poſtea datur alia lex: vt
videbitur. b ¶ Uidua et repudia
ta. Hic ponitur quartus modus: ſcili
cet mulierum ſolutaruꝫ a lege viri: ita
ꝙ ſunt ſui iuris: ⁊ de talibus dicitur:
c ¶ Quicquid vouerint/ reddēt.
Sicut de viris dictū eſt ſupra. Si ta/
mē ſint religioſe vel ſerue/ nō habet lo
cum/ vt dictum eſt ſupra de viris ſer/
uis et religioſis. d ¶ Uxor in do/
mo viri. Hic ponitur quintus mod°
.ſ. mulierum que ſunt extra curam pa/
tris: et ſunt totaliter ſub cura mariti: ⁊
de talibus dicitur hic ꝙ votum earum
non eſt obligatoriū abſq̄ conſenſu ma
riti tacito vl' expreſſo. e ¶ Sin aūt
contradixerit poſtq̄ reſciuit: Id
eſt non ſtatim quādo primo ſciuit/ ſed
poſtea. f ¶ Portabit ipſe iniqui/
tatem eius. Quia ſi impediet eā ab
impletione voti: ipſa erit libera facien
do quod in ſe eſt: et ipſe portabit penā
debitam pro tranſgreſſione voti.

Glo. ordi.

Locutuſq̄ Ca. XXXI D
eſt dominus ad moyſen
dicens: d ¶ Ulciſcere
prius filios iſrael. Origeñ. Scan/
dala filijs iſrael madianitarum tergi/
uerſatione acciderant: q̄ ſubornauerāt
mulieres q̄ eos deciperēt vt peccarēt.

Nico. de lyra

g Illi ꝗ

Locutuſq̄ Ca. XXXI
eſt dominus ad moyſen
dicens: Precepta madia/
nitarum punitione in fine. xxv. ca. et ī/
terpoſita populi reordinatione in ali/
is ca. ſe. Hic ꝯñr ponit̄ executio dicte Diuiſio
punitiōis. ⁊ diuidit̄ ī duas ꝑtes. ſ. ī ꝑ/
tē p̄ncipalē ⁊ īcidētalē. xxxij. ca. ¶ Cir
ca p̄muꝫ p̄mittit̄ apparat° pugne. ſcđo ſubdit̄ obtēt° victorie/
ibi: Cumq̄ pugnaſſent. tertio ordinatio p̄de/ ibi: Ceperuntq̄
✳ mulieres

Moralit̄. Locutuſq̄ eſt do: ⁊c̄. † ¶ Ulciſcere pri/ Moralit̄
us fili. iſrl' de ma. Madian īterp̄tat̄ iniq̄tas/ ⁊ iō ꝑ bellū
ꝯtra madianitas ſignificat̄ bellū hoīm ꝯtra vitia ⁊ pctā. de q̄
bello dicit Seneca: Pacem habeto cū hoīb°/ ⁊ cū vitijs bel/ Seneca
lum. Illi ꝗ qui ad bellum contra madianitas iuerunt ma/
res tm̄ occiderunt p̄mo/ ⁊ femīas reſeruarūt vt dr̄ ī textu. ⁊ iō
ꝑ illos ſignificāt illi q̄ ſpūalia vitia q̄rūt extirpare carnalia re
ſeruātes. nā ſm̄ Aug°. ꝑ virū ſignificat̄ ītellect° vl' ratio. ꝑ fe
minā ꝗ ſēſualitas. ꝓpt̄ qđ bn̄ ꝑ mares ſpūalia vitia. ꝑ femi/
nas ꝗ carnalia deſignāt̄: ⁊ q2 ꝑ vtraq̄ dānat̄ hō/ nō ſufficit
illa extirpare ſine iſtis. ꝓpter qđ a moyſe de mulierū reſerua
tione fuerunt merito reprehenſi/ dicente.

E F Illi ergo ꝓ pctō ſuo puniti ſunt:mediocrius tñ ⁊ parci⁹. Hi
ꝟo q̄ fuerāt cauſa peccādi multo vehemētius. Vñ ptʒ q₂ lon
ge grauius ē cauſaʒ pctī p̄bere q̄ peccare. vñ dicit Luc.xvij
Lu.17.a a. Quia melius fuerat illi homini nō naſci:aut molā aſinariā
alligari circa collū eius:⁊ p̄cipitari in ꝓfundū mar⁊:q̄ vt ſcā/
daliçaret vnū de puſillis iſtis. Scāda/
luʒ aūt eſt:vbi recte ambulāti deceptio
ad peccandū ſubijcit. a ¶ Et ſic col/
ligeris. Nouiſſime inq̄t:Apponeris
ad pplm tuū ⁊c. Hoc ꝯ ſamaritas q̄ ne
gāt reſurrectionē mortuoꝝ:nec fidē fu/
turi ſeculi recipiūt. Nemo em̄ apponit
ad eos q̄ nō ſunt. Cōſtat ergo eſſe ali/
quē pplm cui moyſen dicit eſſe apponē
dū. b ¶ Mille viri ꝺ ſingulis ⁊c.
Aduerte diuine virtutis magnificētiā.
Filij iſrael ꝺ ū ſexcenta milia fuerāt ar/
matoꝝ/oēs victi ſunt:q₂ erat in eis pec
1.Ma.3.c catū. Nunc ꝟo.xij.milia victores vin/
cūt:q₂ nō in multitudine vincit iſrael:
ſed iuſticia ⁊ pietas eſt in eis que vin/
Deu.32.d cit.vnde Deut.xxxij.d. Vnus ꝑſequet
mille:⁊ duo decē milia. Vides ḡ:quia
plus valet vnus ſanctus orādo q̄ innu
Ecci.35.c meri pctōres p̄liādo. Oratio em̄ ſancti
celū penetrat. Quō ergo in terris ho/
ſtem nō vincat. Queramus ergo ⁊ cu/
Eph.6.c ſtodiamus iuſticiā:induamur loricā iu/
ſticie accincti veritate:⁊ accipiamus ga
leā ſalutis:⁊ gladiū ſpūs:⁊ ante omīa
ſcutū fidei:in quo extinguamus ignea
tela maligni. Talibus em̄ armis īſtru/
cti diabolica caſtra fugabim⁹. c ¶ Et
Tropolo. reges eoꝝ ⁊c. Orige. Interficiunt
reges madianitaꝝ:⁊ q̄ prius a mulieri
bus victi ſunt:nūc expiatione habita et
acta penitētia reges vincūt/tm̄ valet cō
uerſio ad deum ⁊ correctio pctōꝝ. Fuit
aūt cure diuine ſcripture noīa regū me
morare eui/⁊ recē ⁊ ſur ⁊ vr ſorophoc.
Hi em̄ regnant apud madianitas:q̄s
F penitus debet extinguere oīs qui militat deo. Eui nāq̄ belui
nus vel ferinus interp̄tat. Beluinos ergo ⁊ ferinos mores
debes oīno perimere:vt placeas ei qui te ꝓbauit:⁊ ꝑuenias
ad beatitudinē mortificata totius iracūdie feritate. Ego puto
ꝙ hec noīa ſcriptura diuina nō narrauit ꝓ hiſtoria:ſʒ ꝓ cau/
ſis ⁊ rebus aptauit. Quis eī ſtultus filio ſuo nomē beluinus
imponit:ſed magis inſtitutionē aīaꝝ ꝓſpexit ſermo diuinus:
volēs oſtēdere ꝙ aduerſus hmōi vitia militare debemus:⁊
iſtos reges fugare de corꝑis noſtri regno:ne regnet pctm̄ in
Noīa ꝓ re/bus aptāt noſtro mortali corꝑe. Noīa em̄ ꝓ rebus aptant:etiam apud
gentiles ⁊ barbaros. Notū eſt cur abrā abraā dictus ē:⁊ ſa/
Gen.17.a rai ſara:⁊ iacob iſrael. Joſeph aūt a pharaone barbara lin/
gua photophanec cognomīatus eſt. qꝺ lingua ſua de ſecre/
toꝝ vel ſomnioꝝ reuelatiōe compoſuit. Daniel q̄ʒ in babylo/
nia balthaſar noīat. Et ananias ⁊ açarias:⁊ miſael ſidrac mi
ſac ⁊ abdenago. Madianitaꝝ ergo regē moyſes appellauit
ꝓut geſſit. Beluina inquit feritas eſt que regnat in madiani
tis:nec ip̄a ſolū alius eſt rex noīe recē.i.inanitas que ibi re/
gnat. Multa em̄ inanitas ⁊ vanitas in hoc mūdo quā dei mi/
les ſuꝑat ⁊ vincit:ſi nihil inaniter nihil ſuꝑflue agit:mēorās:
Mat.12.c quia etiā de ocioſo verbo reddēt homines rationē in die iu/
dicij. In hac vita homīs totū pene ocioſum ⁊ inane eſt qꝺ di/
cit vel agit. Inanis eſt omnis actus ⁊ ſermo in quo nō eſt in
trinſecus aliq̄d ꝓ deo vel dei mādato. ¶ Eſt ⁊ alius rex ma/
dian vr.i.irritatio. Vides quales ſunt qui regnāt apud ma/
dianitas. Qui.ſ.debent expugnari:īmo perimi ab his q̄ deū
ſequunt. Non em̄ tam regum q̄ vitioꝝ nomīa que regnāt in
hoībus referunt in lege:⁊ non tam gentiū bella q̄ ꝯcupiſcē/
tiaꝝ carnaliū que militāt aduerſus animā deſcribūt. Deniq̄
hi qui in vitijs regnāt q̄nq̄ reges eſſe dicunt/vt pateat:quia
omne vitiū quod regnat in corꝑe ex q̄nq̄ ſenſibus p̄dēt. Hi
ergo perimēdi ſunt de regno madianitaꝝ:vt vltra vitia non
regnēt ꝑ eos ſed iuſticia:nec ad ſcandalū videāt oculi:ſed ad
edificationem. vñ Mar.ix.g. Si oculus tuus ſcādaliçat te:
erue eū ⁊c. Non tñ effodiendū p̄cipit oculum corꝑis noſtri:
nec manū aut pedē abſcindendū:ſed ſenſum carnalia ſentien
tem:⁊ ꝯcupiſcentijs laſciuientē:vt oculi recta videant:aures
recta audiāt:

recta audiāt:guſtus noſter verbū dei guſtet:manus palpent ⁊ G
cōtrectent de verbo vite. Et ſic ꝑemptis regibus madianitaꝝ:
regnet in nobis iuſticia:id eſt chriſtus qui factus eſt nobis a 1.Co.1
deo iuſticia ⁊ pax ⁊ redēptio. d ¶ Balaam quoq̄ filium
beor. Patet ꝯſilio balaam ſubornatas eſſe mulieres madiani
tarum que deceperant iſrael:vnde hic
velut auctor ſceleris interficitur.
F Orige. Dictū

a ¶ Sācto ad ſuꝑne ciuitatis ciues.
a tis:⁊ ſic colligeris ad pplm tuū. a
Statiq̄ moyſes: Armate inq̄t b
ex vob viros ad pugnā q̄ poſſint c
vltiōeʒ dn̄i expetere ꝺ madiani/
b tis. Mille viri ꝺ ſingul tribub⁹ d
eligant ex iſrael qui mittant ad
bellū. Dederuntq̄ millenos de
cūctis tribub⁹:id ē duodeci mi/
lia expeditoꝝ ad pugnā/q̄s mi/ e
ſit moyſes cū phinees filio elea
çari ſacerdotis: Vaſa q̄ʒ ſancta f
⁊ tubas ad clangendū tradidit g
eis. Cūq̄ pugnaſſent ꝯ madia/ h
nitas atq̄ viciſſent/oēs mares
c occiderunt:⁊ reges eoꝝ eui et re
cen ⁊ ſur ⁊ vr ⁊ rebe q̄nq̄ p̄nci/
a ¶ Error ꝑfidie ligno crucis interficit.
d pes gētis: Balaam q̄ʒ filiū be/ i
or iterfecerūt gladio:ceperūtq̄ k
mulieres eoꝝ ⁊ paruulos:oiaq̄
pecora ⁊ cunctā ſupellectilem.
Quicq̄d hr̄e potuerāt/depopu/
lati ſūt:tā vrbes q̄ viculos ⁊ ca/

Nico.de lyra

* mulieres. Circa primū oñdit bel/
lū iuſtū ex diuino p̄cepto/cū dicit:Lo/
cutuſq̄ eſt dn̄s ⁊c.de madianit⁊.⁊ nō
dicit de moabitis:cuius cauſa ſuꝑius
fuit exp̄ſſa.xxv.capi.in fi. a ¶ Et ſic
colligeris ad pplm tuū.i.ad lim/
bum ſanctoꝝ patrū. b ¶ Statimq̄
moyſes:Armate inq̄t ⁊c. Ex q̄ pa
tet fidelitas ⁊ obediētia moyſi ad deū:
q₂ audierat dilatiōeʒ mort⁊ ſue vſq̄ ad
īterfectiōeʒ madianitaꝝ:⁊ tñ nō ꝓpt h
diſtulit pugnā ꝯ eos:ſʒ mag⁊ accelera
uit. c ¶ Qui poſ.vl.⁊c. In q̄ appa
ret etiā iuſticia belli:q₂ madianite non
ſolū fecerāt ꝯ filios iſrl:ſʒ etiā ꝯ deū:
q₂ ſciēter ⁊ a ꝓpoſito ꝓuocauert filios
iſrl ad idolatriā:vt dictū fuit.ſ.xxv.ca
pi. d ¶ Mille viri ⁊c. Nō miſit ma
gnū nūeꝝ pugnatoꝝ:vt victoria mani
feſtius deo attribueret. e ¶ Quos
miſit moyſes ⁊c. Ipm aūt fecit du/
cē exercitus:eo ꝙ iā añ çelo dei ductus
inceꝑat punitionē iterficiēdo p̄ncipem
tribus ſymeō cū muliere madianitide:
vt dictū fuit.ſ.xxv.ca. f ¶ Vaſa q̄ʒ
ſancta. Dicūt hebrei ꝙ iſta vaſa fue/
rūt arca ⁊ lamīa ſctā. g ¶ Et tubas
ad clangendū. In ſignum victorie a
deo obtinende. h ¶ Cūq̄ pugnaſ/
ſent. Hic ponit obtētus victorie que
ſm hebreos fuit a deo manifeſte:q₂ ele
uata lamīa ſctā in altū exercitus madianitaꝝ q̄ erat valde ma/ h
gnus fuit excecatus ⁊ cadebāt ad terrā corā filijs iſrl. vñ in he/
breo habet:Reges eoꝝ occiderūt ſuꝑ iterfectos.i.ſuꝑ ꝓſtra/
tos diuina virtute:vt ip̄i exponūt. i ¶ Balaā q̄ʒ filiū beor Bala
iterfecerūt gladio.ſ.cū madianitis.erat em̄ de pplo illo:vt terfec
dicūt aliqui. Alij aūt dicūt ꝙ de terra ſua ad quam iuerat poſt
receſſum a balach redijt ad madianitas imminente bello eorū
contra filios iſrael vt malediceret exercitui iſrael.⁊ ſic vincere/
tur ⁊ ip̄e reportaret lucrum a madianitis. Sciendum autem ꝙ bellū
iuſtum bellum inuenitur motum in ſacra ſcriptura a pluribus
cauſis. Vna eſt contra terram in qua deus blaſphematur per
idolatriam:vt habetur Deutero.xij.a. Subuertite omnia lo/
ca in quibus coluerunt gentes quas poſſeſſuri eſtis deos ſu/
os. Secunda ſi a dei cultu recedatur:Deutero.xiij.a. Si au/
dieris in vna vrbium tuarum dicentes aliquos ⁊c. Tertia ſi
fidelitas temporalis domini deſeratur.iiij. Regū.iij.ꝺ ioram
⁊ ioſaphat qui mouerunt bellum contra regem moab. Quar/
ta ſi rebellio moueat.ij. Regū.xx.contra ſibam filium bochri.
Quinta ſi malefactor defendatur:Judicū.xx.de bello moto cō
tra gabaa. Sexta ſi iniuria publica principi irrogat.ij. Reg.
x.de bello dauid contra regē ammon qui fecit radi barbas nū/
cioꝝ dauid in ꝯtemptū eius. Septima ſi ꝓpria res repetat.ij.
Regū.iij.de bello dauid ꝯ iſboſeth.repetendo regnū quod ſi
bi datū erat a deo. Octaua vt hoſtis repellat.ij. Regū.viij.ꝺ
bello dauid ꝯ philiſteos. Nona vt hoſtis inſurgens in ſuis ꝓ
prijs opprimat:Nume.xxj.de bello filioꝝ iſrael contra ſeon ⁊
contra og reges amorreoꝝ. Decima ꝯ illum ꝑ quem hoſtis ro
borat.ij. Regū.viij.de bello dauid contra ſyriam damaſci:eo
ꝙ ferebat auxilium adadeçer. Vndecima vt amicus ab hoſtib⁹
eripiat:Gen.xiiij.de bello abrae contra reges qui captiuaue/
rāt loth nepotē ſuū. Duodecima ſi tyrānis a p̄ſidēte exerceat.
j. Machab.de bello machabeoꝝ ꝯ antiochum illuſtrē. ¶ Sci
endum etiam ꝙ aliq̄ñ in bello iubent interfici etiā paruuli ꝓpt
enormitatem criminis:vt in pctō ſodomie:Judicū.xx. ⁊ idem
factum eſt de ſodomis a deo ſubuerſis vbi perierūt paruuli.⁊
in pctō apoſtaſie:Deut.xiij. k ¶ Ceperūtq̄. Hic ꝯſeq̄nter Diuiſ
deſcribit ip̄a p̄da.⁊ primo ponit p̄de reportatio.ſcꝺo eius di/
* uiſio/ibi:

¶ Orige. Dictū ē ſupi⁹ ꝙ balaā redijt in locū ſuū. Sz forte re
A uerſus ē/ q̄uis ſcriptura nō dixerit. Ul' forte in locū ſuū redijt
ab eo loco vbi ſacrificia faciebat: in eū. ſ. locū vbi tāq̄ peregri/
nus habebat hoſpitiū. Nō enī dictū ē in domū ſuā/ aut in pa/
triā ſuā. De balach aūt dictū ē ad ſemetipm/ vbi tanq̄ dñs ha/
bitabat. a ¶ Cur femias re. Rab.
Myſtice Myſtice. Feminā in p̄daz de bello re/
uertēs ſeruat q̄ foras act⁹ prauos cohi/
bēs/ ⁊ zelo bono deſtruēſ: delectatiōez
carnalē in abſcōdito pectoris celat. Sz
hoc moyſes. i. lex redarguit. Qui eniz
delectationē carnis in occulto corporiſ
celat: facile in culpā praue opatiōis ex/
orbitat. Jubet ḡ omne maſculinū/ par/
uulus etiā/ mulieresq̄ q̄ nouerūt viros
iugulari: q: turpē appetitū ⁊ delectati/
onē carnis/ q̄ cōcipit iniq̄tatem ⁊ parit
pctm̄/ penit⁹ īterficere debem⁹. Puel/
las aūt ⁊ femīas virgīes. i. partē dele/
ctatiōis q̄ nō ꝓcliuis ē ad peccādū/ ſed
exardeſcit ad bonū cōſeruem⁹: vt q̄ deo
placita ſūt deſiderem⁹ ⁊ ꝑficere ſtudea/
muſ. b ¶ Ad ſuggeſtionē ba. Hic
euidenti⁹ oſtēdit balaā ſuggeſtiōe mu/
lieres ſubornatas fuiſſe. ¶ Jſid. Non
dubitauit balaā oblata copia femīaruz
fornicatiōis ruina iſraelitas collapſu/
ros: q: cōcupiſcibiles aīe eoꝝ ꝑtes ſcie/
bat eſſe corruptas. Jta demones vnū/
quēq; ꝓtēptāt illis affectib⁹ aīe laque/
os tradētes: q̄b⁹ nos ſēſerint egrotare.
Nota c ¶ Eleazar. Nota ꝙ eleaçar non ad
omnē ꝑplm/ ſz ad viros virtut? loquit̃/
q̄ reuertebant̃ de ꝓlio. Uiri aūt virtu/
tis ſūt q̄ ad bellū ꝓcedūt/ q̄ in agone cō
tendūt: ⁊ ab omnib⁹ ſe abſtinēt. alij vo
B nō viri ſūt virtut?. d ¶ Aurū ⁊ ar.
Moralit̃ ⁊c. Tēp⁹ belli eſt in h̄ mūdo ꝯtra neq̄/
tias ſpūales ⁊ cōcupiſcētias carnales.
Spectat nos angeloꝝ chorus/ ⁊ virtu/
tū celeſtiū pia erga nos pēdet expecta/
tio: qn̄ vl' quō de ꝓlio reuertamur. quiſ
plus afferat auri vl' argēti: q̄s lapidēs
ꝓcioſos curioſe intuet̃. Requirūt etiā
qui deferūt es/ q̄ ferrū: q̄ plūbū vl' vas
ligneū: vl' fictile aut aliq̄d hmōi magne
dom⁹ vſib⁹ neceſſariū. Scdm ergo ea
q̄ quiſq; detulerit māſionis ei⁹ merituz
deputabit̃. Probant̃ tñ hec oīa: alia
ꝑ ignē/ alia ꝑ aquā/ vniuſcuiuſq; op⁹ q̄/
le ſit ignis ꝓbabit. e ¶ Et lauabit?.
Myſtice Orige. Uides quō purgatiōe indiget
omīs q̄ exit de ꝓlio hui⁹ vite. Qui pu/
gnauerūt ꝓ filijs iſrl'/ madianitas inter
fecerūt/ in quo deo placuerūt/ cui⁹ volū
tatē impleuerūt. h̄ tñ ipo immūdi dicūt̃
effecti. vñ iubent̃ lauare veſtimēta ſua
⁊ mūdari/ ⁊ ſic intrare in caſtra. Hi er/
go q̄ pugnāt/ q: immūdos hoſtes ꝯtin/
gūt/ polluti ſūt. Si ergo diabolū vice/
ro/ ⁊ cogitatiōes īmūdas q̄s ſuggerit/
vel veniētes repulero/ vl' ingreſſas in/
tra me ne ad effectū veniant necauero:
cōculcās caput dracōis: h̄ ipo tñ pollu/
tus ſū/ quo pollutū calcare ꝯtēdi. Bea/
Job. 14. a. ſm aliā lit/ teram tus tamē quia ſuperaui. vnde: Nemo
mūdus a ſorde. Oēs ergo purificatiōe
indigem⁹/ immo purificatiōib⁹. Multe
enī ⁊ diuerſe nos manēt purificatiōeſ.
Sz myſtica hec ſūt ⁊ īeffabilia. Quis
enī enarrare poterit q̄ ſint purificatio/
nes q̄ parent̃ petro ⁊ paulo/ ⁊ ſimilib⁹
q̄ tot hoſtes ꝓſtrauerūt/ tot ſpolia cepe
rūt: q̄ cruētis manib⁹ a cede redeūt/ q̄rū
pes tinct⁹ eſt in ſanguīe/ ⁊ man⁹ ſuas lauerūt in ſanguīe pctō/
rum/ interficientes in matutino omnes peccatores terre. Pe/
remerunt enim diuerſas demonum gētes/ quas niſi viciſſent
captiuos non liberaſſent: nec ad obedientiā chriſti ꝑduxiſſent.
Beatus q̄ ſuc

ſtella flāma cōſumpſit. Et tule/
rūt predā/ ⁊ vniuerſa q̄ ceperāt
tam ex hominib⁹ q̄ ex iumēt?/ et a
adduxerūt ad moyſen ⁊ eleaça/
rū ſacerdotē/ ⁊ ad oēz multitudi
nē filioꝝ iſrl'. Reliq̄ etiā vtēſilia
portauerūt ad caſtra in cāpeſtri
bus moab iuxta iordanē contra
hiericho. Egreſſi ſūt aūt moyſeſ b
⁊ eleaçar ſacerdos/ ⁊ oēs princi/
pes ſynagoge in occurſū eoꝝ ex
tra caſtra. Jratuſq; moyſes ꝑn/
cipib⁹ exercit⁹/ tribuniſ ⁊ cēturio
a nib⁹ q̄ venerāt de bello/ ait: Cur c
femiaſ reſeruaſt?. † Nōne iſte ſūt d
b q̄ deceperūt filios iſrael ad ſug/
geſtionē balaā/ ⁊ ꝑuaricari fece/
rūt vos ī dño ſup pctō phogor/
vñ ⁊ ꝑcuſſus ē ꝑpl's: † Ergo cū e
ctos interficite: quicq̄d eſt gene/
ris maſculini etiā in paruulis: ⁊
mulieres q̄ nouerūt viros in coi f
tu/ iugulate: puellaſ aūt ⁊ oēs fe
minas virgies reſeruate vob/ et g
manete extra caſtra ſeptē dieb⁹.
Qui occiderit hoiez vl' occiſum
tetigerit/ luſtrabit̃ die tertio ⁊ ſe/
ptimo: Et de omī ꝑda ſiue ve/ h
ſtimētū fuerit ſiue vas: ⁊ aliq̄d ī
vtēſilia ꝑparatū/ d pellib⁹ capra
¶ nota ꝙ ſmo dei ill' tm̄ fit q̄ ſūt viri virtut?
c rū ⁊ piliſ ⁊ ligno/ expiabit̃. Elea
çar q̄z ſacerdos ad viros exerci
tus q̄ pugnauerāt ſic locut⁹ eſt:
Hoc eſt ꝑceptū legis q̄d māda/
d uit dñs moyſi: Aurū ⁊ argētum
⁊ es et ferrū et plūbū et ſtannum
et oīe q̄d pōt trāſire ꝑ flāmas/
igne purgabit̃: quicq̄d aūt ignē
nō poteſt ſuſtinere/ aqua expia/
e tionis ſanctificabit̃: et lauabitis
veſtimēta vr̄a die ſeptimo/ ⁊ pu
rificati poſtea caſtra intrabitis. i
Dixitq; dñs ad moyſen: Tolli/ k
te ſummā eorū q̄ capta ſunt/ ab
homie vſq; ad pec⁹/ tu ⁊ eleaçar
ſacerdos/ et oēs ꝑncipes vulgi:
diuideſq; ex equo predaz inter m

* uiſio/ ibi: Egreſſi ſūt aūt. ¶ Circa ꝑmū d: Ceperūtq; mu C
lieres eorū ⁊ paruulos. ꝑſone enī hūane ſūt illa q̄ ſūt ꝑncipa/
lia ī ꝑda. a ¶ Et adduxerūt ad moy. Oīa fidelit̃ appor/
tāteſ nihil abicōdētes vl' celātes ſic fec achan: vt habet̃ Joſ.
vij. b ¶ Egreſſi ſūt. Hic ꝯñr pōit̃ prede diuiſio/ cui⁹ vna
ꝑs erat exīmināda: de q̄ ꝑmo agit̃/ cū
d: c ¶ Cur femias re. Quaſi dice/
ret: nō eſt bñ factū. cui⁹ cauſa ſubdit̃: i
d ¶ Nōne iſte ⁊c. De qua deceptio/
ne fuit dictū. s. xxv. ca. e ¶ Ergo cū/
ctos interfi. ⁊c. Jn deteſtationē cri/
miniſ patrū quos filij iſrl' nō īpetebāt:
⁊ tñ valde hoſtilit̃ egerūt cōtra eos/ vt
dictū fuit. s. xxv. ca. f ¶ Et mulie/
res q̄ no. vi. ⁊c. Quia neſciebāt di/
ſtinguere eas q̄ ꝓuocauerūt filios iſrl'
ad luxuriā ⁊ idolatriā/ ⁊ etiaz q: ille q̄
nō venerūt ad ꝓuocandū in ꝓpria ꝑ/
ſona: tñ coopate ſūt docēdo eas q̄ ve/
nerunt de modo decipiendi ⁊ ornādo
eas ornamentis ſuis/ vt facilius filios
iſrael prouocarēt. Dicit aūt Ra. Sa.
ꝙ faciebant mulieres trāſire ante arcā
dñi/ ⁊ tunc ex ſigno a deo dato cogno/
ſcebant que erant virgines/ ⁊ que nō.
g ¶ Et māete extra caſtra ſe. ⁊c.
Quia erāt cōtaminati ex cōtactu mor/ †s. 25. d
tuorū quoſ occiderāt/ ⁊ quoꝝ ſpolia ac
ceperāt: et ideo nō debebāt ingredi a/
triū tabernaculi donec eſſent mūdati a
qua luſtrationis tertia die ⁊ ſeptīa: vt
dictū eſt. s. xix. ca. Et accipiunt̃ hic ca/ †
ſtra ipſi⁹ deitatis ſicut dictuz eſt. s. v. Judic. 21. b
ca. h ¶ Et de omni preda ⁊c. Hic
ſecūdo agit̃ de parte prede reſeruata.
et primo q̄tum ad eius purgationē q̄
facta eſt per talē modū: videlicet ꝙ il/
la que poterāt ſuſtinere ignē abſq; ſui
corruptione igne purgabant̃. que aūt D
ſuſtinere nō poterāt aqua expiatiōnis
purgabāt̃. de qua purgatiōe. s. dictuz
eſt. xix. ca. ⁊ patz lr̄a vſq; ibi: i ¶ Po
ſtea caſtra intrabit?. Scz atriuz ta/
bernaculi/ q̄d vocat̃ caſtrū deitatis/ vt
dictum eſt ſupra. v. ca. k ¶ Dixitq;
dñs. Hic ſecūdo agit̃ de preda reſer/ Diuiſio
uata q̄tum ad eius diuiſionē: ⁊ primo
q̄tū ad diuiſionē q̄ fiebat ex debito. ſe
cundo q̄tum ad illā que facta eſt ex be/
neplacito/ ibi: Cunq; acceſſiſſent.
¶ Circa primum ſcienduz ꝙ preda ex
debito diuidenda erat tm̄ de viuenti/
bus/ ⁊ hoc notat̃ cū dicit̃: l ¶ Tolli/
te ſummā eorū ⁊c. Et iſta preda di/
uidebat̃ in duas partes equales. vna
erat pugnatorū qui fuerāt in ꝓlio: ⁊ a/
lia relique multitudīs/ ⁊ hoc notat̃ cū
dicit̃: m ¶ Diuideſq; ex equo ꝑ/
dam ⁊c. Et ꝙ hec ſit ſentētia patet ex
littera hebraica q̄ ſic habet: Et media/
bis predam inter magiſtros belli ⁊ to/
tā m'titudinē: q: magiſtri belli medie/
tatē eis aſſignatā diuidebāt pugnato/
rib⁹: iteꝝ q̄libet medietas diuidebat̃ ī
duas ꝑtes ineq̄les: q: d medietate pu
gnatoꝝ ſepabat̃ ꝑs q̄nq̄geſima dño ⁊
dabat̃ eleaçaro ſacerdoti: ⁊ h̄ ē q̄d d:
* Et ſeparab
* c ¶ Cur femi. ⁊c. Nōne ille ſunt Moralit̃
q̄ deceperūt filios iſrl': ⁊ iō diſtinxit de
m'lierib⁹. nā illas que cognouerāt vi/
ros ī coitu ꝑcepit iugulari: alias reſua
ri. ꝑ ꝑmas aūt ſignificāt̃ mot⁹ ſēſuales
rōnē ad ꝯſenſū mortal' pctī trahētes: ⁊
iſti mot⁹ ſūt totalit̃ extirpādi. ꝑ virgīes aūt ſignificāt̃ mot⁹ ſē
ſitiue ꝑtis/ q̄ nō trahūt rōnē ad cōſenſū pctī mortal': ſz magis
rōni deſeruiūt ī opevirtut?: ſic dicit phs. iiij. Ethic. ꝙ fort? ꝑ
rōnē excitat ī ſe motū ire vt expediti⁹ actū fortitudiſ exequat̃.
* Offerim⁹ in

B Beatus qui ſuccedit in his prelijs: ⁊ in-
E terficit madianitas: vt iuſtificet ex ſan-
guine eoꝝ. Sanguinẽ demonũ fundit q
captiuos eripit. Purificabit aũt in re-
gno dei: vt mũdus ingrediat ciuitatem
dei vel dñi. a ¶ Qui pugnauerũt.
Allego. Allegorice. Orige. Sut quidã in pplo
dei q militãt qui. ſ. nõ obligãt ſe ſeculari
bus negocijs. Hi pcedũt ad bellũ ꝯ gẽ
tes munitas ⁊ ſpiritales nequitias: pro
his qui ĩfirmiores ſunt vel etate/vel ſe-
xu/vel ꝓpoſito. Pugnãt aũt orõnibus/
ieiunijs/iuſticia/pietate/manſuetudine/
caſtitate: ⁊ oĩbus ꝯtinẽtie ꝟtutibus. Et
regreſſis ad caſtra victoribus fruunt la
boribus eoꝝ etiã imbelles q ad pugnam
nõ vocant: vel exire nõ pñt. ¶ Sciẽdũ
aũt ꝙ oĩa q ſumunt ex his gẽtibus mu-
tãda ſunt: ⁊ forte quicqd ex hoc ſeculo aſ-
ſumit: vel ꝑlio capit: ⁊ immundũ eſt: et
purificatõe ĩdiget: ⁊ qdã ꝑ ignẽ trãſeũt:
alij ſufficit aq purificatio. Aſſumunt aũt
ex ꝑlio hoĩes ⁊ iumẽta: cuȝ captiuat oĩs
ĩtellectus ad obediendũ chriſto ꝑ verbũ
dei. In q pugnãtes captiuãt ĩtellectum
eoꝝ q ꝯria ſentiũt. Pauci ſunt tñ q pu-
gnare poſſint: ⁊ ꝑlia iſta ꝯficere: ꝺ ſexcẽ-
tis milibus armatoꝝ q vident militare
deo. ſola. xij. milia eligunt. ceteri relin-
quunt in caſtr. Intuere q̃ti ſint ĩ eccl'ia
q poſſint ꝓ ꝟitate pugnare: ⁊ ꝯdicẽtibꝰ
reſiſtere: q ſciãt ꝟbi bella tractare. Bea-
ti ſunt q ꝓ pplo dei pñt pugnare: ⁊ ꝺ ho
ſtibꝰ ſpolia reportare. Reliq tñ ꝑs ppli
q videt in bell: ſi cũ qete reſideat in ca-
ſtris: in ſilẽtio agat: a moyſe nõ recedat
ſȝ in lege dei ꝑmaneat: ſpolioꝝ ꝑtẽ habe
bit. Fiet eñ eq portio: nõ ꝑ nũeꝝ: ſȝ q̃tũ
dat oĩ pplo: tantũ. xij. milibus q ſpolia
F ceperũt. Quis hec audiẽs nõ animet ꝓ
eccl'ia pugnare: ⁊ inimicis veritatis reſi
ſtere: q dogmata eccl'ie oppugnare: vel
voluptati ⁊ luxurie docẽt operam dare?
Qui ḡ hos expugnat: vel ĩ ſe vel in ꝓxi-
mis vitia ꝑimit: capiet ſpolia multa qnq
gies multiplicata q̃ȝ ceteri. Intantũ eñ
nũeri q̃titas videt augeri cũ ſexcentis
milibus. xij. milia cõferunt. Offerre tñ
vtraqȝ ꝑs iubet deo: ⁊ illi qdẽ q vicerũt
vnũ ex qngẽtis. Qui aũt domi reſedeꝛt
vnũ ex. l. Vterqȝ aũt nũerus ſacratus ẽ.
vñ Lu. vij. f. Vnꝰ debebat denarios qn
gẽtos: ⁊ alius. l. ⁊c̃. Sȝ ⁊ ſeptẽ ſeptima-
ne vno addito qnqgeſimũ diẽ faciunt: q
pẽtecoſtes feſtiuitas dicit. Silr. lxx. ſe-
ptimãe addita vna decade qngẽtos red-
dũt. Et q̃to plures ſunt. lxx. ſeptimane
q̃ȝ. vij. tãto ꝑſtãtior eſt nũerus qngẽtoꝝ
q̃ȝ qnqginta. b ¶ Cũqȝ acceſſiſſent.
Differẽtie meritoꝝ fidelium Orige. Differẽtias eſſe ⁊ ꝓfectus meri
toꝝ in pplo fideliũ: ⁊ in alijs locis. ⁊ hic
colligimus de eo qꝺ ſcriptũ eſt: Et acceſ
ſerũt ad moyſen oẽs q ꝯſtituti erãt prin-
cipes ꝑ tribus in exercitu tribuni ⁊ cẽtu
riones: ⁊ dixerũt ad moyſen: Nos pue-
ri tui collegimus ſummã viroꝝ bellatoꝝ
nroꝝ: ⁊ nõ diſſenſit ex nob quiſq̃ȝ: ⁊ ob-
tulimus munus dño ⁊c̃. Loquunt ḡ ad
moyſen electi principes q conſtituti ſunt
ſup exercitũ: ⁊ ꝓ rebus bñ geſtis mũera
offerũt dño dicentes: Nos pueri tui ſu-
mus q accepimus ſummã filioꝝ iſrl' bel-
latoꝝ. ſ. xij. milia qui electi ſunt ex oĩbus
tribubuſ: vt pugnarẽt ꝯ amonitas. Sũt
ergo in pplo dei bellatores multi: ⁊ mul
ti imbelles: ⁊ inter bellatores quidã qui
appellant ſumma bellatoꝝ: eminẽtiores
ſcȝ inter bellatores: ⁊ rurſus his celſio-
res q ꝯſti

a eos qui pugnauerũt/⁊ egreſſi
ſunt ad bellũ/⁊ inter omnẽ reli
quã multitudinẽ: ⁊ ſeparabis a
ꝑtẽ dño ab hiſ q pugnauerũt ⁊
fueꝛt ĩ bello/vnã aiaȝ de qngẽ b
tis/tã ex hoĩbus q̃ȝ ex bobus c
⁊ aſinis ⁊ ouibus/⁊ dabis eam d
eleaçaro ſacerdoti: quia primi
tię dñi ſunt. Ex media qȝ par- e
te filioꝝ iſrl' accipies qnqgeſi-
mũ caput hoĩm ⁊ boũ ⁊ aſino-
rũ ⁊ ouiũ cũctorũqȝ aĩantiũ/⁊
dab ea leuit q excubãt ĩ cuſto
dijs tabnaculi dñi. Feceruntqȝ
moyſes ⁊ eleaçar ſicut ꝑcęꝑat
dñs. Fuit aũt ꝑda quã exerci
tus cęꝑat/ouiũ ſexcẽta ſeptua
gintaqnqȝ milia: boũ ſeptuagi
taduo milia: aſinoꝝ ſexaginta
milia ⁊ mille: aĩę hoĩum ſexus
fęminei q nõ cognoueꝛt viros
trigitaduo milia. Dataqȝ ẽ me
dia ꝑs his q ĩ pręlio fuerãt/oui
trecẽta trigintaſeptẽ milia qn-
gẽtę: E qbus in ꝑtẽ dñi ſuppu
tatę ſũt oues ſexcẽtę ſeptuagi-
taqnqȝ: ⁊ ꝺ bobus triginta ſex
milibus/boues ſeptuaginta et
duo: ꝺ aſinis triginta milibus
qngẽtis: aſini ſexagita ⁊ vnus.
De animabus hoĩm ſedecim
milibus ceſſerũt in ꝑtẽ domi-
ni trigitadue animę. Tradidit
qȝ moyſes numeꝝ primitiarũ
dñi eleaçaro ſacerdoti ſicuti fu
erat ei imꝑatũ ex media ꝑte fili
orũ iſrael/quã ſeꝑauerat his q
in pręlio fuerãt. De media vo
ꝑte q ꝯtigerat reliq multitudi-
ni: id ẽ de ouibꝰ trecẽtis trigita
ſeptẽ milibus qngẽtis: ⁊ ꝺ bo-
bus trigitaſex milibꝰ: ⁊ ꝺ aſiniſ
triginta milibus qngẽtis: ⁊ de
hoĩbus ſedecim milibus/tulit
moyſes qnqgeſimũ caput: et
dedit leuitis qui excubabãt in
tabernaculo domini/ſicut pręce-
b ceperat dominus. Cũqȝ acceſ f
ſiſſent ꝑncipes exercitꝰ ad moy
ſen/⁊ tribuni centurioneſqȝ di-
xerũt: Nos ſerui tui recenſui-
a ¶ Qui etiam alios in eccleſia ab ho-
ſtibus tam viſibilibus q̃ȝ inuiſibilibus
defendunt.
mus numeꝝ pugnatoꝝ quos
a ¶ Multitudinis credentium erat cor
vnum ⁊ anima vna: Act. iiij. f.
habuimus ſꝰ manu noſtra: et

res q ꝯſtituti ſunt ſuꝑ eos principes et B
ꝑlati ſingulis milibus electoꝝ. Eſt er-
go multa diuerſitas in ordĩe bellatoꝝ.
Inter imbelles quoqȝ eſt aliq differen-
tia. Quidã eñ ita ſunt ĩbelles vt nũq̃ȝ
poſſint fieri bellatores vt ſenes: femĩe:
ſerui. Pueri vero ita ſunt imbelles vt
ſperẽt fieri bellatores cũ occurrerint. ſ.
in viꝝ ꝑfectũ: ⁊ in menſurã etatis: etiã Ephe.
in ſummã bellatoꝝ venire ſe ſperãt: et
eſſe electi in. xij. milibus: vel eſſe princi-
pes electoꝝ. Cõſidera oĩa ꝑſentia ſecu
li repleta bellis: ⁊ demonũ inuiſibilibꝰ
ꝑlijs purgeri. In pplo vero dei eſſe qſ-
dam fide robuſtos ꝟtutibus armatos:
qui huiuſmodi bella ꝯficiãt: ⁊ ſemꝑ in
ꝓcinctu poſiti etiam eos qui pugnare
nõ poſſunt ab hoſtibus tueant verbo
⁊ exemplo/ſi tñ nõ deſit eis fides. Im- Heb.
poſſibile eſt eñ ſine fide ſaluari. Inter
ipſos bellatores ſunt aliq parati ⁊ expe
diti: vt nullis ſe implicent ſecularibus 2. Ti.
negocijſ: meditãtes ĩ lege dei die ac no
cte. Hi ſumma bellatoꝝ appellãt. Nõ
eſt aũt dictũ de cõmuni nũero bellatoꝝ
quia nemo in eis diſſenſit: ſed de his q
ſumma bellatoꝝ dicunt. In talibuſ eñ
nulla diſſenſio: nulla diſcordia. De his
eñ dictũ eſt: Act. iiij. f. Multitudinis
credẽtiũ erat cor vnũ ⁊ anima vna ⁊c̃.
Hi ſunt q plurimũ auri pugnãdo cepe-
rãt: ⁊ omne auꝝ ⁊ ornamentũ: ſiue ca-
pitis: ſiue brachioꝝ vl' digitoꝝ. i. qcqd
intellectibus vel opibus habẽt: deo of-
ferũt ſciẽtes: quia mũera eius data eiꝰ
ſunt: ideo nec vnus diſſenſit (diſſentiẽ-
tes eñ nõ pñt offerre. vñ Matth. v. d
Si offers munus tuũ ad altare ⁊ ĩbi recor-
datus fueris: quia frater tuus habet ali
quid aduerſuȝ te: relinq ibi mu. ⁊c̃.) vt b
leuẽt. ſ. manꝰ ſuas ad deũ ſine ira ⁊ diſ-
ſenſiõe. In

Nico. de lyra

a ¶ Et ſeparabis partem do-
mino. In hebreo habet: Separabis
ſolutionẽ dño. ex quo patet ꝙ illa pars
ſeparabat de parte bellatoꝝ ex debito.
b ¶ Vnã animã de quingentis:
Id eſt vnũ indiuiduũ: quia ibi accipit
anima ꝓ toto cõpoſito. c ¶ Tam ex
hominibus: Id eſt ex virginibus q
fuerũt reſeruate: vt ꝑdictũ eſt. Homo
eñ eſt cõmunis generis: ⁊ põt accipi ꝓ
maſculo ⁊ ꝓ femina. d ¶ Et dabis
eam eleazaro ſacerdoti: quia pri-
mitie dñi ſunt. De acqſitis iure bel-
li. ⁊ ideo cedebãt in vſum ſacerdotis ſi
cut ꝑmitie fructuũ ⁊ animaliũ. e ¶ Ex
media quoqȝ parte filioꝝ iſrl ⁊c̃.
Hic ꝯſequẽter agit de medietate que
erat relique multitudinis cuius quinq-
geſimũ indiuiduũ debebat tradi leui-
tis qui ſeruiebãt in tabernaculo. Cete-
ra patent in lrã. f ¶ Cumqȝ acceſſiſ-
ſent principes exercitus ad moy-
ſen/et tribuni centurioneſqȝ ⁊c̃.
Hic agitur de diuiſione prede ꝑdicta
facta ex beneplacito ſeu deuotione. prin-
cipes eñ exercitus in reditu de bello ſi-
cut conſuetum eſt numerauerunt bella-
tores ſuos: ⁊ inuenerunt eundem nu-
merum qui erat ante belli congreſſuȝ:
quia nullus ceciderat in prelio propter
quod moti deuotione obtulerunt dño
omne auꝝ quod rapuerant in preda ad
faciendum vaſa que erãt neceſſaria in
tabernaculo. Et patet littera vſqȝ ibi:
Periſcelides

G ſenſione. In muſicis enī ſi armonia chordarū cōſonant aptat/ ſuauē ſonū reddit:ſi aliqua ſit diſſonātia carmīs/dulcedo cor/ rumpit. Ita ſi dei milites diſſentiāt ingrata ſūt oīa deo:etiam ſi bella multa cōficiāt/ſpolia multi deferāt:ꝛ munera offerant.

Mat.5.d. Dicet enī vade pri⁹ recōciliari fratri tuo ꝛc. Si enī in aliq̄ diſ/ ſentis a mādatis dei/nec hoſtē vincere potes. In eo enī ipſo iam vict⁹es a dia

Nota bolo/in quo diſſent'a deo. Si ergo viſ vincere ꝛ ſūma bellatoruz eſſe: adhere

Ro.8.g deo/cōcorda cū ipſo dicēs: Quis nos ſeparabit a charitate chriſti? tribulatio an anguſtia ꝛc. Qui tal'ē ṗt vīcere ma dianitas ꝛ īterficē oēs pctōres terre .i.carnis fornicationē/īmūdiciā/paſſio nē/ꝯcupiſcētiā/auariciā ꝛ hmōi. Et ſic erit dign⁹ offerre omne vas aureū/tor quem aut viriolā/aut anulū/aut dextra le/aut catenulā. Torques ornamentū ſapientie eſt. In ꝓuerbijs enī de ſapiē

Prou.1.a tia dicit: Qͥ q̄ acquiſierit eā/torquem aureā ponat circa collū ſuū. Viriola et anulus ornamenta ſunt manuū/in qui bus ſignantur opera. Silr ꝛ dextrale. Catenule ꝟo verbi et doctrine cōnexio nes ſignificāt. a ¶ Depreceris pro

Auro an deus pla cetur nobis. Orige. Ad ꝓpitiandū deum ꝓ nobis. Si dicamus ꝓpter aurū de/ um ꝓpitiū fieri hominib⁹: abſurdū ꝛ ī/ pium iudicat. Hoc eī in viro bono no/ tabile dicit. Per aurū ergo virtutes ꝛ opera bona ſignant/q̄ ſola deo digne offerunt/ꝓ quib⁹ ſolis decet eū ꝓpitia ri. b ¶ Suſceperuntq̄ꝫ. Et accepit moyſes ꝛ eleaçar ſacerdos aurū ab oī/ bus tribunis ꝛ cēturionib⁹/ꝛ intulit il lud in tabernaculū teſtimonij memoria le filijs iſrael corā dn̄o. Nota q꞉ q̄ dicū tur nō ad conſpectū viſibilē/ſed ad mē/ tis memoriā referunt. Beatus eniz eſt q̄ recordat ſe aliquid boni oper' feciſſe coraz dn̄o: ꝛ obtuliſſe mūera bn̄placita deo. ꝟtutes .ſ. animi/ꝛ ornamēta pietat'.

ne vnus quidez defuit: Ob hāc
a ¶ diſcordantes non poſſunt offerre. vnd̄ Mat.v.d. Vade pri⁹ recōciliari fratri tuo: et tūc veniēs offeres munus tuum.
cauſā offerim⁹ in dōarijs dn̄i ſin †
guli qd̄ in p̄da auri potuim⁹ iue/
a ¶ operū .ſ. ornamenta. a
nire/periſcelideſ ꝛ armullaſ: ānu b
a ¶ auro et argento factas. c
loſ ꝛ dextralia ac murēnulas/vt d e
a b deprecerl' ꝓ nobis dn̄m. Suſce
a ¶ virtutes animi ꝛ bona opera.
peruntq̄ꝫ moyſes ꝛ eleaçar ſacēr
doſ oīe aur̄ ī diuerſis ſpecieb⁹/
pōdo ſctūarij ſedeci milia/ſepti
gētos q̄nq̄gita ſiclos a tribunis
ꝛ centuriōib⁹. Vnuſq̄ſq̄ꝫ eni qd̄ f
ī preda rapuerat/ſuū erat. Et ſu
ſceptū intulerūt in tabernaculū
teſtimonij in monimentū filiorū
iſrael corā dn̄o. Ca. XXXII

c F Ilij aūt ruben ꝛ gad g
hēbant pecora mul/
¶ als illis.
ta: ꝛ erat eis in iumē h
tis inſignita turba.
Cunq̄ꝫ vidiſſent iaçer ꝛ galaad i
aptas animalibuſ alēdis terras
venerunt ad moyſen et ad elea/
çarū ſacerdotē et principes mul
titudinis: atq̄ꝫ dixerunt: Aſta/
roth et dibon ꝛ iaçer et nemra/
eſebon ꝛ eleale ꝛ ſaban ꝛ nebo et

Nico. de lyra

B ※ a ¶ Periſcelides. Ornamenta ſunt mulier̄ in veſtib⁹ circa renes: ꝛ di cit periſcelides a peri qd̄ eſt circū ꝛ ſce/ le qd̄ ē curuū. b ¶ Et armillas. Or/ namēta ſunt circa ſcapulas. dicta ab ar mo. c ¶ Anulos. Ornamēta ſunt di gitorū. d ¶ Dextralia. Brachioruz. e ¶ Murenulas. Ornamēta ſūt circa collū mulierum. f ¶ Vnuſquiſq̄ꝫ eni qd̄ in p̄da rapuerat ſuū erat. Scꝫ de inanimatis/ꝛ ideo qd̄ dederūt inde non fuit ex debito/ſꝫ ex deuotione/eo ꝙ dn̄s eos reduxerat ſaluos de prelio.

Moralit ✳ † ¶ Offerim⁹ in donarijs dn̄i ſinguli qd̄ in p̄da au ri potuim⁹ inuenire. Per hoc ſignificat ꝙ victores vitior̄ hāc victoriā attribuere non debēt virtuti ꝓprie ſꝫ bōitati diuīe.

Glo. ordi.

G Antēdēduz q̄s loquit F Ilij aūt ruben. Orige. Omnia Ca. XXXII que dicunt nō ſolū ex ſermone q̄ d icit pēſanda ſunt/ ſed ex pſona dicēt'. Si puer loquit aīas nr̄as ad au ditū eloquij puerilis aptam⁹: nec plus in his q̄ dicunt q̄ꝫ puer ſentire poterat expectam⁹. Si aūt vir loquit/cōtinuo cōtēpla/ mur. Si viro digna ſint q̄ dicunt/ꝛ ſi erudit⁹ ſit: ꝓ eruditiōis intuitu etiā dicta pēſamus. Si aūt imperit⁹ et idiota/alit q̄ di/ cūt accipim⁹. Si aūt ſenior aut mlte peritie ac ꝓbate (vt q̄ in e ruditiōe cōſenuit) lōge in eo maior habebit dictor̄ expectatio. Hic aūt qui loquit ſpūſſanct⁹ eſt. vn̄ enī poterat moyſes q̄ ab origine mūdi geſta ſūt/vl' in fine gerēda narrare/niſi ſpūs dei inſpiratiōe? Vn̄ potuiſſet de chriſto ꝓphetiçare? Chriſtus enī ait: Si crederetis moyſi: crederetis vtiq̄ꝫ ꝛ mihi/de me enī il/ le ſcripſit ꝛc. Ioh.v.g. Hoc ergo ſm maieſtatē loquētis opor tet intelligi. vn̄ abraā dicit Luc.xvi.g. Habēt moyſen ꝛ ꝓphe tas audiāt eos. Nō homines in corpore poſitos ſignificās/ſꝫ que ab eis ſcripta ſunt dictāte ſpū dei. Moyſi ergo litteras re moto velamine ita intelligamuſ/vt ſingul' dici videat: vt ſi ītel ligāt au

ligāt auditores ꝛ obſeruēt: nō eant in locū tormētor̄/ſicut di ues q̄ audire cōtēpſit/ſꝫ ī ſinū abrae vbi laçar⁹ req̄eſcit. Hec

Ioh.5.g tn̄ ad liq̄dū ſcire ipſi⁹ puto eſſe ſpūſſācti q̄ īſpirauit/ꝛ ieſu xp̄i qui ait: De me enī ille ſcripſit. ꝛ patris: cui⁹ cōſiliū antiquuz

Allegorice exire d̄ egy pto hūano generi nō nudū ſꝫ velatū lr̄iſ īdicat. Sꝫ iā ad ſēſū eor̄ q̄ latere vidēt veniam⁹. Duob⁹ modiſ de egypto exit. Cū enī quis de errorū tenebris ad agnitionis lumē adducit/ ꝛ de terrena cōuerſatiōe ad ſpūalia in ſtituta ꝯuertit. de egypto videt exiſſe ꝛ ad ſolitudinē veniſſe. ad illuz .ſ. vite ſtatū in q̄ ꝑ ſilētiū ꝛ quietē diuīs legi/ bus exerceat: ꝛ celeſtib⁹ eloq̄is ībua/ tur: ꝑ que inſtitut⁹ ꝛ direct⁹ cū iordanē trāſierit/ꝑperet vſq̄ꝫ ad terrā ꝓmiſſio/ nis. i. ꝑ grām baptiſmi vſq̄ꝫ ad euāge/ lica īſtituta. Exit etiā aīa de egypto/cū relinq̄t hui⁹ mūdi tenebras ꝛ corporee nature cecitatē/ꝛ trāſfert ad aliū ſclm/ qd̄ ſin⁹ abrae vt ī laçaro: vl' paradiſus vt in latrone indicat. Al' ſi q̄ nouit de⁹ eſſe de⁹ alia loca vel māſiones: ꝑ q̄ trā ſiens aīa deo credēs/ꝛ ꝑueniēs vſq̄ꝫ ad flumē quod letificat ciuitatē dei vl/ tra ipſum ſortem hereditatis promiſſe

Nico. de lyra

G prib⁹ ac

F Ilij autē Ca. XXXII ruben. Hec eſt ꝑs inciden/ tal': q꞉ ſic ꝑtꝫ ex p̄cedētib⁹ ter ra quā occupauerūt filij iſrl' anteq̄ꝫ ve/ nerūt ad iordanē q̄ eſt terminus terre ꝓmiſſionis ex illa parte: ꝓut patet in multis locis ve. te. nō erat infra termi nos terre ſibi ꝓmiſſe: ſꝫ q꞉ habitatoreſ illi⁹ terre noluerūt dare trāſitum filijs iſrl' vſq̄ꝫ ad terminū terre ſibi ꝓmiſſe: ī mo hoſtilit eos īuaſerūt/vt patuit. ſ. d̄ ſeon rege eſebon/ꝛ og rege baſā. iō fi/ lij iſrl' cōpulſi bellare ꝯtra eoſ/ꝛ iō ipiſ debellat' iure belli acq̄ſierūt terrā illā: de cui⁹ poſſeſſiōe ꝛ diuiſiōe h̄ agit ex p̄ dicto caſu accidēti: vbi p̄mo pōit filior̄ ruben ꝛ gad irrationabil' petitio. ſcd̄o

D Diuiſio eiuſdē petitiōis iuſtificatio/ibi: At illi ꝓpe accedētes. tertio ipſi⁹ ꝯceſſio/ibi: Quib⁹ moyſes ait. ¶ Adhuc circa p̄/ mū p̄mittit dicta petitio. ſcd̄o ipſius re pulſio/ibi: Quib⁹ rn̄dit moyſes. Cir/ ca p̄mū pōit motiuū petitiōiſ/cū d̄r: Fi lij rubē ꝛc. q꞉ forte de p̄da aīaliū dicta ca. p̄ce. emerāt magnā ꝑtē ab alijs. h ¶ Et erat ill' ī iu. iſi gni. tur. i. valde mlta: ꝛ ē mod⁹ loq̄ndi hyꝑbolic⁹. i ¶ Cū q̄ꝫ vidiſſet iaſer ꝛ galaad ap. aīa. alen. ter. Quia erāt ibi mlta paſcua ꝛ bōa. ideo formauerūt petitionē ſequētem.

※ Precamurq̄ꝫ

Moralit Moralit g ¶ Filij āt ru. ꝛc. Per rubē q̄ fuit p̄mogenit⁹ iacob/ꝛ tn̄ maculauit ſtratū ei⁹ vt d̄r Gen. xlix. ītelligūt mali p̄lati q̄ rōne ſtat⁹ p̄matū tenēt in eccl'ia dei/ꝛ tn̄ ipaz q̄ ē ſtra/ tā xp̄i maculāt mltiplicit ꝑ vitā ſuā malā. de quo dici pōt illd̄ Pſ. lxxviij. a. De⁹ venerūt gētes ī hereditatē tuā: pollue. tē. ſā. tu. ꝛc. Per gad ꝟo q̄ fortuna īterp̄tat ſignificāt clerici cu pidi q̄ ꝯgregādis fortune bōis totalit ſūt ītēti. Per manaſſe ꝟo q̄ īterp̄tat obliuio/ſignificāt religioſi q̄ domū pr̄is ſui de bēt obliuiſci. Et qm̄ int eos ſūt aliq̄ valde mali. ꝓpt qd̄ dicit Aug⁹. Sic nō īueni meliores his q̄ ī mōaſterio ꝓfecerūt: ita nō īueni deteriores ill' q̄ ī ipis defecerūt. ꝛ iſti mali ſignificāt ꝑ dimidiū tribū manaſſe q̄ cū filijs rubē ꝛ gad accepit poſſeſ ſionē ex ꝓmiſſiōis terrā: renūciātes iuri qd̄ ī terra ꝓmiſſio/ nis eſſēt habituri. Per h̄ aūt ſignificatū fuit ꝙ p̄lati clerici et religioſi mali ī ſua malicia ꝑſeuerātes poſſeſſionē nō ſūt ī ter ra viuētiū habituri/ſꝫ ſūt boniſ vite p̄ſēt' ꝯtēti. verūtn̄ de iſt' ī textu d̄r ꝙ fuerūt parati ad acq̄ſitionē terre ꝓmiſſiōis nō ꝓ ſe ſꝫ ꝓ alijs. ꝑ qd̄ ſignificat ꝙ licet habeāt malā vitā: mlti tn̄ eor̄ habēt ſanā doctrinā. mat. xxiij. a. Sup cathedrā moyſi ſe derūt ſcribe ꝛ phariſei: qd̄cūq̄ꝫ vob̄ dixerīt facite: ſꝫ opa āt eo/ rū nolite facē. dicūt eī ꝛ nō faciūt. Et ſic ꝑ bonā doctrīaz alioſ ad terrā viuētiū īducūt: ꝛ ab eo ſeipōs ꝑ malā vitā excludūt.

E pꝛīibus accipiat. Cū ḡ duplicit̄ deſignet̄ egreſſus de egypto
ꝛ trāſitus ad deſertū: ꝛ inde egreſſus ad ſancte terre heredi/
tatē: videamus q̄d ſibi velit ruben ꝛ gad ꝛ dimidie trib⁹ ma/
naſſe hereditas: que p moyſen tradit̄: ꝛ extra ioꝛdanē decer/
nit̄. In duodecim tribubus filioꝝ iſrael: myſtice totius hūa/
ne generis figurā cōplectit̄: ve
omniū q̄ ad agnitionē dei vene/
rūt. Hoꝝ ps extra ioꝛdanē here/
ditatē ꝯſequit̄ p moyſen. Pars
vero trās ioꝛdanē in terra ꝓmiſ
ſionis p ieſum. Et quidē illi q̄/
bus extra ioꝛdanē hereditas da
tur: pꝛimitiui ſunt: licet min⁹ no/
biles: licet nō inculpati. Ruben
nāq; eſt pꝛimogenitus iacob: li/
cet ꝯtaminauerit thoꝝ patris: ꝛ
gad licet ex ancilla. Manaſſes
quoq; cuius dimidia tribus ex/
tra ioꝛdanē hereditatē ꝯſequit̄:
q̄uis de egyptia natus: tñ pꝛi/
mogenitus eſt. Om̄es ergo iſti
pꝛimogeniti ſunt: ꝛ ideo ſignifi/
cant pꝛioꝛē pplm̄ qui nō p ieſuz:
ſed p moyſen hereditatem extra
ioꝛdanem accipiūt. a ¶ Terra
Moralit̄ quā pcuſſit ꝛc̄. Greg⁹. Sunt
multi in eccleſia qui puuli eſſe de
ſpiciūt ꝛ in loco humilitatis po/
ſiti: īmanes apud ſe eſſe nō deſi/
nūt: hi honoꝛibus extollunt̄: vo
luptatibus pfruunt̄: ꝛ reꝝ mul/
tiplicitate dilatāt̄: pēſſe appetūt
ꝛ a mult̄ timeri: recte viuere ne
gligūt: ꝛ famā bone vite habere
cupiūt: adulationes querūt: fa/
uoꝛib⁹ intumeſcūt: ꝛ qꝛ pn̄tiū co
pia delectant̄: vētura gaudia n̄
requirunt. Cūq; eos multiplex
actio occupat: ꝛ a ſemetipis alie
nos demonſtrat. Siqua tamen
fidei tēptatio exurgat: quia ī ea
ſpecietenus ꝯtinent̄: verbis eā
ꝛ laboꝛibus defendūt: ꝛ celeſtez
patriā vendicāt: nec tñ amant.
Quos bn̄ ruben ꝛ gad: ꝛ dimi/
dia tribus manaſſe ſignificāt: qꝛ
multa pecoꝛa ꝛ iumēta poſſiden
tes: dū circa ioꝛdanē campeſtria
ꝯcupiſcūt: in terra ꝓmiſſiōis he
reditatē habere noluerūt/ dicen
tes: Terra quā pcuſſit dn̄s in cō
ſpectu filioꝝ iſrael regiōis vber
rime eſt ad paſtū aīaliū ꝛc̄. Qui
ergo iumēta plurima poſſident/
ioꝛdanē trāſire refugiunt: qꝛ q̄s
multa mūdi implicamenta occu
pāt: habitationez celeſtis patrie
nō requirūt: ſed fides (quā ſpe/
citenus tenēt) increpat ne ocio/
ſi delectatione toꝛpeſcāt: ꝛ alios
exemplo ſuo ꝛ laboꝛis tolerātia:
ꝛ ſtudio lōganimitatis frangāt.
Unde eis p moyſen dicit̄: Nū/
quid frēs veſtri ibūt ad pugnaz
ꝛ vos h̄ ſedebitis ꝛc̄. Sz qꝛ eru
beſcūt nō defendere qd̄ ꝯfitent̄
ꝓ fide ad certamē ꝓperāt. eāq;
nō ſibi/ ſz ꝓximis vēdicāt. Cau/
las ouiū fabꝛicamus: ꝛ ſtabula
iumētoꝝ ꝛc̄. Qui mox foꝛtes ꝓ alijſ vēiūt: ꝛ repꝛomiſſiōis ter
rā ab hoſtibus liberāt ꝛ relinquūt: ad paſcēda armēta ex̄ ioꝛ/
danē redeūt: qꝛ ꝯ fidē baptiſmi tota mēte ꝛ deſiderio reb⁹ pe/
rituris inſeruiūt: qꝛ hereditatē terre ꝓmiſſiōis. i. fructū fidei
nō amāt. Sicq; ꝓ illa pugnāt: vt ſua pignoꝛa ex̄ illā deponāt
qꝛ em̄ puulos foꝛis hn̄t effectū in eius habitatiōe nō hn̄t. Un̄
ad cāpeſtria redeūt: qꝛ ab altitudīe mōtiū q̄ſi a ſpe celeſtiū di/
labunt̄ vt ex̄ terrā ꝓmiſſionis bꝛuta aīalia nutriāt: irrōnabi/
les. ſ. motus animi vanis deſiderijs: qꝛ eterne lucis claritatē
neſciūt dū trāſitoꝛijs excecant̄. b ¶ Iumēta plurima. Oꝛi
ge. Iumēta ꝛ pecoꝛa multa ſunt ꝛc̄. Pꝛioꝛ ppl's ad hereditatē
illius terre q̄ lacte fluit ꝛ melle: nō potuit puenire. nec verbum
caro factū agnoſcere: qꝛ multa iumēta ꝛ pecoꝛa hēbat. Aīalis
em̄ nō pōt pcipe q̄ ſunt ſpūs dei: nec ſpiritalit̄ dijudicare: qꝛ cū
hō in honoꝛe eſſet nō intellexit:
ſz compatus ē iumētis inſipien/
tibus. Accepit ḡ ille ppl's here/
ditatē p moyſen: terrā. ſ. duoꝝ
regū: nō em̄ amplius potuit int̄
ficere moyſes niſi duos reges:
quoꝝ terrā diuideret pplis mul
ta aīalia/ multaq; pecoꝛa haben
tibus. Illis vo q̄ ioꝛdanē trāſe/
unt ieſus diuidit terraz. Q̄uis
em̄ aīalia habeāt pecoꝛa nō tan
ta q̄ eos excludāt ne ioꝛdanem
tranſeāt: ſed cū ipis ꝛ mulierib⁹
ꝛ infantibus ꝯtendūt trāſire: et
ad patrū ꝓmiſſa puenire. Illos
aūt hec omīa remoꝛant̄ nec poſ/
ſint ioꝛdanē trāſire nec ad fidem
chꝛiſti: q̄ ē t̄ra ꝓmiſſiōis ītrare.
Si trāſi.

Ps. | 1. Co | Nu. | Trop | G

a beon/ terra quā pcuſſit dn̄s in ꝯſpectu filio
rū iſrl'/ regionis vberrime ē ad paſtū aīaliū:
a ¶ Greg⁹. Quos multa mūdi impedimēta occupāt: ha/
bitationē celeſtis patrie nō deſiderāt.
b ꝛ nos ſerui tui habemus iumenta pluri/
ma: pꝛecamurq; ſi inuenimus gratiam co/ a
ram te vt des nobis famulis tuis eam in
poſſeſſionem: nec facias nos tranſire ioꝛ/
danem. Quibus reſpondit moyſes: Nū/ b c
quid fratres veſtri ibūt ad pugnam/ et vos
a ¶ Oꝛigenes. Nota q volētes vltra ioꝛdanē remanere
increpat moyſes: id eſt lex.
hic ſedebitis? Cur ſubuertitis mentes fili/ d
oꝛū iſrael ne tranſire audiāt in locū quem
eis daturus eſt dn̄s? Nonne ita egerūt pa e
tres veſtri: qn̄ miſi de cadeſbarne ad explo
randā terram? Cūq; veniſſent vſq; ad val/
lem botri luſtrata oīm regiōe/ ſubuerterunt
coꝛ filioꝝ iſrael vt nō intrarent fines quos
eis dominus dedit: Quibus iratus iura/ f
uit/ dicens: Si videbūt hoīes iſti qui aſcē/
derunt ex egypto a viginti annis et ſupꝛa
terrā quā ſub iuramēto pollicitus ſuz abꝛa
am/ iſaac ꝛ iacob: ꝛ noluerunt ſequi me pꝛe
ter caleb filium iephone ceneçeū: ꝛ ioſue fi
lium nun. Iſti impleuerūt voluntatē meā.
Iratuſq; dominus aduerſum iſrael/ circū/
duxit eum p deſertum quadraginta annis
donec conſumeret̄ vniuerſa generatio que
fecerat malū in cōſpectu eius. Et ecce in/ g
quit vos ſurrexiſtis ꝓ patribus veſtris in/
crementa ꝛ alumni hominū peccatoꝛū vt
augeretis furoꝛē domini cōtra iſrael. Qui
ſi nolueritis ſequi eū: in ſolitudine populū
derelinquet/ ꝛ vos cauſa erit̄ nec̄ omniū.
At illi ꝓpe accedentes dixerunt: Caulas h
¶ al's amus.
ouiū fabꝛicabimus ꝛ ſtabula iumentoꝛū/
paruulis q̄z noſtr̄ vꝛbes munitas: nos au i
tem ipi armati ꝛ accincti pergemus ad pꝛe k l
liuz ante filios iſrael donec introducamus
eos ad loca ſua: Paruuli nr̄i ꝛ quicq̄d ha m
bere poſſumus erūt in vꝛbibus murat̄ ꝓ/ n
pter habitatoꝝ inſidias. Non reuertemur
in domos noſtras vſq;quo poſſideāt filij

Nico. de lyra

a ¶ Pꝛecamurq; ꝛc̄. vt
des nobis famulis tuis eā
ꝛc̄. Qd̄ erat irrōnabile. ſ. q ha/
berēt terrā laboꝛe alioꝝ acq̄ſitā:
ꝛ ipi nō trāſirēt cū alijs ad acq̄/
rēdū terrā ꝓ alijs tribubus: qd̄
videbat̄ ſonare eoꝛum petitio.
b ¶ Quibus rn̄dit moyſeſ.
Hic ꝯn̄r ponit̄ dicte petitionis
repulſio. vbi pꝛimo eoꝝ ignauia
arguit̄/ cū dicit̄: c ¶ Nunq̄d
frēs vr̄i ꝛc̄. Scd̄o impedimētū
alioꝝ inducit̄/ cū dr̄: d ¶ Cur
ſubuertitis mē. filio. iſrl' ꝛc̄.
q. d. ꝓpter ignauiā vr̄az alij cre/
dēt q timeatis foꝛtitudinē terre
a deo ꝓmiſſe: ꝛ foꝛtitudinē ppl'i
ꝛ ſic trāſire nō audeāt: ꝛ impe/
diat̄ dei mādatū. Tertio ad hoc
exemplū p̄cedēs adducit̄/ cū dr̄:
e ¶ Nōne ita egerūt patreſ
veſtri. Quia territ̄ v̄bis explo
ratoꝝ voluerūt reuerti ī egyptū
vt dictū ē. ſ. xiij. ca. f ¶ Qui/
bus iratus iurauit/ dicens:
Si videbunt hoīes iſti ꝛc̄.
Et accipit̄ h̄ ſi ꝓ nō. i. non vide/
būt. Cetera patēt ex his q̄ dicta
ſunt. ſ. xiiij. ca. vſq; ibi: g ¶ Et
ecce inq̄t vos ſurrexiſtis ꝓ
patrib⁹ vr̄is. In malū ꝛ vult̄
peius facere q̄z ipi: qꝛ vidiſt̄ ma
lū ipoꝝ ꝛ n̄ eſt̄ caſtigati. Quar/
to oñdit̄ q h̄ malū debeat cade/
re ſup totū pplm̄ generalit̄ ꝛ ſu/
per ipos ſpālit̄/ cuz dicit̄: Qd̄ ſi
nolueritis ſeq̄ euz ꝛc̄. ꝛ ſubdit̄:
Et vos cauſa eritis necis oīum.
Sequit̄: h ¶ At illi. Hic ꝯn̄r
ponit̄ p̄dicte petitionis iuſtifica
tio. ꝛ pꝛimo q̄tum ad ignauiā ꝯ
eos allegatā/ cuz dr̄: i ¶ Nos
autem ipſi armati: Id ē mu/
niti armis ad defenſionez. k ¶ Et accincti. Armis ad inua
ſionem. l ¶ Pergemus ad pꝛeliuz ante filios iſrl'. q. d.
nolumus eſſe in cauda exercitus ſicut ignaui: ſz in fronte. Scd̄o
oſtendit̄ q velint fideliter laboꝛare ad acq̄ſitionē terre ꝓ alijs
tribubus/ cū dicit̄: Donec introducamus eos ad loca ſua. ꝛ ſb/
dit̄: m ¶ Paruuli noſtri ꝛ q̄cq̄d habere poſſumuſ ꝛc̄.
Quaſi diceret: eſſent nobis oneri ſi trāſirēt nobiſcū. Ideo ſub
dit̄: n ¶ Erūt in vꝛbibus muratis. Alit̄ nō eſſent ſecuri:
qꝛ nō intēdimus cito reuerti. ideo ſbdit̄: Nō reuertemur ꝛc̄.
Quibus moyſes ait:

Diui | h

A B a ¶ Si trāſierint filij gad et fi.ru/ ben ꝛc. Orige. Alia lra. Si trāſierint filij ruben ꝛ filij gad vobiſcū iordanem oēs armati ad preliū corā dño: et obti/ nuerit terrā ī ꝯſpectu vřo/ dabitis eis terrā galaad ꝛc. Terra multis modis accipiť: ꝛ terra hec in qua habitam⁹ nō ab initio terra vocata eſt/ ſ3 arida: ꝛ po ſtea terra. Sicut hoc celū viſibile prius firmamētū dictū eſt/ poſtea celū. In pn cipio tm̄ creature celū ꝛ terrā feciſſe dici tur deus/ ꝛ poſtea aridā ꝛ firmamētū.

Terra multis modis

Agg.2.b Hinc Aggeus ait: Adhuc ſemel moue bo celū ꝛ terrā/ ꝛ mare ꝛ aridā. Vides quō aliud ponit terrā/ aliud aridā: In multis quoq3 locis terra in bono accipi tur/ arida vō raro. Nā ꝛ adā poſt pctm̄ in locū detrudiť qui arida noīať: antea enim erat in terra. paradiſus enī nō in arida ſed in terra eſt. Māſuetis quoq3 in euāgelio nō arida/ ſed terra ꝓmittiť. Mat.v.a. Beati māſueti qm̄ ipi here/ ditabūt terrā. Semē etiā qđ fructū dat

Mat.13.b centeſimū / ſexageſimū/ triceſimū/ terra diciť eſſe nō arida. Puto aūt ꝙ ꝓfect⁹ ſit ab arida ad terrā venire/ ſicut ꝓfect⁹ fuit vt arida terra vocareť. Dum enī in fructuoſi ſumus/ nec fructū iuſticie/ pu/ dicitie vel pietatis afferimus arida ſu/ mus. Si autem nos excolentes ad vir/ tutum frugem ſuſcitamus: terra ari/ da efficimur/ que verbi dei ſuſcepto ſe/ mine fructificet. Eſt ergo queda3 terra etiā in regno dei q̄ manſuetis ꝓmittiť: ꝛ terra que viuentiū noīatur. Eſt terra in excelſis poſita de qua ad iuſtū diciť: Pš.xxxvj.f. Exaltabit te vt heredites terrā. Hui⁹ terre hereditatē de egypto mūdi exiens aīa ꝯſequiť: et alibi quidē q̄ ſub lege vixerūt: alibi q̄ p chriſti fidē ꝛ grām diſpenſati ſunt. Qui tm̄ videntur primi ꝛ p moyſen diſpēſati nō ꝯſequun tur hereditatē/ niſi prius trāſeāt cū his

B quos ieſus diſpēſat: et pugnent cū eis cōtra inimicos/ ꝛ collocēt eos in ſedib⁹ ſuis: ꝛ ita cōſeqnť hereditatē quā moy ſe duce meruerūt. vñ Paul⁹ ad heb.xj. g. Et hi oēs teſtimonio fidei ſuſcepto nō pceperūt repromiſſiones: deo ꝓ no bis aliquid melius ꝓuidēte/ ne ſine no bis cōſūmarenť. Quaſi dicerēt: iſte no uē ꝛ ſemis trib⁹ de illis duab⁹ et ſemis tribubus: ideo nō acceperūt ꝓmiſſionē terre illius q̄ eis extra iordanē p moy/ ſen decreta eſt deo ꝓ nobis aliquid me lius ꝓuidēte/ ne ſine nobis ꝯſummarē tur: ꝛ ideo tranſeūt nobiſcū armati ꝛ iu uant expugnare inimicos. Sed trāſeūt tm̄ armati viri. ſcil3 fortes ꝛ potentes. Ignaua manus ꝛ imbellis remanet ex tra iordanē. Fortes vō relictis aīalib⁹ ꝛ pecoribus ꝛ omnibus impedimentis pugnant nobiſcū donec vincantur ini/ mici noſtri vſq3 quo hereditatē promiſ/ ſe terre capiamus. Sancti eni3 patres orationibus iuuant ꝛ exemplis hortan tur ꝛ confirmant/ ꝛ ſcriptis ſuis que ad memoriā reliquerūt: inſtruūt nos quo/ modo aduerſus inimicaſ poteſtates pu gnemus ꝛ certamina toleremus. Pu/ gnant ergo pro nobis/ et incedunt pri/ mi armati. Ipos enī nobis proponim⁹ ꝛ videntes fortia facta eorū ad prelium ſpiritale armamur et dimicamus. Sic deniq3 qui ſub duce ieſu militant.xxx. ꝛ eo amplius reges perimūt/ ꝛ terras eo rum ſorte accipiunt. Depulſis etiā ſpi/ ritalibus nequitijs: de celeſtibus here/ ditatē

iſrael hereditatē ſuā: nec quic/ q̄ querimus trans iordanē: q2 iā habemus poſſeſſionē noſtrā in orientali eius plaga. Quib⁹ a moyſes ait: Si facitis qđ ꝓmit titis/ expediti pgite coram dño ad pugnā/ ꝛ oīs vir bellator ar/ matus iordanē tranſeat: donec ſubuertat dñs inimicos ſuos: ꝛ ſubijciať ei omis terra: tunc eri tis inculpabiles ꝛ apud dñm ꝛ apud iſrael: ꝛ obtinebitis regio nes q̄s vultis coram dño. Sin b aūt qđ dicitis nō feceritis: nul/ li dubiū quin peccetis in deū: ꝛ ſcitote qm̄ pctm̄ veſtrū appre c hendet vos. Edificate ergo vr bes paruulis vřis/ ꝛ caulas ac ſtabula ouib⁹ ac iumentis: ꝛ qđ polliciti eſtis iplete. Dixerūtq3 filij gad et rubē ad moyſē: Ser ui tui ſum⁹: faciemus qđ iubet dñs noſter. Paruulos noſtros ꝛ mulieres et pecora ac iumēta relinquemus in vrbib⁹ galaad: nos aūt famuli tui omēs expe/ diti pergemus ad bellum/ ſicut tu dñe loqueris. Precepit er/ go moyſes eleaçaro ſacerdoti ꝛ ioſue filio nun et principibus familiarum p tribus iſrl: ꝛ dixit a ad eos: † Si trāſierint filij gad ꝛ filij ruben vobiſcū iordanem oēs armati ad bellū corā dño: ꝛ vobis fuerit terra ſubiecta: da d te eis galaad in poſſeſſionem: Sin autem noluerint tranſire vobiſcum in terram chanaan: inter vos habitandi accipiant loca. Rñderūtq3 filij gad ꝛ filij e ruben: Sicut locut⁹ eſt dñs ſer uis ſuis/ ita faciem⁹: Ipi arma/ ti pgem⁹ corā dño in terrā cha/ naā: et poſſeſſionē iā ſuſcepiſſe nos ꝯfitemur trās iordanē† De f dit itaq3 moyſes filijs gad ꝛ ru ben ꝛ dimidie tribui manaſſe/ fi lijs ioſeph regnum ſeon regis amorrei: ꝛ regnū og regꝭ baſan ꝛ frā eoꝝ cū vrbib⁹ ſuis p circui tū Igiť extruxerūt filij gad dibō g ꝛ aſtaroth et aroer/ et roth/ et ſo phā/ ꝛ iaçer ꝛ iecbaa/ ꝛ betbnē ra/ ꝛ betharan/ vrbes munitas/ ꝛ caulas pecorib⁹ ſuis. Filij ve ro ruben edificauerūt eſebon/ et eleale/ ꝛ cariathaim et nabo/

ditatem celi chriſto dimicante percipi/ unt. Poteſt adhuc tertiuſ expoſitionis modus eſſe vt in filijs iſrael.i. in popu/ lo eccleſie intelliganť eſſe quidam ſpiri tales/ ꝛ intra iordanē percipere heredi tatē terre fluentis lac ꝛ mel: ſapientie ꝛ ſciētie dulcedinē capiētes: quorū terra flumine dei quod repletū eſt aquis di/ uine intelligētie circūdatur ꝛ regatur. Alij autē ſunt carnales iumentis ꝛ pe/ cudibus: id ē craſſis ꝛ ſtolidis ſenſibus abūdantes: qualibus dicit Apoſtolus ad Gala.iij.a. Ita inſenſati eſtis: vt cū ſpiritu ceperitis nunc carne perficiami/ ni. Et inſenſati galathe: quis vos faſci/ nauit veritati non obedire: Sed vnuſ/ quiſq3 noſtrū niſi ſe armauerit: ꝛ abie/ ctis brutis ꝛ beluinis ſenſibus ad ſpiri talē intelligentiam properauerit: rema nebit extra iordanē/ nec poterit per ſa/ pientie flumen incedere: quod letificat ciuitatē dei: id eſt animā dei capacem. Nec aſſequitur verbi dei īteriora: que ſunt dulciora ſuper mel ꝛ fauū: ſed illā tm̄ conſequetur terram in qua duo re/ ges occiſi ſunt: vbi dicatur ei: Nihil iu dicaui me ſcire inter vos niſi ieſum chri ſtum ꝛ hunc crucifixū.j. Cor.ij.a. Qui aūt potuerit trāſire iordanē/ ꝛ ad interi ora penetrare: ſequens dñm ieſum chri ſtum: interficiet triginta et eo amplius reges. Illos fortes de quibus dicitur Pš.ij.a. Aſtiterūt reges terre/ ꝛ prin/ cipes cōuenerūt in vnū aduerſus dñm ꝛ aduerſus chriſtu3 ei⁹. Quibus ꝓſtra tis agnoſces ſecretiora myſteria vſq3 q̄ venias ad ſedē dei ꝛ hieruſalem ciuita tem dei viuētis: non que ſeruit cū filijs ſuis/ ſed que ſurſu3 eſt ꝛ libera eſt ꝛ ma ter chriſti oīm noſtrum eſt.

Myſtice

Nico. de lyra

※ a ¶ Quibus moyſes ait. Hic conſequēter poniť petitionis iuſtifica/ te ꝯceſſio: ꝛ primo ſub conditione. ſcđo ſimpliciter ꝛ abſolute/ ibi: Reſpōderūt q3 filij gad. Conditio aute3 eſt vt obſer uent fideliter ꝓmiſſum pdictū quod no tať/ cū diciť: Si facitis quod ꝓmittitis ꝛc. ꝛ p3 lra. b ¶ Sin aūt quod dici tis nō feceritis ꝛc. Quia illa ꝓmiſ/ ſio nō tm̄ fiebat hominibus ſed deo/ de cuius mandato terra erat acquirenda. c ¶ Et ſcitote qm̄ pctm̄ veſtrū ꝛc. Per penā debitā vobis a deo inferen/ dā. ſequiť: Precepit ergo moyſes eleaçaro ſacer. ꝛc. ꝛ ſeqť: d ¶ Da/ te eis galaad in poſſeſſionē. Si fe cerint promiſſum aliter non. e ¶ Re/ ſpōderūtq3. Hic ꝯſequēter poniť cō ceſſio abſolute: q2 filij rubē ꝛ gad vide/ runt ꝙ moyſes dubitabat de īpletione ſui ꝓmiſſi/ ꝓpter quod nō concedat ter rā niſi ſub cōditione: ideo ꝓceſſerūt ad cōfirmationē ſue ꝓmiſſionis: vt pat3 in littera: quo facto moyſes ꝯceſſit eis ab ſolute terrā quam petebāt. vñ ſubdiť: f ¶ Dedit itaq3 moyſes filijs gad ꝛ ruben ꝛ dimidie tribui manaſſe. Iſta dimidia tribus fuit adiūcta: quia adiūxit ſe alijs duabus tribubus in pe/ titione: ꝛ quia terra ſufficiebat pro ipis ꝛ pro illis. g ¶ Igiť extruxerūt fi/ lij gad dibon ꝛ aſtaroth. Ciuitates ſunt quas filij iſrael deſtruxerāt anteq3 ſcirent ꝙ deberent ibi habitare/ et po/ ſtea reedificauerunt ad tuendum vxo/ res ſuas/ filios ꝛ familias.

D †Ioſ.4.c

†Ioſ.22

E a ¶ Imponẽtes voca. ⁊c. anteꝗ̃ enim deſtruerent deno minabant a noĩbus idoloꝝ: ſaltẽ ꝓ magna pte: ⁊ ideo filij iſrael nominauerũt eas alijs noĩbus: ⁊ etiã vt ex noĩe aliquaꝝ ciuitatũ eſſet memoria edificãtiũ: ſm ꝙ dicit poſtea. b ¶ Iair autẽ ⁊c. quos appellauit auothiair. i. villas iair: ⁊ idẽ dr de ipo nobe qd apprehẽdit chanath: ⁊ vocauit euꝫ noĩe ſuo nobe. ¶ Moraliter per tribũ ruben et gad et dimidiã tribũ manaſſe intelligunt tres ſtatus excellentes in eccl'ia. Per ruben enĩ q interpretat fili⁹ viſionis: intelligit ſtatus prelatoꝝ. Per gad qui interpretatur accinct⁹: ſtatus pncipũ: qui debent eſſe armis accincti ad defenſionẽ ppl'i. Per manaſſen q interptat obliuio ſtatus religioſoꝝ: d quo dicit Ps. xliiij. c Obliuiſcere ppl'm tuũ ⁊ domũ patris tui. Sunt igit plurimi de iſtis ſtatib⁹ qui nõ querũt terrã patrib⁹ ꝓmiſſam ſcꝫ terrã viuentiũ: ſꝫ volũt manere circa iordanẽ in terra morientiũ ĩ bonis vite pñtis figẽtes ibi pedẽ affectõis in qua edificãt vrbes. i. palatia ad ſui oſtẽtationẽ. Caulas ouiũ querẽtes delitias ad ſui delectationẽ. Stabula iumentoꝝ: qſi qrentes equitare: ſemp tẽdentes ad altiora per ambitionẽ: ⁊ iſti laborãt ꝓ alijs vt habeãt terrã ꝓmiſſionis: qꝛ frequẽter ↄtingit ꝙ plati operant ad ſalutẽ populariũ in regimine ſpũali: ⁊ pncipes in regimine tpali: et religioſi ↄſulẽdo ppl'is ⁊ pdicãdo verbũ dei: ipſi oẽs tñ hac ſalute priuãtur in pſonis ꝓprijs ſuis operibus et intentionibus peruerſis. Cetera patent.

Moralit

⁊ baalmeõ vniuerſis nominib⁹: ſabama quoꝗ̃ imponentes vocabula vrbibus q̃s extruxerant. a Porro filij machir filij manaſſe perrexerũt in galaad: ⁊ vaſtauerũt eam interfecto amorreo habitatore eius. Dedit ergo moyſeſ terrã galaad machir filio manaſſe q habitauit in ea. Iair aũt b filius manaſſe abijt ⁊ occupauit vicos ei⁹ / quos appellauit auothiair: id eſt villas iair. Nobe q̃ꝫ prexit et apprehẽdit cariath cuꝫ viculis ſuis: vocauitꝗ̃ eam ex nomĩe ſuo nobe.

Ca. XXXIII

a Hec ſũt mãſiões filiorũ iſrl' / q egreſſi ſunt c

Glo. ordi.

Ca. XXXIII

Cibor varia differẽtia

Hec ſunt manſiones ⁊c. Orige. Diuerſas creauit deus ciboꝝ differẽtias ꝓ diuerſitate animaliũ: vel humani deſiderij. Vñ ⁊ aĩalia cognoſcunt ꝓprios cibos: ⁊ alijs vtit leo: alijs ceruus. In hominibus quoꝗ̃ q ſanus eſt ⁊ validus fortẽ cibum reqrit: ↄfiditꝗ̃ edere oĩa. Infirmus delectat oleribus ⁊ fortẽ cibũ nõ patit. Paruulus vo ſi nõ voce re tñ ipſa lac tm̃ reqrit. Cibus autẽ rõnalis nature ver⁹ ſmo dei eſt. Sed ⁊ hic differẽtias habꝫ. Nõ oĩs eodẽ verbo nutrit. Eſt alijs in vbo dei cibus lactis aptior. ſ. doctrina: ſicut moralis q rudibus ſolet pberi. Hi lectionẽ in q nihil eſt obſcurũ libẽter accipiũt: verbi gr̃a / heſter iudith: tobiã ⁊ mãdata ſapiẽtie. Si legat eis leuiticus offendit cõtinuo anim⁹ q̃ſi nõ ſit cibus ſuus. Venit enĩ vt diſceret deũ colere: iuſticie ⁊ pietatis pcepta ſuſcipe: ⁊ audit mandata ſacrificioꝝ: ⁊ ritus ĩmolationũ. Ali⁹ euãgeliſtas. Apl'm pſalmos libẽter amplectit: velut remedia infirmitatis ſue. Cui ſi legant hec q habem⁹ in manibus: nihil infirmitati ſue aut ſaluti aĩe ꝓdeſſe iudicabit: ſed refutabit tanꝗ̃ graues ⁊ oneroſos cibos. Sed ſicut leo ſi habeat ĩtellectũ nõ abundãtiã herbarũ culpabit creatã: nec dicet ſupfluã: qꝛ carnib⁹ vtit: nec hõ qꝛ ſibi aptis vtit alimonijs: culpare debet ꝙ fecit deus ſerpẽtes in cibũ ceruoꝝ. Ita in cibis rõnabilibus nõ refutanda eſt ſcriptura q obſcurior videt: ⁊ incõueniẽs incipiẽtibus / paruulis / infirmis: ⁊ minus ad intelligendũ validis. Quiſꝗ̃ qd ſibi ſanũ ſentit aſſumat. Ait ergo: He mãſiones filioꝝ iſrl' ex quo exierũt de terra egypti cũ vtute ſua ĩ manu moyſi ⁊ aarõ. Et ſcripſit moyſes ꝓfectiones eoꝝ ⁊ mãſiones eorũ p verbũ dñi ⁊c. Quis ergo audeat dicere ꝙ hec q ſcribunt p verbũ dñi nihil habeãt vtilitatis aut ſalutis: ſed ſolã narrẽt hiſtoriã: Duob⁹ modiſ põt qſꝗ̃ ſpiritaliter exire de egypto: vel relinquẽdo gẽtilẽ vitã: ⁊ ad cognitionẽ diuine legis accedẽdo: vel cũ anĩa de corporis hui⁹ habitatiõe diſcedit. ad vtrũꝗ̃ enĩ ſpectãt he

Mãſiões multe

mãſiones. De illis enĩ mãſionibus q̃s anĩa exuta corpe: ĩmo rurſus ĩduta ſuo corpe habitura eſt: dicit Ioh. xiiij. a In domo patris mei mãſiones multe ſunt ⁊c. Sunt ergo multe mãſiones que ad patrẽ ducũt. In qbus ſingulis qd vtilitatis anĩe cõmoratio: qdue eruditõis aut illuminationis accipiat: ſcit ſo

Ioh. 10. b

lus pater futuri ſeculi q ait: Ego ſum oſtiũ: nemo venit ad patrẽ niſi per me. Qui forte in his ſingulis mãſionib⁹ vnicuiꝗ̃ aĩe oſtiũ fiet: vt p ipm ĩtret ⁊ exeat ⁊ paſcua ĩueniat: vſꝗ̃ quo ad ipm pueniat patrẽ. Sed redeam⁹ ad ea q inter nos ⁊ ĩ no

bis gerunt.

bis gerunt. In egypto erãt filij iſrl' in operib⁹ pharaonis: luto ⁊ latere affligebant: donec ingemiſcẽtes clamauerunt ad dñm: ⁊ miſit eis verbũ ſuum p moyſen: ⁊ eduxit de egypto. b Nos igit cũ eſſemus in egypto. i. in hui⁹ mũdi erroribus: et ignorãtie tenebris: operãtes opa diaboli in ↄcupiſcẽtijs ⁊ voluptatib⁹ carnis miſert⁹ / dñs miſit verbũ ſuũ. i. vnigenitũ filiũ ſuũ: q nos de ignorãtia erroris ad lumẽ diuĩe legis adduceret. Sꝫ pmo oĩm ĩtuere myſterij rõnẽ. In egreſſiõe enĩ filioꝝ iſrl' de egypto ſunt. xl. due mãſiones: ⁊ aduẽtus xpĩ in mũdũ fit p. xl. duas generationes. Vñ ab abraã vſꝗ̃ ad dauid generatiões xiiij. ⁊c. Quadragita ergo duas gñationũ mãſiones q̃s xps fecit deſcendẽs in egyptũ hui⁹ mũdi: faciũt q aſcẽdũt de egypto. In. xl. ergo duab⁹ mãſionib⁹ pueniũt filij iſrl' ad pncipiũ capiẽde hereditatis: vbi rubẽ ⁊ gad ⁊ dimidia tribus manaſſe accipiũt terrã galaad. Sicut xps per. xlij. patres q̃ſi mãſiones deſcẽdit vſꝗ̃ ad nos: et filij iſrl' p totidẽ mãſiones aſcenderũt vſꝗ̃ ad hereditatẽ ꝓmiſſe pncipiũ. Incipiamus ergo p ea q deſcendit aſcẽdere: ⁊ pmã mãſionẽ facere quã ille fecit nouiſſimã q natus eſt de vgine. Erit ergo pma mãſio de egypto exeuntib⁹ relicto idoloꝝ cultu: vt credam⁹ xpm de virgine natũ: ⁊ de ſpũſctõ: ⁊ verbũ carnem factũ veniſſe in mundũ. Poſt hec aſcendere ad ſingulos fidei virtutũ gradus nitamur: ⁊ ſingulis ĩmoremur: donec ad ſummũ peniẽtibus nobis inſtitutionũ faſtigium promiſſa compleat hereditas. Anima quoꝗ̃ cum de egypto huius vite tendit ad terram ꝓmiſſionis: pergit per quaſdã vias et certas cõficit mãſiones: vñ Ps. xlj. a. Effudit ſup me manuꝫ tuã vel aĩam meã: qñ ingrediar in locũ tabernaculi admirabilis vſꝗ̃ ad domũ dei. De his mãſionib⁹ dicit Ps. lxxxiij. a. b Q̃ amabilia ſunt tabernacula tua dñe virtutũ: ↄcupiſcit ⁊ deficit aĩa mea in atria dñi. Et alibi: Multũ pegrinata eſt anĩa mea. Intellige ergo q ſunt he pegrinationes aĩe: in qbus ſe peregrinari diutius dolet. Tunc aũt veri⁹ intelliget q fuit ratio peregrinatiõis ſue cũ regreſſa fuerit in requiẽ ſuã. i. in paradiſũ: vñ Ps. cxiiij. b. Cõuertere aĩa mea in requiẽ tuã ⁊c. iſte ergo ſunt mãſiones qbus itur in celũ. Sed q̃s ita diuinoꝝ cõſcius ſecretoꝝ q poſſit hui⁹ aſcẽſionis deſcribere mãſiones: ⁊ cuiuſꝗ̃ loci labores vel reqes: Quis enarret ꝙ poſt primã ⁊ ſecũdã ⁊ tertiã mãſionẽ adhuc inſequat pharao ⁊ egyptij: ſꝫ nõ cõprehẽdãt: ſꝫ ſubmerſi ſint. Quõ enũciet ꝙ ſalu⁹ effectus ppl's dei: poſt aliqt mãſiões pmũ cãtauit cãticũ dñi. Exo. xv. a. Cantem⁹ dño

Nico. de lyra

Ca. XXXIII

Hec ſunt mãſiões. Hic deſcribit recapitulatio breuis pcedentiũ in qb⁹ actũ eſt de ꝓceſſu filiorũ iſrl' ab exitu de egypto vſꝗ̃ ad iordanẽ fluuiũ q erat termin⁹ ad quẽ ſui ꝓceſſus: qꝛ ab eo incipit terra ꝓmiſſiõis. Circa qd ſciendũ ꝙ in pcedẽtib⁹ tã in Exodo q̃ꝫ in hoc libro intẽtio moyſi fuit deſcribere ꝓceſſum filiorũ iſrl': nõ notãdo oĩa loca vbi manſerũt filij iſrael in via: ſed illa ſolũ in quibus fiebãt aliqua notabilia: ⁊ ideo hic ponit numerũ ⁊ ordinẽ manſionũ ab exitu de egypto vſꝗ̃ ad iordanẽ: ⁊ diuidit in tres partes ſm tria notabilia loca vnde caſtra mouerunt: ſcilicet rameſſes: mons ſinai et cades. Secunda incipit ibi: Sed et de

Diuiſſ

Moraliter. a ¶ He ſunt mãſiones fi. iſ. ⁊c. Per hoc aũt ꝙ ppl'us iſrl' exiens de egypto venit ad terrã ꝓmiſſionis per q̃draginta duas mãſiones intelligunt myſtice q̃draginta due generatiões p q̃s dei ppl's ab abraã patre fidei nr̃e venit ad chriſtũ: ꝓut dicit Matth. j. c. Ab abraã vſꝗ̃ ad dauid generationes. xiiij. ⁊ a dauid vſꝗ̃ ad trãſmigrationẽ babylõis generatiões. xiiij. et a trãſmigratiõe babylonis vſꝗ̃ ad xpm generatiões. xiiij. Que ſimul iũcte ſunt q̃draginta due. Chriſtus autẽ eſt hereditas nobis ꝓmiſſa in veteri ac nouo teſtamento. Scdm amb. vo in ſermone quadrageſime per q̃draginta duas mãſiones figurati fuerũt quadraginta duo dies: quibus in obſeruatione q̃drageſime ieiunamus. d. ſic: Eodẽ inꝗ̃ numero moyſes per manſiones puenit ad requiẽ quo ⁊ nos per ieiunia ꝓperamus ad celum.

Mora

A B Cātemus dño. Glioſe enī magnificatus eſt Exo.xv.a. Quis hec egreſſioni aīa ſingula poſſit vel audeat adaptare? Et quo modo vetus ppl's cecidit: cui cōuerſatio et habitatio fuerat cū egyptijs: ſaluus aūt nouus peruenit ad regnū qui ignoꝛabat egyptios / exceptis ſacerdotibꝰ ꝛ leuitis? Qui enī in ſacerdotiū vel leuitarū oꝛdine fuerit / ꝛ ſolū deū poꝛtionē habuerit: in deſerto nō cadit / ſed puenit ad terrā ꝓmiſſionis. Ponū tur noīa māſionibus. Neq; enī cōueniens videbaꝛ / vt cetera oīa ſuis vterent noībus: aſcenſio vo aīe māſionū ſuarū noīa nō haberet. Habet ergo noīa myſtica ꝛ deducentez ſe: nō moyſen q̄ quo iret ignoꝛabat: ſed colūnā ignis ꝛ nubē filiū. ſ. dei ꝛ ſpm̄ſ̄mct. Cū ſubmerſi fuerint oēs egyptij et amalechite: ꝛ oēs q̄ impugnauerūt eā: vt p ſingulas māſiones q̄ dicunꝛ eſſe apud patrē illuminetur amplius / donec aſſueſcat illiꝰ luminis qd illumīat oēm hoīem intuitū pati: et inire maieſtatis fulgoꝛē. Si ergo veros aīe in hac vita poſite p hec doceri intelligamus ꝓfectus: q̄ ꝯuerſa a gētili vita nō tam moyſen q̄ȝ legē dei / nec aaron: ſed ſacerdotē illū qui pmanet in eternū ſequiꝛ / anteq̄ȝ ad pfectū veniat: in heremo habitat / vbi in pꝛeceptis dñi exercetur / vt fides eius ꝓbetur: ꝛ victa vna tēptatione veniat ad aliā: quaſi de manſione ad māſionē: cū ea que acciderint fideliter tulerit. Ita enī per ſingula tēptamēta vite ꝛ fidei ꝓfectus manſiones habere diciꝛ: ſm illud Ps. lxxxiij.b. Ibūt de vtute in virtutē / donec p ueniaꝛ ad ſummū gradū virtutū: ꝛ trāſeaꝛ flumē dei / ꝛ ꝓmiſſa ſuſcipiaꝛ hereditas. Scire aūt in deſerto illo quomodo voceꝛ ille locus vbi applicuerit q̄d vtilitatis affert legētibus: ꝛ legē dei die ac nocte meditātibꝰ: cū ſecūdo deſcribanꝛ noīa: licȝ in nōnullis mutata / ꝛ p verbū dñi a moyſe deſcribi iubenꝛ? Qd ideo fit vt duas aīe oſtēderet vias: vnā qua in carne poſita per legē dei virtutibus exerceꝛ: ꝛ p quoſdā gradus ꝓficiens aſcēdit de virtute in virtutē: quaſi de māſione in manſionē. Aliā vo quā poſt reſurrectionē aſcenſura ad celos / nō ſubito nec impoꝛtune ꝯſcēdit: ſed p B multas māſiones vbiq; ſingulis lumine ſapiētie illuſtrata ad ipm p̄rem luminū pueniat. a Per turmas ſuas. Lxx. Cū vtute ſua chꝛiſto. ſ. q̄ eſt dei virtus et dei potētia. Cū ipſo ergo aſcendiꝛ qui ad nos deſcendit / vt aſcēderemꝰ. vñ Eph. iiij.b. Qui enī deſcendit ipē eſt qui aſcēdit ꝛc. ꝛ qui ait: Gen. xlvi.a. Tecū deſcendā in egyptū ꝛc. ideo nō erat in tribubus

Moralit eoꝝ infirmus. b In manu moyſi ꝛ aaron. Orig. Nō enī tm̄ ſcientiā legis ꝛ fidei ſed etiā operū quibus deo placeꝛ fructus habere debemꝰ cū de egypto eximꝰ. Si enīȝ exiēs de egypto ꝛ ꝯuerſus ad deū abijciā ſupbiā p manus aaron: taurū deo ſacrificaui. Si laſciuiā pemero / hircū. Si libidinē / vitulū. Si ſtulticiā / ouē. Si g̊ cū aīe vitia purganꝛ: manus aaron opaꝛ in nobis: et manus moyſi cū ad hec intelligēda illumīamur ex lege. Utraq; ergo manꝰ neceſſaria eſt vt ineueniaꝛ in nobis nō ſolū fidei ꝛ ſciētie / ſed etiā actuū operūq; perfectio. Nec tñ due ſunt manꝰ / ſed vna. In manu enī dixit / nō in manibus. Unū enī opus vtriuſq; manꝰ eſt: ꝛ vna pfectionis expletio. c Quas deſcripſit moyſes iuxta caſtroꝝ loca. Et ſcripſit moyſes pꝛofectiones eoꝝ ꝛ māſiones p verbū dñi. Ut. ſ. legētes quāte nobis immineāt ꝓfectiones ꝛ māſiones p̄parēmꝰ nos ad hanc viā / nec ſegniter tp̄s nr̄m cōſumamus. Nedū vanitatibus īmoꝛamur / ꝛ ſingulis q̄ adviſuȝ: auditū / tactū / odoꝛatuȝ / guſtumq; veniunt delectemur: pꝛeterea tēpus nec ſpaciuȝ vie expleamus / ſed in medio deficiamꝰ quaſi in deſerto. Idcirco enī venimꝰ in hūc mundū vt tranſeamꝰ de virtute in virtutem: neq; permaneamus ꝓ terrenis in terra / ſicut ille qui dicebat Luc. xij.c. Aīma habes multa bona: māduca bibe ꝛ letare. Ait enī illi dominꝰ: Stulte auferetur a te hac nocte anima tua. Nō dixit in hac nocte nec in hac die / ſed hac nocte. Nocte enī perimitur ſicut pꝛimogenita egyptioꝛū: quia dilexit mundū ꝛ tenebꝛas eius / ſocius rectoꝛū mūdi huius tenebꝛarū harum. Tenebꝛe autē ꝛ nox iſte diciꝛ mundus pꝛo his qui in ignoꝛantia viuunt: nec lumē veritatis recipiant: ꝛ

a ¶ id eſt operatione.

a de egypto p turmas ſuas in manu moyſi ꝛ aaron q̄s deſcripſit moyſes iuxta caſtroꝝ loca / que dñi iuſſiōe mutabāt. Profecti a igiꝛ de rameſſe menſe pmo: q̄n b c tādecia die mēſis pmi: fecerūt al d e ra die phaſe filij iſrl' i manu ex c f celſa / vidētibus cūctis egyptijs ꝛ ſepelientibꝰ pꝛimogenitos quos pcuſſerat dominus. Nā g f ꝛ in dijs eoꝛuȝ exercuerat vltionē: Caſtramētati ſūt in ſochoth h

a ¶ nō enī ſufficit manus moyſi q̄ ſignificat ſcientiā legis: queriꝛ ꝛ manus aaron: qui ſacrificandi deo peritiam ſignificat.

b ¶ vt legamus ſemp ꝛ videamus quāte nobis imminent ꝓfectiones ꝛ māſiones.

a ¶ cōmotione turbida: vel cōmotione tinee. Oīa enī q̄ in mūdo ſunt in pturbatione ꝛ coꝛruptione poſita ſunt.

a ¶ q2 quartadecima egerūt paſcha ī egypto: ꝛ quoddā initiū feſtiuitatis iugulantes agnū pꝛidie q̄ȝ ꝓficiſcerentur.

a ¶ moꝛtui ſepeliebant moꝛtuos ſuos: ꝛ viuentes ſequebantur dñm ſuū.

piant: ꝛ de rameſſe ad ſochoth nō tranſeunt. b Profecti igiꝛ. Filij iſrael adhuc in egypto poſiti quartadecima die fecerūt paſcha / ꝛ initiū quoddā feſtiuitatis. Sequenti ergo die qui eſt pꝛimus açymoꝛū: quintodecimo. ſ. pꝛimi menſis ꝓficiſcunꝛ de rameſſe / ꝛ veniūt in ſochoth: vt ibi faciāt feſtiuitates açymoꝛum vel diem. Quis hec intelligat? Quis vel ex parte cognoſcat? ſicut Apl's dicit: Ex pte ſcimꝰ ꝛ ex pte ꝓphetamus. j. Coꝝ. xiij.c. Quis enī intelliget quomodo ex parte dies feſtos agimus: vt nemo nos iudicet in parte diei feſti: aut neomenie aut ſabbati? Omis enī dies feſtus q̄ hic agiꝛ / in parte geritur / nō in integro. Sed cum exieris de egypto / tūc erit tibi perfecta feſtiuitas. Scito tamē q2 poſt illud paſcha quod in egypto factū eſt ſemel: inueniꝛ in deſerto aliud curatū cū lex data eſt: ꝛ poſt hec nuſq̄ȝ geri niſi in terra ꝓmiſſionis. Hic oꝛdo ꝛ diſtinctio manſionū valde neceſſaria eſt ꝛ obſeruāda his q̄ ſequūtur deū ꝛ cogitāt de ꝓfectibus virtutū. Fit ergo pꝛima ꝓfectio ex rameſſe / ſiue de hoc mūdo aīa ꝓficiſcēs / ꝛ ad futurū ſeculū pgens / ſiue ab erroꝛibus vite ad viā virtutis ꝛ agnitionis dei. De rameſſe ꝓficiſciꝛ: q̄ interpꝛetaꝛ cōmotio turbida / vl' cōmotio tinee: q2 in hoc mūdo oīa in cōmotiōe ꝛ pturbatiōe ꝛ coꝛruptione poſita ſūt. In q̄bus nō opoꝛtet aīam reſidere / ſed ꝓficiſci et venire in ſochoth. i. tabernacula. Primꝰ ergo aīe ꝓfectus eſt vt auferaꝛ a cōmotione terrena: ꝛ ſciat ſibi tanq̄ȝ peregrināti ꝛ iter agenti in tabernaculis habitandū. Quo velut in ꝓcinctu poſita aduerſus inſidiantes expedita occurrere poſſit / ꝛ libera inde iā vbi ſe ſentit eſſe p̄paratā ꝓficiſciꝛ ex ſochoth ꝛ applicat in buthan. e Manu excelſa. Ubi nō eſt humanū opus neq; terrenū: ſed diuinū ibi excelſa manꝰ noīaꝛ: p manū enī opꝰ intelligiꝛ. f Et in dijs eoꝝ. Omes dij gentiū demonia: in q̄bus faciet dñs vindictā in die iudicij: facit ꝛ nūc cū q̄s ab illis deceptus fuerat vt idola coleret: p verbū dñi ꝯuerſus verbū colit. i. deū vel cū foꝛnicatoꝛ ad pudicitiā ꝯuertiꝛ ꝛ ſe erraſſe deploꝛat: ipiꝰ penitētie lachꝛymis vtiꝛ demon / vel de ſupbia ad humilitatē: de luxuria ad parſimoniā. Quātis eos putas agi toꝛmētis ſi quē videant vendere oīa ſua ꝛ dare pauperibꝰ / ꝛ tollere crucē ſuā ꝛ ſequi chꝛiſtū: vel cū vident fraudis ſue nebulas p agnitionē diuine legis reſerari. Nō enī ſine ipis ꝯſūmaꝛ pctm̄. Nobis ergo ſūmope agendū eſt: ne egytioꝛū pꝛimogenita vel deos eoꝝ q̄s dñs extinxit reſuſcitemꝰ in nobis: ſi dederimꝰ eis locū opandi in nobis que dñs odit. Sic enī dñs puniet deos egyptioꝝ de emēdatōe nr̄a ꝛ ꝯuerſatōe. g In ſochoth ꝛc. tabernaculis. Dū enīȝ pegrinamur in coꝛpe in tabernaculis habitamus.

C 1.manſio Tropolo. Primꝰ ꝓfectus anime Moralit D 2.manſio 2. Coꝝ. 5.b

Nico. de lyra

✠ Sz ꝛ d ſolitudīe ſinai egreſſi. t'tia ibi: Egreſſiq; de cades. In pma pte ꝯtinenꝛ. xij. māſiōes q̄ ſic enumerāꝛ: a Profecti igiꝛ de rameſſe. Hic eſt locus vnde pꝛimo receſſerūt. b Mēſe pmo. ſ. marcio. c Quintadecima die mēſis pmi. In mane illius diei receſſerūt: vt dictū fuit Exo. xij. d Altera die phaſe. i. in craſtino immolationis agni paſchalis: quem immolauerant die pꝛecedenti. ſ. quartadecima die menſis pꝛimi ad veſperaȝ: vt habeꝛ ibidem. Aliqui aūt libꝛi ſic habent: Altera die fecerūt phaſe: ſed li fecerūt nō eſt in hebꝛeo nec in libꝛis coꝛrectis: nec mirū q2 nō eſt de textu: ſed puertit ſnīam vel ſaltē obſcurat eā: q2 videꝛ ſonare ꝙ filij iſrl' fecerūt phaſe poſt exitū de rameſſe qd nō eſt veꝝ / ſed añ vt dictū eſt. e Filij iſrl'. Hoc referꝛ ad illd qd p̄diciꝛ: Profecti igiꝛ de rameſſe: q2 media nocte interfecti ſūt a deo pmogeniti egyptioꝛū ꝓpꝛ qd egyptij territi cōpellebāt filios iſrl' exire de terra: ꝛ ſic receſſerūt in mane de rameſſe. f In ma. excel. i. in poteſtate diuina. g Et in dijs eo. ex. vlti. Tūc enī idola egypti coꝛruerūt ꝛ cōminuta ſūt. h Caſtra ſūt in ſochoth. Iſta fuit pma manſio et poſt iſtā enumeraꝛ. xi. vſq; ad montē ſinai: vbi fuit. xij. māſio: ꝛ ptȝ littera vſq; ibi:

 ✠ Fixerūt

a b ⁊ de ſochoth venerũt i ethan/ q̃
eſt in extremis finib⁹ ſolitudinis.
a ¶ Os nobiliũ.foꝛtitudĩe enĩ aſſũpta no/
bilitamur in dño : ⁊ deſpicim⁹ beelſephõ.i.
dñm aq̃lonis ⁊ eius ſupbiã declinamus.
c Inde egreſſi venerũt ꝯtra phiai
roth/ q̃ reſpicit beelſephon:⁊ ca
¶ magnitudo vel turris.
ſtrametati ſũt añ magdalũ Pꝛo
fectiq; de phiairoth/tranſierunt
per mediũ mare in ſolitudinez:
⁊ ambulãtes tribus diebus per
deſertũ ethan/caſtrametati ſunt
a ¶ mara ĩterp̃taꝛ amaritudo:vt voluptas
⁊ luxuria vite amaritudĩe termineꝛ:⁊ p cru
cis lignũ q̃ſi p cruciatũ ſuauitas cõpenſeꝛ.
d i mara.† Pꝛofectiq; de mara/ve
a ¶ arietes hi ſunt apl̃i duces xp̃iani gre/
gis. b ¶ apoſtolica doctrina viuentiũ.
e nerũt i helim: vbi erãt duodeciz
a ¶ aliĩ.ſ.diſcipuli:qui tñ apl̃i dicti ſunt.
fõtes aq̃rũ/⁊ palme ſeptuagita:
f ibiq; caſtrametati ſũt. Sz et ide
g egreſſi / fixerũt tẽtoꝛia ſup mare a
rubꝛũ. Pꝛofectiq; d̃ mari rubꝛo
a ¶ Rubus vel odiuz:quia cum venimus
in locum eccleſie de qua nobis loquiꝛ deus
odium inimici meremur.
h caſtrametati ſunt in deſerto ſin.

E habitamus. ¶ Cũ exierimus de egypto.i.de ſeculo:p̃mũ ta/
bernacula figimus : ſciẽtes q: ad vlterioꝛa ⁊ ad terrã ſanctã
celeſtẽ.ſ. pperamus. a ¶ De ſochoth. Oꝛige. Proficiſcũꝛ
ex ſochoth:⁊ applicãt in buthã: q̃ cõuallis diciꝛ. Sunt enĩ in
his pfectus ṽtutis q̃ exercitio ⁊ laboꝛe acquiriꝛ:nec tm̃ in p
ſperis q̃ntum in aduerſis pbaꝛ. Veni
tur ĝ ad ꝯuallẽ:in cõuallibus ⁊ in infe
rioꝛibus certamẽ habeꝛ cõtra diabolũ
et aereas poteſtates. Abꝛaã in valle
ſalinarũ pugnauit cõtra barbaros re/
ges:⁊ victoꝛiã cõſecutus eſt. Deſcen/
dit ĝ viatoꝛ noſter ad eos qui in pfun
dis ſunt ⁊ in imis:nõ vt ibi moꝛeꝛ:ſed
vt victoꝛiã conſequaꝛ. b ¶ In ethã.
Ethan ſana foꝛtitudo:vel pꝛofeſſio:in
qua foꝛtitudinẽ ⁊ robur aſſumim⁹: ne
in via deficiam⁹. c ¶ Inde egreſſi.
3.manſio Idem. Pꝛofectiq; ex buthã applicue/
rũt airoth q̃d interp̃taꝛ victus. Non/
dum enĩ ad ciuitatẽ veniꝛ : nec pfecta
iam teneneꝛ:ſed quedã parua. Hic eſt
pfect⁹ vt a paruis ad magna veniaꝛ.
Veniꝛ ĝ ad os.i. ad p̃mũ ingreſſuz vi
ci:q̃d eſt indiciũ ꝯuerſationis ⁊ abſti/
Al.†ſyꝛoth nentie.† Airoth aũt poſita eſt ꝯtra be
elſephon ⁊ ꝯtra magdalũ:beelſephon
†Exo.15.d interp̃taꝛ aſcẽſio ſpecule : vł turris. A
paruis ergo aſcendiꝛ ad magna. Nec
dum aĩa in ip̃a ſpecula:ſed ꝯtra ſpecu
lam.i.in ꝯſpectu eccł'ie poſita eſt. ſpe/
culari enĩ incipit ⁊ pſpicere ſpem futu
rã et latitudinẽ pfectuũ. Et paulatim
creſcit duz plus ſpe nutriꝛ q̃; laboꝛib⁹
4.manſio fatigaꝛ. Quarta ĝ mãſio eſt cõtra ma/
gdalũ nondũ in ipſo q̃ magnificentia
diciꝛ. Habet ĝ in cõſpectu aſcenſionẽ
ſpecule ⁊ magnificentiã rerũ futurarũ
q̃bus paſciꝛ ⁊ nutriꝛ. In pfectib⁹ eniz
eſt nõ in pfectiõe. ¶ Hierony. Quar
ta manſio eſt phiairoth : q̃d interp̃taꝛ
os nobiliũ: q̃ ſcribiꝛ per litterã beth.
Quidã putant male airoth villas er/
F roꝛeq; manifeſtus:q̃ p ſupꝛadicto elemẽto:ain litterã legant.
Beelſephon interp̃taꝛ domus aq̃lonis vel aſcenſus ſpecule:
vel habẽs arcana:magdalũ magnitudo turris. Aſſumpta er/
go foꝛtitudine nobilitamur vel militam⁹ in dño: ⁊ diaboli ar
Cañ.1.b cana cõtemnim⁹:⁊ magnificentiã illius ⁊ turritã ſuperbiã de
clinamus. Non enĩ eſt ab auſtro vñ dñs venit : et a meridie
vbi ſponſus recũbit in floꝛibus:ſed poſſeſſoꝛ aq̃lonis vẽti fri
gidiſſimi vñ exardeſcũt mala:qui cũ ſit frigidiſſimus noĩe de/
xtri vocaꝛ:falſo ſibi aſſumens vocabulũ virtutis ⁊ dextere cũ
5.manſio totus ſit in ſiniſtra. d ¶ In mara. Hiero. Quinta manſio
eſt mara.i.amaritudo:nõ poterãt ad maris gurgites pueni/
re:⁊ pharaonẽ cũ exercitu videre pereuntẽ:niſi habuiſſent in
oꝛe nobilitates.i.in dñi cõfeſſione ṽtutes. Poſt p̃dicationẽ
euãgeliĩ:poſt tabernacula tranſmigrantiũ:poſt aſſumptã foꝛ
titudinẽ/poſt cõfeſſionis nobilitatẽ:pericula rurſus occurrũt
Semp ergo cauende inſidie:inuocanda dei miſcdia:vt in ſe/
quentẽ pharaonẽ poſſim⁹ effugere:⁊ nubis ſpiritalis baptiſ/
mo ſuffoceꝛ. Egreſſis de mari rubꝛo occurrit heremus ſur: q̃
⁊ ſolitudo ethan diciꝛ. In qua tribus diebus egrediẽtes nõ
habuerũt aquã ⁊ pueniunt ad marã ex amaritudine ſic dictã.
Habebat fons aquã nõ dulcẽ. Murmurat pplus aquas vi/
dens ⁊ potare nõ ſuſtinẽs. Mara ſignificat aquas occidẽtis
Exo.15.d littoꝛe: q̃bus ſi imitaꝛ confeſſio crucis:⁊ ſacramẽta dñice paſ/
ſionis:amaritudo verteꝛ in dulcedinẽ:vnde: Conſtituit dñs
pp̃lo legem ⁊ iudicia:⁊ tẽptauit eum. Ubi enim magnitudo
gratie:ibi magnitudo diſcriminis. Ne terrearis ſi poſt victo
riã venias ad amaritudinẽ:q: verum paſcha faciẽtes cũ ama
ritudinib⁹ comedũt:⁊ tẽptatio pbationẽ/ pbatio ſpem: ſpes
parit ſalutẽ. Apud medicos quoq; antidotum noxios humo
res tẽperans ex amaritudine nominaꝛ:q̃d dulce oſtendiꝛ re/
6.manſio ſtituens ſanitatẽ. Sicut ecõtrario voluptas atq; luxuria ama
ritudine temperaꝛ. Uñ que ad tẽpus pingues facit fauces tu
as:nouiſſime ṽo amarius felle inuenies. ¶ Poſt hec pfecti
ſunt de airoth:trãſeunt per mediũ maris rubꝛi:⁊ applicãt ad
Moꝛaliꝛ amaritudines. Tẽpus enĩ pfectuũ periculoſum eſt. Oĩ mole
ſta tẽptatio eſt trãſire per mediũ mare: videre fluctus ĩ tumu/
lum creſcere:

lum creſcere:audire vndarũ inſanientiũ fragoꝛẽ. Si tamẽ ſe G
quaris moyſen.i.legem dei:aque fient tibi murus dextra le/
uaq;:⁊ ſiccũ iter in medio mari inuenies. Illud quoq; celeſte
iter q̃d agit aĩa põt offendere vndas. Eſt enim pars aquarũ
ſup celuz:pars ſub celo. Nos interim earũ que ſub celo ſunt
vndas ⁊ fluctus pferimus:deus vide
rit ſi ille q̃ete ſint:et ſemp placide: nec
vllis flatibus excitate. Cum aũt vene/
rimus ad tranſitũ maris:etiã ſi videa/
mus pharaonẽ ⁊ egyptios in ſeq̃ntes
nihil trepidemus:credamus in vnum Ioh.1
verũ deum:⁊ quẽ miſit filiũ ſuũ ieſum
chꝛiſtũ. Credamus etiã moyſi.i.lege
dei : pphetis et videbimus egyptios
iacẽtes ad litus maris: ⁊ cantabimus
dño qui equũ et aſcenſoꝛẽ demerſit in
mare Exo.xv.a. Applicuerũt ergo ad
amaritudines:ſed ne paueas. Omis Heb.1
enim eruditio ad p̃ſens nõ videꝛ dul/
cis eſſe ſed amara : poſtea ṽo fructum
dulciſſimũ iuſticie reddit exercitatis.
Azyma quoq; cũ amaritudine come/
duntꝛ. Nec perueniꝛ ad terrã pmiſſio
nis niſi per amaritudines. Sicut eniz
medici quaſdã amaritudines medica/
mentis inſerũt pꝛo ſuauitate languen
tiũ:ita medic⁹ animarũ voluit nos pa
ti amaritudines huius vite:quia finis
amaritudinis acq̃rit dulcedinẽ ſanita/
tis:ſicut amarũ finẽ finis mũdane dul
cedinis. Ne refugias ergo applicare
ad amaritudinem. e ¶ In helim. Septi
Pꝛofectiq; de amaritudine venerunt
in helim:vbi ſunt.xiĩ. fontes aquarũ:
⁊.lxx.palme erãt. Uides poſt amari/
tudines ⁊ temptationũ aſperitates q̃;
amena te ſuſcipiãt loca. Non veniſſes
ad palmas niſi tẽptationũ amaritudi/
nes ptuliſſes. Nec ad dulcedinẽ fon/
tiũ niſi triſtia ⁊ aſpera ſuperaſſes. Nõ
q̃ in his ſit finis itineris ⁊ pfectio cun
ctoꝛũ:ſed diſpenſatoꝛ animarũ de⁹ in/
terſerit laboꝛibus quedã refrigeria : quibus recreata anima H
pmptioꝛ ⁊ reddaꝛ ad reliquos laboꝛeſ. Helim ĩterp̃taꝛ arie
tes. Arietes ſunt duces gregis : hi ſunt apoſtoli duces gre/
gis chꝛiſti qui ſunt etiã.xiĩ.fontes. Sed quia nõ ſolum illos
elegit chꝛiſtus ſed ⁊ alios.lxx.ideo.lxx.arboꝛes ſcribunꝛ eſſe
palmarũ:⁊ ipſi enim apl̃i nominanꝛ:vnde Paulus: Deinde 1.Co.
apoſtolis omibus. Hec te amenitas poſt amaritudinẽ: hec
requies poſt laboꝛẽ:hec gratia ſuſcipiat poſt temptationem.
f ¶ Sed ⁊ inde egreſſi. Quia poſt apoſtolicã doctrinam ⁊
dulces fructus triumphoꝛũ interdum apparẽt p̃terita diſcri/
mina. ¶ Pꝛofectiq; de helim applicuerũt iuxta mare rubꝛũ.
Nota quia nõ iam intrant in mare:ſufficit ſemel intraſſe:ſed Nona
applicant iuxta : ⁊ mare quidem vident ⁊ vndas:ſed motus
eius ⁊ impetus non timent. g ¶ Mare rubꝛum. Hiero.
Hebꝛaice:iamſuph. Pergentibus quidã ſinus maris occur/
rit iuxta quez fixere tentoꝛia quod aliud eſt q̃; mare tranſire.
Poſt euangelicã eniz diſciplinã:poſt dulces cibos triũpho/
rum apparet interdũ mare ⁊ preterita diſcrimina. Iamſuph
ex mari ⁊ rubꝛo compoſitũ eſt. Suph enim rubꝛũ et ſcirpus
diciꝛ. Foꝛſitan ergo venerũt ad quãdaz paludẽ carecto ⁊ iun
cis plenã. Oẽs aũt ꝯgregatiões aquarũ dicunꝛ maria. Hec
mãſio in Exodo nõ habeꝛ:ſed ſcriptũ eſt q̃ de mari rubꝛo ve/
nerũt in deſertũ ſin : que eſt inter helim ⁊ ſinai.xv. die mẽſis
ſecũdi egreſſionis eoꝝ ex egypto.i.xxx. poſtq; egreſſi ſunt de
rameſſe. h ¶ In deſerto ſin. Hiero. Pꝛofectiq; de mari
rubꝛo caſtrametati ſunt in deſerto ſin. Hec octaua mãſio eſt: Octa
licet iuxta Exodũ.vĩ. Sed ſciendũ q̃ oĩs heremus vſq; ad
montem ſinai:

Nico. de lyra

a ¶ Fixerũt tentoꝛia ſup mare rubꝛũ. iſtud non vi/ mare
detur verum:quia iam ante mare rubꝛũ tranſierãt ⁊ ab eo ſe
elongauerãt per plures manſiones. Ad q̃d dicendũ q̃ mare
rubꝛum frequẽter habet ſinus magnos vbi plus intrat terrã
⁊ ſic factum eſt hic:quia poſtq; filiĩ iſrael tranſito mari rubꝛo
ambulauerãt per deſertũ:venerũt ſup vnũ ſinũ maris rubꝛi
vbi fixe.

A. B. montē ſinai:ſin vocet̃/⁊ ex tota ꝓuincia loc⁹ illi⁹manſiōis no
Sin ſoli/ mē accepit:ſicut moab tā vꝛbis ꝙ̄ ꝓuincie nomen eſt. In hac
tudo ſolitudine manſiones q̄nqꝫ ſūt:iamſuph ⁊ heremus ſin:⁊ de/
pheca/⁊ halus/⁊ raphidim. Sin aūt interp̄tat̃ rub⁹ vel odiū.
Cū enī venerimus ad locū illius māſionis de q̊ nobis loqui/
tur dn̄s:odiū inimici incurrimus/⁊ vi
demus ardere rubū/⁊ nō cōburi:eccle
ſiā ꝑſecutionib⁹ inflammari:⁊ loquen
te in illa dn̄o non perire. Et nota ꝙ in
hac manſione in qua noſtra toꝛcularia
ſunt.vn̄.viij.pſ̄.p̄notat̃ deſertū carpi
mus rubi: qꝛ plures deſerti filij ꝙ̄ ei⁹
q̄ habet virū. ¶ Profectiqꝫ de mari
rubꝛo applicuerūt in deſerto ſin. Sin
rubus interpꝛetat̃ vel tēptatio. Ibi iā
incipit arridere bonoꝝ ſpes:vbi de ru
bo apparuit dn̄s ⁊ reſpōſa dedit moy
ſi/⁊ initiū viſitationis filijs iſrl̃. Solet
Co.11.c. enī in viſionibus eſſe tēptatio. Solet
enī angelus iniq̄tatis tranſfigurare ſe
in angelū lucis:⁊ ideo ſollicite agendū
eſt vt diſcernas viſiōes. Vn̄ ieſus na
ue cū viſiones videret:interrogat euꝫ
q̄ apparuit:noſter es an aduerſarioꝝ?
Ioſue.v.d. Ita ergo ꝓficiſcēs aīa cuꝫ
adinuenerit diſcretionē viſionū ꝓba/
bit̃ ſpiritalis eſſe. Eſt eniꝫ inter dona
ſpuſſcti diſcretio ſpirituū. a ¶ In de
pheca. Hebꝛaice phicaici.i.pulſatio.
Poſt reſpōſa dn̄i: poſt octauū numeꝝ
reſurrectiōis chꝛiſti incipim⁹ ſacramē/
ta pulſare. ¶ Orige. Profecti de de/
ſerto ſin:venerūt in rapheca/q̄ interp̄
tat̃ ſanitas. Nota oꝛdinē ꝓfectuum.
Vbi ſpiritalis efficit̃ aīa ⁊ diſcretionē
habꝫ viſionū:ꝑuenit ad ſanitatē vt me
B rito dicat: Bn̄dic aīa mea dn̄o q̄ ſanat
oēs lāguoꝛes tuos: Multi ſūt lāguo/
res aīe:auarica.ſ.ſupbia/iactātia/foꝛ/
mido/incōſtātia ⁊ ſilia. b ¶ Caſtra
metati ſūt. Hiero. Decima māſio ī
Decima Exodo nō hr̃ ⁊ credit̃ ī heremo ſin ꝯtineri/eodē narrāte libꝛo
Exo.xvij.a. Profecta ē oīs mltitudo iſrl̃ de heremo ſin ꝑ mā
ſiōes ſuas ꝑ os dn̄i/⁊ venerūt ī raphidim. Vn̄ ptꝫ plures mā
ſiōes hui⁹ regiōis vocabulo demōſtrari. In hac ſolitudīe mur
murat ppl̃s ꝓpter famē:⁊ ꝯuerſus reſpicit pꝛocul in nube glo
Nota riā dei:accipit veſpe coturnicē.mane aūt māna. Et nota in mā
ſiōe decima fermentū poni: ⁊ poſt eſum carniū māna tribui ⁊
impleri ſcripturā Pſ̄.lxxvij.c. Panē angeloꝛum māducauit
homo. Profectiqꝫ de rapheca veniūt in hal⁹.i.laboꝛes. Nec
mireris ſi ſanitatem ſequunt̃ laboꝛes:qꝛ ideo ſanat̃ anima vt
delectabilit̃ laboꝛet ⁊ dicat̃ ei Pſ̄.cxxvij.a. Laboꝛes fructuū
tuoꝛum manducabis:beatus es ⁊ bn̄ tibi erit. c ¶ Raphi/
11.manſio dim. Hiero. Caſtrametati ſunt in raphidim. Vndecima mā/
Exo.17.b ſio hec in Exodo dicit̃ poſt ꝓfectionem de heremo ſin. In ea
querit̃ ppl̃s ob ardoꝛē ſitis:⁊ fons de petra oꝛeb erūpit ⁊ ꝓ/
fluit:tēptationiſqꝫ nomē ſoꝛtit̃. Moyſes aſcendit in montē:
ieſus contra amalech militat/ ⁊ crucis ſigno ſuperat̃ inimic⁹.
Remiſſis oꝛantis manibus hoſtis victoꝛ inſequitur. Sedet
moyſes ſup lapidē çacharie:qui ſeptē oculos habet ⁊ in ſamu
elis volumīe appellat̃ abneçer.i.lapis adiutoꝛij:vtrāqꝫ manū
ei⁹ aarō ⁊ hur.i. mōtan⁹ ⁊ lucid⁹ ſuſtinēt: deuicto aduerſario
ſupuenit ietro:adducit ſephoꝛā ⁊ vtroſqꝫ filios:dat ꝯſiliū.lxx
ſenioꝛū/⁊ in typū eccleſie de gētib⁹ cōgregate īminutio legis
euāgelio ſuggerente cōplet̃. Bene diſſolutio vel ſanitas foꝛ/
tiū raphidim dicit̃: ꝓpter diſſipatū amalech/vel ſanatū iſrael/
vel remiſſio manuū iuxa ſyros ꝓpter offenſam ppl̃i: qui con/
tra dn̄m in hoc loco murmurauit. Poſt fermētū ergo halus ⁊
maſſam eccl̃ie ſolent demonū tēptamēta cōſurgere. ¶ Orig.
Poſt hec veniūt in raphidim que interpꝛetatur laus iudicij.
Bene laus ſequit̃ poſt laboꝛes/ſed laus iudicij. Fit ergo di/
gna laude aīa que recte iudicat et diſcernit: que.ſ.ſpiritaliter
12.manſio dijudicat oīa:⁊ a nemīe dijudicat̃. d ¶ In deſerto ſinai.
Hiero. Sinai duodecima māſio: Statim tibi veniat in mētē
apoſtoloꝝ numerus. Vna de pluribus/ſed maioꝛ oībus:non
ſeparat̃ in oꝛdine:p̄cellit in merito. Ad hanc.xlvij.die perue/
niūt dicente ſcriptura Exo.xix.a. Menſe tertio egreſſionis fi
lioꝛū iſrael de egypto/in die hac trāſierūt in ſolitudine ſinai.
Poſt per

a ¶ qꝛ poſtqꝫ venerim⁹ locū eccl̃ie:incipim⁹ ſacramēta pulſare vt aperiant̃ nobis.
a Vnde egreſſi venerūt in dep̊he/
b ca. Profectiqꝫ ꝺ depheca caſtra
a ¶ fermentū quod miſcet euangelica mulier in farine ſatis tribus.
metati ſūt ī halůs. Egreſſiqꝫ de
a ¶ diſſolutio foꝛtium vel remiſſio manuū: qꝛ ibi diſſipatus eſt amalech.
c halus/rap̊hidim fixere tentoꝛia: a
†vbi aq̄ ppl̃o defuit ad bibēduꝫ.
Profectiqꝫ de raphidim/caſtra/
d metati ſūt in deſerto ſinai. Sed ⁊
de ſolitudīe ſinai egreſſi venerūt b
a ¶ vbi omnes concupiſcentie ſepeliuntur ⁊ moꝛtificantur.
e ad ſepůlchꝛa ꝯcupiſcētię. Pro/ c
fectiqꝫ de ſepl̃chꝛ ꝯcupiſcētię ca
f ſtrametati ſunt in aſeroth. Et de
a ¶ tria.b ¶ ſonit⁹ vel iuniper⁹: vt feruētes .ſ.ſpū claro ſonitu euāgeliū dn̄i p̄dicemus: iuniper⁹ enī multo tp̄e ꝯſeruare ignē dicit̃.
g åſeroth venerūt ī rethma. Pro/
a ¶ vn̄ ꝓfectus ppl̃s de aſeroth caſtrametati ſunt in ſolitudine pharan.
fectiqꝫ ꝺ rethmå caſtrametati ſūt
h in rēmonphares. Vn̄ egreſſi ve/
i nerūt ī †lebna: ⁊ de lebna caſtra

Poſt peruenit̃ in deſertū ſina. Sina quidē locus deſerti eſt: C
quē ſupꝛa ſin noīauit. Sed hic magis locus mōtis qui in ip̄o
deſerto eſt/appellat̃:qui ex vocabulo deſerti ſina dicit̃: Poſt
ꝙ̄ ergo laudabilis iudicij facta eſt aīa ⁊ rectū cepit habere iu/
diciū/dat̃ ei lex a deo:qꝛ capax eſt diuinoꝛū ſecretoꝛum ⁊ cele/
ſtium viſionū. e ¶ Ad ſepulchꝛa
cōcupiſcentie ⁊c̃. Hiero. Tredeci/ 13.manſio
ma manſio ſepulchꝛa cōcupiſcētie. Eſt
aūt ſenſus ille de euangelio ꝙ dn̄s ie/
ſus baptiçatus: ſtatim a ſpū duct⁹ eſt
in deſertū/et tēptabat̃ a diabolo. Ita/
qꝫ iſrael poſt familiarē cum deo ſermo
nē poſtqꝫ iuxta montē ſinai commoꝛa/
tus eſt: anno vno et diebus.iiij. mira
diſpoſitione caſtroꝝ egreſſus eſt in ſo/
litudinē pharan: que interpꝛetat̃ ona/
ger vel feritas. Ibiqꝫ ſuccūbit male de
ſtie faſtidiēs celeſtē panē. ¶ Orige.
Profecti de ſina veniūt ad ſepulchꝛa † Exo.17.a
concupiſcētie: vbi.ſ.ſepulte ſunt ⁊ ob/
rute cōcupiſcentie ⁊ extincta om̄is cu/
piditas/ne vltra concupiſcat caro ad/
uerſus ſpm̄.moꝛtificata.ſ. moꝛte chꝛi/
ſti. f ¶ In aſeroth. Hiero. Quar/ 14.manſio
tadecima manſio in aſeroth/que inter
pꝛetat̃ atria. Ibi aaron ⁊ maria ꝓpter
ethiopiſſam cōtra moyſen murmurāt:
⁊ in typū murmurātis cōtra eccleſiam
de gētibus ꝯgregatā ppl̃s iudeoꝛū le/
pꝛa ꝑfundit̃: nec redit ad tabernaculū
cū pꝛiſtina ſanitate: donec ſtatutū ple/
nitudīs gentiū tp̄s cōpleat̃. ¶ Orig.
Poſt hec venit̃ in aſeroth qꝺ interp̄/
tur atria ꝑfecta vel beatitudo. Intue/ Nota via/
re viatoꝛ diligentius q̄s ſit oꝛdo ꝓfe/ toꝛ
ctuum: poſtqꝫ ſepelieris ⁊ moꝛtificaue D
ris concupiſcentias carnis: venies ad
amplitudinē atrioꝛū ⁊ venies ad bea/
titudinē. Beata eſt enī aīa que iā nul/ Al.† lēpna
lis vitijs carnis vꝛget̃. g ¶ In reth
ma. Hiero. Caſtrametati ſūt in reth/
ma. Hec eſt.xv.manſio: ⁊ notandū ꝙ relique māſiones.xviij 15.manſio
q̄rū bꝛeuiter cathalogus deſcribit̃ a rethma vſqꝫ ad aſionga/
ber.i.xxxij.māſionē ſub pharan ſolitudinis noīe ꝯtinent̃. In S̈.13.a
q̄bus.xij.exploꝛatoꝛes miſſi ſūt ad terrā ſctām: ⁊ botrus in li/ Ibi.14.e
gno relatus ppl̃s gigātes foꝛmidans murmurat ⁊ ꝯtra ama/ et.16.e
lech pugnat ⁊ vincit̃. In datan ⁊ abiron ⁊ filios choꝛe vindi/ et.17.b
cta dei ꝓfert̃: virga aaron germinat / vitula rufa in holocau/
ſtū cremat̃. Poſtqꝫ ſepulchꝛa ꝯcupiſcentie ⁊ veſtibula trāſeū/
dū eſt ad iuniperū que diu caloꝛē ſeruat: vt ſimus feruētes ſpi
ritu ⁊ claro ſonitu euāgeliū p̄dicemus. Orige. ¶ Inde venit̃
in rethma ſiue pharan. Rethma viſio cōſummata interp̄tat̃.
Pharā ꝟo viſibile os. Quid vbi ita creſcat aīa vt cū deſierit
moleſtijs carnis vꝛgeri viſiōes habeat ꝯſummatas: ⁊ rerū ꝑ/
fectā capiet intelligentiā: cauſas.ſ.incarnationis verbi dei: ⁊
rōnes diſpenſationū ei⁹ alti⁹ cognoſcens. h ¶ In remon/ 16.manſio
phares. Hiero. Mali punici diuiſio. In quo ſignificat̃ ec/
cleſia quaſi multa grana vno coꝛtice ꝯtegi: dū oēm turbā cre/
dentiū in fidei vnitatē ꝯcludit. Vel varietas ⁊ ꝯſonantia vir
tutū. vn̄ Act⁊.iiij.f. Multitudinis credentiuꝫ erat.c.v.et.a.
vna. Sicqꝫ diuiſi ſūt ſinguli gradus: vt oēs eadē cōpage tene
antur. ¶ Orige. Inde venitur in remonpha. vbi.ſ. diuinaꝝ
⁊ celeſtiū rerū a terrenis ⁊ infimis diſcretio fit. Creſcente enī
intellectu anime noticia ei excelſoꝛū pꝛebetur: ⁊ iudiciū datur
quo ſciat a tēpoꝛalibus eterna: ⁊ a ꝑpetuis caduca ſeparare.
i ¶ In lebna. Laterē ſcꝫ. In hoc enī trāſitu nūc creſcim⁹ nūc 17.manſio
decreſcimus: ⁊ poſt multos ꝓfectus ſepe ad laterē.i.carnalia
opa redimus. Poſt hec venit̃ in lebna: qꝺ interp̄tat̃ dealba/
tio. Scio in alijs dealbationē culpabiliter poni: vt cū dicitur
paries dealbat⁹/⁊ monumēta dealbata. Hic āt dealbatio eſt
G de qua di/

Nico. de lyra

* vbi fixerūt tentoꝛia. a ¶ In raphi.⁊c̃. Vbi ppl̃o defuit
aq̄ ⁊c̃. ꝓut habet̃ Exo.xvij. b ¶ Sed et de ſo. Hic ꝯſeq̄nt̃
enumerant̃ māſiones a mōte ſinai excluſiue vſqꝫ ad cades in
cluſiue/⁊ ſūt māſiōes.xxj. c ¶ Vene.ad ſe.cōcu. Sic enī
vocatus eſt locus ille: qꝛ ibi ſepult⁹ eſt ppl̃s q̄ deſiderauerat
carnes: vt dictū eſt.ſ̈.xj.ca. Cetera patēt in lr̃a.

 * Egreſſiqꝫ

a metati ſunt in reſſa. Egreſſi de
a ¶ qđ interpꝛetatᷣ eccleſia: vt vagi curſus ad eccleſiā referantᷣ.
reſſa venerūt in cēelatha. Vñ ꝓ
b fecti caſtrametati ſunt ī mōte ſe
pher. Egreſſi de mōte ſepher ve
c nerūt ī arada. Inde ꝓficiſcētes
d caſtrametati ſunt in maceloth.
Profectiq̄ȝ de maceloth venerūt
e f in taath. De taath caſtrametati
ſunt ī thare: Unde egreſſi fixere
tētoꝛia ī metcha. Et de metcha g
caſtrametati ſūt ī eſmona. Pro h
fectiq̄ȝ de eſmona venerūt ī mo i
ſeroth. Et d̄ moſeroth caſtrame
¶ al's beneiachan.
tati ſunt in baneiachan: Egreſſi k
q̄ȝ de baneiachā venerūt in mō l
a ¶ expeditio vel accinctio vel nūcius vel cōciſſio hoꝛū quicq̄d magiſter facit in mōte conſiſtit. ¶ vel galgath. ¶ vel galgad.
tē gadgād. Unde ꝓfecti caſtra
¶ triceſima manſio.
metati ſunt in iethebatha: et de m
iethebatha venerūt in hebꝛona. n

E de q̄ua dicitᷣ Ps. l. b. Lauabis me ⁊ ſup niuē dealbaboꝛ. Et ſi fuerint pctā veſtra ſicut pheniciū: vt niuē dealbaboꝛ. ⁊ alibi lxvij. c. Niue dealbabuntᷣ ī ſelmon. Et vetuſti dierū capilli di cuntᷣ eſſe candidi. i. albi ſicut lana. Hec igitᷣ dealbatio ex ſplē doꝛe vere lucis intelligitᷣ ꝓuenire: ⁊ ex viſionū celeſtiū clari
18. māſio tate deſcēdere. a ¶ In reſſa. Frena ſcȝ. Si enī ad luculenta opera deſcendimus infrenādi ſumus: ⁊ curſu vagi atq̄ȝ p̄cipites ſcripturaꝝ retinaculis dirigendi. ¶ Oꝛige. Poſt hec fit māſio in reſſa: qđ eſt viſibilis vel laudabilis tēptatio. Quis eniȝ grandes habeat ꝓfectus aīa: tamē tēptationes nō auferuntᷣ ab ea: q꜡ q̄ſi cuſtodia: ⁊ munimen ſunt ei. Sicut enī caro ſi non ſale aſpergitᷣ coꝛrumpitᷣ: ita aīa ſi tēptatione nō ſalitur cōtinuo reſoluitᷣ. Vñ dictū eſt ꝙ oē ſacrificiū ſale ſalietᷣ. Hinc Paul' ait. ij. Coꝛ. xij. b. Ne magnitudo reuelationū extollat me: datus eſt mihi ſtimuluſ carnis mee: hec eſt ergo viſibilis ⁊ laudabil' tēptatio. b ¶ In monte ſepher. Hiero. Pulchꝛitu
20. māſio dinis. Mons autē pulchꝛitudinis eſt xp̄s. Viceſima māſio in mōte pulchꝛitudinis ꝯſtituta eſt: de qua dicitᷣ Ps. xiiij. a. Dñe q̄s habitabit in taber. tuo ⁊c̄. Vide q̄d ꝓſint frena. A vitijs nos retrahūt ad virtutū thoꝛos nos introducūt: in chꝛiſto mōte pulcherrimo habitare faciūt. Inde venitᷣ in montē ſepher: qui tubicinatio d꜡. Tuba ſignū belli eſt: vbi enī ſe tātis ac talibus virtutib' armatā ſentit aīa neceſſario pꝛocedit ad bellū qđ eſt contra p̄ncipatus ⁊ poteſtates: ⁊ huius mūdi rectoꝛes. Vel tuba canit in v̄bo dei: doctrine. ſ. ⁊ p̄dicatiōis: vt qui audierit tubā pꝛeparare ſe poſſit ad bellū. c ¶ In ara
21. māſio da. Hiero. Miraculū. Et nota oꝛdi
1. Coꝛ. 2. c nē: poſt frenos in eccleſiā intromittimur: inde ad montē chꝛiſti aſcēdimus: in quo poſiti miramur q̄ nec oculus vidit: nec auris audiuit. ¶ De mōte ſepher venerūt in arada: quod interpꝛetatᷣ idoneus effectus: vt. ſ. dicat: idoneos nos fecit mi
22. māſio niſtros noui teſtamenti. d ¶ Maceloth. Cetus. Hec eſt eccl'ia de qua dicitᷣ Ps. cxxxij. a. Ecce q̄ȝ bonū ⁊ q̄ȝ iocūdū habitare frēs in vnū: vel cōſonātia oīm virtutū. ¶ Inde venitᷣ ad maceloth: qđ interp̄tatᷣ ab initio. Contēplatᷣ enī qui ad ꝑfectionē tendit initiū rerū: īmo cuncta ad eū refert qui erat in p̄ncipio apud patrē. ſ. deū: nec ab iſto vnq̄ȝ recedit initio. Ex hac venitᷣ in maceloth: qđ eſt p̄ncipatus vel virge: vtroq̄ȝ poteſtas indicatᷣ: ⁊ ꝙ eouſq̄ȝ ꝓfecerit: vt dominetᷣ coꝛpoꝛi q̄ſi tenens virgā poteſtatis īmo toti mūdo/ cū dicit Gal'. vj. d. Mi
23. māſio hi mūdus crucifixus eſt ⁊c̄. e ¶ Taath: Pauoꝛ qui eſt cuſtos beatitudinis: vt qui tm̄ aſcendit nō ſuperbiat: q̄ſi veniſti ad eccleſiā: aſcēdiſti ad montē pulcherrimū: ſtupoꝛe ⁊ miraculo xp̄i magnitudinē cōfiteris. Vides ibi multos virtutis ſocios. Noli altū ſapere: ſed ſapere ad ſobꝛietatē: Rom. xij. a. Timoꝛ virtutū cuſtos: ſecuritas labilis: vñ Ps. xxij. a. Virga tua ⁊ baculus tuus ipſa me cōſolata ſunt. Hoc eſt duȝ toꝛmenta foꝛmido: gratiā acceptā ſeruo. ¶ Oꝛige. Poſt hec fit manſio in taath: qđ eſt ꝯfirmatio vel patiētia. Neceſſe eſt enī eum qui vult alijs ꝓdeſſe multa pati: ⁊ cuncta patiēter ferre:
24. māſio vñ Act'. ix. c. Ego enī oſtendā ei quāta opoꝛteat eum pati ꝓ noīe meo. f ¶ Caſtrametati ſunt in thare. Hiero. Id eſt malicia vel paſtura: ſ̄m quoſdā. Nec errarēt ſi per ayn litterā ſcriberetᷣ. Sed q꜡ aſpiratio duplex in extrema ſillaba eſt: erroꝛis cauſa manifeſta eſt: eodē vocabulo ⁊ eiſdē litteris patrē abꝛae ſcriptū inuenio/ qui in apochꝛipho parue geneſeos volumine abactis coꝛuis que hominū frumēta vaſtabāt: abactoꝛis: vel depulſoꝛis ſoꝛtitus eſt nomē. Imitemur ergo thare: ⁊ volucres iuxta viam triticū deuoꝛātes ꝓhibeamus. Nā abꝛaā patriarcha in typo iſraelis ſacrificia per mēbꝛa diuiſit: ⁊ volucres abegit: ⁊ cōtemptoꝛē oculū effodiūt coꝛui de conuallibus: veruſq̄ȝ moyſes ducit ethiopiſſaȝ: ⁊ helias a coꝛuis paſcitᷣ. Inde venitᷣ ad thara: qđ eſt ꝯtēplatio ſtupoꝛis. i. extaſis/ cū alicuius magne rei ſtupeſcit anim'. ¶ Hiero. Malicia: vel paſtura qđ ad p̄poſitos eccleſie: vel ad cuſtodiā aīe refertur: vt ſolli.

fertur: vt ſollicitus ſit qui paſcit: ne diabolus in caulas ouiū: id eſt eccleſias aliquo vitioꝝ foꝛamine ſe ingerat. g ¶ Metcha. Hiero. Dulcedo. Quia aſcendiſti in excelſuȝ montē patris: ⁊ miratus es virtutū choꝛos/ timuiſti ruinā/ abieciſti inſidiatoꝛes/ id̄ dulcis te fruct' laboꝛis inſequitᷣ: vt dicas illud Ps. cxviij. a. Q̄ dulcia faucibus meis eloq̄a tua. Samſon qui abegerat a fructib' ſuis aues: ⁊ vulpes q̄ extermināt vineas colligauerat: leonē quoq̄ȝ interfecerat rugientē: fauū inuenit in oꝛe moꝛtui. ¶ Poſt hec venerūt ad metcha: quod interpꝛetatᷣ moꝛs noua. Moꝛs aūt noua eſt: q̄ñ chꝛiſto cōmoꝛimur ⁊ cōſepelimur vt cōuiuamus ei. 25. māſ. Judi. 14. Ibi. 14.
b ¶ Eſmona. que interp̄tatᷣ feſtinatio: q꜡ poſt dulces fructus laboꝛis nō debemus eſſe ocioſi: ſed obliti p̄teritoꝛum in futura nos extendam'. ¶ Oꝛige. Inde ad ſemā venitᷣ qđ os vel oſſa ſignificare dicitᷣ: in quo virtus ⁊ robur patiētie declaratᷣ. i ¶ Moſeroth. 26. māſ.
27. māſ. Vincula: vel diſciplina. Ut magiſtroꝛum teramus limina: ⁊ p̄cepta virtutū ac myſteria ſcripturarū vincula putemus eſſe eterna cōtra diaboli poteſtatem ⁊ vincula. Quibus diruptis vicit hoſtes ſamſon: de q̄b' dicitᷣ Ps. cxv. b Dirupiſti vincula mea. Qui vinculo xp̄i fuerit ligatus dicet: Siniſtra eius ſub capite meo: ⁊ dextera eius amplexabitᷣ me Cañ. ij. b. ¶ Oꝛig. Inde ad moſeroth: qđ eſt excludens: vt iam excludat ſuggeſtiones cōtrarij ſpirit' de cogitatiōibus ſuis: vñ Eccs. x. a. Si ſpūs poteſtatē habētis deſcēderit ſup te: locū tuū ne dimittas. Tenēdus eſt ergo locus. ⁊ excludēdus aduerſarius eſt: ne inueniat locū in coꝛde nr̄o: vñ Eph. iiij. e. Nolite locū dare diabolo.
28. māſ. k ¶ Baneiachā. Hier. Filij neceſſitatis vel ſtridoꝛis. xxviij. manſio. Nota numerū: q꜡ ſi ab vno incipias: ⁊ paulatim addens ad ſeptimū vſq̄ȝ ꝑuenies viceſimus octau' efficitᷣ. ¶ Hier. Baneiachā īterp̄tatᷣ filij neceſſitatis vel ſtridoꝛis. De his filijs dicitᷣ Ps. xxviij. a. Afferte dño filios arietū. Cum autē diuinis ſcripturis fueris erudit' ⁊ leges earū ⁊ teſtimonia ſcieris eſſe vincula charitatis: ⁊ cōtendēs cū aduerſarijs ligabis eos: ⁊ vinctos duces in captiuitatē: ⁊ de hoſtib' ⁊ captiuis efficies liberos dei. Et filij ſtridoꝛis timoꝛe iudicij vel ſupplicij: vbi eſt fletus ⁊ ſtridoꝛ dentium: deſerētes vincula diaboli: xp̄o colla ſubmittēt. ¶ Oꝛige. Poſt hec venitᷣ ad baneiachan: qđ ſignificat fontes vl' excolationes: vbi ſcȝ diuinoꝛū verboꝛū fontes haurit vſq̄ȝ quo excolet eos bibendo: vt nec minimū quidē mandatū p̄tereat: immo nec vnū iota: aut vnus apex de verbo dei in intellectu eius habeatᷣ ocioſus. l ¶ Montē gadgad. Hiero. Gadgad vl' galgath: interp̄tatᷣ nunci' vel actio vel cōciſſio. Non enī poſſum' facere filios neceſſitatis niſi p̄ceptoꝛes eoꝝ interfecerimus: nec parcat manus nr̄a armū aut extremū auricule extrahere de oꝛe leonis: ⁊ nūciauerimus p̄mia futura ⁊ accinctos eſſe in rebellādo docuerim': vñ Hiere. xlviij. b. Maledictus q̄ facit opus dei negligēter: ⁊ ꝓhibet gladiū ſuū a ſanguīe. Et dauid Ps. c. b. In matutīo īterficiebā oēs pec. ter. Poſt hec venitᷣ in gadgad qđ īterp̄tatᷣ tēptamētū vl' ꝯſtipatio: foꝛtitudo q̄dā ī deo: ⁊ munimē eſt aīe tēptamētū. Ita enī v̄tutib' admulcetᷣ vt videatᷣ abſq̄ȝ eo nec decoꝛe eē nec plene ⁊ id̄ ꝓficiētib' ad v̄tutē varie ⁊ frequētes māſiones in tēptatiōnib' fiūt: q̄s cū trāſieris applicab' in thabatha. Thabatha īterp̄tatᷣ bōa: ad bonū q̄ nō niſi p' tēptationū expimēta venitᷣ. 29. māſ. h
30. māſio m ¶ Iethebatha. Hier. Bonitas q̄ eſt xp̄s: vt cū ꝑueneri mus ad ꝑfectū virū ſacerdotalē ḡdū ⁊ etatē plenitudinis xp̄i in q̄ Ezechiel erat iux̄ fluuiū chobar poſſim' in. xxx. pſal. canere Dñe ī te ſperaui nō ꝯfun. in eter. Paſtoꝛ enī bon' ponit animā ſuā ꝓ oui. ſuis Ioh. x. b. n ¶ Hebꝛona. Hiero. Trāſitus. i. mūd'. j. Coꝛ. vij. f. Preterit enī figura hui' mūdi ī quē veniētes ſctī cupiūt ad melioꝛa trāſire. Ad hāc māſionē venit ver' hebꝛe'. i. trāſitoꝛ: q̄ dicere pōt trāſiēs Exo. iij. a. Videbo viſionē hāc magnā. vñ: Et nō dixerᷣt q̄ p̄teribāt: Bñdictio dñi ſup vos Ps. cxxviij. a. ¶ Oꝛig. Inde applicauerᷣt ī hebꝛona qđ eſt trāſitus. 31. māſio

Egreſſiqꝫ de hebrona/ caſtrame
a tati ſunt in aſiongaber. Inde ꝓ/
b fecti venerũt in deſertũ ſin: Hec
a ¶ Hiero. Sancta per antifraſim.
eſt cades. Egreſſiqꝫ de cades ca a
ſtrametati ſunt in mõte hoꝛ in ex b
tremis finibꝰ terrę edom. † Aſcẽ c
c ditqꝫ aarõ ſacerdos in mõtẽ hoꝛ
iubẽte dño: ⁊ ibi moꝛtuus eſt an
no q̃drageſimo egreſſionis filio/
rũ iſrl' ex egypto mẽſe q̇nto/ p̃ma
die mẽſis cũ eſſet annoꝝ cẽtũ vi/
d gintitriũ: Audiuitqꝫ chananę d
rex arad qui habitabat ad meri/
diẽ/ in terrã chanaã veniſſe filioſ
iſrael. Et pꝛofecti de mõte hoꝛ/
e caſtrametati ſũt in ſalmona: vn/
f de egreſſi venerunt in phinon.
Pꝛofectiqꝫ de phinon caſtrame
g tati ſunt in oboth: ⁊ de oboth ve e
¶ aceruus lapidũ trãſeuntiũ. i. ſctõs p̄ hoc ſeculũ ad alias mãſiones trãſeuntes.
h nerũt in ieabarim / q̃ eſt in finibꝰ
moabitaꝝ. Pꝛofectiqꝫ de ieaba
a ¶ foꝛtiter intellecta tentatio.
i rim fixere tẽtoꝛia i dibõgad. Vñ

A B qđ eſt tranſitus. Trãſeunda enĩ ſunt oĩa: que etiã ſi ad bona
venias opoꝛtet te ad melioꝛa trãſire/ vſqꝫ q̃ ad illud bonũ veni
32. mãſio as in q̃ ſp̄ debeas p̄manere. a ¶ In aſiongaber. Hiero.
Aſiõgaber ligna viri. Que. ſ. ſaltuũ ⁊ oĩm arboꝝ genera p̄nt
multutidinẽ gẽtiũ figurare. Hucuſqꝫ ſolitudo pharã. xviij. cõ
tinet mãſiões q̃ deſcripte in cathalogo
i ſup̄ioꝛe itinere nõ ponunt̃. ¶ Oꝛig.
Poſt hec venit̃ ad aſiongaber/ qđ in/
terpꝛetat̃ ꝯſilia viri. Si q̇s deſijt puer
eſſe ſenſibꝰ: p̄uenit ad cõſilia viri/ ſicut
ille qui dicebat. j. Coꝝ. xiij. d. Qñ aũt
factus ſum vir euacuaui q̃ erãt paruu/
li. Sunt ergo magna conſilia viri. vñ
Pꝛouer. xx. a. Aqua alta cõſiliũ in coꝛ
33. mãſio de viri. b ¶ In deſertũ ſin. Hiero.
Queſtio Querit̃ cur octaua. ſ. manſio. xxxiij. di
cat̃. Sed ſciendũ ꝙ pꝛioꝛ ſcribit̃ per ſa
mech l'ram/ ⁊ interp̄tat̃ rubꝰ vel odiũ.
Hec aũt p̄ ſade/ ⁊ interpꝛetat̃ manda/
tũ. Cades nõ (vt pleriqꝫ eſtimant) ſctã
dicit̃/ ſed mutata ⁊ trãſlata. vñ ĩ Geñ.
Hiras interrogat ſ̄m hebꝛaicã verita
tẽ: vbi eſt cadeſa. i. ſcoꝛtũ cuius habitꝰ
a ceteris feminis mutatus eſt. Sin au
tẽ ſancta ĩterpꝛetat̃ p̄ antifraſim: ſicut
parce dicũt̃: q2 minime parcũt/ ⁊ bellũ:
q2 non eſt bonũ/ ⁊ lucus: q2 non lucet.
In hac enĩ manſione moꝛit̃ maria ⁊ ſe
pelitur: ⁊ ꝓpter aquas cõtradictionis
moyſes ⁊ aaron offendũt dñm/ ⁊ ꝓhi/
bent̃ tranſire trans ioꝛdanẽ. Miſſiſqꝫ
nuncijs ad edom trãſitus petit̃ ⁊ nega
Nota tur. Quis timeret poſt tãtos ꝓfectos
murmur ppl'i: ⁊ offenſam magiſtroꝛũ/
⁊ vie tranſitus denegatos? Et nota ꝙ
poſt moꝛtẽ ꝓphetie ⁊ aquas ꝯtradictio
B nis idumeũ carneũ atqꝫ terrenũ tranſi
re non poſſũt. Sed egrediat̃ edom ad
uerſus eos in ppl'o multo/ ⁊ ĩ foꝛti ma/
nu. Interpꝛetatio quoqꝫ noĩs moꝛti ⁊
offenſe/ ⁊ negato trãſitui conuenit. vbi
enĩ mandatũ ibi peccatũ: vbi peccatũ
ibi offenſa: vbi offenſa ibi moꝛs. De hac mãſione dicit̃: Com/
mouebit dñs deſertũ cades. ¶ Oꝛige. Hinc iterũ ſin. i. tem
ptatio/ q2 nec aliter expedit hoc iter agere. Aurifex enĩ vas ne
ceſſariũ facere volens frequẽter admouet igni: ſubdit malleis
raſoꝛijs perſtringit vt purgatius fiat/ et ad ſpeciẽ quã ꝓſpicit
artifex perueniat. ¶ Oꝛige. Poſt hec venerũt ad pharan ca/
des qđ eſt fructificatio ſancta. Vides quo venit̃: vides: quia
34. mãſio poſt tẽptatõis ſulcos fructificatio ſctã ſubſeq̄t̃. Hoꝛ. Hiero.
Quidã interp̄tant̃ lumen/ nec errarent ſi p̄ aleph l'ram ſcribe
rẽt: alij pellẽ qui verũ dicerẽt ſi ibi eſſet eyn. Nõnulli foꝛamẽ
qđ poſſet accipi: ſi heth haberet elemẽtũ. Cũ autẽ legat̃ p̄ he:
ſ. 20. d magis mons intelligit̃. Et legi poteſt: Aſcendit aaron ſacer/
dos in mõtis montẽ. i. in verticem eius. Et nota nõ in monte
ſimpliciter/ ſed in mõtis mõte moꝛit̃ põtifex: vt dignus locus
meritis illius monſtret̃. Alius enĩ in valle/ alius in cãpis/ ali
us moꝛit̃ in mõte/ alius in mõte mõtis. Inde applicat̃ in mõ/
te hoꝛ: qđ interpꝛetat̃ montanus. Venit enĩ ad montẽ dei vt
fiat mons vber/ mons coagulatus. Vel ab eo ꝙ ſemp̄ in mõ/
te dei habitet dicit̃ montanꝰ. c ¶ Aaron ſacerdos in ⁊c̃.
Iſid. Eo anno moꝛtuus eſt aaron/ quo nouus ppl's terrã pꝛo
miſſionis intraturus erat. Et q̃qꝫ in monte eleaçaro ſacerdo
tiũ dereliquerit: ⁊ lex eos qui eã ĩpleuerint p̄ducat ad ſũmũ:
tñ ip̄a ſublimitas nõ eſt trãſfluẽta ioꝛdanis/ ſed ĩ extremis ter
renoꝛũ operũ finibus. Et plangit eũ oĩs ppl's. xxx. diebus.
Aaron plãgit̃: ieſus nõ plãgit̃. In lege deſcẽſus ad inferos.
In euãgelio ad p̄adiſum aſcẽſio. d ¶ Audiuitqꝫ. Iſi. Au/
diuit quoqꝫ cha. ꝙ veniſſet iſrl' in loco exploratoꝝ vbi quondã
ppl'm offendiſſe nouerat: inijt pꝛeliũ ⁊ captiuũ duxit iſrl'. Rur
ſum in eodẽ loco expugnat̃: ex voto victoꝛ vincit̃/ ſuperãt vi/
cti. Per qđ ĩtelligimꝰ vt cũ nos auxilio dei deſtitutos hoſtes
captiuauerint nõ deſperemꝰ ſalutẽ/ ſ3 iterũ pugnemꝰ. Põt fie
ri vt vincamus vbi victi ſumus. Appellatqꝫ nomẽ loci illius
35. mãſio hoꝛma. i. anathema. e ¶ In ſalmona. Hiero. Caſtrame/
tati ſũt in ſalmona. deinde in phinon. He due mãſiões. xxxv
et. xxxvi. in oꝛdine hiſtoꝛie nõ habentur / ſed ſcriptũ eſt ꝓ eis.
ſ. 21. a Egreſſi de mõte hoꝛ p̄ viã marꝫ rubꝛi vt circũirẽt terrã edom.
Ex quo

Ex quo oñdit̃ in finibus ⁊ in circũitu terre edom eas poſitas: C
nec de mõte legit̃. Pꝛofecti de mõte hoꝛ: caſtrameti ſũt in ſal.
vel in phinon. Sed poſt ambitũ terre idumeoꝛũ venit ad ex/
tremũ ⁊ ait: Pꝛofecti filij iſrl' caſtrametati ſũt in oboth. Nec ſ. 21. c
dixit ꝓfecti ſũt de illo in illũ locũ: quia duas mãſiones pꝛeter
miſerat: q̃s cũ in ſupputatiõe tacuerit
reddit eas in ſũma. In his aaron moꝛ
tuo ppl's murmurat ꝯtra dñm ⁊ moy/
ſen: manna faſtidiũt/ a ſerpẽtibꝰ vulne
rant̃. ¶ Oꝛige. Sequit̃ poſt hec mã/
ſio ſalmona/ qđ interpꝛetat̃ vmbꝛa poꝛ
tionis. Hec puto eſt vmbꝛa: de qua di
cit̃ Tre. iiij. d. Spũs vultus nr̃i chꝛi/
ſtus dñs: cui diximus: In vmbꝛa tua
viuemꝰ in gentibꝰ. Illa quoqꝫ vmbꝛa † ſ. 20. d
ſimilis eſt huic de qua dicit̃ Luc̃. j. d.
Et ſpũs dñi obumbꝛabit tibi. Vmbꝛa
ergo poꝛtionis nr̃e q̃ nobis opacitatẽ
p̄ſtat: ab oĩ eſtu tẽtationũ chꝛiſtus eſt ⁊
ſpũſſctũs. ¶ Hiero. Salmona: ima/
gũcula: q2 ibi exp̄ſſa eſt imago ſaluato/
ris p̄ ſerpẽtẽ eneũ q̇ in ligno pepẽdit.
f ¶ Phinon. Os: q2 cũ paſſionẽ fi/ 36. mãſio
lij dei cognoſcimꝰ qđ coꝛde credimus:
oꝛe ꝓñciamus: ſ̄m illđ Ro. x. b. Coꝛ
de creditur ad iuſticiam ⁊c̃. ¶ Oꝛige.
Hinc venit̃ ad phinon qđ putamꝰ eſſe
oꝛis parſimoniã. Qui enim potuerit
myſteriũ chꝛiſti ⁊ ſpũſſcti intueri: ⁊ vi/
derit vel audierit q̃ nõ lic3 hoĩ loq̇: ne/
ceſſario habebit oꝛis parſimoniã: ſciẽs
q̇bus qñ vel quõ de myſterijs diuinis
opoꝛteat loqui. g ¶ Oboth. Magi 37. mãſio
vel phitones: q2 poſt imaginẽ dei qui
in coꝛde rõne monſtrat̃/ ⁊ ꝯfeſſionẽ fi/
dei q̃ oꝛe ꝓfert̃: ꝯſurgent ſerpentes ⁊
malefice artes ad bella nos ꝓuocant.
S3 oĩ cuſtodia ſeruãtes coꝛ nr̃m: obtu D
remꝰ aures nr̃as ne audiamꝰ voces in
cãtantiũ ⁊ carmina ſirenarũ. ¶ Oꝛig.
Poſt hec venit̃ in oboth. Cuiꝰ noĩs q̃
uis nõ inuenerimꝰ interp̄tatõe3 nõ du
bitamꝰ ſicut in ceteris/ ⁊ in hoc ꝯſequentiã ꝓfectuũ ꝯſeruari.
h ¶ In finibꝰ mo. Significat ſ̄m l'ram ꝙ hucuſqꝫ fuerũt in
finibꝰ idumeoꝝ/ ⁊ nũc veniũt ad terminos moab. ¶ Oꝛige. 38. mãſio
Sequit̃ poſt hec mãſio gai. i. chaos: appꝛopiãt enĩ p̄ hos effe
ctus ad ſinũ abꝛae q̇ ait: Luc̃. xvi. g. Inter nos ⁊ vos magnu3
chaos firmatũ ẽ/ vt cũ laçaro req̇eſcat. i ¶ In dibongad. 39. mãſio
Hiero. Dibongad. xxxix. mãſio. Pꝛo hac in oꝛdine hiſtoꝛie le
git̃: q2 poſtqꝫ caſtrametati ſũt in ieabarim in finibꝰ moab ꝯtra
oꝛtũ ſolis: inde ꝓfecti ſũt ⁊ deuenerũt ad toꝛrẽtem çared: ⁊ in
de ꝓficiſcẽtes caſtrametati ſunt trãs arnon/ q̃ eſt in ſolitudine
finiũ amoꝛrei: eo ꝙ arnon in terminis ſit moabitarũ ⁊ amoꝛ/
reoꝛũ: poſt dibongad bellũ gerit̃ ꝯtra ſeon regẽ amoꝛreoꝝ ⁊
og regẽ baſan. vñ dicimus q2 cũ venerimꝰ ad ſummũ/ nõ ſup̄/
biamus: ſed ecõtrario ſolitudinẽ nobis ꝓpoſitã nouerimus.
¶ Oꝛige. Inde venit̃ iterũ ad dibongad: qđ interp̄tat̃ apia/
riũ tẽptationũ. O mira ꝓuidentie cautela diuine. Iã viatoꝛ
celeſtis ſumme p̄fectioni ꝓximus fit ſuccenſione virtutũ: tñ ei
tẽptamẽta nõ deſũt/ ſed noui generis audio tẽptamẽta. Apis Apis
laudabile animal in ſcripturis eſt/ cuius laboꝛibus ⁊ reges ⁊
mediocres ad ſanitatẽ vtunt̃: qđ recte de v̄bis ꝓpharũ ⁊ apo
ſtoloꝝ/ ⁊ omniũ q̇ ſacra volumina ſcripſerunt accipit̃. Et hoc
esse apiariũ

Nico. de lyra

a ¶ Egreſſiqꝫ de cades. Hic deſcribunt̃ manſiones a
cades vſqꝫ ad ioꝛdanem excluſiue/ ⁊ ſunt nouem manſiones.
b ¶ Caſtrametati ſũt in mõ. hoꝛ. Iſta eſt p̄ma poſt egreſ
ſum de cades. c ¶ Aſcẽditqꝫ aaron ⁊c̃. Et ibi moꝛtuꝰ eſt ſi
cut dictum fuit ſupꝛa. xx. ca. Dicunt tamen aliqui ipſum moꝛ/
tuũ fuiſſe in moſeroth/ ſicut dictũ fuit ibidẽ. d ¶ Audiuitqꝫ
chananeus. ſ. moꝛtem aaron ⁊ aduentum filioꝛum iſrael: ⁊
ex moꝛte aaron que acciderat fuit audacioꝛ ad inuadendũ fili
os iſrael: q2 credebat diuinũ adiutoꝛiũ ab eis elongatũ/ eo ꝙ
aaron qui oꝛabat pꝛo ppl'o ⁊ offerebat ſacrificia moꝛtuꝰ erat.
e ¶ Venerunt in ieabarim. In hebꝛeo habet̃: In ijeaba/
rim. i. in ſolitudinibꝰ abarim. Eſt enĩ abarim nomen montis
iuxta quẽ ſunt ſolitudines in quibus fixerunt tentoꝛia.

 ✠ Supꝛa ioꝛ

a egreſſi/caſtrametati ſunt in hel/
mondeblathaim. Egreſſiqꝫ de
b helmondeblathaim/venerūt ad
mōtes abarim ꝯtra nabo. Pro
fectiqꝫ de mōtibꝰ abarim trāſie/
c rūt ad cāpeſtria moab ſupra ior a
danē contra hiericho: Ibiqꝫ ca b
ſtrametati ſūt de bethſimō vſqꝫ
ad belſathim in planioribus lo/
cis moabitaꝝ/vbi locutꝰeſt dn̄s c
ad moyſen: Precipe filijs iſrl̄ ꝛ d
d dic ad eos: Qn̄ trāſieritꝭ iorda/
¶ poſſeſſionē virtutū.
e nē intrātes terrā chanaā/diſper e
¶ mentis.
f dite cunctos habitatores regio

E J eſſe apiariū omnē numerū ſcꝫ diuinarū ſcripturarū puto. Eſt
ergo his q̄ ad ꝑfectionē tendūt: etiā in hoc apiario tēptatio:
video in hoc apiario tēptationē/cū dicit̄ Deut.xvij.a. Uide
ne aſpiciēs ſolē ꝛ lunā adores ea q̄ ſeq̄ſtrauit dn̄s deus tuus
gentibus: ꝛ alibi. Deos nō maledices. Et in nouo teſtamē.
Quid me vultis occidere hominē qui
veritatē locutus ſum vobis Joh.viij.
e. ꝛ alibi: Propterea in parabolis lo/
quar eis: vt videntes nō videāt: ꝛ au
diētes nō intelligāt ꝛc. Matth.xiij.b
Apoſtolꝰ quoqꝫ ait.ij.Cor.iiij.a. In
q̄bus deus huiꝰ ſeculi excecauit mētes
infideliū: ꝛ multa hmōi tēptamenta in
diuino apiario inuenies: ad q̄ neceſſe
eſt euenire vnūqnēqꝫ ſanctoꝝ vt etiam
ꝑ hec q̄ꝫ ꝑfecte ꝛ pie de deo ſentiat co/
gnoſcat̄. a ¶ Helmōdeblathaim.
Qđ interpretat̄ ꝯtēptus palatoꝝ: vel
opprobrioꝝ. Ut intelligamus oīa dul
cia ꝛ illecebras voluptatū in hoc ſecu/
lo cōtemnendas: ꝛ opprobria diligen
da. Que ſi falſo obijciant̄ beatitudinē
pariūt. Uel nō offert̄ ī ſacrificijs dei
ꝛ cera que dulcia cōtinet in tabernacu
lo nō lucet: ſed oleū puriſſimum qđ de
oliue profert̄ amaritudine. Mel enī di
ſtillat de labijs meretricis de quo pu/
to myſtice guſtaſſe ionathan vir popu/
li ꝑcibus liberatū. ¶ Orig. Poſt hec
venit̄ in helmondeblathaim: qđ inter
pretat̄ contēptus ficuum.i.vbi contēpnunt̄ penitus terrena.
Niſi eniꝫ cōtempta fuerint que delectare vident̄ in terris ad
celeſtia trāſire nō poſſumꝰ. b ¶ Uenerūt ad montē aba
41.māſio rim ꝛc. Quadrageſima ꝑma manſio vertit̄ in montes tranſ
euntiū: ꝛ eſt cōtra faciē montis nabo. ¶ Sequit̄ manſio aba
rim qđ eſt trāſitꝰ cōtra naban: qđ eſt abſceſſio. Ubi enī ꝑ has
oēs virtutes anīa tranſierit: ꝛ ſummā ꝑfectionis aſcenderit:
tranſit iaꝫ de ſeculo ꝛ abſceſſit ſicut Enoch qui nō inuenieba/
tur: quia tranſtulit illum deus. Qđ ſi videat̄ adhuc in ſeculo
eſſe ꝛ in carne habitare: tamē nō inueniet̄ in vllo ſcl̄ari actu:
E q: tranſtulit illum deus in regionē virtutum. ¶ Hiero. Hic
moritur moyſes: terra ꝓmiſſionis ante ꝯſpecta. Nabo inter
pretat̄ concluſio: in qua finit̄ lex ꝛ nō inuenit̄ eius memoria:
ſed gratia euangelij ſine fine ꝑſeuerat. Et notandū ꝙ manſio
tranſeuntiū in montibus ſita eſt: et adhuc profectu indiget.
Poſt montana enim ad campeſtria moab et iordanis fluen/
ta deſcēdimus: qui interpretat̄ deſcenſio. Nihil eniꝫ tam pe/
riculoſum q̄ꝫ glorie cupiditas ꝛ iactantia: ꝛ animus cōſcien/
tia virtutū tumidus. c ¶ Ad campeſtria moab. Hiero.
42.māſio In quadrageſimaſecūda manſione que extrema eſt: reſidens
populus benedicit̄ a balaam: ꝛ maledictio mutat̄ in laudes:
fornicat̄ cum filiabus madian: ꝛ phinees fornicātes cum pu/
gione tranſfigit/numerat̄ rurſus ppl̄us: numerant̄ ꝛ leuite:
vt interfectis peſſimis nouus dei ppl̄us cenſeat̄. Filie ſalpha
at hereditatē iudicio dn̄i accipiūt inter fratres: nec femineus
ſexus a poſſeſſione dn̄i excludit̄. Jeſus moyſi in monte ſucce/
dit: ꝛ diſcit a lege que ſpiritaliter debeat offerre in eccleſia: q̄d
per ſingulos dies/quid in ſabbato/ quid in calendis/quid in
paſcha/quid in pentecoſte/quid in neomenia mēſis ſeptimi/
q̄d in ieiunio eiuſdē menſis die decimo / quid in ſcenophegia
quādo figunt̄ tabernacula: Quintodecimo die menſis eiuſ/
dē: vxorū ꝛ filiorū vota ſine auctoritate ꝛ patrū ꝛ virorū caſſa
memorant̄. Bellum cōtra madianitas: mors balaā: prede di
uiſio: oblatio ex ea in tabernaculo dei. Ruben ꝛ gad ꝛ dimi/
dia tribus manaſſe circa iordanē in heremo poſſeſſionē acci/
piunt. Plurima enī habebant iumēta: nec adhuc poterāt ha
bitare in tēplo: docet̄ populus vt in terra ſancta idola deſtru
at: ꝛ nullus de prioribus habitatoribus ſeruet̄. Deſcribitur
olim cupita ꝓuincia ꝛ duarum ꝛ ſemis tribuū hereditas ſepa
ratur: numerant̄ tribuū principes qui terrā intrare debeant
ſanctā: quadragintaduas vrbes cuꝫ ſuburbanis ſuis vſqꝫ ad
mille paſſus per circuitum leuite accipiunt: quot ſunt ſcꝫ man
ſiones. Addunt̄ ſex vrbes fugitiuorū: tres intra iordanem: ꝛ
tres vltra: vt ſint quadragintaocto qui fugitiuoꝝ ſuſcipi: qui
interfici debeāt: ꝛ vſqꝫ ad mortē ſummi pontificis reſeruari.
Succedit deuteronomiū: ſecūda lex meditatoriuꝫ euangelij.
Ibi breuiter diſcimus que inter pharā et thophel ꝛ laban et
aſeroth ꝛ loca aurea: abiecto iuda infeliciſſimo.xi. diebus: in
via de choreb

via de choreb per viam mōtis ſeir vſqꝫ cadeſbarne moyſes ſit G
populo locutus. Et extremū canat canticum in quo ſynago/
ga proijcit̄: ꝛ eccleſia dn̄o copulat̄. Impinguatus ꝛ incraſſa/
tus ac dilatatꝰ ꝛ recalcitrauit et oblitus eſt dei ſaluatoris ſui
ꝛc. Deut.xxxij.d. Benedicunt̄ filijs iſrael: et rurſus in ſimo
ne iudas miſerandus excludit̄. Aſcen
dit moyſes ad montē nabo in vertice
phaſga: qui eſt cōtra hiericho: ꝛ oſten
dit ei dn̄s omnē terrā galaad vſqꝫ ad
dan: ꝛ neptalim: ephraim ꝛ manaſſen
et vniuerſam terrā iuda vſqꝫ ad mare
magnū contra auſtrū ꝛ regioneꝫ cam/
peſtrē hierichontine ciuitatis palma/
rum vſqꝫ phegor. Quis poteſt tanta
myſteria explanare: qui in extremis le
gis huius vite finibus conſtitutus nō
intelligit ſemꝑ ibi eſſe pugnandum: ꝛ
tunc plenam victoriā dari ſi fuerit in
campeſtribus belſathim: qđ interpre/
tatur luctus ſpinaꝝ ꝛ fleuerit antiqua
peccata: ꝛ ſpinas que ſuffocauerūt ſe/
mentē verbi dei: de quibus dicit̄ Pſ.
xxxi.b. Uerſatus ſum in miſeria dum
mihi configitur ſpina. Orige. Ultima
manſio eſt ab occidēte moab iuxta ior/
danem. Hic enī curſus propterea agi
tur vt perueniat̄ ad flumen dei ſapien
tie: ſcꝫ et ſcientie: vt purificati terram
ꝓmiſſionis intremus. In litterario lu Nota t
do vbi pueri elementa ſuſcipiunt: alij ſtudio li
dicunt̄ abecedarij: alij ſyllabarij: alij nominarij: alij calculato rio
res dicunt̄. Et cum audierimus hec oīa puerorū profectus
agnoſcimus. Similiter in liberalibus ſtudijs cum locū recita
re vel locutionē vel laudem: vel alias per ordinem materias
audierimus ex materie nomīe profectū adoleſcentis aduerti/
mus. Per hec ergo locorū quaſi materiarū nomīa in diuinis
eruditionibus ꝓfectus indicant̄: ꝛ ſicut illi in ſingulis immo
rantes q̄ſi manſiones faciūt: ꝛ de vna ad aliam tendūt: ita hic
manſionū nomīa ꝛ ꝓfectiones ab vna vſqꝫ ad aliam profectū
mētis indicāt ꝛ incremēta virtutū. d ¶ Trāſieritis iorda b
nē.i. cum baptiçati fueritis: quaſi cum depoſito veteri homīe
cum actibus ſuis indueritis nouū qui renouat̄ in agnitione
dei. e ¶ Diſperdite. Cum terrā ſanctā repromiſſionis in/
gredimur: ſimul cum idolatria etiā oīa vitia extinguimus.
f ¶ Habitatores. Malignos ſpiritus fantaſmata vitiorū
cum ſuggeſtionibꝰ ſuis: vn̄ Pſ.cxxxvj.b. Beatꝰ qui tenebit
et allidet

Nico.de lyra

a ¶ Supra iorda.cō.hie. ita ꝙ iordanis fluuiꝰ erat in
ter exercitū filioꝝ iſrl̄ ꝛ hiericho q̄ eſt ciuitas terre ꝓmiſſiōis.
b ¶ Ibiqꝫ caſtra. ſunt de bethſi. vſqꝫ ad belſa. in hoc
oſtendit̄ q̄ꝫtum ſpaciū tenebat exercitꝰ.ſ. de vno iſtorū locorū
vſqꝫ ad aliū. Dicit aūt Ra. Sa. ꝙ ſunt ibi.xij. miliaria: ſꝫ nō
eſt veriſimile ꝙ exercitꝰ tm̄ ſpaciū occuparet: maxime q: caſtra
erāt ſituata in quadro circa tabernaculū vt dictū fuit.ſ.ij.ca.
c ¶ Ubi locutꝰ eſt dn̄s ad moy. illa q̄ ſequunt̄ in iſto lib.
ꝛ Deut. q̄ꝫtū ad magnā ptē. In Deut. enī multa replicant̄ q̄ Māſio
fuerāt antea ſibi dicta a dn̄o. Sciendū aūt ꝙ ꝑdicte māſiōes numeru
in vniuerſo fuerūt.xlij. quarū filij iſrl̄ fecerūt.xiiij. ꝑmo anno
egreſſionis ſue de egypto: ꝛ in principio ſecūdi anni: ſcꝫ vſqꝫ
ad locū vnde miſſi fuerūt exploratores. Itē octo feceūnt qua
drageſimo anno: ſcꝫ a monte hor excluſiue vſqꝫ ad iordanē: et
ſic patet ꝙ tēpore intermedio qđ fuit fere.xxxviij. annorū filij
iſrael fecerūt tm̄ viginti manſiōes: ex quo ptꝫ ꝙ licꝫ dictū fue
rit.ſ.xiiij.ca. ꝙ filij iſrl̄ eſſent vagi ꝑ deſertū toto illo tpe: non
tn̄ ſic eſt ītelligendū ꝙ eſſent quaſi ſic in cōtinuo motu de loco
ad locū: ſed aliqn̄ in vno loco diu māſerūt: q: tādiu manebāt
in vno loco q̄ꝫdiu nubes ſtabat ſuꝑ tabernaculū. d ¶ Pre/ Diuiſio
cipe filijs iſrl̄. Supra deſcriptꝰ eſt ſtatus ppl̄i in itinere ꝓ/
cedētis: hic cōſequēter deſcribit̄ ſtatus eius ad terminū acce
dētis: vbi ꝑmo ꝑcipit̄ idolatrie deſtructio. ſcđo deſcribit̄ terre
ꝓmiſſionis limitatio/ibi: Locutuſqꝫ eſt. tertio terre limitate
diſtributio/ibi: Precepitqꝫ moyſes. Circa ꝑmū dicit̄: Preci
pe filijs iſrael: auctoritate mea vt ſint ad hoc firmiter obliga/
ti. Quādo trāſieritꝭ iordanē. Sequit̄: e ¶ Diſꝑdite cun/
ctos habita. regio. illi. Intantū enī multiplicati erāt iniq
tates eoꝝ ꝙ ſententia mortis erat a deo data ſuꝑ eos: ſm̄ qđ
predictū fuerat abraā: Gen̄.xv.d. Nondū enim cōplete ſunt
iniquitates

A B ⁊ allidet paruulos ſuos ad petrã. a ¶ Pluribus dabitis latiorẽ. Quia qui habẽt copiã virtutũ latitudinẽ ſperãt premiorũ. Qui autẽ paucitate virtutũ cõtenti ſunt: ſm̃ meritum ſuum retributionẽ accipiũt: vnde. ij. Cor. ix. b. Qui parce ſeminauit parce ⁊ metet ⁊c̃.

Sed cum illis rapient in nubibus obuiã chriſto in aera: ſiue L oẽs in aere (ſicut Paulus dicit) ꝑmanſuri: ſiue etiã aliqui ad paradiſum aut ad alia quelibet (ex multis manſionibus que apud patrẽ ſunt) loca trãſferendi. Diuerſitas autẽ tranſlationis ⁊ gloria ſm̃ merita cuiqꝫ p̃ſtabit. Et erit vnuſq̄ſqꝫ in ordine ſuo. Unuſquiſqꝫ ergo ĩ reſurrectione: aut in tribu ruben aſcribetur: q: in morib⁹: vel in actibus: vel in vita: ipſi ruben aliq̄d ſimile et cõſanguineũ habuit. Alius in tribu ſymeon: forſitan ꝓ obedientia. Alius in tribu leui: qui ſcꝫ bene prefuit ſacerdotio: vl' bñ miniſtrans gradũ ſibi bonũ acq̄ſiuit. Ali⁹ in tribu iuda: qui regio ſpiritu populũ ſuũ: ſenſus ſcꝫ mentis ⁊ cogitationes ☞ cordis bene

Nico. de lyra

⁂ iniq̃tates amorreorũ. q. d. qñ implebunt tunc occidentur: ⁊ filij tui poſſidebũt terrã. a ¶ Confringite vitulos. i. aras. b ¶ Et ſtatuas comminuite. i. idola que erant ſup altaria. c ¶ Atqꝫ oĩa excelſa va. q: in montibus altis fiebãt edificia ⁊ plãtabant arbores ad idolatriã exercendã: ⁊ oĩa talia p̃cipiunt deſtrui vt tolleret idolatria ⁊ memoria ei⁹ de terra illa q̃ erat deputata cultoribus vnius veri dei. d ¶ Quã diuidetis ſor. ⁊c̃. hoc eſt expoſitum. ſ. xxvj. Si aũt nolueritis. Sequit: e ¶ Erũt vobis q̃ſi claui in ocu. ⁊c̃. i. mortales aduerſarij. f ¶ Et quicq̄d illis face. cogita. mortẽ inferẽdo. g ¶ Uobis faciã. eo ꝙ nolueris exeq̄ iuſticiã meã.

¶ alij titulos vel idola.
nis illius: confringite vitulos: et a
ſtatuas cõminuite / atqꝫ oĩa ex b c
¶ ſuperbiã carnis.
celſa vaſtate / mũdãtes terrã / ⁊ ha/
¶ carnalem animã a ſqualore vitiorũ.
bitãtes in ea. Ego eni dedi vob
illã in poſſeſſionẽ / quã diuidetis d
a vobis ſorte. Plurib⁹ dabitis latiorem / et paucis anguſtiorem. Singulis vt ſors ceciderit / ita tribuetur hereditas. Per tribus ⁊ familias poſſeſſio diuidet. Sin autẽ nolueritis interficere habi/
a ¶ malignos ſpũs ⁊ vitia. b ¶ mẽtis vel
tatores terre / qui remanſerint e/
carnis. ¶ conſciẽtie punctiones.
rũt vobis quaſi claui in oculis: c
¶ ne quieſcatis.
⁊ lancee in lateribus: ⁊ aduerſabuntur vobis in terra habitatio
a ¶ interitũ. ſ. hoſtiũ: nõ ſolatiũ amicorũ.
nis veſtre: ⁊ quicquid illis face/ f
re cogitaueram / vobis faciam. g

b LOcu Ca. XXXIIII b
tus eſt dñs ad moy/
ſen dicens: Precipe
filijs iſrl': et dices ad
eos: Cum ingreſſi fueritis terrã chanaan ⁊ in poſſeſſionẽ vobis ſorte ceciderit: his finib⁹ terminabit. Pars meridiana ĩcipiet a ſolitudĩe ſin: que iuxta edom: et habebit terminos ꝯtra orẽtẽ i mare ſalſiſſimũ / qui circũibunt k auſtralẽ plagam per aſcenſum ſcorpionis: ita vt tranſeant in ſenna: et perueniant ad meridiẽ
¶ vel vnde.
vſqꝫ ad cadeſbarne: Inde egredient confinia ad villam nomine adar: et tendent vſqꝫ aſemona: Ibitqꝫ per gyrũ termin⁹ ab aſemona vſqꝫ ad torrẽtem egy/ l
pti et maris magni littore finiet: m
Plaga aũt occidẽtalis a mari n
a ¶. i. a mari vſqꝫ ad mare: a torrẽte. ſ. riuo corulo q̃ mari ĩfluit vſqꝫ emath vrbẽ ſyrie.
magno incipiet ⁊ ipſo fine clau/

Ni. de ly.

LOcut⁹ Ca. XXXIIII eſt dñs. Hic deſcribit terre ꝓmiſſionis limitatio. Cuius vna ratio fuit: q: aliq̃ erãt p̃cepta in lege q̃ obligabãt tm̃ in terra illa: et aliq̃ etiã q̃ nõ poterãt fieri extra: ſicut edificatio tẽpli ⁊ oblatio ſacrificij: ⁊ iõ debuerũt limites huius terre determinari: ⁊ p̃mo determinat termin⁹ partis meridionalis / cuꝫ dicit: Pars meridiana incipiet ⁊c̃. i ¶ Et habebit termi. ⁊c̃. i. mare mortuum: qḋ eſt ita ſpiſſum ⁊ ſalſum ꝙ nõ eſt nauigabile: neqꝫ piſces poſſunt ibi viuere: vt dicit phs. ij. Metheoroꝝ. Ille eſt loc⁹ vbi q̃nqꝫ ciuitates fuerũt ſubuerſe: vt habet Geñ. xix. ⁊ in illo loco deſcẽdit iordanis fluuius. Illud igit mare erat in angulo ꝯiungẽte partẽ oriẽtalẽ terre ꝓmiſſionis ⁊ meridionalẽ. k ¶ Qui circũibũt auſtra. ⁊c̃. mons eſt in latere meridionali illius terre ſic noĩat⁹ q: ſcorpiones erãt ibi in multitudine. l ¶ Uſqꝫ ad torrentẽ egypti. hic eſt nilus ſm̃ aliquos: ſm̃ alios ṽo qḋ videt ꝓbabilius eſt q̃dã torrẽs deſcẽdẽs in mari mediterraneo vocat⁹ Rinocorula: ⁊ eſt in extremitate terre ꝓmiſſiõis v̄ſus meridiẽ. m ¶ Et magni ma. lit. fi. i. littore mar' mediterranei: qḋ d' hic mare magnũ reſpectu mar' mortui: a quo incipit termin⁹ meridionalis terre ꝓmiſſionis vt p̃dictũ eſt: ⁊ finit littore maris mediterranei. n ¶ Plaga aũt occidẽtalis. Hic deſcribit terminus occidẽtalis qui eſt totus ſup littus maris mediterranei. ⁂ Porro ad ſeptẽ

Moraliter. b ¶ Locut⁹ eſt dñs. In hoc ca. deſcribunt termini terre ꝓmiſſiõis ſm̃ q̃ttuor ptes orbis q̃ ſunt: oriens / occidẽs / aq̃lo / meridies. Per terrã ṽo ꝓmiſſionis ſignificat terra viuentiũ ſiue vita btã q̃ nõ eſt ꝓprie loquẽdo celũ empyreũ. Nã oẽs angeli ſm̃ doctores catholicos fuerũt ibi creati: nõ tñ tunc fuerunt beati: q: ſic nulli cecidiſſent: qḋ eſt falſum: igit terra viuentiũ qḋ idẽ eſt ꝙ vita btã dupl'r accipit. Uno mõ obiectiue: ⁊ ſic ipſe deus eſt vita beata: nec habet terminos: ſed eſt ĩfinita: Baruch. iij. c. O iſrl' q̃ magna eſt dom⁹ dei ⁊ ingẽs loc⁹ poſſeſſionis ei⁹: magn⁹ ⁊ nõ habꝫ ꝯſummationẽ: excelſus ⁊ ĩmẽſus. Alio mõ accipit ſubiectiue ꝓut eſt formaliter in ipõ btõ: ⁊ ſic eſt terminata vita btã: hui⁹ termini ſic pñt aſſignari. ſ. ab oriẽte claritas diuĩe viſiõis ſic ab oriẽte nobis ꝓuenit ort⁹ lucis: a meridie ṽo ſuauitas fruitiõis ꝓueniens ex ſeruore dilectiõis: ſic a meridie ꝓuenit feruor caloris: ab occidẽte firmitas teptatiõis: certi eni ſũt oẽs bti ꝙ nll'o mõ cadẽt a ſua btĩtudĩe. ab aq̃lone ṽo a q̃ ẽ oẽ malũ: Hiere. i. c.

Diuiſio

Phus

D

Moralit

Terra promiſſionis

Glo. ordi. C. XXXIIII

Quis dignus ſit numerari

LOcut⁹ eſt dñs ⁊c̃. Orig. Diuinis numeris nõ oẽs digni ſunt: ſed certis prerogatiuis deſignant: q̃ intra numeꝝ dei cõprehendunt. Uñ in hoc libro neqꝫ mulieres nomĩant ꝓ feminea. ſ. infirmitate: neqꝫ ſerui vita ⁊ morib⁹ degeneres: nec egyptij q̃ ppl'o dei erant admixti qui alienigene ⁊ barbari: ſed ſoli iſraelite. Neqꝫ illi oẽs ſꝫ a. xx. annis ⁊ ſupra. Nec ſola etat' habet obſeruatio: ſꝫ q̃rit ſi habeãt robur aptũ bello. Precipit enĩ vt numeret oĩs qui ꝓcedit in virtute. Puerilis etas nõ numerat: niſi forte p̃mogeniti ſint: aut ſacerdotali aut leuitica ſtirpe deſcẽdãt. Si enĩ hec ad litterã cõſiderent: q̃s dabit ꝑfectus his qui ſacris voluminib⁹ geſtiunt erudiri: B Docet aũt p̃ſens lectio q̃d ſit trãſcendere puerilẽ inſipientiã. Si enĩ deſiero paruulus eſſe ſenſib⁹: ⁊ vir effect⁹ depoſuero q̃ ſunt paruuli ⁊ effect⁹ iuuenis vincã malignũ: ꝓcedam in virtute iſrl': ⁊ dignus diuinis numeris cõputabor. Dum ṽo ineſt alicui noſtrũ puerilis vl' lubricus ſenſus / vel feminea ⁊ reſoluta ſegnities: dum egyptios ⁊ barbaros gerim⁹ mores: in ſacrato numero eſſe non meremur. Innumeri enĩ ſunt q̃ pereũt: numerati aũt q̃ ſaluant: vñ Pſ. cxlvj. a. Qui numerat multitudinẽ ſtel. ⁊c̃. Chriſt⁹ etiã capillos diſcipulorũ dicit eſſe numeratos: capillos ſcꝫ illius capitis: q̃ in nazareis erãt. Quib⁹ inerat virtus ſpũſancti ad proſternendos alienigenas ṽtutes ſcꝫ animi: ⁊ multitudineꝫ ſenſuũ qui de p̃ncipali mẽtis tanq̃ʒ de capite apl'oꝝ ꝓcedebãt. ¶ Locut⁹ eſt ergo dñs ad moyſen in deſerto ſina. Illa ſcꝫ q̃ ſuperius breuiter cõprehendimus vbi precipit numerari a. xx. annis ⁊ ſupra: oĩs qui ꝓcedit in virtute iſrael ⁊c̃. Si q̃s ergo ꝓcedit in virtute ille numerat. Nec in q̃licũqꝫ virtute vel egyptioꝝ vel aſſyriorũ vel grecorũ: ſed in virtute iſrael: q̃ a deo per ſcripturas diuinas docet: ⁊ ꝑ fidẽ apoſtolicã ⁊ euãgelicã tradit. ¶ Orige. Ratio quoqꝫ tribuũ / diſtinctio ordinũ / ſocietas familiarum / ordinatio caſtroꝝ / ingẽtia prodit ſacramẽta. Certa expectatio eſt nobis reſurrectiõis mortuoꝝ / cum hi qui viuũt qui relicti ſunt nõ preuenient in aduẽtu chriſti eos qui dormierũt.

Tropolo.

Teſ. 4. d

E coꝛdis bene rexit. Singulis quoq; tribubus ſociabiť: qui eis aliquid cognatū/ vel in actibus vel in moꝛibus habuit. Illud etiā ꝙ ſocia cōnexione tribuū: caſtroꝝ poſitio/ ⁊ metatiōis oꝛdo deſcribiť: pertinet ad aliquē ſtatū in reſurrectione moꝛtuorum. Oꝛ tres ad oꝛientē dicunť eſſe tribus: tres ad occidētē: tres ad mare/ ⁊ tres vltiē ad aꝗlonē (q̇ durus diciť ventus) et ꝙ tribus iuda que regalis eſt: ad oꝛientē ſtatuiť de q̄ oꝛtus eſt dñs noſter/ nō puto ocioſuʒ. Et ꝙ iſachar huic iungiť: ⁊ çabulon et ꝙ in q̄ttuoꝛ partes trinus iſte numer⁹ oꝛdinať. Que q̄uis poſitionū ſuaꝝ diuerſas habeant qualitates: oēs tñ in trinitatis numero ꝯtinenť: qꝛ ſub vno numero patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti cenſentur oēs qui ex .iiij. oꝛbis partibus venientes inuocāt nomen dñi: Recūbentes cū abꝛaam/ iſaac ⁊ iacob in regno dei. Matt. viij. b. Ego aūt impa/rē me iudico ad enarranda numeroꝝ myſteria. Sed feſtinādū nobis eſt ad verū ieſum: pꝛius tñ pedagogo moyſe vtentes/ ⁊ apud eū multa rudimēta infantie deponētes. Tendamus ad ꝑfectionē chꝛiſti. Moyſes enī non multa bella cōpꝛeſſit/ ieſus oīa bella cōpeſcuit/ pacē oībus dedit. Conſiderandū etiā ꝙ egreſſus de egypto ppl's nō ſtatim numerať. Adhuc eniʒ ꝑſequebať pharao. Nec cū mare rubꝛū tranſiens venit in deſertū: nōdū enī fuerat tēptatus: nōdū ab hoſte īpugnatus. Confligit aduerſum amalech ⁊ vincit/ nec adhuc numerať: nō enī ſufficit ad ꝑfectionē tendenti vna victoria. Māna accipit et aquā de petra nec tūc numerať: nōdū enī in his que numeris apta ſūt adoleuerat. Tabernaculū cōſtruiť: lex per moyſen dať: ſacrificioꝝ ⁊ purificationū ritus doceť: ſctificationū leges ⁊ ſacramenta cōdunť: ⁊ tūc ad numerꝝ ex p̄cepto dei ppl's adduciť. Uide quāta tibi tranſeūda ſunt/ quāta tolerāda quot ꝑfectionibus/ q̄t tēptationibus/ q̄t pꝛelijs pugnandū ⁊ vincēdū: vt poſſis ꝑtinere ad diuinū numerū: ⁊ interſctās trib⁹ numerari ⁊ viſitari poſſis: ⁊ ꝑ dei ſacerdotes aaron ⁊ moyſen numeroꝝ ſenſibus aſcribi. Suſcipiēda tibi eſt lex dei offerenda ſacrificia: explēde purificationes/ et cuncta peragēda q̄ lex ſpūs docet/ vt poſſis ad iſraelitiū numerū ꝑtinere.

mltiplex victoꝛia neceſſaria

a ¶ Ad ſeptentrionalē ⁊c. Dicūt hebꝛei ſeptentrionalē plagā incipere a mari magno qd̄ paleſtine phenicis ⁊ ſyrie (q̄ appellať coele cilicie) ꝑtēdit litoꝛib⁹/ ⁊ ꝑ egyptū tēdit ad libyā. Oꝛ aūt diciť ꝑueniētes vſq; ad mōtē altiſſimū: autumāt ſignificari mōtē armanū vl' tauꝝ qd̄ veri⁹ videť.

†Joſ.14.a

b ¶ Ibūtq; ꝯfinia ⁊c. A fine ſeptētrionalis plage. i. atrio hena/ tēdūt fines vſq; ad ſephama/ quā hebꝛei aphamiā vocant: ⁊ de aphamia deſcēdūt ī reblatha q̄ eſt ātiochia ſyrie. vñ addit ꝯ fontē: quē ꝑſpicuū eſſe eſt amnē de quo antiochia abundantiſſimis fruiť aquis. c ¶ Hec erit terra ⁊c. Oꝛige. In ꝑoꝛi diuiſiōe trās ioꝛdanē ꝑ moyſen duabus tribubus ruben ⁊ gad: et dimidie tribui manaſſe terra diuiſa eſt. Intra ioꝛdanē per ioſue filiuʒ nun/ ⁊ eleaçarū filiū aaron. Judas poſſedit ab auſtro. Ephꝛaim ⁊ dimidia trib⁹ manaſſe ab aquilone. Poſtea ꝟo de ſylo miſſis exploꝛatoꝛib⁹ ꝑ ſingulas tribus ⁊ deſcriptione terre allata ad ioſue ⁊ eleaçarū: beniamin iuxta iudā ⁊ ephꝛaim ⁊ dimidiā tribū manaſſe: ab auſtro ſ̄m ſoꝛtē poſſeſſionem accepit. Secūda tribus ſymeon in tribu iuda vt implereť qd̄ ſcriptuʒ eſt de leui ⁊ ſymeon. Diuidā eos in iacob/ ⁊ diſperdā in iſrl'. Tertia çabulon/ galileā accepit in q̄ eſt mons thaboꝛ. Quarta iſachar vbi eſt ieçrael vſq; ad ioꝛdanē. Quinta aſer vſq; ad montē carmelū qui īminet mari magno tirūq; ⁊ ſidoneʒ. Sexta neptalim in galilea vſq; ad ioꝛdanē vbi eſt tiberias q̄ olim appella

Diuiſio tribuū ꝑ terrā ꝓmiſſionis

a deť. Poꝛro ad ſeptentrionaleʒ plagā a mari magno termini incipient ꝑuenientes vſq; ad montem altiſſimuʒ: a quo venient in emath vſq; ad terminos ſedaba:

a ¶ vñ hodie çepheū oppidū cilicie vocāt.

b ibuntq; confinia vſq; ad çephꝛō

a ¶ hebꝛaice aſſerā: qd̄ interpꝛetāť atrium fontis: ⁊ eſt terminus Damaſci.

na ⁊ villā henān. Hi erūt termini in parte aꝗlonis: Inde metabunť fines contra oꝛientalē plagā/ de villa henan vſq; ad ſephama: ⁊ de ſephama deſcēdent termini in reblatha contra fontem daphnim Inde ꝑueniēt ꝯtra oꝛi

¶ ſtagnū tiberiadis: quelibet enī cōgregationes aquarum appellantur maria.

enteʒ ad mare cenereth/ ⁊ tēdent vſq; ad ioꝛdanem: et ad vltimū

¶ moꝛtuo vel lingua maris rubꝛi: in cuius littoꝛe achila poſita eſt.

ſalſiſſimo claudētur mari. Hāc habebitis terram per fines ſuos in circūitu. Pꝛeceꝑitq; moyſes filijs iſrael dicēs: Hec erit terra quā poſſidebitis ſoꝛte: et quam iuſſit dñs dari nouē tribubus et dimidie tribui. Trib⁹ enī filioꝝ ruben per familias ſuas: et trib⁹ filioꝝ gad iuxta cognationū numerum. Media quoq; trib⁹ manaſſe: id eſt due ſemis trib⁹ acceꝑūt partē ſuam trans ioꝛdanē cōtra hiericho ad oꝛientalē plagā. Et ait dñs ad moyſen: Hec ſunt noīa viroꝝ qui terrā vobis diuident: Eleaçar ſacerdos ⁊ ioſue filius nun: ⁊ ſinguli ꝑncipes

appellabatur cinereth. Septima dan vſq; iopen ibi ſunt turres achilaon et çelebi et emaus que nunc dicitur nicopolis: licet poſtea

Nico. de lyra

a ¶ Poꝛro ad ſeptē. pla. Hic deſcribiť termin⁹ aquilonaris īcipiēs a mari mediterraneo. b ¶ Uſq; ad montē al. In hebꝛeo habeť: Uſq; ad montē mōtis: qꝛ ſicut dicit Ra. Sa. ſuꝑ montē illū erat quidā mōticulus ſuꝑeminēs. Et credo ꝙ iſte eſt mons libani: qꝛ alibi in pluri⁹ locis mons libani deſcribiť eſſe in termino aquilonari terre ꝓmiſſionis. c ¶ Inde metabunť. Hic deſcribitur termin⁹ oꝛiētalis. d ¶ Cōtra fōtē. In aliq̄bus libꝛis additť daphnen: ſed nō eſt in hebꝛeo nec in libꝛis coꝛrectis: hunc locuʒ vocat Mattheus magedon. Marcus dalmanica: ⁊ ſaraceni modan: ⁊ eſt ibi verus oꝛtus ioꝛdanis: qd̄ ꝑ hoc ptʒ ꝙ pallee in hunc fontē īmiſſe recipiunť ī dan ductu ſubterraneo meatu: ⁊ a fonte dan ⁊ ioꝛ noīatur ioꝛdaniſ. e ¶ Inde ꝑueniēt ⁊c. Eſt enī lacus magn⁹ ꝑ quā trāſit ioꝛdanis fluuiuſ: ⁊ vocať mare moꝛe hebꝛaicoꝛ: quo oīs ꝯgregatio notabilis aq̄rū vocať mare: ſ̄m illd̄ Gen. j. Cōgregationeſq; aquarū appellauit maria: vocať aūt in euāgelio mare galilee ⁊ trāſit iuxta galileā ⁊ mare tyberiadis a tyberiade que eſt ciuitas ſita in ei⁹ ripa: diciť etiā mare geneçareth: q̄ſi generans aurā. f ¶ Et tendēt vſq; ad ioꝛdanē. Ex quo ptʒ ꝙ terra ꝓmiſſionis in angulo coniungente partē eius aquilonarē cū oꝛiētali ſe extendebat vltra ioꝛdanē: ⁊ ſ̄m aliq̄s illa poꝛtio vocať traconitidis regio Lu. iij. g ¶ Et ad vltimū ⁊c. Et ſic patʒ illud qd̄ ſuꝑa dictū eſt. ſ. ꝙ iſtud mare erat in angulo terre ꝓmiſſionis ꝯiungēte partē oꝛientalē cū meridionali: qꝛ ſicut eius pars meridiōalis ab illo mari īcipit vt pꝛedictū eſt/ ita pars oꝛiētalis ad ipm terminať: vt hic dicitur: h ¶ Pꝛeceꝑitq;. Hic agiť de hui⁹ terre diuiſione: ⁊ ꝑmo determinať hmōi diuiſio. ſecūdo ex p̄dictis moueť q̄ſtio ca. xxxvi. Adhuc ꝑmo agiť de ťre diuiſiōe. ſcd̄o de diuiſe datōe quātū ad ptē ca. xxxv. Circa ꝑmū deſcribiť modus diuiſiōis .ſ. ꝑ ſoꝛtes/ cū diciť: i ¶ Hec erit terra ⁊c. De modo aūt iſtarū ſoꝛtiū dictū fuit. ſ̄. ca. xxvi. Deſcribiť etiā q̄b⁹ ſit diuidēda/ cū dꝛ. k ¶ Nouē tribub⁹. ⁊c. Cui⁹ cā ſb̄diť/ cū diciť: l ¶ Trib⁹ enī fi. ru. ⁊c. Quia due trib⁹ ⁊ dimidia iā acceꝑāt partes ſuas trans ioꝛdanē. Deſcribiť etiā ꝑ q̄s terra ſit diuidēda/ cū dꝛ: m ¶ Hec ſūt noīa vi. ⁊c. Qui erat pōtifex. n ¶ Et ioſue fili⁹ nun. Qui poſt moyſen ꝯſtitut⁹ fuit ꝑnceps. o ¶ Et ſinguli ꝑncipes ⁊c. Hoc eſt intelligendū ſolū de ꝑncipibus .x. tribuū: quibus erat diuidēda terra/ cetera patent in lr̄a. Qm̄ in hoc ca. et. ſ̄. xxvi. dictū eſt ꝙ terra eſſet ſoꝛte diuidenda: ideo queritur hic vtrū vti ſoꝛtibus ſit licitū. Ad quod dicendū ꝙ vti ſoꝛtibus eſt ex vario euētu ſeu diſpoſitione alicui⁹ rei ſenſibilis ꝓpoſite determinare aliq̄d dubiū vel incertū: ſicut ex feſtucis ꝓpoſitis

Jocūditas exultatōis/ qm̄ vidēdo penas dānatoꝝ q̄s euaſerūt ex hoc habēt materiā exultatiōis. m ¶ Hec ſunt noīa viroꝝ ⁊c. Per nouē pꝛincipes terrā diuidētes ꝓmiſſionis poſſūt ꝯueniēter intelligi nouē oꝛdines angeloꝝ: nā ꝑ eoꝝ miniſteriū electi ꝑducunť ad terrā viuentiū: eā ſ̄m varios gradus beatitudinis poſſeſſuri: q̄s ſaluatoꝛ manſiones Joh. xiiij appellat. Hebꝛeo. j. diciť de angelis: Nonne omnes ſunt ad miniſtratoꝛij ſpiritus in miniſteriū miſſi ꝓpter eos qui capiūt hereditatem ſalutis.

Joꝛd fons

mare

Diui

Joſu

An tib⁹

A B licet poſtea legerimus ꝙ ceperint ſibi trāſcenſis alijs tribub⁹ vrbē iaſem in tribu dan que hodie dicit̄ paneas. Umbra enī ſunt hec futuroꝝ bonoꝝ: ⁊ oīs hereditas terre illius que in iudea terra ſancta ⁊ terra bona dicit̄. Oīs in iudea locus/ mons/ciuitas et vicus certis nominib⁹ deſignat̄: q̄bus ſcꝫ aut chananei in locis ſuis: aut pherezei/amoꝛrei/euei vel hebꝛei nomīauerunt. Foꝛſitan ergo ſm̄ Paulū: q̄ vmbꝛā celeſtiū dicit eſſe terrena. in celeſtibus regionib⁹ ſunt differētie locoꝝ. In celis aūt euidēter hierl'm ciuitas ⁊ mons ſion ab Apl'o eſſe dicit̄. Conſequēs ĝ eſt eſſe ibi alias ciuitates circa terrenā hieruſalē ſitas ⁊ vicos ⁊ regiones: in q̄bus ppl's dei et verus iſrael: per verū ieſum locandus eſt: ⁊ hereditatē ſoꝛtis diſtributiōe. i. meritoꝝ contemplatiōe capturus: verbi gr̄a: Qui ita negligēter vixit: vt ꝓ fide quidē mereat̄ haberi inter filios iſrl': ꝓ negligētia ṽo vite in tribu ruben aut gad vel dimidia tribu manaſſe nō intra ioꝛdanē ſed extra ſoꝛtem accipiet. Qui ṽo emēdatione ꝓpoſiti talē ſe reddiderit: vt ſm̄ (q̄s ſolus deus nouit) rōnes: aut in tribu iuda aut ī tribu beniamin (in q̄ hierl'm tēplū ⁊ altare cōſiſtit) debeat deputari: ⁊ ali⁹ in alia atq; ali⁹ in alia. Hoc mō adūbꝛatio q̄dā fit future ſoꝛt' ī celis eoꝝ tm̄ q̄ ꝑ ieſum ſaluatoꝛē nr̄m hereditatē capiēt celoꝝ. Ibi foꝛte hec obſeruabunt̄ ꝑuilegia ſacerdotū q̄bus vicina queq; vꝛbibus loca et ipſis menib⁹ iūcta ſegregant̄. ¶ Oꝛi-

Anagogi. ge. Videt̄ quoq; q̄buſdā ꝙ ſinguloꝝ quoq; ſiderum poſitio ⁊ ſitus: dici ciuitas vel haberi poſſit in celo: quod ego diffinire nō audeo. Video enim omnē creaturā in ſpe quidē ꝓpter eū q̄ ſubiecit eſſe ſubiectā: expectare tm̄ libertatē redēptionē filioꝝ dei

1.Co.13.d ſine dubio ꝓclarius aliq̄d ⁊ ſublimi⁹ opiri. Qui ĝ exemplari

B ⁊ vmbꝛe celeſtiū in lege deſeruiūt ⁊ nūc ꝑ ſpeculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciē ſm̄ merita cōuerſationē habebūt ī celis: in illa vel in illa ꝑte. Sed ſicut multa eſt differētia in terris habitare. ſ. in locis fecūdis ⁊ copioſis: vbi aeris tēperies liberalia inſtituta: aut in locis infecūdis eſtu toꝛridis vbi nulle leges: ⁊ inanis ⁊ fera barbaries ſemꝑ bella: nunq; reqes: nec ſine occulta dei diſpēſatione ⁊ iuſto iudicio. Ita ⁊ illis in locis erit aliq̄d tale: vt in nullo pꝛoꝛſus inanis habeat̄ in terris vmbꝛa celeſtiū: erit ergo ibi aliq̄ ciuitas refugij: ⁊ erit alia in deſerto: ſicut boſoꝛ in hereditate ruben. Alia quoq; ꝯſeq̄ntia capiēda ſunt: qꝛ ſi deus cū diſꝑgeret filios adā ſtatuit filios gentiū iuxta numeꝝ angeloꝝ dei (vel iuxta alios codices: ſm̄ numerū filioꝝ iſrl') in initio mūdi ⁊ ita diſperſi ſunt ſicut illoꝝ merita vel ipſius ade cōtēplatio poſtulabat. Quid dicemus futurū cū nouiſſimi ade (qui nō in animā viuentē: ſꝫ in ſpiritū viuificantē factus eſt) ceperit filios nō diſꝑgere: ſed diſpenſare diuīa dignatio: nō in initio ſꝫ in fine mūdi nec illos qui in adā oēs moꝛtui ſunt: ſed q̄ in xp̄o viuificati ſunt: erit ſine dubio quedā diſtributio: q̄ nō ſolū pꝛo meritis eoꝝ qui diſpenſant̄: ſed ⁊ ꝓ nouiſſimi ade ꝯtēplatione diſpenſanda ſit. Sed q̄s nr̄m talis eſt vt ab hac diſtributione ad illā celeſt' hereditatis ſoꝛtē venire mereat̄: Quis ita beat⁹ vt ſoꝛs eius in hierl'm veniat: vbi ſit templū dei: īmo ipſe ſit tēplū dei: Quis ita beatus vt dies feſtos ibi agat: vbi altare diuinū ꝑpetuis adolet̄ ignib⁹: Quis ita btūs vt ſacrificiū ſuū ⁊ incēſum ſuauitatis: ſupꝛa illū ignē ponat: de quo dicit̄ Luc. xij. f. Ignē veni mittere in terrā ⁊c. Quis ibi ꝑagit paſcha: in loco quē elegerit dn̄s deus ſuus: ibi pentecoſtē: feſtiuitatē ꝓpitiationis: ⁊ tabernaculoꝝ ſolennitatē: nō iam per vmbꝛam ſed per ipſam veritatē. Quis noſtrū dignus erit cū diuidere ceperit deus filios nouiſſimi ade: cui dicat: eris ſupꝛa q̄nq; vel decē

mat.25.b ciuitates: nō cui dicat: Intra in gaudium dn̄i tui: ſed ſedete ⁊ vos mecū ſuper. xij. thꝛonos iudicantes. xij. tribus iſrael: et de quibus dicat: Volo pater vt vbi ego ſum ⁊ iſti m. ſint. vo

Job.17.d lo iſtos reges eſſe mecū vt ego ſum tecū: volo eos habere dominationē: ſicut ego ſum dn̄s dn̄antiū: Hi ſunt vere ſacris numeris apud deū nūerati: īmo quoꝝ oēs nūerati ſūt capilli

¶ Decernite

de ſingulis tribubus: quoꝝ iſta ſunt vocabula: De tribu iuda: caleb fili⁹ iephone. De tribu ſymeō ſamuel fili⁹ amiud. De tribu beniamī/halidad fili⁹ caſelō. De tribu filioꝝ dan: bocci fili⁹ iogli. Filioꝛum ioſeph de tribu manaſſe hāniel fili⁹ ephod. De tribu ephꝛaim chamuel filius ſephtan. De tribu çabulon eliſaphan fili⁹ pharnath. De tribu iſachar dux phaltihel fili⁹ oçan. De tribu aſer: abiud filius ſalomi. De tribu neptalim / phedahel filius amiud. Hi ſunt q̄bus pꝛecepit dn̄s vt diuiderent filiis iſrael terram chanaan.

Ec q̄ꝫ Ca. XXXV a

Nlocutus eſt domin⁹ ad moyſen in campeſtribus moab ſuper ioꝛdanem contra hiericho:

ꝓpoſitis per hoc ꝙ aliq̄s accipit bꝛeuioꝛē vel longioꝛē: ſeu in ꝓiectione taxilloꝝ: ex hoc ꝙ aliq̄s pꝛoijcit plura vel paucioꝛa puncta: vel ex cōſimilibus vbi aliq̄d dubiū inter hoīes determinat̄: ⁊ ſi hoc fiat ad alicuius rei diuiſionē inter hoīes: vt ꝑ hoc determinet̄ q̄s quā partē accipiat: vocat̄ ſoꝛs diuiſoꝛia: ſi aūt hoc fiat ad aliquid determinate agendū vocat̄ ſoꝛs cōſultoꝛia: igitur ſi diſpoſitio vel euētus ſoꝛtiū expectet̄ a foꝛtuna tm̄: nullū eſt vitiū: vt ſi mittantur ſoꝛtes ad determinandū inter homines q̄s quā partē accipiat alicuius rei: ⁊ hoc ex cōmuni ꝯſenſu cōmittitur foꝛtune. Cauſa tm̄ motiua pōt eſſe peccatū: vt ſi ꝓpter cupiditatē pꝛopꝛiā vel aliud vitiū nō poſſunt aliter diuidere cōcoꝛditer: ſi autē diſpoſitio ſoꝛtiū vel euētus: nō expectet̄ ſolū a foꝛtuna ſed ab alia cauſa: hoc eſt dupliciter. Uno mō a cauſa coꝛꝑali vt a diſpoſitiōe ſtellaꝝ: ⁊ ſic cū actus ſtellarū ad hoc ſe nō extēdat ſupſtitioſum eſt ⁊ illicitū: ⁊ nō caret occulto pacto demonū. Alio mō qꝛ expectat̄ euētus et diſpoſitio ſoꝛtiū a cauſa ſpūali dirigēte: ⁊ hoc eſt dupl'r. Uno mō a demone: ⁊ hoc eſt illicitū: qꝛ includit familiaritatē ⁊ pactū cū demonib⁹. Alio mō a deo expectat̄ īmediate vel mediātibus ſctīs angelis: et hoc nō eſt illicitū ſm̄ ſe: ſi fiat cū reuerētia debita: vn̄ dicit̄ Pꝛouerb. xvj. d Soꝛtes mittunt̄ in ſinū: ſed a dn̄o tēperant̄. Poteſt tm̄ in hoc q̄druplicter pctm̄ accidere. Pꝛimo ſi abſq; vlla neceſſitate ad ſoꝛtes recurrat̄: hoc enī videt̄ ad dei tēptationē ꝑtinere: vn̄ dicit Amb. ſuꝑ Lucā: Qui ſoꝛte eligit̄ humano iudicio nō cōpꝛehēdit̄. Scd̄o ſi q̄s etiā in neceſſitate abſq; reuerentia debita ſoꝛtib⁹ vtat̄: vn̄ ſuꝑ act⁹ Apl'orū dicit Beda: Si q̄s neceſſitate aliq̄ cōpulſi deū putant ſoꝛtibus exemplo apl'oꝝ eſſe ꝯſulendū: videāt hoc ip̄os nō niſi collecto fratrū cetu ⁊ ꝓcibus ad deū fuſis egiſſe. Tertio ſi diuīa oꝛacula ad terrena negocia cōuertant̄: vn̄ dicit Aug⁹. ad inq̄ſitiones Ianuarij. Hiis qui de paginis euāgelicis ſoꝛtes eli- D gunt: ⁊ ſi optandū ſit: vt hoc potius faciāt q̄ꝫ ad demonia cōſulenda cōcurrāt. tm̄ mihi diſplicet iſta cōſuetudo ad negocia ſingularia ⁊ ad vite hui⁹ vanitatē diuina oꝛacula velle cōuertere. Quarto ſi in electiōibus eccl'iaſticis que ex ſpūſancti inſpiratione fieri debent aliqui ſoꝛtib⁹ vtant̄: vnde dicit Beda ſuꝑ actus Apl'oꝝ. Matthias ante pentecoſtē oꝛdināđus ſoꝛte q̄rit̄: qꝛ. ſ. nōdū erat plenitudo ſpūſctī in eccl'ia effuſa. Septē aūt diaconi poſtea nō ſoꝛte ſꝫ electiōe diſcipuloꝝ ſūt oꝛdinati: ſecus aūt eſt in tꝑalib⁹ dignitatib⁹ q̄ oꝛdinant̄ ad t̄rena diſponēda: ⁊ iđ ī electiōe illaꝝ pn̄t hoīes vti ſoꝛtib⁹ ſicut ⁊ in diuiſiōe rerū tꝑaliū: vt ꝓdictū eſt. Si ṽo aliq̄ neceſſitas alia vl' ab electiōe dignitat' eccl'iaſtice īmineat: licitū eſt cū debita reuerētia ſoꝛtib⁹ diuinū auxiliū īploꝛare: vn̄ dic̄ Aug⁹. ī epl'a ad Honoꝛatū. Si int̄ dei miniſtros ſit diſceptatio q̄ eoꝝ tꝑe ꝑſecutiōis maneāt ne fuga oīm ⁊ q̄ eorū fugiāt ne moꝛte oīm deſerat̄ eccl'ia ſi hec diſceptatio alit̄ nō potit t̄miāri q̄ꝫtū mihi videt̄: q̄ maneāt ⁊ q̄ fugiāt ſoꝛte eligēdi ſūt: ⁊ h̄ mō ⁊ alijs modis licit' ꝓdict' vſi ſunt ſoꝛtib⁹ viri ſctī q̄ in ve. ac no. teſt. vſi fuiſſe ſoꝛtib⁹ legunt̄: ſic̄ Ioſue iudicio ſoꝛtiū puniuit achan: Ioſue. vij. ⁊ Saul depꝛhēdit ionathā filiū ſuū mel comediſſe: j. Reg. xiiij. ⁊ Zachari. ſoꝛte exijt vt incēſū poneret: Lu. j. et Matthias ī apl'atū ꝓmot⁹: Act. j. ⁊ ſic đ alijs: ⁊ ſic ꝑꝫ rn̄ſio ad q̄ſtionē. ¶ In ca. xxxiiij. vbi đꝛ ī po. Plaga āt occidētal'.

Additio. Quidā hebꝛeoꝝ dicunt ꝙ mare magnū de quo hic fit mētio qđ eſt termin⁹ occidētalis terre ꝓmiſſiōis nō eſt mare mediterraneū ſꝫ mare oceanū: qꝛ mare oceanū ꝓpꝛie đꝛ mare magnū. Sꝫ ſi ſic eēt opteret dicere ꝙ limites terre ꝓmiſſionis ſe extēderēt vſq; ad mare hiſpanie: qđ ē icōueniēter dictū. Remāſiſſet enī maxīa ꝑs terre ꝓmiſſiōis q̄ nunq; fuiſſꝫ acq̄ſita: nec aliq̄ mētio de ip̄a facta.

Ec q̄ꝫ lo. eſt. Hic ꝯn̄r agit̄ de terre C. XXXV

N diuiſe ac diuidēde datiōe q̄ꝫtū ad ei⁹ ꝑtē. Cui⁹ fuit Diuiſio duplex cā. Una ꝓ leuitaꝝ habitaculo. alia ꝓ fugitiuoꝝ receptacl'o: q̄ deſcribit̄ ibi: De ip̄is aūt oppidis. Circa ꝓ-

mum dicitur.

a ¶ Decernite que vꝛbes. Aug⁹. Quid eſt quod ait: Et
erūt ciuitates vobis refugia a vindicante ſanguinē: ⁊ nō mo/
Queſtio rieť is qui occidit: quo aduſq; ſtet in cōſpectu ſynagoge in iu/
dicio: cū de his loquať qui nolentes occiderint: ⁊ alibi dicat:
tunc vnūquēq; in tali cauſa confugientiū exire liberū de ciui/
tate quo confugerat cū ſacerdos maxi
mus fuerit defunct⁹. Quomodo ergo
hic dicit: Nō morietur ⁊ is qui occidit
q̄aduſq; ſtet in conſpectu ſynagoge in
†Joſ.21.a iudicio. Niſi qꝛ ideo iudicať vt tūc ei li
ceat eſſe in ciuitate refugij. Si manife
ſtū fuerit in iudicio ꝙ nolēs occiderit.
Allego b ¶ De ipſis aūt vꝛbib⁹. Ra.nō.
ſi forte ꝓ cōſciētia peccatoꝝ: ciuitates
terre ꝓmiſſionis.i.ecclie nō audes in/
trare: eſt boſoꝛ citra ioꝛdanē in ſolitu/
dine/ que interpꝛetať anguſtia.i. mo/
naſterij cellula. Que bene eſt de tribu
ruben eius.ſ. qui patris thoꝝ macula/
uit. Eſt ramoth de tribu gad: q̄ interp̄
tatur excelſa moꝛs vel viſio moꝛtis. ve
re enī excelſa moꝛs penitētia dicenda
eſt: cū moꝛtificatiſ mēbꝛis duciť homo
ad excelſa celi vn̄ cecidit. Uel qꝛ nobi/
lius eſt ⁊ rōnabili⁹ eſt ꝑ penitētiā pctīs
moꝛi/ q̄ cōmuni moꝛte diſſolui. Peni/
tentes quoq; ꝓponimus nobis toꝛmē
†Joſ.20.a ta inferni: videmus ipām ſpeciē moꝛ/
tis de qua per penitentiā liberamur.
In ciuitate ꝟo filij ancille penitentiā
agimus: quia om̄is qui peccat ſeruus
eſt pctī: et foꝛmā ſerui accipiens debet
ſe humiliare vſq; ad moꝛtem. Eſt gau
lon in finibus manaſſe/ que interp̄tať
volutatio/ vt memineris te in cilitio eſ
ſe volutandū: ⁊ hoc in finibus manaſ/
ſe qui interpꝛetať obliuio: vt obliuiſca
ris que feciſti ⁊ ad melioꝛa te extēdas.
Hic ergo habita vt ꝑ anguſtiā moꝛtis
⁊ volutationis iram perſecutoꝛis eua
das/ ⁊ ſpem ſalutis inueniaſ. Si quid
hic vtiliter egeris: ad cades in terrā ꝓ
miſſionis et in galileā poteris ꝑueni/
re/ que interpꝛetať ſancta: vt cū in tri/
bulatione op⁹ coꝛruptionis abieceris:
ad ſanctā tibi eccliam tribuať acceſſus
†Deu.19.a vt in ſoꝛte neptalim q̄ diciť vitis remiſ
ſa dn̄ici ſanguīs ꝑticipare merearis.
Hebꝛon

Precipe filijs iſrl' vt dent leui/ a b
tis de poſſeſſionibus ſuis vꝛbes c
ad habitandū † ⁊ ſuburbana eaꝝ d
ꝑ circūitū/ vt ipſi in oppidis ma
neant: et ſuburbana ſint pecoꝛi/
bus ac iumentis: que a muris ci e
uitatum foꝛinſecus per circūitū
mille paſſuū ſpacio tēdent: Cō/ f
tra oꝛientē erunt cubiti duo mi/
lia/ et contra meridiem ſimiliter
erūt duo milia: Ad mare quoq;
quod reſpicit occidentem: eadē
menſura erit: et ſeptentrionalis
plaga equali termīo finieť. Erūt
q; vꝛbes in medio: et foꝛis ſubur
bana. † De ipſis autē oppidis q̄ g
leuitis dabitis ſex erunt in fugi/
tiuoꝛū auxilia ſeparata: vt fugi h
at ad ea qui fuderit ſanguinem:
⁊ exceptis his alia quadraginta
duo oppida: id eſt ſimul quadra
gintaocto cum ſuburbanis ſuis:
Ipſeq; vꝛbes que dabuntur de
poſſeſſionibus filioꝝ iſrl': ab his
qui plus habent/ plures auferen
tur/ ⁊ qui minuſ paucioꝛes. Sin
guli iuxta menſurā hereditatis
ſue dabunt oppida leuitis. Ait
dominus ad moyſen: Loquere
filijs iſrael: ⁊ dices ad eos † Quā
do tranſgreſſi fueritis ioꝛdanem
a in terrā chanaan: decernite q̄ vꝛ †
bes eſſe debeant in pꝛeſidia fugi
tiuoꝛum qui nolentes ſanguinē
fuderint: in quibus cum fuerit i
pꝛofugus/ cognatus occiſi eum
non poterit occidere/ donec ſtet k
in ꝯſpectu multitudinis/ ⁊ cauſa
b illius iudicetur. De ipſis aūt vꝛ

Nico.de lyra

mū dꝛ: ja ¶ Precipe fi.iſ. Ex q̄
ptz ꝙ erāt ad h̄ aſtricti diuino p̄cepto.
b ¶ Ut dent leuitis de poſſeſſio
nib⁹ ſuis. Iā habetis ꝗtū ad duas
tribus ⁊ dimidiā: ⁊ habendis ꝗtū ad
nouē tribus cū dimidia. c ¶ Urbes
ad habitandū. Non dicit ad domi
nandū vel ad reddit⁹ inde accipiendū
qꝛ ſic erāt ipīus regis vel alioꝝ dn̄oꝝ
vꝛbes in q̄bus habitabāt leuite: vn̄ et
hebꝛō fuit vna de illis: vt habeť Joſue.xx. ⁊ tn̄ caleb fuit dn̄s
ipīus: quia data eſt ei in poſſeſſionē: vt habetur Joſue.xv.
d ¶ Et ſuburbana. Spacia ſūt extra muros ciuitatis q̄ nō
ſunt clauſa muris. e ¶ Que a muris ciuitatū foꝛinſec⁹
ꝑ circūitū mille paſſuū ſpacio tendenť: Id eſt ꝓtendē/
tur vel ꝓlongabuntur in circuitu ciuitatum: ideo ſubditur.
f ¶ Contra oꝛientē erūt cubiti duo milia ⁊c. Dicūt ex
Cubit⁹ paſſus poſitoꝛes noſtri cōmuniter ꝙ idē eſt ſpaciū mille paſſuū ⁊ du/
oꝛū miliū cubitoꝛū: quia paſſus cōtinet quattuoꝛ pedes vt di/
cunt: cubitos autē continet duos pedes: ſed hoc eſt cōtra com
mune dictum ꝙ paſſus continet quinq; pedes. vnde verſus:
Verſus Quinq; pedes paſſum faciunt: paſſus quoq; centum: Vigin
tiquinq; ſtadium/ ſi des miliare. Octo facit ſtadia: duplicatū
ſit tibi leuca. Dato etiā ꝙ paſſus contineret quattuoꝛ pedes
tn̄: adhuc dictum eoꝝ nō cōſonat hebꝛaice veritati: quia vbi
tranſlatio noſtra habet mille paſſuum. In hebꝛeo habetur
mille cubitoꝛum: et ideo videtur repugnantia ad hoc quod
ſubdiť:

ſubditur: Ad oꝛientē duo milia cubiti ⁊c. Rabi Salomon di g
cit ꝙ ſm veritatem duo milia cubiti erant extra muros ciuita/
tum per circūitum: mille tamen cubiti pꝛopinquioꝛes muris
erant ſic oꝛdinati ꝙ nō poterat ibi domus edificari: nec pote/
rat arari vel ſeri vel vinee ibi plantari: ſed erant ad recreatio
nem hominū ⁊ paſcua animaliū. Fie/
bant etiam ibi piſcine ad lotionem ve/
ſtium: ⁊ ideo iſti mille cubiti vocaban/
tur ꝓpꝛie ſuburbana/ ⁊ de illis loqui/
tur ſcriptura pꝛeciſe: cum dicitur in he
bꝛaica veritate: Que a muris ciuitatū
foꝛinſecus per circumitū mille cubito/
rum ſpaciū tendentur. In alijs autem
mille cubitis lōginquioꝛibus a muris
poterant vinee plantari: large tamen
loquēdo pertinēt ad ſuburbana: ⁊ hoc
modo loquitur ſcriptura: cum dicitur:
Ad oꝛientem duo milia cubiti ⁊c.
g ¶ De ipſis autē vꝛbibus. Hic Diui
conſequenter tangiť cauſa ſecūda aſſi/
gnationis pꝛedictarū ciuitatū leuitis
ſcz vt eſſent receptaculū fugitiuoꝝ: et
pꝛimo deſcribiť pꝛedictarū ciuitatū oꝛ
dinatio. ſecūdo fugitiuoꝛum ſaluatio/
ibi: Si quis ferro ꝑcuſſerit. tertio red/
ditur pꝛedictoꝛum ratio/ ibi: Ne pol/
luatis terram. Circa pꝛimū agitur de
numero ciuitatū refugij/ cum dicitur:
h ¶ Sex erunt in fugitiuoꝝ au/
xilia ſeparata vt fugiat ad ea q̄
fuderit ſanguinē ⁊c. Et per hoc ꝙ
dicit: erūt: patet ꝙ licet moyſes dū ad/
huc viueret ſeparauerit tres ciuitates
pꝛo fugitiuis vt habetur Deuterono.
iiij.a. tamē nō fuerunt oꝛdinate totali/
ter ad refugium donec per Joſue alie
tres fuerunt ad hoc oꝛdinate in terra
chanaan: vt habetur Joſue.xx.
i ¶ In quibus cum fuerit pꝛo/
fugus cognatus occiſi eum non
poterit occidere ⁊c. Ex quo videtur h
ꝙ attigiſſet eum anteq̄ intraſſet ciuita
tem poterat eum occidere. i ¶ Do/
nec ſtet in conſpectu multitudi/
nis et cauſa illius iudiceť: A iu/
dicib⁹ ciuitatis: in cui⁹ terminis fuerit
homicidiū factum: vt videbitur infra:
Conſequenter agitur de ſitu ciuitatū
refugij: cum ſubditur:
Tres erūt

Moꝛaliter. a ¶ Precipe filijs Mo
iſrael vt dent leuitis de poſſeſſi/
onibus ſuis vꝛbes ad habitan/
dum/ et ſuburbana earū per cir/
cumitū vt ipſi in oppidis mane
ant ⁊c. Per hoc ſignificatū fuit ꝙ pꝛin
cipes ⁊ populi chꝛiſtiani debent pꝛoui
dere illis q̄ deputati ſunt ad cultū dei:
nō ſolū de victu ⁊ veſtitu: ſed etiā de lo
cis ad habitādū opoꝛtunis. † ¶ De/
cernite q̄ vꝛbes eſſe debeāt in p̄ſidio fugitiuoꝝ qui
nolētes ſanguinē fu. Ad hoc aūt fuerūt ſex vꝛbes aſſigna
te: tres vltra ioꝛdanem ⁊ tres citra. Joꝛdanis autē interpꝛe/
tatur riuus iudicij: ꝓpter quod per ipm̄ ſignificatur rigoꝛ ex/
aminis extremi: ſicut igiť tres ſunt ciuitates.i. tres ciuiū vni
tates: nā ciuitas eſt ciuium vnitas/ in quibus vniunť fideles
ante iudiciū q̄ ſūt ciues ſctoꝝ ⁊ domeſtici dei: Eph.ij.a. Has
aūt ciuitates vel ciuiū vnitates ponit Apoſtolus Eph.iiij.a.
Unus dn̄s/ vna fides/ vnū baptiſma. Similiter poſt iudiciū
tres ciuitates vel ciuium vnitates in quibus omnes electi in
anima ⁊ coꝛpoꝛe cōſtituti vnientur: dici poſſunt tres perſone
in trinitate perſonarū ⁊ vnitate eſſentie. Nam quelibet per/
ſonarum eſt vna perſonaliter: ⁊ tres perſone ſunt vnus deus
eſſentialiter. Poſſent etiā dici tres iſte ciuitates dei: viſio cla
ra/ fruitio perfecta/ ⁊ tentio firma: ante tamē iudicium anime
ſanctoꝝ diuinā eſſentiā ⁊ tres perſonas vident ⁊ ea fruunť
⁊ in ipſa firmiter ſtabiliuntur.

A·B ☞ Hebron quoqꝫ tibi patebit q̄ interp̄
taꝛ cõiunctio vel coniugiū. Reuerte
tur enī aīa tua ad ſponſum ſuū quem
amiſerat per pctm̄. Tandē ꝟo ſichē
intrabis quā ioſeph nr̄ ſibi in heredi
tatē elegit in qua ⁊ ſepultus eſt: q̄ in
terpꝛetaꝛ humerus vel laboꝛ: vt oſtē
das te per laboꝛē penitētie ab errore
tuo humerꝭ chꝛiſti repoꝛtatū: ⁊ nona
gintanouē ouibꝰ adiūctū effectū eſſe
centeſimū: qꝛ ſychen ab alienigenis
cõparatū eſt centū annis. a ¶ Reꝰ
erit.i. eterni moꝛte obnoxius: vnde
Matth.xviij.a. Si q̇s ſcādalizaue.
vnū ex puſillis iſtis q̇ in me cre. ⁊c. ⁊
.i. Joh.iij.c. Oīs q̇ oderit fratrē ſuū
homicida eſt: nec habet vitā eternā.
Exo.20.b Hic ſm Exodū ab altari iubeꝛ auel
li: qꝛ indignꝰ ſacramētis dñicis a par
Moꝛalit ticipatione ſacri altarꝭ remoueꝛ: nec
reuocaꝛ ad veniā niſi ꝑ cõdignā pe
nitentiā. b ¶ Poſtq̄ aūt. Gregꝰ
Poſt moꝛtē ſummi pontificis homi
cida iubeꝛ reuerti in terrā ſuā: qꝛ hu
manū genus peccādo ſibi moꝛtē intu
lit: poſt moꝛtē veri ſacerdotis: id eſt
chꝛiſti abſolutionem reatus accepit.
Deu.19.c ☞ Ne polluatis

Nico. de lyra

✱ a ¶ Tres erūt trans ioꝛda.
⁊ tres in ter. cha. Licꝫ enim trans
ioꝛdanē habitarēt tm̄ due tribus cuꝫ
dimidia: tamē tot erant ibi ciuitates
refugij quot erāt citra ioꝛdanē: vbi
habitabāt nouē tribꝰ ⁊ dimidia. Cu
ius rationē aſſignat Rabi Salomō
B dicēs ꝙ hoc fuit qꝛ in terra galaad q̄
erat trans ioꝛdanē: habitabāt hoīes
pꝛoni ad effuſionē ſanguinis: ſm qꝺ
dicꝛ Oſee.vj.c. Galaad ciuitas ope
rantiū idolum ſupplātata ſanguine:
vbi in hebꝛeo habeꝛ: Toꝛcular ſan
guinis. Alia etiā cauſa pōt aſſignari
qꝛ terra trans ioꝛdanē erat longinq̄
a templo dñi: ideo ibi multiplicaban
tur ciuitates refugij vt effuſoꝛes ſan
guinis elongar enꝛ a tēplo: vñ ⁊ da
uid licet eſſe ſanctus: ꝓhibitus eſt tm̄
edificare templū eo ꝙ multū ſangui
nem effuderat in bellis: vt habeꝛ.i.
Paral.xxij.b. Item qꝛ alie tres ad
dēde erāt quādo dilatati fuiſſent ter
mini habitationis eoꝛū: vt habetur
Deuꝛ.xix. b ¶ Si quis ferro per
Diuiſio cuſſerit. Hic cõſequēter deſcribitur
fugitiuoꝛū ſaluatio: ⁊ pꝛimo oſtendi
tur qui fugitiui non ſint ſaluandi. ſe
cundo qui ſint ſaluandi/ibi: Oꝛ ſi foꝛ
tuitu. tertio q̄liter nō ſaluandi debe
ant ꝯdemnari/ibi: Homicida ſub te
ſtibus punieꝛ. Circa pꝛimū ſciēduꝫ
ꝙ percutiēs a pꝛopoſito: ſi ex ꝑcuſſio
ne ſequebaꝛ moꝛs nō debebat ſalua
ri per ciuitatē refugij: ⁊ q̄tuꝫ ad hoc
dicꝛ: Si quis ferro ꝑcuſſerit ⁊ moꝛ
tuus fuerit qui ꝑcuſſus eſt: ꝙ autē lo
quiꝛ ſcriptura de percutiēte a pꝛopo
ſito patet per illud qꝺ ſequiꝛ poſtea.
Oꝛ ſi foꝛtuitu quicq̄ hoꝛum fecerit.
Conſiderandū eſt ꝙ ſm ꝙ dicit Ra.
Sa. in inſtrumēto ꝑcuſſionis requi
ritur ꝙ homo ꝑcuſſuſ ex eo poſſit mo
ri: ⁊ ideo cõſequenter dicꝛ: c ¶ Si
lapidem iecerit et ictu occubue
rit. i. ſi lapis ſit tante magnitudinis
ꝙ poſſit letale vulnus inferre: et eo
dem modo dicꝛ in alijs leſionibꝰ in
textu hebꝛai.

bibus que ad fugitiuoꝛū ſubſidia
a ¶ boſoꝛ in campeſtri ſolitudine de tribu ru
ben: ⁊ ramoth galaath de tribu gad: ⁊ gaulō
in baſan de tribu manaſſe.
ſeparanꝛ/trēs erūt trans ioꝛdanā: a
cades ī galilea mōtꝭ neptalim: ⁊ ſichē ī mōte
ephꝛaī ⁊ cariatharbe ipa ē hebꝛō ī mōte iuda
⁊ tres in terra chanaā: tā filijs iſrl̄
q̄ aduenis atq̄ peregrinis: vt ꝯfu
giat ad eaſ q̇ nolēs ſanguinē fude
rit. Si q̇s ferro ꝑcuſſerit/⁊ moꝛtuꝰ b
a fuerit qui ꝑcuſſus eſt/ reus erit ho
micidij ⁊ ipē morieꝛ. Si lapidē ie c
cerit/ ⁊ ictus occubuerit ſimiliꝛ pu
nieꝛ. Si ligno ꝑcuſſus interierit:
percuſſoꝛis ſanguine vindicabiꝛ.
Pꝛopinquus occiſi homicidam
¶ nō enim opus eſt eum ad iudiciū educi cū
iam homicida iudicatꝰ ſit: ⁊ ꝓpterea de illis
ciuitatibus expulſus.
interficiet: ſtatim vt appꝛehēderit d
a ¶ damnat maliciā ⁊ incurie ꝯſulit. ¶ aliud
eſt p̄meditate dānū vl̄ moꝛtē iferre aliꝺ caſu.
eum ꝑcutiet. † Si per odium quis
¶ malicie vel deceptionis.
hominē impulerit / vl̄ iecerit quip
piam in eū per inſidias: aut cū eſ
ſet inimicus manu percuſſerit: ⁊ il
¶ moꝛte anime.
le moꝛtuus fuerit/percuſſoꝛ homi
cidij reꝰ erit. Cognatꝰ occiſi ſtatim
¶ per ignoꝛantiā.
vt inuenerit eū/ iugulabit: ꝙ ſi foꝛ e
tuitu ⁊ abſq̄ odio ⁊ inimicitijs q̇c
q̄ hoꝝ fecerit/ ⁊ hoc audiēte popu
lo fuerit cõpꝛobatū: atq̄ iter ꝑcuſ
ſoꝛem ⁊ ꝓpinquū ſanguinis q̄ſtio
ventilata/ liberabiꝛ innocēs de vl
toꝛis manu/ ⁊ reduceꝛ ꝑ ſentētiā in f
¶ eccleſiā catholicā vbi penitentiā agat.
vꝛbē ad quā cõfugeret: Manebit g
a ¶ chꝛiſtus. b ¶ leticie ꝑ cõſoꝛtibus ſuis.
q̄ ibi dōec ſacerdoſ magnꝰ q̇ oleo
¶ a patre ¶ in cruce. ¶ impenitēs. ſ.
ſancto vnctus eſt moꝛiatur. Si in
⁊ iō a ſocietate ſctōꝛū ⁊ eccl̄ie vnitate remotꝰ.
terfectoꝛ extra fines vꝛbiū q̄ exuli
bus deputate ſunt fuerit inuētus:
⁊ ꝑcuſſus ab eo q̇ vltoꝛ eſt ſangui
¶ qꝛ ſentētia ſupni iudicis qui ſm carnē ꝓxi
mus noſter eſt abſoluiꝛ qui eum ꝑcutit qui de
ſalute ſua ſollicitꝰ eſſe neglexerit.
nis/abſq̄ noxā erit q̇ eū occiderit
a ¶ .i. penitēs in fide catholica manendo nō
debuit ſceleris ſui veniam ſperare niſi in medi
atoꝛis dei ⁊ hominū moꝛte.
Debuerat enī ꝓfugꝰ vſq̄ ad moꝛ
b tē pōtificꝭ ī vꝛbe reſidere. Poſtq̄
a ¶ .i. digna acta penitētia mereꝛ paradiſi pa
triam recipere.
aūt ille obierit/homicida reuerteꝛ
in trā ſuā. Hec ſempiꝛna erūt ⁊ le
gitia ī cūctꝭ habitatōibꝰ vr̄is. Ho h
micida ſb teſtibꝰ punieꝛ. Ad vniꝰ i
teſtimōiū nullꝰ ꝯdēnabiꝛ. Nō acci k

textu hebꝛaico: excepto p̄mo vbi dici C
tur abſolute: Si quis ferro ꝑcuſſerit
⁊ moꝛtuus fuerit: ⁊ nō expꝛimiꝛ ictu
quia ſufficiēter intelligiꝛ: eo ꝙ cū mi
a nimo inſtrumēto ferreo: vtpote cum
acu poſſet interfici homo. Si aūt ali
quis percuteret pꝛoximū a pꝛopoſito
lapillo minimo vel feſtuca ⁊ ꝑcuſſus
moꝛereꝛ nō eſſet ꝓpter hoc ꝑcutiens
interficiendus: qꝛ nullo mō eſt veriſi
mile ꝙ ꝑcuſſus eſſet moꝛtuus ex per
cuſſiōe illa: ſed alia cauſa. d ¶ Sta
b tim vt appꝛehē. eum inter. etiaꝫ
in ciuitate refugij: vt dicit Ra. Sa.
c ſed hoc eſt intelligendū quādo inue
niet eum poſt iudiciū datū de homici
dio illo quod fuit factum a ꝓpoſito.
e ¶ Oꝛ ſi foꝛtui. Hic oſtendiꝛ q̇s
debeat ſaluari in ciuitate refugij: vi
delicet interficiēs a caſu abſq̄ odio ⁊
inſidijs: et poniꝛ ad hoc exemplum
Deuꝛ.xix. de illo qui nō habens ini
micitias cū ꝓximo vadit cū eo ad ſcin
dēdū ligna: ⁊ ferrū ſecuris deſiliens
d manubꝛio interficit ꝓximū. Sequiꝛ:
f ¶ Reduceꝛ per ſen. in vꝛbē ⁊c.
Ex quo ptꝫ ꝙ iudiciū de homicidio ꝑ
petrato vtrū fuerit a caſu vel a ꝓpo
ſito non fiebat in ciuitate refugij: ſed
magis in illa in cuius terminis factū
fuerit homicidiū: qꝛ ibi magis pote
rat ſciri veritas de facto: ⁊ qꝛ cõditio
nes rei ⁊ actoꝛis erāt ibi magis no
te: ⁊ ideo dicꝛ hic/ꝙ data ſentētia in
illa ciuitate de innocētia ꝑcuſſoꝛis re
ducebaꝛ ꝑcuſſoꝛ in vꝛbē ad quā cõfu
gerat. Cõſequēter deſcribiꝛ modus D
ſaluandi/cū dicꝛ: g ¶ Manebit
e q̄ ibi ⁊c. Si enī aū exiret terminos
ciuitatis illius nō ſaluabaꝛ: qꝛ inuen
tus extra poterat occidi a pꝛopinquo
īterfecti: ad quē ꝺ iure ꝑtinebat moꝛ
tem ꝓpinqui ſui vindicare. Rationē
aūt pꝛedicte moꝛe aſſignat Ra. Sa.
dicens ꝙ effuſio ſanguinis etiā a ca
ſu abbꝛeuiat vitā: ⁊ ē etiā hoꝛrida co
f ram deo. Officiuꝫ autē ſummi ſacer
dotis eſt oꝛationibus ⁊ ſacrificijs im
petrare pꝛolongationē vite ⁊ deitatē
g placare: ⁊ ideo ipſo viuente homici
da nō debebat ad terrā pꝛopꝛiā redi
re. Alia aūt ratio ad hoc pōt aſſigna
ri: licet eniꝫ interfectoꝛ a caſu eſſet in
nocens: et punireꝛ ſine ſua culpa in
hoc ꝙ erat ꝓfugus a ciuitate ſua: nō
tamen hoc erat ſine cauſa qꝛ ex moꝛa
ipſius inter amicos defuncti poterāt
ſeditiones ⁊ homicidia oꝛiri: ⁊ ꝑ con
ſequēs pax ꝯmunis turbari: maxime
qꝛ iudei crudeles erāt ⁊ ꝓni ad effu
ſionē ſanguinis: ideo ad hoc malum
euitandū in cõmunitate: homicida a
caſu manebat exul ad tēpuſ: qꝛ detra
henduꝫ eſt bono particulari pꝛopter
conſeruationem boni cõmunis: pote
rat autē reuerti in moꝛte ſummi pon
tificis pꝛo qua tunc erat afflictio ⁊ lu
ctus in toto populo: ⁊ tali tēpoꝛe ſo
lent ire ꝑticulares ſedari. h ¶ Ho
micida. Hic cõſequēter deſcribitur
q̄liter nō ſaluādus debeat cõdēnari:
et pꝛimo q̄tum ad teſtes/ cum dicꝛ:
i ¶ Sub teſti. pu. qꝛ duo teſtes ad
minꝰ ad eius cõdēnationē req̄runꝛ.
h ſcꝺo q̄tū ad iudiceſ/cū dꝛ: k ¶ Nō
i accipietis pꝛeciū ab eo qui reꝰ
eſt ſan. vt a moꝛte ſalueꝛ: nec etiam
k vt eius moꝛs differaꝛ: ideo ſubdiꝛ:
✱ Statim ⁊ ipſe

☞ E a ¶ Ne polluatis terrā habitatiōis ve. Moraľr. Pol
Moraliť luit terrā habitationis ſue q̄ cruēta ⁊ nephaꝛia facit opa: ꝓxi/
mos ſcādaliçando ⁊ ſpiritaliter interficiēdo. Et niſi ꝑ cōfeſſio
nē pctōꝝ ⁊ cōdignā penitētiā deſideria carnis occidanť: terra
coꝛꝑis nullo modo mūdabiť: nec creatoꝛ omniū in eiꝰ aīa ha/
tabit vbi ſqualoꝛē ſoꝛdide ꝯuerſatiōis
dominari videbit.

piet̄ ꝑciū ab eo q̄ reꝰ eſt ſangui
nis: ſtatiʒ ⁊ ip̄e moꝛieť. Exules a b
et pꝛofugi ante moꝛtē pōtificis
nullo mō in vꝛbes ſuas reuerti
a poterūt / ne polluatis t̄rā habi c
tatōis vr̄ę / quę inſontiū cruoꝛe
maculať: nec aliter expiari pōt
niſi ꝑ eiꝰ ſanguinē / q̄ alteriꝰ ſan
guinē fuderit: atq; ita emunda/
biť vr̄a poſſeſſio / me cōmoꝛāte
vobiſcū. Ego eni ſuʒ dn̄s q̄ ha d
a ¶ deū coꝛde vidētes ⁊ eum audientes.
bito iter filiōs iſrľ. Ca. XXXVI

A †Cceſſerūt aūť ⁊ pn e
cipeſ familiaꝝ gala
a ¶ aceruus teſtimonij.
b ¶ vendens.
ad filij machir filij

Nico.de lyra

✱ a ¶ Statim ⁊ ip̄e moꝛieť. Qn̄
erit conuictus de homicidio volūtario.
b ¶ Exules ⁊ ꝓfu. Quia ſilr̄ ꝑ p̄ciū
nō poterāt reuerti ad loca ſua an̄ moꝛ/
tē ſūmi pōtificis. c ¶ Ne polluatis.
Hic reddiť

Hic reddiť rō p̄dicte punitionis. ſ. vt terra cuſtodireť mūda: B
q̄ maculať effuſione ſanguinis innocētis: q̄ macula erat auſe
rēda ꝑ moꝛtē volūtarij homicide: ⁊ eadē rōne effuſio ſanguīs
homicide a caſu ꝑ exiliū p̄dictū erat pꝛecauēda: cū ꝓo mūdicie
terre cōſeruāde tangiť / cū dr̄: d ¶ Ego eni ſum ⁊c. Perve
rā fidē vniꝰ dei / ⁊ ꝑ ſpecialē cultū latrie
⁊ iō terra huiꝰ habitatōis diuīe p̄ ceterī
debet ſeruari mūda ꝑ purgationē pctō
rū / ⁊ maxime homicidij volūtarij: qꝛ ſā/
guis īnocēs effuſus ſuꝑ t̄rā ꝓpter hoꝛ/
roꝛē criminis diciť clamare coꝛam deo.
Gen̄. iiij. b. Ecce vox ſanguinis fr̄is tui
abel clamat ad me de terra.

¶ In. c. xxxv. vbi dr̄ ī poſt. ⁊ ſuburbana
ꝑ circūitū ſpacia ſūt ex̄ muros ciuitat̄.

Additio.

Sicut expoſitio p̄ma
q̄ dicit ꝙ idē eſt ſpa/
ciū mille paſſuū: ⁊ duoꝝ miliū cubitoꝛū
nō videť veritatē obtinere ꝓpter rōnes
q̄ aſſignāť ī poſtil. ſic nec expoſitio Ra.
Sa. videť valere: nā hoc ꝙ dicit / ꝙ mil
le cubiti ꝓpinqoꝛes muri erāt ſic oꝛdina
Iō. 27. a ti ꝙ nō poterant ibi domꝰ edificari / nec
poterāt arari vľ ſeri ⁊c. ſʒ ⁊ ī alijs mille
cubitis lōginqoꝛibꝰ poterāt vinee plāta
ri ⁊ hmōi: nullū habet in lr̄a fūdamētū.
ſilr̄ nec h̄ ꝙ dicit ꝙ ſpaciū mille cubito/
rū lōginqoꝝ nō ꝓp̄e ſʒ large ſuburbana
vocāť: hʒ aliqđ fūdamētū in textu: et iō
nulliꝰ auc̄tat̄ videť eē. vn̄ ad planū ſenſū lr̄e habēdū aliť dicē
dū videť. Pro q̄ ſciēdū ꝙ ſcꝓtura ī h̄ loco deťmīat modū mē/
ſurādi ſuburbia ciuitatū: q̄ dāde erāt leuit̄ ſb̄ hac foꝛma: videlʒ
ꝙ pꝛiꝰ ferať vnꝰ circulꝰ: cuiꝰ circuli ciuitas ſit in medio. ſ. in cē
tro: ⁊ ſemidiameter circuli ſit longitudīs mille cubitoꝝ: ⁊ h̄ ex
p̄ſſe ꝯtineť ī h̄ qđ dr̄: Suburbanaq; ciuitat̄ foꝛinſecꝰ ꝑ circūi/
tum mille cubitoꝛū ſpacio tēdanť: in hoc enī ꝙ dicit: Per cir/
cūitū mille cubitoꝝ: patʒ manifeſte ꝙ circulariter ſpaciū mille
cubitoꝛū a muris ciuitatis foꝛinſecus tendi debeat / qđ eſt ꝓ/
❦ poſitū. Deinde mādat foꝛmare vnū q̄dratū eq̄laterū: cuiꝰ qua
drati qđlibet latꝰ ſit longitudīs duoꝝ miliū cubitoꝛū: ita tn̄ ꝙ
vnū latꝰ ſit ꝯ̄ orientē / ⁊ aliđ ꝯ̄ meridiē / aliđ ꝟo reſpiciat occidē
tē / ⁊ aliđ ſeptētrionē: ⁊ hoc exp̄ſſe habeť in hoc qđ ſequiť: Cō
tra oriētē duo milia erūt cubiti: ⁊ ꝯtra meridiē ſilr̄ duo mi/
lia: ad mare q̄q; qđ reſpicit occidētē eadē mēſura erit: ⁊ ſeptē
trionalis plaga eodē termino finieť. Ex q̄ ptʒ ꝙ ſuburbia ha
rū ciuitatū ꝯtinebanť in vno q̄drato eq̄latero longitudīs duo
rū miliū cubitoꝝ: ⁊ latitudinis eiuſdē mēſure. Qđ q̄dē q̄dra/
tū in quattuoꝛ diuidebať q̄drata: q̄rū quodlibet latꝰ erat lon/
gitudinis mille cubitoꝝ. Et vt iſta intelliganť poniť ſequens
figura / in q̄ ciuitas ſit. a. et circulus ꝑ circūitū ciuitatis delatꝰ

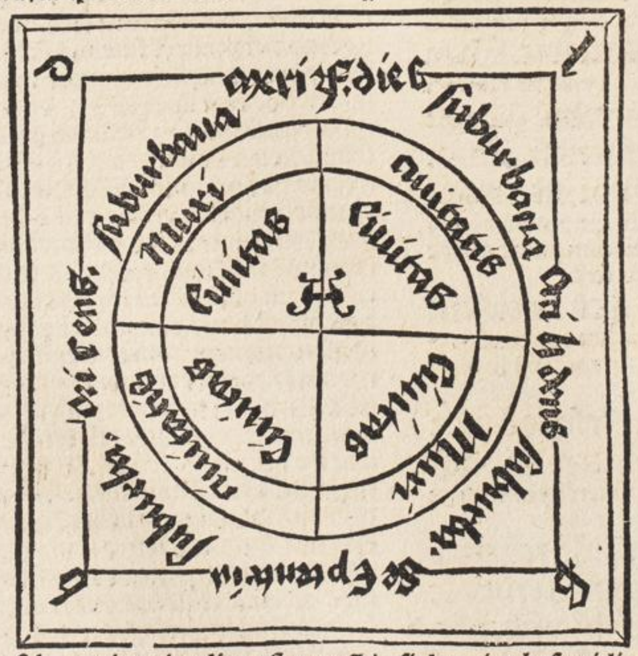

ſit. c. f. h. e. cuius circuli. a. eſt centrū: ⁊ ſit longitudo ſemidia/
metri huiꝰ circuli mille cubitoꝛū: ⁊ aſſigneť pūctus oꝛientalis
huiꝰ ciuitatis

Additio

huiꝰ ciuitatis in h̄ circulo: ⁊ ſit. c. ⁊ pun
ctus meridionalis: ⁊ ſit. f. ⁊ pūctus oc/
cidentalis: et ſit. h. et punctus ſepten/
trionalis: et ſit. e. et ꝓtrahatur vna li/
nea ab oriēte in occidētē: ⁊ ſit. c. a. h. et
alia linea a ſeptētrione in meridie: ⁊ ſit
e. a. f. Deinde ꝓtrahať alia linea a pū/
cto. c. q̄ eſt oriētalis punctꝰ: q̄ q̄dē linea
tāgat lineā. a. c. ad anglos rectos: ⁊ ſit
linea talis. b. c. d. cuiꝰ lōgitudo ſit duo
milia cubitoꝝ. ſ. mille extraq; pte a pū
cto. c. q̄ eſt pūctꝰ oriētis. Silr̄ ꝓtrahať
ſcđa eq̄lis linea a pūcto. f. q̄ eſt pūctus
meridionalis: ⁊ ſit. d. f. l. q̄ q̄dē linea tā
gat lineā. a. f. ad angulos rectos. Silr̄
etiā ꝓtrahať t̄tia eq̄lis linea a pūcto. h.
q̄ eſt punctꝰ occidētis: ⁊ ſit linea. l. h. g. que tangat lineā. a. h.
ad angulos rectos: ꝓtrahať etiaʒ q̄rta linea eq̄lis a pūcto. e.
q̄ eſt pūctꝰ ſeptētrionis: ⁊ ſit. g. e. b. q̄ q̄dē linea tangat lineaʒ
a. e. ad angulos rectos. Que q̄deʒ figura manifeſte adaptať
ſenſui plano lr̄e in h̄ loco: vt pʒ. Nā cū dr̄ ꝙ ſuburbana a mu
ris ciuitatū foꝛinſecus ꝑ circūitū mille cubitoꝝ ſpacio tēdenť.
legiť de circulo. c. f. h. e. q̄ ꝑ mille cubitos foꝛinſecꝰ a ciuitate ꝑ
circūitū tendiť. Cū aūt ſubdit: Contra orientē duo milia erūt
⁊c. Loquiť de q̄drato. b. d. l. g. cuiꝰ latera verſus q̄ttuoꝛ mū
di plagas ſe extēdentia habēt qđlibet duo milia cubitoꝝ in lō h
gitudine: qđ aūt ſeq̄ť. Eritq; vꝛbs in medio: ptʒ manifeſte in
figura cū ciuitas. a. ſit in medio tā circuli q̄ꝫ q̄drati ⁊c.

Replica

coꝛrectoꝛij ꝯtra Bugen̄. Et ſimilr̄ ca. xxxv.
Burgen̄. imaginať de ſuburbijs ⁊ eoꝝ mē
ſuris q̄dā mathematica ad expoſitionē lr̄e parū valentia: cui
tn̄ placet vtať eis / qꝛ nō ſūt contra poſtillatoꝛē.

Glo.ordi.

A Cceſſerūt āt ⁊ p̄ncipes ⁊c. Ra. Ca. XXXVI Alle
Prouidere debēt pie cogitationes ne poſſeſſio bo/
noꝛū meritoꝛū in alienoꝛū tranſeat dominiū / ſed le/
gitimo heredi perpetuo maneat: ⁊ ob hoc moyſes. i. lex conſu
lať vt reſpōdeat q̄liter ſui iuris ꝑpetui poſſeſſoꝛes fiāt ꝙ ipſa
exprimūt noīa. Interpꝛetať enī galaad aceruꝰ teſtimonij: ma
chir vendens / manaſſes oblitꝰ / ioſeph auctꝰ / ſalphaat vmbꝛa
foꝛmidinis. Loquunť ergo p̄ncipes familiaꝝ galaad / filij ma
chir / filij manaſſe / de ſtirpe filioꝛū ioſeph ꝓ filiabꝰ ſalphaat / qn̄
cogitationes pie mētis ſm̄ ſcripturarū teſtimonia decertāt ꝓ
aīa fideli q̄ laboꝛē pꝛeſentis vite ꝓ futura vendidit: ⁊ obliui/
ſcens q̄ retro ſūt / in anterioꝛa ſe extendit vt ꝑ augmentū bono
rū operū p̄mia eterna cōſequať. Quinq; enī filie ſalphaat. i.
vmbꝛe foꝛmidīs exterioꝛa ſignificant: q̄ quinq; coꝛꝑis ſenſibꝰ
explenť. Neceſſe eſt aūt vt q̄ in vmbꝛa p̄ſentis vite bonis opi
bus ſtudent in timoꝛe ꝯſeruēt ne ꝑdant laboꝛē. Verenť ergo
p̄ncipes galaad ne poſſeſſio ſua in alienam tribū traſferať: et
q̄ſq; fidelis ꝓuidet vt opera q̄ agit ad ſalutē ꝓficiant ſibi / ne ſi
pꝛaua intētione geranť ab immūdis ſpiritibꝰ peruadanť: vn̄ Ma
de: Attendite ne iuſticiā veſtrā faciatis coꝛam hominibus.
☞ Nubant q̄bꝰ

Nico.de lyra

A Cceſſerunt autē et p̄ncipes Ca. XXXVI
familiarū gala. ⁊c. Hic ex p̄dictis poniť q̄ſtio: ⁊ Q
p̄mo q̄ſtio moueť. ſecūdo ad q̄ſtionē rn̄deť / ibi: Re
ſpōdit moyſes. tertio reſpōſio executioni dať / ibi: Fecerūtq;.
Queſtio aūt oriť eo ꝙ. ſ̄. xxvij. ca. de mandato domini oꝛdi/
natum fuit ꝙ filie ſalphaat ſuccederent patri in hereditate / eo
ꝙ non habebat filium maſculū: ⁊ hoc eſt quod ſubditur:
✱ Tibi dn̄o

A B a ¶ Nubāt qbus. Siſe dicit Apl's.i.Cor.vij.g. Cui vult nubat:tm̄ in dño.i.viro catholico:ne poſſeſſio.ſ.bonoꝝ opm
Tropolo. ⁊ recte fidei ꝑdat ſi gētili aut iudeo nupſerit. ¶ Tropologi/ ce ꝓ® mulieri.i.pie intētioni ꝑ bonā actionē cui voluerit lȝ ſe ꝯiūgere labori:ſic tm̄ vt pietatē ⁊ religionē in oībus ꝯſeruet: ne operis ſui ꝓ quo eterne heredi/ tatis poſſeſſionē ſperat detrimentū patiatur ſi alieno .i.terreno ſe con/ iunxerit. b ¶ Nupſerūt maala
Moralit ⁊c. Ra. Hoc fit cum q̄libet de nu/ mero credentiū iudeoꝝ doctori de gentibus credēti ſe iungit: vt eius magiſterio filios gignat.i.pietatis opera. Nomīe enī partui dici poſ/ ſunt de gētibus electi: quia fratres ſunt ſanctoꝝ predicatoꝝ qui fuerūt in iudea cōſtituti. Nō debȝ eſſe ſciſ/ ma in ſpiritali cognatione:vbi vna eſt fides in profeſſione. Et ſicut eſt vnus paſtor debet eſſe vnum oliue. Om̄es enī fratres ſumus. ¶ Qui humilitatē habere ſtudet: ⁊ infirmi tatibus ſuis cōplacet ſolennitatem agit:et grata munera deo tribuit et rex ſue conuerſationis exiſtit:⁊ pro greſſu virtutū mouetur ambulans de virtute in virtutē.

¶ Euenit ꝙ qn̄ luna.xiiij.ē ī eq̄no/ ctio ꝟnali aut q̄rto die tertij mēſis illi⁹ anni eſſe annū ſolarem. et.iiij. dies vſq; ad viceſimū diem ſecundi menſis anni ſecūdi:ita ꝙ ꝑmus mē ſis vocet̄ vtriuſq; anni ille cui⁹ ple/ niluniū poſt equinoctiū vernale pri us occurrit:⁊ ſic credit̄ fuiſſe in an/ no egreſſionis iſrl' de egypto.

¶ actus.
naſſe de ſtirpe filioꝝ ioſeph: locutiq; ſunt moyſi corā ꝑncipibus iſrael:at/ q; dixerunt: Tibi dño noſtro p̄cepit a dñs vt terrā ſorte diuideres filijs iſ/
¶ vmbra formidinis.
rael:⁊ vt filiabus ſalphaat fratris nr̄i dares poſſeſſionē debitā pr̄i: Quas ſi alteri⁹ tribus hoīes vxores accepe rit / ſequet̄ poſſeſſio ſua:⁊ trāſlata ad aliā tribū de nr̄a hereditate minuet̄: atq; ita fiet vt cū iubileus: id eſt q̄nq̄ geſim⁹ annus remiſſiōis aduenerit/ cōfundat̄ ſortiū diſtributio : ⁊ alioꝝ poſſeſſio ad alios trāſeat. Reſpōdit b moyſes filijs iſrl':et dño p̄cipiēte ait: Recte trib⁹ filioꝝ ioſeph locuta eſt: ⁊ hec lex ſup filiab⁹ ſalphaat a dño ꝓ
a mulgata eſt.† Nubāt q̄bus volūt:tan tū vt ſue trib⁹ hoībus / ne cōmiſceat̄ poſſeſſio filioꝝ iſrl' de tribu in tribū. Oēs enī viri ducēt vxores de tribu c ⁊ cognatione ſua: ⁊ cūcte femine ma d ritos de eodem tribu accipiēt/ vt he/ reditas ꝑmaneat in familijs:nec ſibi e miſceant̄ tribus : ſed ita maneant vt a dño ſeparate ſunt. Feceruntq; filie f ſalphaat vt ſibi fuerat imperatum:⁊
a ¶ infirmitas. b ¶ cōtemplās vel complacens. c ¶ ſolennitas vel vitulus. d ¶ rex eius.
b nupſerūt maala ⁊ terſa ⁊ eglā et mel/
¶ motus.
cha ⁊ noa/filijs patrui ſui de familia
¶ pia actio.
manaſſe:q̄ fuit fili⁹ ioſeph/⁊ poſſeſſio
¶ eccleſia catholica.
q̄ illis fuerat attributa māſit in tribu ⁊ familia patris earū. Hec ſunt man g data atq; iudicia que p̄cepit dñs ꝑ h manū moyſi ad filios iſrael in cam/ peſtribus moab ſupra iordanē cōtra hiericho.

Finit liber Numeri.

Nico.de lyra

B ※ a ¶ Tibi dño ⁊c. ⁊ ideo ſi nu berent viris alterius tribus: ſeque retur ꝙ hereditas earū tranſiret ad aliam tribū:quia filius natus ex il/ la muliere qui debebat terrā illā he reditare:nō erat cōputandus in tri bu matris ſed patris:quia genealo gia hominū nō accipit̄ ꝑ matres ſȝ per patres: ⁊ ex hoc ſequebat̄ ꝙ in anno quinq̄geſimo iubilei in quo hereditates debebāt reuerti ad pri mos poſſeſſores:quia nō poterant vendi vel alienari etiā vltra illū ter minū:q̄ꝫtum ad hereditatē predictā nō reuerterent̄:⁊ ſic ſequeret̄ ſorti/ um cōfuſio ex tali trāſlatione de par te hereditatis vnius tribus tranſla ta ad aliam:qđ eſt contra dñi prece ptum: vt hic ⁊ Leuit̄.xxvij. habet̄. b ¶ Reſpōdit moyſes. Hic po/ nitur reſpōſio moyſi ex auctoritate dñi:videlicet ꝙ ad euitandū incon/ ueniens predictū filie ſalphaat nō poſſent cōtrahere matrimoniū niſi cum hominib⁹ ſue tribus:⁊ ſic here ditas earum nō tranſibat ad aliam tribum:⁊ eodē modo precipit̄ de alijs mulieribus habentib⁹ hereditatē:⁊ hoc patet per illud qđ ſubdit̄: d ¶ Cuncte fe mine maritos. đ eadē tribu accipiēt. In hebreo habet̄ ſic: Om̄is filia que hereditabit hereditatē:vni de cognatiōe pa/ tris ſui erit vxor:ex quo videtur ꝙ iſtud preceptū nō cadit ni/ ſi ſuper mulieres ſuccedentes in hereditate vt dicunt aliqui: ſed contrariū videt̄ per illud qđ in textu dicit̄: c ¶ Om̄es enim viri ducēt vxores de tribu ⁊ cognatiōe ſua. Ex quo videt̄ ꝙ nō poterant accipere mulieres de alia tribu:etiā hereditatē nō habētes:nec per cōſequēs poterāt ille cōtrahe re cū viris alterius tribus:vnde ⁊ eadē ratio huius aſſignat̄ ex vtraq; parte tam viri q̄ꝫ mulieris.ſ.in ꝑmixtione tribuū:vn̄ ſubdit̄: e ¶ Nec ſibi miſceant̄ tri.⁊c. diſpenſatū tm̄ fuit ꝙ tribus ſacerdotalis ⁊ regia poſſent cōmiſceri per matrimo

nia:Tum ꝑpter

nia:Tum ꝑpter nobilitatē vtriuſq; tribus:Tum vt reges ꝑ C ſacerdotes familiaritatē cum eis habētes in vero cultu dei te/ nerent̄:Tum etiam vt per hoc pax in cōmuni pp'lo magis ſer uaret̄. f ¶ Feceruntq; filie ſalpha. Hic cōſequēter ponit̄ ꝑdicte reſpōſionis executio:⁊ ptȝ lr̄a. g ¶ Hec ſunt man/ data. Hec eſt concluſio libri: hec ſcȝ que predicta ſunt: ſunt mādata q̄ꝫtum ad moralia et cerimonialia. h ¶ Atq; iudicia. q̄ꝫtum ad iudi cialia.

¶ In ca.xxxvj.vbi dicit̄ in poſtil/ la. Et eodem modo precipitur de alijs mulieribus.

Additio.

In hoc ca.mul/ tū deuiat trāſla/ tio nr̄a a veritate hebraica. Nam ꝑm hebraicā veritatē nō ꝓhibetur feminis q̄n nubāt q̄buſcūq; volue/ rint de genere iſraelitico : niſi tm̄ feminis q̄ hereditatē habēt.ſ. illis q̄ nō habent fratres:⁊ iſtis tm̄ p̄ci pit̄ ꝙ alicui de cognatōe patris ſui nubāt:⁊ hoc eſt qđ dicit̄: Om̄is fi lia q̄ habȝ hereditatē vni de cogna tiōe patris ſui erit vxor. Silr̄ nō ꝓ hibet̄ q̄n viri ducāt vxores de alia tribu.⁊ hoc qđ dicit̄ in trāſlatione noſtra: Om̄es enī viri ducēt vxo/ res de tribu ⁊ cognatiōe ſua: non eſt in hebreo:ſed ibi dicit̄ ſic: Non reuertat̄ hereditaſ filioꝝ iſraelis đ †Tob.7.b tribu in tribū:ſed vnuſq̄ſq; in here ditate trib⁹ patrū ſuoꝝ adhereat. Similit̄ qđ dicit̄ in trāſlatiōe nr̄a: Ne ſibi miſceāt̄ tribus:ſed ita ma neāt. nō eſt ſic in hebreo: ſed dicit̄ ſic: Nō reuertat̄ hereditas vnius tribus ad aliaȝ tribū. Et ratio hui⁹ legis teſtat̄ ꝓ veritate hebraica: q̄ quidē ratio finalis eſt vt diuiſio he D reditatum fienda inter tribus ꝑpe tuo remaneret:ita ꝙ nihil de terra q̄ in ſorte tribui iude caderet: poſ/ ſet aliq̄n reuerti ad tribū bēiamin: et ſic de alijs. Et quia ꝑm legē ve/ terem femine nō ſuccedebāt in he/ reditate paterna:niſi ille tm̄ q̄ fra/ trib⁹ maſculis carebāt: vt .ſ.xxvij. ca.iō de iſtis dabatur tm̄ lex ne cō/ miſcerentur alicui de alia tribu:q: per talem cōmixtionem hereditas vni⁹ trib⁹ trāſiret ī aliā:quod erat ꝯtra ordinatōnē diuinā:ſed alie fe mine q̄ fratres habebāt:⁊ ꝑ cōſe/ quēs non ſuccedebāt in hereditate paterna nō ꝓhibebātur ꝑ iſtā legē q̄n cōtraherēt cū alijs q̄rūcūq; tri/ buū q: ex h̄ nō ſequebat̄ ꝯfuſio ſor tiū:vt ſatꝭ ptȝ. Nec legit̄ etiam ali quā diſpēſatiōeȝ fuiſſe ſup h̄ factā. ꝙ tribus ſacerdotal' et regia poſſēt ad inuicē cōmiſceri ꝑ matrimoniū: nō enī requirebat̄ in h̄ diſpēſatio: quia de⁹ nō ꝓhibuit cōmixtionem tribuum: niſi tantū vbi ex tali matrimōio poſſet ſeq̄ cōmixtio hereditatum:vt patet ꝑm veritatē hebraicam:vt dictum eſt.

Replica

correctorū contra Burgeñ. Nec ponderā/ dum videtur qđ Bur.circa ca. xxxvj. addit q: ē ꝯtra noſtrā trāſlatiōeȝ et beatū Hiero.et alios ſctōs do/ ctores:nō ē tm̄ directe ꝯtra poſtill'. q: videt̄ idē ſētire cū. Bur. ī tractatu đ differētia nr̄e trāſlatōis ⁊ hebraice ꝟitatꝭ q̄ꝫuis h̄ diſputet materiā illā ad ꝑtes opinionū:īmo ex trāſlatiōe nr̄a idē pōt haberi ſi reſpiciat̄ bn̄ q̄ſtio mota ꝑ filios ioſeph:⁊ re ſponſio data per moyſen. q̄ſtio enim mota fuit ſolum pro fi/ liabus ſuccedentibus in hereditate:pro alijs nō:vt patȝ per poſtillatorē infra Iudic̄.x.⁊.xvij.

¶ Poſtilla venerabilis fratris Nicolai de lyra ſuper librū Numeroꝝ finit

E F
Liber iſte Uaiddaber hebꝛaice/ ſed latine liber
numeri dicit̃ qui inter libꝛoſ quinqꝫ legis quar
tum obtinet locum. In quo licet oꝛdini hiſtoꝛie
ſeruiatur: myſticus tamē intellectus innuitur.
Oꝛdini hiſtoꝛie ſeruitur: quia cum in Leuitico
qui eſt tertius de cōſecratione ſacerdotū ⁊ vſu ſacrificioꝝ que
in tabernaculo fiebant agat: in hoc de eiuſdeꝫ tabernaculi de
dicatione ⁊ muneribus pꝛincipum que in ipā dedicatione ob
tulerunt ſcribitur. Et cum tabernaculū deponi et ad alium lo/
cum tranſferri debeat: qui de tabernaculo ⁊ quid efferre debe
ant: id eſt quid caathite: quid gerſonite: quid merarite depoꝛ/
tarent aſſignatur. Qui etiam leuite: ⁊ ſm̄ quā etatē miniſtra/
re debeant in tabernaculo docetur. Cōueniēter itaqꝫ poſt ter
tium Leuiticū iſte quartus ponitur. Myſterium etiaꝫ nobis
quod in quarto loco ponit̃/ inſinuat̃. Sicut enim inter oīes
figuras quadrata eſt perfectioꝛ: ſic quaternariȷ̄ perfectiōe hu/
ius operis perfectio cōmēdatur. Nam ſicut quarto die facta
ſūt luminaria. Quarta etas ſub dauid fuit robuſtiſſima: quar
ta etiā etas hominis. i. iuuentus inter alias foꝛtiſſima/ ⁊ alia
multa ſub quaternario cōſtituta perfectionis ſūt indicia. Ita
eoꝛum qui hoc libꝛo numerant̃ oſtenditur foꝛtitudinis perfe/
ctio: dum hi tm̄ qui in virtute iſrael pꝛoficiūt numerantur. Ex
cludūtur quippe ab hoc numero pueri/ femine/ egyptiȷ̄/ ſerui/
ſoli de pueris ſacerdotū et leuitarum pꝛimogeniti numeran/
tur. Diuinis quippe numeris eſt indignus puerilis et lubꝛi/
cus ſenſus: feminea laxa ⁊ diſſoluta ſegnicies: egyptiȷ̄. i. ſecu
lares moꝛes ⁊ ſeruiliter timentes. Solus iſrael numeratur:
nec tamen omnis/ ſed tm̄ qui virtute ꝓcedit ad bellum contra
ſpiritualiū nequitias poteſtatum. ¶ Notandum ꝟo ꝙ nec in
egypto nec poſt exitum ſtatim populus dei numeratur: pꝛius
quippe egyptus deſeritur/ mare tranſitur/ amalech ſuperat̃/
manna manducat̃/ ⁊ tabernaculum conſtruitur: lex digito dei
ſcripta ſuſcipitur: et tunc populus dei a viginti annis ⁊ ſupꝛa
numero diuino dignus computat̃. In quo ſignificatur: quia
niſi quis egyptum. i. mundū ⁊ eius concupiſcentias relique/
rit: mare rubꝛum. i. baptiſmū ſanguine chꝛiſti conſecratuꝫ ſu/
ſceperit: ⁊ templū dei per inhabitātem ſpiritumſanctū factus
fuerit/ amalech. i. lingens ſanguinem. i. diabolum ⁊ vitia vir
tute dei ſuperauerit coꝛpus ⁊ ſanguinem dn̄i perceperit/ ⁊ eo
F quaſi manna vſus fuerit: legem quoqꝫ dei per oīa ſeruaue/
rit/ ad huius numeri dignitatem peruenire non poterit. Ra/
tio quoqꝫ tribuuꝫ que quattuoꝛ locis circa tabernaculū diſpo/
nuntur per ternariū: oꝛdo ⁊ numerus mā̄ſionum: ſocietas fa/
miliarum/ ⁊ cuncta oꝛdinatio caſtroꝛum mira ſpirant ſacramē/
ta. Quod enim per quattuoꝛ partes trine tribus collocātur:
innuitur per quadripartita mūdi climata: ſancte trinitatis fi/
dem doctoꝛum officio pꝛedicandā. In ipſa quoqꝫ familiarum
ſocietate innuitur certa ſpes reſurrectionis. ſ. ꝙ in illa reſurre
ctione illi tribui ſiue illi oꝛdini angeloꝛum vnuſquiſqꝫ ſociabi/
tur quem in hac vita manendo imitari pꝛo poſſe ſuo laboꝛaue
rit. Catalogus quoqꝫ manſionū quas a pꝛima que fuit in ra/
meſſe vſqꝫ ad vltimā que fuit iuxta ioꝛdaneꝫ quadragintaduo
numeramus numerū manſionum per quas ad celum aſcendi
mus (ſicut in eoꝛum diſpoſitionibus dicemus) inſinuat. Et
eūdem numerum in celū noſtre aſcenſionis habemus: quem
in enumeratione generationis chꝛiſti deſcendentis a pꝛimo
patriarcha mattheus ponit: vt in eodē numero nos aſcende/
re ad celum ſciamus: quo chꝛiſtum ad beatam virginem qua/
ſi ad ioꝛdanem deſcendiſſe euangeliſta ſignauit. Que virgo
bene ioꝛdanis dicitur: quia pleno gurgite fluens ſpiritusſan/
cti gratia redundauit. Patet igitur ex ſupꝛadictis hunc li/
bꝛum ideo dici libꝛū numeri: quia in eo populus iſrael nume/
ratur/ vel catalogus manſionum continetur. In quo inten/
dit moyſes per numerum filioꝛum iſrael qui ad ioꝛdanem de/
ſcendiſſe dicuntur/ ⁊ catalogum manſionum quibus ab egy/
pto vſqꝫ ad terram pꝛomiſſionis peruenerunt: qui ⁊ quo itine
re veniatur ad celum deſignare: per hoc enim ꝙ oſtendit qui
numerentur/ oſtendit qui. Per hoc ꝟo ꝙ manſiones nume/
rantur: oſtendit quo itinere veniatur. Oꝛdo talis eſt: pꝛimo
duces populi et populum enumeratum circa tabernaculum
per quadrum collocat: leuitas a numero alioꝛum exceptos
ad miniſterium tabernaculi deſignat. Deinde tabernacu/
lum dedicatur: oblationes aſſignantur que in ipſa dedicati/
one offeruntur. Deinde balaam a rege balach ad maledicen/
dum populum dei inducitur: poſtea catalogus mā̄ſionum de/
ſcribitur. In fine ſex ciuitates oꝛdinantur: tres citra ⁊ tres vl
tra ioꝛdanem ad quas confugeret qui ignoꝛans pꝛoximi ſan/
guinē effunderet. Leuite inter tabernaculum ⁊ ceteros filios
iſrael excuban
iſrael excubantes diuiſi per aaronitas ab oꝛiente/ ⁊ caathitas G
ab auſtro/ ⁊ gerſonitas ab occidente/ ⁊ meraritas ab aquilo/
ne: ſignificant pꝛelatos eccleſie qui ſunt mediȷ̄ inter clauſtra/
les qui per tabernaculū: quibus ⁊ in tēpoꝛalibus ꝓuident: ⁊
laicos quibus in ſpiritalibus pꝛeſunt: aaronite. i. moyſes et
aaron ⁊ hoꝛum filioꝛum filiȷ̄ plicant ⁊ inuoluūt in tabernacu/
lo ſecretioꝛa: ⁊ introducentes caathitas dant eis pꝛopꝛiȷ̄s hu
meris poꝛtanda inuoluta nevidentes moꝛiantur. Non enim
pꝛopalanda myſteria eccleſie/ niſi ſummatibus viris. i. moyſi
⁊ aaron: quia infirmi inde ſcandaliçarentur. vnde ⁊ liber pꝛe
ſbytero ⁊ diacono apertus poꝛtatur: ceteris clauſus. Gerſo/
nite ⁊ merarite qui ſunt indignioꝛes caathitis: nō ꝓpꝛiȷ̄s hu/
meris ſed bobus ⁊ plauſtris poꝛtāt ſua onera. Quia quivult
meus eſſe diſcipulus me ſequatur. q. per moꝛtem. Et quanto
quis magis vult accedere ad ipſum deum: tanto grauioꝛem
incurrit perſecutionē. Bn̄dicetis filiȷ̄s iſrl̄/ et dicetis eis. De
hoc loco ſumpta eſt benedictio quam facit epiſcopus duobus
digitis iūctis ⁊ eleuatis. Duo digiti iūcti et eleuati ſignificāt
legē ⁊ ſacerdotiū que ꝑ moyſen ⁊ aaron intelliguntur. Tres
verſiculi qui ſequunt̃ continēt illā trinam petitionē que fit in
verbis epiſcopi quecūqꝫ ſint: petit̃ gratia ſpiritusſancti: vera
ſalus/ pax eterna. Deinde ſequit̃ diſtinctio perſonarū ſemper
his ꝟbis: quod iſte pꝛeſtare dignet̃ qui cū patre ⁊ ſpūſctō vi/
uit ⁊ regnat in eternū.

Pꝛothema i Deuteronomiū.

Faſciculus myrrhe dilectus mi/ D
hi. Myrrha arboꝛ aromatica qn/
qꝫ cubitis tantū in altū excreſcit: cu/
ius coꝛtex et radix et folia et omnia
amara ſunt. Myrrha amara eſt et
cadaueribus apponit̃/ vt arceat pu
tredineꝫ vermiū. Hec eſt lex vetus
in quinqꝫ libꝛis cōpꝛehenſa: amara
id eſt nemini parcens. vnde ⁊ ma/
rath deſignata eſt. Appoſita cada/
ueribus. i. inuenta ꝓ peccatoꝛibus
vt coꝛruptionem criminū ab eis ar
ceret: huius faſciculus eſt Deuteronomius: id eſt ramuſculo/ h
rum pluriū in vnū collectio. Terminata autem lege in quat/
tuoꝛ voluminibus: iſte quintꝰ additus eſt: diffuſe dicta in vnū
bꝛeuiter colligens: quedam etiam pꝛetermiſſa ſupplens. Ad/
ditus autē eſt illis vt numero legali ſatiſfaceret. Quinarius
enī numerus eſt legis/ quaternarius euangeliȷ̄. Unde ⁊ refe/
ctio quinqꝫ miliū hominū in euangelio ad patres veteris te/
ſtamenti ſpectat. Refectio quattuoꝛ miliū ad patres noui. Il
lis enī ꝓmiſſa ſunt ⁊ data terrena/ que quinqꝫ ſenſibus ſub/
ſunt. Illis quadrata. i. ſoliditas terre viuentiū. Deſeruit etiā
liber iſte euāgelio in nomine: in explanationis ſerie/ in ſui di/ Ell
gnitate. Dicitur enī hebꝛaice Elle hadboꝛim: grece deuteron bo
latine ſecūda lex: Nō vt quidam dixerunt: altera poſt pꝛedi/
ctam. vnde in pꝛedictis dicebatur: Locutus eſt dominus: hic
auteꝫ: Locutus eſt moyſes. Sed ſecūda: id eſt ſecūdo iterata
hoc nomine pꝛefigurans euangelium: quod ſucceſſit legi/ cui
nullum ſuccedet. Cum etiam multa bꝛeuiter colligit ⁊ ſupplet
quedam/ foꝛmam euangeliȷ̄ pꝛefigurat. Hoc eſt enim abbꝛe/
uiatū verbū quod fecit dominus ſuper terrā/ ⁊ ſupplet imper
fecta legis. vnde: Non veni ſoluere legē/ ſed adimplere. Cū
autem hoc opus dicitur adeo dignum/ ꝙ manibus regis ge/
ſtari iubeatur: dignitatem euangeliȷ̄ aperit: quod oꝛdinatum
eſt in manu mediatoꝛis. Cum ergo ſic ſeruiat euangelio: me/
rito eſt faſciculus dilectus chꝛiſto: non tantum pꝛo ſe quantū:
qꝛ oſtendit rotā in medio rote. Intētio eſt recapitulare pꝛedi/
cta triplici fine. Ut artius memoꝛie cōmendent̃. Ut vtilitas
pꝛedictoꝛum inculcetur. Quod enim vtile eſt ſepe dicere nec
pigrum eſſe debet (vt ait Apoſtolus) nec moleſtum audire.
Et vt duricia iudeoꝛum condemnetur/ qui totiens dicta nō in D
tellexerunt. Modus agendi. Pꝛemittit quaſi pꝛologū: quo age
oſtendit quis ſcripſerit/ ⁊ quid ⁊c̄. Poſt memoꝛat graue deli
ctū pꝛo quo perierūt in deſerto: vt hoc timoꝛe excites ad audi/
endum. Poſt ſeparat ciuitates refugiȷ̄. Poſt recapitulat di/
cta et facta bona ⁊ mala ſupplet. Poſt iubet hūc libꝛum ponī
in arca: ⁊ ſeptimo anno legi oīi iſraeli in ſcenophegia. Poſt
ſubdit canticū: Audite celi ⁊c̄. in memoꝛiā murmuris eoꝛum
et pene obedientie et pꝛemiȷ̄. Et poſt benedictiones tribuuꝫ.
Ultimo de moꝛte moyſi.